

T. C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARININ
BELİRLENMESİ ve AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ

DOKTORA TEZİ

ORHAN ATAMAN

Düzce
Ekim, 2021

T. C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARININ
BELİRLENMESİ ve AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ

DOKTORA TEZİ

ORHAN ATAMAN

Danışman: Prof. Dr. Abdullah ADIGÜZEL

Düzce
Ekim, 2021

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARININ
BELİRLENMESİ ve AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ

Orhan ATAMAN tarafından hazırlanan tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından Düzce Üniversitesi-Lisansüstü Eğitim Enstitüsü-Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda **DOKTORA TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Abdullah ADIGÜZEL
Düzce Üniversitesi

Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Abdullah ADIGÜZEL
Düzce Üniversitesi

.....

Doç. Dr. Fahriye HAYIRSEVER
Düzce Üniversitesi

.....

Doç. Dr. Subhan EKŞİOĞLU
Sakarya Üniversitesi

.....

Doç. Dr. Murat İNCE
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

.....

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ÖZAK
Düzce Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi: 14/10/2021

ÖNSÖZ

Günümüzde yabancı dil öğrenimi hem bireysel hem de toplumsal açıdan büyük önem arz etmekte, bu sebeple yabancı dil öğrenimi için muazzam büyüklükte kaynaklar (zaman, para, emek, tesis-donanım) ayrılmaktadır. Öte yandan, ülkemizdeki yabancı dil eğitimi kalitesinin ve bireylerin yabancı dil yeterliğinin genel olarak yeterli düzeyde olmadığı belirtilmektedir. Bu noktada, özellikle yükseköğretim düzeyinde, öğrencilerin bir yıl boyunca öğrenim gördükleri yabancı dil hazırlık programlarının kaliteli eğitim hizmeti sunması, kaynakların verimli bir şekilde kullanılması açısından oldukça büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda, bu araştırmada Yabancı Diller Yüksekokulu (YDY) kalite standartlarının belirlenmesi ve akreditasyon model önerisinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarının, başta üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi kalitesi olmak üzere, Türkiye'deki yabancı dil eğitimi kalitesinin artırılmasına, böylelikle, yabancı dil eğitimi için ayrılan milli kaynakların en etkin ve en verimli şekilde kullanılmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Çalışma süresince, paylaştığı değerli bilgi ve görüşleriyle çalışmaya önemli katkılar sağlayan, sorularımı detaylı bir şekilde cevaplayan, iletişim kurma ve fikir alış-verişinde bulunma konusunda hoşgörülü ve anlayışlı davranan danışman hocam Prof. Dr. Abdullah ADIGÜZEL'e teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Tez izleme komitesi üyesi olarak, tüm süreç boyunca değerli görüş ve önerileriyle çalışmaya katkıda bulunan ve desteklerini esirgemeyen Doç. Dr. Fahriye HAYIRSEVER ve Dr. Öğr. Üyesi Hakan ÖZAK'a teşekkür ederim. Ayrıca, tez savunma jüri üyesi olarak, çalışmanın son hâlini almasında oldukça önemli katkılar sunan Doç. Dr. Subhan EKŞİOĞLU ve Doç. Dr. Murat İNCE'ye teşekkür ederim.

Çalışmanın görünmeyen kahramanları olan ve değerli vakitlerini ayırarak çalışmaya katılan, başta Delphi panelistleri olmak üzere, tüm öğretim elemanları ve öğrencilere çok teşekkür ederim.

Doktora eğitimim süresince burs programından (2211 yurt içi lisansüstü burs programı) faydalandığım TÜBİTAK'a teşekkür ederim.

Araştırma süresince desteğini daima hissettiğim sevgili eşime teşekkür ederim. Hayatları boyunca her türlü fedakârlığı göze alan ve eğitimim için beni cesaretlendiren anne ve babama şükranlarımı sunarım.

ÖZET

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARININ BELİRLENMESİ ve AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ

ATAMAN, Orhan

Doktora Tezi

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Abdullah ADIGÜZEL

Ekim, 2021, 392 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, (i) üniversitelerdeki Yabancı Diller Yüksekokulu'nun (YDY) akreditasyonuna temel oluşturan kalite standartlarının belirlenmesi, (ii) bu standartların önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi ve (iii) YDY'lerin akreditasyonu için bir model önerisinin geliştirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, bu çalışma üç ana bölümde ele alınmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünde Delphi tekniği kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen ve 70 adet YDY kalite standardı önerisinden oluşan anket kullanılmıştır. Bu standart önerilerine ilişkin birinci Delphi oturumunda 47, ikinci Delphi oturumunda ise 35 panelistten nicel ve nitel veriler alınmıştır. Verilerin analizinde, uzlaşma ölçütü olarak frekans dağılımı, medyan ve çeyrekler açıklığı temel alınmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme yöntemi temel alınarak, Türkiye'deki üniversiteler URAP toplam puan değerlerine göre kategorilere ayrılmış ve farklı kategorilerdeki üniversitelerin YDY'lerindeki 638 öğrenci ve 258 öğretim elemanı araştırmaya katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırma kapsamında belirlenen YDY kalite standartlarının sadeleştirilmiş versiyonlarından oluşan "öğrenci ve öğretim elemanı anketleri" kullanılmıştır. Verilerin analizinde; aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA kullanılmıştır.

Araştırmanın üçüncü bölümünde Delphi tekniği kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen ve YDY akreditasyon model önerisine ilişkin 67 adet ifadeden oluşan anket kullanılmıştır. Bu ifadelerle ilişkin birinci Delphi oturumunda 34, ikinci Delphi oturumunda ise 27 panelistten nicel ve nitel veriler alınmıştır. Verilerin analizinde, uzlaşma ölçütü olarak frekans dağılımı, medyan ve çeyrekler açıklığı temel alınmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünün sonucunda, YDY'lerin akreditasyonu sürecinde temel alınabilecek ulusal kalite standartları Delphi panelistlerinin görüş, eleştiri ve önerileri doğrultusunda, ulusal dinamikler dikkate alınarak ve zengin görüş birliğine dayalı olarak belirlenmiştir. Belirlenen standartların, uluslararası standartlarla büyük oranda uyumlu olduğu, fakat bazı farklılıkların ortaya çıktığı görülmüştür. Araştırmanın ikinci bölümünün sonucunda, YDY kalite standartlarının tamamının öğrenciler ve öğretim elemanları tarafından oldukça önemli bulunduğu görülmüştür. Akreditasyonu olan kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarını daha önemli buldukları görülmüştür. Ayrıca, öğretim elemanlarının performans değerlendirme, sürekli iyileştirme ve kalite kültürüne ilişkin standartları, diğer standartlara göre nispeten biraz düşük düzeyde önemli bulduğu görülmüştür. Kalite standartlarının YDY'lerde gerçekleştirilme düzeyine ilişkin olarak, 70 adet standart ifadesinden yalnızca 6'sının YDY'lerde tamamen karşılandığı, 51'inin büyük oranda karşılandığı ve 13'ünün ise kısmen karşılandığı belirlenmiştir. Buna göre, YDY'lerin geliştirilmeye açık yönlerinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretim elemanı görüşlerine göre, akreditasyonu bulunan YDY'lerde standartların gerçekleşme düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmanın üçüncü bölümünün sonucunda, YDY'leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluşun yapılanmasını, genel işleyişini ve akreditasyon sürecini betimleyen 7 alt-başlık altındaki 73 adet ifade, panelistlerin görüş, eleştiri ve önerileri doğrultusunda oldukça yüksek düzeyde görüş birliğine dayalı olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında geliştirilen öneriler ise şu şekilde sıralanabilir; YDY'lerin akreditasyonu sürecinde bu araştırmanın birinci bölümünde belirlenen ulusal kalite standartları temel alınabilir. YDY öğretim elemanları arasında kalite ve sürekli iyileştirme kültürü oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılabilir. Son olarak, Türkiye'de YDY'lerin akreditasyonu alanında faaliyet yürütecek ulusal bir akreditasyon kuruluşunun işleyişinde, bu araştırmanın üçüncü bölümünde belirlenen akreditasyon modeline ilişkin ifadeler temel alınabilir.

Anahtar Sözcükler: Kalite, Standart, Akreditasyon, Yabancı Diller Yüksekokulu, Hazırlık Sınıfı, Delphi Tekniği

ABSTRACT

DETERMINING QUALITY STANDARDS AND DEVELOPING A MODEL PROPOSAL FOR ACCREDITATION OF SCHOOL OF FOREIGN LANGUAGES

ATAMAN, Orhan

Doctoral Dissertation

Department of Educational Sciences

Advisor: Prof. Dr. Abdullah ADIGÜZEL

October, 2021, 392 pages

The aim of this research is (i) to determine the quality standards that form the basis for the accreditation of the School of Foreign Languages (SFL) in universities, (ii) to determine the views of students and lecturers regarding the importance and implementation level of these standards, and (iii) to develop a model proposal for the accreditation of SFL. In line with this purpose, this study consists of three main parts.

In the first part of the study, Delphi technique was used. A questionnaire consisting of SFL quality standard proposals developed by the researcher was used as the data collection tool. Quantitative and qualitative data were obtained from 47 panelists in the first Delphi session and from 35 panelists in the second Delphi session regarding these standard proposals. In the analysis of the data, frequency distribution, median and quartiles were taken as consensus criteria.

In the second part of the study, descriptive research method was used. Based on the stratified sampling method, universities in Turkey were divided into categories according to their URAP (University Ranking by Academic Performance) scores, and 638 students and 258 lecturers from SFL of universities in different categories participated in the research. Questionnaires consisting of simplified versions of SFL quality standards were used as data collection tools. Arithmetic mean, standard deviation, independent samples t-test and ANOVA were used for the analysis of data.

In the third part of the study, Delphi technique was used. A questionnaire, consisting of accreditation model proposals for SFL, developed by the researcher was used as the data collection tool. Quantitative and qualitative data were obtained from 34 panelists in the first Delphi session and from 27 panelists in the second Delphi session regarding these items. In the analysis of the data, frequency distribution, median and quartiles were taken as consensus criteria.

As a result of the first part of the research, 68 SFL national quality standards to be used in the accreditation of SFL were determined under 7 standard areas in line

with the opinions, criticisms and suggestions of the panelists, taking into account national dynamics and based on very high consensus rates. It was seen that the national standards are largely compatible with international standards. As a result of the second part of the research, it was seen that all SFL quality standards were considered very important by students and instructors. It was seen that the instructors working in accredited institutions give more importance to SFL quality standards than the others. In addition, it was seen that the instructors found the standards of 'performance evaluation, continuous improvement and quality culture' to be relatively less important than other standards. Regarding the implementation level of quality standards in SFL, it was determined that out of 70 standard statements, only 6 were fully met, 51 were largely met, and 13 were partially met. Accordingly, it has been concluded that SFL have aspects open to improvement. In addition, according to the opinions of the instructors, it was observed that the level of implementation of the standards was higher in accredited SFL. As a result of the third part of the research, 73 items describing scheme and accreditation process guidelines of the national accreditation body that will accredit SFL were determined in line with the opinions, criticisms and suggestions of the panelists based on really high consensus rates.

The suggestions developed within the scope of the research can be listed as follows; SFL quality standards determined in the first part of this research can be used in accreditation of SFL. It is also suggested that activities should be conducted to create culture of quality and continuous improvement among SFL instructors. Finally, the statements regarding the accreditation model determined in the third part of this research can be used for the establishment and organization of the national accreditation body.

Keywords: Quality, Standard, Accreditation, School of Foreign Languages, Intensive English Programs, Delphi Technique

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xviii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xix
1. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Sayıtlılar.....	10
1.5. Sınırlılıklar	10
1.6. Tanımlar.....	10
2. BÖLÜM	12
LİTERATÜR.....	12
2.1. Kalite ve Kalite Güvencesi Kavramları.....	12
2.2. Yükseköğretimde Kaliteyi Gerekli Kılan Nedenler	16
2.3. Standart Kavramı	20
2.4. Yükseköğretimde Standartları Gerekli Kılan Nedenler	22
2.5. Standart Geliştirme Süreci.....	24
2.6. Akreditasyon Kavramı.....	28
2.7. Yükseköğretimde Akreditasyonu Gerekli Kılan Nedenler	30
2.8. Akreditasyonun Temel Özellikleri.....	33
2.9. Akreditasyonun Amaçları ve İşlevleri.....	35
2.10. Akreditasyon Türleri	38
2.11. Akreditasyon Süreci	40
2.12. Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Konusunda Türkiye Yükseköğretimindeki Gelişmeler.....	44
2.13. Dünyada İngilizce Hazırlık Programının Akreditasyonu	47
2.13.1. Amerika Birleşik Devletleri	49
2.13.2. İngiltere	53
2.13.3. Avustralya	58

2.13.4. Kanada	60
2.13.5. İrlanda	60
2.14. Türkiye’de İngilizce Hazırlık Programının Akreditasyonu	61
2.15. Dünyada ve Türkiye’deki İngilizce Hazırlık Programlarının Akreditasyonuna İlişkin Özet	63
2.16. Konuyla İlgili Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar	68
2.17. Konuyla İlgili Yurtdışında Yapılan Çalışmalar	74
3. BÖLÜM	80
YÖNTEM.....	80
3.1. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesine İlişkin Yöntem	83
3.1.1. Araştırma Modeli	83
3.1.2. Uzman Grubu Adaylarının Belirlenmesi	89
3.1.3. Veri Toplama Aracı	92
3.1.4. Delphi Paneli Oturumları	97
3.1.4.1. Birinci Tur Delphi Oturumu	99
3.1.4.2. İkinci Tur Delphi Oturumu	102
3.2. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Önem ve Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerinin Belirlenmesine İlişkin Yöntem	103
3.2.1. Araştırma Modeli	104
3.2.2. Evren - Örneklem	104
3.2.3. Veri Toplama Aracı	109
3.2.4. Verilerin Toplanması	113
3.2.5. Verilerin Analizi	114
3.3. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisinin Geliştirilmesine İlişkin Yöntem	117
3.3.1. Araştırma Modeli	117
3.3.2. Uzman Grubu Adaylarının Belirlenmesi	120
3.3.3. Veri Toplama Aracı	122
3.3.4. Delphi Paneli Oturumları	125
3.3.4.1. Birinci Tur Delphi Oturumu	125
3.3.4.2. İkinci Tur Delphi Oturumu	127
3.4. Delphi Tekniğinde Geçerlik ve Güvenirlik	128
4. BÖLÜM	133
BULGULAR	133

4.1. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesine İlişkin Bulgular	133
4.1.1. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	138
4.1.1.1. Birinci Delphi Oturumu	138
4.1.1.2. İkinci Delphi Oturumu	139
4.1.2. Personel Yönetimi	140
4.1.2.1. Birinci Delphi Oturumu	140
4.1.2.2. İkinci Delphi Oturumu	143
4.1.3. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	144
4.1.3.1. Birinci Delphi Oturumu	144
4.1.3.2. İkinci Delphi Oturumu	148
4.1.4. Ölçme – Değerlendirme	149
4.1.4.1. Birinci Delphi Oturumu	150
4.1.4.2. İkinci Delphi Oturumu	152
4.1.5. Öğrenci Hizmetleri	153
4.1.5.1. Birinci Delphi Oturumu	153
4.1.5.2. İkinci Delphi Oturumu	155
4.1.6. Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	156
4.1.6.1. Birinci Delphi Oturumu	156
4.1.6.2. İkinci Delphi Oturumu	158
4.1.7. Sürekli İyileştirme	158
4.1.7.1. Birinci Delphi Oturumu	159
4.1.7.2. İkinci Delphi Oturumu	160
4.2. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Önem ve Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerine İlişkin Bulgular ...	161
4.2.1. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşleri	161
4.2.2. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	166
4.2.3. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	171
4.2.4. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	176
4.2.5. Kalite Standartlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	183
4.2.6. Kalite Standartlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	188
4.2.7. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerinin Karşılaştırılması	191

4.3. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisinin Geliştirilmesine İlişkin Bulgular	196
4.3.1. Temel İlkeler	201
4.3.1.1. Birinci Delphi Oturumu	201
4.3.1.2. İkinci Delphi Oturumu	202
4.3.2. Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları	202
4.3.2.1. Birinci Delphi Oturumu	202
4.3.2.2. İkinci Delphi Oturumu	205
4.3.3. Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması.....	206
4.3.3.1. Birinci Delphi Oturumu	206
4.3.3.2. İkinci Delphi Oturumu	209
4.3.4. Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi	210
4.3.4.1. Birinci Delphi Oturumu	210
4.3.4.2. İkinci Delphi Oturumu	211
4.3.5. Ziyaret Ekibinin Oluşturulması	212
4.3.5.1. Birinci Delphi Oturumu	212
4.3.5.2. İkinci Delphi Oturumu	213
4.3.6. Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri.....	213
4.3.6.1. Birinci Delphi Oturumu	214
4.3.6.2. İkinci Delphi Oturumu	215
4.3.7. Akreditasyon süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler	215
4.3.7.1. Birinci Delphi Oturumu	215
4.3.7.2. İkinci Delphi Oturumu	219
4.3.8. Akreditasyon Süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi.....	220
4.3.8.1. Birinci Delphi Oturumu	220
4.3.8.2. İkinci Delphi Oturumu	221
4.3.9. Akreditasyon Süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler.....	222
4.3.9.1. Birinci Delphi Oturumu	222
4.3.9.2. İkinci Delphi Oturumu	226
5. BÖLÜM	228
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	228
5.1. Sonuç ve Tartışma	228
5.1.1. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesine İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	228
5.1.2. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Önem ve Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar ve Tartışma.....	240

5.1.3. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisinin Geliştirilmesine İlişkin Sonuç ve Tartışma	252
5.2. Öneriler	258
5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	258
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	259
6. KAYNAKÇA	261
7. EKLER	295
EK-1: YDY Kalite Standartları Önerisi Taslak İfadeler ve Kaynaklar	296
EK-2: YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi	302
EK-3: YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 Anketi	311
EK-4: YDY Kalite Standartları (Nihai)	320
EK-5: YDY Kalite Standartlarının Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi İçin Adapte Edilmiş Versiyonları	327
EK-6: YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketi	336
EK-7: YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketi	342
EK-8: YDY Akreditasyon Model Önerisi Taslak İfadeler ve Kaynaklar	350
EK-9: YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi	359
EK-10: YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-2 Anketi	369
EK-11: YDY Akreditasyon Model Önerisi (Nihai)	379
EK-12: Etik Kurul Kararı	388
EK-13: Çevrimiçi (Online) Anketlere Ait Ekran Görüntüsü Kesitleri	389
ÖZGEÇMİŞ	393

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. CEA Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı.....	52
Tablo 2. EAQUALS Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı	55
Tablo 3. Pearson Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı	55
Tablo 4. Accreditation UK Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı	56
Tablo 5. ABLS Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı.....	57
Tablo 6. BAC Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı	58
Tablo 7. English Australia Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı.....	59
Tablo 8. NEAS Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı	59
Tablo 9. Languages Canada Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı	60
Tablo 10. ACELS Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı	61
Tablo 11. YÖKAK İngilizce Hazırlık Programı Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı.....	62
Tablo 12. DEDAK Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı	63
Tablo 13. Dünya’da ve Türkiye’de İngilizce Hazırlık Programlarını Akredite Eden Kuruluşların Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı Özeti	64
Tablo 14. Dünya’da ve Türkiye’de İngilizce Hazırlık Programlarını Akredite Eden Kuruluşların Akreditasyon Süreci Özeti	67
Tablo 15. Araştırma Soruları Doğrultusunda Araştırma Yönteminin Özeti	82
Tablo 16. YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi Paneline Katılan Uzmanlara İlişkin Demografik Bilgiler	91
Tablo 17. Taslak Standart Alanları ile Danışman ve Meslektaş Görüşleri Doğrultusunda Düzenlenen Standart Alanları ve Standart Sayıları	95
Tablo 18. YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi Standart Alanları ve Standart Sayısı.....	96
Tablo 19. Delphi Paneli Veri Analizi İçin Uzlaşma Ölçütleri ve Uzlaşma Değerleri	99
Tablo 20. YDY Kalite Standartları Birinci Delphi Oturumuna Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	101
Tablo 21. YDY Kalite Standartları İkinci Delphi Oturumuna Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	102

Tablo 22. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversitenin URAP Kategorisine Göre Dağılımı	106
Tablo 23. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete ve Öğrenim Gördükleri Kurumların Özelliklerine Göre Dağılımı	107
Tablo 24. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Üniversitenin URAP Kategorisine Göre Dağılımı	108
Tablo 25. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	109
Tablo 26. YDY Kalite Standartları Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi Standart Alanları ve Madde Sayısı	111
Tablo 27. YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketine İlişkin Güvenirlilik Katsayıları	112
Tablo 28. YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketine İlişkin Güvenirlilik Katsayıları	112
Tablo 29. Normallik Testi Sonuçları.....	114
Tablo 30. Araştırmanın İkinci Bölümünde Kullanılan İstatistiksel Yöntemler ve Testler.....	116
Tablo 31. YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi Paneline Katılan Uzmanlara İlişkin Demografik Bilgiler	122
Tablo 32. YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketinde Yer Alan Alt Başlıklar ve Madde Sayıları.....	124
Tablo 33. Delphi Paneli Veri Analizi İçin Uzlaşma Ölçütleri ve Uzlaşma Değerleri	125
Tablo 34. YDY Akreditasyon Model Önerisi Birinci Delphi Oturumuna Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	126
Tablo 35. YDY Akreditasyon Model Önerisi İkinci Delphi Oturumuna Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	128
Tablo 36. YDY Kalite Standartları Önerisi Birinci Delphi Oturumu Genel Bulguları	134
Tablo 37. YDY Kalite Standartları Önerisi İkinci Delphi Oturumu Genel Bulguları	136

Tablo 38. YDY Kalite Standartlarına İlişkin Uzlaşma Oranları.....	137
Tablo 39. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	138
Tablo 40. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	140
Tablo 41. Personel Yönetimi Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	140
Tablo 42. Personel Yönetimi Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri.	143
Tablo 43. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	144
Tablo 44. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	148
Tablo 45. Ölçme - Değerlendirme Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	150
Tablo 46. Ölçme - Değerlendirme Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	152
Tablo 47. Öğrenci Hizmetleri Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	153
Tablo 48. Öğrenci Hizmetleri Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	156
Tablo 49. Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	156
Tablo 50. Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	158
Tablo 51. Sürekli İyileştirme Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	159
Tablo 52. Sürekli İyileştirme Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri.	160
Tablo 53. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Standart Alanlarına Göre Ortalamaları	161
Tablo 54. Standartlara İlişkin Azalan Sırayla Öğrenci Görüşleri Ortalamaları.....	162
Tablo 55. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	166

Tablo 56. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Kurumun Akredistasyon Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları.....	167
Tablo 57. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Hazırlık Sınıfının Zorunlu veya İsteğe Bağlı Olması Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları.....	167
Tablo 58. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Üniversite Türüne Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	168
Tablo 59. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre Betimsel İstatistikleri.....	168
Tablo 60. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre ANOVA Sonuçları	169
Tablo 61. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Bölümün Eğitim Diline Göre Betimsel İstatistikleri.....	170
Tablo 62. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Bölümün Eğitim Diline Göre ANOVA Sonuçları.....	170
Tablo 63. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Standart Alanlarına Göre Ortalamaları	171
Tablo 64. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Azalan Sırayla Öğretim Elemanı Görüşleri Ortalamaları	172
Tablo 65. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	176
Tablo 66. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Kurumun Akredistasyon Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	177
Tablo 67. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Akreditasyon Sürecinde Görev Alma Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	177
Tablo 68. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite Türüne Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	178
Tablo 69. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre Betimsel İstatistikleri.....	179
Tablo 70. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre ANOVA Sonuçları	179

Tablo 71. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Eğitim Durumuna Göre Betimsel İstatistikleri.....	180
Tablo 72. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları	181
Tablo 73. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Mesleki Deneyim Durumuna Göre Betimsel İstatistikleri.....	182
Tablo 74. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Mesleki Deneyim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları	182
Tablo 75. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Standart Alanlarına Göre Ortalamaları	183
Tablo 76. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Azalan Sırayla Öğretim Elemanı Görüşleri Ortalamaları.....	184
Tablo 77. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Kurumun Akreditasyon Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	188
Tablo 78. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite Türüne Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	189
Tablo 79. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre Betimsel İstatistikleri.....	190
Tablo 80. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre ANOVA Sonuçları	190
Tablo 81. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşleri Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları.....	191
Tablo 82. YDY Akreditasyon Model Önerisi Birinci Delphi Oturumu Genel Bulguları.....	197
Tablo 83. YDY Akreditasyon Model Önerisi İkinci Delphi Oturumu Genel Bulguları	199
Tablo 84. Akreditasyon Model Önerisi Maddelerine İlişkin Uzlaşma Oranları.....	200
Tablo 85. Temel İlkeler Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	201
Tablo 86. Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	202
Tablo 87. Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	205

Tablo 88. Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	206
Tablo 89. Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	209
Tablo 90. Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	210
Tablo 91. Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	211
Tablo 92. Ziyaret Ekibinin Oluşturulması Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	212
Tablo 93. Ziyaret Ekibinin Oluşturulması Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	213
Tablo 94. Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	214
Tablo 95. Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	215
Tablo 96. Akreditasyon süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	216
Tablo 97. Akreditasyon süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	219
Tablo 98. Akreditasyon süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	220
Tablo 99. Akreditasyon süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	222
Tablo 100. Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri	222
Tablo 101. Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri	226

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Yükseköğretime Kayıtlı Öğrenci Sayısı.....	17
Şekil 2. Küresel Ölçekte İngilizce Eğimi Pazar Payı	48
Şekil 3. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesi Sürecine İlişkin Aşamalar	87
Şekil 4. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesinde Uygulanan Delphi Sürecine İlişkin Aşamaların Detayları.....	88
Şekil 5. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisi Geliştirilmesi Sürecine İlişkin Aşamalar	118
Şekil 6. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisi Geliştirilmesinde Uygulanan Delphi Sürecine İlişkin Aşamaların Detayları.....	119

KISALTMALAR LİSTESİ

- AAIEP: The American Association of Intensive English Programs (İngilizce Hazırlık Programları Amerikan Birliği)
- ABLS: The Accreditation Body for Language Services (Dil Eğitimi Hizmetleri Akreditasyon Kuruluşu)
- ACCET: Accrediting Council for Continuing Education and Training (Sürekli Eğitim ve Öğretim Akreditasyon Konseyi)
- ACELS: The Accreditation and Coordination of English Language Services (İngilizce Dil Okullarının Akreditasyonu ve Koordinasyonu)
- ADEK: Yükseköğretim Kurumu Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulları
- BAC: British Accreditation Council (İngiliz Akreditasyon Kurulu)
- CEA: Commission on English Language Program Accreditation (İngilizce Dil Okulları Akreditasyonu Kurulu)
- CEFR: The Common European Framework of Reference for Languages (Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı)
- CHEA: Council for Higher Education Accreditation (Amerika Yükseköğretim Akreditasyon Kurumu)
- CSA: The Canadian Standards Association (Kanada Standartlar Birliği)
- DEDAK: Dil Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
- EAQUALS: Evaluation and Accreditation of Quality Language Services (Dil Okulları Kalitesinin Değerlendirilmesi ve Akreditasyonu)
- EPI: English Proficiency Index (İngilizce Yeterlik Endeksi)
- EHEA: European Higher Education Area (Avrupa Yükseköğretim Alanı)
- ELICOS: English Language Intensive Courses for Overseas Students Association of Australia (Yurtdışı Kaynaklı Öğrenciler için İngilizce Hazırlık Programları Avustralya Birliği)
- EN: European Standards (Avrupa Standartları)
- ENQA: European Network for Quality Assurance in Higher Education (Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvencesi Ağı)
- EPDAD: Eğitim Fakülteleri Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
- FEDEK: Fen, Edebiyat, Fen-Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri Akreditasyon Derneği
- GSE: Global Scale of English (Küresel İngilizce Dil Ölçeği)

HSO: Health Standards Organization (Sağlık Standartları Teşkilatı)

ICE: Immigration and Customs Enforcement (Amerika Birleşik Devletleri Göçmenlik ve Gümrük Muhafaza Dairesi)

IELP: International English Language Provider Scheme (Uluslararası İngilizce Dil Okulu Akreditasyon Programı)

ISO: International Organization for Standardization (Uluslararası Standartlar Organizasyonu)

KİDR: Kurum İç Değerlendirme Raporları

MÜDEK: Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

NAFSA: Association of International Educators (Uluslararası Eğitimciler Birliği)

NBN: The Bureau for Standardisation (Belçika Standartlar Dairesi)

NBPTS: The National Board for Professional Teaching Standard (Öğretmenlik Mesleği Standartları Millî Kurulu)

NEAS: National ELICOS Accreditation Scheme (Yurtdışı Kaynaklı Öğrenciler için İngilizce Hazırlık Programları Ulusal Akreditasyon Şeması)

NEASC: New England Association of Schools and Colleges (New England Okullar ve Kolejler Birliği)

NISO: National Information Standards Organization (Ulusal Bilgi Standartları Organizasyonu)

QAA: Quality Assurance Agency (Yükseköğretim için Kalite Güvence Ajansı)

QQI: Quality and Qualifications Ireland (İrlanda Kalite ve Yeterlikler)

TDK: Türk Dil Kurumu

TEPDAD: Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

TEQSA: The Tertiary Education Quality and Standards Agency (Yükseköğretim Kalite ve Standartlar Kurumu)

TQA: Teaching Quality Assessment (Öğretim Kalitesinin Değerlendirilmesi)

TSE: Türk Standartları Enstitüsü

UCIEP: University and College Intensive English Programs (Üniversite İngilizce Hazırlık Programları Birliği)

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)

URAP: University Ranking By Academic Performance

VEDEK: Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

YÖDEK: Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

YÖKAK: Yükseköğretim Kalite Kurulu

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde; araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda meydana gelen teknolojik gelişmeler, özellikle de ulaşım ve iletişim alanındaki yenilikler, tüm dünyayı adeta küçük bir köy hâline getirmiştir. Bunun sonucunda, yabancı dil öğrenmeye ihtiyaç duyan kişi sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Diğer bir ifadeyle, küreselleşme ile birlikte günümüz insanının hayatında yabancı dil son derece önem kazanmış ve uluslararası iletişim için *ortak bir dile* ihtiyaç duyulmuştur. Bu noktada, günümüzde özellikle de İngilizce dil öğreniminin önemi ayrı bir yer tutmaktadır (Seidlhofer vd., 2006). Özellikle, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, İngilizce hızla önem kazanmış ve uluslararası alanda egemen bir dil; diğer bir ifadeyle, “lingua franca” hâlini almıştır (Crystal, 2003). Bilim, iletişim, bilgi teknolojileri, iş, eğlence ve diplomasi dili olarak İngilizce, farklı ülkelerden insanların kullandığı ortak bir iletişim aracı hâline gelmiştir (Kasap, 2019). British Council’ın 2013 yılında yayımladığı raporda; dünya çapında İngilizce konuşan kişi sayısının yaklaşık 1.8 milyar olduğu ve 2020 yılında bu rakamın 2 milyara ulaşmasının beklendiği belirtilmiştir. Bu durum, dünya nüfusunun yaklaşık dörtte birlik kesiminin, İngilizce kullanarak iletişim kurmasına imkân tanımaktadır (British Council, 2013: 5).

İngilizce’nin tüm dünyada ortak iletişim dili olarak kullanılması, çoğu ülkenin yabancı dil eğitimi politikalarının belirlenmesinde önemli bir rol oynamıştır (Crystal, 2003). Devletler, günümüz dünyasının ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve gelişmeleri yakalayabilmek için, İngilizce öğretimini uygulamaya koymuş ve desteklemiştir

(Chang, 2006). Yabancı dil öğretimi beşeri sermayenin geliştirilmesinde stratejik bir öneme sahiptir (Coşkun-Demirpolat, 2015) ve küresel ölçekte ekonomi, teknoloji ve bilişim alanında ortaya çıkan gelişmeler doğrultusunda toplumsal sistemlerde gerekli görülen değişim, gelişim ve yenileşmeyi sağlayacak nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi ülkenin eğitim sisteminden beklenmektedir (Adıgüzel, 2008).

Bu açıklamalara uygun olarak, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yabancı dil olarak en çok İngilizce öğreniminin tercih edildiği ve önemsendiği belirtilmelidir. Ülkemizde 2012’de yürürlüğe giren “İlköğretim ve Eğitim Kanunu” ile hayata geçirilen düzenlemelerden biri İngilizce derslerinin ilkökul ikinci sınıftan itibaren başlatılması olmuştur (MEB, 2012). Bu düzenleme sonrasında, haftalık ders saati değişiklik göstermekle birlikte, 2.-12. sınıf arasındaki tüm sınıf düzeylerinde, İngilizce dersi eğitim programında yer alan zorunlu derslerden biri olmuştur. Diğer bir ifadeyle, öğrenciler 12 yıllık zorunlu eğitim süresi içinde neredeyse tüm eğitim hayatları boyunca İngilizce dil eğitimi almaktadır. Bunun yanı sıra, İngilizce dersleri üniversitelerin ön lisans ve lisans programlarında ortak zorunlu dersler arasında yer almaktadır. Ayrıca, derslerin %30 ve üzeri oranda İngilizce yürütüldüğü programlara yerleşen üniversite öğrencilerinin çoğu bir yıllık zorunlu İngilizce hazırlık eğitimine katılmakta, derslerin Türkçe yürütüldüğü programlara yerleşen öğrenciler ise isteğe bağlı olarak bir yıllık İngilizce hazırlık eğitimi alabilmektedir.

Türkiye’de İngilizce öğretime bu denli önem verilmesine rağmen ve materyal, bina, zaman, personel vb. açılardan büyük kaynaklar ayrılmasına rağmen İngilizce dil yeterliği bakımından sonuçların parlak olmadığı belirtilmelidir. Bu durum, ülkelerin İngilizce yeterliklerini sıralayan İngilizce Yeterlik Endeksi (English Proficiency Index- [EPI]) verilerinde açıkça görülmektedir. Buradaki sonuçlara göre; İngilizce dil yeterliği bakımından Türkiye 100 ülke arasında 79. sırada, 33 Avrupa ülkesi arasında ise 32. sırada yer almaktadır (EPI, 2019).

Ayrıca, Türkiye’de yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce eğitime oldukça kapsamlı bir şekilde ışık tutan British Council (2015) raporunda, üniversitelerdeki İngilizce eğitiminin önemli sorunları ortaya koyulmuş ve öne çıkan bulgulardan biri olarak ülkedeki ‘İngilizce açığı’ açıkça ifade edilmiştir. Bu durumun, yükseköğretim kalitesini olumsuz etkileyen ve akademik kaynaklara erişimi, uluslararası araştırma

yayınlarını ve hem personelin hem de öğrencilerin hareketliliğini kısıtlayan başlıca unsurlardan biri olduğu belirtilmiştir (British Council, 2015: 14). Yine aynı raporda, ortaya koyulan sorunların üstesinden gelmek için çözüm önerilerinden biri olarak, üniversitelerdeki yabancı dil okullarının kalite güvence planları geliştirmesini ve akreditasyon almayı hedeflemesi gerektiği belirtilmiştir (British Council, 2015:53).

Problem durumuyla ilişkilendirilebilecek diğer bir husus ise, son yıllarda yükseköğretimde niceliksel olarak yaşanan hızlı artışın, niteliksel anlamda birtakım endişelere yol açmasıdır. Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, yükseköğretime yönelik talep artmış, yükseköğretimde büyük bir kitleselleşme yaşanmış ve yükseköğretim sistemleri hızla yenilenmiştir. Bunun sonucunda, kaliteye ve kalite güvencesine olan ilgi artmış ve bu konular birçok ülkede yükseköğretim alanındaki en önemli gündem maddesini oluşturmaktadır (Altbach vd., 2009; Çetinsaya, 2014). Dünya genelinde, yükseköğretim kurumlarının sayısının ve yükseköğrenime ulaşılabilirliğin sürekli olarak artmasının yanı sıra, yükseköğretim sistemleri birçok açıdan çeşitlilik (şube kampüslerin açılması, özel üniversite sayısının artması, uzaktan eğitim) göstermeye başlamıştır. Bu tür gelişmeler, yükseköğretimde süreç ve çıktıların kalitesiyle ilgili konularda endişelerin gitgide artmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, çok sayıda ülke ulusal düzeyde dışsal kalite yönetimi sistemleri geliştirmekte ve bunlar arasında en yaygın olarak da akreditasyon sistemleri uygulanmaktadır (Martin, 2008).

Türkiye'nin de küresel ölçekteki bu gelişmelerden niceliksel ve niteliksel anlamda etkilendiği belirtilmelidir. 2005 yılında ülkedeki toplam üniversite sayısı ise 75 iken, 2020 yılı itibarıyla devlet ve özel üniversitelerin toplam sayısı 200'ün üzerine çıkmıştır. Diğer bir ifadeyle, ülkedeki üniversitelerin yarısından daha fazlası sadece son 15 yıl içerisinde kurulmuştur (YÖK, 2020). Türkiye, son yıllarda, diğer G20 ülkelerinden farklı şekilde, niceliğe odaklanarak, üniversitelerin sayısını ve boyutunu önemli miktarda artırmıştır. Kalite yönünden de bazı iyileştirmeler yapılmış ve bu sayede ülkedeki bazı üniversiteler küresel üniversite sıralamalarına girebilmiştir. Öte yandan, Türkiye'deki üniversitelerden 100'ü halen, ülkenin kendi URAP (University Ranking By Academic Performance) sıralamalarına göre dünyanın en iyi 2.000 üniversitesi arasına girememiştir (British Council, 2015). Özetle, diğer birçok ülkede

olduğu gibi Türkiye’de de eğitimin ve araştırmanın niteliğinin artırılması, sistemin karşı karşıya olduğu en temel sorunlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Uzun yıllardan beridir, Türkiye yükseköğretim sisteminin kalitesinin geliştirilmesi gerektiği yönünde genel bir beklenti vardır. Bu nedenle, Türkiye’nin yeni yükseköğretim politikası kaliteye odaklanmalıdır (Çetinsaya, 2014).

Türkiye’de yükseköğretim kurumlarının sayısındaki artışa paralel olarak, üniversitelerde yabancı dil eğitiminin sağlanmasından sorumlu olan Yabancı Diller Yüksekokulu (YDY) sayısı ve bu kurumlarda bir yıl süreyle yoğunlaştırılmış yabancı dil eğitimi alan öğrenci sayısı da aynı şekilde artmaktadır. Bu durum, yukarıdaki açıklamalara paralel olarak, yükseköğretim kurumlarında verilen yabancı dil eğitiminin kalitesine ilişkin endişelere yol açmakta; YDY’lerde kalite güvence sisteminin oluşturulması ve YDY’lerin akreditasyonu konusunu oldukça önemli hâle getirmektedir. Ayrıca, YDY’lerde kalite güvence sisteminin oluşturulması ve YDY’lerin akreditasyonu, tamamen İngilizce eğitim veren üniversitelerdeki YDY’ler için çok daha büyük oranda önem arz etmektedir. Bu kurumlarda sistemin çok iyi bir şekilde işletilmesi ve mevcut birtakım sorunların giderilmesi gerekmektedir (Kırkgöz, 2019; Staub, 2019). Bayraktaroğlu (2014)’na göre, günümüz Türkiye’sinde yükseköğretimde yabancı dil eğitimi alanındaki temel sorun; yabancı dil eğitiminde nesnel kalite güvencesi sağlayan etkin bir denetimin ve bunu yürütecek ulusal düzeyde bir kurumsal yapılanmanın bulunmamasıdır. Böyle bir yapılanmanın eksikliği yanlıgılar zincirini oluşturmakta, emek ve enerji kaybına yol açmakta, eğitim kuruluşlarının bünyesinde ciddi sorunlar yaratmaktadır. Bu nedenle, kalite güvencesi için yabancı dil eğitiminde ortak standart ve politika oluşturan bağımsız, şeffaf, tam yetkili ve uluslararası kurullar tarafından da akredite edilmiş “yükseköğretim yabancı dil eğitimi ulusal kalite otoritesi”nin oluşturulması kaçınılmazdır.

Bu bağlamda, konuyla ilgili birçok anahtar kelime kullanılarak yapılan alanyazın taramasında Türkiye’deki YDY’lerin kalite güvencesine ve akreditasyonuna temel oluşturacak yeterli düzeyde çalışmaya rastlanılmamıştır. Alanyazın taraması sonucunda, genel anlamda YDY’lerin akreditasyonu konusıyla ilgili yalnızca üç adet çalışmaya ulaşılmıştır. Ülker (2015) Amerika Birleşik Devletleri (ABD) merkezli bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş birçok farklı ülkedeki programların

akreditasyon sürecinde yer alan koordinatörleri ve program yöneticilerinin akreditasyonun akademik kaliteye etkisine ilişkin algılarını belirlemeye çalışmıştır. Sarı (2018) bir vakıf üniversitesindeki İngilizce Hazırlık programının akredite edilmesinin gerekliliğine ve akreditasyon sonrasındaki değişimlere ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini belirlemeye çalışmıştır. Kalaçay (2019) hazırlık programı akredite edilen ve İstanbul'da bulunan 14 vakıf üniversitesinin hazırlık okulu yöneticileriyle görüşmeler yaparak; akreditasyonun hazırlık okulunun eğitim kalitesinde ne gibi değişikliklere yol açtığını irdelemiştir. Bu açıklamalar ışığında, YDY'lerin akreditasyonu konusundaki çalışmaların oldukça kısıtlı sayıda olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, sözü edilen çalışmalarda ortak nokta olarak, akreditasyonun YDY'lerdeki etkisine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin ele alındığı söylenebilir.

Özetle, Türkiye'de yabancı dil yeterliğinin arzu edilen düzeyde olmadığı, üniversite sayısındaki hızlı artışın eğitimin niteliğiyle ilgili endişelere yol açtığı ve sözü edilen bu sorunlara cevaben çözüm önerisi olarak kalite güvencesi ve akreditasyonun ön plâna çıktığı görülmektedir. Öte yandan, konuyla ilgili yeterli düzeyde akademik çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bakımdan, YDY kalite standartlarının belirlenmesi, standartların önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi ve YDY'lerin akreditasyonu için bir model önerisinin geliştirilmesine yönelik akademik bir çalışmanın bulunmaması önemli bir eksiklik olarak düşünülmüştür. Bu çalışma temelde bu eksikliği tamamlamak amacıyla desenlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, üniversitelerdeki Yabancı Diller Yüksekokulu'nun (YDY) akreditasyonuna temel oluşturan ulusal kalite standartlarının belirlenmesi, bu standartların önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi ve YDY'lerin akreditasyonu için bir model önerisinin geliştirilmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda, aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1) Delphi panelistlerine göre, YDY'lerin akreditasyonuna temel oluşturan kalite standart alanları ve ulusal kalite standartları nelerdir?

2) Belirlenen kalite standartlarının önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri nelerdir?

2.1. YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

2.2. YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde,

i) cinsiyet

ii) YDY'nin akreditasyon durumu

iii) hazırlık sınıfının zorunlu olma veya isteğe bağlı olma durumu

iv) üniversite türü

v) öğrenim görülen üniversitenin URAP kategorisi

vi) bölümün eğitim dili değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

2.3. YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?

2.4. YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde,

i) cinsiyet

ii) YDY'nin akreditasyon durumu

iii) akreditasyon sürecinde görev alma durumu

iv) üniversite türü

v) çalışılan üniversitenin URAP kategorisi

vi) eğitim durumu

vii) mesleki deneyim değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

2.5. YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

2.6. YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde,

i) YDY'nin akreditasyon durumu

ii) üniversite türü

iii) çalışılan üniversitenin URAP kategorisi değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

2.7. YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

3) Delphi panelistlerine göre, YDY’lerin akreditasyonunda kullanılabilecek bir model nasıl olmalıdır?

3.1. Temel ilkeler neler olmalıdır?

3.2. Akreditasyon kuruluşunun misyon, görev ve sorumlulukları neler olmalıdır?

3.3. Akreditasyon kuruluşunun yapılanması (komiteler/kurullar) nasıl olmalıdır?

3.4. Ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesi ve eğitimi nasıl olmalıdır?

3.5. Ziyaret ekibi nasıl oluşturulmalıdır?

3.6. Akreditasyon kategorileri ve geçerlik süreleri neler olmalıdır?

3.7. Akreditasyon süreci hangi aşamalardan oluşmalıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Devletler, toplumun ve ekonominin taleplerini daha iyi karşılamak ve uluslararası rekabet edebilirliği arttırmak için yabancı dil eğitimini oldukça önemsemektedir. Bu noktada, günümüz toplumu tarafından neredeyse tüm sektörlerde ihtiyaç duyulan, yabancı dile hâkim bireylerin yetiştirilmesinde YDY’lerin oldukça önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, eğitim kurumlarının kendilerinden beklenen işlevi verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için kaliteli bir yapıya kavuşmaları gerekmektedir. Aksi durumda, bilim, teknoloji ve kültürel alanda gelişmenin gerektirdiği işlevleri yerine getiremeyen eğitim kurumları, bilimsel alandaki ve ülke kalkınmasındaki etkinliğini kaybetmektedir (Erişen, 2003). Buna ek olarak, son yıllarda yükseköğretim kurumları için oldukça önem kazanan “uluslararasılaşma” hedefi doğrultusunda, YDY’lerin anahtar bir rol oynadığı ifade edilmelidir. Yurtdışı öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğinin sağlanması, ortak araştırma projelerinin geliştirilmesi ve buna benzer uluslararası faaliyetler için, üniversitelerde etkili bir yabancı dil eğitiminin sunulması temel bir gerekliliktir. Özellikle de öğrencilerin YDY bünyesinde bir yıl boyunca öğrenim gördükleri -çoğu İngilizce olmak üzere- yabancı dil hazırlık programlarının nitelikli ve kaliteli eğitim hizmeti sunmaları ve kaynakların, insan gücünün ve zamanın verimli bir şekilde kullanılması son derece önem arz etmektedir. Bu bağlamda, YDY’lerde kurum içi kalite güvence sisteminin oluşturulması ve yüksek niteliklerde ve uluslararası kalite

standartlarında öğretim faaliyetleri gerçekleştirilmesi oldukça önemli görülmektedir.

Türkiye 2001 yılında Bologna sürecine katılmış ve Avrupa'daki üniversitelerle uyumu sağlamak ve kalite güvence sistemi oluşturmak adına Türk yükseköğretim kurumlarında da birçok düzenleme hayata geçirilmiştir. Bu düzenlemelerden biri olarak, tüm üniversitelerde kalite komisyonlarının ve kalite güvence sistemlerinin oluşturulması zorunlu hâle gelmiştir. Bu tür uygulamalar üniversitelerin “kurum içi değerlendirme” yapmalarını gerekli kılmaktadır. Ayrıca, üniversitelerin fakülte veya programlarını akredite etmek üzere YÖK tarafından tanınan ve tescillenen bağımsız akreditasyon kuruluşları “dışsal değerlendirme” sağlamaktadır. Böylelikle, kalite güvence sisteminin oluşturulması için programların, fakültelerin ve üniversitelerin kurum içinde birtakım etkinlikler yürütmesinin yanı sıra, Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından tescillenen akreditasyon kuruluşları da dış değerlendirmeci olarak sürece önemli katkılar sunmaktadır. Türkiye’de ilgili yükseköğretim programlarını akredite etmek üzere tescil süresi devam eden 17 ulusal akreditasyon kuruluşu bulunmaktadır. Örneğin, Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK), Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEPDAD), Fen, Edebiyat, Fen-Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri Akreditasyon Derneği (FEDEK) , Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (VEDEK), Eğitim Fakülteleri Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD) ilgili programları akredite etmek üzere YÖKAK tarafından yetkilendirilmiş ulusal akreditasyon kuruluşlarından bazılarıdır (YÖKAK, 2020a).

Benzer şekilde, üniversitelerdeki YDY’lerin akreditasyonu alanında faaliyet göstermek üzere 2016 yılında kurulan “Dil Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği” (DEDAK) YÖKAK tarafından Eylül-2021’de tescillenmiştir. Bu durumda, belirtilen tarihe kadar üniversitelerdeki YDY’lerin akreditasyonu yalnızca uluslararası akreditasyon kuruluşları tarafından gerçekleştirildiği, fakat bu durumun üniversiteler için önemli bir maddi külfeti de beraberinde getirdiği belirtilmelidir. Ayrıca, Alhamad (2019)’a göre; uluslararası kalite standartları, her zaman için ulusal ihtiyaçları, uygulamaları, ilerleyen zamanlarda ortaya çıkması muhtemel sorunları ve bunlara yönelik geliştirilmesi gereken stratejileri göz önünde

bulundurmazabilir. Bu nedenle, en güncel ve iŖe yarar uluslararası standartlar ile ulusal geliŖmeler arasında dengeli bir sistem kurulmalıdır.

Bu araŖtırmanın, YDY'lerin akreditasyonu alanında faaliyet yürütecek ulusal düzeyde yetkili bir kuruluŖun oluŖturulması ve iŖleyiŖinin belirlenmesine yönelik alıŖmalara, ayrıca, YDY'lerin akredite olabilmesi iin karŖılaması gereken ulusal kalite standartlarının belirlenmesine yönelik alıŖmalara öncülük etmesi bakımından önemli olduğu dŖnlmektedir. Bu bağlamda, araŖtırma sonucunda ortaya konulan YDY kalite standartlarının ve akreditasyon modelinin, uluslararası geerliliği olan uygulamaların yanı sıra, yerel dinamikleri de dikkate alması bakımından büyük önem taŖıdıėı dŖnlmektedir.

Buna ek olarak, bu araŖtırmanın, baŖta üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi kalitesi olmak üzere, Türkiye'deki yabancı dil eğitimi kalitesinin arttırılmasına, böylelikle, yabancı dil eğitimi iin ayrılan milli kaynakların en etkin ve en verimli Ŗekilde kullanılmasına katkıda bulunacağı dŖnlmektedir.

AraŖtırma kapsamında YDY kalite standartlarının önem düzeyine iliŖkin ğrenci ve ğretim elemanlarının grŖleri alınarak, eğitim-ğretim etkinliklerinde önemli yer tutan paydaŖ grŖlerinin ortaya ıkarılması ve buna göre YDY'lerde yapılacak düzenlemelere yol gösterici olması bakımından bu alıŖma önem arz etmektedir.

Benzer Ŗekilde, standartların YDY'lerde gerekleŖme düzeyine iliŖkin ğretim elemanı grŖleri alınarak, YDY'lerdeki eğitim hizmetinin gl ve geliŖtirilmeye aık yönlerinin genel olarak ortaya konulması, buna göre yapılacak düzenlemelere yol gösterici olması bakımından bu alıŖma önem arz etmektedir.

Ayrıca, daha önce belirtildiği üzere alanyazın taramasında Türkiye'deki YDY'lerin kalite güvencesine ve akreditasyonuna temel oluŖturacak herhangi bir alıŖmaya rastlanmadığı iin araŖtırmanın bu boŖluėu doldurmaya önemli katkılar sunacağı ve zgn nitelikte olacağı dŖnlmektedir.

Son olarak, bu alıŖmanın, Türkiye'de yabancı dil eğitiminde kalite ve akreditasyon konusunda alıŖmalar yapan araŖtırmacılara yol göstermesi bakımından

önem taşıdığı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmanın dayandığı sayıtlar şunlardır:

- YDY kalite standartları ve akreditasyon model önerisi, uzman görüşleri esas alınarak belirlenebilir.
- Katılımcılar, veri toplama araçlarını kendi görüşleri doğrultusunda samimi ve objektif bir şekilde cevaplamıştır.
- Delphi panelinde ölçütler doğrultusunda görüşlerine başvurulmak üzere belirlenen uzmanlar, yeterli nitelikleri taşımaktadır.
- Çalışmada hazırlanan veri toplama araçlarının kapsam geçerliliği yeterli düzeydedir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın YDY kalite standartlarının belirlenmesi ve akreditasyon model önerisi geliştirilmesi aşamaları; Delphi oturumlarına katılmayı kabul eden ve bu konuda gönüllü olan uzmanların, araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak geliştirilen anketlere verdiği yanıtlarla sınırlıdır.

YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin elde edilen veriler ise; 2020-2021 akademik yılında araştırma için izin verilen YDY'lerde hazırlık eğitimi alan öğrencilerin ve bu kurumlardaki öğretim elemanlarının görüşleriyle sınırlıdır.

Bu noktada, 2020-2021 akademik yıl boyunca, COVID-19 salgını nedeniyle yükseköğretim kurumlarının ülke genelinde uzaktan eğitim vasıtasıyla hizmet sunduğu belirtilmelidir. Dolayısıyla, çalışmaya katılan öğrencilerin hazırlık eğitimine ilişkin deneyimleri uzaktan eğitim imkânlarıyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Yabancı Diller Yüksekokulu (YDY): Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında yabancı dil eğitiminin sağlanmasından sorumlu olan birimler genelde Yabancı Diller Yüksekokulu (YDY) olarak isimlendirilmektedir. Bununla birlikte, bazı üniversitelerde, fakülte ve meslek yüksekokullarındaki İngilizce derslerinin

verilmesinden sorumlu olan birimler ile bir yıl süreli yoğunlaştırılmış yabancı dil eğitimi veren birimlerin ayrı şekilde yapılandırıldığı gözlemlenmektedir. Bu durumda, günümüzde İngilizcenin egemen dil olması sebebiyle, yurtdışında daha çok “Yoğunlaştırılmış İngilizce Programı” (Intensive English Programs-IEP) olarak isimlendirilen programlara benzer şekilde, ülkemizde bazı üniversitelerde “İngilizce Hazırlık Sınıfı/Okulu/Programı, İngilizce Dil Okulu, Temel Diller Bölümü” gibi farklı şekilde isimlendirilen birimler yer almaktadır. Bu çalışmada, YDY ifadesi yükseköğretim kurumlarında farklı organizasyon yapıları ve isimler altında bir yıl süreyle yoğunlaştırılmış yabancı dil eğitimi veren programları ifade etmek üzere kullanılmıştır.

Standart: Bir hizmetin verilmesi veya yönetilmesi sürecinde karşılanması gereken, yüksek nitelikli sonuçlar almak için neler yapılması gerektiğini belirten ve alanında uzman kişiler tarafından oluşturulan kurallar olarak ifade edilebilir (ISO, 2020a).

Akreditasyon: Genel anlamda topluma sunulan mal ve hizmetlerin belirli mükemmeliyet standartlarında sunulduğunu güvence altına almaya yönelik bir sistem olarak ifade edilebilir (Aktan ve Gencel, 2007). Yükseköğretimde akreditasyon; yükseköğretim programlarında öğrencilere sunulan eğitim-öğretim hizmetinin, akreditasyon kuruluşu tarafından önceden belirlenen standartlara uygun olarak yürütüldüğünün ortaya koyulması amacıyla, yükseköğretim kurumlarının veya programlarının, devletin resmi organları haricinde bağımsız ve yetkili bir kuruluş tarafından değerlendirilerek, belirli bir süre için tanınmasıdır (Eaton, 2015; Sanyal ve Martin, 2007).

Akreditasyon Kuruluşu: Belirli bir alanda akreditasyon faaliyetleri yürütmek üzere, alanında uzman ve gönüllü kişilerin bir araya gelerek oluşturduğu bağımsız organizasyonu ifade etmektedir.

2. BÖLÜM

LİTERATÜR

2.1. Kalite ve Kalite Güvencesi Kavramları

Kalite kelimesi etimolojik olarak Latince “nasıl” anlamını taşıyan “Qualis” soru sözcüğünden türetilmiştir. Fransızcaya ise “nitelik” anlamına gelen “Qualitas” sözcüğünden geçmiştir (Şimşek, 2001). Bu durumda, kalite kelimesinin kökeninin, daha “nitelikli” ürün ve hizmetlere “nasıl” ulaşılabileceği sorusuna; insanların mükemmeli yakalama hevesine dayandığı söylenebilir.

“Kalite” kullanıldığı alana ve amaca göre pek çok farklı anlamda ifade edilebilir. Bu durum aslında kalitenin birden fazla boyutunun olması ve çok yönlü kullanılabilir olmasından kaynaklanmaktadır (Mahiroğlu ve Buluç, 1999). Harvey ve Green (1993) kaliteyi birbiriyle ilişkili 5 kavramla açıklamışlardır. Bu kavramlar şu şekilde sıralanabilir; istisnai olma, mükemmellik, amaca uygunluk, paranın karşılığı ve dönüşebilirlik. Garvin (1987) kalite olgusunu sekiz boyutun birleşimi olarak açıklamış ve bunları şu şekilde sıralamıştır; performans, özellikler, güvenilirlik, uygunluk, dayanıklılık, hizmet görürlük, estetik ve algılanan kalite. Harvey ve Newton (2004) ile Gibbs (2011) kalite kavramını açıklarken önceden belirlenen standartlara tam olarak uyum sağlayabilmeyi ön plana çıkarmaktadır. Summers (2009)’a göre kalite temel olarak sürekli bir gelişimi ifade eder ve asla sonu da yoktur.

Kalite kavramı, TSE-ISO 9005 Kalite Sözlüğünde ise, “bir ürün ya da hizmetin belirlenen veya olabilecek ihtiyaçları karşılama yeteneğine dayalı özelliklerinin toplamı” şeklinde açıklanmıştır (Küçük, 2012: 21). Türk Dil Kurumu kaliteyi “bir ürünün bilinen en iyi özellikleri bünyesinde taşıması durumu” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2020). Kalite genel anlamda, bir ürün ya da hizmetin “istenen özelliklere uygun olması” veya bir otorite tarafından belirlenen birtakım “standartlara uygun olması”

şeklinde tanımlanabilir (Yıldırım, 2002: 191).

Şimşek (2001: 5) ise kalite olgusunu öznel ve nesnel kalite anlayışı olmak üzere iki farklı açıdan ele almıştır. Öznel değerlendirmelerden oluşan kalite anlayışının ülkelere, sosyo-ekonomik düzeye, zevklere, geleneklere, toplumsal yapıya, eğitim düzeyine ve prosedürlere göre değişiklik gösterebileceğini ifade etmiştir. Öte yandan, nesnel değerlendirmelerden oluşan kalite anlayışının ise ürünün ölçülebilen, tespit edilebilen ve çoğu kez kalite standartları ve mevzuatlarla belirlenen kalitesini ifade etmektedir. Benzer şekilde, Çağlar ve Kılıç (2011) kalite kavramına ilişkin tanımların ve açıklamaların çeşitlilik göstermesinin sebebini, dünya ekonomisinin küreselleşmesi ve teknolojik gelişmeler gibi hususların toplumsal yargıları ve kaliteye olan bakış açısını değiştirmesi olarak açıklamıştır. Sarp (2014) ise kalite olgusunu etkileyen faktörlerden bazılarını şu şekilde sıralamıştır; tüketicilerin istek ve beklentileri, toplumun kültürel yapısı, yaş, cinsiyet, deneyimler. Bu durumda, yine kalite olgusunun kişiden kişiye göre değişen öznel bir yapıda olduğu söylenebilir.

Eğitimde kalite kavramı ise iki farklı açıdan ele alınabilir. Eğitimde kalite; eğitim sisteminin ürünü (çıktısı) olarak eğitim sürecinden geçen bireylerin istenilen özelliklere sahip olmaları ya da eğitim sürecinde edindikleri özelliklerin belirlenen standartlara uygunluğu olarak tanımlanabilir. Eğitim bir hizmet olarak ele alındığında ise, eğitimde kalite; öğrencilere sunulan eğitim hizmetlerinin istenilen özelliklere veya belirlenen standartlara uygun bir şekilde yürütülmesi olarak tanımlanabilir (Adıgüzel ve Sağlam, 2009). Eğitim alanıyla ilişkili olarak, Yorke (1999) kaliteyi eğitimde özellikle “süreç” üzerine yoğunlaşan iki soru ile açıklamıştır. Bunlar; i) Mevcut eğitim süreci programa giren öğrencilerle, programın hedeflediği öğrenme kazanımları arasında tatmin edici bir köprü işlevi görüyor mu? ii) Eğitim süreci, öğrencinin kendinde var olan yeteneklerden ziyade, öğrenme kazanımlarının mükemmelliğine katkı sağlıyor mu? Cavanaugh (2002)’a göre eğitim alanında kalite; programı tamamlayan öğrencilerin oranı, öğrenci performansı ve öğrenmelerin değerlendirilmesi gibi nicel unsurlara ek olarak; içerik, materyaller, öğretim yöntemleri, etkinlikler ve öğrencilere sunulan seçenekler gibi nitel unsurların da nasıl etkili ve verimli bir şekilde yürütülebileceği konusunda yol gösteren göstergeler bütünüdür. Yükseköğretim kurumlarının kalitesinin, nasıl değerlendirilmesi

gerektiğine yönelik tam olarak belirlenmiş bir model bulunmamasına rağmen, kalite çerçevesini oluşturan temel unsurlar bulunmaktadır. Girdilerin, süreçlerin ve çıktıların değerlendirilmesi, paydaş görüşlerinin ne derece dikkate alındığı bu temel unsurlardan bazılarıdır (Brookes ve Becket, 2007).

Uluslararası Standartlar Organizasyonu (International Organization for Standardization [ISO]) “kalite güvencesi” terimini “bir ürünün veya hizmetin kalite niteliklerine uygunluğunu sağlamaya yönelik gerçekleştirilen sistematik ve planlanmış faaliyetler bütünü” olarak açıklamıştır (ISO, 2015). Vroeijenstijn (1995) kalite güvencesini; kalitenin sürdürülmesi ve geliştirilmesi için; sistematik, iyi yapılandırılmış ve devamlı olarak çaba gösterilmesi olarak tanımlamıştır. Kalite güvencesi, genel olarak kalite standartlarının karşılandığını tespit etmek için bir projenin, hizmetin veya kurumun çeşitli yönlerinin sistematik olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi olarak tanımlanır (Özer vd., 2010: 33).

Kalite güvencesi; bir kurum içerisinde kalite süreçlerinin oluşturulması, takip edilmesi, kontrol edilmesi, değerlendirilmesi ve devamlı bir biçimde geliştirilmesini ifade eden geniş kapsamlı bir kavramdır. Eğitim alanında ise, kalite güvencesi, öğretim programının ve geniş kapsamlı stratejik plânın tasarlanması, materyallerin ve araç-gerecin seçilmesi, öğrenme ve çalışma ortamı, çalışanların meslekî gelişimi ve genel olarak öğrenci ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu ihtiyaçlara cevap verilmesi hususlarında yüksek standartları garanti eder (Mateva, 2007: 65).

Kalite güvencesinin amacı, birimi etkileyen unsurların bir plân kapsamında ve süreç içerisinde ele alınarak, kalitenin sürekliliğinin sağlanmasıdır. Kalite güvencesi, kurumlar açısından yönetsel anlamda katkı sağlarken, nihai tüketici açısından ise güven sağlamaya yönelik bir işlev görür. (Işık ve Beykoz, 2018) Kalite güvence uygulamaları temelde iki amaca hizmet eder, bunlar gelişme ve hesap verebilirliktir. Bunlardan ilkinin, biçimlendirici (formative) değerlendirme yaklaşımına, ikincisinin ise düzey belirlemeye (summative) yönelik değerlendirme yaklaşımına dayandığı söylenebilir (Vroeijenstijn, 1995). Kalite uygulamaları, hem kurumun gelecekteki performansını arttırmak için gelişimini hedefler, hem de geçmiş veya mevcut performansı hakkında yargıda bulunur. Kalite güvencesi uygulamalarının, her iki amacı da farklı paydaşlar için farklı oranlarda önemli olabilir (Middlehurst ve

Woodhouse, 1995). Kalite çalışmalarının ileriye dönük tarafı, yapılan işin nasıl daha iyi hâle getirilebileceği ile ilgilidir. Bu noktada, “kalite güvencesi” uygulamaları, bir işe başlamadan önce ve iş esnasında, bu işin iyi yapılmasını garanti altına almaya yönelik işlemleri ifade ederken, “kalite kontrol” uygulamaları ise iş bittikten sonra sürecin veya ortaya çıkan ürünün değerlendirilmesini ifade etmektedir. Bu ikisinin toplamı ise, “kalite yönetimini” oluşturmaktadır (Heyworth, 2013).

Kalite güvencesi sistemi, hem denetim süreçleri, şeffaflık ve hesap verebilirlik bakımlarından, hem de küreselleşmeyle birlikte kaçınılmaz hale gelen uluslararasılaşmayı gerçekleştirebilmek için önemli bir işlev üstlenmiştir (Çetinsaya, 2014). Yükseköğretimde kalite güvencesini sağlamaya yönelik faaliyetler; devlet tarafından sunulan finansmanın yatırıma dair hesap verebilirlik, programların amaçlarının netliği ve en önemlisi kalite ve standartların iyileştirilmesi hususlarında katkı sağlar (Yorke, 1999: 14). Kalite güvence sistemleri; kurumlara, uygulamaları ve sundukları hizmet hakkında bağımsız ve tarafsız bir değerlendirme sağlar. Bununla birlikte, geliştirilmeye açık hususlarla ilgili tavsiyeler sunar. Kalite güvencesinin, çok yönlü bir kavram olması sebebiyle uzmanlar, öğretim elemanları ve öğrencilerin bu olguya yönelik algıları arasında farklılıklar olabilir (Smidt, 2015: 626).

Kis (2005) etkili kalite güvence sistemlerinin bazı özelliklerini şu şekilde sıralamıştır;

- amaçların açıkça belirlenmiş olması,
- sürecin yasalara uygun ve amacına hizmet edecek şekilde yürütülmesi,
- içsel ve dışsal kalite güvence sistemleri arasında dinamik bir ilişki kurulması,
- yükseköğretim kurumu personeline daha fazla güvenerek ve kalite kültürü oluşmasını sağlayarak içsel kalite güvence sistemlerine daha fazla odaklanması,
- sonuca göre dönüt verilmesi ve programı izleme uygulamalarına önem verilmesi,
- sonuca göre kaynak aktarma konusunda sağduyulu ve özenli davranma.

Kalite güvencesi, bir kurumda, kalite güvence sisteminin önemli düzeyde benimsenmesiyle oluşur. Öte yandan, ulaşılmak istenen ve hedeflenen kaliteye erişebilmek kurumun kalite politikasına bağlıdır, bu yüzden bir kurumda kalite güvence sisteminin kurulabilmesi için öncelikle kalite politikasının belirlenmesi

gerekir. Bu politikalar, kurumların üst yönetimi tarafından belirlenir ve aynı zamanda kalitenin amaçlarını gösterir (Gencel, 2001: 181). Kalite güvence sistemi, yükseköğretim kurumlarının eğitim ve diğer aktivitelerinin kalitesi ile ilgili bir iç denetim mekanizması sağlamakta olup kurumun yönetimi, tüm etkinlikleri ve paydaşlarını kapsayacak şekilde düzenlenmektedir. Burada üzerinde durulması gereken nokta, kalite güvencesinin öncelikle ilgili kurumun kendi bünyesinde, içyapısında ve işleyişinde kabul edilmesi, içselleştirilmesi ve kurumsal bir kültüre dönüştürülmesidir (Özer vd., 2010: 34).

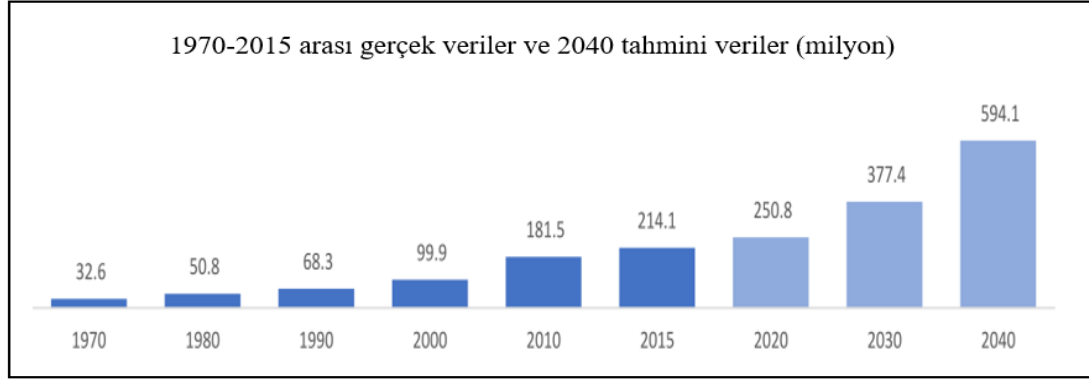
2.2. Yükseköğretimde Kaliteyi Gerekli Kılan Nedenler

Yükseköğretimde kalite olgusu özellikle 1980’li yılların ortalarından itibaren önem kazanmıştır. Yükseköğretim kurumlarının her geçen yıl daha da artan ulusal ve uluslararası rekabet içinde kendilerine yer açabilmeleri, tüm paydaşlar açısından daha güvenilir bir hesap verebilirlik kapasitesine ulaşabilmeleri, sahip oldukları sınırlı kaynakları daha etkin ve verimli bir şekilde kullanabilmeleri, toplumun beklenti ve ihtiyaçlarına istenilen oranda karşılık verebilmeleri açısından kalite vazgeçilemez bir olgu haline gelmiştir (Brookes ve Becket, 2007; Harvey ve Green, 1993; Hussey ve Smith, 2010; Schwarz ve Westerheijden, 2004).

Yükseköğretimde kaliteyi gerekli kılan nedenlerden ilki; araştırmanın “Problem Durumu” başlığında değinildiği üzere, günümüzde yükseköğrenime olan talebin artması, buna bağlı olarak üniversite sayısının ve öğrenci sayısının artması ve bunun sonucunda yükseköğretimde görülen niceliksel hızlı artışın, niteliksel anlamda birtakım endişelere yol açması olarak açıklanabilir (Altbach vd., 2009; Çetinsaya, 2014; Martin, 2008). Calderon (2018) 21. yüzyılda üniversiteye kayıtlı olan öğrenci sayısında büyük bir patlama yaşandığını ve dünya genelinde üniversiteye kayıtlı öğrenci sayısının 2018 yılında 235 milyona ulaştığını belirtmiştir. Bu sayının 2030 yılında 377 milyona, 2040 yılında ise 594 milyona ulaşacağını öngörmektedir. Buna ek olarak, 1970-2000 yılları arasındaki üniversite öğrenci sayısındaki artış oranının %206 olduğunu, 2000-2030 yılları arasındaki öngörülen artış oranının ise %281 olacağını ifade etmiştir. Dolayısıyla, son 30 yıldaki artışın, önceki 30 yıldaki artışa göre çok daha fazla olacağı tahmin edilmektedir. Bu durum, son yıllarda yaşanan yükseköğretimin kitleselleşmesinin, önümüzdeki yıllarda daha da artarak devam

edeceğini göstermektedir. Yıllara göre yükseköğretime kayıtlı olan ve kayıtlı olması öngörülen öğrenci sayısı Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Yükseköğretime Kayıtlı Öğrenci Sayısı

(Kaynak: Calderon, 2018: 6)

Bu açıklamalarda görüldüğü üzere yükseköğretim kurumları gitgide nüfusun çok önemli bir bölümünü etkilemektedir. Yükseköğretim sadece arzu edilen bir kurum değil aynı zamanda ekonomik ve sosyal refah için bir gereklilik haline gelmiştir (Eaton, 2003a: 8). Bununla ilişkili olarak, Hayırsever (2019) lise öğrencilerinin üniversiteyi daha çok ekonomik özgürlüklerini kazandırmak üzere bir iş imkânı sağlayacak kurum, ikincil olarak ise, kişisel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlayacak bir kurum olarak algıladıklarını ifade etmiştir. Buna göre, lise öğrencileri arasında üniversite eğitimi almayı hayatının tek gayesi hâline getirenlerin sayısının gittikçe arttığını ve öğrencilerin genel olarak üniversiteyi sonraki hayatlarını şekillendirecek bir dönüm noktası olarak algıladıklarını belirtmiştir.

Yükseköğretimde son yıllardaki eğilimlerin çoğunun aslında yükseköğretim kurumlarının *kitleselleşmeye* nasıl cevap verdiğiyle ilişkili olduğu belirtilmektedir. Bu eğilimlerden bazıları şu şekilde sıralanmıştır; küreselleşme, uluslararasılaşma, öğrenci hareketliliğindeki artış, yükseköğretime erişimdeki eşitsizlikler, kalite güvence sistemleri ve nitelikler çerçevesi, hesap verebilirlik, yükseköğretim kurumlarının finansman kaynaklarındaki değişimler, özel yükseköğretim kurumlarının sayısının artması, akademik personel niteliklerindeki değişimler, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki değişimler, uzaktan eğitim (Altbach vd., 2009). Benzer şekilde, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 2007’de yayımlanan “Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi” isimli raporda dünyadaki yükseköğretim sisteminde

meydana gelen değişimler ve beklentiler “yığınlaşma (kitleleşme), küreselleşme, finansman, özelleşme, kurumsal özerklik ve hesap verebilirlik, kalite güvence sistemleri ve akreditasyon, yönetim ve araştırma üniversitelerinin gelişimi” başlıkları altında ele alınmıştır. Bu açıklamalar ışığında, küresel ölçekte yükseköğretim kurumlarının sayısının ve öğrenci sayısının gittikçe hızlı bir oranda artması ve yükseköğretim sistemlerinin çeşitlilik göstermeye başlaması sonucunda ortaya çıkan endişelere ve bazı güncel sorunlara çözüm olarak, kalite güvence sistemlerinin ön plâna çıktığı söylenebilir.

Yükseköğretimde kalite çalışmalarını gerekli kılan diğer önemli bir etkenin uluslararasılaşma ve küresel rekabet olduğu değerlendirilmektedir. Uluslararası öğrenci değişim programları ve yurtdışındaki yükseköğretim imkânlarının artması, ayrıca küreselleşen ekonomide hizmetlerin daha kolay ulaşılabilir hâle gelmesi gibi nedenlerden ötürü, yükseköğretimde kalite güvencesi sadece ulusal değil, uluslararası bir boyut kazanmıştır (YÖK, 2007). Yükseköğretim kurumları arasında 2000’li yılların başından itibaren özellikle artış gösteren uluslararasılaşma; yurtdışı öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliği, ortak araştırma projeleri, yabancı öğrencilere yönelik programlar, derecelerin uluslararası alanda tanınması, ortak müfredat geliştirme girişimleri (örn. Bolonya Bildirisi) ve kalite konusunda uluslararası tanınırlık sağlamaya yönelik uygulamalar gibi faaliyetleri kapsamaktadır. Yükseköğretimde uluslararasılaşma, şeffaflık ve hesap verebilirliğe olan talebin artmasına sebep olmuş ve ayrıca küresel yükseköğretimin zorlu yönlerinin ele alınması amacıyla, kalite kültürünün oluşturulması konusundaki ihtiyacı ortaya çıkarmıştır (Smidt, 2015: 626). Dünya genelinde yükseköğretim kurumları arasındaki rekabetin artmasıyla birlikte, bu kurumların yeniden yapılanma ihtiyacı da artmıştır. Yeniden yapılanma sürecinde, kitleleşen yükseköğrenim hizmetinde verimliliği ve etkililiği sağlamak için en çok önemsenen olgular arasında kalite ve kalite güvence sistemi yer almaktadır. Ülkeler, önemli bütçeler ayırdıkları kurumların belirli bir standartta ve hizmet anlayışında olmasını arzulamaktadır. Bu sebeple, yükseköğretim kurumları için, kalite güvencesine dayalı bir sistemin oluşturulması mecburi hale gelmiştir. (European Network for Quality Assurance in Higher Education [ENQA], 2008).

Yükseköğretimde kalitenin önem kazanmasına etki eden temel unsurlardan bir diğeri ise sayıları giderek artan üniversite sıralamalarıdır. Son yıllarda uluslararası üniversite sıralama sistemleri kalitenin bir göstergesi olarak algılanmakta ve üniversiteler tarafından önemli bir pazarlama aracı olarak kullanılmaktadır (Lo, 2014). Üniversite sıralama sistemleri; ülkeler, üniversiteler, öğrenciler, aileler, politika yapıcı ve karar verici konumundaki kişiler ve işverenler başta olmak üzere birçok kesim tarafından oldukça önemsenmekte ve sıralama sonuçları üniversitelerin kaliteleri ile eşdeğer tutulmaktadır. Bununla birlikte, üniversite sıralamaları yükseköğretim kurumlarına ilişkin birtakım raporlarda, stratejik belgelerde, politika ve yönetmeliklerde de dikkate alınmaktadır. (Chen ve Liao, 2012). Özet olarak, küreselleşen dünyada üniversiteler için uluslararası bir konuma sahip olmak son derece kazanmış, bunu gerçekleştirebilmek için kalite ve rekabet önemli konular haline gelmiştir. Bunun sonucunda, esasen farklı amaçlar doğrultusunda ve farklı ölçütleri temel alarak ortaya çıkan üniversite sıralamaları, yükseköğretim kurumları arasındaki rekabetin somut bir göstergesi olarak algılanmaya başlamıştır (Dill ve Soo, 2005; Hazelkorn, 2008).

Her geçen gün yükseköğretime olan talebin artması, buna karşın kamu kaynaklarından yükseköğretim kurumlarına ayrılan kaynakların aynı oranda artmaması, yaşanan hızlı ekonomik ve sosyal değişimler ile bilgi ekonomisi ve toplum esaslı gelişmeler bireylerin yükseköğretim kurumlarından daha nitelikli hizmet beklentisini arttırmaktadır (YÖDEK, 2007: 5). Günümüzde yükseköğretim kurumları hızla değişim gösteren dış çevrede ve hem ulusal anlamda hem de küresel ölçekte rekabetçi bir ortamda faaliyet göstermektedir. Ayrıca toplumsal ve endüstriyel beklentiler her geçen gün artmakta ve değişmektedir. Bu değişim ve yeni beklentiler yükseköğretim kurumlarının yenilikçi kamu yönetimi yaklaşımını benimseyerek etkin ve sürdürülebilir yönetim uygulamaları geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır (Karaboğa, 2018). İçinde bulunduğumuz dönemde, her kurum kendi alanında etkili olabilmek ve gelişmelere liderlik etmek için, dinamik bir yapıya sahip olmak ve rollerini yeniden belirlemek zorundadır. Son yıllarda gelişmiş ülkeler başta olmak üzere hemen hemen bütün dünyada, özel kuruluşlar ve kamu kuruluşları, yürütülen işlerin hem nitelik hem de nicelik yönünden geliştirilmesi ve iyileştirilmesini sağlayan toplam kalite yönetimini son derece önemsemektedir (Erişen, 2003).

Bu açıklamalar ışığında, yükseköğretimde kaliteyi gerekli kılan nedenlerden ilki; yükseköğretimde görülen niceliksel hızlı artışın, niteliksel anlamda birtakım endişelere yol açması olarak açıklanabilir. Ayrıca, üniversite sayısının hızla artması ile birlikte, üniversiteler arasında rekabet önemli bir rekabet yaşanmaktadır. Son yıllarda uluslararasılaşma ve küreselleşme faaliyetlerinin gitgide artan oranda yaygınlaşması, bu rekabeti dünya geneline yaymıştır. Buna ek olarak, gerek ulusal gerek küresel ölçekteki üniversite sıralamaları, yükseköğretim kurumlarının kaliteye daha fazla önem vermesini gerekli kılan diğer bir etken olarak ele alınabilir. Son olarak, günümüzde yükseköğretim kurumları yeni gelişmelere uyum sağlamak, yaşanan hızlı ekonomik ve sosyal değişimler ile ortaya çıkan yeni ihtiyaçları ve artan beklentileri karşılamak ve bu şekilde varlığını devam ettirmek adına kalite ve verimliliği arttırmaya yönelik çalışmalara büyük önem vermektedir.

2.3. Standart Kavramı

ISO, standart kavramını, bir şeyin en iyi şekilde nasıl yapılabileceğini tarif eden ifadeler olarak betimlemiştir. Standartlar; ürünlerin üretim sürecine veya bir hizmetin verilmesi veya yönetilmesi sürecine yönelik olarak alanında uzman kişiler tarafından oy birliği ile oluşturulan ve onaylanan, teknik spesifikasyonlar içeren ya da kesin kriterler ile tasarlanmış tutarlı kurallar, kılavuzluk bilgileri veya tanımlamalar içeren basılı bir dokümandır (ISO, 2020a).

Türk Dil Kurumu'na göre ise standart; (1) belli bir tipe göre yapılmış veya ayrılmış, (2) belli ölçülere, yasaya, kullanıma uygun olan, (3) örnek veya temel olarak alınabilen tek biçim, (4) bir işletmede, bir ürünü, bir çalışma yöntemini, üretilcek miktarı, bir bütçenin para miktarını vb. belirlemek için konmuş kural anlamlarına gelmektedir (TDK, 2020). Bu açıklamalardan ilkinin, standart kavramını biraz daha farklı bir açıdan ele aldığı, diğer üç açıklamanın ise eğitim kurumlarını ilgilendirdiği ve alanyazındaki diğer tanımlarla ilişkili olduğu söylenebilir. Diğer bir deyişle, standart kavramı; bir ürün veya hizmetin belirlenen niteliklere sahip olması, örnek uygulama olarak temel alınması ve bir işin yürütülmesinde dikkate alınması gereken kurallar olarak ifade edilebilir.

Richardson (1994) standardı, “belli bir amaca ulaşmak için bir otorite, gelenek ya da bir ortak anlayış tarafından belirlenmiş, izlenmesi gereken bir model ya da uygun ve yeterli nitelik düzeyi” olarak tanımlamıştır. Worthen, Sanders ve Fitzpatrick (1997) ’e göre ise standart, programların başarılı olması için karşılaması gereken kriterleri, tasarlanmış bir performans düzeyini ifade etmektedir. Standartlar, eğitim kurumlarının birçok farklı alanda belirli hedeflere ulaşmasını ve bu hedeflerin altına düşmemesini sağlayan göstergelerdir (New England Association of Schools and Colleges [NEASC], 2009).

Standartlar, akreditasyonun temelini oluştururlar. Bunlar, oluşturulacak sistemin gereklerini ortaya koyar ve yüksek nitelikli programların geliştirilmesi için neler yapılması gerektiğini belirlerler. Standartlar, konu alanı uzmanlarının görüşlerine, araştırmalara ve deneyimlere göre belirlenir (YÖK/Dünya Bankası, 1999: 54). Akreditasyon amaçlı standartlar kurum içi ve dışı tüm paydaşların görüş ve önerileri alınarak ve görüş birliği sağlanarak geliştirilir. Akreditasyon amaçlı olarak geliştirilen standartlar, kurumun akademik ve idari personeli kontrol etme özelliği taşıyan kurallar değil, kurumun verimliliğini artırmaya yönelik ifadelerdir. Akreditasyon amaçlı standartlar, bilim ve teknolojiye yönelik değişikliklere uyum sağlayacak kadar esnek ve toplumsal değişim ve gelişimlere öncülük edecek kadar da bilimsel olmalıdır (Adıgüzel ve Sağlam, 2009).

Standartlar ulaşılması gereken asgari nitelikleri gösteren ölçütleri ifade etmektedir. Bununla birlikte, kütüphanedeki kitap sayısının veya okuldaki öğretmen sayısının yeterli olması gibi ölçütlerin karşılanması, başarının sağlanması anlamına gelmemektedir. Bu nedenle, standartlar bir amaç değil, amaca ulaştırılacak araçlar olarak değerlendirilmelidir (Wiles, 2009). Ayrıca, standartların amacına hizmet edebilmesi için hem iyi hazırlanmış olması hem de etkili uygulamalarla hayata geçirilmesi gerekir. Diğer bir ifadeyle, iyi hazırlanmamış standartlar veya iyi hazırlandığı halde etkili bir şekilde uygulamaya dökülmeyen standartlar, eğitimin kalitesini artırma konusunda bir anlam ifade etmeyecektir (Carmichael vd., 2010).

Bakioğlu ve Baltacı (2010) akreditasyon sürecine temel dayanak oluşturan standartların bazen yanlış anlaşılabilirliğine dikkat çekerek akreditasyon uygulamalarında “standart” kavramının tek tipliliği veya tekdüzeliği ifade etmediğini

belirtmiştir. Diğer bir ifadeyle, akreditasyonun ve standartların amacı bütün eğitim kurumlarının tekdüze şekilde aynı eğitim hizmetini sunması sağlamak değil, bunun yerine kurumun kaliteyi sağlamak adına birtakım imkânlarla sahip olduğunu kanıtlanmasıdır. Standartlar, akreditasyonun temelini oluşturur ve sistemin gereklerini ortaya koyarak yüksek nitelikli eğitim programlarının geliştirilmesini sağlar. Bu anlamda, standartlar, bir yükseköğretim programının kabul edilebilir nitelikte olduğuna karar verilebilmesi için hangi öğelerin bulunması gerektiğini gösterir (Aktan ve Gencel, 2010).

Diğer birçok alanda olduğu gibi yükseköğretimde kalite kavramı konusunda farklı tanımlar ve önemsenen farklı unsurlar olabileceği için gerek aynı bölgede gerekse dünyanın farklı ülkelerinde alan uzmanı kurumlar tarafından belirlenen kalite standartları, birbirinden farklı olabilmektedir. Eğitim bilimleri için önemli olan, benzerliklerinin yanında farklılıkları olsa da belirlenen kalite standartlarının uygulanıyor olmasıdır (Uysal ve Kuzu, 2011).

2.4. Yükseköğretimde Standartları Gerekli Kılan Nedenler

Küreselleşmeyle birlikte birçok alanda olduğu gibi yükseköğretimin de çokuluslu bir yapıya dönüşmesi, bu kurumlara ortak bir yapı getirme zorunluluğu doğurmuştur (Demirtaş ve Yılmaz, 2013: 130). Küreselleşme, bölgesel birleşmeler ve giderek artan öğrenci ve akademik personel hareketliliği uluslararası düzeyde kabul gören standartlara olan ihtiyacı hızla zorunlu hale getirmiştir (Altbach vd., 2009). Mesleklerin küreselleşmesi ve uzmanlık sahibi kişilerin uluslararası düzeyde hareketliliği, üniversitelerin, bireylere uluslararası iş piyasasında tanınan nitelikler kazandırması hususunda daha fazla baskıya sebep olmuştur ve aynı zamanda eğitimsel standartların karşılaştırılabilir olması konusundaki gerekliliği arttırmıştır (Hernes, 2008). Günümüzde, çeşitli kurum ve kuruluşlar, üniversite mezunlarının sahip olması gereken yetkinlikleri küresel ölçekte kabul gören ve anlaşılan hedef ifadeler olarak tanımlamaya çalışmaktadır (Altbach vd., 2009).

Standartlar, kurumdaki öğretmenlerin belirli bir hedefe ulaşma amacıyla işbirliği içinde çalışmalarını sağlamak ve öğrenme-öğretme sürecinde; yöneticilere, öğretmenlere ve öğrencilere neler yapmaları gerektiği konusunda net bir çerçeve

sunmaktadır. Aynı zamanda, paydaşların eğitim hedefleri hakkında ortak bir anlayışa sahip olmasını sağlamaktadır. Standartlar, eğitime ilişkin unsurların değerlendirilmesini mümkün kılarak, hesap verilebilirlik mekanizmasının kurulmasına öncülük etmektedir (Carmichael vd., 2010; Thompson, 2001).

Eğitim alanında, “kalite güvencesi, kalite değerlendirme ve kalite iyileştirme” süreçlerini kapsayan *Toplam Kalite Yönetimi* anlayışının etkili bir şekilde uygulanabilmesi için, diğer bir ifadeyle, nitelikli bir eğitim hizmetinin sunulabilmesi için, öncelikli olarak, sistemin tüm unsurlarına yönelik kalite standartlarının belirlenmesi gereklidir (Geoffrey; 1994:17; Izadi, Kashef ve Stadt, 1996; Matthews, 1993:102). Toplam kalite yönetimi felsefesinde süreç ile ürün arasında sebep – sonuç ilişkisi vardır. Eğer tüm süreç değişkenleri kontrol altına alınabilirse, ürünün özellikleri de kontrol altına alınabilir düşüncesi temel oluşturmaktadır. Bununla birlikte, kalite kavramı bir değer yargısı olarak görelî bir kavram olduğundan üniversiteler, diğer kurumlar ve toplumun kaliteli iş, kişi ve üründen hangi özellikleri beklediğinin standardı belirlenmek zorundadır (Kalaycı, 2008).

Eğitimi bir sistem yaklaşımı içinde ele almak, eğitim sistemini oluşturan öğelerin nasıl işleneceğini, yakın ve uzak çevresiyle olan ilişkilerini ve sistemin parçaları arasındaki ilişkileri daha net kavramamızı sağlar. Sistem bir bütün olduğuna göre, onu oluşturan her parçanın niteliği ve diğer öğelerle uyumlu ilişkisi sistemin verimini ve sonuçta elde edilecek ürünün niteliğini belirler (Özerbaş, 2005). Eğitime sistem yaklaşımı açısından bakıldığında, eğitim, pek çok unsurun karşılıklı etkileşimi içinde oluşan karmaşık bir süreçtir. Dolayısıyla, eğitim sadece hedefleri, öğretmenleri, öğrencileri ve bir seri öğrenme konularını değil; bunların yanında eğitimin gerçekleştirilmesi için gerekli olan bina, sınıf, laboratuvar, program, yöntem, öğretim araç-gereçleri, sınav ve değerlendirme, finansal olanaklar, yönetim gibi diğer birçok unsuru de kapsar. Bütün bunlar ve diğer eğitim sürecini oluşturan unsurlar, belirli hedeflere ulaşacak şekilde, birbirleriyle etkileşim içinde, organik bir bütün olarak eğitim sistemini oluşturur. Eğitim sistemini oluşturan unsurların her biri, kendi içinde önemli olmakla birlikte, amaca ulaşmada en önemli nokta, sistemin ahenkli işlemesidir (Erişen, 2003; Oğuzkan, 1977). Eğitim sistemini yönlendiren, biçimlendiren en önemli üç temel öğenin “öğrenci”, “öğretmen” ve “eğitim programları” olduğu

belirtilmektedir. Eğitimin etkili, verimli ve kaliteli olabilmesi, bu ögeler arasındaki ilişkinin sağlıklı ve uyumlu olmasına bağlı görünmektedir (Kalaycı, 2008).

Bu açıklamalar doğrultusunda, hedeflere ulaşma sürecine doğrudan etki eden, birbiriyle etkileşim içinde olan ve nihayetinde sistemin genelini etkileyen birçok unsura ilişkin kalite standartlarının belirlenmesi, eğitimde kalitenin artırılması ve kalite güvencesinin sağlanabilmesi için önemli bir adımı oluşturduğu belirtilmelidir.

2.5. Standart Geliştirme Süreci

Standart belirleme faaliyetlerine küresel ölçekte öncülük eden ve 164 ulusal standart belirleme kuruluşunun üye olduğu Uluslararası Standartlar Teşkilâtı (International Organization for Standardization [ISO]) altı aşamadan oluşan ve aşağıda özetlenen standart belirleme sürecini takip etmektedir (International Organization for Standardization, 2020):

Teklif aşaması: Standart belirleme sürecinin ilk adımında, belirtilen alanda yeni bir uluslararası standarda ihtiyaç duyulduğu onaylanır.

Hazırlık aşaması: Standart alanı konusundaki alan uzmanları belirlenir ve çalışma grubu oluşturulur. Ayrıca, çalışma grubu standartlar taslağını hazırlar ve taslak ilgili üst komiteye gönderilir.

Komite aşaması: Bu aşamada, komite üyeleri - standartlar üzerinde uzlaşma sağlanana dek- standartları düzenler ve oylama yapar.

Soruşturma aşaması: Komite aşamasından geçen standartlar, ISO üyesi kuruluşlara standartları 12 hafta içerisinde yorumlamaları ve oylamaları için gönderilir. Bu aşamada, taslak standartlarda teknik değişiklikler olmazsa, süreç direkt olarak yayın aşamasıyla devam eder.

Onay aşaması: Bir önceki aşamada, standartlarda bir takım değişiklikler meydana gelmesi durumunda, standartlar ISO üyesi kuruluşlara 8 hafta içinde oylamaları için tekrar gönderilir.

Yayın aşaması: Bu aşamada, ISO Genel Sekreterliği tarafından standartların son hâli yayınlanır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde öğretmenlik mesleğinin kalitesini arttırmayı amaçlayan ve bu amaç doğrultusunda öğretmenlik meslek standartlarını belirleme çalışmaları yürüten Öğretmenlik Mesleği Standartları Millî Kurulu (The National Board for Professional Teaching Standard [NBPTS]) ise 5 aşamadan oluşan standart belirleme süreci takip etmektedir (The National Board for Professional Teaching Standard, 2020).

1. Aşama: Yönetim Kurulu, standart belirleme çalışmasına katılmak üzere yapılan başvurular arasından komite üyelerini belirler,
2. Aşama: Komite üyeleri “taslak standartları” geliştirmeye dönük çalışmalar yapar,
3. Aşama: Taslak standartlar, onaylanana dek gözden geçirilir ve gerekli değişiklikler yapılır,
4. Aşama: Belirlenen standartlar, değerlendirilmek ve yorumlanmak üzere paydaşlara iletilir. Ardından, komite üyeleri bu yorumlar doğrultusunda ilgili standartları gözden geçirir.
5. Aşama: Standartların son hâli ilan edilir.

Yüksel (2010) standart geliştirme aşamalarının ülkeden ülkeye, hatta aynı ülke içindeki farklı kurumlara göre değişkenlik gösterebildiğini belirtmiştir. Bu konuda Amerika Ulusal Standartlar Enstitüsü için standart geliştiren bir kurum olan Ulusal Bilgi Standartları Organizasyonu (National Information Standards Organization – [NISO], 2009) ve Uluslararası Standartlaştırma Organizasyonu (International Organization for Standardization –[ISO])’nun beş aşamadan oluşan, Plake (2008)’in altı aşamadan oluşan, Kanada Standartlar Birliği (The Canadian Standards Association –[CSA], 2009)’nin yedi aşamadan oluşan ve Cheng (2003)’in oniki aşamadan oluşan standart geliştirme aşamalarını şu şekilde özetlemiştir:

Başlangıç Aşaması: Standartlara olan gereksinimin belirlenmesi ve talebin ifade edilmesi.

Öneri Aşaması: Standartları geliştirecek grup ve bireylerin belirlenmesi (Standart Geliştirme Kurulunun Oluşturulması) ve standartların neden geliştirileceğinin açıkça ifade edilmesi (amaçların belirlenmesi)

Geliştirme Aşaması: Kurulun standart geliştirme toplantıları gerçekleştirmesi ve taslak standartların hazırlanması

İnceleme Aşaması: Taslak standartlara ilişkin ilgili birey ve kurum görüşüne sunularak, önerilerin alınması, tartışmaların yapılması ve nihai olarak standartlar üzerine ortak görüş sağlanarak taslak standartlara son hâlinin verilmesi

Onay Aşaması: Standartların kurul tarafından onaylanması ve geliştirme sürecinin değerlendirilmesi

Yayınlama Aşaması: Standartların yazım ve yönerge yönünden gözden geçirilmesi, yayımlanması ve yaygınlaştırılması

Sürdürme Aşaması: Standartların günün koşullarına göre geliştirilmesi ve sürekliliğin sağlanması

Kaynak: NISO (2009), Plake (2008), CSA (2009) ve Cheng (2003)'den sadeleştirilerek Yüksel (2010)'den alınmıştır.

Sağlık Standartları Teşkilatı (Health Standards Organization – [HSO], 2020)'nin standart geliştirme ve gözden geçirme sürecinde takip ettiği aşamalar şu şekildedir; i) ihtiyacın belirlenmesi, ii) standart önerisinin oluşturulması ve teknik komitenin oluşturulması, iii) teknik komitenin önerilen standartlar üzerinde çalışması ve taslakları oluşturması, iv) teknik komitenin standartlar üzerinde çalışarak uzlaşmaya varması, v) standartlara ilişkin kamuoyu görüşünün alınması, vi) standartlarda gerekli değişikliklerin yapılarak teknik komite tarafından onaylanması, vii) standartların resmen yayımlanması.

Teknoloji alanında standart geliştirme faaliyetleri yürüten Open Group (2020)'un standart geliştirme aşamalarının ana başlıkları ise şu şekilde sıralanmıştır; i) ihtiyacın belirlenmesi, ii) taslak standartların geliştirilmesi, iii) standartlar üzerinde uzlaşmaya varılması, iv) standartların onaylanması, v) standartların yayımlanması.

Plake (2008) standart geliştirme çalışmaları için altı aşamadan oluşan bir süreç önermiştir. Bunlar şu şekilde özetlenebilir; i) standart belirleme çalışmasının amacının belirlenmesi, ii) panelistlerin belirlenmesi, iii) değerlendirme/uzlaşma ölçütlerinin belirlenmesi, iv) panelistlerin oryantasyonu/eğitimi, v) panelistlerin görüşlerinin alınması, vi) standart geliştirme sürecinin değerlendirilmesi.

ABD'deki Ulusal Bilgi Standartları Organizasyonu (National Information Standards Organization [NISO], 2020) standart geliştirme çalışmalarında beş adımdan oluşan bir süreç izlemektedir. Bunlar şu şekilde özetlenebilir; i) standart fikirlerinin ortaya çıkması, ii) standart önerisinin belirtilmesi, iii) standart komitesinin standartları incelemesi, iv) standartların oylanması ve uzlaşmaya varılması, v) standartların yayımlanması, vi) standartların sürdürülmesi, vii) standartların gözden geçirilmesi ve güncellenmesi.

Belçika'da ulusal anlamda standart geliştirmeden sorumlu kurum olan Belçika Standartlar Dairesi'nin (The Bureau for Standardisation [NBN], 2020) standart geliştirme sürecinde temel aldığı aşamalar şu şekildedir; i) standart önerisinin oluşturulması ve ISO'ya iletilmesi, ii) ISO'dan onay alınmasının ardından teknik komitenin oluşturulması, iii) taslak standartların oluşturulması, iv) taslak standartlara ilişkin görüşlerin alınması, v) standartların gözden geçirilmesi ve ardından onaylanması, vi) standartların yayımlanması.

Türkiye'de ulusal anlamda standart geliştirmeden sorumlu kurum olan Türk Standartları Enstitüsü'nde (TSE) birçok ulusal ve uluslararası standart geliştirme kurumunda olduğu gibi, standart geliştirme çalışmaları büyük oranda “teknik komiteler” tarafından yürütülmektedir. Teknik komiteler ihtisas grupları altında çalışma alanlarına göre oluşturulmaktadır. Teknik komitelerin üyeleri TSE yönetim kurulu tarafından akademi, endüstri ve kamudan gelen kişiler arasından atanır. Buna ek olarak, bir teknik komiteye bağlı olarak, o teknik komite koordinesinde çalışmak üzere “çalışma grupları” bulunmaktadır. Çalışma grupları, çeşitli paydaşların standardizasyona aktif bir şekilde katılmak istediği konularda oluşturulur ve katılımcıları gönüllülük esası ile çalışır. Standardın yazım süreci tamamlanana kadar düzenli aralıklar ile toplantılar yapılır, süreç tamamlandığında ise grup dağılır (TSE, 2020). TSE'nin standart geliştirme süreci şu şekilde özetlenebilir (Bıyıkoglu, 2008);

- i) Kamu kuruluşları, özel sektör kuruluşları, mesleki kuruluşlar ile bilimsel kuruluşlar tarafından gelen talepler ya da öneriler incelenerek gerekli konular iş programına alınır,

- ii) Standardın konusuna göre, o alanda uzman kişilerden oluşan teknik komite üyeleri belirlenir ya da ISO, Avrupa Standartları (European Standards – [EN]) vb. uluslararası geçerliliği olan standartları tercüme edecek raportör atanır,
- iii) Teknik komite veya raportör tarafından ilk standart taslağı hazırlanır,
- iv) Oluşturulan taslak, ifade biçimi, terminoloji ve formatı açısından olgunlaştırılarak “standart tasarısı” haline getirilir,
- v) Tasarı; üretici firmalara ve komitelere, ilgili kurum ve kuruluşlara, kullanıcıların temsilcilerine ve üniversitelerin ilgili bölümlerine gönderilerek görüş ve önerileri istenir,
- vi) Standard tasarısı, gelen görüş ve öneriler ile birlikte olgunlaştırılır ve teknik kurula sevk edilir. Ancak, ihtisas grubu tasarımın yeterince olgunlaşmadığını düşünürse teknik kurula sevk etmez ikinci bir mütalaa süreci gerçekleştirilir.
- vii) Tasarı, TSE’nin teknik inceleme, redaksiyon vb. hizmetlerinin yürütüldüğü birimince incelenir, daha sonra TSE teknik kurulunda görüşülerek oylanır.
- viii) Kabul edilen standartlar TSE’nin web sitesinde yayımlanarak satışa sunulur.
- ix) Standartlar, güncelliği sağlamak amacıyla 5 yıllık periyotlarla sistematik olarak gözden geçirilir. Teknolojik gelişmeler, yasal düzenlemeler ve piyasa şartları dâhilinde standartlar güncellenebilir veya iptal edilebilir.

2.6. Akreditasyon Kavramı

Latince kökenli Fransızca bir sözcük olan “akreditasyon”, güvenilir ve inanılır olma hali anlamına gelmektedir. Güvenilir olmanın izlenmesi; güvenilir, inanılır olduğunu belirtmek ise yine Fransızcada “akredite” eylemi olarak ifade edilmektedir. Akreditasyon; bir kurum ya da programın amaçlarının yerine getirilme düzeyini, önceden belirlenen standartlara göre, gönüllü olan ve resmi olmayan bir akredite ajansı ile belirli aralıklarla izleme süreci olarak tanımlanabilir (Doğan, 1999).

Akreditasyon; denetim ve değerlendirme sonucunda, bir kurumun veya programlarının kabul edilebilir asgari standartları karşıladığının onaylanmasına dönük kalite kontrol ve kalite güvence sürecidir (Adelman, 1994). Akreditasyon; bir programın veya kurumun, devletin resmi organları haricinde, ilgili alandaki uzman grup tarafından önceden belirlenmiş kalite standartlarına sahip olduğunu ortaya koymayı amaçlayan bir kalite değerlendirme yöntemidir (Skolnik, 2010).

Akreditasyon; yükseköğretim programlarında öğrencilere sunulan eğitim-öğretim hizmetinin belirli ölçütlere uygun olarak yürütüldüğünün ortaya koyulması amacıyla, yükseköğretim kurumlarının veya programlarının bağımsız ve yetkili bir kuruluş tarafından değerlendirilerek belirli bir süre için tanınmasıdır (Eaton, 2015; Sanyal ve Martin, 2007).

Akreditasyon; belirli bir malı üretmeye veya hizmeti vermeye aday bir kurum veya kuruluşun belirlenen standartlar çevresinde yeterliliğinin saptanmasıdır (YÖK, 1999). Akreditasyon; bir kuruluş veya kişinin belirli görevleri yapmakta yeterli olduğunun biçimsel olarak tanınmasıdır (Peker, 1996:22). Aktan ve Gencel (2007: 1) akreditasyonu; genel anlamda topluma sunulan mal ve hizmetlerin belirli mükemmeliyet standartlarında sunulduğunu güvence altına almaya yönelik bir sistem olarak ifade etmiştir. Akreditasyon; topluma sunulan program ve hizmetlerin niteliğinin sistematik bir yaklaşımla güvence altına alınması için geliştirilen bir yöntemdir (YÖK/Dünya Bankası, 1999). Akreditasyon, bir örgütün, programın ya da grubun standartlar ya da kriterler ile uyumunun yetkili bir kuruluş tarafından incelenmesi ve onaylanmasını içeren resmî bir işlemdir (Hesapçıoğlu, 2006).

Eğitimde akreditasyon kavramı olarak, eğitim programlarının tanınması ya da önceden tespit edilen birtakım standartların varlığına ve yürürlükte olduğuna ilişkin resmi bir belge vererek kalitelerinin onaylanması olarak tanımlanabilir (Bakioğlu ve Baltacı, 2010:7). Başka bir ifadeyle bir yükseköğretim kurumunun ya da eğitim programının bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmesi; bu kurumdaki öğretim elemanları, müfredat, yönetim ve öğrencilere sunulan hizmetler açısından önceden tespit edilmiş kalite kriterlerini ve standartlarını tam olarak karşıladığının göstergesi olarak nitelendirilebilir (Adelman,1992).

Yükseköğretimde akreditasyon; yükseköğretim kurumu bünyesinde uygulanmakta olan herhangi bir programın, ulusal veya uluslararası akreditasyon kuruluşları tarafından belirlenmiş olan kalite standartlarına sahip olduğunu ortaya koyarak, bu programın nitelikli bir eğitim verdiği konusunda gerek yükseköğretime talepte bulunanlar için gerekse de kamuoyu için güven oluşturmayı sağlayan bir sistemdir. Bu anlamda akreditasyon, bir yükseköğretim programının belli aralıklarla hem bağımsız akreditasyon kuruluşları tarafından değerlendirilmesini, hem de süreç

içerisinde aynı zamanda kendi kendini (kurumsal öz değerlendirme) değerlendirmesini gerekli kılan bir kalite güvence sistemi oluşturmaktadır (Aktan ve Gencel, 2007).

Kalite akreditasyonu bir çeşit kalite kontrol sürecine işaret etmektedir ve tüm kalite süreçlerini içerecek şekilde bir kalite güvence programının tamamının ya da bazı kısımlarının sistematik bir şekilde etkililiğinin incelenmesidir (Sinha ve Willborn, 1985: 565).

2.7. Yükseköğretimde Akreditasyonu Gerekli Kılan Nedenler

Sanayi devriminden sonra ürün ve hizmet üreten şirketler artmış, artan bu ürün ve hizmetin kullanıcı ya da müşteri tarafından beğenilmesini sağlamak için sürekli iyileştirme gereksinimi ortaya çıkmıştır. Üretim ve hizmette kalitenin geliştirilmesine yönelik kalite standart uygulamaları, ürün ve hizmetin kalitesini kurum dışı bir kuruluşa onaylatmak ihtiyacını doğurmuş ve böylece akreditasyon kuruluşları ortaya çıkmıştır (Çoruh, 2000). Kalite kavramının eğitim alanında gitgide daha çok önem kazanmasıyla birlikte, esasen ticarî faaliyet alanlarındaki ve özel sektördeki uygulamalardan esinlenerek, eğitim alanında kaliteyi arttırmaya yönelik uygulamalar ortaya çıkmıştır (Newton, 2002). Bunlardan biri olan akreditasyon uygulamaları, ilk olarak 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında Amerika’da mühendislik ve tıp alanlarında ortaya çıkmıştır. İlerleyen dönemde İngiltere ve Anglosakson ülkelerinde de uygulanmaya başlanmış ve diğer mesleki alanlara da yayılmıştır. Eğitim konusunda ise yine aynı dönemlerde, ortaöğretimden yükseköğretime geçme şartlarını belirlemek amacıyla eyaletler düzeyinde akreditasyon faaliyetleri başlamıştır (Doğan, 1999; Martin, 2008).

Akreditasyon uygulamalarının eğitim alanında özellikle Amerika’da ortaya çıkmasının nedeni ise, her eyalette eğitimden sorumlu “yerel” bir kamu kurumunun olması ve bu nedenle eyaletlerin eğitim uygulamaları arasında önemli farklılıkların olması gösterilebilir. Diğer bir ifadeyle, ABD’de, eğitim kurumları üzerinde ulusal ölçekte yetkili olan merkezi bir otorite bulunmaması nedeniyle; programlar kalite ve yapı bakımından çok çeşitlilik göstermektedir. Bunun sonucunda, belirli bir kalitenin ve uyumun sağlanması amacıyla, hükümet dışı bağımsız bir değerlendirme aracı olarak akreditasyon uygulaması ortaya çıkmıştır (Günçer, 1999).

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1885 ve 1895 yılları arasında kurumsal akreditasyon için dört bölgesel birlik kurulmuştur. 1906 yılında ise Amerika Birleşik Devletleri'nde Eyalet Üniversiteleri Ulusal Birliği (National Association of State Universities) tarafından üniversiteler için ortak standartların oluşturulması kararı alınmıştır. Bu karar sonrasında pek çok meslek alanına yönelik akreditasyon çalışması yürütülmüştür (Martin, 2008).

İngiltere'de ise 1980'lerde, eğitim alanındaki kalite güvence sistemleri, ilk başlarda Öğretim Kalitesinin Değerlendirilmesi (Teaching Quality Assessment [TQA]) faaliyetleri kapsamında ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalar daha çok, meslektaşların yürüttüğü dışsal bir değerlendirme olarak, programdaki öğretim sürecinin plânlanması ve geliştirilmesine katkı sunmuştur. Bu tür değerlendirmelerin yerini, 2000'li yılların başı itibariyle, Yükseköğretim için Kalite Güvence Ajansı (Quality Assurance Agency [QAA]) tarafından gerçekleştirilen kurumsal denetimler almıştır (Cheng, 2010).

Avrupa'da ise ülkelerin yükseköğretim sistemlerinin farklı olması, yükseköğretimde Avrupa Birliği boyutuna ulaşmada problemlere sebep olmuştur. Bu nedenle, Avrupa Birliği'ne üye ülkeler, ortak bir yükseköğretim alanı meydana getirmek amacıyla 1990'lı yılların sonunda ve 2000'lerin başında birtakım ortak bildirgeler hazırlamış ve uygulamaya sokmuşlardır. Bu kapsamdaki anlaşma ve bildirgeler kronolojik olarak şu şekilde sıralanabilir; Sorbon-1998, Bologna-1999, Prag-2001, Berlin-2003, Bergen-2005 ve Londra-2007 (Sakıncı, 2006).

Bunlardan en önemlisi, Bologna (1999) süreci olarak görülmektedir. Bologna Bildirisi'nde Avrupa'daki ülkelerin yükseköğretim sistemlerinin birbirine mümkün olduğunca çok uyumlu olması, karşılaştırma olanaklarının sonuna kadar aranması, ve lisans ya da yüksek lisans derecelerinin tüm Avrupa ülkelerince tanınması için "Diploma Eki" uygulamasının hayata geçirilmesi önerilmiştir (Arslan, 2008). Bununla birlikte, Bologna Bildirisi; uluslararası hareketliliği geliştirmeyi, yükseköğretimde kalite güvencesini sağlamayı ve şeffaflığı ön planda tutarak ülkelerin yükseköğretim alanında uyumlu olmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda hazırlanan raporlar, hükümetleri, ülkelerindeki yükseköğretim kurumlarının belirlenen standartlara uygunluğunu değerlendirmeye yöneltmiştir (Süngü ve Bayrakçı, 2010). Bologna

Bildirisi ile Avrupa’da yükseköğretim alanında yeni bir süreç başlamıştır ve bu sürecin en önemli unsurlarından birisi de yükseköğretimde şeffaflıktır. Bu durum, birçok Avrupa ülkesinde kalite güvence sistemlerinin, daha fazla şeffaflık sağladığı düşünülen akreditasyona dönüşmesine sebep olmuştur (Westerheijden, 2001).

Aktan ve Gencel (2007)’e göre günümüzde, yükseköğretim sektöründe ortaya çıkan serbestleşme, özelleştirme, sınır-ötesi eğitim, akademik hareketlilik ve bunun gibi birtakım farklı uygulamaların akreditasyon sistemini gerekli kılmaktadır. Benzer şekilde, (Sanyal ve Martin, 2007: 9) yükseköğretimde akreditasyonu uluslararası bir yaklaşımla gerekli kılan gelişmeleri şu şekilde sıralamıştır; yurtdışı yükseköğretim imkânlarının artması, farklı ülkelerin ortak programlar geliştirmeleri, diplomaların uluslararası düzeyde tanınması ihtiyacı, değişim programlarına katılan öğrenci ve öğretim elemanı sayısındaki artış, bazı yükseköğretim kurumlarının farklı ülkelerde şubeler açması, uzaktan eğitim ve e-öğrenmedeki gelişmeler.

Akreditasyonu yükseköğretimde gerekli kılan önemli bir etkenin de üniversitelerdeki kitleselleşme, üniversite sayısının artması ve dolayısıyla rekabetin artması olduğu söylenebilir. Yükseköğretime olan talebin son yıllarda katlanarak artmasının sonucunda, aynı şekilde üniversite sayıları da artmıştır. Bununla birlikte, daha fazla sayıda nitelikli öğrenci çekebilmek için üniversiteler arasındaki rekabet de artmıştır. Üniversiteler tercih edilebilirlik düzeylerini arttırmak için akreditasyonu bir üstünlük göstergesi olarak kullanmaya başlamışlardır. Bu bağlamda, akreditasyon, devletin ilgili kurumlarının yükseköğretimde kaliteyi arttırmaya yönelik bir denetim aracı olarak değil; daha çok bir öz-denetim aracı olarak bizzat yükseköğretim kurumlarının kendileri tarafından ortaya çıkarılmıştır (Davenport, 2001; Jones, 2002).

Yükseköğretimde uluslararasılaşmaya dönük çeşitli faaliyetler ve teşebbüslerin sonucunda ortaya çıkan sınır ötesi eğitim imkânları, üniversiteler arasındaki rekabetin, küresel boyuta taşınmasına ve gitgide artmasına vesile olmuştur. Böylelikle, son yıllarda küresel rekabetin kıyasıya yaşandığı bir yükseköğretim piyasasında, kurumlar tanınırlıklarını ve öğrenci başvurularını arttırmak için reklam, tanıtım ve markalaşma kampanyalarına önemli bütçeler ayırmaktadır. Bu noktada, öğrenciler açısından üniversite tercih sürecinde en önemli hususlardan birinin öğrencilere sunulan eğitimin kaliteli olduğu düşüncesiyle, üniversiteler uluslararası tanınırlık sağlamak ve

kurumlarının uluslararası standartları karşıladığını ispat etmek amacıyla akreditasyon sürecine yönelmektedirler (Eaton, 2012; Petersen, 1999). Yükseköğretim kurumlarının küresel rekabet ortamında ayakta kalabilmesi için kalitesini ispat etmesi son derece önem arz etmektedir. Bu noktada, akreditasyon uygulamaları, programların öğrencilere yüksek kalitede bir eğitim hizmeti sunduğu konusunda tüm kesimlere güvence vermektedir (Altbach ve Knight, 2007: 301; Knight, 2007).

2.8. Akreditasyonun Temel Özellikleri

Akreditasyon gönüllülük esasına dayanan devlet dışı bir işleyiş biçimidir. Bu mekanizmanın kültürel zemininde, kendini geliştiren, kaliteyi ve verimliliği yaşam biçimine dönüştüren bireyler yer almaktadır. Kendini otomasyonun parçası olarak gören bireylerin ve bu bireylerden meydana gelen kurumların akredite edilmesi yalnızca bir denetleme olayıdır. Kontrol, yasaya ve önceki uygulamalara benzerliği sağlamaya yöneliktir. Öte yandan, akreditasyon, yaratıcılığın ve üretkenliğin üzerinde gelişen bir olgudur (Doğan, 1999).

Akreditasyon, merkeziyetçilik ağırlıklı bir yapıdan, yaratıcılık, kendine özgürlük, üretkenlik ve çağdaş yaklaşımlara dayalı, nitelikli öğretim değerlendirme felsefesine geçiş yapmayı gerekli kılmaktadır. Çünkü kalite yaratmak; özgürlük, kendine özgürlük, hür düşünme, baskı altında olmamak, korku ve tehdit hissetmemek ile gerçekleştirilebilir. Bu noktada, akreditasyonun amacının sorgulamak değil, geliştirmek olduğu belirtilmelidir (Hesapçioğlu vd., 2001:158). Akreditasyon bir kalite alt yapısıdır. Uygunluğu değerlendiren kuruluş tarafından yapılan değerlendirmeler neticesinde çeşitli onaylama belgeleri düzenlenmektedir. Bu belgeler sayesinde birçok ülke ve birçok sektörde topluma sunulan ürün ve hizmetlerin güvenilirliği ve geçerliliği onaylanmış, niteliği güvence altına alınmış olur (Sarp, 2014).

Akreditasyon, kalite güvencesi kavramı ile yakından ilişkilidir, bu nedenle; kalitenin ve verimliliğin esas alındığı tüm alanlarda akreditasyon önemli bir mekanizma olarak düşünülür ve işletilir. Bunun sonucunda, akreditasyon, son yıllarda üniversitelerde de kalite güvencesini ve verimliliği sağlamanın yaygın bir yolu olarak kullanılmaktadır (Aktan ve Gencel, 2007; Doğan, 1999; Eaton, 2015; Kohler, 2003; Sanyal ve Martin, 2007; Wergin, 2005; Yalçınkaya, 1997). Örneğin, Amerika Birleşik

Devletleri'nde yükseköğretim düzeyinde kalite güvencesi sağlama konusunda, akreditasyon başlıca yöntem olarak uygulanmaktadır (Eaton, 2004).

Günümüzde, dünya genelinde yükseköğretimi değerlendirmek için benimsenen model; daha yaygın olarak devlet kurumlarından ziyade bağımsız kuruluşları temel almaktadır. Yükseköğretim kurumları, daha çok kendi belirledikleri misyon ve hedeflere göre bağımsız kuruluşlar tarafından değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Bu noktada, devlet kurumlarının düzenleyici özelliği, yerini, onaylama veya tescilleme rolüne bırakmıştır (Altbach vd., 2009). Kis (2005) yükseköğretimde kalite temini için kullanılan üç yaklaşımı şu şekilde sıralamıştır; akreditasyon, değerlendirme, denetim. Akreditasyon ve değerlendirme; öğretme ve öğrenmenin kalitesi üzerine yoğunlaşırken, denetim (audit) daha çok yükseköğretim kurumunun hedeflerine ulaşmak için uyguladığı kurum-İçi yönetsel politikalara yoğunlaşmaktadır.

Aktan ve Gencel (2007) yükseköğretimde akreditasyon kavramının unsurlarını ve temel özelliklerini şu şekilde sıralamıştır;

- Akreditasyon, yükseköğretim kurumlarının ve/veya programlarının performans standartları yönünden kendi kendilerini değerlendirmelerine ve aynı zamanda yetkili akreditasyon kuruluşlarınca dış değerlendirme yapılmasına imkân veren bir sistemdir.
- Akreditasyon, bir yükseköğretim kurumunun ve/veya programının genel olarak güvenilirliğini ve tanınmasını sağlayan bir sistemdir. Akreditasyon, ilgili kurumun ya da programın belirli mükemmeliyet standartlarına sahip olduğunu belgeleyen saygın bir sertifikanın verilmesi sürecidir.
- Akreditasyon, bir defaya mahsus yapılan bir işlem değildir, tam aksine uzun dönemlidir ve periyodik iç ve dış değerlendirmelere dayanır.
- Akreditasyon, yükseköğretim kurumunda kalitenin sürekli olarak geliştirilmesini amaçlayan bir süreçtir. Akreditasyon, kalite güvencesi sağlayan bir araçtır.
- Akreditasyon, kalite geliştirme dışında yükseköğretim kurumunda dürüstlüğü ve etik standartları yerleştirmeyi amaçlayan bir sistemdir.

- Akreditasyon, yapılması gönüllü (isteğe bağlı) bir işlemdir, dışarıdan kamusal otoritelerden bu sürece dâhil olunması yönünde bir baskı ya da zorlama söz konusu değildir.
- Akreditasyon kamusal otoritelerce belirlenen düzenlemelerin aksine hükümet-dışı kontrol mekanizmasının geçerli olduğu bir kendi kendine düzenleme (self-regulation) sürecidir.
- Akreditasyon, bir kurumun belirli standartları karşılaması ve bunları tutarlı bir şekilde sürdürmesidir.
- Akreditasyon, akredite edilmiş olan kurum ve programların, önceden tespit edilmiş mükemmeliyet standartlarını karşılayacağını veya bu beklentileri aşacağını garanti eder.

2.9. Akreditasyonun Amaçları ve İşlevleri

Akreditasyonun genel amacı kurumların ürün kalitesini ve bu bağlamda kurum çalışanlarının motivasyonlarını artırmaktır. Toplam kalite kavramı da bu sürecin bir parçası olarak literatüre girmiştir. Çalışanların tümüne sorumluluk ve değer veren bir anlayıştan yola çıkılarak, daha çok ve daha kalitelinin elde edilmesi modern üretimin yönetim felsefesi olmuştur (Doğan, 1999).

Sanyal ve Martin (2007:6) yükseköğretimde akreditasyonun amaçlarını; (i) kalite kontrolü (asgari koşulların sağlanması), (ii) hesap verebilirlik ve şeffaflık, (iii) kalitede iyileştirme ve (iv) öğrenci hareketliliğinde kolaylık sağlamak olduğunu ifade etmiştir. Günümüzde akreditasyon, eğitim kurumları açısından halka ve öğrencilere karşı sorumlu olma, hesap verme, şeffaflık ve akademik kaliteyi yükseltme çabalarının önemli bir unsurudur (Hesapçioğlu vd., 2001:147). Akreditasyon kuruluşları, değerlendirmenin, içsel iyileştirme ve dışsal hesap verebilirlik olmak üzere iki amaca birden hizmet edebileceğini belirtmiştir (Volkwein, 2010: 5). Yükseköğretimde akreditasyon faaliyetinin ilgili yükseköğretim kurumuna, öğrencilere ve tüm paydaşlara sağlayacağı yararlar bulunmaktadır. Yükseköğretimde akreditasyon, saydamlık (transparency) ve hesap verme sorumluluğunun (accountability) aracıdır. Akreditasyon kuruluşlarının belirli standartlar üzerinde anlaşmaya varmaları ve bu standartların ilgili bütün kurumlarca kullanılması saydamlığı sağlar. Akreditasyon kuruluşları önemli kararlar hakkında kamuoyunu bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu

bilgilendirmeler kurumlar hakkında daha fazla bilgi sağlanmasına olanak verir. Öğrencilerin ve kamunun ihtiyaçları doğrultusunda yapılan bilgilendirme çalışmalarının arttırılması saydamlığı tesis eder (Aktan ve Gencel, 2007).

Ayrıca, akreditasyon sürecinde ve sonrasında, yükseköğretim kurumuna mevcut uygulamalarını geliştirme ve kurum performansını artırma imkânı tanınması büyük önem arz etmektedir. Akreditasyon sürecinde, programa ilişkin zayıf yönlerin tespit edilerek ve bunların giderilmesine yönelik strateji ve uygulamaların belirlenerek programın gelişimine katkı sağlanması, akreditasyonun diğer bir öne çıkan amacını ve işlevini ortaya koymaktadır (Epstein, 2012: 101; Provezis, 2010; Sanyal ve Martin, 2007:6). Akreditasyon, kurumun değerlendirilmesi sonrasında ortaya çıkan olumlu veya olumsuz sonuca göre doğrudan yaptırımları olan bir denetim sistemi olmamakla birlikte, akredite edilen veya edilmeyen kurumların değerlendirme sonucundan birtakım dolaylı yollardan (örn. prestij kazanma veya prestij kaybetme) etkilenebileceği belirtilmiştir (Bakioğlu ve Baltacı, 2010).

Akreditasyon sistemi, genel olarak yükseköğretim programlarının, programa özgü akreditasyon kuruluşları tarafından standartları karşılama durumlarının belirlenerek, kalite düzeylerinin ortaya konması ve elde edilen bulguların kamuoyuyla paylaşarak özellikle de öğrenci ve iş dünyasının konu hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır (Yalçınkaya, 1997). Akreditasyonun, yükseköğretim programlarının performanslarını birtakım incelemelere ve kanıtlara dayalı olarak ortaya çıkarması ve bunların kamuoyuyla açıkça paylaşılması özelliği itibariyle, özellikle de öğrenciler ve ebeveynler için eğitimle ilgili doğru kararlar alma noktasında güvenilir veriler sağlaması açısından oldukça önemli bir unsur haline getirmiştir (Eaton, 2003a:14; Sanyal ve Martin, 2007:3; Wergin, 2005:35). Öğrenciler, ebeveynler ve işverenler de yükseköğretim kurumlarının öğrencilere kazandıkları nitelikleri belgelendirmelerini talep etmektedir (Altbach vd., 2009). Benzer şekilde Hernes (2008)'e göre standartları yakalamak ve korumak isteyen kitle üçe ayrılabilir; üniversiteler, öğrenciler ve son olarak diploma veya sertifikalarda belirtilen niteliklerin öğrencilere gerçekten kazandırılmış olduğundan emin olmak isteyen işverenler. Akredite olan yükseköğretim programları kalite göstergelerine ulaştıklarını belgeleyerek öğrencilerin seçimlerini etkilemeye çalışırlar (Hesapçıoğlu vd., 2001:149). Program

akreditasyonu, değişen ve gelişen koşullarda programların sürekli gelişiminin iyileştirilmesini, çıktı odaklı yaklaşımların benimsenmesi, yükseköğretimde hareketliliğin kolaylaşmasını, öğretim elemanlarının desteklenmesini, rekabetin gelişmesini, toplumun ve sektörün eğitime duyduğu saygı ve güvenin artmasını sağlamaktadır (Çabuk 2018).

Aktan ve Gencel (2007) akreditasyonun başlıca amaçlarını şu şekilde sıralamıştır;

- eğitim-öğretim ve araştırmaların niteliğini arttırmak, sistematik bir yaklaşımla sürekli geliştirerek kaliteyi güvence altına almak,
- kurumun etkililiğini bağımsız ve tarafsız bir şekilde değerlendirmek,
- kurumun, gelecekle ilgili planlama yapmasını ve strateji geliştirmesini sağlamak,
- kurumun, mali yönetimin ve bütçe sürecinin iyileştirilmesi,
- yüksek öğretim kurumlarının hizmet sunduğu öğrencilere ve tüm paydaşlara eğitim-öğretimin kalitesinin belirli standartlara dayalı olarak yürütüldüğünün güvencesini vermek; öğrencileri ve paydaşları kalitesiz eğitim hizmeti sunan kurumlar konusunda bilgilendirmek,
- yüksek öğretim kurumlarının karşılıklı birbirlerini tanıma (recognition) sürecini kolaylaştırmak ve hızlandırmak,
- diplomaların ve unvanların karşılaştırılabilirliğine yardımcı olmak,
- öğrenci ve öğretim görevlilerinin kurumlar arasında değişimini (öğrenci ve personel hareketliliği) kolaylaştırmak,
- mezunların meslek yaşamına girişlerinde temel standartları belirlemek,
- en yüksek standartların garanti edilmesi gerektiğinde bir “mükemmeliyet etiketi” sağlamak ve karşılaştırma yapmayı ve üst düzey işbirliğini kolaylaştırmak,
- devlet yardımları için yükseköğretim kurumlarının akreditasyon sürecinden geçmiş olmaları koşulunun aranması halinde bu sürecin iyi işlemesine aracı olmak,
- sınır ötesi yükseköğretimin giderek yaygınlaştığı bir çağda, farklı ülkelerde sürdürülen yükseköğretim kurumları ve programları hakkında bilgi sağlamak,
- çalışanların sorunlarını ortaya koymak ve çözüm üretmek,
- kurumda tutarlı ve kapsamlı uygulamaların yapılmasını sağlamak.

Köksoy (1998) ise çeşitli ülkelerdeki akreditasyon sistemleri ve kalite güvence sistemlerinin amaçlarını şu şekilde özetlemiştir;

- öğretimin etkinliğini değerlendirebilecek standartları tespit ederek, yükseköğretimde kaliteyi sağlamak,
- yükseköğretimde, devamlı olarak iç ve dış denetim yaparak, gelişmenin sürekliliğini sağlamak,
- yükseköğretimin hedef kitlesi ile paydaşlarına öğretim hizmetlerinin belirli standartlar ölçüsünde yapıldığını göstermek, yükseköğretim kurum/programlarının sürekli ilerlemesini sağlamak,
- yükseköğretim kurumlarını akademik çalışma ve akademik özgürlük konusunda tehdit edebilecek iç ve dış baskılara karşı korumak,
- güçsüz programların iyileştirilmesine yardımcı olarak, standartların geliştirilmesi ve yükseltilmesi için olanak sağlamak,
- akreditasyon sürecinde yükseköğretim kurumlarındaki hem akademik hem de yönetim personelini sürece dâhil ederek daha proaktif bir süreç izlemek,
- yükseköğretim kurumlarına verilecek devlet desteğine esas olacak bilgileri sağlamak,
- kalite ve kalite güvencesi konusunda yükseköğretim kurumlarının ulusal anlamda tanıtımını yapmak,
- öğrenci seçimi konusunda tavsiyelerde bulunmak.

2.10. Akreditasyon Türleri

Yükseköğretimde akreditasyon, genel olarak iki grup altında ele alınabilir. Bunlardan birincisi; yükseköğretim kurumunun idari, mali ve akademik kapasitesinin bir bütün olarak değerlendirildiği ve tüm bu alanlarla kaliteyi güvence altına almayı amaçlayan kurumsal akreditasyondur. Diğeri ise, yükseköğretim kurumunda ön-lisans, lisans veya lisansüstü düzeyde uygulanmakta olan herhangi bir programın kalite ve mükemmeliyet standartlarına uygun olduğunu ortaya koymayı amaçlayan program akreditasyonudur (Aktan ve Gencel, 2007).

Benzer şekilde, Lewis (2009) akreditasyon kuruluşlarının, faaliyet alanı kapsamı bakımından; kurumsal (institutional) düzeyde ve program düzeyinde olmak üzere iki gruba ayrıldığını, çoğu akreditasyon kuruluşunun her iki düzeyde birden

faaliyet gösterdiğini belirtmiştir. Ayrıca, kurumsal düzeydeki kuruluşların da sadece denetim yapan ve değerlendirme yapan kuruluşlar olarak ikiye ayrılabilceğı belirtilmiştir. Kurumsal düzeyde, sadece denetim yapan akreditasyon kuruluşlarının yükseköğretim kurumlarına karşı daha “yumuşak” davrandığını belirtmiştir. Yalnızca kurumsal düzeyde değerlendirme yapan akreditasyon kuruluşları, daha çok Kurum İç Değerlendirme Raporları (KİDR) doğrultusunda, kurumun kendi programlarını nasıl değerlendirdiğıyle ilgilenir ve ziyaretin büyük bir kısmı buna ayrılır (Lewis, 2009: 338).

Hem kurumsal akreditasyon ve hem de program düzeyindeki akreditasyon benzer süreçler (yükseköğretim kurumu tarafından standartları karşılama durumuna ilişkin bir öz değerlendirme raporunun hazırlanması, saha ziyareti, ziyaret sonrası kuruma ilişkin bulguların raporlanması, karar verme) içermektedir (Volkwein, 2010: 6-7)

Ayrıca, akreditasyon kuruluşları hizmet alanlarına ve kuruluş amaçlarına göre kendi içerisinde; bölgesel akreditasyon kuruluşları, ulusal akreditasyon kuruluşları, dini eğitim veren okulları akredite eden kuruluşlar (faith-based accreditors), mesleki eğitim ve kariyer eğitimi sağlayan okulları akredite eden kuruluşlar (career-based accreditors), spesifik eğitim programlarını akredite eden kuruluşlar (programmatic accreditors) şeklinde gruplandırılabilir (Aktan ve Gencel, 2007).

Son olarak akreditasyon türleri ulusal ve uluslararası akreditasyon olarak ele alınabilir. Ulusal akreditasyon; yükseköğretim kurumunun bulunduğu ülke sınırlarında faaliyet gösteren bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmesi iken; uluslararası akreditasyon ise ülke dışından yabancı bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilme anlamına gelir. Eğitim kurumlarının, hem ulusal hem de uluslararası standartları aynı anda karşılmasını sağlamak, birçok ülke için zorlu bir süreç hâline gelmiştir. Bununla birlikte, uluslararası akreditasyon kuruluşlarının birçok ülkede faaliyet göstermesi sebebiyle, akreditasyon sürecinde ve sonrasında birtakım aksaklıkların ortaya çıkma riski bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Yung-Chi Hou, 2011: 184-188):

- Uluslararası standartların yerel işleyişlerle (kanun, yönetmelik vb.) uyumu

- Öğretim elemanlarının değişime direnmesi
- İletişim dili (Ziyaret ekibiyle İngilizce iletişim kurulması, tüm belge ve raporların İngilizce hazırlanması)

Bununla ilişkili olarak, kalite güvence sisteminin, bütün yükseköğretim sektörünü kapsamı gerektiği ve küreselleşmenin yanı sıra, ulusal akreditasyon ve kalite güvence sisteminin kurulmasına ihtiyaç olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, ulusal akreditasyon kuruluşları ile uluslararası akreditasyon kuruluşları arasında, uygun kalite güvence sistemini oluşturmak, standart çerçevelerini güçlendirmek ve uygulamaya koymak amacıyla işbirliği yapılması gerektiği dile getirilmektedir (Bakioğlu ve Baltacı, 2010:2-3).

2.11. Akreditasyon Süreci

Akreditasyon süreci en temel anlamda öz değerlendirme, ziyaret, raporlama ve devamlılığı sağlamak üzere sürekli izleme aşamalarından oluşur. Süreç ilk olarak akredite olmak için başvuran kurumun akreditasyon standartlarını ne oranda karşıladığını ortaya çıkaran öz değerlendirme faaliyetleriyle başlar ve kurum eksikliklerini gidermek için çalışmalara başlar. Daha sonra ziyaret ekibindeki uzmanlar kurumu ziyaret eder ve birtakım kanıtlar toplarlar. Sonrasında hem doküman inceleme hem de saha ziyaretleriyle elde edilen bulgular raporlaştırılır ve oldukça kapsamlı bir değerlendirme yapılır. Bunun sonucunda nihai olarak kurumun akredite edilmesine veya edilmemesine karar verilir. Bu sürecin ortalama 1 yıl kadar sürdüğü söylenebilir. Ayrıca, akredite olan eğitim kurumu, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca standartları karşılamaya devam ettiğini ortaya koymak üzere belirli aralıklarla raporlar sunar ve akreditasyonun devamlılığı sağlanır (Eaton, 2012; Eaton, 2015; Prasad ve Bhar, 2010; Provezis, 2010; Volkwein, 2010; van Vught ve Westerheijden, 1994).

Daha detaylı olarak, akreditasyon sürecindeki aşamalar şu şekilde sıralanabilir (Aktan ve Gencel, 2007; Heyworth, 2013; Gencel, 2001; Kotarska, 2019; Martin, 2008; Saunders, 2007; Wergin, 2005; YÖK/Dünya Bankası,1999);

- Standartların tespit edilmesi: Bu ilk aşamada akreditasyon kuruluşu, bir yükseköğretim programını değerlendirirken esas alınacak kalite standartlarını belirler,
- Hazırlık ve öz değerlendirme: İkinci aşamada, akreditasyon için başvuru yapan yükseköğretim kurumu, süreç için hazırlık çalışmalarına başlar. Bu noktada, ilk olarak; standartları karşılamada ne durumda oldukları konusunda kendi değerlendirmelerini içeren bir kurum içi öz değerlendirme (self-evaluation / self-examination) raporu oluşturur.
- Dış değerlendirme ve ziyaret: Akreditasyon kuruluşu tarafından görevlendirilen ziyaret ekibi üyeleri, programın standartları karşılama durumunu değerlendirmek üzere saha ziyareti (on site evaluation) gerçekleştirir. Saha ziyaretinde; öz değerlendirme raporundaki bilgiler ve diğer belgeler gözden geçirilir, tesisler incelenir, dersler gözlenir ve öğretim elemanları, öğrenciler, dekan ve ilgili diğer kişilerle görüşmeler ve toplantılar yapılır.
- Değerlendirme raporu: Ziyareti ekibi üyeleri, programın standartları ne ölçüde karşıladığı hakkındaki değerlendirmelerini ve programların akreditasyon durumu hakkındaki önerilerini içeren bir rapor hazırlar.
- Rapora ilişkin cevap: Ziyaret edilen programın yöneticileri, değerlendirme raporundaki maddi hatalara, gözden kaçan bilgi ve belgelere ilişkin cevap hazırlar.
- İzleme: Yükseköğretim kurumu ya da programı belirli bir süre yakın izlemeye (monitoring) alınır ve istenen standartlara uygunluk sağlayıp sağlayamadığı gözlemlenir.
- Akreditasyon kuruluşu tarafından kararın verilmesi: Akreditasyon kuruluşu, ilgili komisyonu toplayarak elde edilen kanıtlara dayalı olarak programın akreditasyonuna ilişkin karar alır.
- Periyodik gözden geçirme: Akredite edilen program belirli aralıklarla yeniden dış değerlendirmeye (reevaluation / external review) tabi tutulurarak, sürekli izleme ve değerlendirme (continuous review) sağlanır ve programın standartları sürdürmesi garanti altına alınır.

Sanyal ve Martin (2007) akreditasyon sürecine ilişkin açıklamalarda, genellikle ilk sırada kurum öz değerlendirme raporunun hazırlanması aşamasının yer almasına

rağmen, aslında akredite olmayı talep eden programın değerlendirilmeye alınıp alınmamasına yönelik bir “başvuruya uygunluk” aşamasını ifade etmiştir. Kurumun akreditasyon için hazırbulunuşluğu üzerine odaklanılan bu ön değerlendirme aşamasında, programların akreditasyona başvurmak üzere birtakım gereklilikleri (kurumun bu programı belirli bir süredir sunuyor olması, programdaki işlemlere ilişkin birtakım belge ve kanıtların mevcut olması) karşılayıp karşılamadığı değerlendirilir.

Lewis (2009) dünya genelinde onlarca farklı akreditasyon kuruluşu tarafından uygulanmakta olan akreditasyon süreçlerindeki birtakım farklılıklara değinmiştir. Öz değerlendirme raporunun formatı ve nasıl hazırlanacağı konusunda oldukça fazla sayıda çeşitlilik vardır. Bazı akreditasyon kuruluşları, öz değerlendirme raporunun hazırlanmasında programları son derece özgür bırakırken, bazıları ise daha çok sayısal veriler ve kapalı uçlu sorulardan oluşan bir öz değerlendirme formu kullanmaktadır (Lewis, 2009:330). Benzer şekilde, Martin (2008) ise öz değerlendirme raporunun detay düzeyi, nitel veya nicel verilerin kullanımı gibi unsurların akreditasyon kuruluşlarına göre farklılaşabileceğini belirtmiştir. Öz değerlendirme raporu, yükseköğretim programının hedeflerini ne oranda karşıladığını görmesine ve buna göre programın iyileştirilmesi için gerekli strateji plânının hazırlanmasına yardımcı olur (Thune, 1998).

Akreditasyon süreci genel olarak, her şey yolunda giderse tek seferlik saha ziyareti içermektedir. Birçok modelde ise, saha ziyaretinde birtakım aksaklıkların tespit edilmesi durumunda, bunlarla ilgili izleme ziyaretleri (follow-up visits) gerçekleştirilir. Öte yandan, ABD’deki bazı akreditasyon kuruluşları, tek seferlik saha ziyareti yerine; her biri daha az yoğun olacak şekilde birkaç ziyaret serisinden oluşan yeni modeller geliştirmektedir (Lewis, 2009:330).

Saha ziyaretinin başarılı bir şekilde amacına ulaşması için; öz değerlendirme raporunu tamamlayıcı nitelikte daha fazla bilgi ve belge sunulmalı, akademik personele ve yöneticilere programın güçlü ve zayıf yönlerini açıklamaları için fırsat tanınmalı, ziyaret ekibi programın gelişimi için öneriler sunmalı ve son olarak programdaki ilgili kişiler ve ziyaret ekibi üyeleri tüm bu süreci kalite geliştirme odaklı düşünmeli ve buna göre davranmalıdır (Thune, 1998). Akreditasyon kuruluşları,

öğrenme kazanımlarının belirlenmesini, öğrencilerin bu öğrenme kazanımlarına ulaşip ulaşmadığının kontrolüne ilişkin olarak ölçme-değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesini ve nihai olarak tüm bunları kanıtlamak için ihtiyaç duyulan belge ve dokümanların da önceden belirlenmesini gerekli kılar (Waite, 2004: 8-9).

Akreditasyon sürecinde, eğitim kurumunun, kurumun misyon ve hedeflerine uygun öğrenci kazanımlarının nasıl belirlendiği, bu öğrenci kazanımlarını değerlendirmek üzere sürecin nasıl yapılandırıldığı ve öğrenme-öğretme verimliliğini arttırmak için gerekli değişikliklerin nasıl planlandığı ve uygulandığı dikkate alınır. Saha ziyareti ekibi, kurumda öğrenci kazanımlarının anlamlı bir şekilde değerlendirildiğine ve öğrencilerin gerçekten gelişim gösterdiğine dair kanıtlar görmek istemektedir (Beno, 2004; Ferrara, 2007: 11). Benzer şekilde, Volkwein (2010) öğrenme kazanımları ile misyon, hedef ve amaçların son derece uyumlu olduğu durumlarda, kurumsal etkililik ve verimliliğin de rahatlıkla ispat edilebileceğini ve buna göre programların akredite olma ihtimalinin artacağını belirtmiştir. Öğrencilere verilen eğitimin kaliteli olduğunu ortaya koymak için farklı uygulamalar temel alınabilir, fakat her durumda öğrencilerin edindikleri kazanımların doğrudan veya dolaylı olarak ölçülmesi gereklidir (Ewell, 2001: 21; Provezis, 2010: 9). Bu noktada, değerlendirici kuruluşlar “çıktılara” son derece önem vermekte ve programların akredite olabilmesi için, öğrencilerin aldıkları eğitim sonucunda belirlenen öğrenme kazanımlarına ulaştıklarını ve sınıf içi ve sınıf dışında gelişim gösterdiğine dair kanıt olabilecek tarzda belgeler sunması gerekir (Altbach vd., 2009; Volkwein, 2010: 5).

Sanyal ve Martin (2007) akreditasyon sürecinin son basamaklarından olan karar verme aşamasında: süreç boyunca toplanan delillerin izole olarak her bir standart alanında değil de bir bütün olarak değerlendirildiğini belirtmiştir. Bu durumda bir standart alanında kısmen zayıf olan bir program, diğer alanlardaki güçlü yönleri sayesinde akredite olabilmektedir.

Woodhouse (1999) akreditasyon sonucunun genelde olumlu veya olumsuz olmak üzere ikili sistem üzerinden açıklandığını, bununla birlikte puanlama sisteminin de mümkün olduğunu belirtmiştir. Karar aşamasında, bazı akreditasyon kuruluşları farklı kalite düzeylerini ayırt etmek amacıyla “puanlama” yöntemini kullanmaktadır (Martin, 2008). Bu yöntemin, tercih aşamasındaki öğrenciler için daha aydınlatıcı

olduğu ve programlar için de puanını attırmak adına teşvik edici olduğu iddia edilmektedir. Öte yandan, bu yöntemin programların kaliteyi arttırmak yerine, daha çok puanlarını arttırmaya yönelik çalışmalara yoğunlaşmalarına neden olabileceği belirtilmektedir (Lewis, 2009:331). Benzer şekilde, ürün üretimindeki kalite güvence sistemlerinde belirli sayısal kriterler içeren bir kontrol listesinin temel alındığı, fakat eğitim alanındaki akreditasyonun ürün üretiminden farklı olduğu, bu nedenle sayısal değerlerin profesyonel yargıların yerini ancak nadiren tutabileceği belirtilmektedir (YÖK/Dünya Bankası,1999).

Bir puan belirleme ve akreditasyon kararı vermeye ek olarak, tüm akreditasyon süreçleri ziyaret ekibinin görüşlerinden oluşan nitel özellikte bir rapor da içermektedir. Bazı akreditasyon kuruluşları yalnızca programın akredite olup olmadığına dair sonucu açıklarken, bazı akreditasyon kuruluşları ise değerlendirmenin tam raporunu yayımlamaktadır (Billing, 2004; Lewis, 2009:333). Şeffaflık ve hesapverebilirlik akreditasyon sürecinin önemli unsurları olduğu için, akreditasyon kuruluşlarının da kararlarında bu unsurları barındırmalarına yönelik dünya genelinde ortaya çıkan talebe karşılık olarak, raporların tam olarak yayımlanması gittikçe ağır basan bir görüş olmaktadır (Lewis, 2009:333).

2.12. Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Konusunda Türkiye Yükseköğretimindeki Gelişmeler

Türkiye’de yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon sistemlerinin kurulmasına yönelik çalışmalar büyük oranda Avrupa Birliği ülkelerindeki çalışmalara paralel olarak yürütülmüştür. Bu anlamda, 19 Haziran 1999'da Bologna Üniversitesi'nde 29 Avrupa ülkesinin Eğitim Bakanının "Bologna Bildirisi" olarak bilinen anlaşma metnini imzalamasıyla başlayan sürecin önemli dönüm noktalarından biri olduğu değerlendirilmektedir. Bu bildiride açıklanan temel amaç; "Avrupa Yükseköğretim Alanı" (European Higher Education Area [EHEA]) şeklinde ifade edilen ve üye ülkelerin yükseköğretim alanında aralarındaki uyumu sağlayan ortak bir yükseköğretim sistemi oluşturmaktır (Soran vd., 2006). Ayrıca, Bologna Bildirisi'nin öncelikli hedeflerinden birisi “Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri ağını oluşturmak ve bu uygulamayı yaygınlaştırmak” şeklinde ifade edilmiştir (Bologna Bildirisi, 1999). Bologna Bildirisi’ni kabul eden ülke sayısı 2001 yılında 33'e

ulaşmıştır ve bu ülkelerden birisi de Türkiye olmuştur. Dolayısıyla, Türkiye’de yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon sistemlerinin kurulmasına yönelik çalışmalar, Bologna süreci ile birlikte 2001 yılından itibaren önem kazanmıştır. 2000’li yılların başlarından itibaren YÖK tarafından yetkilendirilen bağımsız ulusal akreditasyon kuruluşları çeşitli alanlarda akreditasyon vermeye başlamıştır (Koçdar ve Kapar, 2017). Türkiye yükseköğretimini önemli düzeyde etkileyen Bologna Bildirisi’nin, Türk yükseköğretim sistemine etkileri iki yönden ele alınabilir. Birincisi, Türkiye, yükseköğretimdeki eğitim politikaları konusunda Avrupa Birliği’ne uyum üzerine belirlenmiş olan standartları onaylayarak kabullenmiştir. İkincisi ise, özellikle kalite güvencesi ve akreditasyon mekanizmaları konusunda Avrupa Birliği ülkelerindeki yükseköğretim kalitesini yakalamanın ve bunu kendine uyarlayarak geliştirmenin yollarını araştırmaktır. Bu amaçla, Avrupa’da eğitim ve araştırma kuruluşlarıyla işbirliği yapacak resmi ajanslar görevlendirilmiştir (Mızıkacı, 2003).

Avrupa yükseköğretiminde kalite güvencesi konusunda işbirliğini sağlamak amacıyla 2000 yılında Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvencesi Ağı (European Network for Quality Assurance in Higher Education [ENQA]) kurulmuştur. 2005 yılında ENQA tarafından yayımlanan “Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvence İlke ve Standartları” raporuna paralel olarak, aynı yıl içerisinde YÖK “Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği” hazırlamıştır. Bu yönetmelik ile yükseköğretimde kaliteyi arttırmaya yönelik faaliyetlere öncülük etmek üzere YÖDEK (Yükseköğretim Kurumları Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu) kurulmuştur. YÖDEK “Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Rehberi”ni hazırlamış, böylelikle Türkiye’de yükseköğretimde kalite güvence sistemleri oluşturmaya yönelik faaliyetler 2005 yılı itibariyle bu rehbere göre yürütülmeye başlanmıştır.

2015 yılına gelindiğinde ise, “Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği” yürürlüğe girmiş ve böylelikle 2005 yılındaki yönetmelik geçerliliğini yitirmiştir. Bununla birlikte, 2005 yılına ait yönetmelik doğrultusunda kurulan YÖDEK’in yerine, yeni yönetmelik doğrultusunda üniversitelerin kalite değerlendirme ve akreditasyon işlemlerinin yürütülmesini düzenleyen “Yükseköğretim Kalite Kurulu” (YÖKAK)

oluşturulmuştur.

Saraç (2015) yönetmeliğin, Türkiye'nin 2000'li yıllardan itibaren öncelikli gündemi olan ve önemli ölçüde de başarı elde edilen yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması odaklı yatay ve sayısal büyüme stratejisinden, nitelik ve kalite bakımından büyümeye geçişte önemli bir katkı sağlayacağını belirtmiştir. Sözü edilen güncel yönetmelik, üniversitelerin tamamının kalite güvence sistemlerini oluşturmasını gerekli kılması nedeniyle önem arz etmektedir. Bu yönetmelik kapsamında, üniversitelere her yıl kurum iç değerlendirme raporunun hazırlanması zorunlu kılınmıştır.

Ayrıca, yönetmeliğe göre, kalite güvencesi sağlama ve akreditasyon uygulamaları, kurumsal değerlendirme ve program akreditasyonu olmak üzere ikili bir yapıda gerçekleşecektir. Kurumsal değerlendirme; ilgili yükseköğretim kurumunun “eğitim-öğretim, araştırma ve idari süreçlerini” kapsayacak şekilde gerçekleştirilecek ve her 5 yılda zorunlu olarak tekrarlanacaktır. Öte yandan, programların akreditasyon alması zorunlu koşulmamış ve programların kendi isteklerine bağlı olarak gönüllülük esaslı temel alınmıştır. Program akreditasyonun, ilgili programın akreditasyonuna ilişkin YÖK tarafından tescil yetkisi verilen kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmesi, bununla birlikte, sürecin teşvik edilmesi amacıyla da akredite olan programların tercih kılavuzunda belirtilmesi plânlanmıştır (Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği, 2015).

23 Temmuz 2015 tarih ve 29423 sayılı Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği kapsamında oluşturulan Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun görev ve sorumlulukları ilgili yönetmelikte belirtilmiştir. Bunlar arasında en öne çıkanları şu şekilde özetlenebilir;

- a) Yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon sistemine ilişkin ulusal politika ve stratejiyi tanımlamak,
- b) Üniversitelerin iç kalite güvence sistemlerinin kurulması yönünde rehberlik etmek,
- c) Kalite kültürünün oluşumu, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması adına faaliyetlerde bulunmak,

- d) Yükseköğretim kalite güvence sistemleri ile ilgili ulusal ve/veya uluslararası çalışmaları izlemek, gerektiğinde bu çalışmalara katılmak ve ortaklık etmek,
- e) Akreditasyon ve dış değerlendirilmede uygulanacak ilkeleri, standartları, parametreleri ve kuralları belirlemek.

Yükseköğretim Kalite Kurulu; Kalite Güvence Kurulu; Kurumsal Dış Değerlendirme Komisyonu, Kalite Güvence Ajansları Tescil Komisyonu ve Kalite Güvence Kültürünü Yaygınlaştırma Komisyon'undan oluşmaktadır.

1 Temmuz 2017 tarihli ve 30111 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan sanayinin geliştirilmesi ve üretimin desteklenmesi amacıyla düzenlemeler içeren kanunda yükseköğretimde kalite güvence sistemine yönelik de bir takım düzenlemeler yer almıştır. Söz konusu düzenlemelerden birisi; daha önce YÖK bünyesinde yer alan Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun artık idari ve mali açıdan özerk bir yapıya sahip olmasına yönelik olmuştur (Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi, 2017). Bu düzenleme ile birlikte, YÖK, üniversitelerin kalite standartları açısından değerlendirilmesini ve akreditasyona ilişkin işlemlerini bu bağımsız kurula devretmiştir. Böylelikle, Yükseköğretim Kalite Kurulu, yurtdışında faaliyet gösteren eş değer akreditasyon kuruluşlarına benzer şekilde çağdaş bir özellik kazanmıştır. Martin (2008) akreditasyon kuruluşunun akademik çevrede güven oluşturmaları için bağımsız olması gerektiğini önemle vurgulamıştır.

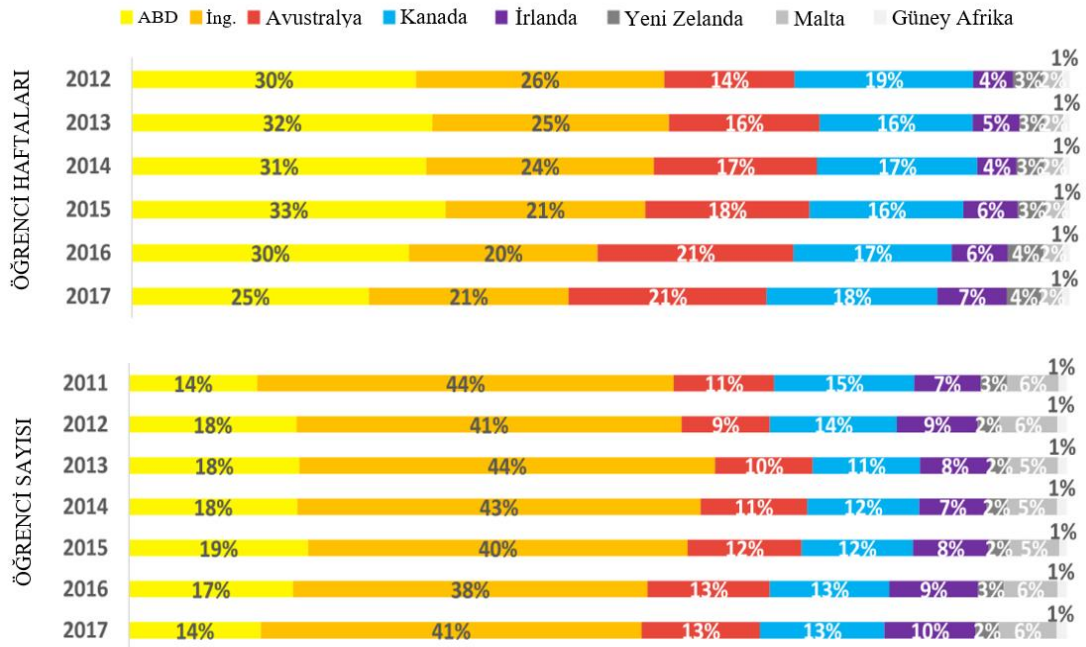
2.13. Dünyada İngilizce Hazırlık Programının Akreditasyonu

Dil öğrenmek için en etkili yöntemlerden birinin, hedef dilin ana dil olarak kullanıldığı ve konuşulduğu ülkelerdeki dil okullarında eğitim almak olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, günümüzde egemen dil olan İngilizceyi öğrenmek isteyen bireyler, İngilizcenin ana dil olarak konuşulduğu ülkelerdeki (Amerika, İngiltere, Avustralya, Kanada, İrlanda, Yeni Zelanda vb.) dil okullarını sıklıkla tercih etmektedir. Son yıllarda, İngilizce kurslarına katılmak amacıyla İngilizcenin ana dil olarak kullanıldığı ülkelere seyahat eden öğrenci sayısının 1,5 milyon civarında olduğu belirtilmelidir. Bu durum, sözü edilen ülkeler için önemli bir gelir ve istihdam kaynağı oluşturmaktadır. Örneğin, İngiltere'nin dil eğitimi alanından elde ettiği gelir 2018 yılı için yaklaşık 1,4 milyar İngiliz Pound'u olarak açıklanmıştır. Ayrıca, bu amaçla gelen

öğrencilerin ülkede 36,000 kişinin istihdam edilmesini ve daha geniş anlamda ele alınırsa turizm, ulaşım, yeme-içme, konaklama gibi birçok alanda katkı sağladığı belirtilmelidir. Bu gibi maddi katkılarının yanı sıra, dil eğitimi sonrasında öğrencilerin bu ülkelere sempati duydukları ve hayatlarının geri kalanında yine bu ülkelere eğitim veya seyahat amaçlı tekrar gelmek istedikleri ifade edilmektedir (EnglishUK, 2019).

Bu durum göz önüne alındığında; son yıllarda İngilizce öğrenimi için İngilizcenin ana dil olarak konuşulduğu ülkeler arasında, daha fazla öğrenci çekmek ve gelen öğrencileri daha çok memnun etmek amacıyla oldukça sıkı bir rekabetin yaşandığı söylenebilir. Bu sebeple, eğitim hizmetinin niteliği, diğer bir ifadeyle; son derece yüksek kalitede İngilizce eğitimi sunmak bütün bu ülkeler için oldukça önemli hâle gelmiştir. Bunun sonucunda, sözü edilen ülkeler İngilizce eğitimi hizmetlerinde uluslararası alanda diğer ülkelerle rekabet edebilmek, sundukları İngilizce eğitim hizmetinin niteliği arttırmak ve kalite güvencesini sağlamak için akreditasyon uygulamalarına devlet olarak büyük önem vermektedir. İngilizce eğitimi almak amacıyla en çok öğrenci kabul eden ülkelere ait veriler Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Küresel Ölçekte İngilizce Eğitimi Pazar Payı

(Kaynak: Blacker ve Vetrak, 2018:15)

Şekildeki verilere göre, İngilizce eğitimi amacıyla en çok tercih ülkeler; Amerika, İngiltere, Avustralya, Kanada ve İrlanda şeklinde sıralanmaktadır. Bu sıralama hem öğrenci sayıları hem de öğrencilerin bu ülkelerde ortalama kaç hafta kaldıkları dikkate alınarak ortaya çıkmıştır (Blacker ve Vetrak, 2018). Çalışmanın bu bölümünde, öğrencilerin ortalama olarak kaldıkları hafta süresinin ve öğrenci sayısının yaklaşık %90'ını kapsayan 5 ülkedeki (Amerika, İngiltere, Avustralya, Kanada ve İrlanda) dil okullarının ve özellikle de yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce hazırlık programlarının akreditasyonuna ilişkin bilgiler verilmiştir. Türkiye’de “İngilizce Hazırlık Sınıfı/Okulu/Programı” gibi birkaç farklı isimle tanımlanan eğitim kurumlarının karşılığı olarak; İngilizce’nin ana dil olarak kullanıldığı ülkelerde bu tür kurumlar daha çok “Yoğunlaştırılmış İngilizce Programı” (Intensive English Programs) olarak isimlendirilmektedir. Bu çalışmada, yurtdışındaki bu tür kurumlar terimsel uyum açısından İngilizce hazırlık programı olarak ifade edilmiştir.

2.13.1. Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) yükseköğretim kurumlarında eğitim almak amacıyla ülkeye gelen öğrencilerin çoğu, öncelikle İngilizce öğrenmek veya İngilizcedeki becerilerini geliştirmek amacıyla İngilizce hazırlık programına katılırlar. ABD’de 2010 yılında yürürlüğe giren 111-306 sayılı “İngilizce Hazırlık Programlarının Akreditasyonu Kanunu”nun (The Accreditation of English Language Training Programs Act) ülkedeki İngilizce hazırlık programlarının akreditasyonu konusunda adeta bir dönüm noktası olduğu söylenebilir. Bu kanun; İngilizce öğrenimi amacıyla geçici bir süre için diğer ülkelerden ABD’ye gelen öğrencilerin vize alabilmeleri için, eğitim alacakları İngilizce hazırlık programının ABD-Eğitim Bakanlığı tarafından tanınan bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş olması koşulunu getirmiştir (Association of International Educators [NAFSA], 2019; Immigration and Customs Enforcement [ICE], 2019). Aynı zamanda, bu kanun sonrasında neredeyse tamamı uluslararası öğrencilere hitap eden İngilizce hazırlık programlarının akredite olması son derece önemli ve gerekli hâle geldiği söylenebilir.

ABD’de İngilizce hazırlık programlarının kalitesini arttırmayı amaçlayan ve kalite güvencesi sağlayan iki farklı kuruluş bulunmaktadır. Bunlardan ilki “Üniversite İngilizce Hazırlık Programları Birliği” (University and College Intensive English

Programs [UCIEP]) adlı kuruluş, bir diğeri ise; önceden “İngilizce Hazırlık Programları Amerikan Birliği” (The American Association of Intensive English Programs [AAIEP]) adını taşıyan, fakat isim değişikliği sonrasında güncel olarak “English USA” olarak faaliyet yürüten kuruluştur. Bu kuruluşlar esasen birer akreditasyon kuruluşu değil, bunun yerine İngilizce hazırlık programlarının gelişimini destekleyen birer konsorsiyumdur. Genel olarak ülkedeki İngilizce eğitiminin gelişimine katkı sağlamanın yanı sıra, konsorsiyuma üye olan İngilizce hazırlık programlarında kalite güvencesi sağlama, programlardaki sorunları ele almak amacıyla paydaşlarla görüşme, toplantılar düzenleme ve işbirliği sağlama, öğretim elemanları için mesleki gelişim olanakları sunma, programları uluslararası öğrencilere tanıtmak, programlara ilişkin yasal konularda okulları temsil etme ve okulların yararını savunma gibi alanlarda faaliyet yürütmektedir.

UCIEP, 1967 yılında 13 farklı İngilizce hazırlık programının yöneticisinin; gittikçe sayısı artan İngilizce hazırlık programlarına öncülük etmek, kurumlar arasında iş birliği sağlamak ve birtakım sorunları ele almak amacıyla ortaya çıkan bir organizasyon olarak tanımlanabilir. UCIEP, kuruluşun ortaya çıkmasından itibaren üniversite bünyesindeki İngilizce hazırlık programlarındaki eğitimin niteliğini arttırmaya, yüksek kalite standartları belirlemeye ve bunlara ulaşmaya yönelik faaliyetler yürütmektedir. UCIEP’e otuzdan fazla eyaletteki 80 İngilizce hazırlık programı üye olmuştur. UCIEP’e üye olan İngilizce hazırlık programlarında, öğrencilerin alanında uzman öğretim elemanları tarafından yüksek kalitede eğitim alacakları taahhüt edilmektedir (UCIEP, 2019).

Amerika Birleşik Devletleri’nde yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce hazırlık programlarının kalitesini arttırmayı amaçlayan bir diğer kuruluş ise “English USA” ismini taşıyan Üniversite İngilizce Hazırlık Okulları Birliği’dir. English USA’nın kuruluşu 1986 yılına kadar dayanmaktadır. English USA, ülkedeki İngilizce hazırlık programlarının gelişimini birçok alanda destekleyerek bu kurumların ülkedeki temsilcisi olmaya gayret etmektedir. English USA-İngilizce Hazırlık Programı Birliği’ne üye olan okul sayısının 400’den fazla olduğu ve bu sayede English USA’nın ABD’deki İngilizce hazırlık programlarının gelişimini destekleyen en büyük ölçekli kuruluş olduğu ifade edilmektedir.

English USA, aday öğrenciler için; birliğe üye olan İngilizce hazırlık programlarının yüksek standartlarda eğitim hizmeti sunduğunu taahhüt etmekte, akredite olmuş İngilizce hazırlık programlarıyla ilgili güvenilir bilgiler sunmakta ve böylelikle onların okul tercih etme sürecinde kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca, English USA birliğe üye olan programlar için de birtakım hizmetler ve faydalar sağlamaktadır. English USA, İngilizce hazırlık programlarını ilgilendiren; göç yasası, öğrenci vizesi, akreditasyon ve benzeri konularla ilgili kanunlar hakkında okullara bilgi sağlamakta ve bu kanunlarda öngörülen değişikliklerde okulların yararını savunmaktadır. Buna ek olarak, birliğe üye olan okulların tanınırlığının ve tercih edilme olasılığının arttığı ifade edilmektedir (English USA, 2019).

2005 yılında, English USA oldukça önemli bir karar alarak kuruluşa üye olabilmek için İngilizce hazırlık okullarına akredite olma koşulu getirmiştir. Diğer bir ifadeyle; üniversiteler bünyesinde İngilizce hazırlık programı olarak hizmet veren okulların, English USA birliğine üye olabilmesi için öncelikle akredite olması zorunlu hâle getirilmiştir. Bu uygulamanın, English USA'nın ülkedeki İngilizce hazırlık okullarının kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalarında, önemli bir dönüm noktası olduğu belirtilmelidir. English USA tarafından tanınan akreditasyon kuruluşları 3 başlık altında şu şekilde gruplandırılabilir;

- i) İngilizce Dil Okulları Akreditasyonu Kurulu (Commission on English Language Program Accreditation [CEA]),
- ii) Sürekli Eğitim ve Öğretim Akreditasyon Konseyi (Accrediting Council for Continuing Education and Training [ACCET]),
- iii) Amerika Yükseköğretim Akreditasyon Kurumu (Council for Higher Education Accreditation [CHEA]) tarafından tanınan Bölgesel Akreditasyon Kuruluşları.
 - Accrediting Commission for Community and Junior Colleges (ACCJC)
 - Western Association of Schools and Colleges;
 - Higher Learning Commission (HLC)
 - Middle States Commission on Higher Education (MSCHE)
 - New England Association of Schools and Colleges (NEASC-CIHE)
 - Commission on Institutions of Higher Education
 - Northwest Commission on Colleges and Universities

- Southern Association of Colleges and Schools Commission on Colleges (SACSCOC)
- WASC Senior College and University Commission (WSCUC)

Sözü edilen akreditasyon kuruluşlarından birincisi olan CEA, özellikle yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce hazırlık programlarının akreditasyonuna odaklanan Amerika merkezli bir akreditasyon kuruluşudur. CEA, 1999 yılında kurulmuş ve 2003 yılında ABD-Eğitim Bakanlığı tarafından İngilizce hazırlık programlarının akreditasyonu alanında tanınan tek kuruluş olmuştur. CEA, Amerika'daki İngilizce hazırlık programlarının yanı sıra, 2005 yılı itibariyle diğer ülkelerdeki İngilizce hazırlık programlarını da akredite etmeye başlayarak uluslararası ölçekte faaliyet gösteren bir akreditasyon kuruluşu hâline gelmiştir. İngilizce hazırlık programlarının akreditasyonu konusunda önemli kuruluşlardan biri olan CEA'nın belirlemiş olduğu 11 adet kalite standart alanı ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 1'de sunulmuştur (CEA, 2018).

Tablo 1. CEA Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

CEA – İngilizce Programı Kalite Standart Alanları	Kalite Standartı Sayısı
Misyon	1
Öğretim Programı	3
Öğretim Elemanı	7
Araç-gereç ve Donanım	1
İdari ve Mali Yeterlik	12
Öğrenci Hizmetleri	8
Öğrenci Kabülü	3
Programın Uzunluğu ve Planlaması	2
Öğrenci Başarısı	4
Öğrenci Şikâyetleri	1
Program Geliştirme ve Gözden Geçirme	2
Toplam	44

Amerika Birleşik Devletleri'nde yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce hazırlık programlarının kalitesini arttırmayı amaçlayan English USA-Üniversite İngilizce Hazırlık Okulları Birliği tarafından tanınan bir diğer akreditasyon kuruluşu Sürekli Eğitim ve Öğretim Akreditasyon Konseyi (Accrediting Council for Continuing Education and Training [ACCET])'dir. ACCET 1974 yılında genel anlamda eğitim

kurumlarının gelişime katkı sağlamak amacıyla kurulmuş ve 1978 yılı itibariyle ABD-Eğitim Bakanlığı tarafından tanınmıştır (ACCET, 2019).

Buna ek olarak; English USA, Amerika Yükseköğretim Akreditasyon Kurumu (Council for Higher Education Accreditation [CHEA]) tarafından tescillenen 7 adet bölgesel akreditasyon kuruluşunu da tanımaktadır. Bu kuruluşlar, 1800'lü yılların sonunda ve 1900'lü yılların başında ortaya çıkmıştır. New England Association of Schools and Colleges 1885 yılında, The Higher Learning Commission 1895 yılında, The Southern Association of Colleges and Schools Commission on College 1895 yılında, The Northwest Commission on Colleges and Universities 1917 yılında , Middle States Commission on Higher Education 1919 yılında ve son olarak The Western Association of Schools and Colleges 1962 yılında kurulmuştur. Bölgesel akreditasyon kuruluşları, çok büyük oranda yükseköğretim kurumlarının akreditasyonuna odaklanmaktadır (CHEA, 2019).

Bu çalışmada, özel olarak İngilizce eğitimi veren kurumların kalite standartları ve akreditasyonu konusuna odaklanıldığı için, daha genel anlamda tüm eğitim kurumlarının akreditasyonu alanında faaliyet gösteren ABD'deki ulusal akreditasyon kuruluşu ACCET ve diğer 7 bölgesel akreditasyon kuruluşuna ait bilgiler sınırlı tutulmuştur.

2.13.2. İngiltere

İngiltere'de, ABD'de de olduğu gibi, dil öğrenimi veya genel anlamda eğitim amacıyla ülkeye gelecek olan öğrencilerin vize alabilmesi için dikkat etmesi gereken kanuni bir zorunluluk vardır. Bu kanuna göre; öğrencilerin, Birleşik Krallık - Eğitim Bakanlığı'nın tescil ettiği akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilen okullardan veya programlardan kabul alması gerekmektedir. Bu durumda, çok büyük oranda uluslararası öğrencilere hizmet sunan İngilizce hazırlık programlarının, akredite olması son derece gereklidir (Gov.UK, 2019). Buna ek olarak, İngilizce eğitimi için dünyada en çok tercih edilen ülkelerden biri olan ve Avrupa pazarına coğrafi olarak yakın olmasıyla da öne çıkan İngiltere'de, dil eğitiminin ülke ekonomisine olan katkıları da göz önünde bulundurularak, ülkedeki İngilizce eğitiminin kalitesine son derece önem verildiği söylenebilir. Sözü edilen bu

sebeplerden ötürü, ülkede özel olarak İngilizce dil okullarının akreditasyonuna yoğunlaşan kuruluş sayısının diğer ülkelere göre daha fazla olduğu söylenebilir. İngilizce hazırlık programlarının akreditasyonundan sorumlu, ulusal veya uluslararası ölçekte faaliyet gösteren İngiltere merkezli akreditasyon kuruluşları şu şekilde sıralanabilir;

- i) Evaluation and Accreditation of Quality Language Services (EAQUALS)
- ii) Pearson Akreditasyon
- iii) Accreditation UK
- iv) The Accreditation Body for Language Services (ABLS)
- v) British Accreditation Council (BAC)

İngiltere merkezli bir akreditasyon kuruluşu olan EAQUALS, 1991 yılında, daha çok Avrupa ülkelerinde faaliyet göstermek üzere kurulmuştur. Kuruluşun ismi, orijinalinde Avrupa Dil Okulları Birliği (European Association for Quality Language Services) olarak belirlenmiş, sonrasında uluslararası ölçekte hizmet verdiği için, isim değişikliğine gidilmiş ve güncel hâlini (Evaluation and Accreditation of Quality Language Services) almıştır (EAQUALS, 2019). EAQUALS merkezinin Londra’da olması ve İngiltere’ye ait bir kuruluş olması sebebiyle, bu çalışmada İngiltere’deki akreditasyon kuruluşları başlığı altında ele alınmıştır.

EAQUALS, bir akreditasyon kuruluşu olmasının yanı sıra; dünya genelinde devletler, eğitim kurumları ve öğrencilere rehberlik ve destek sağlayarak dil eğitiminde mükemmelliği teşvik etmeyi kuruluş misyonu olarak belirlemiştir. Bu misyona uygun olarak, EAQUALS, her yıl alandaki birçok farklı görev ve unvandaki kişilere yönelik mesleki gelişim imkânı sunan ve ilgilenen herkesin katılımına açık olan konferans düzenlemektedir. Buna ek olarak, dil eğitime yönelik kaynaklar ve öğretim materyalleri geliştirmeye öncülük etmekte, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı’nın (The Common European Framework of Reference for Languages [CEFR]) geliştirilmesi için katkı sunmakta ve alandaki birçok kurum ve kuruluşla işbirliği yaparak dünya genelinde dil eğitiminde kaliteyi arttırmaya çalışmaktadır. EAQUALS’un belirlemiş olduğu 12 adet kalite standart alanı ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 2’de sunulmuştur (EAQUALS, 2020a).

Tablo 2. EAQUALS Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

EAQUALS - İngilizce Programı Kalite Standart Alanları	Kalite Standardı Sayısı
Yönetim	5
Kalite Güvencesi	3
Personel ile İletişim	4
Öğrenciler ile İletişim	4
Öğretim Programı	5
Öğretme ve Öğrenme	5
Ölçme – Değerlendirme	4
Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	4
Öğrenci Hizmetleri	4
Personel Niteliği ve Mesleki Gelişim	4
Personel İstihdamı	3
Tesis-Altyapı	4
Toplam	49

İngiltere merkezli bir diğer akreditasyon kuruluşu olan Pearson Akreditasyon, Pearson eğitim şirketinin hizmet alanlarından biri olarak faaliyet göstermektedir (Pearson, 2020a). Pearson, önde gelen eğitim markalarını kendi bünyesinde bir araya getirmiştir ve küresel ölçekte en büyük eğitim çözümleri sağlayan şirket olarak 70 farklı ülkede faaliyet göstermektedir. Türkiye’deki 40 üniversitenin İngilizce hazırlık programı, Pearson tarafından akredite edilmiştir (Pearson, 2020b). Buna göre, Türkiye’de Pearson’ın diğer akreditasyon kuruluşlarına göre çok daha fazla İngilizce hazırlık programını akredite ettiği ve bu anlamda en çok tercih edilen akreditasyon kuruluşu olduğu söylenebilir. Pearson tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 3’te sunulmuştur (Pearson, 2019).

Tablo 3. Pearson Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

Pearson - İngilizce Programı Kalite Standart Alanları	Kalite Standardı Sayısı
1. Kurumsal Yönetim	
1.1 Kurumsal yapılanma	5
1.2 Öğretim üyesi kaynakları ve ekip çalışması	6
1.3 Fiziki Kaynaklar	3
1.4 İdari Sistemler	4
2. Eğitim ve Öğrenmenin Yönetimi	
2.1 Öğretim Programı Tasarımı	4

2.2 Kalite Güvencesi	4
2.3 Öğrencilerin seçim ve kayıt süreçleri	5
2.4 Kötüye kullanma, itiraz ve şikâyet süreçleri	3
3. Ölçme-Değerlendirmenin Yönetimi	
3.1 Ölçme-değerlendirme uygulamaları	6
Toplam	40

İngiltere merkezli bir diğer akreditasyon kuruluşu olan Accreditation UK, Birleşik Krallık sınırları içerisinde İngilizce eğitimi veren okul ve üniversite hazırlık programlarını akredite etmektedir. Bu anlamda, Accreditation UK'in ulusal bir akreditasyon kuruluşu olduğu belirtilmelidir. Accreditation UK, Birleşik Krallık'ta eğitim alanında ve özellikle de İngilizce eğitiminde faaliyet gösteren British Council adlı kuruluşun, akreditasyon ve kalite güvencesi sağlama alanında hizmet sunan bir kolu olarak ortaya çıkmıştır. British Council akreditasyon uygulamalarını, Birleşik Krallık'ta İngilizce eğitimi tanıtmaya, desteklemeye çalışan ve İngilizce eğitimi konusunda ülkenin temsilcisi olarak faaliyet gösteren English UK adlı şirketle ortaklaşa bir şekilde faaliyetlerini sürdürmektedir (British Council, 2020a). Accreditation UK tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 4'te sunulmuştur (British Council, 2020b).

Tablo 4. Accreditation UK Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

Accreditation UK - Kalite Standart Alanları	Kalite Standartı Sayısı
Yönetim	29
Tesisler ve Materyaller	12
Öğretme ve Öğrenme	30
Öğrenci Hizmetleri	27
18 Yaş Altı Öğrencilerin Emniyeti	8
Standartlara Uyum Beyanı	1
Toplam	107

İngiltere merkezli bir diğer akreditasyon kuruluşu, bu çalışmada kısaca ABLS olarak anılan “Dil Eğitimi Hizmetleri Akreditasyon Kuruluşu”dur (The Accreditation Body for Language Services [ABLS]). ABLS, 1993 yılında kurulmuştur ve Birleşik Krallık'taki özel dil okullarını akredite etmek üzere, Eğitim Bakanlığı tarafından tanınan ulusal ölçekli bir kuruluştur. Bu anlamda, ABLS tarafından akredite edilen

okulların, dil eğitimi amacıyla Birleşik Krallık'a gelecek olan öğrencilerin vize alabilmeleri için gerekli kanuni şartları, taşıdığı belirtilmelidir. ABLs tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 5'te sunulmuştur (ABLS, 2020).

Tablo 5. ABLs Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

ABLS Kalite Standart Alanları	Kalite Standardı Sayısı
Kurumsal Sorumluluk	30
Yönetim	33
Eğitim-Öğretimin Yönetimi	22
Ders Plânlaması ve Öğretim Materyalleri	13
Öğrenci Hizmetleri	39
18 Yaş Altı Öğrencilerin Emniyeti	21
Toplam	158

İngiltere merkezli bir diğer akreditasyon kuruluşu, British Accreditation Council (BAC) yükseköğretim kurumlarının akreditasyonu alanında faaliyet göstermek üzere British Council ve Eğitim Bakanlığı'nın işbirliği sonucunda 1984 yılında kurulmuştur. BAC'nin temel görevi; yükseköğretim alanında standartları belirlemek, eğitimin niteliğini arttırmak ve bunların denetimini sağlamak olarak belirlenmiştir. BAC'nin faaliyet alanı, genel olarak yükseköğretim kurumlarının akreditasyonu olarak belirtilmekte, bununla birlikte; BAC'nin, yükseköğretim kurumlarının hizmet sunduğu farklı alanlara veya verdiği eğitim türüne göre farklılaşan akreditasyon uygulamaları bulunmaktadır. Bu anlamda, uluslararası öğrencilere hitap eden İngilizce dil okullarının akreditasyonu, BAC'nin özel olarak akreditasyon hizmeti sunduğu eğitim kurumu türlerinden biri olduğu belirtilmelidir. BAC'nin akredite ettiği okulların büyük bir kısmı İngiltere'de olmasına karşın, son yıllarda gittikçe artan bir şekilde diğer ülkelerdeki eğitim kurumlarını da akredite ederek, BAC uluslararası bir akreditasyon kuruluşu olarak faaliyet yürütmektedir (BAC, 2020). BAC tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı Tablo 6'da sunulmuştur (International English Language Provider [IELP] Scheme, 2020).

Tablo 6. BAC Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

BAC - Kalite Standart Alanları	Kalite Standardı Sayısı
Yönetim, Personel, Kalite Güvencesi	32
Öğretim, Öğrenim ve Değerlendirme	37
Öğrenci Hizmetleri	28
Tesis-Altyapı	19
Uzaktan Eğitim (mevcut olması hâlinde)	14
Toplam	130

2.13.3. Avustralya

Avustralya’da yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon konusunda, ulusal ölçekte yetkili kurum olarak “Yükseköğretim Kalite ve Standartlar Kurumu” (The Tertiary Education Quality and Standards Agency [TEQSA]) faaliyet göstermektedir. TEQSA, Avustralya’daki üniversitelerin kalitesini ve saygınlığını arttırmaya, öğrencilerin menfaatlerini korumaya çalışmaktadır. Ayrıca, yükseköğretim seviyesinde eğitim veren tüm kurumlar TEQSA’ye kaydolmak durumundadır (TEQSA, 2020).

Avustralya’da özel olarak İngilizce eğitiminin kalite güvencesi ve akreditasyonu alanında ise faaliyet gösteren iki farklı kuruluş bulunmaktadır. Bunlardan birincisi; İngilizce öğretimi sektöründe ulusal anlamda en üst düzey yetkili kuruluş olarak faaliyet gösteren “English Australia” adlı kuruluştur. English Australia ilk olarak “Yurtdışı Kaynaklı Öğrenciler için İngilizce Hazırlık Programları Avustralya Birliği” (English Language Intensive Courses for Overseas Students Association of Australia [ELICOS]) adını taşımaktaydı. ELICOS Avustralya Birliği, 1982 yılında ülkedeki dokuz İngilizce hazırlık programı yöneticisinin profesyonel bir birlik oluşturarak, hizmet sundukları alanda eğitimin niteliğini arttırmak ve sektörün gelişimini desteklemek amacıyla ortaya çıkmıştır. 2000 yılında ise isim değişikliğine gidilerek English Australia ismini almıştır (English Australia, 2020). İngilizce hazırlık okullarının akreditasyonu sürecinde kullanılmak üzere, English Australia tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 7’de sunulmuştur (English Australia, 2020).

Tablo 7. English Australia Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

English Australia - Kalite Standart Alanları	Kalite Standardı Sayısı
Kurs için Temel Gereklikler	1
Ders Saatleri	2
18 Yaş Altı Öğrencilerin İhtiyaçları	4
Öğretim	4
Değerlendirme	3
Materyaller	3
Öğretim Elemanları	9
Tesisler	3
İşletme Yönetimi	4
Toplam	33

Avustralya’da özel olarak İngilizce eğitiminin kalite güvencesi ve akreditasyonu alanında faaliyet gösteren diğer kuruluş ise “Yurtdışı Kaynaklı Öğrenciler için İngilizce Hazırlık Programları Ulusal Akreditasyon Şeması” (National ELICOS Accreditation Scheme [NEAS]) olarak anılmaktadır. NEAS, 1990 yılında kurulmuş ve günümüzde Avustralya’nın yanı sıra “Güneydoğu Asya Ülkeler Birliği” olarak bilinen komşu ülkelerde de, İngilizce hazırlık sınıflarını akredite eden bağımsız bir kuruluş olarak faaliyetlerine devam etmektedir. NEAS, hazırlamış olduğu kalite güvencesi çerçevesi ve standartlar aracılığıyla, dil okullarını yüksek nitelikte eğitim sunması konusunda destekler ve okulların sürekli iyileştirilmesi sürecinde rehberlik sağlar. NEAS tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 8’de sunulmuştur (NEAS, 2020).

Tablo 8. NEAS Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

NEAS - Kalite Standart Alanları	Kalite Standardı Sayısı
Öğretim, Öğrenme ve Değerlendirme	6
Öğrenci Deneyimi	4
Fiziki imkânlar ve Donanım	5
Yönetim ve İstihdam	4
Bilgilendirme ve Öğrenci Kabülü	4
18 Yaş altı Öğrencilerin Durumu	5
Kurumsal Yapılanma, Strateji ve Risk Yönetimi	6
Çevrimiçi Hizmetler	4
İngilizce Öğretimi Nitelikleri	7
Toplam	45

2.13.4. Kanada

Kanada’da dil okullarını akredite etmek üzere hükümet tarafından resmen tanınan yetkili kuruluş “Languages Canada”dır. Ülkede İngilizcenin yanı sıra, Fransızcanın da resmi dil olması sebebiyle; Languages Canada, hem İngilizce hem de Fransızca dil okullarının akredite edilmesi görevini üstlenmiş durumdadır. Bununla birlikte, Languages Canada dil eğitimi sektörünün temsilcisi olmayı amaçlamaktadır. Languages Canada, ülkede dil eğitimi alanındaki birkaç öncü kuruluşun yöneticilerinin bir araya gelerek, özel ve kamu okullarını kapsayan daha geniş ölçekte bir “dil okulları birliği” oluşturma çabaları sonucunda 2008 yılında kurulmuştur. Languages Canada, dil okullarının akreditasyon sürecini yürütmek üzere “Orion Değerlendirme Hizmetleri” (Orion Assessment Services) ismini taşıyan üçüncü taraf bir şirketle işbirliği yapmaktadır. Orion Değerlendirme Hizmetleri, Kanada’daki İngilizce ve Fransızca dil okullarının Languages Canada tarafından belirlenmiş olan kalite standartlarını karşılayıp karşılamadığını, Languages Canada adına denetleyerek akreditasyon sürecini tümüyle yönetir. Languages Canada tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı Tablo 9’da sunulmuştur (Languages Canada, 2020).

Tablo 9. Languages Canada Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

Languages Canada - Kalite Standart Alanları	Kalite Standartı Sayısı
Öğrenci Kabülü	3
Öğrenci Hizmetleri	5
Öğretim Elemanları	5
Öğretim Programı	9
Tanıtım ve Üyelik	3
Yönetim	8
Toplam	33

2.13.5. İrlanda

İrlanda’da İngilizce dil okullarının akreditasyonundan ulusal boyutta sorumlu kuruluş olarak “İngilizce Dil Okullarının Akreditasyonu ve Koordinasyonu” (The Accreditation and Coordination of English Language Services [ACELS]) bulunmaktadır. ACELS, 1969 yılında İrlanda Eğitim Bakanlığı’nın himayesinde

kurulmuştur. ACELS, İngilizce dil okullarının denetleme ve tanıma uygulamalarıyla, bu okullardaki eğitim niteliğini arttırma ve asgari standartları karşılamalarını sağlaması amacıyla ortaya çıkmıştır. ACELS, daha geniş anlamda yükseköğretimde kaliteyi arttırmayı amaçlayan “İrlanda Kalite ve Yeterlikler” (Quality and Qualifications Ireland [QQI]) ismindeki kuruluşla oldukça sıkı bir işbirliği içinde faaliyet göstermektedir. Sözü edilen her iki kuruluşun da kamu destekli veya kamuya ait olması sebebiyle, genel olarak yükseköğretimde ve özel olarak da İngilizce eğitiminde kalitenin arttırılması çalışmalarının devlet tarafından son derece önemsendiği söylenebilir. İngilizce hazırlık okullarının akreditasyonu sürecinde kullanılmak üzere, ACELS tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı Tablo 10’da sunulmuştur (ACELS, 2020).

Tablo 10. ACELS Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

ACELS - Kalite Standart Alanları	Kalite Standartı Sayısı
Genel Yönetim	17
Akademik Yönetim	25
Öğretme ve Öğrenme Süreçleri	9
Öğrenci Hizmetleri	23
Toplam	74

2.14. Türkiye’de İngilizce Hazırlık Programının Akreditasyonu

Türkiye’de üniversitelerdeki YDY’lerin akreditasyonuna yönelik, Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından “Üniversitelerin İngilizce Hazırlık Okulları Dış Değerlendirme Pilot Programı” adlı bir akreditasyon kılavuzu yayımlanmıştır. Bu kılavuz, Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından daha genel anlamda yükseköğretim kurumlarının değerlendirilmesinde kullanılan “Kurumsal Dış Değerlendirme Kılavuzu”ndan uyarlanarak 2018 yılında hazırlanmıştır. İngilizce hazırlık okullarının akreditasyonu sürecinde kullanılmak üzere Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 11’de sunulmuştur (YÖKAK, 2020b).

Tablo 11. YÖKAK İngilizce Hazırlık Programı Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

Yükseköğretim Kalite Kurulu – İngilizce Hazırlık Programı Kalite Standart Alanları	Kalite Standartı Sayısı
Öğrenme Çıktıları	3
Eğitim Programı Tasarımı ve Aktarımı	9
Öğrenci Ölçme ve Değerlendirme	5
Öğretim Elemanları	7
Yönetimsel Süreçler	11
Toplam	35

Türkiye’de yabancı dil okullarının kalite güvencesi ve akreditasyonu alanında faaliyet göstermek amacıyla “Dil Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği” (DEDAK) 2016 yılında kurulmuş ve Eylül-2021 tarihi itibarıyla YÖKAK tarafından tescillenmiştir. DEDAK, daha çok yükseköğretim kurumlarında sunulan dil eğitim programlarının, diğer bir ifadeyle, İngilizce hazırlık programlarının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacı ile ortaya çıkmıştır. Bu amaçla hizmet verecek bir kuruluşa ve ulusal standartların geliştirilmesine duyulan ihtiyaç, YDY yöneticilerinin 2008 yılı itibarıyla bir araya gelerek alanla ilgili görüş alış-verişinde bulunduğu YDY Yöneticileri Platformu toplantılarında, 2010 yılında güçlü bir şekilde dile getirilmiştir. İlerleyen yıllarda bu doğrultuda çalışmalar yürütülmüş ve yine bu toplantılarda önemli bir konu olarak yer almıştır. Nihai olarak, DEDAK’ın kuruluşu 2016 yılında resmiyet kazanmış ve yurtdışı ülke örneklerine benzer şekilde, DEDAK kurucularının büyük bölümünü YDY yöneticileri ve bazılarını da YDY’lerde görev yapan öğretim görevlileri oluşturmuştur (Ayvaz ve Mutçalıoğlu, 2019). DEDAK tarafından belirlenmiş kalite standart alanları ve her bir standart alanındaki kalite standardı sayısı Tablo 12’de sunulmuştur (DEDAK, 2020).

Tablo 12. DEDAK Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı

DEDAK - Kalite Standart Alanları	Kalite Standartı Sayısı
Misyon	1
Öğretim Programı	4
Ölçme-Değerlendirme	5
Öğrenci Desteği ve Hizmetleri	4
Yönetim ve Organizasyon	7
Öğretim Elemanı	4
Altyapı, Donanım ve Araç-Gereç	1
Sürekli İyileştirme	1
	27

2.15. Dünyada ve Türkiye’deki İngilizce Hazırlık Programlarının Akreditasyonuna İlişkin Özet

Bu bölümde, dünyada yabancı dil eğitimi için en çok tercih edilen ve aralarında daha fazla öğrenci çekmek için kıyasıya bir rekabetin yaşandığı 5 ülkedeki dil okullarının akreditasyonuna ilişkin kuruluşların belirlemiş olduğu standart alanları ve standart sayıları özet olarak tablolastırılmıştır. Buna ek olarak, Türkiye’de bu alanda faaliyet yürüten kuruluşlar kuruluşların belirlemiş olduğu standart alanları ve standart sayıları da özet tabloya dâhil edilmiştir. Amerika merkezli olan CEA; İngiltere merkezli EQUALS, Pearson, Accrediation UK, ABLIS ve BAC; Avustralya merkezli English Australia ve NEAS; Kanada merkezli Languages Canada; İrlanda merkezli ACELS; son olarak Türkiye’deki YÖKAK ve DEDAK olmak üzere toplam 12 akreditasyon kuruluşunun belirlemiş olduğu standart alanları ve bu standart alanlarına ait standart sayıları Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Dünya’da ve Türkiye’de İngilizce Hazırlık Programlarını Akredite Eden Kuruluşların Kalite Standart Alanları ve Standart Sayısı Özeti

Akreditasyon Kuruluşu	Standart Alanları (Standart Sayısı)										
CEA	Misyon (1)	Öğretim Programı (3)	Öğretim Elemanı (7)	Araç-gereç ve Donanım (1)	İdari ve Mali Yeterlik (12)	Öğrenci Hizmetleri (8)	Öğrenci Kabulü (3)	Programın Uzunluğu ve Planlaması (2)	Öğrenci Başarısı (4)	Öğrenci Şikâyetleri (1)	Program Geliştirme ve Gözden Geçirme (2)
EQUALS	Yönetim(5)	Kalite Güvencesi (3)	Personel ile İletişim (4)	Öğrenciler ile İletişim (4)	Öğretim Programı (5)	Öğretme ve Öğrenme (5)	Ölçme – Değerlen. (4)	Öğretim Mater. ve Kaynaklar (4)	Öğrenci Hizmetleri (4)	Personel Niteliği ve Mesleki Gelişim (4)	Personel İstihdamı (3) Tesis-Altyapı (4)
Pearson	Kurumsal Yönetim (18)	Eğitim ve Öğrenmenin Yönetimi (16)	Ölçme-Değer. Yönetimi (6)								
Accreditation UK	Yönetim (29)	Tesisler ve Materyaller (12)	Öğretme ve Öğrenme (30)	Öğrenci Hizmetleri (27)	18 Yaş Altı Öğrencilerin Emniyeti (8)	Standartlara Uyum Beyanı (1)					
ABLS	Kurumsal Sorumluluk (30)	Yönetim (33)	Eğitim-Öğretimin Yönetimi (22)	Ders Plânlaması ve Öğretim Materyalleri (13)	Öğrenci Hizmetleri (39)	18 Yaş Altı Öğrencilerin Emniyeti (21)					
BAC	Yönetim, Personel, Kalite Güvencesi (32)	Öğretim, Öğrenim ve Değer. (37)	Öğrenci Hizmetleri (28)	Tesis-Altyapı (19)	Uzaktan Eğitim (mevcut olması hâlinde) (14)						

English Australia	Kurs için Temel Gereklikler (1)	Ders Saatleri (2)	18 Yaş Altı Öğrencilerin İhtiyaçları (4)	Öğretim (4)	Değerlendir me (3)	Materyaller (3)	Öğretim Elemanları (9)	Tesisler (3)	İşletme Yönetimi (4)
NEAS	Öğretim, Öğrenme ve Değerlen. (6)	Öğrenci Deneyimi (4)	Fiziki imkânlar ve Donanım (5)	Yönetim ve İstihdam (4)	Bilgilendirme ve Öğrenci Kabülü (4)	18 Yaş altı Öğrencilerin Durumu (5)	Kurumsal Yapılanma, Strateji ve Risk Yönetimi (6)	Çevrimiçi Hizmetler (4)	İngilizce Öğretimi Nitelikleri (7)
Languages Canada	Öğrenci Kabülü (3)	Öğrenci Hizmetleri (5)	Öğretim Elemanları (5)	Öğretim Programı (9)	Tanıtım ve Üyelik (3)	Yönetim (8)			
ACELS	Genel Yönetim (17)	Akademik Yönetim (25)	Öğretme ve Öğrenme Süreçleri (9)	Öğrenci Hizmetleri (23)					
YÖKAK- Hazırlık Programları	Öğrenme Çıktıları (3)	Eğitim Programı Tasarımı ve Aktarımı (9)	Öğrenci Ölçme ve Değer. (5)	Öğretim Elemanları (7)	Yönetimsel Süreçler (11)				
DEDAK	Misyon (1)	Öğretim Programı (4)	Ölçme- Değer. (5)	Öğrenci Desteği ve Hizmetleri (4)	Yönetim ve Organizasyon (7)	Öğretim Elemanı (4)	Altyapı, Donanım ve Araç-Gereç (1)	Sürekli İyileştirme (1)	

Amerika merkezli akreditasyon kuruluğu CEA; İngiltere merkezli EQUALS, Pearson, Accreditation UK, ABLIS ve BAC; Avustralya merkezli English Australia ve NEAS; Kanada merkezli Languages Canada; İrlanda merkezli ACELS; son olarak Türkiye’deki YÖKAK ve DEDAK olmak üzere toplam 12 akreditasyon kuruluşunun temel aldığı akreditasyon sürecinin ana bölümleri Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Dünya’da ve Türkiye’de İngilizce Hazırlık Programlarını Akredite Eden Kuruluşların Akreditasyon Süreci Özeti

Akreditasyon Kuruluşu	1	2	3	4	5	6	7
CEA	YDY akreditasyon sorumlusu eğitimi	Öz değerlendirme raporu	Ziyaret	Akreditasyon kararı			
EQUALS	Ön bilgilendirme	Öz değerlendirme Raporu	İyileştirmeye dönük danışmanlık	İyileştirmeye dönük düzenlemeler/uygular	Başvuru	Ziyaret	Akreditasyon kararı
Pearson	Ön bilgilendirme	Başvuru	Öz değerlendirme Raporu	Ziyaret	Akreditasyon kararı		
Accreditation UK	Bilgi edinme ve hazırlık	Başvuru ve diğer formların teslim edilmesi	Ödemenin yapılması ve dokümanların toplanması	Ziyaret	Sonuç raporu ve akreditasyon kararı		
ABLS	Ön-görüşmeler	YDY akreditasyon sorumlusu eğitimi	Başvuru	Ziyaret Öncesi Görüşme	Öz değerlendirme raporu	Ziyaret	Akreditasyon kararı
BAC	Uygunluk başvurusu	Ön bilgilendirme	Başvuru	Öz değerlendirme raporu	Ziyaret	Sonuç raporu ve akreditasyon kararı	
ELICOS /English Australia	Sürece İlişkin Bilgi Bulunmuyor						
NEAS	Başvuru	Dokümanların İncelenmesi	Ziyaret	Akreditasyon kararı			
Languages Canada	Başvuru	Dokümanların İncelenmesi	Ziyaret	Akreditasyon kararı	Ara-değerlendirme Ziyareti		
ACEL	Başvuru	Dokümanların iletilmesi	Ziyaret	Ziyaret sonrası rapor	Akreditasyon kararı		
YÖKAK-Hazırlık Programları	Öz değerlendirme raporu	Ziyaret	Ziyaret sonrası rapor ve akreditasyon kararı				
DEDAK	Uygunluk başvurusu	Başvuru onayı	Akreditasyon eğitimi	Öz değerlendirme raporu	Ziyaret	Taslak rapor ve kurumun cevabı	Nihai rapor ve akreditasyon kararı

2.16. Konuyla İlgili Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar

Arslan (2008) doktora tez çalışmasında, Türkiye’de öğretmen eğitimi için bir akreditasyon model önerisi geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırmada, nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Araştırma modeli olarak sürekli karşılaştırma yöntemi kullanılmış, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında, öncelikle çeşitli ülkelerde genel olarak yükseköğretimde akreditasyonun nasıl olduğu incelenmiş, ardından öğretmen eğitiminde akreditasyonun nasıl olduğu incelenmiş ve bu analizler temel alınarak Türkiye için bir model önerisi geliştirilmiştir. Bu model önerisi şu şekilde 6 alt-boyuttan oluşmaktadır; öğretmen eğitimindeki temel ilkeler, akreditasyon organları, öğretmen eğitimi akreditasyon kuruluşunun görev ve sorumlulukları, öğretmen eğitimi programlarının akreditasyon süreci, akreditasyon kategorileri ve geçerlik süreleri, akreditasyon standartlarının yapısı. Ayrıca, “Türkiye Öğretmen Eğitimi Akreditasyon Kurumu”nun oluşturulması, öğretmen eğitimi programlarının dışsal değerlendirmesinin yapılması; standart belirleme çalışmalarının yapılması; öğretmen yetiştiren kurumlarda kalite kültürünü geliştirme çalışmalarının yürütülmesi önerilmiştir.

Eraslan (2009) doktora tez çalışmasında, görsel sanatlar öğretmenliği programlarına ilişkin kalite standartlarını belirlemeyi, belirlenen standartların uygunluğuna ve gerçekleşme düzeyine ilişkin bu kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının görüşlerini belirlemeyi ve kalite geliştirme süreçleri hakkındaki görüşlerini belirlenmeyi amaçlamıştır. Araştırmada, genel tarama modeli kullanılmıştır ve 12 üniversitenin Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı’nda görev yapmakta olan 223 öğretim elemanından görüş alınmıştır. Araştırma sonucunda, 19 alt-boyutta yer alan 153 standart ifadesinin %99,86’sı öğretim elemanları tarafından uygun bulunmuştur. Belirlenen standartların fakültelerde gerçekleştirilme derecesi “Kısmen” olarak belirlenmiştir.

Koçdar (2011) doktora tez çalışmasında, Türkiye’de uzaktan yüksek eğitim programlarının akreditasyonuna yönelik genel bir çerçeve geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırma, nitel iki evre içeren çok evreli ardışık karma model temel alınarak yürütülmüştür. İlk evrede, üç tur süren bir Delphi çalışması ile 28 uzmandan nicel ve nitel veriler toplanmıştır. İkinci evrede ise 21 uzmanın yer aldığı bir odak grup

görüşmesi yapılmıştır. Araştırma sonucunda, yeni açılacak uzaktan eğitim programları için ön akreditasyon sürecine ilişkin bir model önerisi ve mevcut programlar için akreditasyon yenilemesi sürecini içeren bir model önerisi geliştirilmiştir. Buna ek olarak, yeni açılacak programlar için 35; mevcut programlar için 42 standart belirlenmiştir. Bunların yanı sıra, yurtdışından uzaktan eğitimle alınan diplomaların denklik süreci için bir çerçeve önerisi geliştirilmiştir.

Başaran (2012) doktora tez çalışmasında, üniversitelerin İngilizce hazırlık programlarındaki yönetici, öğretim görevlileri ve öğrencilerin kalite ve kalite güvence sistemlerine ilişkin algılarını belirlemeyi; ayrıca, bu programlarda uygulanmakta olan kalite güvence sistemlerini betimlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, hazırlık programlarındaki yöneticilerin kaliteyi arttırmaya ve akreditasyon sürecine daha fazla önem verdiği, öğretim elemanlarının ise iş yükünün artacağı endişesiyle bu tür uygulamalara biraz daha mesafeli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, yöneticilerin kalite algısının daha çok “mükemmel olma” (quality as excellence) düşüncesine dayanırken, öğretim görevlileri ve öğrencilerin kalite algılarının “amaca uygunluk” (quality as fitness of purpose) düşüncesine dayandığı sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak, Türkiye’deki üniversitelerin hazırlık programlarının akreditasyonundan sorumlu olan yerel bir kuruluşun gerekliliği vurgulanmış ve bunun için genel bir çerçeve önerisi geliştirilmiştir.

Avşar (2012) doktora tez çalışmasında, beden eğitimi öğretmen eğitimi standartlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda araştırmacı tarafından, beden eğitimi öğretmen eğitimi standartları; öğretmenlik meslek bilgisi alanı ve özel alan bilgisi alanı olmak üzere iki başlık altında oluşturulmuştur. Aynı zamanda veri toplama aracı olarak kullanılan bu standartlara ilişkin, doktora eğitimini tamamlamış olan 50 uzmandan görüş alınmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlik meslek bilgisine ait dokuz standart başlığının altında 145 performans göstergesi; özel alan bilgisine ait iki standart başlığı altında ise 45 performans göstergesi belirlenmiştir. Ayrıca, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren programların öğretmen adaylarına bu standartları kazandıracak şekilde yeniden yapılandırılması önerilmiştir.

Yalçın (2012) yüksek lisans tez çalışmasında, Türkiye’de uzaktan eğitim programlarının akreditasyonunda kullanılabilecek standartların belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırmada Delphi tekniği kullanılmıştır. İlk olarak, alanyazın taraması

sonucunda, 10 başlık altında 83 kalite standardı taslağı oluşturulmuş ve bu şekilde veri toplama aracı geliştirilmiştir. Bu taslak standartlara ilişkin, birinci oturumda 17, ikinci oturumda 15 ve üçüncü oturumda 16 uzaktan eğitim uzmanından nicel ve nitel görüşler alınarak standartlara son hâli verilmiştir. Araştırma sonucunda, 10 başlık altında toplam 94 standart belirlenmiştir. Belirlenen bu standartların, kurulması muhtemel bir akreditasyon kuruluşu tarafından temel alınabileceği belirtilmiş ve uzaktan eğitim hizmeti sunan eğitim kurumları tarafından kalite değerlendirme ve geliştirme amaçlarıyla kullanılması önerilmiştir.

Kaban (2013) doktora tez çalışmasında, uzaktan eğitim kalite standartlarının belirlenmesini, belirlenen standartların önemine ve kullanılabilirliğine yönelik uzaktan eğitim çalışanlarının görüşlerinin ortaya konulmasını ve belirlenen standartlar çerçevesinde Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezinin (ATAUZEM) değerlendirilmesini amaçlamıştır. Bu amaçla öncelikle, uluslararası uzaktan eğitim kurumlarının belirlemiş olduğu uzaktan eğitim standartları incelenmiş ve taslak standart ifadeleri oluşturulmuştur. Bu ifadelere ilişkin, birinci oturumda 9, ikinci oturumda 14 uzmandan görüş alınmış ve bu şekilde standartlar belirlenmiştir. Belirlenen standartların önemine ve kullanılabilirliğine ilişkin 56 uzaktan eğitim çalışanının görüşleri alınmıştır. Çalışmada son olarak, ATAUZEM'in belirlenen standartları %79 oranında karşıladığı tespit edilmiştir.

Ülker (2015) doktora tez çalışmasında, yabancı dil eğitimi veren kurumlarda akreditasyonun akademik kaliteye ne derece etki ettiğine ilişkin algıları belirlemeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda, ABD menşeli bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş yabancı dil programlarının akreditasyon sorumlularının ve program yöneticilerinin algıları üzerine odaklanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemleri temel alınmış ve veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, akreditasyonun en çok katkı sağladığı süreç ve uygulamalar şu şekilde sıralanmıştır: öğrenme kazanımlarına verilen önem; sürekli iyileştirme kültürü; öğrenme kazanımlarının program değerlendirme ile uyumu; genel anlamda eğitim programının kalitesi ve kurumsal süreç ve uygulamaların sistematik olarak belgelendirilmesi. Öte yandan, akreditasyonun en az katkı sağladığı süreç ve uygulamalar ise şu şekilde sıralanmıştır; mezun öğrenci sayısı; öğrencilere yaşam boyu öğrenme kültürünün aşılması; öğrenme sürecine katkı için

düzenli ödevler verilmesi; öğrencilerin kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alması; öğrencilere düzenli çalışma becerileri geliştirmeye yönelik bir tutum aşılması.

Yılmaz (2018) doktora tez çalışmasında, Fen Bilgisi öğretmen yetiştirme programlarında kalite standartlarının belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırma sürecinde nicel araştırma yöntemlerinden birisi olan tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, toplam 18 boyut ve 190 maddeden oluşan beş farklı ölçek geliştirilmiştir. İkinci aşamada ise geliştirilen ölçekler aracılığıyla çeşitli üniversitelerdeki eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim üyeleri, fen bilgisi öğretmen adayları ve fen bilgisi öğretmenlerinin görüşleri görüşleri belirlenmiş ve çeşitli değişkenler açısından bu görüşler incelenmiştir. Araştırma sonucunda, Programın İçeriğine ve Öğrenci Kabulüne Yönelik Kalite Standartları, Programı Geliştirmeye İlişkin Stratejiler ve Uygulanan Politikalara Yönelik Kalite Standartları, Yönetim ve İdari Hizmetlere Yönelik Kalite Standartları, Atama İşlemleri ve Mezun Olan Öğretmen Adaylarına Yönelik Standartlar, Kalite-Akreditasyon ve Uluslararası Yeterlilikler Çerçevesine Yönelik Standartlar olmak üzere 5 ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılarak Fen Bilgisi öğretmen yetiştirme programlarına ilişkin kalite standartları belirlenmiştir.

Özçelik (2018) yüksek lisans tez çalışmasında, Abant İzzet Baysal Üniversitesi-Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık programındaki öğrencilerin yükseköğretimin hizmet kalitesine ve üniversiteye güvene yönelik algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma kapsamında; Kişisel Bilgi Formu, Güven Ölçeği ve Yüksek Öğretimde Hizmet Kalitesi Ölçeği kullanılarak 394 öğrenciden görüş alınmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yükseköğretim hizmet kalitesine ilişkin algılarının orta üzeri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, alt boyutlar bakımından; kurumun idari yönü, kurumun akademik yönü ve erişilebilirlik yönüne ilişkin algılarının orta üzeri düzeyde; kurumun imajı, kurumun sunduğu diploma programları ve kurumun fiziki imkânları alt boyutlarında ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak, öğrencilerin üniversiteye güven algısının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Son olarak, öğrencilerin yükseköğretimde hizmet kalitesi algıları ile üniversiteye güven algıları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü, anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sarı (2018) yüksek lisans tez çalışmasında, bir vakıf üniversitesindeki hazırlık

programında görev yapan  ğretim elemanlarının, akreditasyona duyulan ihtiya a ilişkin ve akreditasyon süreci sonrasında okuldaki değişikliklere ilişkin görüşlerini incelemiştir. Çalışmada “yapılandırılmamış mülakat” tekniği kullanılmış ve 20  ğretim görevlisi ile görüşme yapılmıştır. Elde edilen veriler açık kodlama yöntemi ile incelenmiştir. Çalışma sonucunda, akreditasyona duyulan ihtiya a ilişkin olarak, akreditasyonun programın kalitesini ve itibarını arttıracığı, bunun tanıtım faaliyetlerinde kullanılabileceği önemli bir unsur olarak belirlenmiştir. Akreditasyon sürecinin programdaki etkilerine ilişkin görüşlerde ise,  ğretim görevlilerinin bakış açılarına bağlı olarak hem olumlu hem de olumsuz görüşlerin ortaya çıktığı belirtilmiştir. Akreditasyon sürecinin; yönetimsel iyileştirmeler, performans değerlendirme, takım çalışması, mesleki gelişim ve birtakım uygulamalarda uyumun sağlanması konularında faydalı olduğu belirtilmiştir. Öte yandan, standartlaşmanın  ğretim sürecine olumsuz etkileri olduğu ve akreditasyon sürecinin çokça işy k ne sebep olduğu görüşü de ifade edilmiştir.

Kalaçay (2019) yüksek lisans tez çalışmasında, akreditasyon sürecinin  niversitelerin İngilizce hazırlık sınıflarında verilen eğitimin kalitesinde ne tür değişikliklere sebep olduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma, nitel-betimsel bir yapıda tasarlanmış ve akreditasyon geçerliği devam eden 14 vakıf  niversitesinin İngilizce hazırlık okulu yöneticisiyle yarı-yapılandırılmış bir formatta görüşmeler y r t lm ştir. Veri toplama aracı olarak, 7 kategori altında 31 kalite standardı belirlenmiş ve bu maddelere karşılık gelen soruların bulunduğu bir görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda, akreditasyon sonrasında programlarda 7 standart alanının 6’sında olumlu yönde değişimler meydana geldiği belirlenmiştir. Bununla birlikte, akreditasyon bu kurumlara, öz değerlendirme imkânı sunmuş ve olası öğrencilerine eğitimlerinin kalitesini kanıtlamak adına bir araç olmuştur.

Bahadır (2019) doktora tez çalışmasında, eğitim durumları standartlarının belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırma Delphi tekniği temel alınarak yürütülmüş ve üç turda tamamlanmıştır. Türkiye’nin tüm bölgelerinden seçilen 10 üniversitede görev yapan 295 eğitim bilimleri alanı uzmanından görüşler alınmıştır. Araştırma sonucunda, eğitim durumlarına yönelik 10 standart alanı altında 206 standart ifadesi belirlenmiştir. Bu standart alanları ve standart sayıları şu şekildedir;  ğretmene Yönelik Standartlar (101), Okul Yönetimine Yönelik Standartlar (18), Eğitim  ğretim

Politikalarına Yönelik Standartlar (11), Öğrenme Ortamı Standartları (19), Araç-Gereç ve Materyal Standartları (22), İçerik Standartları (9), Değerlendirme Standartları (2), Dersin İşlenişine Yönelik Standartlar (5), Öğrenmeye Yönelik Standartlar (8), Programa Yönelik Standartlar (11).

Ataman ve Adıgüzel (2020) akreditasyon sürecini tamamlamış YDY’lerde görev yapan öğretim elemanlarının, sürecine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bir çalışma yürütmüştür. Bunun için, yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 12 farklı üniversitedeki 31 öğretim elemanından veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda akreditasyona hazırlık sürecinde kurumların en çok dokümantasyon alanında eksiklikle karşılaştıkları, dolayısıyla öğretim elemanlarının süreç boyunca çeşitli belge ve kanıtlar oluşturmak için epey vakit ayırmak durumunda kaldıkları belirtilmiştir. Akreditasyon sürecinde, bazı kurumlarda öğretme ve öğrenme süreçlerine ilişkin önemli iyileştirmeler yapıldığı ve böylelikle bu kurumların daha nitelikli bir hizmet sunduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bazı katılımcılar ise, akreditasyon öncesinde standartları zaten karşılıyor durumda olduklarını ve akreditasyonun önemli bir fark yaratmadığını belirtmiştir. Akreditasyon sürecinin kurumda kalite kültürünün ve sürekli gelişim düşünce tarzının benimsenmesini sağladığı belirtilmiştir. Akreditasyonun, kuruma olan güvenin ve saygınlığın artmasına katkı sağladığı belirtilmiştir. Son olarak, öğretim elemanı görüşlerine göre, süreç hakkında öğretim elemanları önceden bilgilendirilmeli; akreditasyon sürecindeki çalışmalar personelin geneline yayılmalı, plânlı ve dengeli bir iş bölümü yapılmalıdır.

Konuyla ilgili yurtiçinde yapılan çalışmalar özet olarak iki başlık altında ele alınabilir. Bunlardan ilki, bu çalışmada olduğu gibi, bir yükseköğretim programı için standartların belirlenmesi ve akreditasyon model önerisinin geliştirilmesine yönelik “yöntemsel” açıdan benzerlik gösteren çalışmalardır. Bu çalışmaların neredeyse tamamında uzmanlardan görüş alındığı ve çalışmaların çoğunda nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı gözlemlenmiştir. İkinci olarak, konuyla ilgili yurtiçinde yapılan diğer çalışmalarda ise genel olarak YDY öğretim elemanlarının akreditasyon uygulamalarına yönelik görüşleri ve akreditasyonun YDY’lerdeki etkilerine yönelik görüşleri irdelenmiştir. Çalışma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, YDY öğretim elemanlarının akreditasyona yönelik görüşlerinin çeşitlilik gösterdiği ve akreditasyona yönelik hem olumlu hem de olumsuz görüşlerin

bulunduğu söylenebilir. Öğretim elemanı görüşlerine göre, akreditasyonun YDY'lerdeki öğretim süreçlerinde iyileştirmeler sağladığı, programa güven ve itibar kazandırdığı, çalışanlar arasında kalite ve sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasına katkı sağladığı, programdaki uygulamalar arasında düzen ve uyum sağladığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, öğretim elemanı görüşlerinde akreditasyonun fazladan iş yüküne neden olabileceği belirtilmiştir.

2.17. Konuyla İlgili Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Harvey ve Green (1993) yükseköğretimde kaliteyi değerlendirmek amacıyla kullanılabilecek kriterleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Diğer bir ifadeyle, yükseköğretim kurumları için kalite standartlarının belirlenmesi amacını taşıyan bu çalışmada; öğrenci, öğretim elemanı, idari personel, işverenler, akreditasyon kuruluşları, ziyaret ekibi üyeleri ve kamudaki yetkililerin görüşleri alınmıştır. Çalışma sonucunda belirlenen kalite standartları şu şekilde sıralanabilir; tesis ve altyapı imkânlarının yeterli olması, personel sayısının yeterli olması, hedeflerin açıkça belirlenmiş olması ve paydaşlarla paylaşılması, program içeriğinin hedeflere uygun olması, öğrenci katılımının sağlanması, ölçme-değerlendirme sürecinin objektif olması, program hedefleri ve değerlendirmenin tutarlı olması, değerlendirme sonuçlarının geri bildirim olarak kullanılması.

Yabancı Dil Öğretimi Amerikan Konseyi (American Council on the Teaching of Foreign Languages) birkaç yıllık çalışmanın ardından 1996 yılında, yabancı dil öğretimi alanında kullanılmak üzere standartlar yayımlanmıştır. 2008 yılında ise, bu standartların ülkedeki yabancı dil öğretimine etkilerini inceleyen bir araştırma başlatılmış ve 2011 yılında sonuç raporu yayımlanmıştır. Bu rapora göre; standartlar eyaletlerin büyük bir çoğunluğunda benimsenmiştir ve eğitimcilerin meslekî gelişimi, öğretim programının tasarımı, öğretim süreçleri ve değerlendirme alanlarında birtakım değişimlere ve gelişmelere yol açmıştır (Phillips ve Abbott, 2011).

Sung (2009) üniversite öğrencilerinin İngilizce eğitimine ilişkin kalite algılarını incelemeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda Kano Modeli kullanılarak İngilizce eğitiminde ne tür unsurların, öğrenciler için temel (must-be), beklenen (one-dimensional), heyecan verici (attractive), kayıtsız kalınan (indifferent) ve zıt (reversed) özellikler olduğuna ilişkin öğrenci görüşleri irdelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Endonezya'da 30, Tayvan'da ise 40 üniversite öğrenci

oluşturmaktadır. Veri toplamacı aracı ise, alanyazından yararlanılarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve 20 maddeden oluşmaktadır. Kano Modeli doğrultusunda, her bir özelliğin İngilizce eğitiminde uygulanması ve uygulanmaması durumunda öğrencilerin bu özelliği nasıl algıladığına ilişkin görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda, ders konusuyla ilgili hedef dilin kültürüne ait bilgiler verilmesi en çok önemsenen “heyecan verici” özellik olarak, öğretmenin telaffuz ve akıcı konuşma becerileri ise en çok önemsenen “beklenen” özellikler olarak algılandığı belirtilmiştir.

Jain vd. (2013) öğrencilerin, üniversitelerin hizmet kalitesine ilişkin algılarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, alanyazın taraması ve odak grup görüşmeleri yapılarak madde havuzu oluşturulmuş, sonrasında bu maddeler aracılığıyla veriler toplanmış, ardından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak süreç tamamlanmıştır. İlk etapta, ölçekte 8 altboyut ve 40 madde yer alıyorken, ölçeğin son hâlinde ise 7 alt-boyut ve 26 madde yer almıştır. Buna göre, ölçekte yer alan alt-boyutlar şu şekilde sıralanabilir; i) tesis, altyapı ve kaynaklar, ii) sportif ve kültürel etkinlikler, iii) öğretim programı, iv) kantin, yemekhane ve sağlık hizmetleri, v) bilgi edinme ve iletişim, vi) sektör temsilcileri ile işbirliği ve iletişim, vii) programa kabul edilme süreci.

Sultan (2014) yüksek lisans tez çalışmasında, akredite olan ve akreditasyonu bulunmayan İngilizce hazırlık programlarındaki öğretim elemanlarının performanslarını kalite standartları doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlamıştır. Diğer bir ifadeyle, akreditasyonun İngilizce hazırlık programı öğretim elemanlarının performansları üzerinde bir fark oluşturup oluşturmadığı ve akreditasyonun öğretmen performansına olan katkısı incelenmiştir. Araştırmaya, akredite olan programlarda görev yapan 34 öğretim elemanı ve akreditasyonu bulunmayan programlarda görev yapan 24 öğretim elemanı katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, kalite standartları temel alınarak araştırmacı tarafından oluşturulan ders gözlem formu kullanılmıştır. Araştırmacı veya program koordinatörü, ders gözlem formunu kullanarak her biri 45 dakika olmak üzere, 3 periyot hâlinde öğretim elemanlarının derslerini gözlemlemiştir. Böylelikle, öğretim elemanlarının performanslarının kalite standartlarına uygunluğunu ve hangi özelliklerin akreditasyonla ilişkilendirilebileceği değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, akredite olan programlardaki öğretim elemanlarının İngilizce yeterliği, teknolojik-pedagojik alan bilgisi ve eğitim-öğretimi plânlama alanlarında kalite standartlarına daha çok uyum sağladığı belirtilmiştir.

Ayrıca, ölçme-değerlendirme ve mesleki gelişim alanlarında ise her iki gruptaki öğretim elemanlarının oldukça az oranda kalite standardını karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cayuso (2015) İngilizce hazırlık programlarının akredite olması ile öğrenme kazanımları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma verileri Amerika’da İngilizce hazırlık programlarını akredite eden CEA’den alınmıştır. Araştırma sonucunda, akreditasyon türü (kurumsal veya program) ve akreditasyon geçerlik süresi (1 yıl veya 5 yıl) arasında güçlü bir ilişki bulunduğu belirtilmiştir. Program akreditasyonu geçerlik süresinin, kurumsal akreditasyon geçerlik süresine göre genelde daha uzun olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, öğrenme kazanımlarına ilişkin standartlara uyum derecesi ile akreditasyon geçerlik süresi arasında yine güçlü bir ilişki bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda, öğrenme kazanımlarına ilişkin standartlara uyum derecesi arttıkça, daha uzun süreli akreditasyon geçerliği verildiği belirtilmiştir. Öte yandan, akreditasyon türü ile öğrenme kazanımlarına ilişkin standartlara uyum derecesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı ifade edilmiştir. Akreditasyon almak isteyen İngilizce hazırlık programlarında, öğrenme kazanımları yazılı bir şekilde belirtilmeli, ölçme-değerlendirme araçları ve süreçleri tanımlanmalı, öğrencilere performansları hakkında bilgilendirme yapılmalı, öğrenme kazanımları ve değerlendirme süreçleri düzenli olarak gözden geçirilmelidir.

Almuhammadi (2017) üniversitenin İngilizce biriminin, CEA akreditasyonu alma sürecinde, program hedefinin yeniden belirlenmesini ve buna göre programda yapılması gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri betimlemeyi amaçlamıştır. Öz değerlendirme sürecinde, ilk önce program bünyesinde akreditasyon komisyonu oluşturulmuştur. CEA standartlarından ilki olan, program hedefinin yeniden belirlenmesi için ihtiyaç analizi yapılmıştır. Bu doğrultuda, 221 mevcut öğrenciden, önceki dönemlerde programı tamamlayan 64 öğrenciden, İngilizce birimindeki 22 öğretim elemanından, programın ait olduğu üniversiteden mezun olmuş 15 kişiden ve muhtemel işverenler arasından 15 kişiden görüş alınmıştır. Tüm bu veriler ışığında, programın hedefi yeniden belirlenmiş; kullanılan materyallerde ve öğretim yöntemlerinde de buna uyumlu olacak şekilde değişikliklere gidilmiştir. Ayrıca, öğretim elemanlarının mesleki gelişimi kapsamında yetkinliklerini arttırmak için çeşitli uygulamalar hayata geçirilmiştir. Buna ek olarak, öğrencilere yönelik ders dışı faaliyetler yürütülmeye başlanmıştır. Sonuç olarak, program hedefinin yeniden

belirlenmesi programdaki ana unsurlarda önemli değişikliklere sebep olmuştur. Tüm bu değişikliklerin sonucunda ise, programdaki genel performansın arttığı ve kaliteli bir eğitimin sağlandığı belirtilmiştir.

Dakhiel (2017) Cidde Üniversitesi-İngilizce hazırlık programında sunulan eğitimin kalitesine etki eden faktörleri belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada 48 maddeden ve 2 açık uçlu sorudan oluşan bir anket kullanılarak, İngilizce eğitiminde önemli unsurlara ilişkin öğretim elemanları, öğrenciler ve yöneticilerin görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin alan bilgisinin, derse hazırlıklı gelmesinin, öğrencileri ders esnasında motive etmesinin ve öğretim sürecini öğrencilere uygun olacak şekilde organize etmesinin tüm katılımcı gruplar tarafından oldukça önemli unsurlar olarak değerlendirildiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, öğrenmeyi en çok destekleyen unsurun öğrencilere performansları ile ilgili dönüt verilmesi olduğu belirtilmiştir. Son olarak, hazırlık programının sahip olduğu tesis ve altyapı imkânlarının öğrenci ihtiyaçlarını karşıyalabilme düzeyi de önemli bir unsur olarak ortaya çıkmıştır.

Nguyen ve Ta (2018) akreditasyonun üniversitedeki etkilerine ilişkin yöneticilerin, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, durum çalışması deseni kullanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, araştırmanın yürütüldüğü üniversitedeki 34 kişiyle görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerin her biri 30-45 dakika sürmüştür. Araştırma sonucunda, akreditasyonun; öğretim programı geliştirme sürecini, öğrenme kazanımlarını ve öğretme-öğrenme sürecini olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir. Öğretim elemanlarının işe alınma sürecinde ve genel olarak tüm öğretim elemanlarının meslekî gelişimine yönelik uygulamalarda iyileştirmeler olduğu ifade edilmiştir. Buna ek olarak, akreditasyon sürecinde öğretim elemanlarının görev tanımlarının oluşturulduğu ve performans değerlendirme sisteminin geliştirildiği dile getirilmiştir. Ayrıca, akreditasyonun öğrenci destek hizmetlerinde ve öğrenci performansının iyileştirilmesinde de önemli etkilileri olduğu sonucuna varılmıştır. Son olarak, akreditasyon sürecinde, tesis ve kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılmasına yönelik iyileştirmeler meydana geldiği belirtilmiştir.

Yustika vd. (2019) akreditasyon ile İngilizce öğretmenlerinin yeterlikleri ve öğrencilerin İngilizce performansları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır.

Araştırmada, 101 adet ortaokuldaki öğrencilerin merkezi sınavdaki İngilizce puanları, 280 öğretmenin Öğretmen Yeterlik Testi puanları ve okulların 8 adet standart alanına ilişkin puanları temel alınmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen yeterliklerin orta düzeyde olduğu, öğrencilerin İngilizce performanslarının ise düşük-orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, genel sonuçlar bakımından, öğrencilerin İngilizce performansları ile okulun akreditasyon puanı arasında ve öğrencilerin İngilizce performansları ile öğretmenlerin yeterlik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı belirlenmiştir. Bu durumda, okulun akreditasyon durumunun öğrenci performansına etki etmediği, öte yandan, öğrenciye ait birtakım özelliklerin öğrenci performansına daha çok etki edebileceği ifade edilmiştir.

Blanco vd. (2020) İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin, Amerika'nın batı tarafındaki İngilizce hazırlık programı tercihlerine etki eden unsurları belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak, 4 bölümden ve 68 maddeden oluşan çevrimiçi bir anket kullanılmıştır ve 174 öğrenciden görüş alınmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcıların en çok programların prestijli ve saygın olmasına, yoğun bir öğrenme deneyimi sunmasına ve seçkin öğretmenlere sahip olmasına önem verdiği belirtilmiştir. Programın konumuyla ilgili olarak, okul çevresinin güvenli olması ve şehirle ilgili genel olarak olumlu bir izlenimin olması en önemli unsurlar olarak ortaya konmuştur. Öğrenci hizmetleriyle ilgili olarak, öğrencilere bireysel ve akademik danışmanlık sağlanması, göçmenlik ile ilgili hizmetler ve ders dışı etkinlikler en önemli unsurlar olarak belirlenmiştir. İletişim ve tanıtımla ilgili olarak, programın websayfası, önceki öğrencilerin tavsiyeleri ve okulla irtibat kurulabilmesi en önemli unsurlar olarak ortaya konmuştur.

Khojah ve Shousha (2020) üniversite İngilizce hazırlık programında görev yapan öğretim elemanlarının akreditasyona yönelik görüşlerini, akreditasyon sürecinde öğretim elemanlarının ve yöneticilerin karşılaştıkları güçlükleri ve son olarak, akreditasyonun kurumdaki akademik ve yönetsel etkilerini, diğer bir ifadeyle, akreditasyon sonrasında uygulamalarda ne gibi değişikliklerin meydana geldiğini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, durum çalışması deseni kullanılmıştır. Akreditasyon sürecinde görev alan öğretim elemanları ve yöneticiler arasından 12 kişi çalışmaya katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, 8 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcıların akreditasyonu “uluslararası tanınırlık, kurumsal tutarlılık,

süreç ve uygulamaların net olması, belge ve kanıtların oluşturulması” gibi kavramlarla açıkladığı belirlenmiştir. Akreditasyon sürecinde yapılması gereken işlemlere ilişkin; birçok belge, rapor ve kanıtların oluşturulması gerektiği, diğer bir ifadeyle, birçok dokümantasyon ve evrak işlerinin yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca, akreditasyonun eğitim sürecinde yer alan birçok unsur arasında koordinasyonu sağladığı, personele meslekî gelişimin önemi konusunda daha çok farkındalık kazandırdığı ve buna göre çalışanlarının performanslarının arttığı belirtilmiştir.

Konuyla ilgili yurtdışında yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, birçok çalışmada akreditasyonun kurumdaki etkilerinin araştırıldığı görülmüştür. Bu çalışmaların sonucunda, akreditasyonun öğretim elemanlarının meslekî gelişimine önemli düzeyde katkı sağladığı ve çalışanların performanslarının arttığı belirtilmiştir. Ayrıca, akreditasyonun etkili bir öğretim programı geliştirilmesine ve eğitim sürecinde yer alan birçok unsurun iyileştirilmesine katkı sağladığı belirtilmiştir. Böylelikle, akreditasyonun program genelinde kurumdaki eğitim kalitesine önemli düzeyde ve olumlu yönde etkileri olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, konu ile ilgili yurtdışında yapılan çalışmalarda ortak nokta olarak, öğrenci ve öğretim elemanlarının İngilizce hazırlık programlarına ilişkin kalite algılarının araştırılması ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmaların sonucunda; öğretim elemanlarının mesleki yeterlikleri, kurum imajı, okul çevresi ve tesis-altyapı imkânları, öğrencilere geri bildirim verilmesi, öğretim programının etkili bir şekilde uygulanması ve eğitim kalitesi önemli unsurlar olarak belirlenmiştir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu çalışmada, üniversitelerdeki YDY'lerin akreditasyonuna temel oluşturan ulusal kalite standartlarının belirlenmesi, bu standartların önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi ve YDY'lerin akreditasyonu için bir model önerisinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada, veri toplama ve veri analizi süreçlerinde nicel veriler ağırlıkta olmak üzere, nitel verilerden de faydalandığı için karma yöntem araştırma modeli kullanılmıştır. Karma yöntem araştırmaları, nicel ve nitel araştırma yaklaşımının bir arada kullanıldığı, üçüncü araştırma paradigması olarak ortaya çıkmıştır (Creswell ve Plano Clark, 2017; Teddlie ve Tashakkori, 2009). Karma yöntem araştırmaları, problemi derinlemesine incelemek ve zengin verilerle desteklemek için farklı aşamaların birleştirildiği bir araştırma yaklaşımı olarak görülmektedir (Johnson, Onwuegbuzie ve Turner, 2007). Karma yöntem araştırma modeli, hem nicel hem de nitel araştırmanın zayıf yönlerini telafi etme imkânı sunmakta, ayrıca nicel veya nitel araştırma yöntemlerinin tek başına sağladığına kıyasla daha fazla delil ortaya koymaktadır. Böylelikle, karma yöntem araştırmaları, araştırma kalitesini arttırmakta ve araştırmacıya çoklu bakış açıları sunmaktadır (Creswell ve Garrett 2008; Johnson ve Onwuegbuzie, 2004; Johnson ve Christensen, 2008). Creswell ve Plano Clark (2017) karma yöntem araştırmalarına ilişkin; nicel ve nitel araştırma türlerinin çalışma içerisindeki ağırlığı, veri toplanma sürecindeki sıralaması, analiz teknikleri ve verilerin birleştirildiği aşama bakımından altı farklı desen belirlemiştir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir; yakınsayan paralel desen, açıklayıcı sıralı desen, keşfedici sıralı desen, iç içe karma desen, dönüştürücü desen ve çok aşamalı karma desen.

Sözü edilen araştırma desenlerinin kullanım amaçları ve özellikleri ile bu araştırmanın amacı bir arada değerlendirildiğinde, bu çalışmada çok aşamalı karma yöntem deseninin kullanılması gerektiği belirlenmiştir. Çok aşamalı karma desen; araştırma problemini açıklamak için ayrı ayrı çalışmalardan oluşmakta ve birbirinden bağımsız bir dizi çalışmayı ortak bir amaç doğrultusunda birleştirmek amacıyla tercih edilmektedir. Ayrıca, çok aşamalı karma desen, birbiriyle ilintili araştırma sorularının irdelenmesi için gerekli olan esnekliği de sağlamaktadır (Creswell ve Plano Clark, 2017).

Bu çalışma, araştırma amacı ve araştırma soruları doğrultusunda üç ana bölümden oluşacak biçimde tasarlanmıştır. Araştırmanın birinci bölümünde; Delphi tekniği kullanılarak uzman görüşleri doğrultusunda YDY'lere ilişkin ulusal kalite standartları belirlenmiştir. İkinci bölümde, araştırma kapsamında belirlenen YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri ve standartların hem önem düzeyine hem de gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleri irdelenmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde, betimsel tarama modeli temel alınmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümünde ise, yine Delphi tekniği kullanılarak YDY'lerin akreditasyonuna yönelik bir akreditasyon model önerisi geliştirilmiştir.

Araştırmanın birinci ve üçüncü bölümü Delphi tekniği esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, her iki Delphi panelinin tamamen birbirinden bağımsız bir şekilde, farklı veri toplama araçları kullanılarak ve tümüyle farklı katılımcılarla gerçekleştirildiği önemle belirtilmelidir. Araştırma yöntemi, araştırma soruları doğrultusunda genel hatlarıyla Tablo 15'te özetlenmiştir.

Tablo 15. Araştırma Soruları Doğrultusunda Araştırma Yönteminin Özeti

	Araştırma Sorusu	Veri Kaynağı	Veri Toplama Aracı	Verilerin Toplanması	Veri Türü	Verilerin Analizi
Araştırmanın Birinci Bölümü	Delphi panelistlerine göre YDY'lerin akreditasyonuna temel oluşturan kalite standart alanları ve ulusal kalite standartları nelerdir?	Uzman Grup (N=47)	YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi	Birinci Delphi Oturumu	Nicel ve nitel veriler	Frekans dağılımı
		Uzman Grup (N=35)	YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 Anketi	İkinci Delphi Oturumu	Nicel ve nitel veriler	Medyan Çeyrekler Açıklığı
Araştırmanın İkinci Bölümü	Belirlenen kalite standartlarının önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri nelerdir?	YDY Öğrencileri (N=638)	YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketi (<i>Önem Düzeyi</i>)	Çevrimiçi Platform	Nicel veriler	Aritmetik Ortalama
		YDY Öğretim Elemanları (N=258)	YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketi (<i>Önem Düzeyi ve Gerçekleşme Düzeyi</i>)			Bağımsız Gruplar t-testi Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)
Araştırmanın Üçüncü Bölümü	Delphi panelistlerine göre YDY'lerin akreditasyonunda kullanılabilecek bir model nasıl olmalıdır?	Uzman Grup (N=34)	YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi	Birinci Delphi Oturumu	Nicel ve nitel veriler	Frekans dağılımı
		Uzman Grup (N=27)	YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-2 Anketi	İkinci Delphi Oturumu	Nicel ve nitel veriler	Medyan Çeyrekler Açıklığı

3.1. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesine İlişkin Yöntem

3.1.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın birinci bölümünde; uzman görüşleri doğrultusunda YDY kalite standartlarının belirlenmesi amacıyla Delphi tekniği kullanılmıştır. Alanyazında Delphi tekniğinin standartlar, prensipler, yeterlikler belirlemede ve eğilimleri tahmin etmekte oldukça kullanışlı olduğu belirtilmektedir (Akpınar, 2011: 70; Clayton, 1997; Demirel, 2013: 89; Green, 2014; Thangaratinam ve Redman, 2005; Tilakasiri, 2015). Bu görüşe uygun olarak, bu tür çalışmaların büyük bir çoğunluğunda ortak nokta olarak; standart, prensip ve yeterliklerin uzman görüşleri doğrultusunda ve üzerinde uzlaşmaya varılarak belirlendiğinin öne çıktığı, Delphi tekniğinin bu tür çalışmalarda sıklıkla kullanıldığı söylenebilir (Çalışkan, 2019; Gençtürk ve Akbaş, 2013; Kahramanoğlu, 2014; Keser, 2018; Koçdar, 2011; Korkmaz ve Erden, 2014; Mannix, 2011; Ok, 1991; Philips, Andeson ve Ridl, 2003; Sak, 2018; Senyshyn, 2002; Smith ve Simpson, 1995; Staggers, Gassert ve Curran, 2002; Weidner ve Henning, 2004; Yakar, 2019; Yalçın, 2012).

Sözü edilen akademik çalışmalara ek olarak; ulusal ve uluslararası alanda standart belirleme çalışması yürüten birçok farklı kuruluşun da standart belirleme süreçlerinde uzman görüşlerini merkeze aldığı belirtilmelidir. Bu araştırmanın “2.5. Standart Geliştirme Süreci” başlığı altında birçok kuruluşun (Uluslararası Standartlar Teşkilâtı [ISO], Öğretmenlik Mesleği Standartları Millî Kurulu [NBPTS], Ulusal Bilgi Standartları Organizasyonu [NISO], Kanada Standartlar Birliği [CSA], Sağlık Standartları Teşkilâtı [HSO], Belçika Standartlar Dairesi [NBN], Türk Standartları Enstitüsü [TSE]) standart ve prensip belirleme çalışmalarında; alanında uzman kişilerin uzlaşmaya varmasını gerekli kılan ve birkaç aşamadan oluşan bir süreç takip edildiği görülmektedir. Standart belirleme kuruluşları tarafından takip edilen bu aşamaların, esasında Delphi tekniğinde izlenen aşamalarla oldukça benzer olduğu söylenebilir. Yöntem açısından yapılan alanyazın taraması sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, bu çalışmanın birinci ve üçüncü bölümü Delphi tekniği temel alınarak yürütülmüştür.

Delphi tekniği, bir konuda bilgi toplamak ve grup görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla veri toplama aracının art arda uygulandığı ve süreç boyunca katılımcılara

anket sonuçlarıyla ilgili geri bildirimler verilerek; katılımcıların görüşlerde, kararlarda veya seçimlerde bir uzlaşmaya varmasını sağlayan bir araştırma yöntemi olarak tanımlanabilir. Tek seferde uygulanan anketlerden farklı olarak Delphi tekniğinin en ayırt edici özelliği; bir problem durumuna farklı açılardan bakan ve belli ölçütlere göre belirlenen uzman kişilerin hepsinin aynı anda, aynı yerde olmasına gerek kalmaksızın ve baskı altında kalmaksızın anket maddelerini iki veya daha fazla kez cevaplayarak uzlaşmaya varmasını sağlamaktır (Clayton, 1997; Dalkey, 2002; Keeney vd., 2001; Linstone ve Turoff, 2002; McCurdy, 1976; Quinn, 1986; Sackman, 1975; Wicklein, 1993).

Delphi tekniği süreci şu şekilde özetlenebilir; öncelikle araştırmada görüşlerine başvurulacak uzmanlar belirlenir. Açık uçlu sorulardan oluşan veya likert tipinde bir veri toplama aracı hazırlanarak uzmanlara gönderilir. Uzmanlar anketi tamamlayarak araştırmacıya iletir. Bu şekilde gerçekleştirilmiş olan birinci oturumda elde edilen veriler analiz edilir. Daha sonra, ilk turun analiz sonuçları ve ilk turun yanıtlarına dayalı olarak geliştirilen yeni bir anket katılımcılara gönderilir. Bu şekilde dizi hâlinde tasarlanan anketler aracılığıyla anketteki maddeler katılımcılar tarafından, iki veya üç oturumda gözden geçirilir ve nihayetinde bir fikir birliğine varılır (Alston ve Bowles, 2003; Beech, 1999; Brewer, 2007; Chou, 2002; Demirel, 2013; Hsu ve Sandford, 2007a; Kalof vd., 2008; Keeney vd., 2011; Pfeiffer, 1968; Scheele, 2002; Şahin, 2001; Uhl, 1983).

Önceki paragrafta görüldüğü üzere birçok araştırmacı, Delphi tekniği basamaklarına ilişkin sistematik bir süreci benzer bir şekilde açıklamaktadır. Bununla birlikte, Delphi tekniği, araştırma sorularına, araştırma amacına ve araştırmacının yapısına göre farklı biçimlerde yürütülebilir (Skulmoski vd., 2007; Rauch 1979; Reid, 1988). Uygulamadaki farklılardan birinin, ilk oturumda kullanılacak anketin yapısı ve içeriğiyle ilgili olduğu söylenebilir. Birinci oturumda, katılımcılara açık uçlu sorular yöneltilerek, elde edilen nitel verilerin analizi yoluyla sonraki anket maddeleri geliştirilebilir. “Reaktif Delphi” diye adlandırılan diğer bir uygulamada ise, birinci oturumda kullanılacak anket maddeleri alanyazına dayalı olarak araştırmacı tarafından geliştirilebilmektedir (Brewer, 2007; Mckenna, 1994; Murry ve Hammons, 1995). Benzer şekilde, Keeney (2010) ilk oturumun iki farklı şekilde tasarlanabileceğini belirtmektedir. Birinci oturumda açık uçlu soruların kullanılması durumunda, bunu

“Klasik Delphi” olarak adlandırmaktadır. Birinci oturumda; alanyazın, önceki araştırmalar veya görüşmelerden oluşturulan ifadelerin kullanıldığı uygulamaları ise “Düzenlenmiş Delphi” (Modified Delphi) olarak tanımlamıştır. Buna ek olarak her bir Delphi araştırmasının kaç tur olarak düzenleneceği, katılımcıların hangi düzeyde gizli tutulacağı, verilen geribildirim miktarı, örneklem yaklaşımı ve analiz yöntemi de farklı olabilmektedir (Hasson ve Keeney, 2011).

Von der Gratch (2012) Delphi tekniğiyle ilgili “katılımcı gizliliği, ardışık olma, geri bildirim ve istatistiksel analizler” olmak üzere dört temel özellik sıralamıştır. Bunlardan ilki, her bir Delphi paneli katılımcısının, diğer katılımcılar hakkında hiçbir bilgisinin olmamasını sağlayan katılımcıların anonim olma özelliğidir. Bu durum, süreçte baskın kişilerin etkisini azaltmaktadır ve katılımcılar üzerindeki psikolojik baskıyı ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca, katılımcıların anonim olması, onların daha önceki fikirlerini değiştirme konusundaki endişelerinin de önüne geçmektedir. Yani, grup üyeleri süreç içerisinde, gruptaki diğer üyelerden çekinmeksizin daha rahat bir şekilde fikir değişikliği gösterebilmektedir. Ardışık olma özelliği ise, oturumların uzmanlar arasında uzlaşmaya varılıncaya kadar tekrarlanmasıyla ilgilidir. Bu sayede, süreç içerisinde uzmanlar birbirlerinden yeni fikirler edinmekte ve önceki kararlarını değiştirebilmektedir. Delphi tekniğinin, diğer önemli bir özelliği oturumlardan sonra katılımcılara sağlanan geri bildirimle ilgilidir. Araştırma yürütücüsü, her bir oturumda elde edilen verileri analiz etmekte ve anlamlı bir şekilde katılımcılara sunmaktadır. İstatistiksel analiz özelliği, oturumlarda elde edilen verilerin çözümlenmesinde mod, medyan, standart sapma, yüzdelik gibi istatistiksel veri analiz yöntemlerinin kullanılmasıyla ilgilidir. McKenna (1994) ise Delphi tekniğinin öne çıkan özelliklerini şu şekilde özetlemiştir;

- i) Verilerin, araştırma konusunda uzman kişilerden elde edilmesi
- ii) Katılımcıların yüz-yüze tartışmalara katılmaması
- iii) Art arda anketlerin kullanılması
- iv) Sistematiik olarak fikir birlikteliğinin ortaya çıkması
- v) Katılımcı cevaplarının gizliliği
- vi) İstatistiksel analiz yöntemlerinin kullanılması
- vii) Her bir oturumda elde edilen verilere ait özet bulguların katılımcılara iletilmesi ve katılımcıların buna göre tekrar görüş beyan etmeleri

Delphi tekniği, özellikle alanyazında araştırma konusuyla ilgili yeterli düzeyde araştırmanın bulunmadığı durumlarda tercih edilebilir (Farrell ve Scherer, 1983; Hung vd., 2008; Skulmoski vd., 2007). Delphi tekniği sürecinde oturumlar arasında katılımcılara gönderilen anket sonuçlarına ilişkin veriler, var olan bilgiyi ve düşünce yapısını genişletebilir, böylelikle yeni fikirlerin ortaya çıkmasını teşvik edebilir. Bu durum katılımcılar için güdüleyici ve eğitici olabilir (Powell, 2003; Thangaratinam ve Redman, 2005). Delphi tekniğinde katılımcılar, süreç içerisinde grubun genel görüşü doğrultusunda kendi görüşlerini gözden geçirebilir ve hatta görüşlerini ve ankete verdikleri cevaplarını değiştirme imkânına sahiptir (Linstone ve Tomlin 1975; Skulmoski vd., 2007).

Birçok uzmanın yoğun uğraşları arasında kısıtlı zaman dilimi içerisinde bir araya gelmelerinin çok zor olduğu göz önüne alındığında, Delphi tekniğinin zaman, mekân, uzaklık ve maliyet gibi faktörleri engel olmaktan çıkarması sayesinde önemli bir avantaj sağladığı söylenebilir (Turoff ve Hiltz, 2001). Delphi tekniğinin en önemli özelliklerinden bir diğeri; katılımcılarının kimliklerinin gizli kalması sayesinde, grup üyeleri arasında baskın bireylerin görüşlerinin kabul edilme eğilimini ortadan kaldırması olarak belirtilmektedir (Garavalia ve Gredler, 2004). Özetle, Delphi tekniği katılımcıların gruptaki baskın bireylerin görüşlerinden etkilenme ihtimalini ortadan kaldırmakla birlikte, grubun genel görüşü doğrultusunda cevaplarını değiştirme imkânı tanıyarak akılcı bir yaklaşımla ortak görüşlerin alınmasını ve uzlaşmaya varmayı sağlar (Demirel, 2013; Şahin, 2001).

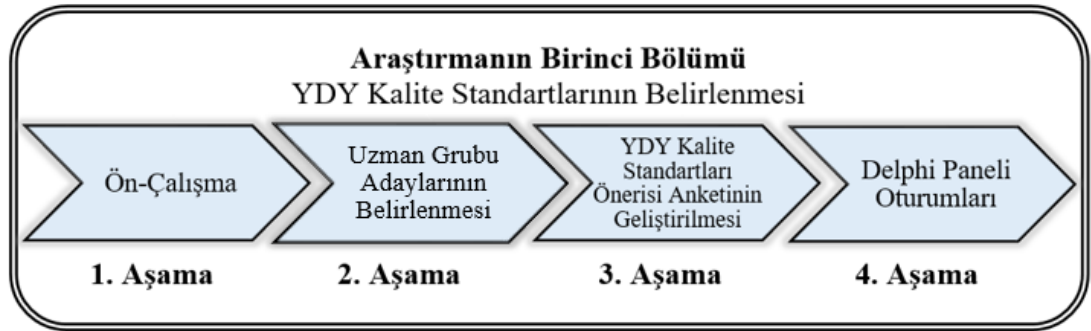
Alanyazında, Delphi tekniğinin sınırlı yanlarına ve uygulama süreci öncesinde dikkatlice plânlanması gereken birtakım hususlar da belirtilmektedir. Goodman (1987) Delphi tekniğinde, uzmanların belirlenmesiyle ilgili olarak, çalışmaya davet edilecek kişilerin araştırma konusu hakkında yeterli bilgiye sahip olmasına ve çalışmaya katılmak üzere gönüllü olmasına önem verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Genellikle 2-3 tur süren Delphi oturumlarına katılma noktasında, uzmanların isteklilikleri, her bir oturumdaki katılımcı sayısını doğrudan etkilemektedir (Hung vd., 2008; Powell, 2003). Bununla ilişkili olarak Delphi tekniğinin sınırlı yanlarından bir diğeri, çalışmaya davet edilen uzmanlar arasından, gönüllü olanların oranının düşük olmasıdır. Bu durumda, çalışmada hedeflenen katılımcı sayısına ulaşmak için, çok daha fazla uzmanı çalışmaya davet etmek gerekmektedir. İkinci ve üçüncü

oturumlarda, katılımcı sayısının bir nebze düşme ihtimali de göz önüne alındığında, bu durum özellikle önemli hâle gelmektedir (Mckenna, 1994).

Brewer (2007) Delphi tekniğinin zaman alan bir araştırma yöntemi olduğunu belirtmiştir. Bu durum iki farklı açıdan ele alınabilir. Birincisi, her bir Delphi oturumunda elde edilen verilerin analiz edilmesi, yorumlanması, anlamlı hâle getirilmesi ve sonraki oturum için yeniden anket olarak düzenlemesi gerekmektedir. Buna ek olarak, sonraki oturumlar için hazırlanan anket formlarının, katılımcıların kendi cevaplarını da içermesi sebebiyle, verilerin katılımcı bazında takip edilmesi ve her bir katılımcı için ayrı anket formlarının hazırlanması vakit almaktadır. Zamanla ilgili diğer bir durum ise, çalışmanın genel anlamda tamamlanması, çoğu zaman haftalar hatta bazen aylarca vakit almaktadır (McKnight vd., 1991). Dolayısıyla, araştırma yürütücüsü sözü edilen uğraşlara hazırlıklı olmalı ve Delphi paneli oturumlarının tamamlanabilmesi için geniş bir zaman dilimi plânlamalıdır.

Standart belirleme sürecine ve Delphi tekniği uygulama aşamalarına yönelik alanyazındaki açıklamalar ışığında, araştırmanın birinci bölümünde standart belirleme süreci olarak temel alınan ve dört aşamadan oluşan süreç Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesi Sürecine İlişkin Aşamalar

Araştırmanın birinci bölümünde ilk aşamada; araştırmanın amacı, araştırma soruları belirlenmiş ve buna uygun olarak araştırma modeline karar verilmiştir. Sonrasında ise, uzman grubu aday üyeleri belirlenmiş, veri toplama aracı geliştirilmiş ve iki tur süren Delphi paneli oturumları gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın birinci bölümünde temel alınan standart belirleme sürecinin, her bir aşamasındaki işlemleri daha detaylı bir biçimde gösteren şema Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesinde Uygulanan Delphi Sürecine İlişkin Aşamaların Detayları

Araştırmanın Birinci Bölümü: YDY Kalite Standartlarının Belirlenmesi

1. Aşama - Ön Çalışma	2. Aşama - Uzman Grubu Adaylarının Belirlenmesi	3. Aşama - YDY Kalite Standartları Önerisi Anketinin Geliştirilmesi	4. Aşama - Delphi Paneli Oturumları
i) Araştırmanın amacı ii) Araştırma soruları iii) Araştırma modelinin belirlenmesi	i) Ölçütlerin belirlenmesi ii) Uzman grubu aday üyelerinin belirlenmesi	i) Standart havuzunun oluşturulması ii) Taslak ifadelerin geliştirilmesi iii) Danışman ve meslektaş görüşü alınarak düzenlemeler yapılması iv) Pilot uygulama ve düzenlemeler yapılması v) Danışman ve meslektaş görüşü alınarak düzenlemeler yapılması vi) Ankete son şeklinin verilmesi	<i>Birinci Tur Delphi Oturumu</i> i) Anketin uygulanması ii) Verilerin analizi iii) Delphi-2 anketinin oluşturulması
			<i>İkinci Tur Delphi Oturumu</i> i) Anketin uygulanması ii) Verilerin analizi iii) YDY kalite standartlarının belirlenmesi

3.1.2. Uzman Grubu Adaylarının Belirlenmesi

Bu araştırmada takip edilen standart belirleme sürecinin ikinci basamağı, Delphi tekniğiyle görüşlerine başvurulacak uzman grubu aday üyelerinin belirlenmesidir. Delphi paneli katılımcı sayısına ilişkin olarak; homojen gruplarda 10 ile 15 kişi arasında oluşan bir panelin yeterli sonuçlara ulaşabileceği; bu tür iyi seçilmiş uzmanlarla yürütülen Delphi oturumlarında, katılımcı sayısının daha fazla olması durumunda çok az yeni fikrin ortaya çıktığı belirtilmektedir. Öte yandan, heterojen gruplarda ise katılımcı sayısı çok daha fazla olabileceği ifade edilmektedir (Brewer, 2007; Delbecq vd., 1975; Hogart, 1978; Grisham, 2008; Murry ve Hammons, 1995; Skulmoski vd., 2007; Wiersma ve Jurs, 2005).

Okoli ve Pawlowski (2004) ise Delphi grup genişliğinin uzmanlar arasında uzlaşmaya varmak için grup dinamiğine bağlı olduğunu ve bu nedenle ilgili alanyazında Delphi panel genişliğinin 10-18 uzmandan oluşmasının tavsiye edildiğini ifade etmektedir. Rowe ve Wright (2002) katılımcı sayısının 5 ile 20 arasında olabileceğini belirlemiştir, Warner (2014) ise 10 ile 15 kişinin katılımının uygun olduğunu ifade etmiştir. Gordon (2003) birçok Delphi panelinde uzman katılımcı sayısının 15 ile 35 arasında olduğunu belirtmiştir. Şahin'e (2001) göre ise, bir Delphi paneli en az 7 kişiden oluşmalıdır ve ideal grup büyüklüğü 10 ile 20 arasındadır.

Bu açıklamalar ışığında, araştırma kapsamında en az 20-25 uzmandan görüş alınması plânlanmıştır. Öte yandan, Delphi tekniği sürecinde uzmanların veri toplama aracına art arda birkaç kez cevap vermeleri gerektiği için ve süreç içerisinde katılımcı sayısının azalma ihtimaline karşın (Worthen ve Sanders, 1987) birinci Delphi oturumunda katılımcı uzman grubun 35 kişi olması hedeflenmiştir.

Ölçütlerin belirlenmesi: YDY kalite standartlarını belirlemeyi amaçlayan araştırmanın birinci bölümünde; araştırmanın amacına en iyi şekilde hizmet etmesini sağlamak için, görüşlerine başvurulacak kişilerde birtakım ölçütler aranmıştır. Uzman grubu aday havuzunu oluşturmak için iki kategori hâlinde farklı ölçütler belirlenmiştir.

Birinci grup için ölçütler şu şekilde sıralanabilir: i) YDY bünyesindeki eğitim-öğretimin niteliğini ilgilendiren konularda son 10 yılda yüksek lisans veya doktora tezi yazmış olmak, ii) YDY bünyesinde en az 5 yıl eğitim-öğretim deneyimine sahip

olmak. Bu ölçütler doğrultusunda, daha çok YDY’lerde görev yapmakta olan öğretim görevlileri arasından, çalıştıkları kurumun eğitim kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar yapmış olan ve tecrübe sahibi olan kişilerin uzman grubu aday üyesi olarak çalışmaya davet edilmesi hedeflenmiştir.

Bahsi geçen ölçütlerden bağımsız olmak üzere, ikinci bir grup olarak “uzmanlık alanı yabancı dil eğitimi olan YDY yöneticileri” ifadesi uzman grubu aday ölçütü olarak belirlenmiştir. Bu noktada, bazı YDY yöneticilerinin eğitim geçmişi ve araştırma alanının yabancı dil eğitiminden farklı alanlarda (mühendislik, işletme, tarih vb.) olduğu göz önüne alınarak, ölçüt olarak belirlenen ifadede, YDY yöneticilerinin uzmanlık alanına ilişkin detayın özellikle eklendiği belirtilmelidir. Böylelikle, YDY’lerdeki tüm işleyişten sorumlu olarak görev yapmakta olan ve konu hakkında bilgi ve tecrübe sahibi kişilerin çalışmaya katkı sunması hedeflenmiştir.

Uzman grubu aday üyelerinin belirlenmesi: Birinci grup için belirtilen niteliklere sahip uzman grubu aday üyelerini belirlemek amacıyla, ilk olarak “YDY bünyesindeki eğitim-öğretimin niteliğini ilgilendiren konularda son 10 yılda yüksek lisans veya doktora tezi yazmış olmak” ölçütü esas alınarak YÖK-Tez Merkezi taramıştır. Bu aşamada, tezlerin başlık, konu ve özet bölümlerinde geçmesi muhtemel olan birçok anahtar kelime farklı eşleştirmeler yapılarak taramalar yapılmıştır. Bu süreçte kullanılan bazı anahtar kelimeler şu şekildedir: “yabancı yüksek, hazırlık sınıf, hazırlık program, hazırlık okul, İngilizce hazırlık”. Bir sonraki adımda ise, belirlenen tez çalışmalarının yazarlarının, diğer bir ölçüt olan “YDY bünyesinde en az 5 yıl eğitim-öğretim deneyimine sahip olmak” ölçütünü taşıyıp taşımadıkları kontrol edilmiş ve bu şartı sağlamayan uzman adayları elenmiştir. Bunun için, tezlerde yer alan yazara ait özgeçmiş bilgileri, öğretim elemanlarının kurum sayfalarındaki özgeçmiş bilgileri ve Türkiye’deki tüm akademik personelin özgeçmiş bilgilerini içeren YÖK-Akademik internet sayfası gibi çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır. Böylelikle, YÖK-Tez platformu üzerinde sözü edilen anahtar kelimeler kullanılarak yapılan taramalar sonucunda belirlenen yazarlar arasından 5 yıl YDY bünyesinde tecrübeye sahip olan kişiler, uzman grubu adayları olarak belirlenmiştir. Bu kategorideki uzman grubu aday havuzu toplam 142 kişiden oluşmaktadır.

Buna ek olarak, “uzmanlık alanı yabancı dil öğretimi olan YDY yöneticileri” ölçütü doğrultusunda; üniversitelerdeki yabancı dil derslerinin yürütülmesinden sorumlu olarak, farklı isim ve organizasyon yapıları altında (Yabancı Diller Yüksekokulu, Hazırlık Birimi, Temel Diller Bölümü vb.) faaliyet gösteren birimlerin yöneticileri belirlenmiştir. Bu amaçla, öncelikle, üniversitelerin yabancı dil öğretimi ile ilgili birimlerinin internet sayfaları ve birim yöneticilerinin uzmanlık alanları incelenmiştir. Bunun sonucunda, çoğunluğu yeni kurulan üniversiteler olmak üzere 35 üniversitenin YDY biriminin henüz tam anlamıyla aktif olmadığı, 25 üniversitenin YDY yöneticisinin ise yabancı dil öğretimi alanı dışından olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, akredite olmuş 42 YDY’nin yönetici ise, araştırmanın üçüncü bölümünde geçerli olan ölçütler kapsamında olduğu için, araştırmanın üçüncü bölümünde görüşlerine başvurulmak üzere bu aşamada hariç tutulmuştur. Sonuç olarak, bu aşamada 196 YDY yöneticisi (müdür, müdür yardımcıları, bölüm başkanı) uzman grubu adayı olarak belirlenmiştir.

Belirlenen uzman grubu aday üyelerinin çalışmaya davet edilme sürecine ve çalışmaya katılanların demografik özelliklerine göre dağılımlarına ilişkin açıklamalar Delphi tekniği süreci doğrultusunda “3.1.4.1. Birinci Tur Delphi Oturumu” ve “3.1.4.2. İkinci Tur Delphi Oturumu” başlıkları altında detaylıca sunulmuştur. Bununla birlikte, YDY kalite standartlarının belirlenmesi amacıyla yürütülen birinci tur Delphi oturumuna 47, ikinci tur Delphi oturumuna ise 35 panelistin katıldığı burada kısaca belirtilmelidir. YDY kalite standartlarının belirlemesi amacıyla gerçekleştirilen Delphi paneline katılan uzmanlara ait bilgiler Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi Paneline Katılan Uzmanlara İlişkin Demografik Bilgiler

Uzman No	Cinsiyet	Mezuniyet derecesi	Mesleki tecrübe	Delphi-1	Delphi-2
Uzman-1	Erkek	Doktora	13	+	+
Uzman-2	Erkek	Yüksek lisans	8	+	+
Uzman-3	Kadın	Yüksek lisans	10	+	+
Uzman-4	Kadın	Yüksek lisans	18	+	+
Uzman-5	Kadın	Yüksek lisans	8	+	+
Uzman-6	Erkek	Doktora	20	+	+
Uzman-7	Kadın	Yüksek lisans	15	+	+
Uzman-8	Kadın	Yüksek lisans	7	+	+
Uzman-9	Kadın	Yüksek lisans	8	+	--

Uzman-10	Erkek	Yüksek lisans	12	+	+
Uzman-11	Kadın	Yüksek lisans	10	+	+
Uzman-12	Kadın	Yüksek lisans	11	+	+
Uzman-13	Erkek	Doktora	19	+	+
Uzman-14	Kadın	Yüksek lisans	8	+	+
Uzman-15	Kadın	Yüksek lisans	11	+	+
Uzman-16	Erkek	Doktora	16	+	+
Uzman-17	Erkek	Yüksek lisans	8	+	--
Uzman-18	Kadın	Yüksek lisans	13	+	+
Uzman-19	Kadın	Yüksek lisans	17	+	+
Uzman-20	Kadın	Doktora	12	+	+
Uzman-21	Erkek	Doktora	14	+	+
Uzman-22	Kadın	Yüksek lisans	10	+	--
Uzman-23	Kadın	Doktora	22	+	+
Uzman-24	Kadın	Doktora	16	+	+
Uzman-25	Kadın	Yüksek lisans	11	+	+
Uzman-26	Kadın	Doktora	15	+	+
Uzman-27	Kadın	Doktora	13	+	+
Uzman-28	Erkek	Doktora	17	+	--
Uzman-29	Erkek	Yüksek lisans	25	+	+
Uzman-30	Kadın	Doktora	11	+	+
Uzman-31	Erkek	Yüksek lisans	25	+	--
Uzman-32	Erkek	Yüksek lisans	15	+	+
Uzman-33	Erkek	Doktora	21	+	+
Uzman-34	Kadın	Doktora	18	+	+
Uzman-35	Erkek	Doktora	26	+	--
Uzman-36	Erkek	Doktora	15	+	--
Uzman-37	Kadın	Yüksek lisans	10	+	+
Uzman-38	Erkek	Doktora	12	+	+
Uzman-39	Kadın	Doktora	15	+	--
Uzman-40	Kadın	Doktora	24	+	+
Uzman-41	Kadın	Doktora	11	+	+
Uzman-42	Erkek	Doktora	19	+	--
Uzman-43	Kadın	Doktora	22	+	--
Uzman-44	Kadın	Doktora	14	+	+
Uzman-45	Kadın	Doktora	14	+	+
Uzman-46	Kadın	Doktora	20	+	--
Uzman-47	Erkek	Yüksek lisans	15	+	--
Toplam				47	35

3.1.3. Veri Toplama Aracı

YDY kalite standartlarının belirlenmesinde temel alınan sürecin üçüncü aşaması, Delphi paneli oturumlarında veri toplama aracı olarak kullanılmak üzere YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi'nin geliştirilmesidir. Bunun için 6 aşamadan

oluşan bir süreç izlenmiştir. Öncelikle, kapsamlı bir alanyazın taraması yapılmış ve madde havuzu oluşturulmuştur. Sonrasında, madde havuzunda bulunan maddelerden birbirini kapsayan ve birbirine benzeyen maddeler elenmiş, sonrasında geri kalan standartlar sentezlenerek taslak ifadeler geliştirilmiştir. Ardından, danışman ve meslektaş görüşü doğrultusunda düzenlemeler yapılmıştır. Bir sonraki basamakta; pilot uygulama gerçekleştirilmiş ve pilot uygulama verilerine göre yine düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra, tekrar danışman ve meslektaş görüşü alınmış ve böylelikle YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi'ne son şekli verilmiştir. Bu sürecin aşamaları maddeler hâlinde şu şekilde sıralanabilir:

- i) Standart havuzunun oluşturulması,
- ii) Taslak ifadelerin geliştirilmesi,
- iii) Danışman ve meslektaş görüşü alınarak düzenlemeler yapılması,
- iv) Pilot uygulama ve düzenlemeler yapılması,
- v) Danışman ve meslektaş görüşü alınarak düzenlemeler yapılması,
- vi) Ankete son şeklinin verilmesi.

YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi'nin geliştirilmesi sürecinde ilk aşama; kapsamlı bir literatür taraması yapılarak madde havuzunun oluşturulmasıdır. Bu kapsamda hem ulusal hem de uluslararası alanda yabancı dil okullarının akreditasyonundan sorumlu kurum ve kuruluşlarının belirlediği kalite standartları, YDY'lerin kalite el kitapları, çeşitli kurumların internet sayfaları ve akademik yayımlar incelenerek YDY kalite standartları havuzu oluşturulmuştur. Literatür taraması kapsamında faydalanılan başlıca kaynaklar türlerine göre aşağıdaki biçimde gruplandırılabilir;

➤ Dil Öğretimi Alanında Uluslararası Kalite standartları Dokümanları

- CEA (The Commission on English Language Accreditation)
- EQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality Language Services)
- Pearson
- Accrediation UK
- ABLS (The Accreditation Body for Language Services)
- BAC (The British Accreditation Council)
- English Australia
- NEAS (National ELT Accreditation Scheme)

- Languages Canada
- ACELS (The Accreditation and Co-ordination of English Language Services)
- Dil Öğretimi Alanında Ulusal Kalite Standartları Dokümanları
 - DEDAK (Dil Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu)
 - YÖKAK (Yükseköğretim Kalite Kurulu - İngilizce Hazırlık Okulları Değerlendirme)
- Yükseköğretim Programlarına Yönelik Ulusal Kalite Standartları Dokümanları
 - EPDAD - Eğitim Fakülteleri Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği,
 - FEDEK - Fen, Edebiyat, Fen-Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri Akreditasyon Derneği,
 - MÜDEK - Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği vb.
- Akademik Yayınlar
 - Kitaplar, tezler, makaleler
- Çevrimiçi (Online) kaynaklar & İnternet siteleri
- Üniversitelerin ve YDY'lerin kalite el kitapları

YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi'nin geliştirilmesi sürecinin ikinci basamağında; farklı türlerdeki kaynaklardan elde edilen benzer standartlar bir araya getirilerek gruplandırılmıştır. Bu şekilde, öncelikle kalite standart alanları taslak olarak oluşturulmuştur. Bir standart alanı altında toplanan bu ifadelerden; aynı özelliği belirten standartlar sentezlenerek anket maddeleri oluşturulmaya başlanmıştır. Bu şekilde, benzer olan maddelerin eleme süreci gerçekleştirilmiştir ve aynı zamanda araştırma kapsamında kullanılacak standart önerisi ifadeleri ortaya çıkmıştır.

YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi'nin geliştirilmesi sürecinin üçüncü basamağında ise; ortaya çıkan taslak standart alanları ve standartlara ilişkin danışman ve meslektaş görüşleri alınmıştır. Bu aşamada bir YDY yöneticisi, bir Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı öğretim üyesinden anketi değerlendirmeleri talep edilmiştir. Bu görüşler doğrultusunda kalite standartları anketi yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler sonucunda ortaya çıkan taslak ifadeler ve bu ifadelerin oluşturulmasında temel alınan başlıca kaynaklar EK-1'de sunulmuştur. Bu

aşamada, ilk olarak ortaya çıkan standart alanları ile danışman ve meslektaş görüşleri doğrultusunda düzenlenen standart alanları ve bu standart alanlarındaki standart sayıları karşılaştırmalı olarak Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Taslak Standart Alanları ile Danışman ve Meslektaş Görüşleri Doğrultusunda Düzenlenen Standart Alanları ve Standart Sayıları

Taslak Standart Alanları ve Standart Sayısı		Danışman ve Meslektaş Görüşleri Doğrultusunda Düzenlenen Standart Alanları ve Standart Sayısı	
Misyon	3	Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	9
Öğretim Programı ve Uygulama	16	Personel Yönetimi	13
Öğretim Elemanı	12	Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	14
Yönetim	16	Ölçme-Değerlendirme	7
Ölçme-Değerlendirme	8	Öğrenci Hizmetleri	11
Öğrenci Hizmetleri	11	Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	10
Altyapı-Araç & Gereç - Donanım	10	Sürekli İyileştirme	6
Sürekli İyileştirme	6		
Öğrenci Kabulü	1		
Toplam	83		70

Tabloda görüldüğü üzere, standart önerileri geliştirilmesi sürecinde ilk olarak 9 standart alanı ve 83 maddeden oluşan bir ön-taslak ortaya çıkmıştır. Danışman ve meslektaş görüşleri doğrultusunda, oldukça az sayıda standart önerisi içeren standart alanları diğer standart alanları ile birleştirilmiş, bazı standart alanları farklı biçimde ifade edilmiş ve madde sayısı azaltılmıştır. Buna göre, 7 standart alanı altında 70 adet standart önerisi ortaya çıkmıştır.

YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi’nin geliştirilmesi sürecinin dördüncü basamağında, pilot uygulama yapılmıştır. Bu aşamada, altı İngilizce öğretim görevlisinden anketi doldurmaları ve aynı zamanda anket maddelerinin anlaşılabilirliği ve görünüş geçerliği hakkında geri bildirimde bulunmaları istenilmiştir. Pilot uygulama sonucunda elde edilen dönütler daha çok, bazı ifadelerin daha iyi anlaşılır ve net hâle gelmesi için birtakım kelime değişikliklerinin yapılması, yazım yanlışlarının düzeltilmesi ve noktalama işaretlerinin eklenmesi gibi öneriler içermektedir. Pilot uygulamada elde edilen veriler ışığında, gerekli düzenlemeler yapılarak ankette yer alan bazı ifadeler daha açık ve net hâle getirilmiştir.

YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi'nin geliştirilmesi sürecinin beşinci basamağında, tekrar danışman ve meslektaş görüşü alınmıştır. Bu aşamada bir YDY yöneticisi, bir Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı öğretim üyesi ve bir Türkçe öğretmeninden anketi değerlendirmeleri talep edilmiştir. Bu aşamada elde edilen dönütler, bir önceki aşamadaki verilere benzer şekilde yine bazı ifadelerin daha iyi anlaşılır hâle getirilmesine yönelik birtakım öneriler içermektedir.

Son olarak, YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi'nin geliştirilmesi sürecinin altıncı basamağında, ankete son şekli verilerek araştırma için hazır hâle getirilmiştir. Anket, 5'li likert tipinde tasarlanmıştır. Katılımcılardan, ankette yer alan YDY kalite standartlarının uygunluk derecesine ilişkin görüşlerini almak üzere, açıklamalar en olumsuzdan en olumluya doğru şu şekilde sıralanmıştır;

- 1- Kesinlikle uygun değil
- 2- Uygun değil
- 3- Kararsızım
- 4- Uygun
- 5- Kesinlikle uygun

Bu şekilde, katılımcılardan her bir anket maddesinin -YDY'lerin akredite edilirken sahip olması gereken ve aranılan nitelikler olarak- ne derece uygun olduğu konusunda görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Anketin son hâlinde 7 standart alanı ve 70 adet standart ifadesi bulunmaktadır. Anketin son hâlinde yer alan standart alanları ve bu standart alanlarındaki standart sayıları Tablo 18'de sunulmuştur.

Tablo 18. YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi Standart Alanları ve Standart Sayısı

YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi	
Standart Alanları	Standart Sayısı
Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	9
Personel Yönetimi	13
Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	14
Ölçme-Değerlendirme	7
Öğrenci Hizmetleri	11
Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	10
Sürekli İyileştirme	6
Toplam	70

Delphi tekniğinde birinci oturumda kullanılmak üzere geliştirilen bu ankette; her bir standart alanının sonunda, katılımcıların o standart alanındaki ifadelerle ilişkin eleştirilerini, görüş ve önerilerini açık uçlu olarak belirtmelerine imkân tanıyan “Yorumlar” bölümünün de yer aldığı önemle belirtilmelidir. YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi’nin çalışmada kullanılan nihai hâli EK-2’de sunulmuştur.

3.1.4. Delphi Paneli Oturumları

Çalışmanın önceki aşamalarında, Delphi tekniğinde görüşlerine başvurulacak uzman grubu adaylarının belirlenmesi ve veri toplama aracı olarak YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi’nin geliştirilmesi sürecine ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Bu başlık altında ise, Delphi tekniği doğrultusunda veri toplama ve veri analizi süreçlerine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

Delphi tekniğinde, verilerin analizi için, öncelikle uzmanların anket maddeleri üzerinde uzlaşmaya varıp varmadıklarına karar vermek amacıyla “uzlaşma ölçütü” belirlenmektedir. Öte yandan, uzlaşma ölçütünün belirlenmesinde; araştırmanın amacı, çalışmadaki uzman sayısı, soru türleri ve çalışmayı devam ettirmek için ihtiyaç duyulan kaynaklar gibi birtakım unsurlar rol oynadığı için, tüm Delphi çalışmalarında ortak bir uzlaşma ölçütünün kullanılmadığı ifade edilmektedir (Hasson vd., 2000; Powell, 2003). Benzer şekilde, Nworie (2011) araştırma yürütücülerinin; çalışmanın amacına, uzman sayısına ve çalışmanın süresine göre farklı uzlaşma ölçütleri belirleyebileceklerini ifade etmiştir.

Delphi çalışmalarında esas alınan tek bir uzlaşma ölçütü bulunmamasına rağmen, çalışmaların genelinde; frekans dağılımı, merkezi eğilim ölçüleri (aritmetik ortalama, mod, medyan) ve merkezi dağılım ölçüleri (ranj, standart sapma, çeyrekler açıklığı) arasından birkaç tanesi bir arada kullanılır (Dunn, 2004). Öte yandan, merkezi eğilim ölçülerinden biri olan aritmetik ortalamanın ve merkezi dağılım ölçülerinden ranj’ın, uç değerlerden fazlasıyla etkilenmesi sebebiyle, bu ölçüler yerine daha güvenilir sonuçlar veren medyan ve çeyrekler açıklığı (interquartile range) değerlerinin kullanılması önerilmekte ve daha çok tercih edilmektedir (Brewer, 2007; Cochran, 1983; Giannarou ve Zervas, 2014; Gordon, 2003; Mullen, 2003; Murphy vd., 1998; Von der Gratch, 2012).

Bu açıklamalar ışığında, mevcut araştırmada uzlaşma ölçütü olarak “frekans dağılımı, medyan ve çeyrekler açıklığı” değerleri esas alınmıştır.

Frekans dağılımı; 5’li likert tipinde tasarlanan anketler aracılığıyla elde edilen verilerde, her bir madde için 4 (uygun) veya 5 (tamamen uygun) cevaplarını veren kişilerin, katılımcılar arasındaki oranını ifade etmektedir. Frekans dağılımıyla ilgili olarak, alanyazında %51 ile % 80 arasında değişen uzlaşma seviyelerinin kullanıldığını, ancak %70 seviyesinin genel olarak en çok tercih edilen değer olduğu söylenebilir (Hasson vd., 2000; Hung vd., 2008; Vernon, 2009). %70 oranındaki uzlaşma, genellikle ortalamanın +/- 1 standart sapma aralığındaki bütün değerlendirmeleri içermektedir. Standart sapma, 0-1 değerleri arasında bulunduğu yüksek düzeyde uzlaşma, 1 – 2 değerleri arasında olduğunda orta seviyede uzlaşma, 2 ve üzeri değerde olması durumunda ise düşük düzeyde uzlaşma sağlandığı belirtilmelidir (Sharkey ve Sharples, 2001).

Medyan (ortanca); değerleri küçükten büyüğe ya da büyükten küçüğe doğru sıralanmış istatistiksel bir seride, tam ortada yer alan ve serideki değerleri sayıca iki eşit gruba ayıran değerdir. Diğer bir ifadeyle, yanıtların %50’sini soluna, %50’sini sağına alan noktadır (Karasar, 1998; Şahin, 2001). Medyan değerinin, bir merkezi eğilim ölçüsü olmakla birlikte, diğer merkezi eğilim ölçülerinden daha kullanışlı olduğu düşünülmektedir. Bunun sebebi olarak da araştırma verilerindeki uç değerlerden çok daha az etkilenmesi gösterilmektedir. Medyan değeri arttıkça, uzlaşma oranı da artmaktadır (Gençtürk ve Akbaş, 2013). 5’li likert tipinde “4-Uygun” ve “5-Tamamen uygun” şeklinde açıklanan anketlerde, medyan değerinin 4 veya 5 olan maddelerde uzlaşmaya varıldığı kabul edilebilir.

Çeyrekler Açıklığı (ÇA); büyüklük sırasına konulmuş bir veri dizisinin 1. Çeyreği (Ç1) ile 3. Çeyreği (Ç3)’nin farkından oluşur ($ÇA=Ç3-Ç1$). Birinci Çeyrek (Ç1): yanıtların %25’ini soluna, %75’ini de sağına alan noktadır. Üçüncü Çeyrek (Ç3): yanıtların %25’ini sağına, %75’ini de soluna alan noktadır. Çeyrekler açıklığının düşük olması, yani farkın az olması uzlaşmanın arttığını, yüksek olması ise uzlaşmanın azaldığını ifade etmektedir (Şahin, 2001).

Uzlaşma ölçütü olarak esas alınacak çeyrekler açıklığı değeri, ankette yer alan cevap seçeneği sayısına, diğer bir ifadeyle, likert derecesi sayısına bağlıdır. Likert derece sayısı arttıkça, daha yüksek çeyrek açıklık değeri, uzlaşma ölçüsü olarak kabul edilebilmektedir. 4 veya 5’li likert tipindeki anketlerde, çeyrekler açıklığı değerinin 1 veya aşağısında olması uzlaşma ölçüsü olarak makul kabul edilmektedir (Raskin, 1994; Rayens ve Hahn, 2000). Zeliff ve Heldenbrand (1993)’a göre ise çeyrekler açıklığı değeri 1.2’nin altında olan maddelerde görüş birliğinin sağlandığı kabul edilebilir.

Bu açıklamalar ışığında, bu çalışmada; uzlaşma ölçüsü olarak her bir madde için 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılım toplamı en az %70, medyan değeri en az 4, çeyrekler arası fark en çok 1 olarak belirlenmiştir. Bu 3 ölçütün hepsini birden karşılayan maddeler, uzmanların üzerinde uzlaşmaya vardığı maddeler olarak kabul edilmiştir. Ölçütlerinin tümünün karşılanması gerekliliği, bir maddenin kolaylıkla kabul edilme ihtimalini azalttığı ve maddelerin kabul edilmesindeki hassasiyeti arttırdığı söylenebilir. Bu çalışmada Delphi panelinde verilerin analizi sürecinde temel alınan uzlaşma ölçütleri ve uzlaşma değerlerdi Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. Delphi Paneli Veri Analizi İçin Uzlaşma Ölçütleri ve Uzlaşma Değerleri

Frekans dağılımı (4-5) $\geq \%70$	Medyan ≥ 4	Çeyrekler açıklığı (ÇA) ≤ 1

Verilerin analizi sonrasında, üzerinde uzlaşmaya varıldığı belirlenen maddeler, bir sonraki oturum için tasarlanan ankette yer almayabilir. 2. ve 3. oturumlarda, henüz uzlaşmaya varılmayan maddelere ilişkin analiz sonuçlarını ve her bir katılımcının bu maddelere daha önce verdiği yanıtları içeren, buna göre mevcut oturumda tekrar değerlendirme yapma imkânı tanıyan anketler tasarlanmaktadır. Ayrıca, uzlaşmaya varılan maddelere ilişkin analiz sonuçlarının da katılımcılara dönüt olarak verilmesinin faydalı olduğu belirtilmektedir (Keeney vd., 2011).

3.1.4.1. Birinci Tur Delphi Oturumu

Uzman grubu aday üyelerinin çalışmaya davet edilmesi ve anketin uygulanması: Daha önce belirlenmiş olan uzman grubu adaylarını, çalışmaya davet etmek amacıyla görev yaptıkları kurumların internet sayfaları üzerinden e-posta

adreslerine ulaşılmıştır. Uzman grubu aday olarak birinci grupta (YDY bünyesinde en az 5 yıl tecrübe sahibi olan ve YDY'deki eğitimin niteliğini ilgilendiren konularda son 10 yılda yüksek lisans veya doktora tezi yazmış olan öğretim elemanları) belirlenen 142 kişiden 12'sinin e-posta adresi bilgisine erişilememiş, bu sebeple 130 uzman grubu aday üyesine e-posta gönderilmiştir. Uzman grubu aday olarak ikinci grupta (uzmanlık alanı yabancı dil öğretimi olan YDY yöneticileri) belirlenen 196 kişiye e-posta gönderilerek çalışmaya davet edilmişlerdir.

Uzman grubu aday üyelerine çalışma hakkında gerekli bilgilendirmeyi sağlamak amacıyla; araştırmacıların kim olduğu ve iletişim bilgileri, çalışmanın amacı, Delphi tekniği ve Delphi paneli oturum süreçleri, elde edilen verilerin yayımlanmasında kişisel bilgilerin korunması konularını içeren bir davet mektubu gönderilmiştir. Ayrıca, e-postada “YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi” hem Word dosyası olarak hem de ankete erişim sağlayan bağlantı linki aracılığıyla çevrimiçi platformda sunulmuştur. Böylelikle, gönüllük esasına dayalı olarak çalışmaya katılmak isteyen uzman grubu aday üyelerine, tercihlerine göre; anketi, Word dosyasında doldurarak e-posta aracılığıyla araştırmacıya geri gönderme veya anketi çevrimiçi platform üzerinden tamamlama seçenekleri sunulmuştur.

YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi'ni cevaplamak üzere uzman grubu aday üyelerine bir ay süre verilmiştir. Bu sürenin sonunda, 30 kişiden yanıt alınmıştır. Bu sayıyı arttırmak amacıyla, uzman grubu adaylarına hatırlatma maili gönderilmiş ve yine bir ay süre verilmiştir. Bunun sonucunda, katılımcı sayısı 50'ye yükselmiştir. Öğretim görevlileri uzman grubu aday üye havuzunda yer alan 26 kişi, YDY yöneticileri uzman grubu aday üyelerden ise 24 kişi çalışmaya katılmıştır.

Birinci Delphi oturumu sonucunda dönüt olarak alınan 50 adet anket, ilk olarak veri niteliği ve amaca uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığı bakımından değerlendirilmiştir. Bu işlemin sonucunda, 3 adet anketin amaca uygun olarak cevaplanmadığı tespit edilmiş, bu sebeple değerlendirmeye alınmaması uygun görülmüştür. Geri kalan 47 adet anket veri analizi için kullanılmıştır. Birinci Delphi oturumuna katılan uzmanların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20. YDY Kalite Standartları Birinci Delphi Oturumuna Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Bilgi Türü		f	%
Cinsiyet	Kadın	29	62
	Erkek	18	38
Mezuniyet derecesi	Yüksek Lisans	22	47
	Doktora	25	53
Mesleki Tecrübe	6-10 yıl	10	21
	11-15 yıl	20	43
	16 yıl ve üzeri	17	36
Toplam		47	100

Delphi-1 anketi verilerinin analizi: Birinci Delphi oturumunda uzmanlardan, 7 standart alanı altında toplamda 70 standart ifadesinin uygunluk düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri, açık uçlu olarak yorum yapmaları talep edilmiş, ayrıca yeni standart önerileri geliştirme imkânı tanınmıştır. Verilerin analizinde uzlaşma ölçütü olarak önceden belirlenen “her bir madde için 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılım toplamı en az %70, medyan değeri en az 4, çeyrekler arası fark en çok 1 olması” ölçütleri doğrultusunda nicel veriler bakımından birinci oturumda 57 standart ifadesinde uzlaşma sağlanmış, 13 standart ifadesinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Ayrıca, nicel verilerin yanı sıra uzmanların maddelere yönelik açık uçlu olarak dile getirdikleri görüş ve eleştiriler doğrultusunda 10 standart ifadesinde düzenlemeler ve eklemeler yapılmış, 4 madde ise anketten çıkartılarak elenmiştir.

Delphi-2 anketinin oluşturulması: İkinci Delphi anketinin oluşturulmasında, ilk turda üzerinde uzlaşmaya varılan ve herhangi bir değişiklik talebi dile getirilmeyen maddelere yer verilmemiştir. Bu noktada, nicel verilere göre uzlaşma ölçütlerini karşıladığı hâlde nitel veriler doğrultusunda birtakım eklemelerin veya değişikliklerin talep edildiği maddelerin, yeniden düzenlenmiş hâliyle ikinci oturumda yer aldığı belirtilmelidir. Dolayısıyla, YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 Anketi; yeniden düzenlenen 10 standart ifadesi, eklenen 2 standart ifadesi ve herhangi bir değişiklik yapılmayan 5 standart önerisi olmak üzere toplam 17 maddeden oluşturulmuştur. Buna ek olarak, Delphi-2 anketinde yer alan maddelere ilişkin, katılımcıların birinci oturumdaki hem kendi cevaplarını hem de grubun genel görüşünü gösteren analiz

sonuçlarına yer verilmiştir. Her bir katılımcının birinci turda verdiği cevapları görebilmesi için, Delphi-2 anketi katılımcı bazında ayrı ayrı hazırlanmıştır. YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 Anketi EK-3'te sunulmuştur. Son olarak, birinci oturumda uzlaşmaya varılan maddeler de dâhil olmak üzere, birinci oturum sonucunda elde edilen verilerin özeti, katılımcılarla paylaşılacak üzere ayrı bir doküman olarak hazırlanmıştır.

3.1.4.2. İkinci Tur Delphi Oturumu

Delphi-2 anketinin uygulanması: YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 Anketi'ne katılım daveti, birinci oturumda yanıtları değerlendirilen 47 uzmana gönderilmiştir. Anket formu, Word dokümanı formatında hazırlanmış ve katılımcılardan bu doküman üzerinde görüşlerini belirtmelerinin ardından, dokümanı araştırmacıya e-posta olarak geri göndermeleri talep edilmiştir. Anketi yanıtlamaları için uzmanlara 2 hafta süre verildiği belirtilmiştir. Bu sürenin sonunda anketi 22 kişi yanıtlamıştır. Bu sayıyı arttırmak amacıyla, anketi henüz yanıtlamamış olan uzmanlara, hatırlatma maili gönderilmiş ve yine 2 hafta süre verilmiştir. Bunun sonucunda, katılımcı sayısı 35'e yükselmiştir. İkinci oturumda, uzman grubunda yer alan 20 YDY öğretim görevlisi ve 15 YDY yöneticisi çalışmaya katılmıştır. İkinci Delphi oturumuna katılan uzmanların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. YDY Kalite Standartları İkinci Delphi Oturumuna Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Bilgi Türü		f	%
Cinsiyet	Kadın	24	69
	Erkek	11	31
Mezuniyet derecesi	Yüksek Lisans	17	49
	Doktora	18	51
Mesleki Tecrübe	6-10 yıl	7	20
	11-15 yıl	17	49
	16 yıl ve üzeri	11	31
Toplam		35	100

Verilerin analizi: İkinci Delphi oturumunda uzmanlardan, 7 standart alanı altında toplamda 17 standart ifadesinin uygunluk düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiş ve ayrıca açık uçlu olarak yorum yapma imkânı tanınmıştır. Verilerin analizinde uzlaşma ölçütü olarak birinci oturumda olduğu gibi “her bir madde için 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılım toplamı en az %70, medyan değeri en az 4, çeyrekler arası fark en çok 1 olması” ölçütleri esas alınmıştır. Nicel veriler bakımından 16 standart ifadesin üzerinde uzlaşma sağlanmış, 1 standart ifadesinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Bahsi geçen madde üzerinde her iki oturumda da uzlaşma sağlanamaması sebebiyle, bu madde elenmiştir. Ayrıca, nicel verilerin yanı sıra uzmanların maddelere yönelik açık uçlu olarak dile getirdikleri görüş ve eleştiriler doğrultusunda, yalnızca 2 maddenin ifade edilme biçimi bakımından düzenlemeler yapılmıştır. Bu noktada, bu düzenlemelerin maddelerin içeriklerinde önemli bir değişikliğe yol açmadığı belirtilmelidir. Sonuç olarak, YDY kalite standartlarının uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmesi amacıyla yürütülen Delphi oturumları bu şekilde tamamlanmıştır. Araştırmanın birinci bölümü sonucunda nihai olarak belirlenen 68 adet YDY kalite standardına ilişkin veriler EK-4’te sunulmuştur.

3.2. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Önem ve Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerinin Belirlenmesine İlişkin Yöntem

Araştırmanın ikinci bölümünde, mevcut araştırmada Delphi tekniğiyle uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri ve kalite standartlarının önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, YDY öğrencilerinin standartların önem düzeyine ilişkin görüşleri, öğretim elemanlarının ise standartların hem önem düzeyine hem de kurumlarında gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşleri irdelenmiştir.

Aşağıda, araştırmanın ikinci bölümündeki; araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

3.2.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın bu bölümünde; verilerin anket yoluyla toplanmasından ve araştırmanın var olan bir durumu ortaya koymaya yönelik olmasından dolayı betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak örneklem üzerinde çeşitli veri toplama araçları kullanılarak yapılan tarama çalışmalarıdır (Karasar, 1998; Krathwohl, 1993). Betimsel tarama modeli; geçmişte veya halen mevcut olan bir durumu, herhangi bir müdahalede bulunmaksızın, var olduğu hâliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Fraenkel vd., 2012). Bu nedenle “Neden” sorusundan ziyade “Ne” sorusuna cevap aranır (Karasar, 1998). Tarama modelleri, evrenden alınan örneklem üzerinde çalışılarak, evrenin fikirleri, tutumları ve eğilimlerinin niceliksel olarak tanımlanmasına imkân verir. Ayrıca örneklemde elde edilen sonuçlar, araştırmacı tarafından genelleştirilebilir ve evren hakkında yargılarda bulunulabilir (Creswell, 2003:153; Gray, 2004:100). Büyüköztürk (2001:2)’e göre; tarama türü çalışmalar sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılmakta ve büyük gruplar üzerinde çalışmaya imkân vermektedir. Bu tür araştırmalar belirli bir grubun, herhangi bir zamanda ve yerde araştırma problemiyle ilgili var olan durumları ortaya koymak, yorumlamak, analiz etmek, sınıflandırmak, karşılaştırmak ve tanımlamak amacıyla tasarlanır (Cohen vd., 2007:205).

3.2.2. Evren - Örneklem

Araştırmanın ikinci bölümünün evrenini, Türkiye’deki üniversitelerin Yabancı Diller Yüksekokullarında bir yıl süreli yoğunlaştırılmış yabancı dil hazırlık programlarında öğrenim gören öğrenciler ve bu kurumlarda görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Hazırlık programına katılmamış olan öğrencilerin genelde haftada yalnızca 2 saat İngilizce dersi alması ve bu derslerin çok sayıda üniversitede uzaktan eğitim yoluyla yürütülüyor olması sebebiyle; araştırma evreni, YDY’lerde hazırlık sınıflarına katılan öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Ayrıca, hazırlık öğrenimi gören öğrencilerin bir yıl boyunca ortalama 750 saat civarında ders alması sebebiyle araştırma konusuna dair görüşlerine öncelik verilmesi gerekliliği ve bu öğrencilerin sayısının evreni oluşturacak büyüklükte olması evrenin belirlenmesi safhasında göz önünde bulundurulmuştur.

Öte yandan, hazırlık sınıfındaki öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun “isteğe bağlı” olarak yabancı dil hazırlık programına katılması ve her yıl değişen öğrenci sayılarına ilişkin kurumsal veya ulusal düzeyde herhangi bir veri bulunmaması sebebiyle, evreni oluşturan öğrenci sayısının net olarak tanımlanmasının oldukça güç olduğu belirtilmelidir. Buna ek olarak, çoğu YDY’de hazırlık sınıflarında görev alan öğretim elemanlarının ayrıca belirtilmemesi ve yine bununla ilgili kurumsal veya ulusal düzeyde herhangi bir veri bulunmaması sebebiyle, evreni oluşturan öğretim elemanı sayısının da net olarak tanımlanmasının oldukça güç olduğu ifade edilmelidir. Buna göre, araştırmada sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan uygun örneklem yöntemi kullanılmıştır. Buna ek olarak, örneklemede yanlılığı ve örnekleme hatasını azaltmak; örnekleme hassasiyetini ve evrenin temsil edilme gücünü arttırmak amacıyla tabakalı örnekleme yöntemi temel alınmıştır. Tabakalı örnekleme yöntemi, olasılık temelli örnekleme yöntemlerinden biri olarak evrenin oldukça büyük olduğu araştırmalarda kullanılmaktadır. Tabakalı örnekleme yöntemi, evreni oluşturan birimlerin, araştırma konusu ile ilgili önemli olduğu düşünülen bir özelliğinin (cinsiyet, yaş, kıdem, meslek, gelir vb.) farklı olması durumunda kullanılır. Tabakalı örnekleme yönteminde, örneklem seçilmeden önce, çalışma evreni çeşitli alt tabakalara bölünür ve sonrasında örnekler bu tabakalardan seçilir. Diğer bir ifadeyle, farklı özellikleri içeren evren, kendi içerisinde homojen tabakalara (alt gruplara / alt evrenlere) ayrılır ve her bir alt gruptan katılımcılar rastgele seçilir (Bernard, 2011; Neuman, 2014; Ural ve Kılıç, 2011).

Tabakalı örnekleme yönteminin orantılı ve orantısız olmak üzere iki çeşidi bulunmaktadır. Orantılı tabakalı örneklemede, örneklem sayısı belirlenirken tabakaların tüm evren içindeki oranları dikkate alınmakta iken, orantısız tabakalı örneklemede tabakaların evren içindeki oranları göz ardı edilmektedir (Mertens, 2010). Orantısız tabakalı örnekleme, evren içindeki her tabakanın örnekleme anlamı bir büyüklükte temsil edilmesinin gerekli olduğu durumlarda kullanılmaktadır (Morgan ve Morgan, 2008). Tabakalı örnekleme tekniğinde, örnekleme temsil edilmeyen bir tabaka bulunmamakta; ister orantılı ister orantısız olsun, örneklem için her tabakadan birimler seçilmekte ve her tabaka temsil edilmektedir (Cochran, 2007). Buna göre, mevcut araştırmada, orantısız tabakalı örnekleme yöntemi temel alınmıştır.

Bu açıklamalar ışığında, mevcut araştırmada, öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitelerin URAP (Akademik Performansa Göre Üniversite Sıralaması [University Ranking by Academic Performance]) sıralamalarının ve toplam puan değerlerinin, araştırma sonuçlarına etki edebilecek bir değişken olduğu görüşü temel alınmıştır. Buna göre, araştırma örnekleminin belirlenmesi sürecinde, 2019-2020 URAP “Tüm Üniversitelerin Genel Sıralaması”nda yer alan 166 üniversite, “toplam puan” değerlerine göre 100’er puan aralıklarla 7 tabakaya (kategoriye) ayrılmıştır (URAP, 2020). Araştırmaya katılan öğrencilerin, öğrenim gördükleri üniversitenin yer aldığı kategorilere göre dağılımı Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversitenin URAP Kategorisine Göre Dağılımı

Kategori No	URAP 2019-2020 Toplam Puan Aralıkları	Üniversitelerin Sıralama Aralıkları	Katılımcı Öğrenci Sayısı (N)	Katılımcı Öğrenci Yüzdesi (%)
1	700-800	1-6	126	19,7
2	600-699	7-17	54	8,5
3	500-599	18-38	93	14,6
4	400-499	39-79	143	22,4
5	300-399	80-116	97	15,2
6	200-299	117-148	61	9,6
7	100-199	149-166	64	10,0
Toplam			638	100,0

Tabloya göre, birinci kategorideki üniversitelerden 126 öğrenci, ikinci kategorideki üniversitelerden 54 öğrenci, üçüncü kategorideki üniversitelerden 93 öğrenci, dördüncü kategorideki üniversitelerden 143 öğrenci, beşinci kategorideki üniversitelerden 97 öğrenci, altıncı kategorideki üniversitelerden 61 öğrenci, yedinci kategorideki üniversitelerden 64 öğrenci çalışmaya katılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, cinsiyete ve öğrenim gördükleri YDY’nin akreditasyon durumuna, bölümleri için hazırlık sınıfının zorunlu veya isteğe bağlı olma durumuna, üniversite türüne ve bölümün eğitim diline göre dağılımları Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete ve Öğrenim Gördükleri Kurumların Özelliklerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	421	66
Erkek	217	34
YDY'nin Akreditasyon Durumu		
Akreditasyon Var	237	37,1
Akreditasyon Yok	401	62,9
Hazırlık Sınıfının Zorunlu veya İsteğe Bağlı Olma Durumu		
Zorunlu	457	71,6
İsteğe Bağlı	181	28,4
Üniversite Türü		
Devlet	543	85,1
Vakıf	95	14,9
Bölümün Eğitim Dili		
Tamamen Türkçe	181	28,4
Kısmen Yabancı Dilde	61	9,6
Tamamen Yabancı Dilde	396	62,0
Toplam	638	100

Tablodaki verilere göre, araştırmaya 421 kadın ve 217 erkek öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden 237'si geçerli bir akreditasyonu bulunan, 401'i ise akreditasyonu bulunmayan bir YDY'de eğitim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden 457'si için hazırlık sınıfı lisans programları gereği zorunlu iken, 181 öğrenci hazırlık programına isteğe bağlı olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden 543'ü devlet üniversitelerinde, 95'i ise vakıf üniversitelerinde öğrenim görmektedir. Son olarak, araştırmaya katılan öğrencilerden 181'inin lisans programındaki eğitim dili tamamen Türkçe, 61'ininki kısmen yabancı dilde, 396'sının lisans programındaki eğitim dili ise tamamen yabancı dildedir.

Öğretim elemanı bakımından örneklemede, üniversiteler 6 tabakaya (kategoriye) ayrılmıştır. Bu noktada, 2019-2020 URAP genel sıralamasında son sıralarda yer alan üniversitelerin birçoğunun yeni kurulan üniversiteler olması ve YDY'lerde oldukça az sayıda öğretim elemanı bulunması sebebiyle, son kategori 200 puan aralığı temel alınarak oluşturulmuştur. Diğer tüm kategoriler ise, 100 puan aralığı temel alınarak oluşturulmuştur. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının, görev

yaptıkları üniversitenin 2019-2020 URAP genel sıralamasında yer aldığı kategorilere göre dağılımı Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Üniversitenin URAP Kategorisine Göre Dağılımı

Kategori No	URAP 2019-2020 Toplam Puan Aralıkları	Üniversitelerin Sıralama Aralıkları	Katılımcı Öğretim Elemanı Sayısı (N)	Katılımcı Öğrenci Yüzdesi (%)
1	700-800	1-6	21	8,1
2	600-699	7-17	19	7,5
3	500-599	18-38	53	20,5
4	400-499	39-79	86	33,3
5	300-399	80-116	54	20,9
6	100-299	117-166	25	9,7
Toplam			258	100,0

Tabloya göre, birinci kategorideki üniversitelerden 21 öğretim elemanı, ikinci kategorideki üniversitelerden 19 öğretim elemanı, üçüncü kategorideki üniversitelerden 53 öğretim elemanı, dördüncü kategorideki üniversitelerden 86 öğretim elemanı, beşinci kategorideki üniversitelerden 54 öğretim elemanı, altıncı kategorideki üniversitelerden 25 öğretim elemanı çalışmaya katılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının, cinsiyete ve görev yaptıkları YDY'nin akreditasyon durumuna, akreditasyon sürecinde görev alma durumuna, üniversite türüne, eğitim durumuna ve mesleki deneyimine göre dağılımları Tablo 25'te sunulmuştur.

Tablo 25. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	182	70,5
Erkek	76	29,5
YDY'nin Akreditasyon Durumu		
Akreditasyon Var	113	43,8
Akreditasyon Yok	145	56,2
Akreditasyon Sürecinde Görev Alma		
Evet	56	21,7
Hayır	202	78,3
Üniversite Türü		
Devlet	187	72,5
Vakıf	71	27,5
Eğitim Durumu		
Lisans	64	24,8
Yüksek Lisans	144	55,8
Doktora	50	19,4
Mesleki Deneyim		
0-5 yıl	24	9,3
6-10 yıl	66	25,6
11-15 yıl	71	27,5
16-20 yıl	39	15,1
21 ve üzeri	58	22,5
Toplam	258	100

Tablodaki verilere göre, araştırmaya 182 kadın ve 76 erkek öğretim elemanı katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarından 113'ü geçerli bir akreditasyonu bulunan, 145'i ise akreditasyonu bulunmayan bir YDY'de görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarından 56'sı akreditasyon sürecinde aktif olarak görev almış, 202'i ise akreditasyon sürecinde aktif bir görev almamıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarından 64'ü lisans, 144'ü yüksek lisans, 50 ise doktora derecesine sahiptir. Son olarak, araştırmaya katılan öğretim elemanlarından 24'ü 0-5 yıl, 66'sı 6-10 yıl, 71'i 11-15 yıl, 39'u 16-20 yıl ve 58'i 21 yıl ve üzerinde mesleki deneyime sahiptir.

3.2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın bu bölümünde; veri toplama aracı olarak, “YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketi” ve “YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketi”

olmak üzere, katılımcıların birbirinden farklı demografik özelliklerine ilişkin sorular içeren iki farklı anket tasarlanmıştır.

YDY kalite standartlarının önem ve gerçekleşme düzeyini belirlemeye yönelik hazırlanan anket maddeleri, araştırma kapsamında Delphi tekniğiyle uzman görüşleri doğrultusunda son hâli verilen “YDY Kalite Standartları”ndan üretilmiştir. Bu noktada, uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen standart ifadelerinin, akreditasyon sürecinde etkin rol oynayan ve bu konuda bilgi sahibi olan kişilere yönelik olması sebebiyle birtakım terimsel ifadeler içerdiği, ayrıca birçok standart maddesinin ilgili kişilere yeterli oranda yol gösterici olması bakımından birkaç yargı içerdiği belirtilmelidir. Dolayısıyla, YDY kalite standartlarının öğrenci ve öğretim elemanları için daha net ve anlaşılır olmasını sağlamak amacıyla, anket maddeleri olarak, standartların sadeleştirilerek adapte edilmiş versiyonları kullanılmıştır. Bunun için, her bir standart maddesi anlam bakımından özüne sadık kalınarak daha yalın bir şekilde yeniden ifade edilmiştir. Ardından, öğrenci ve öğretim elemanları için adapte edilen anket maddelerine ilişkin danışman ve jüri üyelerinin görüşleri alınmış ve buna göre bazı ifadelerde düzenlemeler yapılmıştır. Buna ek olarak, 15 hazırlık sınıfı öğrencisi ile pilot uygulama yapılmış ve anket maddelerinin anlaşılabilirliğine dair görüşleri alınmıştır. Bu noktada, öğrencilerden anlaşılması güç olan maddeleri belirterek, bu maddelerde ne tür bir problem olduğunu ve bunu ortadan kaldırmak için önerilerini açıklamaları istenmiştir. Bunun sonucunda, 2 madde yeniden düzenlenerek, 5 madde ise ek açıklamalar yapılarak daha anlaşılır hale getirilmiştir. Standart maddelerinin bu şekilde adapte edilmesine yönelik düzenlemelerde, standartların Delphi oturumları sonucunda belirlenen nihai versiyonlarında yapı ve anlamsal olarak herhangi bir değişiklik yapılmadığı, standartların özüne sadık kalınarak yalnızca daha yalın bir şekilde yeniden ifade edildiği önemle vurgulanmalıdır. Delphi paneli sonucunda belirlenen YDY kalite standartları ile bunların öğrenci ve öğretim elemanı anketleri için adapte edilmiş versiyonları karşılaştırmalı olarak EK-5’te sunulmuştur.

Öğrenci ve öğretim elemanları için ayrı ayrı hazırlanan anketlerdeki maddeler aynı şekilde kullanılmıştır. Bununla birlikte, öğrenci ve öğretim elemanı anketlerinin demografik özellikler bölümünün farklılık gösterdiği belirtilmelidir. İki anket arasındaki farklılıklardan bir diğeri ise, öğrencilerden standartların yalnızca önem

düzeyine ilişkin görüşlerinin alınması, öğretim elemanlarından ise standartların hem önem düzeyine ilişkin hem de YDY’lerde gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerinin alınmasıdır. YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketi EK-6’da, YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketi ise EK-7’de sunulmuştur.

Delphi oturumları sonucunda, nihai olarak 68 adet YDY kalite standardı belirlenmiştir. Bununla birlikte, standart ifadelerinin öğrenci ve öğretim elemanları için adapte edilme aşamasında, iki standardın bölünerek ayrı maddeler olarak ifade edilmesi sonucunda, bu sayı 70’e yükselmiştir. Standart alanlarına göre “YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketi” ve “YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketi”ndeki madde sayıları Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. YDY Kalite Standartları Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi Standart Alanları ve Madde Sayısı

YDY Kalite Standartları Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi	
Standart Alanları	Standart Sayısı
Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	10
Personel Yönetimi	14
Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	16
Ölçme-Değerlendirme	6
Öğrenci Hizmetleri	9
Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	10
Sürekli İyileştirme	5
Toplam	70

Anketler, katılımcıların görüşlerini almak üzere 5’li likert tipinde hazırlanmıştır. Bunun için açıklamalar en olumsuzdan en olumluya doğru sıralanarak şu şekildedir;

Önem Düzeyi	Gerçekleşme Düzeyi
1- Hiç önemli değil	1- Hiç
2- Oldukça az önemli	2- Oldukça az
3- Kısmen önemli	3- Kısmen
4- Büyük oranda önemli	4- Büyük oranda
5- Tamamen önemli	5- Tamamen

YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketi’nin güvenilirliğinin belirlenmesi için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hem anketin geneline hem de her bir standart alanına ilişkin olmak üzere hesaplanmıştır. Özdamar (2013) Cronbach Alfa güvenilirlik

katsayısına ilişkin değerin 0,61 - 0,80 arasında olduğunda ölçeğin “orta” düzeyde güvenilir olduğunu ve 0,81- 1,00 arasında olduğunda ise ölçeğin “yüksek” düzeyde güvenilir olduğunu belirtmiştir. Buna göre, anketin geneline ve her bir standart alanına ait güvenirlik katsayısının “yüksek düzeyde güvenilir” değer aralığında yer aldığı ifade edilmelidir. Anketin geneline ve her bir alt boyutuna ait güvenirlik katsayısı değerleri Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketine İlişkin Güvenirlik Katsayıları

Standart Alanları	Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı
Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	,923
Personel Yönetimi	,932
Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	,955
Ölçme-Değerlendirme	,865
Öğrenci Hizmetleri	,850
Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	,927
Sürekli İyileştirme	,907
Maddelerin Tümü	,981

Benzer şekilde, YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketi’nin güvenirliğinin belirlenmesi için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hem anketin geneline hem de her bir standart alanına ilişkin olmak üzere hesaplanmıştır. Bunun sonucunda, anketin geneline ve standart alanlarına ait güvenirlik katsayısının “yüksek düzeyde güvenilir” değer aralığında yer aldığı görülmüştür. Yalnızca, ölçme-değerlendirme standart alanına ait gerçekleşme düzeyine ilişkin değerin “orta düzeyde güvenilir” değer aralığında yer aldığı görülmüştür. Anketin geneline ve her bir alt boyutuna ait güvenirlik katsayısı değerleri Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketine İlişkin Güvenirlik Katsayıları

Standart Alanları	Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı (Önem Düzeyi)	Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı (Gerçekleşme Düzeyi)
Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	,918	,920
Personel Yönetimi	,932	,910
Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	,957	,944

Ölçme-Değerlendirme	,844	,782
Öğrenci Hizmetleri	,924	,874
Tesis, Altyapı, Öğretim Mat. ve Kaynaklar	,964	,934
Sürekli İyileştirme	,951	,948
Maddelerin Tümü	,986	,980

3.2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, 2020-2021 akademik yılında, güz döneminin son 3 haftasında toplanmıştır. Bu noktada, öğrencilerin YDY’de bir dönem boyunca eğitim almaları ve bu kurumlardaki eğitim-öğretim hizmetini tecrübe ederek, buna göre görüş belirtmeleri özellikle tercih edilmiştir. Öte yandan, 2020-2021 akademik yılı boyunca, COVID-19 salgını nedeniyle yükseköğretim kurumlarının ülke genelinde uzaktan eğitim yoluyla hizmet sunduğu belirtilmelidir. Bu nedenle, araştırma verileri, Google Forms platformu üzerinde hazırlanan çevrimiçi (online) anketler aracılığı ile toplanmıştır. Bunun için öncelikle, anketlere ilişkin Etik Kurulu Onayı alınmıştır (EK-12). Ardından, YDY yöneticileri ile iletişime geçilmiş ve anketin uygulanabilmesi için izin istenmiştir. Dolayısıyla, araştırma verileri, izin verilen YDY’lerde hazırlık eğitimi alan öğrencilerden ve bu kurumlardaki öğretim elemanlarından çevrimiçi (online) olarak ve tamamen gönüllülük esasında alınmıştır. Bu noktada, katılımcıların anketi yanıtlarken dikkat etmesi gereken hususlara ilişkin açıklamalara hem e-postada hem de anketin giriş bölümünde yer verildiği önemle belirtilmelidir.

Veri toplama sürecinde, bu çalışmada “Evren-Örneklem” başlığında açıklandığı üzere, katılımcıların üniversitelerinin URAP kategorileri dikkate alınmıştır. Bu nedenle, veri toplama sürecinde, ilk etapta yeterli veri alınamayan kategorilerde bulunan üniversitelerdeki YDY’lerle tekrar iletişime geçilmiş ve öğretim elemanlarına bireysel olarak hatırlatma e-postası gönderilmiştir.

Araştırma verileri arasında yer alan üniversitelerin URAP kategori bilgileri, çalışmaya katılan öğrencilerin ve öğretim elemanlarının belirttiği üniversite bilgisine göre, 2019-2020 URAP genel sıralama listesi dikkate alınarak, araştırmacı tarafından eklenmiştir. Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri YDY’lerin akreditasyon durumuna ilişkin veriler; öğretim elemanlarından alınan verilerden ve

kurum internet sayfalarından faydalanılarak yine araştırmacı tarafından eklenmiştir. Öğrencilerin tümünün YDY'nin akreditasyon durumu ile ilgili bilgilerinin olmayabileceği düşüncesiyle, buna ilişkin bir soru ankette yer almamıştır. Buna ek olarak, öğrencilerin vermiş olduğu üniversite ve bölüm bilgilerine göre, öğrencilerin bölümü için hazırlık sınıfının zorunlu veya isteğe bağlı olma durumu ve ayrıca lisans programlarının eğitim dili bilgileri araştırmacı tarafından ÖSYM 2020 kılavuzu dikkate alınarak kontrol edilmiştir.

3.2.5. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen verilerin analizinde, SPSS 25 paket programı kullanılmıştır. Araştırma soruları doğrultusunda hangi analiz yöntemlerinin kullanılması gerektiğini belirlemek için, öncelikle araştırma örnekleminin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Bunun için alanyazında sıklıkla kullanılan, değişken gruplarına ait çarpıklık ve basıklık katsayıları temel alınmıştır. Değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık katsayıları Tablo 29'da sunulmuştur.

Tablo 29. Normallik Testi Sonuçları

	Değişken	Çarpıklık	Basıklık
Öğrenci Anketi (Önem Düzeyi)	Cinsiyet	,677	-1,547
	YDY'nin Akreditasyon Durumu	-,533	-1,721
	Hazırlık Sınıfının Zorunlu veya İsteğe Bağlı Olma Durumu	,962	-1,078
	Üniversite Türü	1,977	1,915
	URAP Kategorisi	,052	-1,013
	Bölümün Eğitim Dili	-,714	-1,358
Öğretim Elemanı Anketi (Önem Düzeyi)	Cinsiyet	,907	-1,187
	YDY'nin Akreditasyon Durumu	-,251	-1,952
	Akreditasyon Sürecinde Görev Alma Durumu	-1,381	-,094
	Üniversite Türü	1,013	-,982
	URAP Kategorisi	-,402	-,308
	Eğitim Durumu	,060	-,718
	Mesleki Deneyim	,075	-1,117

Öğr. El. Ank. (Gerçekleşme Düzeyi)	YDY'nin Akreditasyon Durumu	-,251	-1,952
	Üniversite Türü	1,013	-,982
	URAP Kategorisi	-,402	-,308

Çarpıklık ve basıklık katsayıları çalışmalarda sıklıkla temel alınmasına rağmen, hangi katsayı aralıklarının normal dağılıma işaret ettiğine ilişkin farklı görüşler öne sürülmektedir. Sosyal bilimler alanındaki çalışmalarda çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1 ile +1 arasında olması normal dağılım açısından mükemmel olarak yorumlanmakta, bununla birlikte, -2 ile +2 arasındaki değerlerin de kabul edilebilir olduğu belirtilmektedir (George ve Mallery, 2010). Lei ve Lomax (2005) çarpıklık ve basıklık katsayı değerlerini normallik düzeyi açısından üç kategoriye ayırmış ve bunları şu şekilde sıralamıştır; 1'den küçük çarpıklık ve basıklık değerleri = normal dağılım; 1 ve 2,3 arasındaki değerler = kabul edilebilir düzeyde normal olmayan dağılım; 2,3 ve üzerindeki değerler = ciddi düzeyde normal olmayan dağılım. Bu açıklamalar ışığında, araştırma örneklemindeki değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin çoğunun normal dağılım aralığında olduğu, bazı çarpıklık ve basıklık değerlerinin ise kabul edilebilir aralıklar içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, verilerin analizinde parametrik istatistiksel yöntemlerin kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistik tekniklerinden biri olan aritmetik ortalama, ikili gruplar arasında fark olup olmadığını belirlemem için bağımsız gruplar t-testi, üç ve daha fazla grup arasında fark olup olmadığını belirlemem için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Çalışmada ayrıca ikili gruplar arasında istatistiki olarak anlamlı düzeyde fark tespit edildiğinde, bu farkın etki büyüklüğü Cohen's d testi ile hesaplanmıştır. Cohen's d değerine göre etki büyüklüğü 0,20-0,49 arasında "küçük", 0,50-0,79 arasında "orta", 0,80 ve üzeri ise "büyük" etki olarak ifade edilmektedir (Cohen, 1988). ANOVA sonuçlarına göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark tespit edilmesi durumunda, farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post-hoc analizi olarak Tukey testi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan istatistiksel yöntemler ve testler Tablo 30'da sunulmuştur.

Tablo 30. Araştırmanın İkinci Bölümünde Kullanılan İstatistiksel Yöntemler ve Testler

1- YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?	Aritmetik ortalama ve standart sapma
2- YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde, i) cinsiyet ii) YDY'nin akreditasyon durumu iii) hazırlık sınıfının zorunlu olma veya isteğe bağlı olması iv) üniversite türü v) öğrenim görülen üniversitenin URAP kategorisi vi) bölümün eğitim dili değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?	Bağımsız örneklem t-testi ANOVA
3- YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?	Aritmetik ortalama ve standart sapma
4- YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde, i) cinsiyet ii) YDY'nin akreditasyon durumu iii) akreditasyon sürecinde görev alma durumu iv) üniversite türü v) çalışılan üniversitenin URAP kategorisi vi) eğitim durumu vii) mesleki deneyim değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?	Bağımsız örneklem t-testi ANOVA
5- YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?	Aritmetik ortalama ve standart sapma
6- YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde, i) YDY'nin akreditasyon durumu ii) üniversite türü iii) çalışılan üniversitenin URAP kategorisi değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?	Bağımsız örneklem t-testi ANOVA
7- YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?	Bağımsız örneklem t-testi

Süreksiz olan ölçekteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen verilerin yorumlanabilmesi için geliştirilen bir ölçekle “sürekli” hale getirilmiştir. 5’li likert tipinde hazırlanan anketlerde yer alan 4 aralık, 5 seçeneğe bölünmüş ($4:5 = 0.80$) ve bulunan sayı, seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek şu şekilde yorumlanmıştır:

Ortalama Değer	Önem Düzeyi ve Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Yorum
1.00 – 1.80 =	Hiç
1.81 – 2.60 =	Oldukça az
2.61 – 3.40 =	Kısmen
3.41 – 4.20 =	Büyük oranda
4.21 – 5.00 =	Tamamen

3.3. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisinin Geliştirilmesine İlişkin Yöntem

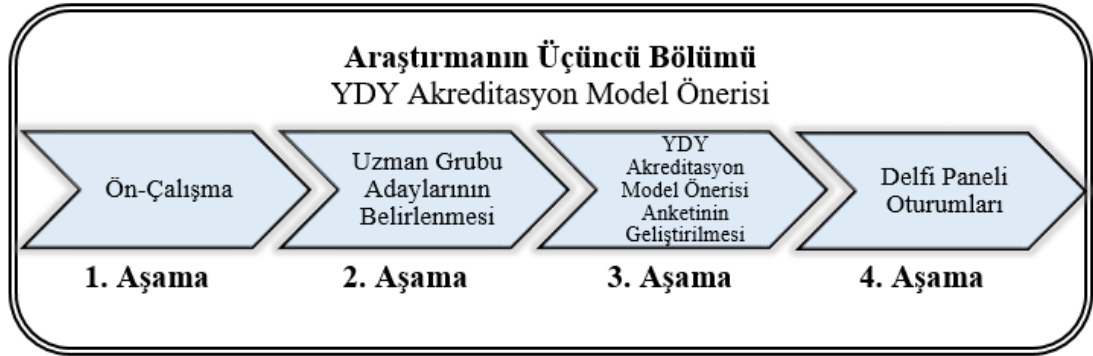
3.3.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın üçüncü bölümünde; YDY akreditasyonu için model önerisinin geliştirilmesi amacı kapsamında Delphi tekniği kullanılmıştır. Delphi tekniğine ilişkin açıklamalar; bu çalışmanın 3.1.1. no’lu başlığında yer aldığı için burada tekrar edilmemiştir.

Araştırmanın birinci ve üçüncü bölümünde Delphi tekniği kullanılması sebebiyle, yöntemsel olarak benzer bir sürecin takip edildiği söylenebilir. Buna karşın, YDY kalite standartlarının belirlendiği birinci bölümde ve YDY model önerisinin geliştirildiği üçüncü bölümdeki Delphi paneli katılımcılarının tamamen farklı uzman kişilerden oluştuğu ve farklı veri toplama araçlarının kullanıldığı belirtilmelidir. Diğer bir ifadeyle, araştırmanın birinci bölümünde YDY kalite standartlarının belirlenmesi için 2 turdan oluşan bir Delphi paneli yürütülmüş, buna ek olarak; araştırmanın üçüncü bölümünde, YDY akreditasyon model önerisinin geliştirilmesi amacıyla farklı uzman kişilerden oluşan ve yine 2 tur süren ayrı bir Delphi paneli daha yürütülmüştür.

Araştırmanın üçüncü bölümünde, YDY akreditasyon model önerisi geliştirilmesi amacıyla dört aşamadan oluşan bir süreç takip edilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünde takip edilen yöntemsel sürecin özeti Şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisi Geliştirilmesi Sürecine İlişkin Aşamalar

Araştırmanın üçüncü bölümünde ilk aşamada; araştırmanın amacı, araştırma soruları belirlenmiş ve buna uygun olarak araştırma modeline karar verilmiştir. İki, üç ve dördüncü aşamalarda ise Delphi tekniği uygulama süreci takip edilmiştir. Bu kapsamda, uzman grubu aday üyeleri belirlenmiş, veri toplama aracı geliştirilmiş ve iki tur süren Delphi paneli gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde takip edilen ve dört aşamadan oluşan YDY akreditasyon önerisi geliştirme sürecinin her bir aşamasındaki işlemleri daha detaylı olarak gösteren şema Şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisi Geliştirilmesinde Uygulanan Delphi Sürecine İlişkin Aşamaların Detayları

Araştırmanın Üçüncü Bölümü: YDY Akreditasyon Model Önerisi

1. Aşama - Ön Çalışma	2. Aşama - Uzman Grubu Adaylarının Belirlenmesi	3. Aşama - YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketinin Geliştirilmesi	4. Aşama - Delphi Paneli Oturumları
i) Araştırmanın amacı	i) Ölçütlerin belirlenmesi	i) Madde havuzunun oluşturulması	<i>Birinci Tur Delphi Oturumu</i> i) Anketin uygulanması
ii) Araştırma soruları	ii) Uzman grubu aday üyelerinin belirlenmesi	ii) Taslak ifadelerin geliştirilmesi	ii) Verilerin analizi
iii) Araştırma modeli		iii) Danışman ve meslektaş görüşü alınarak düzenlemeler yapılması	iii) Delphi-2 anketinin oluşturulması
		iv) Pilot uygulama ve düzenlemeler yapılması	<i>İkinci Tur Delphi Oturumu</i> i) Anketin uygulanması
		v) Danışman ve meslektaş görüşü alınarak düzenlemeler yapılması	ii) Verilerin analizi
		vi) Ankete son şeklinin verilmesi	iii) YDY akreditasyon model önerisinin belirlenmesi

3.3.2. Uzman Grubu Adaylarının Belirlenmesi

YDY akreditasyon model önerisi geliştirme sürecinin ikinci basamağı, Delphi tekniğiyle görüşlerine başvurulacak uzman grubun belirlenmesidir. Delphi paneli katılımcı sayısına ilişkin olarak bu çalışmada 3.1.2. no'lu başlık altında verilen açıklamalar ışığında, araştırma kapsamında en az 25 uzmandan görüş alınması hedeflenmiştir. Öte yandan, Delphi tekniği sürecinde uzmanların veri toplama aracına art arda birkaç kez cevap vermeleri gerektiği için ve süreç içerisinde katılımcı sayısının azalma ihtimaline karşın, ilk turda katılımcı uzman grubu üye sayısının 35 olması hedeflenmiştir.

Ölçütlerin belirlenmesi: YDY akreditasyon model önerisi geliştirmek amacıyla yürütülen çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın amacına en iyi şekilde hizmet etmesini sağlamak için, görüşlerine başvurulacak uzman kişilerde birtakım ölçütler aranmıştır. Uzman grubu aday üyelerinin, aşağıdaki niteliklerden herhangi birine sahip olması ve çalışmaya katılmak için gönüllü olması gerekli görülmüştür.

- Çalıştığı kurumun akredite edilmesi sürecinde; akreditasyon ekibi koordinatörü veya yönetici olarak görev yapmış olmak,
- Eğitim kurumlarının akreditasyonu sürecinde ziyaret ekibi üyesi (değerlendirici) olarak tecrübe sahibi olmak,
- Eğitim kurumlarının akreditasyonu konusunda akademik çalışmalar (makale/tez/kitap) yapmış olmak.

Bu ölçütlerden herhangi birini karşılayan kişilerin; akreditasyon kuruluşlarının yapılanması, bu kuruluşların görev ve sorumlulukları, akreditasyon sürecinin nasıl yürütülmesi gerektiği, süreçte yaşanan birtakım aksaklıklar ve bunların nasıl giderilebileceği konuları hakkındaki görüşleri çalışma kapsamında ortaya koyulacak model önerisine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmüştür.

Uzman grubu aday üyelerinin belirlenmesi: İlk ölçütte belirtilen niteliklere sahip uzman kişilerin belirlenebilmesi için, ilk olarak akreditasyon geçerliği devam eden Türkiye'deki YDY'ler tespit edilmiştir. Buna göre, YDY'lerin 35'inin Pearson, 4'ünün CEA, 3'ünün EAQUALS tarafından akredite edildiği belirlenmiştir (CEA, 2020; EAQUALS, 2020b; Pearson, 2020b). Böylelikle, ilk ölçüt doğrultusunda

toplamda 42 YDY'nin yöneticileri ve akreditasyon sorumluları uzman grubu adayı olarak belirlenmiştir.

İkinci olarak, “eğitim kurumlarının akreditasyonu sürecinde değerlendirici/ziyaret ekibi üyesi olarak tecrübe sahibi olmak” ölçütü kapsamında, Eğitim Fakülteleri Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD) ziyaret ekibi üyeleri uzman grubu adayı olarak belirlenmiştir. Bu noktada, diğer akreditasyon kuruluşlarında görev yapan ziyaret ekibi üyelerine nazaran, EPDAD ziyaret ekibi üyelerinin, akademik anlamda çalışma alanlarının eğitim bilimleri olması sebebiyle; bu çalışma konusuyla alan (branş) yakınlığı bulunması ve konu hâkimiyeti göz önünde bulundurulmuştur. Bu kapsamda, değerlendirici olarak tecrübe sahibi olan 103 öğretim üyesi uzman grubu adayı olarak belirlenmiş ve EPDAD Yönetim Kurulu Kararı'yla çalışmaya davet edilmiştir.

Uzman grubu adaylarının belirlenmesi için son olarak, eğitim kurumlarının akreditasyonu konusunda akademik çalışma yapmış olan kişilerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanan makaleler, bildiriler ve YÖK-Tez Merkezi taranmış ve 36 kişi “akreditasyon konusunda yayım yapmış olmak” ölçütü kapsamında uzman grubu adayı olarak belirlenmiştir.

Belirlenen uzman grubu aday üyelerinin çalışmaya davet edilmesine ve çalışmaya katılanların demografik özelliklerine göre dağılımlarına ilişkin açıklamalar Delphi tekniği süreci doğrultusunda “3.3.4.1. Birinci Tur Delphi Oturumu” ve “3.3.4.2. İkinci Tur Delphi Oturumu” başlıkları altında detaylıca sunulmuştur. Bununla birlikte, birinci tur Delphi oturumuna 34, ikinci tur Delphi oturumuna ise 27 panelistin katıldığı burada kısaca ifade edilmelidir. YDY akreditasyon modelinin geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen Delphi paneline katılan uzmanlara ait bilgiler Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31. YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi Paneline Katılan Uzmanlara İlişkin Demografik Bilgiler

Uzman No	Cinsiyet	Mezuniyet derecesi	Mesleki tecrübe	Delphi-1	Delphi-2
Uzman-1	Kadın	Doktora	20	+	+
Uzman-2	Erkek	Yüksek lisans	10	+	+
Uzman-3	Erkek	Yüksek lisans	10	+	+
Uzman-4	Kadın	Yüksek lisans	10	+	+
Uzman-5	Kadın	Doktora	11	+	-
Uzman-6	Kadın	Yüksek lisans	22	+	+
Uzman-7	Erkek	Yüksek lisans	20	+	+
Uzman-8	Kadın	Yüksek lisans	21	+	+
Uzman-9	Erkek	Yüksek lisans	8	+	+
Uzman-10	Kadın	Yüksek lisans	30	+	+
Uzman-11	Kadın	Doktora	25	+	-
Uzman-12	Kadın	Doktora	10	+	+
Uzman-13	Kadın	Doktora	22	+	+
Uzman-14	Erkek	Doktora	17	+	+
Uzman-15	Erkek	Yüksek lisans	17	+	-
Uzman-16	Kadın	Yüksek lisans	12	+	+
Uzman-17	Kadın	Yüksek lisans	10	+	+
Uzman-18	Erkek	Doktora	13	+	+
Uzman-19	Kadın	Yüksek lisans	25	+	+
Uzman-20	Kadın	Doktora	22	+	-
Uzman-21	Erkek	Doktora	19	+	+
Uzman-22	Erkek	Doktora	13	+	+
Uzman-23	Erkek	Doktora	15	+	+
Uzman-24	Kadın	Doktora	30	+	+
Uzman-25	Erkek	Yüksek lisans	22	+	-
Uzman-26	Kadın	Doktora	25	+	+
Uzman-27	Erkek	Doktora	29	+	+
Uzman-28	Kadın	Doktora	20	+	+
Uzman-29	Erkek	Yüksek lisans	14	+	+
Uzman-30	Kadın	Doktora	25	+	+
Uzman-31	Erkek	Doktora	22	+	-
Uzman-32	Erkek	Yüksek lisans	10	+	+
Uzman-33	Kadın	Doktora	25	+	+
Uzman-34	Kadın	Yüksek lisans	10	+	-
Toplam				34	27

3.3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın bu bölümünde veri toplama aracı olarak kullanılmak üzere YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketi'nin geliştirilmesi amacıyla (araştırmanın birinci

bölümünde yürütülen YDY Kalite Standartları Önerisi Anketi'nin geliştirilmesi sürecinde olduğu gibi) 6 aşamadan oluşan bir süreç izlenmiştir. Bu sürecin aşamaları maddeler hâlinde şu şekilde sıralanabilir:

- i) Madde havuzunun oluşturulması,
- ii) Taslak maddelerin geliştirilmesi
- iii) Danışman ve meslektaş görüşü alınarak düzenlemeler yapılması,
- iv) Pilot uygulama ve düzenlemeler yapılması,
- v) Danışman ve meslektaş görüşü alınarak düzenlemeler yapılması,
- vi) Ankete son şeklinin verilmesi.

Bu aşamalardan ilkinde, birçok akreditasyon kuruluşuna ait dokümanlar, internet sayfaları ve akademik yayınlar incelenerek, araştırma sorusu ve araştırmanın amacı kapsamında model önerisinde yer alabilecek nitelikteki veriler bir araya getirilmiştir. Bu kapsamda temel alınan dokümanlar, bu çalışmada 3.1.3. no'lu başlık altında sunulmuştur. İkinci aşamada ise, model önerisinde yer alan her bir alt başlıktaki benzer maddelerin birleştirilmesi ve aynı konuda farklı uygulamaların olması durumunda ise bunların sentezlenmesi sonucunda taslak maddeler oluşturulmuştur. Bir sonraki aşamada, ortaya çıkan taslak ifadelerle ilişkin danışman ve meslektaş görüşü alınmıştır. Bu aşamada; bir YDY yöneticisi, bir Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı öğretim üyesi, yüksek lisans tez konusu YDY'lerin akreditasyonu olan bir İngilizce öğretim görevlisi, bir de ziyaret ekibi üyesi olarak tecrübe sahibi olan öğretim üyesi olmak üzere toplam 4 kişiden görüş alınmıştır. Danışman ve meslektaş görüşleri doğrultusunda, taslak ifadelerden 5 tanesi elenmiş, 4 tanesi başka bir ifade ile birleştirilmiş ve 2 tane yeni ifade eklenmiştir. Ayrıca, bazı ifadelerde kelime düzeyinde terimsel değişiklikler ve düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler sonucunda ortaya çıkan taslak ifadeler ve bu ifadelerin oluşturulmasında temel alınan başlıca kaynaklar EK-8'de sunulmuştur.

Danışman ve meslektaş görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenen anket formu, pilot uygulama amacıyla beş İngilizce öğretim görevlisiyle paylaşılmış ve kendilerinden anketi doldurarak anket maddelerinin anlaşılabilirliği ve görünüş geçerliği hakkında geri bildirimde bulunmaları istenilmiştir. Elde edilen geri bildirimler doğrultusunda; bazı yazım hataları düzeltilmiş, anlaşılması güç olan ifadelerin daha

açık ve net bir hâle getirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bir sonraki adımda, anket formu bir Türkçe öğretmeni tarafından değerlendirmiş ve son olarak yine bazı ifadelerin daha iyi anlaşılır hâle getirilmesi için az sayıda değişiklik yapılmıştır. Bu şekilde, YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketi'ne son şekli verilerek araştırma için hazır hâle getirilmiştir. YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketi'nde yer alan alt başlıklar ve madde sayıları Tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32. YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketinde Yer Alan Alt Başlıklar ve Madde Sayıları

YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketi	
Alt başlıklar	Madde Sayısı
1) Temel ilkeler	2
2) Akreditasyon kuruluşunun misyon, görev ve sorumlulukları	8
3) Akreditasyon kuruluşunun yapılanması	8
4) Ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesi ve eğitimi	2
5) Ziyaret ekibinin oluşturulması	2
6) Akreditasyon kategorileri ve geçerlik süreleri	5
7) Akreditasyon süreci	
i) Ziyaret Öncesi Faaliyetler	16
ii) Ziyaretin Gerçekleşmesi	6
iii) Ziyaret Sonrası Faaliyetler	18
Toplam	67

YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketi, katılımcıların ankette yer alan ifadelerin uygunluk düzeyine ilişkin görüşlerini almak üzere 5'li likert tipinde tasarlanmıştır. Açıklamalar en olumsuzdan en olumluya doğru şu şekilde sıralanmıştır.

- 1- Kesinlikle uygun değil
- 2- Uygun değil
- 3- Kararsızım
- 4- Uygun
- 5- Kesinlikle uygun

Buna ek olarak, Delphi tekniği uygulama yönergelerine uygun bir şekilde, katılımcıların ankette yer alan her bir ifadeye ilişkin eleştirilerini, görüş ve önerilerini açık uçlu olarak belirtmelerine imkân tanıyan “Yorumlar” bölümü eklenmiştir. YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi EK-9'da sunulmuştur.

3.3.4. Delphi Paneli Oturumları

Araştırmanın bu bölümünde YDY akreditasyon model önerisinin geliştirilmesi amacıyla yürütülen Delphi paneli oturumlarına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Araştırmanın bu bölümünde elde edilen verilerin analizinde, bu çalışmadaki 3.1.4. no’lu başlık altında yer alan açıklamalar ışığında belirlenen uzlaşma ölçütleri ve her bir uzlaşma ölçütü için belirlenen uzlaşma değerleri aynı şekilde kullanılmıştır. Bu uzlaşma ölçütleri ve uzlaşma değerleri Tablo 33’te sunulmuştur.

Tablo 33. Delphi Paneli Veri Analizi İçin Uzlaşma Ölçütleri ve Uzlaşma Değerleri

Frekans dağılımı (4-5) $\geq \%70$	Medyan ≥ 4	Çeyrekler açıklığı (ÇA) ≤ 1

3.3.4.1. Birinci Tur Delphi Oturumu

Uzman grubu aday üyelerinin çalışmaya davet edilmesi ve anketin uygulanması: YDY akreditasyon model önerisi geliştirme sürecinde, görüşlerine başvurulmak üzere uzman grubu adayı olarak önceden belirlenmiş olan; i) 42 YDY’nin yöneticilerine ve akreditasyon sorumlularına, ii) akreditasyon sürecinde değerlendirici olarak tecrübe sahibi olan 103 öğretim üyesine ve iii) akreditasyon konusunda akademik çalışmalar yapmış olan 36 kişiye e-posta gönderilmiştir.

Uzman grubu adaylarına gönderilen e-postada; araştırmacılar, çalışmanın amacı, Delphi paneli oturum süreçleri ve katılımcıların kişisel bilgilerinin gizliliği konularını içeren bir davet mektubu yer almıştır. “YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi” hem Word dokümanı formatında hem de çevrimiçi platformda yanıtlanmak üzere elektronik olarak hazırlanmış ve uzman grubu aday üyeleriyle paylaşılmıştır.

Uzman grubu adaylarından anketi bir ay içerisinde tamamlayarak çalışmaya katılmaları talep edilmiştir. Bu sürenin sonunda, 23 kişiden yanıt alınmıştır. Bu sayıyı arttırmak amacıyla, uzman grubu adaylarına hatırlatma maili gönderilmiş ve yine bir ay süre verilmiştir. Bunun sonucunda, katılımcı sayısı 34’e yükselmiştir. YDY yöneticisi veya YDY akreditasyon sorumlusu olarak kurumun akredite edilme sürecinde görev alan 19 kişi, değerlendirici olarak tecrübe sahibi olan 6 kişi ve

akreditasyon konusunda akademik çalışmaları olan 9 kişi birinci Delphi oturuma katılmıştır. YDY akreditasyon model önerisi birinci Delphi oturumuna katılan uzmanların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34. YDY Akreditasyon Model Önerisi Birinci Delphi Oturumuna Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Bilgi Türü		f	%
Cinsiyet	Kadın	19	56
	Erkek	15	44
Mezuniyet derecesi	Yüksek Lisans	16	47
	Doktora	18	53
Mesleki Tecrübe	10 - 14 yıl	13	38
	15 - 20 yıl	7	21
	21 yıl ve üzeri	14	41
Toplam		34	100

Delphi-1 anketi verilerinin analizi: Birinci Delphi oturumunda uzmanlardan, YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi'nde yer alan 7 başlık altındaki 67 maddenin uygunluk düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiş ve ayrıca açık uçlu olarak yorum yapma ve yeni standart önerileri geliştirme imkânı tanınmıştır. Verilerin analizinde uzlaşma ölçütü olarak önceden belirlenen “her bir madde için 4 (Uygun) ve 5 (Kesinlikle Uygun) düzeyindeki yanıtlarının frekans dağılım toplamı en az %70, medyan değeri en az 4, çeyrekler arası fark en çok 1 olması” ölçütleri doğrultusunda birinci oturumda nicel veriler bakımından 65 madde üzerinde uzlaşma sağlanmış, 2 madde üzerinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Ayrıca, nicel verilerin yanı sıra uzmanların maddelere yönelik açık uçlu olarak dile getirdikleri görüş ve eleştiriler doğrultusunda 14 madde üzerinde düzenlemeler yapılmış ve 6 madde önerisi ankete eklenmiştir.

Delphi-2 anketinin oluşturulması: İkinci Delphi oturumu için anketin oluşturulmasında, ilk turda üzerinde uzlaşmaya varılan ve herhangi bir değişiklik talebi dile getirilmeyen maddelere yer verilmemiştir. Bu noktada, uzlaşma ölçütlerini karşıladığı hâlde birtakım eklemelerin veya değişikliklerin talep edildiği maddelerin, yeniden düzenlenmiş hâliyle ikinci oturumda yer aldığı belirtilmelidir. Dolayısıyla,

Delphi-2 anketi; birinci oturumda üzerinde uzlaşmaya varılamayan, değişiklik talep edilen ve uzmanlar tarafından önerilen toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Buna ek olarak, Delphi-2 anketinde yer alan maddelere ilişkin, katılımcıların birinci oturumdaki hem kendi cevaplarını hem de grubun genel görüşünü gösteren analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Her bir katılımcının birinci turda verdiği cevapları görebilmesi için, Delphi-2 anketi katılımcı bazında ayrı ayrı hazırlanmıştır. YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-2 Anketi EK-10'da sunulmuştur. Son olarak, birinci oturumda uzlaşmaya varılan maddeler de dâhil olmak üzere, birinci oturum sonucunda elde edilen verilerin özeti, katılımcılarla paylaşılacak üzere ayrı bir doküman olarak hazırlanmıştır.

3.3.4.2. İkinci Tur Delphi Oturumu

Delphi-2 anketinin uygulanması: YDY akreditasyon model önerisi ikinci Delphi oturumuna katılım daveti, birinci oturumu tamamlayan 34 uzmana gönderilmiştir. “YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-2 Anketi” Word dokümanı formatında hazırlanmış ve katılımcılardan bu doküman üzerinde görüşlerini belirtmelerinin ardından, dokümanı araştırmacıya e-posta olarak geri göndermeleri talep edilmiştir. Anketi yanıtlamaları için panelistlere 2 hafta süre verildiği belirtilmiştir. Bu sürenin sonunda anketi 10 kişi yanıtlamıştır. Bu sayıyı arttırmak amacıyla, anketi henüz yanıtlamamış olan uzmanlara, hatırlatma maili gönderilmiş ve yine 2 hafta süre verilmiştir. Bunun sonucunda, katılımcı sayısı 22'ye yükselmiştir. Sonrasında, katılımcı sayısını arttırmak için bir kez daha hatırlatma maili gönderilmiş ve nihai olarak katılımcı sayısı 27'ye ulaşmıştır.

YDY yöneticisi veya YDY akreditasyon sorumlusu olarak kurumun akredite edilme sürecinde görev alan 15 kişi, değerlendirici olarak tecrübe sahibi olan 4 kişi ve akreditasyon konusunda akademik çalışmaları olan 8 kişi ikinci Delphi oturuma katılmıştır. YDY akreditasyon model önerisi ikinci Delphi oturumuna katılan uzmanların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 35'te sunulmuştur.

Tablo 35. YDY Akreditasyon Model Önerisi İkinci Delphi Oturumuna Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Bilgi Türü		f	%
Cinsiyet	Kadın	15	56
	Erkek	12	44
Mezuniyet derecesi	Yüksek Lisans	13	48
	Doktora	14	52
Mesleki Tecrübe	10 - 14 yıl	11	41
	15 - 20 yıl	6	22
	21 yıl ve üzeri	10	37
Toplam		27	100

Verilerin analizi: İkinci Delphi oturumunda uzmanlardan, YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-2 Anketi’nde yer alan 7 başlık altındaki 20 maddenin uygunluk düzeyine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiş, ayrıca açık uçlu olarak yorum yapma imkânı tanınmıştır. Verilerin analizinde uzlaşma ölçütü olarak birinci oturumda olduğu gibi “her bir madde için 4 (Uygun) ve 5 (Kesinlikle Uygun) yanıtlarının frekans dağılım toplamı en az %70, medyan değeri en az 4, çeyrekler arası fark en çok 1 olması” ölçütleri esas alınmıştır. Nicel veriler bakımından tüm maddeler üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Nicel verilerin yanı sıra uzmanların maddelere yönelik açık uçlu olarak dile getirdikleri görüşler doğrultusunda, 3 madde üzerinde kısmen düzenlemeler yapılmıştır. Bu noktada, bu düzenlemelerin maddelerin içeriklerinde önemli bir değişikliğe yol açmadığı belirtilmelidir. Sonuç olarak, YDY akreditasyon model önerisinin geliştirilmesi amacıyla yürütülen Delphi oturumları bu şekilde tamamlanmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümü sonucunda nihai olarak belirlenen 73 adet YDY akreditasyon model önerisi maddesine ilişkin veriler EK-11’de sunulmuştur.

3.4. Delphi Tekniğinde Geçerlik ve Güvenirlik

Delphi tekniği uygulamaları zaman içerisinde önemli değişikliklere uğramış olsa da geçerlik ve güvenilirliğine dair açık, net ve anlaşılır açıklamalar pek yapılmamıştır. Delphi tekniğinin positivist ve post-positivist paradigmlar arasında yer alması, hangi yaklaşımdaki geçerlik ve güvenirlilik tekniklerinin temel alınacağı konusunda bir sorun yaratmaktadır. Bu durum bazı çalışmalarda Delphi tekniğinin bir

sınırlılığı olarak belirtilmiştir (Hasson ve Kenny; 2011). Bununla birlikte, Delphi tekniği uygulamalarında; uzman görüşlerinin alınması, gruptaki baskın bireylerin görüşlerinin benimsenme durumunun olmaması, birkaç tur boyunca uzmanlardan onay alınması ve grubun genelinin uzlaşmaya varması gerekliliği, elde edilen sonuçların geçerliğini ve güvenilirliğini arttırdığı ifade edilmektedir (Clayton, 1997; Cross, 1999; Hasson vd. 2000; Okoli ve Pawlowski, 2004; Scheele, 2002; Schmidt, 1997; Williams ve Webb, 1994).

Delphi tekniğinin güvenilirliğiyle ilgili yapılan araştırmalarda, Delphi tekniği diğer araştırma yöntemleri ile karşılaştırılmış ve bunun sonucunda Delphi tekniğinin daha etkili olduğu ve en az diğer teknikler kadar güvenilir olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmektedir (Paykoç ve Ok, 1990). Penfield (1975) ve Sack (1974) Delphi tekniğini diğer yüz-yüze görüşme yöntemleriyle karşılaştırmış ve Delphi tekniği ile daha doğru bulgular elde edildiği sonucuna ulaşmıştır. Buna ek olarak, Riggs (1983) ise Delphi tekniğini grup görüşmesiyle karşılaştırmış ve Delphi tekniği ile uzun dönem tahminlerde daha doğru sonuçlar elde edildiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde, Ono ve Wedemeyer (1994) aynı konu üzerinde 16 yıl arayla yapılan iki Delphi panelinin sonuçlarını karşılaştırmış ve her iki çalışmanın sonuçlarının birbiriyle uyumlu olduğunu, ayrıca, daha erken yapılan Delphi çalışmasının araştırma konusuyla ilgili tahminlerde doğru sonuçlar verdiğini belirtmiştir. 1950’li yıllardan beri kullanılan Delphi tekniğinde, geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla şu hususlara dikkat edilmesi gerektiği belirtilmiştir (Jillson, 1975):

- Araştırma probleminin ve amacının uygun olması,
- Katılımcıların seçimi ve uzmanlıkları,
- Veri toplama aracının geliştirilmesi ve uygulanması,
- Panelistlere geri bildirim verilmesi,
- Panelistler arasında uzlaşmanın sağlanması,
- Grup toplantısı.

Araştırma sürecinde, çalışmanın geçerliğini arttırmak üzere dikkate alınması gereken birtakım hususlar Gül ve Sözbilir (2015) tarafından şu şekilde belirtilmiştir;

- Uzman görüşlerinin alınması,
- Veri toplama araçları hakkında detaylı bilgi verilmesi,
- Elde edilen verilerin toplanma süreci hakkında bilgilendirme yapılması,

- Veri analiz yöntemlerinin ve değerlendirme işlemlerinin anlatılması,
- Çalışmanın sayıltılarının ve sınırlılıkların belirtilmesi,
- Seçilen örnekleme ait açıklama yapılması,
- Araştırma sürecine katılım yapılırken gönüllük esasına dikkat edilmesi,
- Çalışma süresinin betimlenmesi,
- Madde sayısı ve alt boyutların açıklanması.

Bu çalışmada, Delphi tekniğinin hem sınırlı yanları göz önüne alınarak, araştırma öncesinde bu hususların asgari düzeye indirilmesine yönelik önlemler alınmış; hem de geçerlik ve güvenilirliği arttırmak için ifade edilen öneriler doğrultusunda işlemler yürütülmüştür. Örneğin, araştırma amacıyla Delphi tekniği kullanım amacının tamamen örtüştüğü, alanyazında standart belirleme çalışmalarında genel olarak Delphi tekniği kullanıldığı mevcut araştırmanın yöntem başlığında daha önce ifade edilmiştir.

Panelistlerin sahip olması gereken niteliklerin çalışma öncesinde açıkça tanımlanması ve bu niteliklere uygun panelistlerin seçilmesi geçerliğin sağlanması açısından önem taşımaktadır (Clayton, 1997). Buna göre, panelistlerin belirlenmesinde, bireylerin uzmanlık alanlarına son derece dikkat edilmiştir. Bu noktada, uzman grubu adaylarının yüksek lisans veya doktora tez çalışması konusunun, YDY’de eğitim-öğretim niteliğini arttırmaya yönelik olması ölçütü dikkate alınmıştır. Ayrıca, uzman grubun belirlenmesi sürecinde, bazı YDY yöneticilerinin uzmanlık alanının yabancı dil öğretimi olmadığı görülmüş ve bu yöneticiler çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Veri toplama aracının geliştirilmesi sürecinde 6 aşamadan oluşan detaylı bir süreç takip edilmiştir. Veri toplama aracının geliştirilmesi sürecinde, birçok araştırmacıdan “akran/uzman görüşü” alındığı ve pilot uygulamaların yapıldığı özellikle belirtilmelidir. Ayrıca, tüm Delphi oturumlarında veri toplama aracında, maddelere ilişkin açık uçlu olarak görüş belirtme bölümüne yer verilmiş, böylelikle, elde edilen verilerin çeşitlemesi sağlanmaya çalışılmıştır. Veri çeşitlemesinde, farklı veri toplama ve analiz yöntemleri bir arada kullanılarak verilerin daha derin, zengin, sağlam, kapsamlı, nitelikli ve gelişmiş olması sağlanmaktadır (Creswell ve Miller,

2000; Patton, 1999). Bu açıdan, panelistlerden maddelere ilişkin eleştiri ve önerileri alınarak, maddelerin kalitesinin iyileştirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, ilk oturumda panelistlere tamamen açık uçlu sorular yöneltmek yerine, bu çalışmada olduğu gibi, kapalı uçlu (likert tipi) soruların yöneltilmesi de geçerliliği sağlamak adına önerilmektedir (Hsu ve Sanford, 2007b).

Veri toplama sürecinde, ilerleyen Delphi oturumlarında, katılımcı sayısının azalma riskine karşılık, alanyazında belirtilen asgari panelist sayısından daha fazla sayıda paneliste ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri analizi sürecinde, üç farklı uzlaşma ölçütü bir arada kullanılmış ve bir maddenin kolaylıkla kabul edilme ihtimali azaltılmıştır. Delphi tekniğinde elde edilen nitel veriler “kodla-yeniden kodla stratejisi” temel alınarak iki hafta arayla tekrar analiz edilmiştir. Bu yöntemde, araştırmacı aynı verileri belirli bir bekleme süresi sonrasında tekrar analiz ederek verilerin yorumlanması konusunda tutarlılığı sağlamaktadır (Anney, 2014). Ayrıca, verilerin analizinde, nesnellik ve tarafsızlık ilkeleri ön plânda tutulmuştur. Nesnellik, bulguların ve yorumların, araştırmacının ön yargı ya da kişisel motivasyonlarına değil, katılımcılardan elde edilen verilere dayandığı anlamına gelmektedir (Korstjens ve Moser, 2018). Bu anlamda, verilerin analizi ve yorumlanması sürecinde nesnel davranılmış ve araştırmacının kişisel görüşleri ve beklentileri hiçbir şekilde araştırmaya yansıtılmamıştır. İkinci tur Delphi oturumunda, birinci oturum sonucunda elde edilen verilerin özeti sunularak, panelistlere geri bildirim sağlanmıştır.

Araştırma süreci boyunca danışman ve tez izleme komitesi üyelerine araştırma sürecindeki önemli adımlarda bilgi verilmiş, eleştiri ve önerileri dikkate alınarak süreç işletilmiştir. Araştırma sürecinin geneline ilişkin bu şekilde fikir alış-verişinde bulunmak inandırıcılık açısından alınabilecek önlemlerden biridir. Bu görüşmelerde alınan geri bildirimler, araştırmacının araştırma bulgularının kalitesini iyileştirmesine, düşünce ve yorumlarını test etmesine, ön yargılı davrandığı hususları fark etmesine yardımcı olmaktadır (Anney, 2014). Buna ek olarak, araştırmanın tüm aşamaları şeffaf bir şekilde tanımlanarak ayrıntılı betimleme yapılmış ve araştırma süreçleri hakkında okuyucuya yeterli bilgi sağlanmaya çalışılmıştır.

Son olarak, Delphi çalışmalarında elde edilen sonuçların inandırıcılığını arttırmak amacıyla izleme çalışmalarının yapılabilmesi ve bu tür ek araştırmaların,

Delphi sonuçlarının doğrulanması açısından önemli olduğu belirtilmektedir (Powell, 2003; Skulmoski vd., 2007). Buna göre, mevcut araştırmada Delphi oturumları sonucunda belirlenen YDY kalite standartlarına ilişkin, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan araştırmanın ikinci bölümünün, bu açıdan önem taşıdığı belirtilmelidir.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bu çalışmada, üniversitelerdeki YDY'lerin akreditasyonuna temel oluşturan kalite standartlarının belirlenmesi, bu standartların önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi ve YDY'lerin akreditasyonu için bir model önerisinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu bölümde, bu amaçlar doğrultusunda elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular sunulmuştur.

İlk olarak, YDY kalite standartlarının belirlenmesi amacıyla yürütülen Delphi oturumlarında ortaya çıkan bulgular genel olarak özetlenmiş ve daha sonra her bir standart alanına ait bulgular akıcılığı sağlamak amacıyla standart alanı sıralamasına göre detaylı olarak sunulmuştur.

İkinci olarak, YDY öğrencilerinin *-Delphi oturumları sonucunda belirlenen-* YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerini ortaya koyan bulgular yer almaktadır. Ayrıca, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının hem önem düzeyine hem de kurumlarında gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerini ortaya koyan bulgular sunulmuştur.

Son olarak, YDY akreditasyon model önerisinin geliştirilmesi amacıyla yürütülen Delphi oturumlarında ortaya çıkan bulgular, önce genel olarak özetlenmiş ve ardından model önerisindeki başlıklar altında sırasıyla detaylı olarak sunulmuştur.

4.1. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, YDY kalite standartlarının belirlenmesi amacıyla yürütülen Delphi oturumlarında ortaya çıkan bulgular genel olarak

özetlenmiş, daha sonra her bir standart alanına ait bulgular standart alanı sıralamasına göre detaylı olarak sunulmuştur.

İlk olarak birinci Delphi oturumu sonucunda, YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi’ndeki her bir standart alanında; uzlaşma sağlanan, uzlaşma sağlanamayan, değişiklik talep edilmesi nedeniyle yeniden düzenlenerek ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan, uzman eleştirileri doğrultusunda elenen ve herhangi bir düzenleme yapılmadan ikinci Delphi oturumunda tekrar kullanılan madde sayılarını gösteren Tablo 36 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 36. YDY Kalite Standartları Önerisi Birinci Delphi Oturumu Genel Bulguları

Standart Alanı	Madde Sayısı	Uzlaşma Sağlanan	Uzlaşma Sağlanamayan	Değişiklik Talep Edilen	Elenen	İkinci Oturumda Aynı Şekilde Sorulan
1. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	9	8	1	1	-	-
2. Personel Yönetimi	13	10	3	1	1	1
3. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	14	14	-	5	-	-
4. Ölçme-Değerlendirme	7	4	3	1	1	1
5. Öğrenci Hizmetleri	11	8	3	1	2	-
6. Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	10	10	-	1	-	-
7. Sürekli İyileştirme	6	3	3	-	-	3
Toplam	70	57	13	10	4	5

Tablodaki veriler incelendiğinde, birinci Delphi oturumunda yer alan 70 adet standart önerisi içerisinde, 57’si üzerinde nicel veriler bakımından uzlaşma sağlandığı fakat 13’ü üzerinde uzlaşma sağlanamadığı görülmektedir. Bununla birlikte, panelistler tarafından 10 standart önerisinin yeniden düzenlenmesine yönelik eleştiri ve öneriler dile getirilmiştir. Son olarak, nicel ve nitel veriler doğrultusunda 4 adet standart önerisi elenmiştir.

“Kurumsal Yapılanma ve Yönetim” standart alanında bulunan 9 madde içerisinde 8’i üzerinde uzlaşma sağlandığı, 1 madde üzerinde ise uzlaşma

sağlanamadığı görülmektedir. Aynı zamanda, uzlaşma sağlanamayan madde için uzmanlar tarafından değişiklik talep edilmiştir. İlgili madde, uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenerek ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

“Personel Yönetimi” standart alanında yer alan 13 maddeden, 10’u üzerinde uzlaşma sağlanmış, 3’ü üzerinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Buna ek olarak, uzlaşma sağlanamayan maddelerden bir tanesi eleştiriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiş ve ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur, bir tanesi ise tamamen elenmiştir. Uzlaşma sağlanamayan diğer 1 madde ise aynı şekilde ikinci oturumda yer almıştır.

“Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanında yer alan 14 maddenin tümü nicel veriler bakımından uzlaşma değerlerini karşılamıştır. Fakat, 5 maddeye yönelik uzmanlar tarafından dile getirilen eleştiri ve önerilerden dolayı, bu maddeler yeniden düzenlenerek ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

“Ölçme-Değerlendirme” standart alanında bulunan 7 maddenin 4’ü üzerinde uzlaşma sağlanmış, 3’ü üzerinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Uzlaşma sağlanamayan maddelerden biri yeniden düzenlenmiş, biri elenmiş, diğeri ise bir sonraki oturumda aynı şekilde uzman görüşüne sunulmuştur.

“Öğrenci Hizmetleri” standart alanında yer alan 11 madde içerisinde, 8’i üzerinde uzlaşma sağlanmış, 3’ü üzerinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Uzlaşma sağlanamayan maddelerden biri yeniden düzenlenerek tekrar uzman görüşüne sunulmuş, 2 madde ise uzmanların eleştirileri doğrultusunda anketten çıkartılmıştır.

“Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” standart alanında yer alan 10 maddenin tümü uzlaşma değerlerini karşılamıştır. 1 maddeye ilişkin değişiklik talebi dile getirilmiştir. Buna göre, ilgili madde yeniden düzenlenerek ikinci oturumda yine uzman görüşüne sunulmuştur.

“Sürekli İyileştirme” standart alanında bulunan 6 madde içerisinde 3’ü üzerinde uzlaşma sağlanmış, diğer 3’ü üzerinde ise uzlaşma sağlanamamıştır.

Uzlaşma sağlanamayan maddelere ilişkin herhangi bir değişiklik talebi bulunmadığından, ilgili maddeler aynı şekilde ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

İkinci Delphi oturumu sonucunda, YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 Anketi'ndeki her bir standart alanında; uzlaşma sağlanan, uzlaşma sağlanamayan, yeniden düzenlenen ve uzman eleştirileri doğrultusunda elenen madde sayılarını gösteren Tablo 37 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 37. YDY Kalite Standartları Önerisi İkinci Delphi Oturumu Genel Bulguları

Standart Alanı	Madde Sayısı	Uzlaşma Sağlanan	Uzlaşma Sağlanamayan	Yeniden Düzenlenen	Elenen
1. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	1	1	-	-	-
2. Personel Yönetimi	3	3	-	1	-
3. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	6	6	-	1	-
4. Ölçme-Değerlendirme	2	2	-	-	-
5. Öğrenci Hizmetleri	1	1	-	-	-
6. Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	1	1	-	-	-
7. Sürekli İyileştirme	3	2	1	-	1
Toplam	17	16	1	2	1

Tabloda görüldüğü üzere, YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 oturumunda toplam 17 madde uzmanların görüşüne sunulmuştur. Bunların 16'sı üzerinde uzlaşma sağlanmış ve sadece 1 madde üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır. Dolayısıyla, söz konusu madde üzerinde her iki oturumda da uzlaşma sağlanamaması sebebiyle, bu madde elenmiştir. Bununla birlikte, yalnızca 2 maddenin ifade edilme biçimi bakımından uzmanlar tarafından bazı öneriler dile getirilmiş ve ilgili maddeler buna göre yeniden düzenlenmiştir. Bu noktada, bu düzenlemelerin maddelerin içeriklerinde önemli bir değişikliğe yol açmadığı belirtilmelidir. Sonuç olarak, YDY kalite standartlarının uzman görüşleri

doğrultusunda belirlenmesi amacıyla yürütülen Delphi oturumları bu şekilde tamamlanmıştır.

Nihai olarak belirlenen YDY kalite standart alanları, her bir standart ifadesine ilişkin panelistler arasındaki uzlaşma oranları ('4-Uygun' veya '5-Kesinlikle Uygun' yanıtını veren panelistlerin, toplam panelist sayısına oranı) ve her bir standart alanındaki toplam standart sayısı Tablo 38'de sunulmuştur.

Tablo 38. YDY Kalite Standartlarına İlişkin Uzlaşma Oranları

Standart Alanları	Uzlaşma Oranlarına Göre Standart Numaraları			Toplam Standart Sayısı
	% 70-79	% 80-89	% 90-100	
1) Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	-	3,6,7	1,2,4,5,8,9	9
2) Personel Yönetimi	6,9,12	2,5,8,10,11,13	1,3,4,7	13
3) Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	-	6,7,11,15,16	1,2,3,4,5,8,9,10,12,13,14	16
4) Ölçme-Değerlendirme	-	3,4,6	1,2,5	6
5) Öğrenci Hizmetleri	8,9	5,6,7,	1,2,3,4,	9
6) Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	2,3	1,4,7	5,6,8,9,10	10
7) Sürekli İyileştirme	2,3	1,4	5	5
Toplam Standart Sayısı	9	25	34	68

Tabloya göre, 68 adet YDY kalite standardından 34'ü panelistlerin %90 ve üzeri tarafından uygun veya tamamen uygun bulunmuş, standartlardan 25'i panelistlerin %80-89'u tarafından uygun veya tamamen uygun bulunmuş, standartlardan 9'u panelistlerin %70-79'u tarafından uygun veya tamamen uygun bulunmuştur. Diğer bir ifadeyle; belirlenen standartların yarısı (34 adet standart), panelistler tarafından neredeyse "*oybirliği*" (%90 ve üzeri) ile uygun bulunmuştur. Bununla birlikte, 25 adet standart, panelistlerin oldukça büyük bir kısmı (%80-89) tarafından uygun bulunmuştur. Son olarak, yalnızca 9 adet standart, asgari uzlaşma değerinin biraz üzerinde olmakla birlikte, panelistlerin büyük bir kısmı (%70-79) tarafından uygun bulunmuştur. Araştırmanın birinci bölümü sonucunda nihai olarak belirlenen YDY kalite standartlarına ilişkin veriler EK-4'te sunulmuştur.

Her bir standart alanına ait birinci ve ikinci Delphi oturumları sonucunda ortaya çıkan bulgular, akıcılığı sağlamak amacıyla standart alanı sıralamasına göre sunulmuştur.

4.1.1. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim

YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi'nde ilk sırada yer alan “Kurumsal Yapılanma ve Yönetim” standart alanındaki ifadelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.1.1.1. Birinci Delphi Oturumu

“Kurumsal Yapılanma ve Yönetim” standart alanında bulunan 9 standart önerisine ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 39’da sunulmuştur.

Tablo 39. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1 YDY'nin faaliyetlerini, prensiplerini ve amacını belirleyen açık ve anlaşılır kurumsal misyonu ve vizyonu oluşturulmuştur. Bunlar, iç ve dış paydaşlarla paylaşılr ve düzenli aralıklarla gözden geçirilir.	91,5	5	1	,716	4,44	E
2 YDY, dil öğretiminin etkili bir şekilde yürütülmesini ve hedeflere ulaşılmasını sağlayan şeffaf bir yönetsel yapıya sahiptir.	91,5	5	1	,712	4,59	E
3 YDY’de eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik ve telif hakkı gibi konularda kurum yönergesindeki usul ve esaslar tüm paydaşlara duyurulur ve düzenli olarak gözden geçirilir.	83,0	4	1	,736	4,25	E
4 YDY’de tüm süreçler ve uygulamalar kanunlara ve kurum yönergesine uygun olarak yürütülür. Bunlara ilişkin belgeler güvenli ve ulaşılabilir bir konumda, etik kurallar ve yasalar çerçevesinde eksiksiz olarak arşivlenir.	97,9	5	0	,487	4,74	E
5 YDY’de iş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışanlara ve öğrencilere karşı yükümlülükler yerine getirilir.	89,4	4	1	,677	4,38	E
6 YDY’de, fakülteler ve üniversite	87,2	5	1	,767	4,38	E

	yönetimi arasında iletişim ve işbirliğini sağlayan sistemler vardır.							
7	YDY'nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır.	55,3	4	1	,990	3,61	H/D	
8	YDY'de tüm çalışanlar arasında bilgi alış-verişinde bulunmak ve görüş paylaşmak için çeşitli ve etkili iletişim kanalları vardır.	97,9	5	0	,487	4,74	E	
9	YDY'ye ilişkin güncel ve net bilgiler tüm paydaşların erişimine açıktır.	89,4	5	1	,996	4,53	E	

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablo incelendiğinde; “Kurumsal Yapılanma ve Yönetim” standart alanında bulunan 9 madde içerisinde 8’i üzerinde uzlaşma sağlandığı, 1 madde üzerinde ise uzlaşma sağlanamadığı görülmektedir. Uzlaşma sağlanamayan #7. maddeye yönelik aynı zamanda bir değişiklik talebi dile getirilmiştir.

#7. maddede yer alan “YDY’nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır” ifadesinin sonuna “paydaşlarla paylaşılmıştır” şeklinde bir açıklamanın eklenmesi önerilmiştir. Risk yönetim stratejisi; kurumun, hedeflere ulaşmasını engelleyebilecek risklerin tespit edilmesi, analiz edilmesi ve buna göre alınacak önlemlerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu dokümanın paydaşlara iletilmesi ve onların da bu konuda görüşlerinin alınması, sürecin daha etkili bir şekilde yürütülmesini sağlayabilir.

Özetle, #7. madde ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmak üzere düzenlenmiştir. Geriye kalan 8 madde üzerinde uzmanların uzlaşmaya vardıkları göz önüne alınarak, bu maddelere ikinci oturumda tekrar yer verilmemiş ve standart olarak belirlenmiştir.

4.1.1.2. İkinci Delphi Oturumu

“Kurumsal Yapılanma ve Yönetim” standart alanında birinci oturum sonrası üzerinde değişiklik yapılan bir madde uzmanların görüşüne sunulmuştur. İkinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 40’te sunulmuştur.

Tablo 40. Kurumsal Yapılanma ve Yönetim Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
7 YDY'nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır. Risk yönetimi stratejisi belgesi, paydaşların da görüşü alınarak hazırlanır ve onlarla paylaşılır.	80	4	1	,838	4,05	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Kurumsal Yapılanma ve Yönetim” standart alanında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan #7. madde üzerinde, uzlaşmaya varıldığı görülmektedir.

4.1.2. Personel Yönetimi

YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi'nde ikinci sırada yer alan “Personel Yönetimi” standart alanındaki ifadelerle ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.1.2.1. Birinci Delphi Oturumu

“Personel Yönetimi” standart alanında bulunan 13 standart önerisine ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 41’de sunulmuştur.

Tablo 41. Personel Yönetimi Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

2- Personel Yönetimi	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1 YDY'deki tüm çalışanlar (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) kendilerine verilen görev ve sorumlulukların gerektirdiği eğitim, tecrübe ve yetkinliğe sahip donanımlı bireylerdir.	89,4	5	1	,686	4,53	E
2 YDY'de yabancı dil eğitiminin etkili olarak yürütülmesini sağlayacak sayıda yönetici, öğretim elemanı ve idari personel vardır.	85,1	5	1	,965	4,36	E
3 YDY'de tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) mesleki gelişimine dair yazılı usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır. Ayrıca,	91,5	4	1	,743	4,27	E

çalışanların mesleki gelişimleri sürekli olarak teşvik edilir, desteklenir ve bu yönde etkinlikler düzenlenir.

4	YDY'deki tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlara dair işleyişler kendileriyle yazılı olarak paylaşılır.	91,5	5	1	,654	4,46	E
5	YDY'de tüm çalışanlara (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) düzenli olarak adil ve şeffaf (değerlendirme kriterlerinin ve sürecin kendileriyle paylaşıldığı) bir performans değerlendirme sistemi uygulanır, istenilen düzeyde olmayan sonuçlar için gerekli önlemler alınır.	63,8	4	2	1,13	3,80	H/D
6	YDY'nin yeni personel istihdamı konusunda başvuru, işe alma koşulları ve süreçleri ilgili yönetmeliklere uygun biçimde belirlenir ve takip edilir.	93,6	5	1	,677	4,61	E
7	YDY'de yeni personel istihdamında yasal çerçeve kapsamında, programın ihtiyaçlarını da göz önünde bulunduran etkili bir sistem işletilmektedir.	87,2	5	1	,718	4,48	E
8	YDY'de programı ve programdaki işleyişleri tanıtmak, programın yürütülmesinde kaliteyi ve tutarlılığı sağlamak amacıyla yeni çalışanlar için oryantasyon düzenlenir ve mesleki danışmanlık sağlanır.	76,6	5	1	,982	4,23	E
9	YDY'de farklı seviyedeki sınıfların ders dağılımlarında; öğretim elemanlarının eğitim düzeyi ve tecrübesi göz önünde bulundurulur.	57,4	4	3	1,23	3,55	H
10	YDY'de belli bir alanda yapılan ek görevlendirmelerde öğretim elemanlarının yetkinlikleri dikkate alınır ve öğretim elemanlarına ilgili alanda eğitim alma olanağı sağlanır.	74,5	4	2	,996	4,08	H
11	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine	83,0	5	1	1,00	4,23	E

veya yapılamayan derslerin telafisine yönelik yazılı düzenlemeler vardır.

12	YDY’de öğretim elemanları öğretim dilinde ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahiptir.	76,6	4	1	,900	4,19	E
13	YDY’de öğretim elemanları, dersin kazanımlarına ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretme stratejileri plânlar, geliştirir ve uygular.	87,2	4	1	,700	4,34	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan uzmanların 10 standart ifadesi üzerinde uzlaşmaya vardığı görülmektedir Öta yandan, 3 madde üzerinde ise uzlaşma sağlanamadığı görülmektedir. Uzlaşma sağlanamayan standart ifadeleri #5, #9 ve #10. maddeler olarak ortaya çıkmıştır. Standart alanına ait yorumlar kısmında, #10. maddeye ilişkin uzmanlar tarafından herhangi bir eleştiri dile getirilmemiştir ve bu madde aynı şekilde ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

Öte yandan, uzlaşma sağlanamayan #5. madde sonundaki “istenilen düzeyde olmayan sonuçlar için gerekli önlemler alınır” ifadesiyle ilgili uzmanlar tarafından birtakım eleştiriler dile getirilmiştir. Bu ifadede yer alan “önlemler” kelimesinin farklı biçimlerde algılanabileceği ve olumsuz bir anlamda yorumlanabileceği belirtilmiştir. Bu eleştiriler ışığında, ilgili kısım, “Personel verimliliğini sağlamak ve istenilen düzeyde olmayan sonuçları engellemek amacıyla uygulanan birtakım düzenlemeler (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) vardır.” şeklinde yeniden düzenlenmiş ve ikinci Delphi oturumunda ayrı bir madde olarak uzman görüşüne sunulmuştur.

Benzer şekilde, #9. maddeye yönelik de birtakım eleştiriler yapılmıştır. #9. maddede yer alan “YDY’de farklı seviyedeki sınıfların ders dağılımlarında; öğretim elemanlarının eğitim düzeyi ve tecrübesi göz önünde bulundurulur” ifadesinin öğretim elemanları arasında ayrışmalara neden olabileceği, iş ortamındaki dayanışma ve işbirliğini zedeleyebileceği ifade edilmiştir. Ayrıca, bu ifadenin objektif bir şekilde uygulanmasının güç olduğu; eğitim düzeyi ve tecrübe gibi

unsurların her zaman için üst düzey öğretmenlik becerilerini garanti etmediği belirtilmiştir. Bu eleştiriler sonucunda, ilgili maddenin anketten çıkartılması uygun görülmüştür.

Özetle, “Personel Yönetimi” standart alanında yer alan 13 ifadeden, 10 tanesi üzerinde uzlaşmaya varılmıştır. #5. madde iki ayrı ifadeye ayrılarak ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur. #10. maddede herhangi bir değişiklik yapılmaksızın ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur. #9. madde ise eleştiriler ışığında elenmiştir.

4.1.2.2. İkinci Delphi Oturumu

“Personel Yönetimi” standart alanında birinci oturumda uzlaşma sağlanamayan #5. ve #10. madde, ikinci oturumda tekrar uzmanların görüşüne sunulmuştur. İkinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 42’de sunulmuştur.

Tablo 42. Personel Yönetimi Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	2- Personel Yönetimi	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
5	YDY’de tüm çalışanlara (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) düzenli olarak adil ve şeffaf (değerlendirme kriterlerinin ve sürecin kendileriyle paylaşıldığı) bir performans değerlendirme sistemi uygulanır.	80	4	1	,963	4,11	E
5.ek	Personel verimliliğini sağlamak ve istenilen düzeyde olmayan sonuçları engellemek amacıyla uygulanan birtakım düzenlemeler (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) vardır.	77,1	4	1	,974	4,14	E/D
10	YDY’de belli bir alanda yapılan ek görevlendirmelerde öğretim elemanlarının yetkinlikleri dikkate alınır ve öğretim elemanlarına ilgili alanda eğitim alma olanağı sağlanır.	88,6	4	1	,866	4,31	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Personel Yönetimi” standart alanında ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan maddeler üzerinde uzlaşmaya varıldığı

görülmektedir. Bu noktada, #5. maddenin ikiye bölünmesi sonucunda ikinci oturumda ayrı bir madde olarak değerlendirilen #5.ek maddesinin, farklı bir biçimde ifade edilmesine yönelik öneriler dile getirilmiştir. Bu nedenle, bu maddenin daha net ve anlaşılır olması amacıyla ilgili madde şu şekilde yeniden düzenlenmiştir; “Personel verimliliğini sağlamak (yüksek performansı teşvik etmek ve düşük performansı engellemek) amacıyla uygulanan birtakım düzenlemeler (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) vardır.”

4.1.3. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci

YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi’nde üçüncü sırada yer alan “Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanındaki ifadelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.1.3.1. Birinci Delphi Oturumu

“Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanında bulunan 14 standart önerisine ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 43’te sunulmuştur.

Tablo 43. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

	3- Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Öğretim programı, YDY’nin misyonuna ve hedeflerine uygundur.	93,6	5	0	,586	4,70	E/D
2	Öğretim programının tasarlanmasında; dil öğretimi alanındaki güncel bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojilerindeki gelişmeler ve yeni öğretim yöntem ve teknikleri dikkate alınır.	100	5	1	,462	4,70	E
3	Öğretim programının yetkin kişilerin görüşleri doğrultusunda, müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir.	91,5	5	1	,716	4,44	E/D
4	Öğretim programı ve uygulamalar çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (ihtiyaç analizi, öğrenci/öğretim elemanı ve diğer paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere erişimi) sürekli değerlendirilir ve iyileştirilir. İlgili	87,2	5	1	,718	4,48	E

belgeler düzenli olarak arşivlenir.

5	Öğretim programının içerik ve eğitim durumları öğelerinin -hedeflere ulaşmak için farklı öğrenme stillerine sahip öğrencileri dikkate alarak- çeşitli ve etkili olmasını sağlayan sistemler işletilmektedir.	80,9	4	1	,939	4,17	E
6	Öğrenme materyalleri; programın farklı seviyelerinde verilen derslerin amacına ve ders saatine uygundur.	91,5	5	1	,774	4,55	E
7	Derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için, öğretim programında öğretim yöntem ve teknikleri açıkça ifade edilmiştir.	87,2	4	1	,759	4,34	E/D
8	Öğretim programı, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (okuma-yazma, dinleme-konuşma) dengeli bir şekilde kapsamaktadır.	89,4	5	1	,905	4,46	E
9	Öğretim programı; çeşitli ders dışı ek öğrenme kaynakları (farklı ihtiyaçlara ve öğrenme stillerine uygun, belli aralıklarla güncellenen, öğrencilerin kolaylıkla ulaşabileceği veya YDY'de bulunan) öneri listesi içerir.	87,2	5	1	,825	4,40	E
10	Öğretim programı, öğrencilerin sınıf dışında da öğrenmelerine katkı sağlayacak ödevler / etkinlikler içerir.	93,6	5	1	,613	4,59	E
11	Öğretim programı, öğrenci katılımı ve olumlu öğrenme ortamı sağlayacak şekilde öğrenci merkezlidir.	95,7	5	1	,580	4,57	E
12	Öğretim programı, programı başarıyla tamamlamayı sağlayacak şekilde, birbirini takip eden ve *CEFR'ı temel alan yeterlilik düzeylerine uygun bir şekilde tasarlanmıştır.	83,0	5	1	1,02	4,34	E/D
*CEFR: Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (Common European Framework of Reference for Languages)							
13	Öğretim programı -hem seviyelere ayrılan ders saati sayısı hem de toplam ders saati sayısı ve tasarımı bakımından- öğrencilerin program süresince gelişim göstererek tamamladıkları farklı seviyelere ait öğrenme kazanımlarına	85,1	5	1	,854	4,44	E

ulaşması için uygundur.

- 14 Öğrenci seviyesine ve derslere göre 76,6 4 1 1,02 4,04 E/D
uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik
esaslar vardır.

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde; tüm maddelerin uzlaşma ölçütlerini karşıladığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, panelistlerin tüm maddeler üzerinde uzlaştıkları söylenebilir. Öte yandan, nicel veriler bakımından uzlaşma ölçütlerini sağlamasına rağmen; #1, #3, #7, #12 ve #14. maddelere ilişkin birtakım eleştiriler ve öneriler dile getirilmiştir.

#1. maddede yer alan “Öğretim programı, YDY’nin misyonuna ve hedeflerine uygundur.” ifadesinin ilk olarak öğretim programının var olup olmadığını irdelemesi açısından yeniden düzenlemesi gerektiği dile getirilmiştir. Buna göre; bu madde “YDY’nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programı vardır.” şeklinde ifade edilmiştir. Bununla birlikte, uzman önerileri doğrultusunda “Öğretim programı, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle ve diğer paydaşlarla paylaşmakta ve sene boyunca etkili bir şekilde takip edilmektedir.” ifadesi oluşturulmuş ve #1. maddeye ek olarak ikinci Delphi oturumda uzman görüşüne sunulmuştur.

#3. maddede yer alan “Öğretim programının yetkin kişilerin görüşleri doğrultusunda, müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir” ifadesindeki “yetkin kişilerin” kelimelerinin belirsizliğe sebep olduğu ve tam olarak kimin kast edildiğinin anlaşılamadığı dile getirilmiştir. Buna ek olarak, #4. maddede öğretim programının geliştirilmesinde öğrenci, öğretim elemanı ve diğer paydaşların görüşlerinin dikkate alınması gerektiği belirtilmektedir. Dolayısıyla, #3. maddeye yer alan “yetkin kişilerin görüşleri doğrultusunda” ifadesinin, dördüncü maddede sıralanan diğer önemli unsurları bir anlamda göz ardı ettiği ve bu iki maddenin birbiriyle çeliştiği ifade edilmiştir. Bu noktada, #3. maddede asıl vurgulanmak istenen hususun, öğretim programı geliştirilme sürecinde fikir alış-verişinde bulunulması ve sürecin işbirliği içinde yürütülmesi olduğu belirtilmelidir. Bu eleştiriler doğrultusunda, #3. madde

“Öğretim programının, paydaşların katılımıyla ve müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci Delphi oturumunda uzman görüşüne sunulmuştur.

Eleştiri getirilen diğer bir ifade olan #7. madde şu şekildedir: “Derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için, öğretim programında öğretim yöntem ve teknikleri açıkça ifade edilmiştir.” Bu ifadenin, öğretim-yöntem ve teknikleri bakımından tüm sınıflarda tekdüze bir yaklaşıma sebep olabileceği ve öğretim elemanlarının özgürlüğünün kısıtlanması olarak algılabileceği endişesi eleştiri olarak yöneltmiştir. Öte yandan, ifade içerisinde; öğretim elemanlarının, sadece belirtilen yöntem ve teknikleri kullanmasını zorunlu kılacak derecede katî bir söylem olduğu düşünülmemektedir. Bu ifade, öğretim programının “eğitim durumları” ögesi temel alınarak hazırlanmıştır. Ayrıca, ders kitaplarına ek olarak hazırlanan öğretmen kaynak kitaplarının, öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenlere rehberlik etmek üzere benzer içeriğe sahip olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, bu ifadenin daha net olması amacıyla “Öğretim programı, derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için önerilen öğretim yöntem ve teknikleri içermektedir.” şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

“Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanı içerisinde, en çok #12. madde eleştiri almıştır. Bu madde şu şekildedir: “Öğretim programı, programı başarıyla tamamlamayı sağlayacak şekilde, birbirini takip eden ve *CEFR’ı temel alan yeterlilik düzeylerine uygun bir şekilde tasarlanmıştır. (*CEFR: Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (Common European Framework of Reference for Languages)” Bahsi geçen ifadenin, yeterlik düzeylerinin CEFR’a göre belirlenmesi kısmı eleştirilmiştir. CEFR’ın dil öğreniminde yeterlilik seviyelerinin çerçevesini belirleyen ve uluslararası bağlamda büyük ölçüde kabul edilen bir standart olmasına karşın, özellikle son yıllarda alternatifleri ortaya çıkmaktadır. Benzer amaçla ortaya çıkan alternatifler arasından, CEFR’ın direkt olarak belirtilmesinin, tekdüze bir yaklaşıma sebep olacağı düşünülmüştür. Bu eleştiriler doğrultusunda, bu maddeye CEFR benzeri amaçla oluşturulan çalışmalar dâhil edilerek ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

Son olarak, #14. maddede belirtilen “Öğrenci seviyesine ve derslere göre uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.” ifadesine yönelik bir öneri dile getirilmiştir. Bahsi geçen madde “Öğrenci seviyesine, derslerin hedefine ve içeriğine göre uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.” şeklinde yeniden düzenlenerek ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

Özetle, “Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanında bulunan 14 maddenin tümü uzlaşma ölçütlerini ve değerlerini karşılamıştır. Fakat, birinci Delphi oturumunda uzmanlardan alınan nitel veriler ışığında, 5 maddenin yeniden düzenlenmesi gerekmiştir. Bu standart alanındaki 9 madde standart olarak belirlenmiş, #1, #3, #7, #12 ve #14. maddeler ise yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

4.1.3.2. İkinci Delphi Oturumu

“Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanında birinci oturum sonrasında yeniden düzenlenen beş madde ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur. İkinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 44’te sunulmuştur.

Tablo 44. Öğretim Programı ve Uygulama Süreci Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	3- Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	YDY’nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programı vardır.	94,3	5	1	,582	4,68	E
1 ek	Öğretim programı, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle ve diğer paydaşlarla paylaşılmakta ve sene boyunca etkili bir şekilde takip edilmektedir.	97,1	5	1	,650	4,60	E
3	Öğretim programının, paydaşların katılımıyla ve müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir.	94,3	5	1	,603	4,60	E
7	Öğretim programı, derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için önerilen öğretim yöntem ve teknikleri içermektedir.	94,3	5	1	,701	4,48	E

12	Öğretim programı, uluslararası alanda kabul görmüş (*CEFR, **GSE vb.) yeterlilik düzeyi çizelgelerinden biri temel alınarak tasarlanmış ve buna göre programının bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde uygulanmaktadır. *CEFR: Common European Framework of Reference for Languages **GSE: Küresel İngilizce Dil Ölçeği (Global Scale of English by Pearson)	91,4	5	1	,731	4,62	E/D
14	Öğrenci seviyesine, derslerin hedefine ve içeriğine göre uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.	85,7	5	1	,807	4,37	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanında ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan tüm maddeler üzerinde uzlaşma sağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, uzmanlar #1.ek maddesinin iki ayrı maddeye bölünmesini önermişlerdir ve ilgili madde buna göre şu şekilde ifade edilmiştir; i) Öğretim programı, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle ve diğer paydaşlarla paylaşılmaktadır. ii) Öğretim programı sene boyunca etkili bir şekilde uygulanmaktadır.

Buna ek olarak, #12. maddede öğretim programının uygulanmasına yönelik ifadenin, ikinci oturum için geliştirilen #1.ek maddesinde yer aldığı uzmanlar tarafından belirtilmiştir. Bu doğrultuda, #12. maddenin son kısmı çıkartılarak şu şekilde ifade edilmiştir; “Öğretim programı, uluslararası alanda kabul görmüş (*CEFR, **GSE vb.) yeterlilik düzeyi çizelgelerinden biri temel alınarak, programının bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanmıştır”.

4.1.4. Ölçme – Değerlendirme

YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi’nde dördüncü sırada yer alan “Ölçme - Değerlendirme” standart alanındaki ifadelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.1.4.1. Birinci Delphi Oturumu

“Ölçme - Değerlendirme” standart alanında bulunan 7 standart önerisine ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 45’te sunulmuştur.

Tablo 45. Ölçme - Değerlendirme Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

	4- Ölçme – Değerlendirme	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	YDY’nin açıkça tanımlanmış, programın genelinde tutarlılığı sağlayan ve gereğince uygulanan bir ölçme-değerlendirme sistemi vardır.	93,6	5	0	,586	4,70	E
2	YDY’de geçerli ve güvenilir ölçme yöntemlerinin ve araçlarının geliştirilmesini sağlayan düzenlemeler ve bu işlemlerden sorumlu öğretim elemanları vardır.	91,5	5	1	,856	4,51	E
3	Öğrenciler, tanıma ve yerleştirmeye yönelik ölçme-değerlendirme süreci sonrasında; yabancı dil seviyelerine, öğrenme hedeflerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun sınıflara yerleştirilir.	80,9	5	1	,904	4,44	E
4	Ölçme-değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin gelişimine katkı sağlaması amacıyla; öğrencilere ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak performansları hakkında düzenli bilgilendirmeler yapılır.	87,2	5	1	,776	4,48	E
5	Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır. Öğrenci performansına göre, öğrencilere etkili öğrenme için ihtiyaç duydukları destek veya değişiklik yapma imkânı sağlanır.	74,5	4	2	,916	4,17	H/D
6	Öğrencilerin dersleri tamamladığı seviyedeki öğrenme kazanımlarını ve bir sonraki seviyeye geçmeye hazır olup olmadıklarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir ölçme-değerlendirme süreçleri işletilir.	68,1	4	2	1,05	4,06	H
7	Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere	63,8	4	2	1,23	3,83	H

tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan uzmanların “Ölçme – Değerlendirme” standart alanında bulunan toplam 7 madde içerisinde 4’ü üzerinde uzlaşmaya vardığı, 3’ü üzerinde ise uzlaşma sağlanamadığı görülmektedir. Uzlaşma sağlanamayan standart ifadeleri #5, #6, ve #7. maddeler olarak ortaya çıkmıştır. Bu noktada, uzlaşma sağlanan maddelere ilişkin uzmanlar tarafından herhangi bir eleştiri dile getirilmediği belirtilmelidir. Öte yandan, uzlaşma sağlanamayan #5. ve #6. maddelere ilişkin birtakım eleştiri ve öneriler katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

#5. maddede yer alan “Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır. Öğrenci performansına göre, öğrencilere etkili öğrenme için ihtiyaç duydukları destek veya değişiklik yapma imkânı sağlanır.” ifadesinin ikinci kısmı eleştiriler ışığında anketten çıkartılmıştır. Bunun nedeni ise; öğrencilerin etkili öğrenme için ihtiyaç duydukları desteği sağlamaya ilişkin oldukça benzer bir ifadenin “Öğrenci Hizmetleri” standart alanında yer almasıdır. İkinci olarak, “değişiklik yapma imkânı” ise, öğrenci performansına göre, öğrencilerin sene içerisinde bir üst veya alt kura geçişini mümkün kılan “kur sisteminin” uygulanmasını gerekli kılmaktadır. Bu durum, aynı standart alanında yer alan ve bir sonraki paragrafta açıklanan #6. maddeyle de ilişkilidir. Sonuç olarak, bu ifadenin ilk kısmında herhangi bir değişiklik yapılmadan tekrar uzman görüşüne sunulmuş, ikinci kısmı ise elenmiştir.

#6. maddede yer alan “Öğrencilerin dersleri tamamladığı seviyedeki öğrenme kazanımlarını ve bir sonraki seviyeye geçmeye hazır olup olmadıklarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir ölçme-değerlendirme süreçleri işletilir.” ifadesi kurumlara “kur sistemi”ni uygulamayı dayattığı ve uzmanlara göre tüm okullarda uygulanabilir olmadığı gerekçesiyle eleştiriler ışığında elenmiştir.

“Ölçme – Değerlendirme” standart alanında uzlaşma sağlanamayan diğer bir madde; #7. madde olarak belirlenmiştir. “Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.” ifadesine yönelik eleştiri ve öneri dile getirilmediği için, ifadede herhangi bir değişiklik yapılmadan ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

Özet olarak, “Ölçme – Değerlendirme” standart alanında bulunan ilk 4 madde standart olarak belirlenmiştir. #5. maddenin bir kısmı elenmiş, #6. madde anketten çıkartılmış, #7. madde ise aynı şekilde ikinci oturumda yer almıştır.

4.1.4.2. İkinci Delphi Oturumu

“Ölçme – Değerlendirme” standart alanında ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulan maddelere ilişkin elde edilen veriler Tablo 46’da sunulmuştur.

Tablo 46. Ölçme - Değerlendirme Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	4- Ölçme – Değerlendirme	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
5	Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır.	94,3	5	1	,612	4,51	E
7	Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.	80	4	1	1,01	4,08	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Ölçme-Değerlendirme” standart alanında ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan tüm maddeler üzerinde uzlaşma sağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, ikinci oturumda bu maddelere ilişkin herhangi bir eleştiri veya öneri dile getirilmemiştir.

4.1.5. Öğrenci Hizmetleri

YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi'nde beşinci sırada yer alan “Öğrenci Hizmetleri” standart alanındaki ifadelerle ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.1.5.1. Birinci Delphi Oturumu

“Öğrenci Hizmetleri” standart alanında bulunan 11 standart önerisine ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 47’de sunulmuştur.

Tablo 47. Öğrenci Hizmetleri Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

	5- Öğrenci Hizmetleri	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	YDY’yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde anlaşılır, net, güncel ve doğru bilgiler sunulur.	100	5	1	,452	4,72	E
2	Aday öğrencilerin YDY’ye ilişkin bilgi edinme taleplerini iletebileceği ve bu talebin karşılanabileceği bir iletişim sistemi vardır.	89,4	5	1	,746	4,44	E
3	Öğrencilerin YDY’ye başvuru, kabul edilme, kaydedilme ve programdan ayrılma (kayıt sildirme) şartları ve işlemleri açık, adil ve şeffaftır.	95,7	5	1	,629	4,68	E
4	Yeni öğrencilere; katıldıkları programa ilişkin tüm işleyiş ve kuralların net ve doğru bir şekilde paylaşıldığı bir oryantasyon programı düzenlenir.	91,5	5	0	,700	4,66	E
5	Öğrencilerin üniversite ve şehirle ilgili ihtiyaç duyabilecekleri konularda bilgilendirme yapılır.	70,2	4	2	,991	4,12	H
6	Öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel etkinlikler düzenlenir ve öğrencilerin bunlara katılmaları sağlanır.	68,1	4	2	,988	3,97	H
7	Öğrencilere alanında yetkin kişilerce akademik ve bireysel danışmanlık hizmeti sağlanır.	66	4	2	1,06	3,89	H
8	Öğrencilerin öğrenmelerini arttırmak için öğrenci özerkliği, kendi kendine öğrenme	80,9	5	1	,836	4,31	E

ve öğrenmeyi öğrenme konularında öğrencileri bilgilendirmeye, teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik faaliyetler yürütülür.

9	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı takip etmek ve bunların önüne geçmek için; tüm öğrencilere duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.	83,0	5	1	,810	4,31	E
10	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğrencilere ve öğretim elemanlarına duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.	76,6	5	1	,914	4,23	E
11	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerine ilişkin yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	78,7	5	1	,825	4,40	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan uzmanların “Öğrenci Hizmetleri” standart alanında bulunan toplam 11 madde içerisinde 8’i üzerinde uzlaşmaya vardığı, 3 madde üzerinde ise uzlaşma sağlanamadığı görülmektedir. Uzlaşma sağlanamayan standart ifadeleri #5, #6, ve #7. maddeler olarak ortaya çıkmıştır.

#5. maddede yer alan “Öğrencilerin üniversite ve şehirle ilgili ihtiyaç duyabilecekleri konularda bilgilendirme yapılır.” ifadesi uzmanlar tarafından oldukça detay bir standart olarak değerlendirilmiştir. Buna ek olarak, ifadede belirtilen hizmetin veya etkinliğin üniversitedeki birimlerden yalnızca biri olan YDY tarafından yürütülmesine yerine; üniversitenin genelinde ve üniversiteye yeni başlayan tüm öğrencilere yönelik olarak, üniversite yönetimi tarafından yürütülmesi gerektiği belirtilmiştir. Buna göre, bahsi geçen ifadenin, YDY’nin hedefleriyle ve öğrencilerin yabancı dilde gelişim göstermesiyle direkt bir ilişki olmaması sebebiyle anketten çıkartılması uygun görülmüştür.

Tablodaki veriler incelendiğinde #6. maddede yer alan “Öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel etkinlikler düzenlenir ve öğrencilerin bunlara katılmaları sağlanır.” ifadesi üzerinde uzlaşma sağlanamadığı görülmektedir. Bu ifadenin okuyucular tarafından daha iyi anlaşılması amacıyla etkinlik örnekleri eklenmiştir. Bu düzenleme sonrasında #6. madde “...etkinlikler (yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.) düzenlenir...” şeklinde ikinci oturumda tekrar uzman görüşünü sunulmuştur.

“Öğrenci Hizmetleri” standart alanında uzlaşma sağlanamayan diğer bir ifade #7. maddede yer alan “Öğrencilere alanında yetkin kişilerce akademik ve bireysel danışmanlık hizmeti sağlanır.” ifadesi olarak ortaya çıkmıştır. Bu ifadede bahsedilen “akademik danışmanlık hizmetinin” aynı standart alanındaki #8. madde ile ilişkili ve benzer bir amaca yönelik olduğu uzmanlar tarafından belirtilmiştir. Ayrıca, ifadede yer alan “bireysel danışmanlık hizmeti”nin ise üniversitelerde bulunan ve tüm öğrencilere hizmet sunan Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik birimleri tarafından yürütüldüğü söylenebilir. Birinci oturumda uzmanlardan elde edilen nicel ve nitel veriler ışığında, #7. maddenin anketten çıkartılmasının uygun olduğu düşünülmüştür.

Özet olarak, “Öğrenci Hizmetleri” standart alanında birinci oturumda 8 ifade standart olarak belirlenmiştir. #6. madde yeniden düzenlenmiş, #5 ve #7. maddeler ise uzman görüşleri doğrultusunda anketten çıkartılmıştır.

4.1.5.2. İkinci Delphi Oturumu

“Öğrenci Hizmetleri” standart alanında ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulan #6. maddeye ilişkin elde edilen veriler Tablo 48’de sunulmuştur.

Tablo 48. Öğrenci Hizmetleri Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	5- Öğrenci Hizmetleri	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
6	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel etkinlikler (yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.) düzenlenir ve öğrencilerin bunlara katılmaları sağlanır.	88,6	5	1	,774	4,40	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Öğrenci Hizmetleri” standart alanında ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan #6. madde üzerinde uzlaşma sağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, bu maddeye yönelik herhangi bir eleştiri veya öneri dile getirilmemiştir.

4.1.6. Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar

YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi’nde altıncı sırada yer alan “Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” standart alanındaki ifadelerle ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.1.6.1. Birinci Delphi Oturumu

“Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” standart alanında bulunan 10 standart önerisine ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 49’da sunulmuştur.

Tablo 49. Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

	6- Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	YDY hedeflere ulaşmak için; öğrencilerin ve çalışanların ihtiyaçlarına uygun, dil öğrenimini kolaylaştıran ve destekleyen, yeterli sayıda ve gerekli niteliklerde tesis, altyapı, kaynak ve araç-gerece sahiptir.	87,2	4	1	,754	4,31	E
2	Öğrenci gelişimini desteklemek ve hedeflere ulaşmak amacıyla kaynakların	78,7	4	1	,793	4,25	E

etkili yönetimi için usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır.

3	Tesis, altyapı, araç-gereç ve kaynaklar bakımından özel gereksinimi olan bireylere yönelik düzenlemeler vardır.	76,6	4	1	1,02	4,14	E
4	Derslik, çalışma alanları, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin ve diğer sosyal alanların tasarımı ve donanımı; öğrenci katılımını, öğrenci özerkliğini ve sosyal ilişkileri teşvik ederek öğrenci gelişimini destekleyen niteliktedir.	83	5	1	,822	4,38	E
5	Öğretim elemanlarının, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun yeni öğretim materyalleri geliştirmesi için yeterli olanaklar vardır.	91,5	5	1	,718	4,48	E
6	Öğretim elemanları, yeni öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve paylaşılması konusunda teşvik edilir ve desteklenir.	89,4	5	1	,685	4,55	E
7	YDY'deki öğretim materyalleri ve kaynaklar öğrencilerin ve öğretim elemanlarının erişimine açıktır.	85,1	5	1	,798	4,40	E
8	YDY, öğretim elemanları için dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara sahiptir ve/veya bu tür kaynaklara erişimini kolaylaştırır.	89,4	5	1	,686	4,46	E
9	Tesislerdeki düzenli temizlik ve bakım hizmetleri; aydınlatma, ısıtma ve soğutma sistemleri; internete erişim imkânları, yönlendirme işaretleri; ilk yardım ve acil durum teçhizatı ve altyapısı yeterlidir.	91,5	5	1	,776	4,48	E/D
10	Öğrencilerin etkili öğrenmelerine yönelik tüm kaynak ve araç-gereç olanaklarını arttırmaya, çeşitlendirmeye ve geliştirmeye yönelik düzenlemeler vardır.	93,6	5	1	,621	4,48	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan uzmanların “Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” standart alanında bulunan toplam 10 maddenin tümü üzerinde uzlaşmaya vardığı görülmektedir.

Öneri olarak, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının fotokopi çekme, çıktı alma vb. ihtiyaçlarına yönelik gerekli imkânların sağlanmasına ilişkin bir ifade eklenmesi görüşü dile getirilmiştir. Bu önerinin ayrı bir ifade olarak eklenmesi yerine, #9. madde içerisinde sıralanan diğer unsurlarla uyumlu olduğu düşünülerek, bu maddeye eklenmiştir. Dolayısıyla, #9. madde ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

Sonuç olarak, birinci Delphi oturumunda “Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” standart alanındaki dokuz madde standart olarak belirlenmiş, bir madde ise değişiklik sonrasında tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

4.1.6.2. İkinci Delphi Oturumu

“Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” standart alanında ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulan #9. maddeye ilişkin elde edilen veriler Tablo 50’de sunulmuştur.

Tablo 50. Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

6- Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
9 Tesislerdeki düzenli temizlik ve bakım hizmetleri; aydınlatma, ısıtma ve soğutma sistemleri; internete erişim imkânları, fotokopi ve çıktı alma hizmetleri, yönlendirme işaretleri; ilk yardım ve acil durum teçhizatı ve altyapısı yeterlidir.	91,4	5	1	,774	4,40	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Öğrenci Hizmetleri” standart alanında ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan #9. madde üzerinde uzlaşma sağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, ilgili maddeye ilişkin ikinci oturumda herhangi bir eleştiri veya öneri dile getirilmemiştir.

4.1.7. Sürekli İyileştirme

YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi’nde yedinci sırada yer

alan “Sürekli İyileştirme” standart alanındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.1.7.1. Birinci Delphi Oturumu

“Sürekli İyileştirme” standart alanında bulunan 6 standart önerisine ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 51’de sunulmuştur.

Tablo 51. Sürekli İyileştirme Standart Alanı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

	7- Sürekli İyileştirme	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	YDY’de etkili ve çeşitli yöntemler/araçlar kullanılarak, iç ve dış paydaşlardan görüş ve öneri almayı sağlayan geri bildirim sistemleri vardır.	85,1	4	1	,730	4,34	E
2	Tüm iç ve dış paydaşların şikâyet, öneri ve istekleri kurumun iyileştirilmesi için fırsat olarak değerlendirilir ve buna göre işlemlere tabi tutulur. Bu konuya ilişkin paydaşlara duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	70,2	4	2	,850	4,12	H
3	YDY’de programı tamamlayan öğrencilerin ilerleyen yıllarda performanslarını takip edecek ve geri bildirim alacak; buna göre kurumda iyileştirmeler yapmayı sağlayacak mezun öğrenci takip sistemi vardır.	57,4	4	3	1,44	3,51	H
4	Çalışanlar arasında sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik düzenlemeler vardır.	72,3	4	2	1,01	4,12	H
5	Programdaki tüm unsurların ve işleyişlerin; paydaş görüşleri ve alanyazın bulguları ışığında devamlı olarak değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için düzenli etkinlikler yürütülür.	85,1	4	1	,757	4,23	E
6	Programdaki kaliteyi arttırmaya yönelik yapılan değişikliklerin ve düzenlemelerin uygulamadaki etkisi izlenir; bunlar sürekli geliştirilir, güncellenir ve tüm paydaşlara iletilir.	89,4	5	1	,683	4,42	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan uzmanların, “Sürekli İyileştirme” standart alanında bulunan toplam 6 madde içerisinde, 3’ü üzerinde uzlaşmaya vardığı görülmektedir. Öte yandan, #2, #3 ve #4. maddeler üzerinde uzlaşma sağlanamadığı ortaya çıkmıştır. Bu maddelerin geliştirilmesine veya elenmesine yönelik uzmanların herhangi bir yorumu bulunmaması sebebiyle, uzlaşma sağlanamayan bu maddeler, herhangi bir düzenleme yapılmaksızın, ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

4.1.7.2. İkinci Delphi Oturumu

“Sürekli İyileştirme” standart alanında ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulan maddelere ilişkin elde edilen veriler Tablo 52’de sunulmuştur.

Tablo 52. Sürekli İyileştirme Standart Alanı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	7- Sürekli İyileştirme	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
2	Tüm iç ve dış paydaşların şikâyet, öneri ve istekleri kurumun iyileştirilmesi için fırsat olarak değerlendirilir ve buna göre işlemlere tabi tutulur. Bu konuya ilişkin paydaşlara duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	77,1	4	1	,797	4,20	E
3	YDY’de programı tamamlayan öğrencilerin ilerleyen yıllarda performanslarını takip edecek ve geri bildirim alacak; buna göre kurumda iyileştirmeler yapmayı sağlayacak mezun öğrenci takip sistemi vardır.	60	4	2	1,29	3,71	H
4	Çalışanlar arasında sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik düzenlemeler vardır.	77,1	5	1	,893	4,28	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Öğrenci Hizmetleri” standart alanında ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan #2. ve #4. madde üzerinde uzlaşma sağlandığı görülmektedir. Öte yandan, #3.madde üzerinde ilk oturumda olduğu gibi yine uzlaşma sağlanamamıştır. Bu nedenle, ilgili maddenin elenmesi uygun görülmüştür.

4.2. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Önem ve Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, ilk olarak YDY öğrencilerinin *-bu araştırmanın birinci bölümünde yürütülen Delphi oturumları sonucunda belirlenen-* YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerini ortaya koyan bulgular yer almaktadır. Ayrıca, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine hem de kurumlarında gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerini ortaya koyan bulgular sunulmuştur.

4.2.1. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Bu bölümde, öncelikle YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinin her bir standart alanına ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 53'te sunulmuştur.

Tablo 53. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Standart Alanlarına Göre Ortalamaları

Standart Alanları	Standart Sayısı	Katılımcı Sayısı	$\bar{x}$	ss
1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	10	638	4,34	,627
2- Personel Yönetimi	14	638	4,38	,568
3- Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	16	638	4,42	,596
4- Ölçme-Değerlendirme	6	638	4,48	,603
5- Öğrenci Hizmetleri	9	638	4,27	,574
6- Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	10	638	4,41	,596
7- Sürekli İyileştirme	5	638	4,30	,689
Maddelerin Tümü	70	638	4,38	,524

Tablodaki veriler incelendiğinde, en yüksek ortalamanın ($\bar{x}=4,48$) “Ölçme-Değerlendirme” standart alanına, en düşük ortalamanın ise ($\bar{x}=4,27$) “Öğrenci Hizmetleri” standart alanına ait olduğu görülmüştür. Anketteki tüm maddelerin genel ortalaması ise 4,37 olarak belirlenmiştir. Buna göre, standart alanlarına ait ortalamaların hepsinin 4,21’in üzerinde olduğu için, tüm standart alanlarının genel olarak öğrenciler tarafından “tamamen önemli” görüldüğü belirtilmelidir.

Öğrencilerin her bir standart ifadesinin önem düzeyine ilişkin verdiği yanıtların aritmetik ortalama değerleri azalan sırayla Tablo 54’te sunulmuştur.

Tablo 54. Standartlara İlişkin Azalan Sırayla Öğrenci Görüşleri Ortalamaları

Standart Alanı No	Standart No	Standart İfadesi	$\bar{x}$	ss
3	10	Öğretim programının, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (<i>okuma, yazma, dinleme, konuşma</i>) dengeli bir şekilde kapsaması	4,59	,699
6	8	Öğretim elemanlarına, dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara erişim imkânı sağlanması	4,58	,609
5	3	YDY'de öğrencilerin -başvuru, kabul edilme, kayıt olma ve kayıt sildirme vb.- işlemlerinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesi	4,58	,689
6	7	YDY'deki yabancı dil kaynaklarının (<i>ders kitapları, okuma kitapları, gazete, dergi, CD, DVD vb.</i>) öğrencilerin erişimine açık olması	4,57	,706
2	2	YDY'nin etkili bir dil eğitimi için, yeterli sayıda personele sahip olması	4,57	,658
3	2	Öğretim programının, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle paylaşılması	4,56	,705
3	8	Öğrenme materyallerinin (<i>ders kitapları ve diğer kaynaklar</i>) dersin hedeflerine uygun olarak seçilmesi	4,55	,685
3	3	Öğretim programının, sene boyunca etkili bir şekilde uygulanması	4,55	,678
2	1	YDY'deki tüm çalışanların, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği yetkinliklere (niteliklere) sahip olması	4,54	,711
4	6	Öğrencilere, program sonunda tamamladıkları seviyeyi ve başarı durumunu gösteren sertifika verilmesi	4,54	,790
4	4	Öğrencilere, ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak, performansları hakkında dönüt (geri bildirim) verilmesi	4,53	,752
3	9	Dersin hedeflerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin seçilmesi ve uygulanması	4,53	,716
2	3	YDY'de, çalışanların meslekî gelişimlerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi	4,51	,703
4	2	Ölçme-değerlendirme sisteminin geçerli ve güvenilir olması	4,51	,714
2	14	YDY'deki öğretim elemanlarının, dersin hedeflerine ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim stratejilerini geliştirebilmesi ve uygulayabilmesi	4,50	,742
2	13	YDY'deki öğretim elemanlarının, öğretim dilinde, ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahip olması	4,50	,701
4	3	Akademik yılın başında, öğrencilerin yabancı dil seviyelerine uygun sınıflara yerleştirilmesi	4,49	,856
6	5	Öğretim elemanlarına, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun materyal geliştirmeleri için, gerekli imkânların sağlanması	4,49	,736

3	4	Öğretim programının tasarlanmasında, dil öğretimi alanındaki güncel gelişmelerin <i>(bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojileri, öğretim yöntem ve teknikleri vb.)</i> dikkate alınması	4,47	,729
2	8	YDY'de yeni personel işe alma sürecinde, yasal çerçeve kapsamında okulun ihtiyaç duyduğu niteliklerin dikkate alınması	4,46	,740
1	7	YDY, fakülte ve üniversite yönetimi arasında etkili iletişim ve işbirliğininin sağlanması	4,46	,791
3	15	Toplam ders saati sayısının ve süresinin, ders amaçları açısından uygun ve yeterli olması	4,46	,733
4	5	Öğrenci performansının ve gelişiminin süreç boyunca titizlikle takip edilmesi	4,46	,808
3	16	Etkili yabancı dil öğretimi için, sınıf mevcudunun uygun olması	4,46	,769
6	4	YDY'deki ortak kullanım alanlarının <i>(derslik, çalışma alanı, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin vb.)</i> öğrenci gelişimini destekleyen nitelikte olması	4,45	,804
5	9	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerinin değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,44	,787
6	9	YDY'de <i>-internet erişim, fotokopi, düzenli temizlik, aydınlatma, ısıtma-soğutma vb.-</i> hizmetlerin gerekli niteliklerde olması	4,43	,810
3	5	Öğretim programının tasarlanmasında, paydaş <i>(öğretim elemanı, öğrenci, işveren vb.)</i> görüşlerinin dikkate alınması	4,43	,792
3	14	Öğretim programının, akademik yılın bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanması	4,42	,747
5	2	Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin sorularını iletip cevap alabilecekleri bir iletişim sisteminin olması	4,42	,751
2	10	YDY'de görev ve sorumlulukların dağıtılmasında, çalışanların yetkinliklerinin (niteliklerinin) dikkate alınması	4,42	,741
3	1	YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programının bulunması	4,42	,763
3	13	Öğretim programının, öğrenci katılımını sağlayacak şekilde öğrenci merkezli olması	4,41	,779
1	2	YDY'nin hedeflere ulaşmasını sağlayacak etkili bir yönetim yapısına sahip olması	4,41	,767
2	7	YDY'nin yeni personel işe alma sürecinde, işlemlerin ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak yürütülmesi	4,41	,779
6	1	YDY'nin alt yapı ve fizikî donanım olanaklarının gerekli niteliklerde olması	4,41	,731
1	6	YDY'de iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi	4,40	,802
5	6	Öğrencilere <i>-kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme-</i> konularında bilgilendirme ve destek sağlanması	4,37	,804

1	9	YDY'de çalışanlar arasında, etkili iletişim ve işbirliğinin bulunması	4,37	,790
3	7	Öğretim programının, öğretim yöntem ve teknikleri bakımından çeşitlilik içermesi	4,37	,771
6	3	YDY'nin fizikî donanımın özel gereksinimi olan bireylerin kullanımına uygun olması	4,36	,831
7	2	Paydaş görüşlerinin, YDY'deki uygulamaların iyileştirilmesi amacıyla değerlendirilmesi ve dikkate alınması	4,36	,793
1	3	YDY'de idarî işlerle (eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik, telif hakkı vb.) ilgili konularda kural ve prensiplerin belirlenmiş olması	4,35	,795
3	6	Öğretim programının, çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (<i>ihtiyaç analizi, paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere ulaşma vb.</i>) sürekli iyileştirilmesi	4,35	,783
4	1	YDY'de programın genelinde tutarlılığı sağlayan bir ölçme-değerlendirme sisteminin uygulanması	4,35	,749
1	10	YDY'ye ilişkin bilgilerin güncel ve net olarak toplumla paylaşılması	4,34	,843
2	9	YDY'de işe yeni başlayanlara yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi	4,33	,806
5	1	YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde yer alan bilgilerin, güncel ve doğru olması	4,31	,695
7	4	YDY'deki tüm unsurların ve uygulamaların, sürekli olarak iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması	4,31	,788
1	8	YDY'yi olumsuz etkileyebilecek unsurlara yönelik stratejilerin belirlenmiş olması	4,31	,860
7	5	İyileştirme amacıyla yapılan değişikliklerin, uygulamadaki etkisinin değerlendirilmesi	4,31	,803
6	10	YDY'nin fizikî donanımının geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,30	,829
1	4	YDY'deki tüm uygulamaların, kanunlara ve kurumların yönergelerine uygun olarak yürütülmesi	4,30	,867
2	12	YDY'de yapılamayan derslerin telafisine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,30	,865
5	4	Akademik yılın başında, yeni öğrencilere yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi	4,29	,813
7	1	YDY'deki uygulamalara ilişkin, paydaş (öğretim elemanları, mevcut öğrenciler, önceki öğrenciler vb.) görüşlerinin alınmasına yönelik geri bildirim sisteminin bulunması	4,29	,798
6	6	Öğretim elemanlarının, yeni öğretim materyalleri geliştirme konusunda teşvik edilmesi	4,28	,792
6	2	YDY'nin fizikî donanımın verimli kullanılmasını sağlayacak yönerge ve düzenlemelerin olması	4,27	,794
1	1	YDY'nin kurumsal misyon ve vizyonunun belirlenmiş olması	4,27	,817

2	4	YDY'deki çalışma şartlarına ilişkin bilgilerin (görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlar) çalışanlarla yazılı olarak paylaşılması	4,26	,813
7	3	Çalışanlar arasında “sürekli iyileştirme kültürünün” oluşmasına yönelik düzenlemelerin bulunması	4,25	,847
2	5	YDY'de çalışanlara yönelik performans değerlendirme sisteminin uygulanması	4,22	,833
1	5	YDY'de yürütülen işlemlere ilişkin tüm belgelerin arşivlenmesi	4,19	,827
2	6	YDY'de personel verimliliğini sağlamaya yönelik düzenlemelerin (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) bulunması	4,17	,833
3	11	Öğretim programının, ders dışı ek öğrenme kaynakları listesi içermesi	4,17	,941
2	11	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,12	,932
5	8	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması	4,06	,946
5	5	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda birtakım ders dışı etkinlikler (yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.) düzenlenmesi	4,04	1,047
3	12	Öğretim programının, ders dışı etkinlikler ve ödevler içermesi	4,01	1,000
5	7	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansını engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması	3,94	1,043

Tablodaki veriler incelendiğinde, standartlara ilişkin aritmetik ortalama değerlerinin 4,59 ile 3,94 arasında değiştiği ve 70 adet standart ifadesinden 62'sinin öğrenciler tarafından “tamamen önemli” ($\bar{x} > 4,21$) bulunduğu görülmüştür. Yalnızca, 8 adet standart maddesine ilişkin ortalama değerin 3,94 ile 4,20 arasında değiştiği, buna göre; bu standartların öğrenciler tarafından “büyük oranda önemli” bulunduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin en fazla önem verdikleri unsurların genel olarak sınıf içi öğrenci deneyimini direkt olarak etkileyen ve ders sürelerinin en verimli şekilde değerlendirilmesini sağlamaya yönelik standartlarla ilişkili olduğu söylenebilir. Öğrenciler tarafından nispeten daha düşük düzeyde önemli görülen maddelerin ise daha çok sınıf dışındaki ders dışı etkinlik ve ödevlerle, diğer bir ifadeyle, kendi “serbest zaman”larıyla ilişkili olduğu söylenebilir. Ayrıca, sınıf içi istenmeyen davranışlara, devamsızlığı engellemeye ve raporlu öğretim elemanının yerine başka birinin vekâlet ederek derslerin boş geçmemesine yönelik

uygulamaların öğrenci doğası gereği nispeten daha düşük düzeyde önemli bulunduğu söylenebilir.

4.2.2. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Bu bölümde, YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde, i) cinsiyet, ii) YDY'nin akreditasyon durumu, iii) hazırlık sınıfının zorunlu veya isteğe bağlı olma durumu, iv) üniversite türü, v) öğrenim görülen üniversitenin URAP kategorisi, vi) bölümün eğitim dili değişkenlerine göre anlamlı farklılık olup olmadığına ilişkin bulgular sunulmuştur.

İlk olarak, anketin genelinde öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde cinsiyete göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 55'te sunulmuştur.

Tablo 55. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p	Etki Büyüklüğü
Kadın	421	4,45	,450	636	4,80	,000	0,38
Erkek	217	4,24	,622				

*p < ,05

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (p < ,05). Gruplara ait aritmetik ortalama değerleri dikkate alındığında fark kız öğrenciler lehinedir. Buna göre, kız öğrencilerin genel anlamda ankette yer alan YDY kalite standartlarını erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha önemli gördükleri anlaşılmaktadır. Ayrıca, gruplar arasında tespit edilen farka ilişkin hesaplanan Cohen's d etki büyüklüğü değeri 0,38 olarak ortaya çıkmıştır. Buna göre, etki büyüklüğünün “küçük” olduğu anlaşılmaktadır.

Anketin genelinde öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğrencilerin öğrenim gördükleri YDY'nin akreditasyon durumuna göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 56'da sunulmuştur.

Tablo 56. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Kurumun Akreditasyon Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Kurumun Akreditasyon Durumu	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Evet	237	4,34	,556	636	-1,426	,154
Hayır	401	4,40	,503			

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde, öğrenim görülen YDY'nin akreditasyon durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, akreditasyonu olan kurumlarda öğrenim gören öğrencilerle, akreditasyonu bulunmayan kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği söylenebilir.

YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde, hazırlık sınıfının zorunlu veya isteğe bağlı olması durumu değişkenine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 57'de sunulmuştur.

Tablo 57. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Hazırlık Sınıfının Zorunlu veya İsteğe Bağlı Olması Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Zorunlu & İsteğe Bağlı	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Zorunlu	457	4,40	,496	636	1,526	,128
İsteğe Bağlı	181	4,33	,587			

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde, hazırlık sınıfının zorunlu veya isteğe bağlı olma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, hazırlık sınıfına zorunlu olarak katılan öğrencilerle, isteğe bağlı olarak katılan öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği söylenebilir.

Anketin genelinde öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitenin devlet veya

vakıf üniversitesi olmasına göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 58’de sunulmuştur.

Tablo 58. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Üniversite Türüne Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Üniversite Türü	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Devlet	543	4,37	,525	636	-,411	,681
Vakıf	95	4,40	,521			

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde, öğrenim görülen üniversite türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Gruplara ait aritmetik ortalama değerler dikkate alındığında, devlet üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerle, vakıf üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin, YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin oldukça benzeştiği söylenebilir.

Anketin genelinde, öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitenin URAP kategorisine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farklılığın tespit edildiği durumlarda, bunun hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD Testi ile analiz yapılmıştır. Analiz bulgularıyla ilgili olarak öncelikle, betimsel istatistikler sunulmuş, ardından gruplar arasındaki farkın istatistikî olarak anlamlı düzeyde olup olmadığını gösteren ANOVA sonuçları sunulmuştur. Standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinin üniversite URAP kategorisine göre betimsel istatistikleri Tablo 59’da sunulmuştur.

Tablo 59. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre Betimsel İstatistikleri

URAP Kategorisi	n	$\bar{x}$	ss
Birinci	126	4,42	,452
İkinci	54	4,32	,481
Üçüncü	93	4,31	,527
Dördüncü	143	4,33	,549
Beşinci	97	4,48	,505

Altıncı	61	4,43	,595
Yedinci	64	4,33	,567
Toplam	638	4,38	,524

Tablodaki veriler incelendiğinde, URAP kategorilerine göre öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalama değerlerinin 4,31 ile 4,48 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre, URAP toplam puanı bakımından farklı kategorilerde yer alan üniversitelerde öğrenim görmekte olan öğrencilerin, YDY kalite standartlarını genel olarak “tamamen önemli” ($\bar{x} > 4,21$) bulduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğrenim gördükleri üniversitenin URAP kategorisine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 60’ta sunulmuştur.

Tablo 60. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplar arası	2,435	6	,406			
Gruplar İçi	172,584	631	,274	1,484	,181	Yok
Toplam	175,019	637				

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde, öğrenim görülen üniversitenin URAP kategorisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, URAP toplam puanı bakımından farklı kategorilerde yer alan üniversitelerde öğrenim görmekte olan öğrencilerin, YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği söylenebilir.

Anketin genelinde, öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğrencilerin lisans programlarının eğitim diline göre farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farklılığın tespit edildiği durumlarda, bunun hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD Testi ile analiz yapılmıştır. Analiz bulgularıyla ilgili

olarak öncelikle, betimsel istatistikler sunulmuş, ardından gruplar arasındaki farkın istatistikî olarak anlamlı düzeyde olup olmadığını gösteren ANOVA sonuçları sunulmuştur. Standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinin lisans programlarının eğitim diline göre betimsel istatistikleri Tablo 61’de sunulmuştur.

Tablo 61. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Bölümün Eğitim Diline Göre Betimsel İstatistikleri

Eğitim Dili	n	$\bar{x}$	ss
Tamamen Türkçe	181	4,33	,587
Kısmen Yabancı Dilde	61	4,29	,572
Tamamen Yabancı Dilde	396	4,41	,481
Toplam	638	4,38	,524

Tablodaki veriler incelendiğinde, bölümün eğitim diline göre öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalama değerlerinin 4,29 ile 4,41 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre, eğitim dili açısından farklı biçimlerde öğrenim görecekt olan öğrencilerin, YDY kalite standartlarını genel olarak “tamamen önemli” ($\bar{x} > 4,21$) bulduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, en yüksek ortalama değer, lisans programlarında “tamamen yabancı dilde” öğrenim görecekt olan öğrencilere ait olduğu belirtilmelidir.

Öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğrencilerin lisans programlarının eğitim diline göre farklılık olup olmadığını belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 62’de sunulmuştur.

Tablo 62. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Bölümün Eğitim Diline Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplar arası	1,418	2	,709			
Gruplar İçi	173,601	635	,273	2,594	,076	Yok
Toplam	175,019	637				

Tablo 62’ye göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde, bölümün eğitim dili değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, bölümün eğitim dilinin, öğrencilerin YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı söylenebilir.

4.2.3. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Bu bölümde, öncelikle kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleri, her bir standart alanına ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 63’te sunulmuştur.

Tablo 63. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Standart Alanlarına Göre Ortalamaları

Standart Alanları	Standart Sayısı	Katılımcı Sayısı	$\bar{x}$	SS
1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	10	258	4,38	,606
2- Personel Yönetimi	14	258	4,41	,622
3- Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	16	258	4,55	,550
4- Ölçme-Değerlendirme	6	258	4,54	,584
5- Öğrenci Hizmetleri	9	258	4,50	,596
6- Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	10	258	4,36	,802
7- Sürekli İyileştirme	5	258	4,27	,862
Maddelerin Tümü	70	258	4,44	,581

Tablodaki veriler incelendiğinde, standart alanlarına ait ortalamaların tümünün 4,21’in üzerinde olduğu görülmüştür. Buna göre, her bir standart alanının öğretim elemanları tarafından “tamamen önemli” bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak, en yüksek ortalama sahip standart alanlarına ilişkin değerlerin, birbirine oldukça yakın olduğu belirtilmelidir. Buna göre, sırasıyla “Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” ($\bar{x}=4,55$), “Ölçme-Değerlendirme” ($\bar{x}=4,54$), “Öğrenci Hizmetleri” ($\bar{x}=4,50$) standart alanlarının en yüksek ortalama değerlere sahip olduğu görülmüştür. Öte yandan, en düşük ortalama değere sahip standart alanının ise “Sürekli İyileştirme” ($\bar{x}=4,27$) olduğu görülmüştür. Anketteki tüm maddelerin genel ortalaması ise 4,44 olarak tespit edilmiştir. Buna göre, kalite standartlarının genel olarak öğretim elemanları tarafından “tamamen önemli” bulunduğu söylenebilir.

Öğretim elemanlarının her bir standart ifadesinin önem düzeyine ilişkin verdiği yanıtların aritmetik ortalama değerleri azalan sırayla Tablo 64'te sunulmuştur.

Tablo 64. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Azalan Sırayla Öğretim Elemanı Görüşleri Ortalamaları

Standart Alan No	Standart No	Standart İfadesi	$\bar{x}$	ss
5	3	YDY'de öğrencilerin -başvuru, kabul edilme, kayıt olma ve kayıt sildirme vb.- işlemlerinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesi	4,69	,569
3	3	Öğretim programının, sene boyunca etkili bir şekilde uygulanması	4,69	,540
5	4	Akademik yılın başında, yeni öğrencilere yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi	4,68	,616
3	2	Öğretim programının, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle paylaşılması	4,67	,619
3	10	Öğretim programının, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (okuma, yazma, dinleme, konuşma) dengeli bir şekilde kapsaması	4,67	,620
4	3	Akademik yılın başında, öğrencilerin yabancı dil seviyelerine uygun sınıflara yerleştirilmesi	4,66	,659
2	7	YDY'nin yeni personel işe alma sürecinde, işlemlerin ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak yürütülmesi	4,65	,618
3	8	Öğrenme materyallerinin (ders kitapları ve diğer kaynaklar) dersin hedeflerine uygun olarak seçilmesi	4,64	,652
3	9	Dersin hedeflerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin seçilmesi ve uygulanması	4,62	,644
4	4	Öğrencilere, ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak, performansları hakkında dönüt (geri bildirim) verilmesi	4,61	,686
4	1	YDY'de programın genelinde tutarlılığı sağlayan bir ölçme-değerlendirme sisteminin uygulanması	4,61	,657
4	5	Öğrenci performansının ve gelişiminin süreç boyunca titizlikle takip edilmesi	4,60	,693
3	15	Toplam ders saati sayısının ve süresinin, ders amaçları açısından uygun ve yeterli olması	4,60	,653
3	14	Öğretim programının, akademik yılın bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanması	4,60	,647
4	2	Ölçme-değerlendirme sisteminin geçerli ve güvenilir olması	4,60	,682
2	8	YDY'de yeni personel işe alma sürecinde, yasal çerçeve kapsamında okulun ihtiyaç duyduğu niteliklerin dikkate alınması	4,60	,665
2	14	YDY'deki öğretim elemanlarının, dersin hedeflerine	4,59	,654

		ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim stratejilerini geliştirebilmesi ve uygulayabilmesi		
1	5	YDY'de yürütülen işlemlere ilişkin tüm belgelerin arşivlenmesi	4,57	,626
3	13	Öğretim programının, öğrenci katılımını sağlayacak şekilde öğrenci merkezli olması	4,55	,647
1	4	YDY'deki tüm uygulamaların, kanunlara ve kurumların yönergelerine uygun olarak yürütülmesi	4,55	,676
3	16	Etkili yabancı dil öğretimi için, sınıf mevcudunun uygun olması	4,55	,778
5	1	YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde yer alan bilgilerin, güncel ve doğru olması	4,54	,683
2	2	YDY'nin etkili bir dil eğitimi için, yeterli sayıda personele sahip olması	4,53	,779
5	2	Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin sorularını iletip cevap alabilecekleri bir iletişim sisteminin olması	4,53	,700
3	12	Öğretim programının, ders dışı etkinlikler ve ödevler içermesi	4,53	,689
2	12	YDY'de yapılamayan derslerin telafisine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,52	,717
3	1	YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programının bulunması	4,52	,712
3	4	Öğretim programının tasarlanmasında, dil öğretimi alanındaki güncel gelişmelerin (bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojileri, öğretim yöntem ve teknikleri vb.) dikkate alınması	4,51	,749
5	6	Öğrencilere -kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme- konularında bilgilendirme ve destek sağlanması	4,50	,775
2	1	YDY'deki tüm çalışanların, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği yetkinliklere (niteliklere) sahip olması	4,50	,718
2	9	YDY'de işe yeni başlayanlara yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi	4,48	,887
2	13	YDY'deki öğretim elemanlarının, öğretim dilinde, ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahip olması	4,48	,717
3	6	Öğretim programının, çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (ihtiyaç analizi, paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere ulaşma vb.) sürekli iyileştirilmesi	4,47	,804
2	10	YDY'de görev ve sorumlulukların dağıtılmasında, çalışanların yetkinliklerinin (niteliklerinin) dikkate alınması	4,47	,900
6	1	YDY'nin alt yapı ve fizikî donanım olanaklarının gerekli niteliklerde olması	4,46	,855
5	9	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerinin değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,46	,743
3	7	Öğretim programının, öğretim yöntem ve teknikleri bakımından çeşitlilik içermesi	4,46	,743

6	9	YDY'de -internet erişim, fotokopi, düzenli temizlik, aydınlatma, ısıtma-soğutma vb.- hizmetlerin gerekli niteliklerde olması	4,46	,886
5	7	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması	4,44	,803
6	5	Öğretim elemanlarına, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun materyal geliştirmeleri için, gerekli imkânların sağlanması	4,43	,902
1	9	YDY'de çalışanlar arasında, etkili iletişim ve işbirliğinin bulunması	4,43	,811
1	6	YDY'de iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi	4,42	,781
1	7	YDY, fakülte ve üniversite yönetimi arasında etkili iletişim ve işbirliğinin sağlanması	4,40	,823
2	4	YDY'deki çalışma şartlarına ilişkin bilgilerin (görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlar) çalışanlarla yazılı olarak paylaşılması	4,40	,813
2	3	YDY'de, çalışanların meslekî gelişimlerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi	4,39	,924
6	7	YDY'deki yabancı dil kaynaklarının (ders kitapları, okuma kitapları, gazete, dergi, CD, DVD vb.) öğrencilerin erişimine açık olması.	4,38	,902
1	2	YDY'nin hedeflere ulaşmasını sağlayacak etkili bir yönetim yapısına sahip olması	4,38	,829
1	1	YDY'nin kurumsal misyon ve vizyonunun belirlenmiş olması	4,37	,804
3	11	Öğretim programının, ders dışı ek öğrenme kaynakları listesi içermesi	4,36	,850
1	3	YDY'de idarî işlerle (eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik, telif hakkı vb.) ilgili konularda kural ve prensiplerin belirlenmiş olması	4,36	,787
6	4	YDY'deki ortak kullanım alanlarının (derslik, çalışma alanı, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin vb.) öğrenci gelişimini destekleyen nitelikte olması	4,35	,935
3	5	Öğretim programının tasarlanmasında, paydaş (öğretim elemanı, öğrenci, işveren vb.) görüşlerinin dikkate alınması	4,34	,847
6	8	Öğretim elemanlarına, dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara erişim imkânı sağlanması	4,33	,923
7	1	YDY'deki uygulamalara ilişkin, paydaş (öğretim elemanları, mevcut öğrenciler, önceki öğrenciler vb.) görüşlerinin alınmasına yönelik geri bildirim sisteminin bulunması	4,31	,929
6	6	Öğretim elemanlarının, yeni öğretim materyalleri geliştirme konusunda teşvik edilmesi	4,31	,945
5	8	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması	4,31	,911

5	5	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda birtakım ders dışı etkinlikler (yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.) düzenlenmesi	4,31	,919
6	3	YDY'nin fizikî donanımın özel gereksinimi olan bireylerin kullanımına uygun olması	4,30	,999
2	11	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,30	,959
7	4	YDY'deki tüm unsurların ve uygulamaların, sürekli olarak iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması	4,30	,931
6	2	YDY'nin fizikî donanımın verimli kullanılmasını sağlayacak yönerge ve düzenlemelerin olması	4,29	,872
7	2	Paydaş görüşlerinin, YDY'deki uygulamaların iyileştirilmesi amacıyla değerlendirilmesi ve dikkate alınması	4,28	,921
7	5	İyileştirme amacıyla yapılan değişikliklerin, uygulamadaki etkisinin değerlendirilmesi	4,26	,938
6	10	YDY'nin fizikî donanımının geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,25	,987
7	3	Çalışanlar arasında “sürekli iyileştirme kültürünün” oluşmasına yönelik düzenlemelerin bulunması	4,22	,993
1	8	YDY'yi olumsuz etkileyebilecek unsurlara yönelik stratejilerin belirlenmiş olması	4,20	,882
4	6	Öğrencilere, program sonunda tamamladıkları seviyeyi ve başarı durumunu gösteren sertifika verilmesi	4,17	1,167
1	10	YDY'ye ilişkin bilgilerin güncel ve net olarak toplumla paylaşılması	4,16	,927
2	5	YDY'de çalışanlara yönelik performans değerlendirme sisteminin uygulanması	3,95	1,130
2	6	YDY'de personel verimliliğini sağlamaya yönelik düzenlemelerin (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) bulunması	3,87	1,238

Tablodaki veriler incelendiğinde, standartlara ilişkin aritmetik ortalama değerlerinin 4,69 ile 3,87 arasında değiştiği ve 70 adet standart ifadesinden 65'inin öğretim elemanları tarafından “tamamen önemli” ($\bar{x} > 4,21$) bulunduğu görülmüştür. Yalnızca, 5 adet standart maddesine ilişkin ortalama değer 3,87 ile 4,20 arasında değiştiği, buna göre; bu standartların öğretim elemanları tarafından “büyük oranda önemli” bulunduğu ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanları tarafından en yüksek düzeyde önemli görülen standart ifadeleri göz önünde alındığında, bunların daha çok direkt olarak derslerin en etkili ve faydalı şekilde geçmesini sağlamaya yönelik maddeler olduğu söylenebilir. Öte yandan, aritmetik ortalama değerleri en düşük

iki maddenin, öğretim elemanlarının performanslarının değerlendirilmesi ve atırılmasına yönelik birtakım uygulamalar içeren standartlar olduğu görülmüştür. Buna göre, öğretim elemanlarının bu tür uygulamaları nihai olarak “büyük oranda önemli” ($\bar{x} > 3,41$) bulmasına rağmen, diğer maddelerle karşılaştırıldığında, nispeten daha az önemli buldukları söylenebilir. Bu iki maddenin “Personel Yönetimi” standart alanında yer almasına rağmen, “sürekli iyileştirme” kültürüyle ve mesleki gelişim ile de ilişki olduğu ifade edilmelidir. Bir önceki paragrafta, “Sürekli İyileştirme” standart alanının, standart alanları arasında en düşük ortalama değere sahip olduğu belirtilmiştir. Buna göre, “Sürekli İyileştirme” standart alanındaki ifadelerin de önem sıralamasında son sıralarda yer aldığı, diğer bir ifadeyle, tüm ifadeler arasında nispeten daha az önemli bulunan ifadeler olduğu görülebilir.

4.2.4. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Bu bölümde, YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde; i) cinsiyet, ii) YDY’nin akreditasyon durumu, iii) akreditasyon sürecinde görev alma durumu, iv) üniversite türü, v) çalışılan üniversitenin URAP kategorisi, vi) eğitim durumu, vii) mesleki deneyim değişkenlerine göre anlamlı farklılık olup olmadığına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Anketin genelinde öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, cinsiyete göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 65’te sunulmuştur.

Tablo 65. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kadın	182	4,46	,599	256	,831	,407
Erkek	76	4,40	,536			

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, kadın ve erkek öğretim elemanlarının, YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği söylenebilir.

Anketin genelinde, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğretim elemanlarının görev yaptıkları YDY'nin akreditasyon durumuna göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 66'da sunulmuştur.

Tablo 66. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Kurumun Akredistasyon Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Kurumun Akreditasyon Durumu	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Evet	113	4,49	,624	256	1,179	,239
Hayır	145	4,40	,544			

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğretim görüşlerinde, öğretim elemanlarının görev yaptıkları YDY'nin akreditasyonu olup olmamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, akreditasyonu olan kurumlarda görev yapan öğretim elemanları ile akreditasyonu bulunmayan kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının, YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği söylenebilir.

Anketin genelinde, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğretim elemanlarının akreditasyon sürecinde aktif görev alma durumuna göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 67'de sunulmuştur.

Tablo 67. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Akreditasyon Sürecinde Görev Alma Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Akreditasyon Sürecinde Görev Alma	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p	Etki Büyüklüğü
Evet	56	4,59	,469	256	2,200	,029	0,35
Hayır	202	4,40	,603				

* $p < ,05$

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğretim görüşlerinde, öğretim elemanlarının akreditasyon sürecinde aktif görev alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < ,05$). Aritmetik

ortalamala değerleri dikkate alındığında, bu fark, akreditasyon sürecinde görev alan öğretim elemanları lehinedir. Buna göre, akreditasyon sürecinde görev alan öğretim elemanlarının, akreditasyon konusunda deneyimi bulunmayan öğretim elemanlarına göre, YDY kalite standartlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha önemli buldukları görülmüştür. Bu durumda, akreditasyon sürecini bizzat deneyimlemenin, öğretim elemanlarında kalite standartlarının önemine ilişkin bir farkındalık oluşturduğu söylenebilir. Ayrıca, gruplar arasında tespit edilen farka ilişkin hesaplanan Cohen's d etki büyüklüğü değeri 0,35 olarak ortaya çıkmıştır. Buna göre, etki büyüklüğünün “küçük” olduğu anlaşılmaktadır.

Anketin genelinde, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, üniversite türüne göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 68’de sunulmuştur.

Tablo 68. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite Türüne Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Üniversite Türü	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Devlet	187	4,47	,511	256	1,152	,250
Vakıf	71	4,37	,734			

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde, üniversite türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, devlet üniversitelerinde görev yapan öğretim elemanları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği söylenebilir.

Anketin genelinde, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğretim elemanlarının görev yaptıkları üniversitenin URAP kategorisine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farklılığın tespit edildiği durumlarda, bunun hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD Testi ile analiz yapılmıştır. Analiz bulgularıyla ilgili olarak öncelikle, betimsel istatistikler sunulmuş, ardından gruplar arasındaki farkın istatistikî olarak anlamlı düzeyde olup

olmadığını gösteren ANOVA sonuçları sunulmuştur. Standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin üniversite URAP kategorisine göre betimsel istatistikleri Tablo 69’da sunulmuştur.

Tablo 69. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre Betimsel İstatistikleri

URAP Kategorisi	n	$\bar{x}$	ss
Birinci	21	4,67	,311
İkinci	19	4,62	,470
Üçüncü	53	4,38	,506
Dördüncü	86	4,40	,602
Beşinci	54	4,40	,693
Altıncı	25	4,48	,619
Toplam	258	4,44	,581

Tablodaki veriler incelendiğinde, URAP kategorilerine göre öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalama değerlerinin 4,38 ile 4,67 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre, URAP toplam puanı bakımından farklı kategorilerde yer alan üniversitelerde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının, YDY kalite standartlarını genel olarak “tamamen önemli” ($\bar{x} > 4,21$) bulduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak, en yüksek ortalama değerlerin, sırasıyla birinci ve ikinci kategorilere ait olduğu belirtilmelidir.

Öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, görev yaptıkları üniversitenin URAP kategorisine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 70’te sunulmuştur.

Tablo 70. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplar arası	2,122	5	,424			
Gruplar İçi	84,827	252	,337	1,261	,281	Yok
Toplam	86,949	257				

Tablo 70'e göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin, öğretim elemanlarının görev yaptıkları üniversitenin URAP kategorisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, URAP toplam puanı bakımından farklı kategorilerde yer alan üniversitelerde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği anlaşılmaktadır.

Anketin genelinde, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğretim elemanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farklılığın tespit edildiği durumlarda, bunun hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD Testi ile analiz yapılmıştır. Analiz bulgularıyla ilgili olarak öncelikle, betimsel istatistikler sunulmuş, ardından gruplar arasındaki farkın istatistikî olarak anlamlı düzeyde olup olmadığını gösteren ANOVA sonuçları sunulmuştur. Standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin eğitim durumu değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 71'de sunulmuştur.

Tablo 71. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Eğitim Durumuna Göre Betimsel İstatistikleri

Eğitim Durumu	n	$\bar{x}$	ss
Lisans	64	4,37	,600
Yüksek Lisans	144	4,47	,549
Doktora	50	4,45	,649
Toplam	258	4,44	,581

Tablodaki veriler incelendiğinde, eğitim durumu değişkenine göre öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalama değerlerinin 4,37 ile 4,47 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre, farklı eğitim düzeylerine sahip öğretim elemanlarının, YDY kalite standartlarını genel olarak “tamamen önemli” ($\bar{x} > 4,21$) bulduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak, yüksek lisans ve doktora derecesine sahip öğretim elemanlarına ait aritmetik ortalama değerlerinin, lisans derecesine sahip öğretim elemanlarına ait

aritmetik ortalama değerinden nispeten biraz daha yüksek olduğu belirtilmelidir.

Öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, eğitim durumu değişkenine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 72’de sunulmuştur.

Tablo 72. Standartların nem Düzeyine İlişkin ğretim Elemanı Görüşlerinin Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplar arası	,475	2	,237			
Gruplar İçi	86,474	255	,339	,700	,497	Yok
Toplam	86,949	257				

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin ğretim elemanı görüşlerinin, ğretim elemanlarının eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, ğretim elemanlarının; lisans, yüksek lisans veya doktora derecesine sahip olması, ğretim elemanlarının YDY kalite standartlarına ilişkin görüşlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı sylenabilir.

Anketin genelinde, ğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, mesleki deneyim değişkenine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farklılığın tespit edildiği durumlarda, bunun hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD Testi ile analiz yapılmıştır. Analiz bulgularıyla ilgili olarak öncelikle, betimsel istatistikler sunulmuş, ardından gruplar arasındaki farkın istatistikî olarak anlamlı düzeyde olup olmadığını gösteren ANOVA sonuçları sunulmuştur. Standartların önem düzeyine ilişkin ğretim elemanı görüşlerinin mesleki deneyim değişkenine ait betimsel istatistikleri Tablo 73’te sunulmuştur.

Tablo 73. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Mesleki Deneyim Durumuna Göre Betimsel İstatistikleri

Mesleki Deneyim	n	$\bar{x}$	ss
0-5 yıl	24	4,59	,607
6-10 yıl	66	4,45	,482
11-15 yıl	71	4,50	,521
16-20 yıl	39	4,31	,813
21 ve üzeri	58	4,39	,555
Toplam	258	4,44	,581

Tablodaki veriler incelendiğinde, mesleki deneyim değişkenine göre öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalama değerlerinin 4,31 ile 4,59 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre, mesleki deneyim açısından farklı gruplarda yer alan öğretim elemanlarının, YDY kalite standartlarını genel olarak “tamamen önemli” ($\bar{x} > 4,21$) bulduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak, en yüksek ortalama değer, mesleklerinin ilk 5 yılında olan öğretim elemanı grubuna ait olduğu belirtilmelidir.

Öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinde, mesleki deneyim değişkenine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 74’te sunulmuştur.

Tablo 74. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Mesleki Deneyim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplar arası	1,589	4	,397			
Gruplar İçi	85,360	253	,337	1,177	,321	Yok
Toplam	86,949	257				

Tabloya göre, standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin, öğretim elemanlarının mesleki deneyim süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > ,05$). Buna göre, öğretim elemanlarının mesleki deneyim sürelerinin, YDY kalite standartlarının

önem düzeyine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı söylenebilir.

4.2.5. Kalite Standartlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Bu bölümde, öncelikle kalite standartlarının, YDY’lerde gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleri, her bir standart alanına ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 75’te sunulmuştur.

Tablo 75. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Standart Alanlarına Göre Ortalamaları

Standart Alanları	Standart Sayısı	Katılımcı Sayısı	$\bar{x}$	ss
1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	10	258	3,72	,751
2- Personel Yönetimi	14	258	3,67	,736
3- Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	16	258	3,89	,725
4- Ölçme-Değerlendirme	6	258	3,90	,722
5- Öğrenci Hizmetleri	9	258	3,90	,721
6- Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar	10	258	3,49	,904
7- Sürekli İyileştirme	5	258	3,33	1,080
Maddelerin Tümü	70	258	3,73	,686

Tablodaki veriler incelendiğinde, 7 standart alanı içerisinde 6’sına ait aritmetik ortalama değerlerin “büyük oranda” ($3,41 < \bar{x} < 4,20$) aralığında olduğu görülmüştür. Buna göre, bu standart alanları bütüncül olarak ele alındığında, YDY’lerde “büyük oranda” karşılandığı söylenebilir. Standart alanları, aritmetik ortalama değerlerine göre azalan sırayla şu şekildedir; “Ölçme-Değerlendirme” ($\bar{x}=3,90$), “Öğrenci Hizmetleri” ($\bar{x}=3,90$) ve “Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” ($\bar{x}=3,89$), “Kurumsal Yapılanma ve Yönetim” ($\bar{x}=3,72$), “Personel Yönetimi” ($\bar{x}=3,67$), “Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” ($\bar{x}=3,49$). Öte yandan, “Sürekli İyileştirme” standart alanına ait ortalama değer 3,33 olduğu ve en düşük ortalama değere sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, sözü edilen standart alanındaki ifadeler bütüncül olarak ele alındığında, YDY’lerde “Kısmen” karşılandığı söylenebilir. Bu noktada, standart alanlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin ortalamalardan hiçbirinin “Tamamen” aralığında olmadığı ayrıca belirtilmelidir.

Öğretim elemanlarının her bir standart ifadesinin gerçekleşme düzeyine ilişkin verdiği yanıtların aritmetik ortalama değerleri azalan sırayla Tablo 76’da sunulmuştur.

Tablo 76. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Azalan Sırayla Öğretim Elemanı Görüşleri Ortalamaları

Standart Alan No	Standart No	Standart İfadesi	$\bar{x}$	ss
5	4	Akademik yılın başında, yeni öğrencilere yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi	4,48	,847
5	3	YDY’de öğrencilerin -başvuru, kabul edilme, kayıt olma ve kayıt sildirme vb.- işlemlerinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesi	4,46	,784
2	7	YDY’nin yeni personel işe alma sürecinde, işlemlerin ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak yürütülmesi	4,39	,752
1	5	YDY’de yürütülen işlemlere ilişkin tüm belgelerin arşivlenmesi	4,33	,758
3	2	Öğretim programının, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle paylaşılması	4,33	,992
3	3	Öğretim programının, sene boyunca etkili bir şekilde uygulanması	4,23	,832
1	4	YDY’deki tüm uygulamaların, kanunlara ve kurumların yönergelerine uygun olarak yürütülmesi	4,17	,878
5	1	YDY’yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde yer alan bilgilerin, güncel ve doğru olması	4,15	,845
2	12	YDY’de yapılamayan derslerin telafisine yönelik düzenlemelerin bulunması	4,15	,988
3	10	Öğretim programının, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (okuma, yazma, dinleme, konuşma) dengeli bir şekilde kapsamaması	4,13	,873
5	2	Aday öğrencilerin YDY’ye ilişkin sorularını iletip cevap alabilecekleri bir iletişim sisteminin olması	4,09	1,001
3	14	Öğretim programının, akademik yılın bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanması	4,07	,917
2	8	YDY’de yeni personel işe alma sürecinde, yasal çerçeve kapsamında okulun ihtiyaç duyduğu niteliklerin dikkate alınması	4,06	,968
3	15	Toplam ders saati sayısının ve süresinin, ders amaçları açısından uygun ve yeterli olması	4,05	,938
4	4	Öğrencilere, ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak, performansları hakkında dönüt (geri bildirim) verilmesi	4,05	,910
4	1	YDY’de programın genelinde tutarlılığı sağlayan bir ölçme-değerlendirme sisteminin uygulanması	4,01	,871
3	8	Öğrenme materyallerinin (ders kitapları ve diğer	3,99	,875

		kaynaklar) dersin hedeflerine uygun olarak seçilmesi		
4	3	Akademik yılın başında, öğrencilerin yabancı dil seviyelerine uygun sınıflara yerleştirilmesi	3,99	1,001
3	12	Öğretim programının, ders dışı etkinlikler ve ödevler içermesi	3,98	,997
2	13	YDY'deki öğretim elemanlarının, öğretim dilinde, ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahip olması	3,97	,836
4	2	Ölçme-değerlendirme sisteminin geçerli ve güvenilir olması	3,95	,898
4	5	Öğrenci performansının ve gelişiminin süreç boyunca titizlikle takip edilmesi	3,94	,932
3	1	YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programının bulunması	3,89	1,066
3	9	Dersin hedeflerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin seçilmesi ve uygulanması	3,87	,879
2	14	YDY'deki öğretim elemanlarının, dersin hedeflerine ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim stratejilerini geliştirebilmesi ve uygulayabilmesi	3,86	,914
3	13	Öğretim programının, öğrenci katılımını sağlayacak şekilde öğrenci merkezli olması	3,85	,950
1	6	YDY'de iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi	3,83	,970
5	9	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerinin değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	3,82	1,069
2	9	YDY'de işe yeni başlayanlara yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi	3,80	1,236
3	16	Etkili yabancı dil öğretimi için, sınıf mevcudunun uygun olması	3,77	1,081
5	7	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması	3,77	1,041
3	4	Öğretim programının tasarlanmasında, dil öğretimi alanındaki güncel gelişmelerin (bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojileri, öğretim yöntem ve teknikleri vb.) dikkate alınması	3,74	1,024
3	7	Öğretim programının, öğretim yöntem ve teknikleri bakımından çeşitlilik içermesi	3,70	,953
6	9	YDY'de -internet erişim, fotokopi, düzenli temizlik, aydınlatma, ısıtma-soğutma vb.- hizmetlerin gerekli niteliklerde olması	3,69	1,096
2	2	YDY'nin etkili bir dil eğitimi için, yeterli sayıda personele sahip olması	3,69	1,049
2	1	YDY'deki tüm çalışanların, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği yetkinliklere (niteliklere) sahip olması	3,68	,9116
3	11	Öğretim programının, ders dışı ek öğrenme kaynakları listesi içermesi	3,67	1,062
1	1	YDY'nin kurumsal misyon ve vizyonunun belirlenmiş olması	3,67	,964

2	4	YDY'deki çalışma şartlarına ilişkin bilgilerin (görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlar) çalışanlarla yazılı olarak paylaşılması	3,64	1,151
1	3	YDY'de idarî işlerle (eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik, telif hakkı vb.) ilgili konularda kural ve prensiplerin belirlenmiş olması	3,64	,989
5	6	Öğrencilere -kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme- konularında bilgilendirme ve destek sağlanması	3,63	1,058
2	11	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	3,63	1,263
1	9	YDY'de çalışanlar arasında, etkili iletişim ve işbirliğinin bulunması	3,62	1,044
6	7	YDY'deki yabancı dil kaynaklarının (ders kitapları, okuma kitapları, gazete, dergi, CD, DVD vb.) öğrencilerin erişimine açık olması.	3,62	1,207
1	2	YDY'nin hedeflere ulaşmasını sağlayacak etkili bir yönetim yapısına sahip olması	3,56	1,075
6	5	Öğretim elemanlarına, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun materyal geliştirmeleri için, gerekli imkânların sağlanması	3,56	1,138
3	6	Öğretim programının, çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (ihtiyaç analizi, paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere ulaşma vb.) sürekli iyileştirilmesi	3,56	1,104
6	8	Öğretim elemanlarına, dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara erişim imkânı sağlanması	3,56	1,128
1	7	YDY, fakülte ve üniversite yönetimi arasında etkili iletişim ve işbirliğininin sağlanması	3,56	1,027
2	10	YDY'de görev ve sorumlulukların dağıtılmasında, çalışanların yetkinliklerinin (niteliklerinin) dikkate alınması	3,55	1,118
6	1	YDY'nin alt yapı ve fizikî donanım olanaklarının gerekli niteliklerde olması	3,52	1,059
1	10	YDY'ye ilişkin bilgilerin güncel ve net olarak toplumla paylaşılması	3,51	1,070
6	2	YDY'nin fizikî donanımın verimli kullanılmasını sağlayacak yönerge ve düzenlemelerin olması	3,50	1,095
3	5	Öğretim programının tasarlanmasında, paydaş (öğretim elemanı, öğrenci, işveren vb.) görüşlerinin dikkate alınması	3,48	1,120
4	6	Öğrencilere, program sonunda tamamladıkları seviyeyi ve başarı durumunu gösteren sertifika verilmesi	3,46	1,510
5	8	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması	3,44	1,115
6	4	YDY'deki ortak kullanım alanlarının (derslik, çalışma	3,44	1,196

		alanı, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin vb.) öğrenci gelişimini destekleyen nitelikte olması		
7	1	YDY'deki uygulamalara ilişkin, paydaş (öğretim elemanları, mevcut öğrenciler, önceki öğrenciler vb.) görüşlerinin alınmasına yönelik geri bildirim sisteminin bulunması	3,40	1,235
2	3	YDY'de, çalışanların meslekî gelişimlerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi	3,40	1,187
6	10	YDY'nin fizikî donanımının geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması	3,38	1,114
6	3	YDY'nin fizikî donanımın özel gereksinimi olan bireylerin kullanımına uygun olması	3,37	1,194
7	4	YDY'deki tüm unsurların ve uygulamaların, sürekli olarak iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması	3,37	1,151
1	8	YDY'yi olumsuz etkileyebilecek unsurlara yönelik stratejilerin belirlenmiş olması	3,34	1,029
6	6	Öğretim elemanlarının, yeni öğretim materyalleri geliştirme konusunda teşvik edilmesi	3,31	1,180
7	5	İyileştirme amacıyla yapılan değişikliklerin, uygulamadaki etkisinin değerlendirilmesi	3,31	1,166
7	2	Paydaş görüşlerinin, YDY'deki uygulamaların iyileştirilmesi amacıyla değerlendirilmesi ve dikkate alınması	3,31	1,170
5	5	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda birtakım ders dışı etkinlikler (yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.) düzenlenmesi	3,30	1,327
7	3	Çalışanlar arasında “sürekli iyileştirme kültürünün” oluşmasına yönelik düzenlemelerin bulunması	3,27	1,215
2	5	YDY'de çalışanlara yönelik performans değerlendirme sisteminin uygulanması	2,94	1,328
2	6	YDY'de personel verimliliğini sağlamaya yönelik düzenlemelerin (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) bulunması	2,65	1,282

Tablodaki veriler incelendiğinde, öğretim elemanı görüşlerine göre standartların YDY'lerde gerçekleşme düzeyine ilişkin aritmetik ortalama değerlerinin 4,48 ile 2,65 arasında değiştiği ve 70 adet standart ifadesinden yalnızca 6'sının gerçekleşme düzeyinin “Tamamen” ($\bar{x} > 4,21$) aralığında ortaya çıktığı görülmüştür. 51 standart ifadesinin gerçekleşme düzeyine ilişkin ortalama değerlerin “büyük oranda” ($3,41 < \bar{x} < 4,20$) aralığında olduğu tespit edilmiştir. 13 standart ifadesinin gerçekleşme düzeyine ilişkin ortalama değerlerin ise “kısmen” ($2,61 < \bar{x} < 3,40$) aralığında olduğu görülmüştür. Buna göre, standart ifadelerin çoğunluğunun YDY'lerde “büyük oranda” karşılandığı, bazı standartların ise

“kısmen” karşılandığı söylenebilir. Gerçekleşme düzeyi bakımından aritmetik ortalama değerleri en düşük maddelerin, genel olarak sürekli iyileştirme faaliyetlerine yönelik olduğu söylenebilir. Bununla ilişkili olarak, sürekli iyileştirme faaliyetleri içeren standartların önem düzeyi bakımından da en düşük ortalama değerlere sahip olduğu bulgusunun daha önce ortaya koyulduğu belirtilmelidir. Dolayısıyla, nispeten daha az önemli görülen bu tür faaliyetlerin, gerçekleşme düzeyinin de diğer standartlara göre düşük olduğu ifade edilmelidir.

4.2.6. Kalite Standartlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Çalışmanın bu bölümünde, YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde; i) YDY’nin akreditasyon durumu, ii) üniversite türü, iii) çalışılan üniversitenin URAP kategorisi değişkenlerine göre anlamlı farklılık olup olmadığına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Anketin genelinde, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğretim elemanlarının görev yaptıkları YDY’nin akreditasyon durumuna göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 77’de sunulmuştur.

Tablo 77. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Kurumun Akredistasyon Durumuna Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Kurumun Akreditasyon Durumu	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p	Etki Büyüklüğü
Evet	113	3,90	,720	256	3,639	,000	0,44
Hayır	145	3,60	,629				

*p < ,05

Tabloya göre, standartların gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim görüşlerinde, öğretim elemanlarının görev yaptıkları YDY’nin akreditasyonu olup olmamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (p < ,05). Gruplara ait aritmetik ortalama değerleri dikkate alındığında, bu fark akreditasyonu olan kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının lehinedir. Buna göre, akreditasyonu bulunan YDY’lerde, standartların gerçekleşme düzeyinin daha yüksek olduğu belirtilmelidir. Dolayısıyla, akredite olmanın kurumların

uygulamalarında ve işleyişlerinde anlamlı düzeyde bir fark yarattığı söylenebilir. Ayrıca, gruplar arasında tespit edilen farka ilişkin hesaplanan Cohen's d etki büyüklüğü değeri 0,44 olarak ortaya çıkmıştır. Buna göre, etki büyüklüğünün “küçük” olduğu anlaşılmaktadır.

Anketin genelinde, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerinde, üniversite türüne göre farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 78’de sunulmuştur.

Tablo 78. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite Türüne Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Üniversite Türü	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Devlet	187	3,74	,645	256	,476	,635
Vakıf	71	3,70	,788			

Tabloya göre, standartların gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde, üniversite türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Bu durumda, öğretim elemanı görüşlerine göre, YDY kalite standartlarının devlet ve vakıf üniversitelerinde gerçekleşme düzeyinin benzeştiği anlaşılmaktadır.

Anketin genelinde, öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerinde, öğretim elemanlarının görev yaptıkları üniversitenin URAP kategorisine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farklılığın tespit edildiği durumlarda, bunun hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD Testi ile analiz yapılmıştır. Analiz bulgularıyla ilgili olarak öncelikle, betimsel istatistikler sunulmuş, ardından gruplar arasındaki farkın istatistikî olarak anlamlı düzeyde olup olmadığını gösteren ANOVA sonuçları sunulmuştur. Standartların gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin üniversite URAP kategorisine göre betimsel istatistikleri Tablo 79’da sunulmuştur.

Tablo 79. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre Betimsel İstatistikleri

URAP Kategorisi	n	$\bar{x}$	ss
Birinci	21	4,13	,606
İkinci	19	3,59	,708
Üçüncü	53	3,79	,610
Dördüncü	86	3,66	,705
Beşinci	54	3,70	,742
Altıncı	25	3,66	,624
Toplam	258	3,73	,686

Tablodaki veriler incelendiğinde, URAP kategorilerine göre öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalama değerlerinin 3,59 ile 4,13 arasında değiştiği görülmektedir. Buna durumda öğretim elemanı görüşlerine göre, URAP toplam puanı bakımından farklı kategorilerde yer alan üniversitelerde, YDY kalite standartlarının genel olarak “büyük oranda” ($3,41 < \bar{x} < 4,20$) karşılanmakta olduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak, en yüksek ortalama değer, birinci kategoriye ait olduğu belirtilmelidir.

Öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerinde, görev yaptıkları üniversitenin URAP kategorisine göre farklılık olup olmadığını belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 80’de sunulmuştur.

Tablo 80. Standartların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Üniversite URAP Kategorisine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplar arası	4,470	5	,894			
Gruplar İçi	116,716	252	,463	1,930	,090	Yok
Toplam	121,186	257				

Tabloya göre, standartların gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin, öğretim elemanlarının görev yaptıkları üniversitenin URAP kategorisi

değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>,05$). Buna göre, URAP toplam puanı bakımından farklı kategorilerde yer alan üniversitelerde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, üniversitelerin URAP sıralamalarının, YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyinde anlamlı bir fark yaratmadığı ve YDY kalite standartlarının farklı URAP puanlarına sahip üniversitelerde benzer düzeylerde karşılandığı söylenebilir.

4.2.7. Kalite Standartlarının Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerinin Karşılaştırılması

Kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin, öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 81’de sunulmuştur.

Tablo 81. Standartların Önem Düzeyine İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşleri Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Stand. Alanı	Stand. No.	Grup	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p	Etki Büy.
1	1	Öğrenci	638	4,27	,817	894	-1,681	,093	-
		Öğr. El.	258	4,37	,804				
1	2	Öğrenci	638	4,41	,767	894	,546	,585	-
		Öğr. El.	258	4,38	,829				
1	3	Öğrenci	638	4,35	,795	894	-,026	,979	-
		Öğr. El.	258	4,36	,787				
1	4	Öğrenci	638	4,30	,867	894	-4,603	,000	0,32
		Öğr. El.	258	4,55	,676				
1	5	Öğrenci	638	4,19	,827	894	-7,489	,000	0,51
		Öğr. El.	258	4,57	,626				
1	6	Öğrenci	638	4,40	,802	894	-,255	,799	-
		Öğr. El.	258	4,42	,781				
1	7	Öğrenci	638	4,46	,791	894	1,044	,297	-
		Öğr. El.	258	4,40	,823				
1	8	Öğrenci	638	4,31	,860	894	1,690	,091	-
		Öğr. El.	258	4,20	,882				
1	9	Öğrenci	638	4,37	,790	894	-,959	,338	-
		Öğr. El.	258	4,43	,811				

1	10	Öğrenci	638	4,34	,843	894	2,891	,004	0,20
		Öğr. El.	258	4,16	,927				
2	1	Öğrenci	638	4,54	,711	894	,760	,447	-
		Öğr. El.	258	4,50	,718				
2	2	Öğrenci	638	4,57	,658	894	,650	,516	-
		Öğr. El.	258	4,53	,779				
2	3	Öğrenci	638	4,51	,703	894	2,177	,030	0,14
		Öğr. El.	258	4,39	,924				
2	4	Öğrenci	638	4,26	,813	894	-2,356	,019	0,17
		Öğr. El.	258	4,40	,813				
2	5	Öğrenci	638	4,22	,833	894	3,431	,001	0,27
		Öğr. El.	258	3,95	1,130				
2	6	Öğrenci	638	4,17	,833	894	3,591	,000	0,28
		Öğr. El.	258	3,87	1,238				
2	7	Öğrenci	638	4,41	,779	894	-4,890	,000	0,34
		Öğr. El.	258	4,65	,618				
2	8	Öğrenci	638	4,46	,740	894	-2,681	,008	0,20
		Öğr. El.	258	4,60	,665				
2	9	Öğrenci	638	4,33	,806	894	-2,459	,014	0,18
		Öğr. El.	258	4,48	,887				
2	10	Öğrenci	638	4,42	,741	894	-,825	,410	-
		Öğr. El.	258	4,47	,900				
2	11	Öğrenci	638	4,12	,932	894	-2,674	,008	0,19
		Öğr. El.	258	4,30	,959				
2	12	Öğrenci	638	4,30	,865	894	-3,921	,000	0,28
		Öğr. El.	258	4,52	,717				
2	13	Öğrenci	638	4,50	,701	894	,552	,581	-
		Öğr. El.	258	4,48	,717				
2	14	Öğrenci	638	4,50	,742	894	-1,741	,082	-
		Öğr. El.	258	4,59	,654				
3	1	Öğrenci	638	4,42	,763	894	-1,867	,062	-
		Öğr. El.	258	4,52	,712				
3	2	Öğrenci	638	4,56	,705	894	-2,252	,025	0,17
		Öğr. El.	258	4,67	,619				
3	3	Öğrenci	638	4,55	,678	894	-3,099	,002	0,23
		Öğr. El.	258	4,69	,540				
3	4	Öğrenci	638	4,47	,729	894	-,734	,463	-
		Öğr. El.	258	4,51	,749				
3	5	Öğrenci	638	4,43	,792	894	1,377	,169	-
		Öğr. El.	258	4,34	,847				

3	6	Öğrenci	638	4,35	,783	894	-2,050	,041	0,15
		Öğr. El.	258	4,47	,804				
3	7	Öğrenci	638	4,37	,771	894	-1,606	,109	-
		Öğr. El.	258	4,46	,743				
3	8	Öğrenci	638	4,55	,685	894	-1,634	,103	-
		Öğr. El.	258	4,64	,652				
3	9	Öğrenci	638	4,53	,716	894	-1,759	,079	-
		Öğr. El.	258	4,62	,644				
3	10	Öğrenci	638	4,59	,699	894	-1,642	,101	-
		Öğr. El.	258	4,67	,620				
3	11	Öğrenci	638	4,17	,941	894	-2,863	,004	0,21
		Öğr. El.	258	4,36	,850				
3	12	Öğrenci	638	4,01	1,000	894	-7,621	,000	0,60
		Öğr. El.	258	4,53	,689				
3	13	Öğrenci	638	4,41	,779	894	-2,674	,008	0,20
		Öğr. El.	258	4,55	,647				
3	14	Öğrenci	638	4,42	,747	894	-3,503	,000	0,26
		Öğr. El.	258	4,60	,647				
3	15	Öğrenci	638	4,46	,733	894	-2,753	,006	0,20
		Öğr. El.	258	4,60	,653				
3	16	Öğrenci	638	4,46	,769	894	-1,490	,136	-
		Öğr. El.	258	4,55	,778				
4	1	Öğrenci	638	4,35	,749	894	-5,072	,000	0,37
		Öğr. El.	258	4,61	,657				
4	2	Öğrenci	638	4,51	,714	894	-1,805	,072	-
		Öğr. El.	258	4,60	,682				
4	3	Öğrenci	638	4,49	,856	894	-3,117	,002	0,22
		Öğr. El.	258	4,66	,659				
4	4	Öğrenci	638	4,53	,752	894	-1,597	,111	-
		Öğr. El.	258	4,61	,686				
4	5	Öğrenci	638	4,46	,808	894	-2,661	,008	0,19
		Öğr. El.	258	4,60	,693				
4	6	Öğrenci	638	4,54	,790	894	4,716	,000	0,37
		Öğr. El.	258	4,17	1,167				
5	1	Öğrenci	638	4,31	,695	894	-4,504	,000	0,33
		Öğr. El.	258	4,54	,683				
5	2	Öğrenci	638	4,42	,751	894	-1,995	,046	0,15
		Öğr. El.	258	4,53	,700				
5	3	Öğrenci	638	4,58	,689	894	-2,319	,021	0,18
		Öğr. El.	258	4,69	,569				

5	4	Öğrenci	638	4,29	,813	894	-7,785	,000	0,54
		Öğr. El.	258	4,68	,616				
5	5	Öğrenci	638	4,04	1,047	894	-3,564	,000	0,28
		Öğr. El.	258	4,31	,919				
5	6	Öğrenci	638	4,37	,804	894	-2,214	,027	0,17
		Öğr. El.	258	4,50	,775				
5	7	Öğrenci	638	3,94	1,043	894	-7,720	,000	0,54
		Öğr. El.	258	4,44	,803				
5	8	Öğrenci	638	4,06	,946	894	-3,659	,000	0,27
		Öğr. El.	258	4,31	,911				
5	9	Öğrenci	638	4,44	,787	894	-,377	,707	-
		Öğr. El.	258	4,46	,743				
6	1	Öğrenci	638	4,41	,731	894	-1,000	,317	-
		Öğr. El.	258	4,46	,855				
6	2	Öğrenci	638	4,27	,794	894	-,248	,804	-
		Öğr. El.	258	4,29	,872				
6	3	Öğrenci	638	4,36	,831	894	,860	,390	-
		Öğr. El.	258	4,30	,999				
6	4	Öğrenci	638	4,45	,804	894	1,581	,115	-
		Öğr. El.	258	4,35	,935				
6	5	Öğrenci	638	4,49	,736	894	,892	,373	-
		Öğr. El.	258	4,43	,902				
6	6	Öğrenci	638	4,28	,792	894	-,488	,626	-
		Öğr. El.	258	4,31	,945				
6	7	Öğrenci	638	4,57	,706	894	2,965	,003	0,24
		Öğr. El.	258	4,38	,902				
6	8	Öğrenci	638	4,58	,609	894	4,080	,000	0,32
		Öğr. El.	258	4,33	,923				
6	9	Öğrenci	638	4,43	,810	894	-,399	,690	-
		Öğr. El.	258	4,46	,886				
6	10	Öğrenci	638	4,30	,829	894	,815	,415	-
		Öğr. El.	258	4,25	,987				
7	1	Öğrenci	638	4,29	,798	894	-,399	,690	-
		Öğr. El.	258	4,31	,929				
7	2	Öğrenci	638	4,36	,793	894	1,209	,227	-
		Öğr. El.	258	4,28	,921				
7	3	Öğrenci	638	4,257	,847	894	,568	,570	-
		Öğr. El.	258	4,217	,993				
7	4	Öğrenci	638	4,31	,788	894	,158	,874	-
		Öğr. El.	258	4,30	,931				

7	5	Öğrenci	638	4,31	,803	894	,692	,489	-
		Öğr. El.	258	4,26	,938				

*p<,05

Tablodaki veriler incelendiğinde, 70 adet standart ifadesi içerisinde 34'üne yönelik öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin istatistiki olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p < ,05$). Bahsi geçen bu 34 standart ifadesi içerisinde 27'sinde öğretim elemanları lehine, 7'sinde ise öğrenciler lehine fark görülmüştür. Diğer bir ifadeyle, öğretim elemanları 27 standart ifadesini öğrencilere göre daha önemli bulmuştur. Ayrıca, öğrenciler de 7 standart ifadesini öğretim elemanlarına göre daha önemli bulmuştur. Öte yandan, 36 standart ifadesine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri arasında istatistiki olarak anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

“Kurumsal Yapılanma ve Yönetim” standart alanında 4 ve 5. maddelerde öğretim elemanları lehine istatistiki olarak anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Buna göre, öğretim elemanlarının bu maddelerde ifade edilen özelliklere, öğrencilere göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Öte yandan, 10. maddede ise, öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür.

“Personel Yönetimi” standart alanında 4, 7, 8, 9, 11 ve 12. maddelerde öğretim elemanları lehine istatistiki olarak anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Buna göre, öğretim elemanlarının bahsi geçen özelliklere öğrencilere göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Öte yandan, 3, 5 ve 6. maddede ise, öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Bu maddelerin, çalışanların performanslarının değerlendirilmesi ve artırılmasına yönelik standartlar olduğu belirtilmelidir. Dolayısıyla, öğrencilerin bu tür uygulamaları öğretim elemanlarına göre daha önemli buldukları söylenebilir.

“Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanında 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14, 15 maddelerde öğretim elemanları lehine istatistiki olarak anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Buna göre, öğretim elemanlarının bahsi geçen özelliklere öğrencilere göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Ayrıca, bu standart alanındaki hiçbir madde için öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmemiştir.

“Ölçme – Değerlendirme” standart alanında 1, 3 ve 5. maddelerde öğretim elemanları lehine istatistiki olarak anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Buna göre, öğretim elemanlarının bahsi geçen özelliklere öğrencilere göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Bununla birlikte, 6. maddede ise, öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Buna göre, program sonunda öğrencilere sertifika verilmesine yönelik uygulamayı içeren bu standart ifadesi, öğrenciler tarafından daha önemli bulunmuştur.

“Öğrenci Hizmetleri” standart alanında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. maddelerde öğretim elemanları lehine istatistiki olarak anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Buna göre, öğretim elemanlarının bahsi geçen özelliklere öğrencilere göre daha fazla önem verdiği söylenebilir. Ayrıca, bu standart alanındaki hiçbir madde için öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmemiştir.

“Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” standart alanında 7. ve 8. maddelerde, öğrenciler lehine istatistiki olarak anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Buna göre, öğrencilerin YDY’deki yabancı dil kaynaklarına erişim sağlayabilmesi, öğrenciler tarafından daha önemli bulunduğu görülmüştür. Ayrıca, “öğretim elemanlarına, dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara erişim imkânının sağlanması” ifadesinin de öğrenciler tarafından daha önemli bulunduğu önemle belirtilmelidir.

“Sürekli İyileştirme” standart alanındaki maddelere ilişkin, öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri arasında istatistiki olarak anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Buna göre, bu standart alanındaki maddelere yönelik öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin genel olarak benzeştiği söylenebilir.

4.3. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisinin Geliştirilmesine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, YDY akreditasyon model önerisinin geliştirilmesi amacıyla yürütülen Delphi oturumlarında ortaya çıkan bulgular, önce genel olarak özetlenmiş ve ardından model önerisindeki başlıklar altında sırasıyla detaylı olarak sunulmuştur.

İlk olarak, birinci Delphi oturumu sonucunda, YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi'ndeki her bir başlık altındaki; uzlaşma sağlanan, uzlaşma sağlanamayan, değişiklik talep edilmesi nedeniyle yeniden düzenlenerek ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan ve uzmanlar tarafından önerilen madde önerisi sayılarını gösteren Tablo 82'de aşağıda sunulmuştur.

Tablo 82. YDY Akreditasyon Model Önerisi Birinci Delphi Oturumu Genel Bulguları

Alt-Başlık	Madde Sayısı	Uzlaşma Sağlanan	Uzlaşma Sağlanamayan	Değişiklik Talep Edilen	Yeni Önerilen
1) Temel İlkeler	2	2	-	-	-
2) Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları	8	7	1	4	1
3) Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması	8	8	-	4	-
4) Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi	2	2	-	-	1
5) Ziyaret Ekibinin Oluşturulması	2	2	-	1	-
6) Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri	5	5	-	-	1
7) Akreditasyon Süreci					
i) Ziyaret Öncesi Faaliyetler	16	16	-	2	2
ii) Ziyaretin Gerçekleşmesi	6	6	-	-	1
iii) Ziyaret Sonrası Faaliyetler	18	17	1	3	-
Toplam	67	65	2	14	6

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Temel İlkeler” başlığında yer alan her iki madde üzerinde uzlaşma sağlandığı görülmektedir. Ayrıca, bu maddelere ilişkin bir değişiklik talebi dile getirilmemiştir.

“Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları” başlığı altındaki 8 maddeden 7’si üzerinde uzlaşma sağlanmış, 1 madde ise uzlaşma değerlerinin dışında kalmıştır. Bununla birlikte, 4 maddenin yeniden düzenlenmesine yönelik görüşler dile getirilmiş ve ayrıca 1 madde önerisinin eklenmesi önerilmiştir.

“Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması” başlığı altındaki 8 maddenin tümü üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Öte yandan, uzmanlar tarafından 4 maddenin yeniden düzenlenmesine yönelik görüşler dile getirilmiştir.

“Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi” başlığı altındaki her iki madde üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Buna ek olarak, uzmanlar tarafından 1 madde önerisinin eklenmesi önerilmiştir.

“Ziyaret Ekibinin Oluşturulması” başlığı altındaki her iki madde uzlaşma değerlerini karşılamıştır. Ayrıca, 1 maddenin yeniden düzenlenmesine yönelik görüşler dile getirilmiştir.

“Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri” başlığı altındaki 5 maddenin tümü üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Buna ek olarak, uzmanlar tarafından 1 madde önerisinin eklenmesi önerilmiştir.

“Akreditasyon Süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler” başlığı altındaki 16 maddenin tümü üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Ayrıca, uzmanlar tarafından 2 maddenin yeniden düzenlenmesine yönelik görüşler dile getirilmiş ve 2 madde önerisinin eklenmesi önerilmiştir.

“Akreditasyon süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi” başlığı altındaki 6 maddenin tümü üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Ayrıca, uzmanlar tarafından 1 madde önerisinin eklenmesi önerilmiştir.

“Akreditasyon Süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler” başlığı altındaki 18 maddenin 17’si uzlaşma değerlerini karşılamaktadır. Ayrıca, uzmanlar tarafından 2 maddenin yeniden düzenlenmesine yönelik görüşler dile getirilmiştir.

İkinci Delphi oturumu sonucunda, YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-2 Anketi’ndeki her bir alt-başlık altında; uzlaşma sağlanan, uzlaşma sağlanamayan ve uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenen madde sayıları Tablo 83’te sunulmuştur.

Tablo 83. YDY Akreditasyon Model Önerisi İkinci Delphi Oturumu Genel Bulguları

Alt-Başlık	Madde Sayısı	Uzlaşma Sağlanan	Uzlaşma Sağlanamayan	Yeniden Düzenlenen
1) Temel ilkeler	-	-	-	-
2) Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları	5	5	-	1
3) Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması	4	4	-	-
4) Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi	1	1	-	-
5) Ziyaret Ekibinin Oluşturulması	1	1	-	-
6) Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri	1	1	-	1
7) Akreditasyon Süreci				
i) Ziyaret Öncesi Faaliyetler	4	4	-	-
ii) Ziyaretin Gerçekleşmesi	1	1	-	1
iii) Ziyaret Sonrası Faaliyetler	3	3	-	-
Toplam	20	20	-	3

Tablodaki veriler incelendiğinde, ikinci Delphi oturumunda uzman görüşüne sunulan toplam 20 maddenin tümü üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, uzman görüşleri doğrultusunda 3 maddenin ifade edilme biçiminde kısmen düzenlemeler yapılmıştır. Bu noktada, bu düzenlemelerin maddelerin içeriklerinde önemli bir değişikliğe yol açmadığı belirtilmelidir. Bu nedenle, YDY akreditasyon model önerisinin geliştirilmesi amacıyla yürütülen Delphi oturumları bu veriler ışığında tamamlanmıştır.

Nihai olarak belirlenen YDY akreditasyon model önerisi alt-başlıkları, her bir ifadeye ilişkin panelistler arasındaki uzlaşma oranları ('4-Uygun' veya '5-Kesinlikle Uygun' yanıtını veren panelistlerin, toplam panelist sayısına oranı) ve her bir standart alanındaki toplam madde sayısı Tablo 84'te sunulmuştur.

Tablo 84. Akreditasyon Model Önerisi Maddelerine İlişkin Uzlaşma Oranları

Alt-başlıklar	Uzlaşma Oranlarına Göre Madde Numaraları			Toplam Madde Sayısı
	% 70-79	% 80-89	% 90-100	
1) Temel ilkeler			1,2	2
2) Akreditasyon kuruluşunun misyon, görev ve sorumlulukları	7	8	1,2,3,4,5,6,9	9
3) Akreditasyon kuruluşunun yapılanması	-	-	1,2,3,4,5,6,7,8	8
4) Ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesi ve eğitimi	-	3	1,2	3
5) Ziyaret ekibinin oluşturulması	-	2	1	2
6) Akreditasyon kategorileri ve geçerlik süreleri	2,4	1,3,6	5	6
7) Akreditasyon süreci				
i) Ziyaret Öncesi Faaliyetler	-	8	1,2,3,4,5,6,7,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18	18
ii) Ziyaretin Gerçekleşmesi	-	4	1,2,3,5,6,7	7
iii) Ziyaret Sonrası Faaliyetler	-	3,12,14,15,16	1,2,4,5,6,7,8,9,10,11,13,17,18	18
Toplam Madde Sayısı	3	13	57	73

Tabloya göre, 73 adet YDY akreditasyon model önerisi ifadesinden 57'si panelistlerin %90 ve üzeri tarafından uygun veya tamamen uygun bulunmuş, 13'ü panelistlerin %80-89'u tarafından uygun veya tamamen uygun bulunmuş, 3'ü panelistlerin %70-79'u tarafından uygun veya tamamen uygun bulunmuştur. Diğer bir deyişle; YDY akreditasyon model önerisindeki 57 ifade, panelistlerin neredeyse tamamı (%90 ve üzeri) tarafından uygun bulunmuştur. Bu noktada, sözü edilen bu 57 ifade içerisinde 20'sinin panelistler tarafından "oybirliği" (%100 oranında uzlaşma) ile, 14'ünün panelistlerin %97'si tarafından, 6'sının ise panelistlerin %96'sı tarafından uygun bulunduğu ayrıca belirtilmelidir. Bununla birlikte, 13 adet ifade, panelistlerin oldukça büyük bir kısmı (%80-89) tarafından uygun bulunmuştur. Son olarak, yalnızca 3 adet ifade, asgari uzlaşma değerinin biraz üzerinde olmakla birlikte, panelistlerin büyük bir kısmı (%70-79) tarafından uygun

bulunmuştur. Araştırmanın üçüncü bölümü sonucunda nihai olarak belirlenen YDY akreditasyon model önerisine ilişkin veriler EK-11’de sunulmuştur.

Birinci ve ikinci Delphi oturumlarında ortaya çıkan bulgular, mevcut araştırma kapsamında, veri toplama aracı olarak geliştirilen YDY Akreditasyon Model Önerisi Anketi’nde yer alan başlıklar altında aşağıda sırasıyla detaylı olarak sunulmuştur.

4.3.1. Temel İlkeler

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi’nde ilk sırada yer alan “Temel İlkeler” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.1.1. Birinci Delphi Oturumu

“Temel İlkeler” başlığı altında bulunan 2 maddeye ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 85’te sunulmuştur.

Tablo 85. Temel İlkeler Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

	1- Temel İlkeler	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Akreditasyon süreci, birbirinden farklı programlara tekdüzeliği getirmez, bunun yerine her bir program standartlar doğrultusunda kendi hedeflerine göre değerlendirilir.	97,1	5	1	,534	4,67	E
2	Akreditasyon sürecinde YDY’lerin sürekli iyileştirilmesine yönelik destekleyici ve yapıcı bir yaklaşım benimsenerek; YDY’lere, öğrencilere ve ülkedeki yabancı dil eğitimine katkı sağlamaya çalışılır.	94,1	5	1	,697	4,61	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan uzmanların, “Temel İlkeler” başlığı altındaki her iki madde üzerinde uzlaşmaya vardığı görülmektedir. Buna göre, bu ifadelerin YDY’leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluşun temel ilkeleri olarak uzmanlar tarafından benimsendiği ve kabul edildiği

söylenebilir.

4.3.1.2. İkinci Delphi Oturumu

“Temel İlkeler” başlığı altındaki her iki madde üzerinde birinci oturumda uzlaşma sağlandığı için, ikinci oturumda bu başlık altında herhangi bir ifade uzman görüşüne sunulmamıştır.

4.3.2. Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi’nde ikinci sırada yer alan “Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.2.1. Birinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları” başlığı altında bulunan 8 maddeye ilişkin, birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 86’da sunulmuştur.

Tablo 86. Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

2- Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Dil eğitimi alanında kalite ve verimliliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek.	88,2	5	1	,701	4,41	E/D
2	Dil eğitimi alanında standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek.	91,2	5	1	,748	4,50	E/D
3	Öğrenci ve kamu yararı adına akredite edilen programlarda kalite güvencesini ve üst düzey hizmet kalitesinin sürekliliğini teminat altına almak.	97,1	5	1	,556	4,58	E
4	Akreditasyon sürecini nesnel verilere dayalı olarak, tarafsız, bağımsız, önyargısız, adil ve iyi-yapılandırılmış bir şekilde yürütmek.	97,1	5	0	,496	4,76	E
5	Akredite olmak isteyen YDY'lere alanında uzman ve yetkin kişilerce danışmanlık hizmeti sağlamak ve programın iyileştirilmesine katkıda	85,3	5	1	,743	4,55	E/D

bulunmak.

6	Akredite edilen programları kamuya ilan etmek / duyurmak.	91,2	5	1	,746	4,55	E
7	Dil öğretimi alanında çalışanlar için mesleki gelişime yönelik faaliyet düzenlemek, kaynak geliştirmek ve bu tür çalışmaları desteklemek.	73,5	4	2	1,41	3,76	H/D
8	Yabancı dil öğretimi alanındaki tüm kurumlarla işbirliği ve dayanışma içinde olmak.	85,3	5	1	,911	4,32	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan uzmanların, “Akreditasyon kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları” başlığı altındaki 8 madde içerisinden 7’si üzerinde uzlaşmaya vardığı görülmektedir. Öte yandan, uzlaşma değerlerini karşılayan #1, #2 ve #5. maddelere ve uzlaşma sağlanamayan #7. maddeye yönelik birtakım eleştiriler dile getirilmiştir.

#1. maddede yer alan “Dil eğitimi alanında kalite ve verimliliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek” ifadesinin, adeta dünyanın hemen her yerindeki herhangi bir dilin öğretilmesi alanına hitap edecek kadar oldukça geniş kapsamlı olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla, bu ifadenin tam olarak hedef kitleyi betimleyecek şekilde sınırlandırılması önerilmiştir. Bunun sonucunda, mevcut ifade “Türkiye’de üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi alanında, kalite ve verimliliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek” şeklinde yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

#2. maddede yer alan “Dil eğitimi alanında standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek” ifadesinin de bir önceki paragrafta açıklandığı gibi, oldukça geniş kapsamlı olduğu yönünde eleştirilmiştir. Bu nedenle, bu madde “Üniversitelerdeki yabancı dil eğitimine yönelik standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek” şeklinde yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

#5. maddede yer alan “Akredite olmak isteyen YDY’lere alanında uzman ve yetkin kişilerce danışmanlık hizmeti sağlamak ve programın iyileştirilmesine katkıda bulunmak.” ifadesinin daha iyi açıklanması gerektiği yönünde eleştiriler yapılmıştır. Bu maddenin, akredite olmak isteyen tüm YDY’leri kapsadığı ve “danışmanlık hizmeti” kavramının da uygun olmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle, bu madde “Akreditasyon için başvuran YDY’lere süreç boyunca rehberlik etmek ve ortaya çıkan zayıf yönlerin güçlendirilmesine yönelik öneriler geliştirerek programın iyileştirilmesine katkıda bulunmak.” şeklinde yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

Bu başlık altında, nicel veriler bakımından sadece #7. madde üzerinde uzlaşma sağlanamadığı görülmektedir. “Dil öğretimi alanında çalışanlar için mesleki gelişime yönelik faaliyet düzenlemek, kaynak geliştirmek ve bu tür çalışmaları desteklemek” şeklinde ifade edilen bu maddenin yeterince açık olmadığı uzmanlar tarafından belirtilmiştir. Bu eleştiriler ışığında #7. madde “Üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi konu alan ve YDY öğretim elemanlarının mesleki gelişimine katkı sunan faaliyetler (konferans, çalıştay, webinar vb.) düzenlemek” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

Son olarak, mevcut başlık altında yer almak üzere bir madde önerisi dile getirilmiştir. Bu madde “Üniversitelerdeki yabancı dil eğitiminin niteliğini arttırmak amacıyla, üniversite ve YDY yöneticileriyle görüşmeler yaparak akreditasyon uygulamaları hakkında bilgilendirme sağlamak” şeklinde ifade edilmiştir. Bu maddenin, YDY yöneticilerinin yanı sıra özellikle üniversite genelindeki üst düzey yöneticilerin de sürece dâhil olmasını sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmüştür.

Özet olarak, “Akreditasyon kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları” başlığında yer alan sekiz madde içerisinden #1, #2, #5 ve #7. maddeler uzman yorumları doğrultusunda yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur. Ayrıca, bir madde önerisi eklenmiştir.

4.3.2.2. İkinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları” başlığı altında ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan maddelere ilişkin elde edilen veriler Tablo 87’de sunulmuştur.

Tablo 87. Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	2- Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Türkiye’de üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi alanında kalite ve verimliliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek.	96,3	5	1	,577	4,55	E
2	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitime yönelik standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek.	100	5	1	,480	4,66	E
5	Akreditasyon için başvuran YDY’lere süreç boyunca rehberlik etmek ve ortaya çıkan zayıf yönlerin güçlendirilmesine yönelik öneriler geliştirerek programın iyileştirilmesine katkıda bulunmak.	100	5	1	,492	4,63	E
7	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi konu alan ve YDY öğretim elemanlarının mesleki gelişimine katkı sunan faaliyetler (konferans, çalıştay, webinar vb.) düzenlemek.	77,8	5	1	,902	4,25	E
ek	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi niteliğini arttırmak amacıyla üniversite ve YDY yöneticileriyle görüşmeler yaparak akreditasyon uygulamaları hakkında bilgilendirme sağlamak.	92,6	4	1	,636	4,40	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları” alt-başlığında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan tüm maddeler üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, birinci oturum sonrasında geliştirilen ve ikinci oturumda ilk defa uzman görüşüne sunulan ek maddenin, iyileştirilmesine yönelik öneriler dile getirilmiştir. Bu nedenle sözü

edilen madde şu şekilde yeniden düzenlenmiştir; “Üniversitelerdeki yabancı dil eğitiminin niteliğini arttırmak, YDY’lerin akreditasyonu konusunda farkındalık yaratmak ve akreditasyon kültürü oluşturmak amacıyla, paydaşlara (üniversite yöneticileri, YDY yöneticileri ve öğretim elemanları) yönelik bilgilendirme faaliyetleri düzenlemek.”

4.3.3. Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi’nde üçüncü sırada yer alan “Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.3.1. Birinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması” başlığı altında bulunan 8 maddeye ilişkin birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 88’de sunulmuştur.

Tablo 88. Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

3- Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması (Komiteler/Kurullar)		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Yönetim Kurulu: Kuruluşun genel işleyişinden ve karar alma süreçlerinden sorumludur.	97,1	5	0	,511	4,73	E
2	Mali Kurul: Kuruluşun bütçesinden ve mali işlerden sorumludur.	91,2	5	0	,618	4,73	E
3	Danışma Kurulu: İngilizce eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşur. Üyeler alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl toplanır.	85,3	5	1	,921	4,38	E/D
4	Akreditasyon Süreç ve Standartları Kurulu: Akreditasyon sürecinin ve standartların sistematik olarak değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulan değişikliklerin yapılmasından sorumludur.	97,1	5	0	,458	4,82	E
5	Akreditasyon İzleme/Sürdürme Kurulu: Akredite edilen YDY’lerin standartlara uygunluğunu takip etme ve akreditasyonun devamlılığı ile ilgili işlemlerden sorumludur.	100	5	0	,430	4,76	E/D

6	İletişim ve Tanıtım Kurulu: Akreditasyon kuruluşunun YDY’lerde tanıtılmasından ve başvuru sürecinde YDY’lere danışmanlık sağlanmasından sorumludur.	91,2	5	1	,861	4,52	E
7	Eğitim Kurulu: Ziyaret ekibi üyelerinin ve YDY akreditasyon sorumlularının eğitim faaliyetlerini düzenlemekten sorumludur.	91,2	5	1	,660	4,55	E/D
8	Temsilciler Kurulu: Akredite edilen YDY’lerdeki akreditasyon sorumlusu, akreditasyon kuruluşunun yapılanması içinde temsilci olarak yer alır. Akreditasyon kuruluşunun düzenlediği bazı etkinliklere ve toplantılara katılır. Ayrıca, okulun standartlara uygunluğunu sürdürmesi için gerekli işlemlerden sorumlu olur.	85,3	5	1	,925	4,41	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması” başlığı altındaki tüm maddelerin uzlaşma değerlerini karşıladığı görülmektedir. Bununla birlikte, #3, #5, ve #8. maddelere ilişkin birtakım eleştiri ve öneriler dile getirilmiştir. Buna ek olarak, bir sonraki başlıkta yer alan ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesiyle ilgili maddelere yönelik getirilen eleştiriler ışığında, mevcut başlık altındaki #7. maddenin de yeniden düzenlenmesi gerekmiştir.

#3. maddede yer alan “Danışma Kurulu: İngilizce eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşur. Üyeler alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl toplanır” ifadesine eklenmek üzere birkaç kelimeden oluşan öneriler dile getirilmiştir. Danışma kurulu üyeleri arasında, eğitim bilimlerinin farklı alanlarından (eğitim programları ve öğretim, eğitim yönetimi ve denetimi, ölçme ve değerlendirme vb.) uzmanların da yer alabileceği ifade edilmiştir. Buna ek olarak, üyelerin toplanma sıklığına yönelik bir öneri dile getirilmiştir. Bu öneriler doğrultusunda #3. madde “Danışma Kurulu: Yabancı dil eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcileri, yabancı dil eğitimi ve eğitim bilimleri alan uzmanlarından oluşur. Üyeler, alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl en az bir kez toplanır.” şeklinde yeniden

düzenlenmiştir.

Akreditasyon kuruluşuna YDY’lerden gelen başvuruların değerlendirilmesine ve başvuruların uygunluğuna karar verilmesine ilişkin işlemler için bir kurul oluşturulması önerilmiştir. Bunun ilgili olarak #5. maddede yer alan “Akreditasyon İzleme/Sürdürme Kurulu: Akredite edilen YDY’lerin standartlara uygunluğunu takip etme ve akreditasyonun devamlılığı ile ilgili işlemlerden sorumludur.” ifadesinde düzenleme yapılarak sözü edilen önerinin, bu kurulun bir sorumluluğu olarak eklenmesinin uygun olduğu düşünülmüştür. Buna göre #5. madde şu şekilde yeniden düzenlenmiştir: “Başvuru ve İzleme Kurulu: YDY’lerin akreditasyon başvurularının değerlendirilmesinden, akredite edilen YDY’lerin standartları karşılama durumunun takip edilmesinden ve akreditasyonun sürdürülmesi ile ilgili işlemlerden sorumludur.”

Bu başlık altında #7. maddede yer alan “Eğitim Kurulu: Ziyaret ekibi üyelerinin ve YDY akreditasyon sorumlularının eğitim faaliyetlerini düzenlemekten sorumludur.” ifadesine uzman görüşleri doğrultusunda, kurula ait başka bir sorumluluk eklenmiştir. Bir sonraki başlıkta yer alan ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesiyle ilgili maddelerde, bu seçimin kim tarafından yapılacağını belirtilmediği dile getirilmiştir. Dolayısıyla, #7. madde şu şekilde yeniden düzenlenmiştir: “Ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesinden ve ziyaret ekibi üyeleri ile YDY akreditasyon sorumlularının eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinden sorumludur.”

Son olarak, #8. maddede yer alan Temsilciler Kurulu’na ilişkin “...Akreditasyon kuruluşunun düzenlediği bazı etkinliklere ve toplantılara katılır...” şeklindeki ifadenin net olmadığı belirtilmiştir. Özellikle de “bazı etkinlikler” ifadesinden ne tür etkinliklerin anlaşılması gerektiği ve temsilciler kurulu üyelerinin etkinliklere katılım amacının ne olacağı konusunda belirsizlik olduğu uzmanlar tarafından belirtilmiştir. Bu görüşler doğrultusunda #8. madde şu şekilde yeniden düzenlenmiştir: “Temsilciler Kurulu: Akredite edilen YDY’lerdeki akreditasyon sorumlusu, akreditasyon kuruluşunun yapılanması içinde temsilci olarak yer alır. Akreditasyonun sürdürülmesine yönelik işlemlerden YDY yöneticisi adına sorumlu olur. YDY ve akreditasyon kuruluşu arasındaki iletişimi

sağlar.”

Özet olarak, “Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması” başlığı altındaki 8 maddenin 4’ü uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

4.3.3.2. İkinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması” başlığı altında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan maddelere ilişkin elde edilen veriler Tablo 89’da sunulmuştur.

Tablo 89. Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

3- Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması (Komiteler/Kurullar)	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
3 Danışma Kurulu: Yabancı dil eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcileri, yabancı dil eğitimi ve eğitim bilimleri alan uzmanlarından oluşur. Üyeler, alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl en az bir kez toplanır.	96,3	5	0	,506	4,77	E
5 Başvuru ve İzleme Kurulu: YDY’lerin akreditasyon başvurularının değerlendirilmesinden, akredite edilen YDY’lerin standartları karşılama durumunun takip edilmesinden ve akreditasyonun sürdürülmesi ile ilgili işlemlerden sorumludur.	100	5	0	,320	4,88	E
7 Eğitim Kurulu: Ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesinden ve ziyaret ekibi üyeleri ile YDY akreditasyon sorumlularının eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinden sorumludur.	100	5	1	,446	4,74	E
8 Temsilciler Kurulu: Akredite edilen YDY’lerdeki akreditasyon sorumlusu, akreditasyon kuruluşunun yapılanması içinde temsilci olarak yer alır. Akreditasyonun sürdürülmesine yönelik işlemlerden YDY yöneticisi adına sorumlu olur. YDY ve akreditasyon kuruluşu arasındaki iletişimi sağlar.	96,3	5	0	,506	4,77	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır

/ Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = $\% \geq 70$, Md ≥ 4 , ÇA ≤ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması” alt-başlığında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan tüm maddeler üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. Ayrıca, ikinci oturumda bu maddelere ilişkin herhangi bir eleştiri veya öneri dile getirilmemiştir.

4.3.4. Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi’nde dördüncü sırada yer alan “Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.4.1. Birinci Delphi Oturumu

“Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi” başlığı altında bulunan 2 maddeye ilişkin birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 90’da sunulmuştur.

Tablo 90. Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

4- Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1 Ziyaret ekibi üyeleri; gönüllü kişiler arasından mesleki yetkinlikleri (eğitim geçmişi, mesleki deneyim, akademik çalışmalar, mesleki gelişim, meslektaşlar arasındaki saygınlık, uzmanlık alanı, işbirliği ve ekip çalışmasına açık olma vb.) esas alınarak seçilir.	94,1	5	0	,812	4,64	E
2 Ziyaret ekibi üyesi olmak için gerekli niteliklere sahip olduğu belirlenen adaylara -standartlar, akreditasyon kuruluşunun işleyişi, akreditasyon sürecine dair usul ve esaslar- konularında eğitim verilir.	91,2	5	0	,853	4,61	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = $\% \geq 70$, Md ≥ 4 , ÇA ≤ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan uzmanların “Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi” başlığı altındaki her iki madde üzerinde

uzlaşmaya vardıkları görülmektedir. Buna ek olarak, uzmanlar tarafından ziyaret ekibi üyeleri arasında öğrencilerin de bulunması gerektiği yönünde öneri dile getirilmiştir. Dolayısıyla, öğrenci temsilcilerinin seçilmesine ilişkin bir madde önerisi eklenmiştir. İlgili madde şu şekilde ifade edilmiştir: “Ziyaret ekibi öğrenci üyeleri, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim alan gönüllü öğrenciler arasından; İngilizce eğitim geçmişi, akreditasyon uygulamalarına yönelik ilgi ve yatkınlık, işbirliği ve ekip çalışmasına açık olma vb. kriterler esas alınarak seçilir.”

Birinci Delphi oturumunda uzmanlar, ziyaret ekibi üyesi olmak üzere akreditasyon kuruluşuna yapılan başvuruların kim tarafından değerlendirileceğine ilişkin bir açıklamanın, bu başlık altında, bulunmasını önermişlerdir. Diğer bir deyişle, hangi başvuru sahiplerinin ziyaret ekibi üyesi olmaya uygun olup olmadığına karar verilmesi noktasında yetkili kişi veya kurulun belirtilmesinin gerektiği dile getirilmiştir. Bu öneriye yönelik bir açıklama, bir önceki başlıkta (Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması) Eğitim Kurulu’nun sorumlulukları arasına eklenmiştir.

Özet olarak, “Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi” başlığındaki her iki maddede uzlaşma sağlanmıştır. Ayrıca, öneri olarak dile getirilen bir madde, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulmak üzere hazırlanmıştır.

4.3.4.2. İkinci Delphi Oturumu

“Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi” başlığı altında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan ek maddeye ilişkin elde edilen veriler Tablo 91’de sunulmuştur.

Tablo 91. Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	4- Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
ek	Ziyaret ekibi öğrenci üyeleri, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim alan gönüllü öğrenciler arasından; İngilizce eğitim geçmişi, akreditasyon uygulamalarına yönelik ilgi ve yatkınlık, işbirliği ve ekip çalışmasına açık olma vb. kriterler esas alınarak seçilir.	85,2	5	1	,838	4,37	E

(% = 4 ve 5 yanıtının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır)

/ Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = $\% \geq 70$, Md ≥ 4 , ÇA ≤ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi” alt-başlığında, birinci oturum sonrasında geliştirilen ve ikinci oturumda ilk defa uzman görüşüne sunulan ek madde üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. İkinci oturumda, sözü edilen maddeye ilişkin herhangi bir eleştiri veya öneri dile getirilmemiştir.

4.3.5. Ziyaret Ekibinin Oluşturulması

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi’nde beşinci sırada yer alan “Ziyaret Ekibinin Oluşturulması” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.5.1. Birinci Delphi Oturumu

“Ziyaret Ekibinin Oluşturulması” başlığı altında bulunan 2 maddeye ilişkin birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 92’de sunulmuştur.

Tablo 92. Ziyaret Ekibinin Oluşturulması Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

	5- Ziyaret Ekibinin Oluşturulması	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Ziyaret ekibi üyelerinin ziyaret edilecek YDY ile veya bağlı olduğu üniversite ile kişisel ve mesleki anlamda herhangi bir ilişkisinin olmaması gerekir.	97,1	5	0	,629	4,70	E
2	Ziyaret ekibi üyeleri farklı alanlarda eğitim ve tecrübeye sahip kişilerden (akreditasyon konusunda çalışmalar yapan akademisyenler, herhangi bir YDY’de görev yapan öğretim elemanları, yöneticiler) oluşturulur.	91,2	5	1	,748	4,50	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = $\% \geq 70$, Md ≥ 4 , ÇA ≤ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Ziyaret Ekibinin Oluşturulması” başlığı altındaki her iki madde üzerinde uzlaşma sağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, #2. maddede ziyaret ekibi içerisinde; bir ekip başkanından açıkça bahsedilmesi ve öğrenci temsilcisinin de yer alması önerilmiştir. Bu görüşler

doğrultusunda #2.madde şu şekilde yeniden düzenlenmiştir: “Ziyaret ekibi; ekip başkanı, değerlendiriciler ve öğrenci temsilcisinden oluşur. Ziyaret ekibi; ziyaret edilecek YDY/program yapısı ve grup içi dağılım dengesi dikkate alınarak, farklı alanlarda eğitim ve tecrübeye (akreditasyon konusunda çalışma sahibi olanlar, yabancı dil öğretim elemanları, eğitim bilimleri alan uzmanları vb.) sahip bireylerden oluşturulur.”

4.3.5.2. İkinci Delphi Oturumu

Ziyaret Ekibinin Oluşturulması başlığı altında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan maddeye ilişkin elde edilen veriler Tablo 93’te sunulmuştur.

Tablo 93. Ziyaret Ekibinin Oluşturulması Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	5- Ziyaret Ekibinin Oluşturulması	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
2	Ziyaret ekibi; ekip başkanı, değerlendiriciler ve öğrenci temsilcisinden oluşur. Ziyaret ekibi; ziyaret edilecek YDY/program yapısı ve grup içi dağılım dengesi dikkate alınarak, farklı alanlarda eğitim ve tecrübeye (akreditasyon konusunda çalışma sahibi olanlar, yabancı dil öğretim elemanları, eğitim bilimleri alan uzmanları vb.) sahip bireylerden oluşturulur.	85,2	5	1	,753	4,51	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Ziyaret Ekibinin Oluşturulması” alt-başlığında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan madde üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. İkinci oturumda sözü edilen maddeye ilişkin herhangi bir eleştiri veya öneri dile getirilmemiştir.

4.3.6. Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi’nde altıncı sırada yer alan “Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.6.1. Birinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri” başlığı altında bulunan 5 maddeye ilişkin birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 94’te sunulmuştur.

Tablo 94. Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

	6- Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	2 yıl geçerli ilk akreditasyon: YDY’nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ilk başvuruda verilir.	82,4	5	1	1,18	4,26	E
2	4 yıl geçerli tam akreditasyon: YDY’nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ikinci ve daha sonraki başvurularda verilir.	79,4	5	1	1,24	4,17	E
3	1 yıl geçerli denetimli akreditasyon: YDY’nin standartların oldukça büyük bir çoğunluğunu karşıladığı, fakat çok az sayıda standartla ilgili iyileştirmelerin verilen süre içerisinde yapılabileceği kanaati oluşması durumunda; bu iyileştirmelerin 1 yıl içerisinde yapılması şartıyla verilir.	85,3	5	1	1,31	4,29	E
4	1 yıl geçerli iyileştirme süreci: YDY’nin birçok standardı karşılamasına rağmen, birtakım zaruri ve önemli iyileştirmelerin gerekli görüldüğü durumlarda akreditasyon verilmez. YDY’ye gerekli eylem plânlarını uygulayarak iyileştirmeler yapmak üzere 1 yıl süre tanınır. Bu süre sonunda tekrar ziyaret gerçekleştirilir.	79,4	5	1	1,11	4,29	E
5	Akreditasyon reddi: YDY’nin standartları karşılayamadığı durumlarda (ilk başvuru veya yeniden akreditasyon) verilir.	91,2	5	0	,853	4,61	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri” başlığı altındaki maddelerin uzlaşma değerlerini karşıladığı görülmektedir. Bu başlık altında, akreditasyonun iptaline yönelik bir maddenin eklenmesi önerilmiştir. Bununla ilgili olarak “Akreditasyon İptali: Akreditasyonun

geçerli olduğu süre içerisinde, standartların artık karşılanmaması durumunda verilir.” maddesi geliştirilerek ikinci Delphi oturumunda uzman görüşüne sunulmuştur.

4.3.6.2. İkinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri” başlığı altında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan maddeye ilişkin elde edilen veriler Tablo 95’te sunulmuştur.

Tablo 95. Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

6- Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
ek	Akreditasyon İptali: Akreditasyonun geçerli olduğu süre içerisinde, standartların artık karşılanmaması durumunda verilir.	88,9	5	1	,800	4,44	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri” alt-başlığında, birinci oturum sonrasında geliştirilen ve ikinci oturumda ilk defa uzman görüşüne sunulan ek madde üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda ilgili madde şu şekilde yeniden ifade edilmiştir: “Akreditasyonun geçerli olduğu süre içerisinde, YDY’nin birçok standardı artık karşılamadığı tespit edilmesi durumunda gerçekleştirilir.”

4.3.7. Akreditasyon süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi’nde yedinci sırada yer alan “Akreditasyon süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.7.1. Birinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler” başlığı altında bulunan 16 maddeye ilişkin birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 96’da sunulmuştur.

Tablo 96. Akreditasyon süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler Alt-başlığı İçin
Birinci Delphi Oturumu Verileri

7- Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler							
	Ön bilgilendirme görüşmeleri ve akreditasyona uygunluk	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Akreditasyon kuruluşu ve YDY arasında sürece ilişkin bilgi alışverişinde bulunulur.	91,2	5	0	,618	4,73	E
2	Akreditasyon kuruluşu temsilcisi, YDY’de yöneticiler ve öğretim elemanlarının katıldığı bir toplantıda akreditasyon sürecine ve standartlara ilişkin temel bilgileri paylaşır.	94,1	5	1	,701	4,58	E
3	YDY yöneticisi kuruma ilişkin temel bilgileri ve dokümanları akreditasyon kuruluşuyla paylaşır.	100	5	1	,462	4,70	E
4	Akreditasyon kuruluşu, YDY’nin akreditasyon sürecini başlatmak için uygun olup olmadığına karar verir.	97,1	5	1	,523	4,70	E
5	YDY yönetimi karar alma mekanizmalarını kullanarak akreditasyon sürecini başlatmaya hazır olup olmadığına ve/veya mevcut akreditasyon kuruluşuyla devam edip etmemeye karar verir.	91,2	5	1	,652	4,61	E
	Başvuru	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
6	YDY, süreci resmen başlatmak üzere gerekli yazışmaları ve başvuruyu yapar.	100	5	0	,387	4,82	E
7	YDY, akreditasyon başvurusu sürecinin herhangi bir aşamasında sorumluluklarını belirtilen zaman dilimi içerisinde yerine getirmezse, akreditasyon kuruluşu süreci sonlandırabilir.	88,2	5	1	,706	4,52	E
	YDY akreditasyon sorumlusunun eğitimi	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
8	Akreditasyon kuruluşu, belirli tarihlerde akreditasyon için başvuru yapan YDY’lerin akreditasyon sorumlularına yönelik eğitimler düzenler. Bu eğitimlerde, katılımcılara genel olarak işleyişteki usul ve esaslar, standartlar, öz değerlendirme süreci ve öz değerlendirme raporu hazırlama konularında eğitim verilir.	97,1	5	0	,606	4,76	E
9	YDY akreditasyon sorumlusu, katıldığı eğitim programında edindiği bilgileri okuldaki meslektaşlarıyla paylaşır.	97,1	5	0	,511	4,73	E
	Öz değerlendirme raporu	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD

10	YDY, öz değerlendirme sürecine rehberlik edecek bir çalışma plânı hazırlar ve bunu akreditasyon kuruluşuyla paylaşır. Bu plânda öz değerlendirme faaliyetlerine ilişkin çalışma takvimi ve YDY içindeki görev ve sorumlulukların dağılımı yer alır.	94,1	5	0	,806	4,67	E
11	YDY, akreditasyon kuruluşu tarafından belirlenmiş standartlar doğrultusunda kendi güçlü yönlerini ve gelişmeye açık yönlerini belirlemek amacıyla öz değerlendirme raporu hazırlar. Bunu, 6 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.	100	5	0	,359	4,85	E/D
Çevrimiçi anketler		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
12	Ziyaret öncesinde, akreditasyon kuruluşu çevrimiçi anketler aracılığıyla YDY'deki öğrencilerin, öğretim elemanlarının ve yöneticilerin kurumdaki işleyişe ilişkin görüşlerini alır. Bu anket sonuçlarına göre ziyaret esnasında özellikle üzerinde durulması gereken hususlar belirlenir.	91,2	5	1	,662	4,52	E
Ön-ziyaret		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
13	Akreditasyon kuruluşu, akreditasyona hazırlık sürecinde sağladığı destek ve danışmanlık hizmetleri kapsamında, YDY'ye bir ön-ziyaret gerçekleştirir ve YDY'nin gelişimi için tavsiyeler içeren bir rapor hazırlar.	91,2	5	0	,748	4,50	E/D
İyileştirmeye dönük düzenlemeler / uygulamalar		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
14	YDY, ziyaret öncesinde akreditasyona tam olarak hazırlanmak amacıyla gerekli görülen iyileştirmeye dönük düzenlemeleri uygulamaya başlar.	97,1	5	1	,551	4,61	E
Dokümanların / kanıtların toplanması		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
15	YDY, ziyaret esnasında ihtiyaç duyulacak dokümanları ve kanıtları ziyaret öncesinde bir araya getirir.	100	5	0	,359	4,85	E
Ziyaretin plânlaması ve ziyarete hazırlık		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
16	Ziyaret ekibi, YDY ile ilgili edindiği tüm bilgileri ve şimdiye dek yapılan faaliyetleri gözden geçirir. Ziyaret ekibi, bu bilgiler ışığında ziyarete ilişkin plânlama ve hazırlık yapar, grup içinde fikir alış-verişinde bulunur ve görev dağılımını belirler.	100	5	0	,359	4,85	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler

açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = $\% \geq 70$, $Md \geq 4$, $\checkmark A \leq 1$)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler” başlığı altındaki maddelerin tümünün uzlaşma değerlerini karşıladığı görülmektedir. Bununla birlikte, #11 ve #13. maddelerin daha iyi anlaşılabilmesi için birtakım eklemelerin yapılması önerilmiştir.

#11. maddede yer alan “Bunu, 6 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.” ifadesinin daha net olması amacıyla “Öz değerlendirme raporunu, gerekli ek belgelerle birlikte başvuru tarihi itibarıyla 6 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.” şeklinde değiştirilmesi önerilmiştir.

#13. maddede yer alan ön-ziyaret sürecine yönelik açıklamaların genişletilmesi önerilmiştir. Buna göre, ilgili maddeye ön-ziyaretin amacını belirten açıklamalar eklenerek şu şekilde yeniden düzenlenmiştir: “Akreditasyon kuruluşunun, akreditasyona hazırlık sürecinde YDY’ye sağladığı destek ve rehberlik hizmetleri kapsamında, ziyaret ekibi başkanı YDY’ye bir ön-ziyaret gerçekleştirir. YDY’nin asıl ziyaret için hazır olma durumunu ve ziyaret programının detaylarını görüşmek üzere toplantılar yapılır. Ön-ziyaret sonrasında, bu aşamaya kadar YDY’ye yönelik elde edilen veriler ışığında, ziyaret ekibi başkanı YDY’nin gelişimi için tavsiyeler içeren bir rapor hazırlar.” Bu madde, ön-ziyaretin gerçekleşmesi ve buna ilişkin raporun hazırlanması gibi iki farklı unsurun uygunluğunu irdelediği için iki bölüme ayrılmıştır.

Ayrıca, akreditasyon sürecinde ilk etapta yapılması gereken işlemlerden biri olarak, YDY bünyesinde süreç boyunca yürütülecek faaliyetlerden sorumlu olacak bir ekibin oluşturulması gerekliliği, madde önerisi olarak uzmanlar tarafından dile getirilmiştir. Bu öneri doğrultusunda “YDY bünyesinde Kalite ve Akreditasyon Komisyonu oluşturulur. Komisyon üyeleri ve üyelerin görev tanımları belirlenir. Komisyon başkanı, YDY akreditasyon sorumlusu olarak görev yapar.” maddesi eklenmiştir.

Özet olarak, “Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler” başlığı altındaki 16 madde içerisinde 1 madde yeniden düzenlenerek, 1 madde ise

eklemeler yapılarak ve iki farklı maddeye bölünerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur. Ayrıca, birinci oturum sonucunda geliştirilen bir madde önerisi, ikinci Delphi oturumunda uzman görüşüne sunulmuştur.

4.3.7.2. İkinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler” başlığı altında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan maddelere ilişkin elde edilen veriler Tablo 97’de sunulmuştur.

Tablo 97. Akreditasyon süreci – Ziyaret Öncesi Faaliyetler Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	7- Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
11	YDY, akreditasyon kuruluşu tarafından belirlenmiş standartlar doğrultusunda kendi güçlü yönlerini ve gelişmeye açık yönlerini belirlemek amacıyla öz değerlendirme raporu hazırlar. Öz değerlendirme raporunu, gerekli ek belgelerle birlikte başvuru tarihi itibarıyla 6 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.	100	5	1	,446	4,74	E
13	Akreditasyon kuruluşunun, akreditasyona hazırlık sürecinde YDY’ye sağladığı destek ve rehberlik hizmetleri kapsamında, ziyaret ekibi başkanı YDY’ye bir ön-ziyaret gerçekleştirir. YDY’nin asıl ziyaret için hazır olma durumunu ve ziyaret programının detaylarını görüşmek üzere toplantılar yapılır.	96,3	5	0	,525	4,74	E
13ek	Ön-ziyaret sonrasında, bu aşamaya kadar YDY’ye yönelik elde edilen veriler ışığında, ziyaret ekibi başkanı YDY’nin gelişimi için tavsiyeler içeren bir rapor hazırlar.	92,6	5	1	,891	4,44	E
ek	YDY bünyesinde Kalite ve Akreditasyon Komisyonu oluşturulur. Komisyon üyeleri ve üyelerin görev tanımları belirlenir. Komisyon başkanı, YDY akreditasyon sorumlusu olarak görev yapar.	96,3	5	0	,525	4,74	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler” alt-başlığında, ikinci oturumda tüm maddeler üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, uzmanlar tarafından “13ek” maddesinde yer alan “rapor hazırlama” işlemin ne kadar sürede tamamlanması gerektiğinin belirtilmesi önerilmiştir. Buna göre, ilgili maddenin son kısmına “...ve 1 ay içerisinde YDY’ye iletir.” ifadesi eklenmiştir.

4.3.8. Akreditasyon Süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi’nde sekizinci sırada yer alan “Akreditasyon süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.8.1. Birinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi” başlığı altında bulunan 6 maddeye ilişkin birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 98’de sunulmuştur.

Tablo 98. Akreditasyon süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

8 – Akreditasyon Süreci - Ziyaretin Gerçekleşmesi		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Ziyaret; eğitim-öğretimin aktif olarak yürütüldüğü ve önceden belirlenen uygun bir zamanda gerçekleştirilir.	100	5	0	,327	4,88	E
2	Ziyaret ekibi, ziyaret boyunca öz değerlendirme raporundaki bilgilerin doğruluğunu ve YDY’nin standartları ne derece karşılayıp karşılamadığını; doküman inceleme, toplantı ve saha ziyareti gibi farklı kaynaklardan toplanan verilerle değerlendirir.	100	5	0	,359	4,85	E
3	Ziyaret ekibi; yöneticiler, öğretim elemanları, idari personel ve öğrencilerle ayrı ayrı toplantı yapar. Bu toplantılarda, her bir standardın YDY’deki uygulamalarda ne oranda karşılandığına dair bilgi toplanır.	100	5	0	,327	4,81	E
4	Ziyaret ekibi, ders gözlemi yapar. Bu gözlemin amacı, öğretim elemanının bireysel olarak değerlendirilmesi değil; genel olarak YDY’nin öğretim sürecinin gözlemlenmesidir. Gözlem öncesinde	88,2	5	1	,859	4,44	E

ziyaret ekibi üyesine derste kullanılacak öğretim materyalleri ve ders plânı sunulmalıdır.

5	Ziyaret boyunca, ekip üyeleri YDY'nin standartları ne oranda karşıladığına dair görüş alış verişinde bulunur ve nihai olarak her bir standartla ilgili bir görüş ortaya koyar.	97,1	5	0	,629	4,70	E
6	Ziyaret ekibi, sürecin sonunda YDY yöneticileriyle bulgularını (standartların karşılanma durumu, kurumun güçlü ve geliştirilmeye açık yönlerini) paylaşmak üzere çıkış toplantısı gerçekleştirir.	97,1	5	0	,629	4,70	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Süreci - Ziyaretin Gerçekleşmesi” başlığı altındaki maddelerin tümünün uzlaşma değerlerini karşıladığı görülmektedir. Bununla birlikte, ziyaret sürecindeki işlemlere; sınıf, bina ve tesislerin, altyapı ve donanım imkânlarının, fiziki koşulların değerlendirilmesine yönelik bir maddenin eklenmesi önerilmiştir. Bu doğrultuda ikinci Delphi oturumunda uzman görüşüne sunulmak üzere “Ziyaret ekibi, YDY'deki derslik, bilgisayar laboratuvarı, kütüphane vb. alanları ziyaret ederek YDY'nin fiziki ve donanımsal kaynaklarının öğrenci gelişimine uygunluğunu değerlendirir.” maddesi ankete eklenmiştir.

Özetle, “Akreditasyon Süreci - Ziyaretin Gerçekleşmesi” standart alanındaki tüm maddeler üzerinde birinci oturumda uzlaşma sağlanmış, ayrıca ek bir madde önerisi dile getirilmiştir. Dolayısıyla, alt-başlık altında ikinci oturumda sadece ek madde önerisi uzman görüşüne sunulmuştur.

4.3.8.2. İkinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Süreci - Ziyaretin Gerçekleşmesi” başlığı altında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan ek maddeye ilişkin elde edilen veriler Tablo 99'da sunulmuştur.

Tablo 99. Akreditasyon süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

8 – Akreditasyon Süreci - Ziyaretin Gerçekleşmesi				%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
ek	Ziyaret ekibi,	YDY'deki derslik,	bilgisayar laboratuvarı, kütüphane vb. alanları ziyaret ederek YDY'nin fiziki ve donanımsal kaynaklarının öğrenci gelişimine uygunluğunu değerlendirir.	100	5	1	,480	4,66	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Süreci - Ziyaretin Gerçekleşmesi” alt-başlığında, birinci oturum sonrasında geliştirilen ve ikinci oturumda ilk defa uzman görüşüne sunulan ek madde üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda ilgili madde şu şekilde yeniden ifade edilmiştir: “Ziyaret ekibi, YDY'deki tesis ve öğrenme ortamlarını yerinde inceleyerek YDY'nin fiziksel ve donanımsal kaynaklarının uygunluğunu çeşitli açılardan (kurumsal amaçlar, öğrenci gelişimi, iş sağlığı ve güvenliği vb.) değerlendirir.”

4.3.9. Akreditasyon Süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler

YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi'nde dokuzuncu sırada yer alan “Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler” başlığı altındaki maddelere ilişkin bulgular bu başlık altında sunulmuştur.

4.3.9.1. Birinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler” başlığı altında bulunan 18 maddeye ilişkin birinci Delphi oturumu sonucunda elde edilen uzman görüşlerine ait veriler Tablo 100'de sunulmuştur.

Tablo 100. Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler Alt-başlığı İçin Birinci Delphi Oturumu Verileri

9- Akreditasyon Süreci - Ziyaret Sonrası Faaliyetler				%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
Raporun hazırlanması									
1	Ziyaret ekibi, ziyaret sürecinden hemen sonra bulguları objektif bir şekilde yansıtan bir rapor hazırlar. Bu raporda; ziyaret boyunca yürütülen faaliyetler			100	5	0	,287	4,91	E

	(doküman incelemesi, görüşmeler, sınıf gözlemleri), YDY'ye ilişkin genel bulgular, güçlü ve zayıf yönler, her bir standardın ne oranda karşılandığı ve bunların açıklamalarına yer verilir.						
2	Raporda aynı zamanda YDY'nin gelişimi için yol gösterici nitelikte iyi uygulama örnekleri, tavsiye ve önerilerde bulunulur.	91,2	5	0	,853	4,61	E
3	Bu rapor 10 iş günü içerisinde YDY'ye iletilir.	88,2	5	1	,787	4,47	E
YDY'nin rapora cevabı ve eylem plânı		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
4	YDY rapordaki maddi hatalara ve olumsuz yönde görüş belirtilen standartlara ilişkin varsa ek dokümanlar sunabilir. Ayrıca, bu standartların karşılanması için ihtiyaç duyulan iyileştirmelere / düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren bir rapor hazırlar.	100	5	0	,359	4,85	E/D
Akreditasyon kararı		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
5	Yönetim Kurulu, YDY'nin öz değerlendirme raporunu, ziyaret ekibinin raporunu ve YDY'nin rapora verdiği cevabı göz önünde bulundurarak akreditasyona dair kararını belirler.	100	5	0	,359	4,85	E
6	Karar aşamasında; ihtiyaç olması hâlinde, akreditasyon kuruluşu ek ziyaret yapma hakkına sahiptir.	97,1	5	1	,523	4,70	E
YDY'nin kendini geliştirmeye dönük faaliyetleri		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
7	YDY, ziyaret sonrasında ortaya çıkan bulgular doğrultusunda iyileştirmeye dönük düzenlemeler yapar.	100	5	0	,327	4,88	E
Akreditasyon kuruluşunun kendini geliştirmeye dönük faaliyetleri		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
8	YDY yöneticileri ve akreditasyon sorumlusu, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. Bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.	100	5	0	,430	4,76	E/D
9	Ziyaret ekibi, ziyaret sonrasında yürütülen işlemlerin ve standartların uygunluğuna dair öz değerlendirmede raporu hazırlar.	91,2	5	1	,823	4,55	E
10	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca, yıllık değerlendirme anketleri aracılığıyla akreditasyon	94,1	5	1	,706	4,52	E

kuruluşuna geri bildirimde bulunur.

Akreditasyonun devamlılığı ve ara raporlar		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
11	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca standartları sağlamakla yükümlüdür.	100	5	0	,359	4,85	E
12	YDY, akredite edildiğine dair duyuruyu ve tüm standartları, paydaşların ulaşabileceği şekilde ilan eder. Böylelikle, ilerleyen zamanlarda paydaşlar artık karşılanmadığı düşünülen standartlar için, akreditasyon kuruluşuna YDY hakkında şikâyet başvurusunda bulunabilir. Akreditasyon kuruluşu da bu şikâyet başvurularına ilişkin gerekli işlemleri yürütür.	88,2	5	1	,961	4,50	E
13	Akreditasyon kuruluşu gerekli gördüğü hâllerde YDY'ye haberli veya habersiz ara ziyaretler gerçekleştirebilir.	67,6	5	2	1,27	4,0	H/D
14	Akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca, YDY'nin standartları karşılama devamlılığı sağlayamadığına dair bir izlenim oluşması hâlinde, akreditasyon kuruluşu; ek ziyaret, danışmanlık sağlama, uyarı verme, denetimli akreditasyon sağlama veya akreditasyon geçerliğini iptal etme hakkına sahiptir.	82,4	5	1	1,06	4,32	E
15	YDY, sürekli iyileştirmeyi sağlamak amacıyla her yıl kurumdaki işleyişlere, öğrenci başarısına ve geleceğe dönük plânlara ilişkin raporları akreditasyon kuruluşuna iletir	85,3	5	1	1,04	4,35	E
16	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca; herhangi bir standarda, kurum yönetimine ve kurumdaki işleyişe ilişkin önemli bir değişiklik meydana geldiğinde bunu akreditasyon kuruluşuna bildirmekle yükümlüdür.	88,2	5	1	1,01	4,38	E
Yeniden akreditasyon		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
17	Akreditasyonun yenilenmesi için YDY'nin akreditasyonun geçerli olduğu sürenin bitiminden 1 yıl önce başlamak üzere, akreditasyon süreci aynı şekilde takip edilir.	97,1	5	1	,544	4,64	E
İtiraz ve şikâyet		%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
18	YDY, akredite edilmediği durumlarda gerekli adımları takip ederek karara itiraz edebilir.	100	5	1	,474	4,67	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = $\% \geq 70$, $Md \geq 4$, $\text{ÇA} \leq 1$)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler” başlığı altında yalnızca #13. madde üzerinde uzlaşma sağlanamadığı, diğer tüm maddelerin uzlaşma değerlerini karşıladığı görülmektedir. Bununla birlikte, #4, #8 ve #13. maddelerin yeniden düzenlenmesine yönelik görüşler dile getirilmiştir.

#4. maddede yer alan “...ihtiyaç duyulan iyileştirmelere / düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren bir rapor hazırlar” ifadesindeki işlemin ne zaman tamamlanması gerektiğiyle ilgili bir vakit aralığının belirtilmesi önerilmiştir. Buna göre, ilgili ifade “... ihtiyaç duyulan iyileştirmelere / düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren raporu 1 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.” şeklinde yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

#8. maddede yer alan “YDY yöneticileri ve akreditasyon sorumlusu, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. YDY’nin bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.” ifadesine yönelik; YDY bünyesinde akreditasyon sürecine yönelik görüşleri alınacak kişilerin daha kapsamlı olabileceği dile getirilmiştir. Bu bağlamda, başta YDY akreditasyon komisyon üyeleri olmak üzere, YDY’de akreditasyon sürecinde aktif rol oynayan öğretim elemanlarının, sözü edilen konularda görüşlerinin alınmasının kapsayıcılık ve çoğulculuk açısından önemli olduğu düşünülmüştür. Buna göre ilgili madde “YDY yöneticileri, akreditasyon sorumlusu ve süreçte aktif görev alan öğretim elemanları, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. Bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.” şeklinde yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

Uzlaşma sağlanamayan ve #13. maddede yer alan “Akreditasyon kuruluşu gerekli gördüğü hâllerde YDY’ye haberli veya habersiz ara ziyaretler gerçekleştirebilir.” ifadesindeki “habersiz ziyaretlere” yönelik eleştiriler uzmanlar

tarafından dile getirilmiştir ve bu ifadenin çıkartılması önerilmiştir. Dolayısıyla, ilgili madde şu şekilde yeniden düzenlenmiştir: “Akreditasyon kuruluşu gerekli gördüğü hâllerde, YDY’ye ara ziyaretler gerçekleştirebilir. Ara ziyaretin amacını, kapsamını ve tarihini en az 10 iş günü öncesinde YDY’ye bildirir.”

Özetle, “Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler” standart alanında #4, #8 ve #13. maddeler yeniden düzenlenerek ikinci oturumda tekrar uzman görüşüne sunulmuştur.

4.3.9.2. İkinci Delphi Oturumu

“Akreditasyon Süreci - Ziyaret Sonrası Faaliyetler” başlığı altında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan maddelere ilişkin elde edilen veriler Tablo 101’de sunulmuştur.

Tablo 101. Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler Alt-başlığı İçin İkinci Delphi Oturumu Verileri

	9- Akreditasyon Süreci - Ziyaret Sonrası Faaliyetler	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
4	YDY rapordaki maddi hatalara ve olumsuz yönde görüş belirtilen standartlara ilişkin varsa ek dokümanlar sunabilir. Ayrıca, bu standartların karşılanması için ihtiyaç duyulan iyileştirmelere / düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren raporu 1 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.	100	5	0	,423	4,77	E
8	YDY yöneticileri, akreditasyon sorumlusu ve süreçte aktif görev alan öğretim elemanları, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. Bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.	100	5	0	,395	4,81	E
13	Akreditasyon kuruluşu gerekli gördüğü hâllerde, YDY’ye ara ziyaretler gerçekleştirebilir. Ara ziyaretin amacını, kapsamını ve tarihini en az 10 iş günü öncesinde YDY’ye bildirir.	96,3	5	1	,700	4,51	E

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md=Medyan değeri, ÇA=Çeyrekler açıklığı, ss=standart sapma, $\bar{x}$ =ortalama, UD=uzlaşma durumu, E=Evet/uzlaşma sağlandı, H=Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D=Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Tablodaki veriler incelendiğinde, “Akreditasyon Süreci - Ziyaret Sonrası

Faaliyetler” alt-başlığında, ikinci oturumda uzman görüşüne sunulan tüm maddeler üzerinde uzlaşmaya varıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, bu maddelere ilişkin herhangi bir eleştiri veya öneri dile getirilmemiştir.

5. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, üniversitelerdeki YDY'lerin akreditasyonuna temel oluşturan kalite standartlarının belirlenmesi, bu standartların önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi ve YDY'lerin akreditasyonu için bir model önerisinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın sonuçları, araştırma soruları doğrultusunda üç başlık altında sunulmuştur.

5.1.1. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci bölümünün sonucunda, YDY'lerin akreditasyonunu gerçekleştirme görevini üstlenecek kuruluşun, akreditasyon sürecinde temel alabileceği standartlar Delphi panelistlerinin görüş, eleştiri ve önerileri doğrultusunda belirlenmiştir. Nihai olarak belirlenen YDY kalite standart alanları ve standart ifadelerine ilişkin veriler EK-4'te sunulmuştur.

Araştırmanın birinci bölümünün sonucunda, 7 standart alanı ve 68 adet YDY kalite standardı uzmanlar tarafından onaylanmıştır. Bu standartlardan 51 tanesi birinci Delphi oturumunda, 17'si ise ikinci Delphi oturumunda uzmanlar tarafından fikir birliği sağlanarak uygun bulunmuştur. Nihai olarak belirlenen standartların yarısı (34 adet standart) neredeyse tüm panelistler (%90 ve üzeri) tarafından uygun bulunmuştur. Bununla birlikte, 25 adet standart, panelistlerin oldukça büyük bir kısmı (%80-89) tarafından uygun bulunmuştur. Son olarak, yalnızca 9 adet standart, asgari uzlaşma değerinin biraz üzerinde olmakla birlikte, panelistlerin büyük bir kısmı (%70-79) tarafından uygun bulunmuştur. Buna göre, araştırma kapsamında geliştirilen YDY kalite standart önerisi ifadelerinin genelinde panelistlerin oldukça büyük bir kısmı tarafından onaylandığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, panelistlerin, YDY'lerin

akredite olabilmesi için sözü edilen standartları karşılaması gerektiği konusunda oldukça yüksek düzeyde uzlaştıkları söylenebilir. Öte yandan, 5 adet standart önerisi, Delphi oturumlarında uzmanlardan alınan nicel ve nitel veriler doğrultusunda uygun bulunmamış ve elenmiştir. Elenen standart önerilerine ilişkin panelistlerin yorumları genel olarak dikkate alındığında, bu ifadelerin YDY'lerin eğitim kalitesiyle direkt olarak ilişkili olmadığı veya ulusal anlamda tüm YDY'lerde gerçekten uygulanabilir bulunmadığı söylenebilir. Dolayısıyla, sözü edilen ifadelerin YDY'lere standart olarak şart koşulmaması gerektiği görüşünün ön plâna çıktığı görülmüştür. Bu anlamda belirlenen standartların birçok uzmanın katılımıyla, ulusal dinamiklerin dikkate alınarak ve zengin görüş birliğine dayalı olarak belirlendiği ifade edilmelidir.

İlk etapta ilgili alanyazın temel alınarak geliştirilen YDY kalite standart alanlarının ve standart önerilerinin nihai hâllerinin, büyük oranda alanyazınla uyumlu olduğu söylenebilir. Öte yandan, araştırmanın alanyazın bölümündeki “2.13, 2.14 ve 2.15” nolu başlıklarda yer alan açıklamalar dikkate alındığında, yabancı dil eğitimi alanındaki akreditasyon kuruluşlarının temel aldığı standart alanları sayısının, standart sayısının ve standartların ifade edilme biçimlerinin farklılaştığı belirtilmelidir. Örneğin; ACELS, BAC, YÖKAK 4-5 standart alanı belirlemişken, CEA 11 standart alanını ve EAQUALS ise 12 standart alanını temel almaktadır. Buna ek olarak, yabancı dil eğitimi alanındaki birçok akreditasyon kuruluşunun 30-40 civarında standardı temel aldığı, fakat bazılarının ise çok daha fazla sayıda (100'ün üzerinde) standart belirlemiş olduğu görülmüştür. Bu durumun standartların ifade edilme biçimiyle, diğer bir deyişle, standartların ne derece genel veya detaylı olarak ifade edildiğiyle ilişkili olduğu söylenebilir. Bazı akreditasyon kuruluşları, her bir standart alanı altında birkaç standart ifadesi belirlemiştir. Bazı akreditasyon kuruluşları ise, her bir standart alanında çok genel olarak yalnızca bir cümleden oluşan standart ifadesi kullanmış, ardından bu ifadeyi birçok değerlendirme kriteriyle detaylandırmıştır. Buna göre, bu çalışmada belirlenen standart alanı ve standart sayısının dengeli bir sayıda olduğu anlaşılmaktadır. Bununla ilişkili olarak, belirlenen standart ifadelerinin YDY'lerde bulunması gereken özellikleri makul düzeyde detaylı olarak açıkladığı söylenebilir. Buna ek olarak, bazı akreditasyon kuruluşlarının “18 yaş altı öğrenciler” için ayrıca bir standart alanı oluşturduğu ve öğrencilerin barınma, güvenlik, yeme-içme ve ulaşım ile ilgili ihtiyaçlarına yönelik standartlar geliştirdiği belirtilmelidir. Bu standartların

daha çok küçük yaştaki öğrencilere yönelik olması sebebiyle, mevcut araştırmada bu tür standartların yer almadığı belirtilmelidir.

Bu çalışmada YDY kalite standart alanları ve standart önerilerinin geliştirilmesi sürecinde, yabancı dil eğitimi alanı dışındaki akreditasyon kuruluşlarının (FEDEK, MÜDEK, EPDAD vb.) belirlemiş olduğu standartlar da incelenmiştir. Farklı alanlara yönelik akreditasyon kuruluşlarının standartları dikkate alındığında, bunların hem kendi aralarında hem de bu çalışmada olduğu gibi yabancı dil eğitimine yönelik kalite standartları arasında birtakım ortak noktalar olduğu görülmüştür. Buna göre; birimin yönetim yapısı, öğretim elemanlarının nitelikleri, eğitim programı, alt-yapı ve tesis imkânları ve sürekli iyileştirme konularına yönelik standart alanlarının genel olarak birçok akreditasyon kuruluşu tarafından dikkate alındığı söylenebilir. Buna ek olarak, söz konusu benzerliğin, uzaktan eğitim programlarına yönelik standart geliştirme çalışmalarının (Kaban, 2013; Koçdar, 2011; Yalçın, 2012) sonuçları için de geçerli olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, farklı programlara veya branşlara ait standart alanları arasında birtakım benzerlikler olmasına rağmen, bu standart alanları altındaki standartların ilgili program için gerekli olan koşullara göre farklılaştığı söylenebilir. Örneğin, “alt-yapı ve tesis imkânları” standart alanı olarak mühendislik, spor veya sosyal bilim programları için tasarlanan standart alanları arasında yer alabilir. Fakat, bu programlar için gerekli görülen alt-yapı ve tesis imkânları arasında önemli farklılıklar olabileceği, buna göre standartların da farklılaşabileceği belirtilmelidir.

Belirlenen standart alanlarından **“Kurumsal Yapılanma ve Yönetim”** standart alanında bulunan 9 standart önerisi içerisinde 8’i birinci Delphi oturumunda, yalnızca 1 standart önerisi (#7. madde) ise, ilgili maddenin yeniden düzenlenmesi sonrasında, ikinci Delphi oturumunda uzmanlar tarafından onaylanmıştır. Buna göre, YDY’lerin yönetsel uygulama ve süreçlerine yönelik standart ifadelerin genelinin, panelistler tarafından direkt olarak birinci Delphi oturumunda ve oldukça yüksek düzeyde uygun bulunduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, YDY’lerin akreditasyonu sürecinde araştırma kapsamında belirlenen bu niteliklerin standart olarak temel alınabileceği konusunda panelistlerin yüksek düzeyde uzlaştıkları anlaşılmaktadır.

Bu standart alanında yer alan kurumun misyonu ve vizyonunun belirlenmesi, kurumsal yapılanmanın önemli yapıtaşlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Misyon; kurumun varoluş nedenini ortaya koyan bir bildiri olarak, kurum içindeki çeşitli unsurları ortak bir amaç çerçevesinde birleştirir ve kaynakların bu kapsamda kullanılmasını sağlar (Erdoğan, 2018: 14; Kılıç, 2010: 91). Wood (2006) bir kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedeflerinin akreditasyon sürecinin odak noktası olduğunu ve bunların paydaşlarla birlikte geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu başlık altındaki standartlarla ilişkili olarak, Mecek ve Doğan (2014) kaliteli bir eğitim hizmeti için profesyonel ve kurumsallaşmış örgütsel bir yapının gerektiğini belirtmiş ve bunun için birimdeki personel arasında görev ve yetki paylaşımının yapılmasının önemini vurgulamıştır. Benzer şekilde, Aydın ve Şentürk (2007) nitelikli bir eğitimin ancak katılım ve işbirliğini teşvik eden, yönetsel süreçleri etkili ve verimli kılan bir anlayışla mümkün olacağını belirtmiştir. Bu noktada eğitimde toplam kalite yönetimi anlayışının dikkate alınması gerektiği söylenebilir. Eğitimde toplam kalite yönetimi anlayışı; okulu etkileyen unsurları dengede tutmayı, çevre ile etkileşim içerisinde olmayı, eldeki kaynakların rasyonel kullanımını ve değişime açık olmayı gerekli kılan demokratik bir yönetim anlayışıdır (Şimşek, 2000). Bunun için, eğitim sorunlarına duyarlı, sorunları ve çözüm yollarını bilen ve bu konuda üzerine düşecek görevleri yerine getirme yeterliğine sahip yöneticiler gerekir (İlgar, 2005). Ayrıca, kaliteli bir yabancı dil eğitimi için kurum yöneticilerinin hedeflere ulaşma konusunda gerekli koşulların sağlanması ve bunların geliştirilmesi için çaba göstermesi gerektiği, hem kurum içi hem de kurum dışındaki paydaşlarla güçlü bir iletişiminin olması gerektiği önemle vurgulanmaktadır (Akalin-Akdağ, 2009; Bozkurt ve Aslanargun, 2015; Özdemir ve Sezgin, 2002; Şişman, 2002). Buna göre, bu başlık altında belirlenen standartların, eğitim kurumlarının yönetim yapısına ilişkin dile getirilen bu görüşler ile örtüştüğü belirtilmelidir.

“Personel Yönetimi” standart alanındaki 13 standart önerisi içerisinde 10’u üzerinde birinci Delphi oturumunda, 3’ü üzerinde ise ikinci Delphi oturumunda uzlaşma sağlanmıştır. Bu noktada, özellikle, öğretim elemanlarının performanslarının değerlendirilmesi ve buna göre bazı yaptırımların uygulanması ile ilgili #5. madde için eleştiriler dile getirilmiştir. İlgili madde, öğretim elemanlarının tümünün performanslarını arttırmaya dönük olarak daha “yapıcı” bir şekilde yeniden ifade

edilmesi ve ayrı bir madde (#6. madde) olarak düzenlenmesi sonrasında, uzmanların onayını almıştır. Ayrıca, ders dağılımlarında; öğretim elemanlarının eğitim düzeyi ve tecrübesinin göz önüne alınması ile ilgili bir maddeye yönelik güçlü itirazlar dile getirilmiş ve uzlaşma ölçütlerinin oldukça altında kaldığı görülmüştür. Dolayısıyla, ilgili madde standart önerileri havuzundan çıkartılmıştır. Buna göre, YDY’lerde ders dağılımlarının eşitlikçi bir şekilde yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak, nitelikli bir yabancı dil eğitimi için YDY’lerdeki insan kaynaklarının etkililiğini ve verimliliğini arttırmaya yönelik diğer standartların, panelistler tarafından yüksek düzeyde uygun bulunduğu görülmüştür.

Bu başlık altındaki standartlar arasında en çok öğretim elemanlarının yeterlikleri ve bununla ilişkili olarak performans değerlendirme ve mesleki gelişim hususlarının ön plâna çıktığı söylenebilir. Özak vd. (2008) eğitim faaliyetlerinin niteliğinin artırılması için, yeterli sayıda ve gerekli niteliklere sahip alan uzmanının istihdam edilmesinin büyük önem taşıdığını ifade etmiştir. Bununla ilişkili olarak, öğrencilere sunulan eğitim hizmetinin kalitesi ve öğrenci başarısı ile öğretmenlerin mesleki yetkinlikleri arasında güçlü bir ilişkili bulunduğu alanyazında önemle vurgulanmaktadır (Ada ve Azisah, 2016; Angrist ve Lavy, 2001; Cochran-Smith, 2005; Crum ve Sherman, 2008; Darling-Hammond, 2000; Dedebal vd., 2018; Goe ve Stickler, 2008; Hakim, 2015; Kulshrestha ve Panley, 2013; Nye vd., 2004; OECD, 2005; Ochwo, 2013; Quist, 2000; Rivkin vd., 2001; Seferoğlu, 2004; Türk Eğitim Derneği, 2009). Heyworth (2013) kurumsal düzeydeki kalite çalışmaları kapsamında, öğretim elemanlarına yönelik personel değerlendirme uygulamaları ve mesleki gelişim çalışmaları yapılarak personelin yetkinliklerinin geliştirilmesi gerektiğini ve sürekli iyileştirme ve kalite kültürünün teşvik edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde, Işığışık (2004)’un -ölçemediğimizi yönetemeyiz ve iyileştiremeyiz- düşüncesine paralel olarak, eğitimde kalitenin artırılması ve verimliliğin sürekli olarak sağlanmasının öncelikle öğretmenlerin doğru, tutarlı, güvenilir ve etkin bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesine bağlı olduğu belirtilmiştir (Buldu, 2014; European Commission, 2012; Kalaycı, 2009). Koçak (2006) öğretim elemanının performans değerlendirmesi için öz değerlendirme, yönetici görüşleri, meslektaş değerlendirmesi, öğrenci görüşleri ve öğrenci başarısı gibi çoklu veri kaynağı kullanılabileceğini ifade etmiştir. Bu noktada, öğretmenlerin performans

değerlendirme için daha çok kendilerini yakından tanıyan grupları (öğrenci ve diğer meslektaşları) tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, değerlendirmeyi yapacak kişi ya da kişilerin öğretim elemanının uygulamaları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olması gerektiği de önemle belirtilmelidir. Özetle, mesleki gelişim sistemi ile entegre bir şekilde kurgulanan performans değerlendirme sistemi, öğretmenlerin öncelikli olarak mesleki öz değerlendirme yaparak kendilerini tanımalarını, mesleki gelişim ihtiyacı duydukları alanların tespit edilmesini ve kariyerleri boyunca istenilen yeterlik düzeyine sahip olmalarını güvence altına almayı sağlayacaktır. Buna ek olarak, sözü edilen uygulamaların kurumdaki eğitim faaliyetlerinin bütünsel olarak değerlendirilmesi ve karar alma noktasında yöneticilere veri sağlayacağı söylenebilir.

“Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanında birinci Delphi oturumunda yer alan 14 standart önerisinin tümü üzerinde uzlaşma sağlanmış, fakat aynı zamanda 5 standart önerisine ilişkin birtakım eleştiriler ve öneriler yapılmıştır. Sözü edilen 5 maddenin yeniden düzenlenmesi sonrasında, ikinci Delphi oturumunda uzlaşma sağlanmıştır. Ayrıca, nihai standartlar listesinde #2. ve #3. maddelerin eklenmesi sebebiyle, bu standart alanındaki standart sayısı 16’ya yükselmiştir. Dolayısıyla, uzmanlar tarafından yorum olarak belirtilen görüşler doğrultusunda bu standart alanındaki birçok standart önerisinin daha iyi bir şekilde ifade edilmesi sağlanmıştır. Nihai olarak, YDY’lerde öğretim programının bilimsel süreçler işletilerek tasarlanmasını ve uygulanmasını gerekli kılan standart ifadelerinin panelistler tarafından oldukça yüksek düzeyde uygun bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, panelistlerin, YDY’lerin akredite olabilmesi için sözü edilen standartları karşılaması gerektiği konusunda yüksek düzeyde uzlaştıkları söylenebilir.

Eğitim sürecinin en önemli yapıtaşı ve belirleyicisi olarak öğretim programının, kurumların kaliteli bir eğitim vermesi ve akredite olabilmesi için oldukça önemli olduğu belirtilmelidir. Yükseköğretimde akreditasyon uygulamalarında, eğitimde kalitenin bir göstergesi olarak en çok üzerinde durulan nokta öğrencilerin gelişimini ve hedef kazanımlara ulaşmasını sağlayacak bir sistemin kurulmasıdır (Aktan ve Gencel, 2007: 3; DePietro-Jurand ve Holm-Nielsen, 1998; Eaton, 2010; El-Khawas, Ewell ve Steen, 2004; Schuck vd., 2008: 540). Öğrencilerin istenen hedeflere ulaşması; iyi bir ders tasarımı, etkin bir öğrenme/öğretme stratejisi, yetkin öğretim

elemanları ve öğrenmeyi mümkün kılan bir ortam gerektirir (Sanyal ve Martin, 2007: 5). Bu açıdan, akreditasyon sürecinde, öğrenme kazanımları akreditasyon sürecinin en merkezinde olmak üzere; öğrenme kazanımları ile öğrencilerin bunlara ulaşmasına etki eden diğer tüm unsurlar arasındaki uyum değerlendirilmektedir (Waite, 2004). Buna göre, bir dersin öğretimiyle ilgili tüm süreçleri ve etkinlikleri kapsayan öğretim programının (Demirel, 2013; Varış, 1996) akreditasyon sürecinde büyük önem taşıdığı belirtilmelidir. Heyworth (2013) hem genel anlamda eğitim alanında hem de özel olarak dil eğitimi alanındaki kalite yönetimi uygulamalarının; öğretim programının titizlikle planlanmasını, uygulanmasını ve değerlendirilmesini gerekli kıldığını ve böylelikle nitelikli bir eğitim için ihtiyaç duyulan süreçlerin işletilmesini sağladığını belirtmiştir. Benzer şekilde, Krsmanović ve Petrović (2009) eğitim sürecinin öngörülemez ve dinamik olduğunu, bu nedenle, kaliteyi yakalamak ve bunu sürdürmek için sürecin plânlanmasının oldukça önemli olduğunu belirtmiştir. Buna göre, bu başlık altında belirlenen standartların, öğretim programı konusuyla ilişkili olarak eğitimde kalite ve akreditasyon alanında dile getirilen bu görüşler ile örtüştüğü belirtilmelidir.

“Ölçme - Değerlendirme” standart alanında birinci Delphi oturumunda yer alan 7 madde içerisinde 4’ü üzerinde uzlaşma sağlanmış, 3’ü üzerinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Uzlaşma sağlanamayan ve tüm YDY’lere “kur sistemini” dayattığı için eleştirilen bir standart önerisi elenmiştir. Buna göre, tüm YDY’lerde kur sisteminin uygulamasının panelistler tarafından uygun bulunmadığı anlaşılmaktadır. Uzlaşma sağlanamayan diğer iki standart ifadesinden birisi aynı şekilde kalmak suretiyle, diğeri ise yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda uzmanlar tarafından uygun bulunmuştur. Dolayısıyla, bu standart alanındaki standartların belirlenmesinde uzmanlardan alınan nicel verilere ek olarak, nitel görüşlerin de oldukça etkili olduğu belirtilmelidir. Ayrıca, standartların bir anlamda ulaşılması gereken nitelikler olmakla birlikte, ulusal anlamda tüm YDY’lerde gerçekten uygulanabilir olma kistasının da uzmanlar tarafından göz önüne alındığı ifade edilmelidir. Nihai olarak, YDY’lerde geçerli, güvenilir ve öğrenci gelişimini destekleyen bir ölçme-değerlendirme sisteminin kurulmasını sağlamak üzere belirlenen standart ifadelerinin panelistler tarafından oldukça yüksek düzeyde uygun bulunduğu görülmüştür.

Stiggins (1999) nitelikli ölçme-değerlendirme uygulamalarının kaliteli bir eğitim ve öğrenme için hayati önem taşıdığını belirtmiştir. Buna göre, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının, eğitim kalitesinin ve program verimliliğinin sağlanması noktasında eğitim sürecinin oldukça önemli bir unsuru olduğu söylenmelidir. Alanyazında hazırlık sınıfı programlarındaki ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin olarak, bu programlarda hedeflerle uyumlu ve geniş kapsamlı bir sınav sisteminin oluşturulması, “okuma, yazma, dinleme ve konuşma” olmak üzere yabancı dil öğrenimindeki dört temel becerinin hepsinin ölçme-değerlendirme süreçlerine dâhil edilmesi gerektiği görüşü ön plâna çıkmaktadır (Altmışdört, 2010; Dönder vd., 2012). Gömleksiz ve Özkaya (2012) özellikle üretime dönük beceriler olan “yazma ve konuşma” becerilerinin bireylerin hedef dilde ne kadar iyi olduklarını belirlemek için en önemli unsurlar olduğunu ifade etmiştir. Benzer şekilde, Yaman (2018) yapılan dil sınavlarında üretime dönük becerilerin kesinlikle ölçülmesi gerektiğini dile getirmiştir. Bununla birlikte, Altmışdört (2010:177) konuşma becerisi testlerinin hazırlanması, uygulanması ve puanlandırılmasının ölçme ve değerlendirme açısından oldukça zorlayıcı olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, Karakuş (2013) öğretim elemanlarının, konuşma ve dinleme becerisinin değerlendirilmesi konusunda zorluk yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sorunun üstesinden gelmek için, alternatif (tamamlayıcı) ölçme araçlarından biri olan portfolyolara daha fazla yer verilmesini gerektiğini dile getirmiş ve portfolyoların oldukça faydalı olduğunu belirtmiştir. Buna göre, yabancı dil öğrenimindeki dört beceri için farklı ölçme yöntemlerinin kullanılabileceği önemle belirtilmelidir. Bu tartışmalara ek olarak, Bayraktaroğlu (2014) hazırlık programlarındaki ‘yeterlik’ ve ‘muafiyet’ sınavlarının ve ölçütlerinin öznel nitelikte olduğunu eleştirerek kurumların kendi içinde belirledikleri kriterler yerine, ulusal veya uluslararası nesnel sınav ölçeklerini temel almalarını gerektiğini belirtmiştir. Benzer şekilde, Aydın vd. (2016) üniversitelerin hazırlık programlarında uygulanan yeterlik sınavlarının okulların kendi bünyesinde hazırlanmasından dolayı sınav seviyesinin farklılık gösterdiğini, ulusal düzeyde ortak bir anlayışın olmadığını ifade etmiştir.

“Öğrenci Hizmetleri” standart alanında, birinci Delphi oturumunda yer alan 11 standart önerisi içerisinde 8’i üzerinde uzlaşma sağlanmış, 3’ü üzerinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Uzlaşma sağlanamayan ve nihai standartlar listesinde #5.

sırada yer alan madde, yeniden düzenlenmiş ve ikinci Delphi oturumunda uygun bulunmuştur. Uzlaşma sağlanamayan diğer iki madde ise uzman görüşleri doğrultusunda elenmiştir. Elenen standart önerilerinden birisi “öğrencilere üniversite ve şehirle ilgili bilgilendirme yapılması”, diğeri ise “öğrencilere akademik ve bireysel danışmanlık hizmetinin sağlanması” ile ilgili standart önerisidir. Bu hizmetlerin, YDY’nin hedefleriyle ve öğrencilerin yabancı dil gelişimiyle direkt ilişki olmadığı, daha çok üniversite üst yönetimini ilgilendirdiği belirtilmiştir. Dolayısıyla, bu iki standart önerisinin elenmesinde, uzmanlardan alınan hem nicel hem de nitel görüşlerin oldukça etkili olduğu ifade edilmelidir. Ayrıca, daha önce de belirtildiği gibi, standartların bir anlamda ulaşılması gereken nitelikler olmakla birlikte, ulusal anlamda tüm YDY’lerde gerçekten uygulanabilir olma kıstasının da göz önüne alındığı ifade edilmelidir. Bu noktada, yabancı dil eğitimi alanında uluslararası akreditasyon kuruluşlarının öğrenci hizmetleri standartları arasında yer alan bazı niteliklerin daha çok özel dil okullarına yönelik olduğu söylenebilir. Her yıl yüzbinlerce öğrenciye ücretsiz bir şekilde hizmet veren YDY’lerde bu tür niteliklerin bulunmayabileceği ve şart koşulmayacağı, uzmanlar tarafından uygun bulunmuştur. Buna ek olarak, öğrencilerin yabancı dil gelişimini desteklemeye yönelik diğer standart ifadelerinin panelistler tarafından oldukça yüksek düzeyde uygun bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu başlık altındaki standartların genelinin “destekleyici/ekstra program” kapsamındaki faaliyetlere yönelik olduğu söylenebilir. Destekleyici program; öğrencilerin ilgi alanlarına cevap verir nitelikteki ders haricinde planlanmış etkinlikleri ifade etmektedir. Öğretmenlerin gözetim ve rehberliği altında gerçekleşen sportif, sanatsal ve kültürel etkinlikleri kapsamaktadır (Demirel, 2013; Posner, 2004; Sönmez, 2015). Köse (2013)’ye göre ders dışı etkinlikler derslerde öğrenilen teorik bilgilerin uygulamaya konulmasını ve pekiştirilmesini sağlaması bakımından oldukça önemlidir. Bu noktada en önemli husus, ders dışı etkinliklerin kontrollü, programlı ve planlı bir şekilde yapılmasıdır. Bununla ilgili olarak, Şen (2012) hazırlık programında verilen temel becerilerin pratik kullanımına yönelik uygulamaların yetersiz kaldığını ve öğrencilerin yabancı öğrencilerle etkileşimde bulunabileceği ve dil becerilerini geliştirebileceği sosyal ortamların oluşturulabileceğini belirtmiştir. Yalçın (2018) üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin ders dışı etkinliklere katılımı ve motivasyonları üzerine yaptığı çalışmanın sonucunda, öğrenci görüşlerine göre ders dışı etkinliklere

katılmanın motivasyon, özgüven, tutum, sosyalleşme, iletişim becerileri ve yabancı dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığını belirtmiştir. Ders dışı etkinliklerin, akademik alandaki olumlu etkilerinin yanı sıra, öğrencilerin kişisel, sosyal ve hatta fiziksel gelişimlerine de katkı sağladığı belirtilmelidir (Erikçi, 2018). Bu başlık altındaki standartlarla ilgili olarak tartışılması gereken bir diğer önemli konunun oryantasyon etkinlikleri olduğu düşünülmektedir. Oryantasyon eğitimi, sene başında öğrencilerin yeni girdikleri ortama uyumunu sağlamak ve karşılaşabilecekleri güçlükleri en aza indirmek amacıyla yapılmaktadır. Böylece bireylerin daha başarılı ve uyumlu olması beklenir. İyi planlanarak düzenlenmiş bir oryantasyon katılımcıların kuruma karşı olumlu izlenim edinmelerinde etkili olabilmektedir (Yeşilyaprak, 2005). Sevim ve Yalçın (2006) öğrencilerin oryantasyon etkinliklerine yönelik görüşlerini incelediği çalışmada, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun oryantasyon programının gerekli olduğuna inandıklarını ve etkinlikleri faydalı bulduklarını belirtmiştir. Ayrıca, bu başlık altındaki elenen standart önerilerine benzer şekilde, Sevim ve Yalçın (2006) üniversitelerde öğrencilere yönelik eğitim ve öğretim dışında kalan çoğu hizmetin “Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı”na tüm öğrencilere yönelik olarak düzenlenebileceğini belirtmiştir. Ayrıca, psikolojik ve akademik alanda hizmetlerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik birimleri tarafından verilmesinin yararlı olacağı ifade edilmiştir.

“Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar” standart alanında birinci Delphi oturumunda yer alan 10 standart önerisinin tümü üzerinde uzlaşmaya varılmıştır. Yalnızca, “fotokopi çekme, çıktı alma vb.” ihtiyaçlara yönelik bir ifadenin eklenmesi uzmanlar tarafından önerilmiş ve bu öneri #9. maddeye eklenmiştir. Buna göre, bu standar alanındaki ifadelerin panelistler tarafından direkt olarak birinci Delphi oturumunda ve oldukça yüksek düzeyde uygun bulunduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, panelistlerin, YDY’lerin akredite olabilmesi için sözü edilen standartları karşılaması gerektiği konusunda yüksek düzeyde uzlaştıkları söylenebilir.

Bu başlık altındaki standart ifadelerinin önemli bir kısmının okulun fiziki yapısıyla ilgili olduğu, bazılarının ise öğretim materyallerinin adapte edilmesi ve geliştirilmesine yönelik olduğu belirtilmelidir. Fiziksel ortam, eğitim etkinlikleri için ayrılan mekânın özelliklerini belirtir. Sıra, masa, dolap, boş alanlar, öğrenci sayısı,

sınıfın renk ve görünümü, ısı, ışık, gürültü, temizlik ve yerleşim düzeni gibi bir dizi etken ortamın fiziki değişkenlerini oluşturur. Öğretmen-öğrenci ilişkileri, bu fiziksel değişkenler tarafından geniş ölçüde etkilenir. Fiziksel ortamın uygunluğu, etkili öğrenme-öğretme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Dolayısıyla, öğrenme ortamının fiziksel değişkenlerinin uygun bir şekilde düzenlenmesi öğrenmeyi olumlu etkileyecektir (Aydın, 2014; Celep, 2014; Tabancalı, 2007). Eğitim kurumlarında yapılan çalışmalar, okulların fiziksel ve sosyal çevresinin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin tutum, davranış ve motivasyonları üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermektedir (Özer, 2014). Dolayısıyla, eğitim ortamlarının öğrenci ihtiyaçlarına ve gelişim düzeyine göre düzenlenmesi, gerekli ve uygun materyallerin kullanılması son derece önem arz etmektedir (Özak vd., 2008). Özden (2012) sınıf içi düzenlemelerin sınıf ortamını etkilediğini ifade etmiş ve sınıf yapılarının öğrenci merkezli olması gerektiğini vurgulamıştır. Başar (1999) ve Işık (2007)'a göre okulun fiziksel yapısı ve imkânları okul ve sınıfı ilgi çekici hale getirmeli, öğrencinin okulda kendini rahat hissetmesini sağlamalı, öğrencileri motive etmeli, öğrenmeyi kolaylaştırmalı ve öğrenciyi okul içinde vakit geçirmeye yöneltmelidir. Yanpar-Yelken vd. (2007) eğitim fakültesi için kalite standartları belirleme çalışmasında, fakültelerde kütüphane, etkinlik odaları, amfi, kantin, spor alanı bulunması gibi altyapı ve tesis imkânlarına yönelik; yeterli sayıda bilgisayar ve sınırsız internet erişimi bulunması gibi bilgi teknolojilerine yönelik standartlar belirlemişlerdir. Girayhan (2019) üniversite öğrencilerinin kaliteli üniversite yerleşkesine ilişkin algılarını incelediği çalışmada, öğrenciler yerleşkenin temiz, düzenli, geniş alanlı, tasarım yönünden iyi olması ve ihtiyaçları karşılaması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, üniversitedeki tesis ve altyapı imkânlarının öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi algılarına, buna bağlı olarak üniversiteye yönelik tutumlarına ve akademik başarılarına etki edebileceği belirtilmiştir. Bu başlık altındaki diğer bir önemli husus, öğretim materyallerinin adapte edilmesi ve geliştirilmesidir. Graves (1996) öğretim materyallerinin adapte edilmesinde en önemli iki unsurun, dersin hedeflerini gerçekleştirme konusundaki etkililiği ve öğrenciler için uygunluğu olduğunu belirtmiştir. Nunan (1998) ise yabancı dil materyallerinin hem sınıf içindeki öğrenci etkileşimini hem de edinilen bilgilerin gerçek hayatta kullanımı teşvik etmesi gerektiğini belirtmiştir. Bir öğretme ve öğrenme etkinliği duyu organlarına hitap ettiği boyutta öğrenmeyi kalıcı kılmakta ve

unutma da bu oranda geç olmaktadır (Seferoğlu, 2006). Buna ek olarak, öğrencilerin teknolojiyle bu kadar iç içe olduğu günümüz toplumunda teknolojiye ayak uydurmak öğretmenler için de kaçınılmazdır (Richards, 2010). Günümüzde gelişen teknolojiler, öğretmenlere öğretime yardımcı olabilecek derse özgü öğretim materyalleri üretmelerinde kolaylık sağlamaktadır (Birişçi vd., 2018). Yaşamın diğer alanlarında meydana gelen değişimler ve bilgi toplumunun değişen gereksinimleri dikkate alındığında, bireylerin yaşantısında önemli bir yer tutan teknolojilerin eğitim ortamlarına uyarlanması, verilen eğitimin etkililiği açısından önemlidir. Bu bağlamda, yabancı dil öğretmenlerinin, teknolojiden faydalanarak derslerinde kullandıkları hazır materyalleri değiştirmesi, yeni materyaller geliştirmesi ve bu teknolojileri verimli bir şekilde kullanabilmesi son derece önem arz etmektedir (Başal, 2013, 2015).

“Sürekli İyileştirme” standart alanında birinci Delphi oturumunda yer alan 6 standart önerisi içerisinde 3’ü üzerinde uzlaşma sağlanmış, 3’ü üzerinde ise uzlaşma sağlanamamıştır. Nihai standartlar listesinde #2. ve #3. sırada yer alan maddelerde, ikinci Delphi oturumunda uzlaşma sağlanmıştır. Her iki Delphi oturumunda uzlaşma sağlanamayan bir standart önerisi ise elenmiştir. Sözü edilen madde, yabancı dil eğitimi programını tamamlayan öğrencilerin ilerleyen yıllardaki kariyerinin takip edilmesi ve bu kişilerden programa yönelik geri bildirim alınması ile ilgilidir. Sonuç olarak, YDY’lerde bu standart önerisinin gerekli kıldığı sistemin kurulmasının, uzmanlar tarafından gerekli görülmediği ve uygulanabilir bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, YDY’deki tüm unsurların ve işleyişlerin geliştirilmesini amaçlayan sürekli iyileştirme çalışmalarına yönelik ifadelerin, panelistler tarafından genel anlamda uygun bulunduğu görülmüştür.

Günümüzdeki rekabet koşulları bir kurumun sağladığı hizmet veya ürettiği ürün ne kadar kaliteli olursa olsun, bulunduğu yerde kalmasına, durağan olmasına izin vermemektedir (Bengisu, 2007). Dolayısıyla, kurumların toplam kalite anlayışını temel alarak devamlı bir şekilde kendilerini geliştirmeye dönük çalışmalarının oldukça önemli olduğu belirtilmelidir. Kalite için elzem olan sürekli iyileştirme çalışmaları, yapılan işin tüm aşamaları ve unsurları için her zaman daha üst hedeflere ulaşmayı amaçlar. Bu bağlamda toplam kalite çalışmaları sadece ürün, hizmet veya süreçlerin iyileştirilmesini değil, aynı zamanda ürün ve hizmeti üreten veya kullanan kişilerin de

niteliklerinin iyileştirilmesini hedefler. Bu yüzden sürekli iyileştirme faaliyetleri kişilerin gelişimini de kapsamına almaktadır (Kıngır, 2010). Chaffe ve Sheer (1992: 22) ABD’de yaptıkları çalışma sonucunda, eğitim kurumlarında toplam kalite anlayışı doğrultusunda hayata geçirilen birtakım yeni uygulamaların; okullardaki hizmet kalitesini geliştirdiğini, verimliliği arttırdığını ve öğrenci, öğretmen ve işverenlerin memnuniyetini arttırdığını belirtmiştir. Benzer şekilde, eğitimde kaliteyi arttırmaya yönelik çalışmaların katkıları şu şekilde sıralanabilir; daha kısa sürede daha çok öğrenmenin mümkün olması, öğrencilerin öneri ve şikâyetlerinin alınması, öğrenci görüşlerinin karar alma süreçlerinde dikkate alınması, yönetime katılım imkânı tanınması, öğrenci motivasyonunun yükselmesi, yenilikçi uygulamaların denenmesi, verimlilik ve memnuniyetin artması, hem öğrenci-öğretmen arasındaki hem de çalışanlar arasındaki iletişimin artması (Hill ve Taylor 1991:7; Tavmergen 1999:18).

5.1.2. Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Önem ve Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın ikinci bölümünün sonucunda, YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri, ayrıca standartların hem önem düzeyine hem de YDY’lerde gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleri belirlenmiştir.

Eğitim sistemi içinde önemli bir yer tutan öğrenci görüşlerinin belirlenmesi hususuyla ilgili olarak, Jackson ve Helms (2008:8) öğrenci görüşlerinin, kalitenin tanımlanması ve değerlendirilmesi konusunda oldukça temel bilgiler sağladığını ifade etmiştir. Kalite konusunda öğrenci görüşlerinin alınması, yükseköğretim kurumlarında kalite temininin önemli unsurlarından biridir (Stukalina, 2014; Yeung, 2001). Bu nedenle, öğrenci görüşleri kaliteyi arttırmaya yönelik çalışmalarının merkezinde olmalı ve öğrenciler kalite güvence süreçlerinin temel bileşenlerinden biri olarak kabul edilmelidir (Carmichael vd., 2001; Sarrico vd., 2010; Srikanthan ve Dalrymple, 2003; Zou vd., 2012). Ayrıca, eğitim kurumlarının arzu edildiği gibi öğrencilerin öğrenmelerini en üst düzeye çıkaran, öğretmenlerinden memnun oldukları, öğrendiklerinden doyum sağladıkları ve kendilerini mutlu ve güvende hissettikleri yerler olması için, öğrencilerin öğrenim gördükleri okullar ile ilgili neler düşündüklerinin belirlenmesi önemlidir (Yüksel ve Hayırsever, 2019).

YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, standart alanları bütüncül olarak ele alındığında, tüm standart alanlarının öğrenciler tarafından “tamamen önemli” bulunduğu ve birbirine oldukça yakın ortalama değerlere sahip olduğu görülmüştür. Bu durumda, öğrenci görüşlerine göre standart alanlarının önem düzeyine ilişkin herhangi bir sıralama yapmak mümkün olmamıştır. Benzer şekilde, araştırma kapsamında belirlenen 70 adet YDY kalite standardından 62’sinin öğrenciler tarafından “tamamen önemli” bulunduğu, 8’inin ise “büyük oranda önemli” bulunduğu görülmüştür. Bu durumda, öğrenci motivasyonu ve memnuniyetinin artırılması açısından, tüm standartların YDY’ler tarafından karşılanıyor olması gerektiği söylenebilir. Buna ek olarak, öğrencilerin en fazla önem verdikleri standartların daha çok “öğretim programı, kullanılan materyaller, ölçme-değerlendirme ve öğretim elemanlarının nitelikleri” gibi direkt olarak sınıf içi öğrenci deneyimini etkileyen unsurlara yönelik olduğu söylenebilir. Öte yandan, sınıf dışındaki ders dışı etkinlik ve ödevlere yönelik standartların nispeten daha az önemli bulunduğu görülmüştür. Ayrıca, öğrenci devamsızlığını engellemeye ve raporlu öğretim elemanın yerine başka birinin vekâlet ederek derslerin boş geçmemesine yönelik standartların nispeten daha az önemli bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, kız öğrencilerin, YDY kalite standartlarını, erkek öğrencilere göre daha önemli bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinde; öğrenim görülen YDY’nin akreditasyon durumuna, hazırlık sınıfının zorunlu veya isteğe bağlı olma durumuna, öğrenim görülen üniversitenin devlet veya vakıf üniversitesi olmasına, üniversitenin URAP kategorisine ve lisans programının eğitim diline göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığı görülmüştür. Buna göre, sözü edilen değişkenlerin öğrencilerin standartların önem düzeyine ilişkin görüşlerinde anlamlı düzeyde bir fark yaratmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, sözü edilen değişkenler açısından farklı gruplarda yer alan öğrencilerin, kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği ve önceki paragrafta değinildiği üzere, öğrencilerin kalite standartlarını genel olarak oldukça önemli bulduğu söylenebilir.

Araştırmanın bu bölümünde ortaya çıkan sonuçların, hazırlık sınıfı öğrencilerinin İngilizce eğitimine ilişkin kalite algılarının incelendiği diğer çalışma sonuçlarıyla örtüştüğü belirtilmelidir. Solodkova vd. (2018) beş başlık altında belirtilen standart alanlarının, öğrenci görüşlerine göre en yüksek düzeyde önemli görülen alandan başlamak üzere şu şekilde sıralandığı sonucuna ulaşmıştır; eğitimin niteliği, öğretim materyalleri ve tesislerin niteliği, motive edici unsurların niteliği, eğitim programının niteliği ve sosyal imkânların niteliği. Sung (2009) öğretmenin telaffuz ve akıcı konuşma becerilerinin ve ders konusuyla ilgili kültürel bilgiler vermesinin öğrenciler tarafından önemli bulunduğunu belirtmiştir. Dakhiel (2017) ise öğretim elemanlarının alan bilgisi, derse hazırlıklı gelmesi ve öğrencileri motive etmesi gibi unsurların önemli bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, öğrencilere performansları ile ilgili dönüt verilmesi ve programın sahip olduğu tesis ve altyapı imkânları da önemli bir unsur olarak ortaya çıkmıştır. Blanco vd. (2020) hazırlık programındaki öğretim elemanlarının niteliklerine ve programın yoğun bir öğrenme deneyimi sunmasına önem verildiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili araştırma sonuçları bütüncül olarak ele alındığında, öğretim elemanı niteliklerinin ve buna bağlı olarak da öğretim hizmetinin niteliğinin öğrenciler tarafından en çok önemsenen hususlar olarak ön plâna çıktığı söylenebilir.

Hazırlık sınıfı öğrencilerinin İngilizce eğitimine ilişkin kalite algılarının incelendiği bu çalışmalara ek olarak, daha genel anlamda üniversite öğrencilerinin ‘yükseköğretimde kalite’ konusunda görüşlerini ve algılarını ortaya koyan çalışmaların sonuçlarına da burada yer verilmiştir. Meraler ve Adıgüzel (2012)’in eğitim fakültesi öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin görüşlerini incelediği çalışmada, kalite göstergelerinin ait olduğu alt-boyutlar önem sırasına göre şu şekilde sıralanmıştır; Öğretme-Öğrenme Süreci, Yönetim, Tesisler, Kütüphane ve Teknoloji Merkezleri, Bilimsel ve Sosyal Etkinlikler, Öğretim Elemanı, Öğrenciler. Ayrıca, yönetsel süreçler ve altyapı ve kütüphane olanakları en önemli kalite göstergeleri arasında yer almaktadır. Benzer şekilde, Demirhan-Yüksel (2011) eğitim fakültesi öğrencilerinin “kaliteli üniversite” kavramına ilişkin algılarını araştırdığı yüksek lisans tez çalışmasında, kaliteli bir üniversitede bulunması gereken özellikler arasında en çok ‘eğitim ve öğretim’ alanındaki özelliklerin ön plâna çıktığı sonucuna ulaşmıştır. Karakaya vd. (2016)’nin üniversite öğrencilerinin öğretim kalitesine ilişkin algılarını

irdeledikleri çalışmada, kalite göstergelerinin ait olduğu alt-boyutlar önem sırasına göre şu şekilde sıralanmıştır; öğretim elemanları, öğretim programları, misyon, öğretim koşulları. Benzer şekilde, Hill vd. (2003) yükseköğretimde kalite bağlamında öğrencilerin en çok öğretim elemanı niteliklerine ve öğrencilerle olan iletişimlerine önem verdiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, öğrenci görüşlerine göre, eğitim hizmeti kalitesinin direkt olarak öğretim elemanının yetkinliğine bağlı olduğu belirtilmiştir. Dicker vd. (2017) öğretim elemanı ve öğretme-öğrenme sürecine ilişkin unsurların yükseköğretimde kalite bağlamında öğrenciler tarafından en çok önemsenen özellikler olduğunu belirtmiştir. Sözü edilen çalışmalarda, bu çalışmada olduğu gibi, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini direkt olarak etkileyen unsurları ve nitelikli bir eğitim hizmeti sunulmasını yükseköğretimde en önemli kalite göstergesi olarak algıladıkları söylenebilir. Ataman ve Adıgüzel (2019) üniversite öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin algılarını incelediği çalışma sonucunda, öğrencilerin veri toplama aracındaki kalite göstergelerinin neredeyse hepsini önemli gördüklerini belirtmiştir. Öte yandan, yukarıda verilen çalışmalardan farklı olarak, katılımcıların en çok ‘yönetim’ alt boyutuna ilişkin ifadeleri önemli buldukları, bunu sırasıyla üniversitenin “fiziki altyapı ve tesis imkânları, öğretme-öğrenme süreci, bilimsel ve sosyal etkinlikler, öğretim elemanları, diğer öğrenciler” alt-boyutlarının takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Girayhan (2019) üniversite yerleşkelerini kalite yaklaşımları açısından değerlendirdiği çalışma kapsamında, alt amaçlardan biri olarak öğrencilerin kaliteli üniversite kavramına ilişkin görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda, kaliteli bir üniversitenin sahip olması gereken özellikler arasında, ‘fiziksel ortama ilişkin özelliklerin’ ilk sırada geldiği belirlenmiştir. Bunu, sırasıyla ‘öğrencilere ilişkin özellikler, eğitim-öğretim, sosyal imkânlar ve öğretim elemanları’ alt boyutları takip etmiştir. Üniversite öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin algılarında ortaya çıkan farklı sonuçlarla ilişkili olarak, Telford ve Masson (2005) öğrencilerin yükseköğretimde kaliteye ilişkin algılarının genel olarak öğrenci beklentisine ve değer yargılarına bağlı olduğunu belirtmiştir. Buna göre, öğrencilerin yükseköğretimde kalite ilişkin algılarının öğrenci beklentisine ve değer yargılarına göre farklılaşabileceği söylenebilir.

YDY kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleri incelendiğinde, standart alanları bütüncül olarak ele alındığında, tüm standart alanlarının öğretim elemanları tarafından “tamamen önemli” bulunduğu görülmüştür. Öte yandan, standart alanlarına ilişkin ortalama değerler dikkate alındığında, “Sürekli İyileştirme” standart alanının en düşük ortalama değere sahip olduğu belirtilmelidir. Her bir standart ifadesi tek tek ele alındığında ise, 70 adet standart ifadesinden 65’i öğretim elemanları tarafından “tamamen önemli” bulunmuş ve yalnızca 5 adet standart ifadesi “büyük oranda önemli” bulunmuştur. Buna göre, YDY’lerde nitelikli bir eğitim verilebilmesi için, belirlenen standartların genel olarak öğretim elemanları tarafından oldukça önemli bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının en fazla önem verdikleri standartların genel olarak derslerin etkili ve faydalı şekilde geçmesini sağlamaya yönelik maddeler olduğu söylenebilir. Öte yandan, performans değerlendirme ve sürekli iyileştirmeye yönelik standartların ise en düşük ortalama değerlere sahip olduğu belirtilmelidir. Buna göre, öğretim elemanlarının bu tür uygulamaları “büyük oranda önemli” bulmasına rağmen, diğer maddelerle karşılaştırıldığında, nispeten daha az önemli buldukları anlaşılmaktadır.

Standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde, öğretim elemanlarının akreditasyon sürecinde görev almak durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, akreditasyon sürecinde görev alan öğretim elemanlarının, akreditasyon konusunda deneyimi bulunmayan öğretim elemanlarına göre, YDY kalite standartlarını daha önemli buldukları görülmüştür. Diğer bir ifadeyle, akreditasyon konusunda bilgi ve tecrübe sahibi olan öğretim elemanlarının, akreditasyon konusunda herhangi bir farkındalığı olmayan öğretim elemanlarına göre kalite standartlarına daha fazla önem verdikleri söylenebilir. Bu durumda, öğretim elemanlarına kalite güvence sistemleri, standartlar ve akreditasyon konularında bir farkındalık kazandırılması, öğretim elemanlarının kalite standartlarına ve YDY’lerdeki eğitim hizmetinin niteliğini arttırmak üzere yapılacak çalışmalara daha fazla önem vermesini sağlayabilir.

Standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde; cinsiyet, görev yapılan YDY’nin akreditasyon durumu, üniversite türü (devlet veya vakıf üniversitesi), üniversitenin URAP kategorisi, öğretim elemanının eğitim durumu ve

mesleki deneyimi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığı görülmüştür. Buna göre, sözü edilen değişkenlerin öğretim elemanlarının standartların önem düzeyine ilişkin görüşlerinde anlamlı düzeyde bir fark yaratmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, sözü edilen değişkenler açısından farklı gruplarda yer alan öğretim elemanlarının, kalite standartlarının önem düzeyine ilişkin görüşlerinin benzeştiği ve kalite standartlarını genel olarak oldukça önemli bulduğu söylenebilir.

Bu çalışmada ortaya çıkan önemli sonuçlardan biri, eğitim sürecinin en önemli unsuru olan öğretim elemanlarının ‘performans değerlendirme, sürekli iyileştirme ve kalite kültürü’ne ilişkin standartları, diğer standart maddelerine göre nispeten düşük düzeyde önemli bulması olduğu belirtilmelidir. Benzer şekilde, Başaran (2012) üniversitelerin İngilizce hazırlık hazırlık programlarındaki yöneticilerin kaliteyi arttırmaya ve akreditasyon sürecine daha fazla önem verdiği, öğretim elemanlarının ise iş yükünün artacağı endişesiyle bu tür uygulamalara biraz daha mesafeli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sarı (2018) bir vakıf üniversitesindeki hazırlık programında görev yapan öğretim elemanlarından bazılarının akreditasyon sürecinin fazladan işyüküne sebep olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Kalaycı vd. (2012:159) Türkiye’deki akademisyenlerin kaliteyi daha çok kurumda bulunması gereken ideal özellikler olarak, diğer bir deyişle, mükemmellik açısından algıladıklarını belirtmiştir. Ayrıca, kalite çalışmalarının Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında 2000’li yılların başından itibaren yürütülmesine rağmen, öğretim elemanlarının bu tür çalışmaları yeterince içselleştirmedeğini ifade etmiştir. Harvey (2004) öğretim elemanlarının akreditasyon sürecinin mesleki gelişim ve yenilikçi fikirlerin ortaya çıkması açısından faydalı olabileceği görüşünde olduklarını belirtmiştir. Öte yandan, bazı öğretim elemanlarının akreditasyon sürecini bürokratik bir yük olarak gördüğü ve bu yükün hafifletilmesi gerektiği görüşünü savundukları sonucuna ulaşmıştır. Anderson (2006) Avustralya’daki üniversitelerde kalite güvencesi oluşturma çalışmalarına ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini incelediği çalışmada; öğretim elemanlarının kalite güvencesi oluşturmaya yönelik çalışmaların kaliteyi gerçekten arttırdığına pek ikna olmadıkları ve bu tür çalışmalara direnç gösterebileceklerini ifade etmiştir. Benzer şekilde, Rippin vd. (1994) birçok öğretim elemanının kalite artırma çalışmalarını ekstra bir yük olarak gördüklerini, dolayısıyla bazılarının bu tür faaliyetlere istekli

olmadıklarını ve hatta karşı çıkabileceğini belirtmiştir. Özdemir (2005) eğitimde toplam kalite yönetiminin başarısız olmasına nedenleri arasında başlıca faktörü “çalışanların toplam kalite yönetiminin getirdiği değişime hazır olmaması ve değişime direnç göstermesi” olarak ifade etmiştir.

Bununla birlikte, Bengisu (2007)’ya göre üniversitelerde toplam kalite kültürü yeni yaklaşımlar ve takım çalışması gerektirir. Kalıcı ve önemli değişimler, ancak üniversite çalışanlarının değişimleri planlama ve hayata geçirme sürecine aktif katılımı ile mümkün olabilir. İşleyişlerin gözden geçirilmesi, aksayan yönlerin tespit edilmesi ve sebeplerinin ortadan kaldırılması takımlar tarafından daha iyi gerçekleştirilir. Takımlar ve çalışanlar sorunlara daha yakın olduğundan genellikle çözümlere de daha yakındırlar. Özdemir (1995) bir kurumda kaliteyi yakalayabilmek için, kurumda çalışan herkesin kaliteyi düşünmesi ve bir takım ruhu oluşturulması gerektiğini belirtmiştir. Tüm üyeler, ortaklaşa bir şekilde kalite kültürünün oluşmasına katkı sağlamalıdır. Buna ek olarak, eğitimde sistem yaklaşımına göre sistemin başarısı için sistemi oluşturan tüm öğeler ve paydaşlar birbirini etkilemektedir. Bu nedenle sistemi oluşturan tüm paydaşların görüşleri sistemi iyileştirmek ve geliştirmek için sürece dâhil edilmelidir. Sistemin bu yolla devamlı olarak değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarının sisteme dâhil edilmesi, sistem yaklaşımının başarısı için önemli bir gerekliliktir (Yüksel ve Hayırsever, 2019).

Bu açıklamalar ışığında, YDY’lerde kaliteyi arttırmaya yönelik çalışmalar yapılabilmesi ve daha nitelikli bir eğitim hizmeti verilebilmesi için öncelikle öğretim elemanlarının nispeten düşük düzeyde önemli bulduğu kalite güvencesi sağlamaya yönelik uygulamalara daha fazla önem vermesi gerektiği söylenebilir. Bu nedenle, takip eden paragraflarda YDY’lerde kalite kültürünün nasıl oluşturulabileceğine ilişkin görüşlere yer verilmiştir.

Muresan (2007)’a göre kalite güvence sistemi oluşturmak isteyen yabancı dil eğitim kurumları, yeni birtakım uygulamaları devreye sokarak, kurumsal ve bireysel gelişimi tutarlı bir şekilde entegre ederek devamlı bir şekilde kendilerini geliştirmeye çalışmaktadır. Krsmanović ve Petrović (2009) yabancı dil eğitiminde kalite güvencesi oluşturma süreci için önerilerini dört temel başlıkta şu şekilde sıralamıştır; i) öğretmenlerin yeterlikleri, derse hazırlanmaları ve meslekî gelişimleri, ii) yeterli

düzeyde girdi, etkileşim ve motivasyon içeren öğretme süreci, iii) öğretmenlerin desteklenmesi, çalışma şartları ve ortamının iyileştirilmesi ve öğrencilerin hedef dili kullanmaları için uygun ortamın oluşturulması, iv) kalite güvence ve kalite kontrol sistemleri için süreç ve uygulamaların değerlendirilmesi. Süreç ve uygulamaların verimliliğini takip etmek amacıyla veri toplamak için anket, görüşme, odak grup görüşmesi, öğrenci ve öğretmen portfolyoları kullanılabilir. Bununla birlikte, yansıtıcı öğretim, sınıf gözlemi ve eylem-araştırmaları gibi araçların gelişim amacıyla düzenli ve uzun süreli olarak kullanılmasının daha etkili olacağı söylenebilir (Muresan, 2007; Heyworth, 2013). Bu noktada, kalite temini amacıyla gerçekleştirilen sınıf gözlemi uygulaması, aday öğretmenlerin daimi olarak işe alınmasına karar verme veya terfi verme gibi birtakım farklı amaçlar doğrultusunda yapılan sınıf gözlemlerinden ayırt edilmelidir. Dersi gözlemlenen öğretim elemanının performansına ilişkin bulgular ve önerilen geri bildirimler gizli tutulmalıdır. Bu şekilde, sınıf gözlemindeki asıl amaç bireysel olarak öğretim elemanlarının gelişimi ve bütün olarak kurumsal gelişimin sağlanması olduğu açıkça belirtilmelidir. Bu tür ilkeler temel alındığında, sınıf gözlemine yönelik itirazların büyük oranda kaybolacağı belirtilmektedir (Gosling, 2000; Gosling ve D’Andrea, 2001).

Sürekli kalite geliştirme çalışmalarının özellikle de öğretim elemanlarının bireysel çabalarına ve girişimlerine bağlı olduğu düşünülerek, çalışanların beklentileri ve değer yargıları dikkate alınmalıdır (Newton, 2000). Bu anlamda, her bir kurum kendi içinde, nitelikli yabancı dil eğitime ilişkin ortak görüşleri belirlemeli ve buna göre, mevcut kurum kültürünü de dikkate alarak eğitim hizmetinde kaliteyi arttırmak ve kalite güvencesi sağlamak için kendi kalite yönetimi süreçlerini kurmalıdır. Aksi takdirde, kalite güvencesine yönelik uygulamalar yalnızca üst yönetim (kurum yöneticileri, rektörlük, YÖK vb.) kademelerinin veya akreditasyon kuruluşlarının şart koştuğu işlemler olarak algılanabilir ve bunun sonucunda eğitim kalitesinde istenilen etkiyi yaratmayabilir (Başaran, 2012). Benzer şekilde, Arslan (2008) akreditasyonun yükseköğretim sistemi içerisinde, üst birim tarafından yürütülmesi durumunda, bu tür uygulamaların öğretim elemanları tarafından bir baskı aracı olarak algılanabileceğini ve bu tür “tepeden inme” bir anlayışın öğretim elemanlarının olumsuz tutum geliştirmelerine neden olabileceğini belirtmiştir. Bu nedenle, kaliteye ilişkin ihtiyacın ve talebin daha çok öğretim elemanlarından gelmesi ve bu süreci şekillendiren kişiler

olması, süreci kolaylaştıracak ve katılımı arttıracaktır. Buna ek olarak, Horsburgh (1999) kalite geliştirme çalışmalarının öğretim elemanları için bıkırtıcı bir hâl almaması gerektiğini ve bu tür çalışmaların çeşitli komisyonların görevlendirilerek yürütülebileceğini önermiştir. Barzansky vd. (2015) sürekli kalite geliştirme çalışmaları için iki farklı boyutta “kurumsal kararlılık” olması gerektiğini belirtmiştir. Bunlar; yönetimin motivasyonel desteği (manevi boyut) ve finansman, personel ve araç-gereç kaynağı (maddi boyut) olarak ifade edilmiştir. Özet olarak, kalite güvence sistem oluşturulmasında öne çıkan temel unsurlar da şu şekilde sıralanabilir; i) kalite hedeflerini ortaya koyan kurum misyonunun oluşturulması, ii) etkili yönetsel süreçler, iii) kurum içi kalite kültürünün oluşturulması, iv) hedeflere ne oranda ulaşıldığı üzerine değerlendirmelerin yapılması (Rose, 2007).

Bu açıklamalara ek olarak, Eğitim Programı ve Öğretim Bilim Dalı’nın başlıca çalışma alanı olan program geliştirme çalışmalarının, eğitim kurumlarındaki kalite arttırma çalışmalarına birçok açıdan rehberlik edebileceği düşünülmektedir. Varış (1996) program geliştirme sürecinin eğitim ile ilgili tüm unsurların iyileştirilmesi çalışmalarını kapsayacağına işaret ederek; öğretmen, öğrenci, veli gibi canlı öğelerin yanı sıra; ders kitapları, araç-gereçler gibi cansız öğelerin ve okul binaları, tesisler, laboratuvarlar gibi çevre koşullarının da bu süreç içerisinde geliştirilmesi gerekliliğini ifade etmiştir. Benzer şekilde, sistem yaklaşımı açısından ele alındığında, eğitimin; öğretmen, öğrenci ve öğretim programı gibi öne çıkan unsurların yanı sıra; bina, sınıf, laboratuvar, yöntem, öğretim araç-gereçleri, sınav ve değerlendirme, finansal olanaklar, yönetim gibi diğer birçok unsuru de kapsadığı belirtilmektedir (Erişen, 2003; Oğuzkan, 1977). Dolayısıyla, eğitim sistemini oluşturan her unsurun niteliği ve diğer öğelerle uyumlu ilişkisi, sistemin verimini ve sonuçta elde edilecek ürünün niteliğini belirlemektedir (Özerbaş, 2005). Buna göre, eğitim kurumlarında kaliteyi arttırmaya yönelik çalışmalarda kurumdaki tüm unsurlar bütüncül olarak dikkate alınmalı ve her birinin niteliği arttırılmaya çalışılmalıdır. Buna ek olarak, program geliştirme çalışmalarının dinamik ve sürekli devam eden *döngüsel* bir süreç olduğu vurgulanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, program geliştirme; program geliştirme sürecinin planlanması, oluşturulan programın uygulanması, uygulanan programın değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarına göre yeniden düzenlenmesi süreçlerini kapsamaktadır (Saylor, Alexander ve Lewis 1981; Demirel; 2013, Ertürk,

1982; Gültekin; 2017; Olivia, 1997; Taba, 1962; Varış, 1996). Benzer şekilde, eğitim kurumlarında kaliteyi arttırmak amacıyla yeni uygulamaların planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarına göre iyileştirme için yeniden planlama yapılmasıyla sürecin döngüsel bir şekilde ve sürekli olarak devam ettirilmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, günümüzde eğitim kurumlarında kaliteyi arttırmayı amaçlayan toplam kalite yönetimi ve sürekli iyileştirme uygulamalarında önemli bir yer tutan “Planla, Uygula, Kontrol Et, Önlem Al” (PUKÖ) döngüsünde de görülmektedir. Bu noktada, program geliştirme çalışmaları ile eğitim kurumlarının kalitesini arttırmaya yönelik faaliyetlerinin birçok açıdan ilişkili olduğu belirtilmelidir.

YDY kalite standartlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleri incelendiğinde, standart alanları bütüncül olarak ele alındığında, 7 standart alanı içerisinde 6’sının “büyük oranda” karşılandığı görülmüştür. Öte yandan, “Sürekli İyileştirme” standart alanının en düşük ortalama değere sahip olduğu ve bu standart alanındaki ifadelerin YDY’lerde “kısmen” karşılandığı görülmüştür. Bu noktada, standart alanlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin ortalama değerlerden hiçbirinin “tamamen” aralığında olmadığı ayrıca belirtilmelidir. Standart ifadeleri tek tek ele alındığında, 70 adet standart ifadesinden yalnızca 6’sının YDY’lerde tamamen karşılandığı, 51’inin büyük oranda karşılandığı ve 13’ünün ise kısmen karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Standartların YDY’lerde gerçekleşme düzeyine ilişkin olarak ortaya çıkan bu sonuç bütüncül olarak değerlendirildiğinde, YDY’lerin geliştirilmeye açık yönlerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, sene başında öğrencilere oryantasyon yapılması, öğretim programının öğrencilerle paylaşılması ve etkili bir şekilde uygulanması ve YDY’deki işlemlerin yasal düzenlemelere göre yürütülmesine ilişkin standartların YDY’lerde tamamen karşılandığı söylenebilir. Öte yandan, genel olarak ‘sürekli iyileştirme’ faaliyetlerine yönelik standartların gerçekleşme düzeyinin nispeten düşük bulunduğu görülmüştür. Bu durum, standartların önem düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşleriyle benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlar bir arada ele alındığında, eğitim kurumlarında nispeten daha az önemsenen unsurların, beklenildiği gibi, daha düşük düzeyde gerçekleştiği söylenebilir.

Standartların gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde, görev yapılan YDY’nin akreditasyon durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı

düzeyde bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanı görüşlerine göre, akreditasyonu bulunan YDY'lerde standartların gerçekleşme düzeyinin, akreditasyonu bulunmayan YDY'lere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Öte yandan, standartların gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinde; üniversite türü ve çalışılan üniversitenin URAP kategorisi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığı görülmüştür. Buna göre, devlet ve vakıf üniversitelerinde standartların benzer oranlarda karşılandığı, ayrıca, farklı URAP puanlarına sahip üniversitelerde de standartların benzer düzeylerde karşılandığı söylenebilir.

Bu noktada, akreditasyonu bulunan YDY'lerin kalite standartlarını daha yüksek oranda karşıladığına ilişkin ortaya çıkan sonucun oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Buna göre, akreditasyon sürecinin YDY'lerin genel anlamda daha nitelikli bir eğitim hizmeti sunmasına katkı sağladığı söylenebilir. Öte yandan, bazı öğretim elemanlarının, kalite güvencesi uygulamalarını pek etkili bulmadığına, hatta bu tür uygulamalara karşı direnç gösterebileceklerine önceki paragraflarda değinilmiştir. Bu durumda, akreditasyona ve akreditasyonun katkılarına yönelik öğretim elemanı görüşlerinin çeşitlilik gösterebileceği belirtilmelidir. Ayrıca, akreditasyonun daha nitelikli bir eğitim sunmayı garanti etmediği yönünde eleştiriler de dile getirilmektedir (American Council of Trustees and Alumni, 2007; Leef, 2003; Saunders, 2007). Bununla birlikte, bu çalışmada olduğu gibi, akreditasyonun yabancı dil hazırlık programlarında oldukça farklı açılardan katkı sağladığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır. Nauffal (2012) akreditasyonun öğrencilerin performansları üzerindeki etkisini incelediği boylamsal çalışmada, akreditasyon sürecinde ve akreditasyon onayı sonrasında, öğrenci performanslarında iyileşme gözlemlendiği, buna ek olarak, eğitim programının geliştirilmesi ve uygulanması, öğretim elemanlarının verimliliği ve öğrenci hizmetleri alanlarında gelişmeler meydana geldiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde, Trifts (2012) akreditasyon sürecinin bütüncül olarak kurumsal kaliteyi attırdığı, özellikle de öğretim elemanlarının mesleki gelişimi ve eğitim programı geliştirilmesi sürecine katkı sunduğu ve öğrenci performansını arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Sultan (2014) akrediteasyonu bulunan programdaki öğretim elemanlarının pedagojik alan bilgisi, alan bilgisi, teknolojik-pedagojik alan bilgisi alanlarında kalite standartlarına daha çok

uyum sağladığını belirtmiştir. Ülker (2015) akreditasyonun genel anlamda eğitim hizmetinin kalitesi, öğrenme kazanımları, sürekli iyileştirme kültürü ve dokümantasyon konularında programlara katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Sarı (2018) bazı öğretim elemanı görüşlerine göre, akreditasyonun yönetsel süreçler, performans değerlendirme, mesleki gelişim ve programın bütününde uyumun sağlanması konularında faydalı olduğunu belirtmiştir. Nguyen ve Ta (2018) yönetici, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre, akreditasyonun öğretim programına, öğretme-öğrenme sürecine, performans değerlendirme sistemine, tesis ve kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılmasına yönelik iyileştirmeler sağladığını belirtmiştir. Kalaçay (2019) hazırlık okulu yöneticisi görüşlerine göre, akreditasyonun hemen hemen tüm standart alanlarında olumlu yönde değişimler sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Khojah ve Shousha (2020) akreditasyonun eğitim sürecinde koordinasyon sağladığını ve meslekî gelişime önem verilmesini sağladığını, böylelikle, öğretim elemanlarının performanslarının arttığını belirtmiştir. Ataman ve Adıgüzel (2020) öğretim elemanı görüşlerine göre, akreditasyonun YDY'deki eğitimin niteliğine, kalite kültürünün oluşmasına ve kuruma olan güvenin ve saygınlığın artmasına katkı sağladığını belirtmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde son olarak, standartların önem düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri arasındaki farklar incelenmiştir. Buna göre, öğretim elemanlarının 27 standart ifadesini öğrencilere göre daha önemli bulduğu, buna karşılık, öğrencilerin de 7 standart ifadesini öğretim elemanlarına göre daha önemli bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, 36 standart ifadesine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri arasında istatistiki olarak anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığı görülmüştür. Buna göre, öğretim elemanlarının birçok standart ifadesini öğrencilere göre daha önemli bulduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, öğretim elemanlarının “Öğretim Programı ve Uygulama Süreci” standart alanındaki çoğu ifadeyi ve “Öğrenci Hizmetleri” standart alanındaki neredeyse bütün standartları öğrencilere göre daha önemli buldukları belirtilmelidir. Bu noktada, öne çıkan önemli sonuçlardan biri olarak, öğrencilerin “öğretim elemanlarının performanslarının değerlendirilmesi ve performans verimliliği sağlamaya” yönelik standartları öğretim elemanlarına göre daha önemli buldukları belirtilmelidir. Buna ek olarak, “öğretim elemanlarına dil öğretimi alanındaki güncel kaynaklara erişim imkânının sağlanması” ifadesinin de

öğrenciler tarafından daha önemli bulunduğu önemle belirtilmelidir. Son olarak program sonunda öğrencilere sertifika verilmesine ve öğrencilerin YDY'deki yabancı dil kaynaklarına erişim sağlayabilmesine yönelik standartlar öğrenciler tarafından daha önemli bulunmuştur.

5.1.3. Yabancı Diller Yüksekokulu Akreditasyon Model Önerisinin Geliştirilmesine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü bölümünün sonucunda, YDY'leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluşun yapılanmasını, genel işleyişini ve akreditasyon sürecini betimleyen ifadeler uzmanların görüş, eleştiri ve önerileri doğrultusunda belirlenmiştir. Buna göre, YDY akreditasyon modeline ilişkin nihai olarak 7 alt-başlık altında toplam 73 adet ifade belirlenmiştir. Bunlardan, 53 tanesi birinci Delphi oturumunda, 20'si ise ikinci Delphi oturumunda uzmanlar tarafından onaylanmıştır. Ayrıca, YDY akreditasyon model önerisine ilişkin ifadelerin belirlenmesi sürecinde, elenen herhangi bir madde olmamış, aksine, 6 madde önerisi ise uzmanların önerileri doğrultusunda eklenmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümü sonucunda, nihai olarak belirlenen YDY akreditasyon model önerisine ilişkin veriler EK-11'de sunulmuştur.

“Temel İlkeler” başlığı altında bulunan her iki madde üzerinde direkt olarak birinci Delphi oturumunda yüksek düzeyde uzlaşma sağlanmıştır. Buna göre, sözü edilen ifadelerin YDY'leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluşun temel ilkeleri olarak kullanılabileceği anlaşılmaktadır.

“Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları” başlığında birinci Delphi oturumunda yer alan 8 madde içerisinden 7'si üzerinde oldukça yüksek düzeyde uzlaşma sağlanmış, 1'i ise uygun bulunmamıştır. Ayrıca, uzlaşma sağlanan 3 maddeye ve uzlaşma sağlanamayan 1 maddeye ilişkin görüş ve eleştiriler dile getirilmiştir. İlgili maddeler (#1, #2, #5 ve #7) buna göre yeniden düzenlenmiş ve ikinci Delphi oturumunda uygun bulunmuştur. Ayrıca, panelistlerin görüşleri doğrultusunda bir madde önerisi (#9. madde) eklenmiştir. Buna göre, bu başlık altında ortaya koyulan ifadelerin, YDY'leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluşun görev ve sorumlulukları olarak temel alınabileceği anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamında belirlenen ‘Temel İlkeler’ ve ‘Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları’ başlığı altındaki maddeler bütüncül olarak ele alındığında, akreditasyon kuruluşunun bir “değerlendirme kuruluşu” olmasının yanı sıra, YDY’lerdeki eğitim niteliğini arttırmaya yönelik çeşitli görevler üstlendiği belirtilmelidir. Buna göre, bu alanda hizmet verecek akreditasyon kuruluşu, yükseköğretimde yabancı dil eğitimi için ayrılan muazzam büyüklükteki milli kaynakların en etkin ve en verimli şekilde kullanılmasını sağlamayı öncelikli hedef olarak esas alacaktır. Akreditasyon hem hizmet alanlar için kalite güvencesi sağlaması açısından hem de kurumların iyileştirilmesini teşvik etmesi açısından kamuya hizmet eden bir süreçtir (Glidden, 1998). Ayrıca, Başaran (2012) ve Bayraktaroğlu (2014) Türkiye’de yükseköğretimde yabancı dil eğitimi alanında kalite güvencesi sağlamaya yönelik ulusal bir akreditasyon kuruluşuna ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır. Akreditasyon kuruluşunun ulusal kalite standartları geliştirmek misyonuyla ilişkili olarak, Alhamad (2019) uluslararası standartlar ile ulusal gelişmeler arasında bir denge gözetilerek ulusal standartların belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

“Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması” başlığında yer alan 8 maddenin tümü üzerinde birinci Delphi oturumunda uzlaşma sağlanmış, fakat aynı zamanda 4 maddeye ilişkin birtakım eleştiriler ve öneriler yapılmıştır. Sözü edilen maddelerin (#3, #5, #7 ve #8) yeniden düzenlenmesi sonrasında, bu ifadeler ikinci Delphi oturumunda panelistler tarafından uygun bulunmuştur. Dolayısıyla, bu başlık altındaki ifadeler için uzmanlar tarafından yorum olarak belirtilen görüşler oldukça etkili olmuştur ve birçok maddenin daha iyi bir şekilde ifade edilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, nihai ifadelerin tümü panelistlerin %90 ve üzeri tarafından uygun bulunmuştur. Buna göre, bu başlık altında ortaya koyulan ifadelerin, YDY’leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluşun organizasyon yapısını oluşturmada temel alınabileceği konusunda uzmanların oldukça yüksek düzeyde uzlaştıkları anlaşılmaktadır. Buna göre, akreditasyon kuruluşu farklı görevler üstlenen 8 kuruldur oluşacaktır. Bu kurullar arasında özellikle, yabancı dil eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcilerinin oluşturduğu “Danışma Kurulu”nun önemli bir görev üstleneceği ve akreditasyon kuruluşuna farklı bir özellik katacağı düşünülmektedir. Bu kurul ile birlikte, yabancı dil eğitimi alanında farklı bakış açılarına sahip kişilerin, alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere bir araya gelmesi plânlanmaktadır.

“Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi” başlığında birinci Delphi oturumunda yer alan 2 madde uzmanların oldukça büyük bir kısmı tarafından uygun bulunmuş, ayrıca bir madde önerisi eklenmiştir. İlgili ek öneri maddesi de, ikinci Delphi oturumu sonucunda uygun bulunmuştur. Böylelikle, YDY’leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluşun ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesi ve eğitim sürecine yönelik esaslar belirlenmiştir. Buna göre, gönüllük esasına göre başvuran kişiler arasından birtakım kriterler göz önüne alınarak ziyaret ekibi aday üyeleri belirlenecek, ardından bu kişilere işleyişlere dair bir eğitim verilecektir. Akreditasyon çalışmaları, ziyaret ekiplerinin çalışmalarından toplanan kanıtları temel alır. Dolayısıyla, yapılacak çalışmaların üst düzeyde bir kaliteye ulaşabilmesi için, ziyaret ekibi üyelerinin nitelikleri büyük önem taşımaktadır (YÖK/Dünya Bankası, 1999). Christian (2003) Delphi tekniğini kullanarak ziyaret ekibi üyelerinin sahip olması gereken özellikleri belirlemiştir. Çalışma sonucunda, ziyaret ekibi üyelerinin sorumlulukları, nitelikleri, akreditasyon sürecine ilişkin bilmesi gereken hususlar ve son olarak programa özgü akreditasyona ilişkin bilmesi gereken hususlar olmak üzere 4 başlık altında 68 kriter belirlemiştir. Ziyaret ekibi üyelerinin eğitiminde bu kriterlere yer verilebileceği belirtilmelidir.

“Ziyaret Ekibinin Oluşturulması” başlığı altındaki her iki madde üzerinde birinci Delphi oturumunda uzlaşma sağlanmış, bununla birlikte, #2. maddenin daha kapsamlı olması yönünde görüşler dile getirilmiştir. İlgili madde, buna göre yeniden düzenlenerek, ikinci Delphi oturumu sonucunda uzmanlar tarafından onaylanmıştır. Dolayısıyla, bu başlık altında ortaya koyulan ifadelerin, YDY’lerin akreditasyonunda görev yapacak olan ziyaret ekiplerinin oluşturulmasında temel alınabileceği anlaşılmaktadır. Buna göre, ziyaret ekibi; ekip başkanı, değerlendiriciler ve öğrenci temsilcisinden oluşturulacaktır.

Ziyaret ekibinin oluşturulması sürecinde, farklı uzmanlık alanlarından bireylere yer verilmeli, bununla birlikte, üyelerin hepsi birlikte bir bütünlük oluşturmalıdır. Bu durumda, ziyaret ekibi üyelerinin belirlenme sürecinin, değerlendirmenin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından son derece önemli olduğu belirtilmelidir (Martin, 2008). Öğrencilerin kalite çalışmalarına bizzat katılarak sürecin bir parçası olması ve karar alma mekanizmalarında yer alma fırsatı yakalaması

oldukça önemli görülmektedir. Öğrencilerin, bu şekilde sürecin bir parçası olması, onların önemli tecrübeler kazanarak; iletişim, liderlik ve analitik düşünme becerilerini geliştirmelerine imkân tanır (Alaniska vd., 2006; Elassy, 2013). Ayrıca, öğrenci temsilcileri, programı öğrenci bakış açısıyla değerlendirerek, ziyaret ekibindeki diğer üyelerden farklı bir bakış açısı sunabilir ve böylelikle, programın gelişimine ve kalite güvence sürecinin etkili bir şekilde yürütülmesine katkı sağlar (Alaniska vd., 2006). Öğrencilerin, kalite güvence süreçlerine dâhil edilmesi, onların programa yönelik aidiyet duygusu oluşturmalarını sağlamakta (QAA, 2009:2) ve ayrıca programda şeffaf ve hesapverebilir bir yönetim anlayışının geçerli olduğuna işaret etmektedir (Palomares, 2014).

“Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri” başlığında yer alan 5 madde üzerinde birinci Delphi oturumunda genel olarak oldukça yüksek düzeyde uzlaşma sağlanmış, ayrıca bir madde önerisi eklenmiştir. İlgili ek öneri maddesi (#6.madde), ikinci Delphi oturumu sonucunda uygun bulunmuştur. Buna göre, çalışma kapsamında ortaya koyulan akreditasyon kategorileri ve geçerlik sürelerine ilişkin esasların, YDY’leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluş tarafından temel alınabileceği anlaşılmaktadır. Buna göre, YDY’nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ilk başvuruda 2 yıl, daha sonraki başvularda ise 4 yıl geçerli akreditasyon verilir. YDY’nin çok az sayıda standartla ilgili iyileştirmeler yapması gerektiği durumlarda ise 1 yıl geçerli “denetimli akreditasyon” verilir. YDY’de birtakım zaruri ve önemli iyileştirmelere ihtiyaç duyulması hâlinde ise, bu standartları 1 yıl içerisinde karşılar duruma gelmesi için 1 yıl geçerli “iyileştirme süreci” tanınır. YDY’nin standartları karşılayamadığı başvurularda akreditasyon reddi verilir. YDY’nin akreditasyonun geçerli olduğu süre içerisinde, artık birçok standardı karşılamadığı tespit edilmesi durumunda akreditasyonun iptali gerçekleştirilir.

Eğitim alanındaki akreditasyon kuruluşlarının, akreditasyon kategorileri ve geçerlik sürelerine ilişkin uygulamaları arasında birçok farklılığın olduğu değerlendirilmektedir. Örneğin; İngiltere merkezli ABLS akreditasyon kuruluşu, eğitim kurumunun ilk başvurusunda tüm standartları karşılaması durumunda 1 yıl geçerli akreditasyon vermektedir. Sonraki her yeniden başvuruda ise yine tüm standartların karşılanması durumunda 4 yıl geçerli akreditasyon vermektedir (ABLS, 2020). BAC

ise eğiminin kurumun ilk veya her bir yeniden başvurusunda, standartları karşılaması durumunda 4 yıl geçerli akreditasyon vermektedir (BAC, 2020). Languages Canada ilk başvuruda iki yıl, sonraki başvurularda ise 4 yıl geçerli akreditasyon vermektedir (Languages Canada, 2020). Öte yandan, CEA, eğitim kurumunun ilk başvurusunda tüm standartları karşılaması durumunda 5 yıl, yeniden akreditasyonda ise 10 yıl geçerli akreditasyon vermektedir. Ayrıca, eğitim kurumunun ilk başvurusunda önem düzeyi bakımından bazı ikincil standartları karşılamaması durumunda 1 yıl geçerli akreditasyon vermektedir (CEA, 2018). Günümüzün hızla değişen dünyasında 10 yıllık bir sürede büyük değişimlerin yaşanabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, bu çalışmada 4 yıl geçerli olan bir akreditasyon döngüsü temel alınmıştır. Bununla birlikte, ilk başvuruda az sayıda standardın karşılanmaması durumunda verilen 1 yıl geçerli “denetimli akreditasyon” uygulamasının, programın iyileştirilmesi bakımından faydalı ve önemli olduğu değerlendirilmektedir.

“Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler” başlığı altında birinci Delphi oturumunda yer alan 16 maddenin tümü üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Aynı zamanda 2 ifadenin daha iyi anlaşılabilmesi için birtakım eklemelerin yapılması önerilmiş, buna göre kapsamı artan ifadelerden bir tanesi, 2 ayrı madde olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, 1 madde önerisi eklenmiştir. Nihai olarak, bu başlık altındaki madde sayısı 18’e yükselmiş ve tümü üzerinde oldukça yüksek düzeyde uzlaşma sağlanmıştır. Buna göre, hem akreditasyon kuruluşunun hem de akredite olmayı talep eden YDY’nin saha ziyareti öncesinde yapması gereken işlemlere ilişkin bu ifadelerin, YDY’leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluş tarafından temel alınabileceği anlaşılmaktadır.

Ziyaret öncesi faaliyetlerin, akreditasyon sürecinin sorunsuz bir şekilde ilerlemesi için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu aşamada özellikle öz değerlendirme raporunun hazırlanması, kurumun kendi güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmesi ve buna göre bir yol haritası belirlemesi açısından son derece önem arz etmektedir (YÖK/Dünya Bankası, 1999). Ayrıca, saha ziyareti esnasında ihtiyaç duyulacak belgelerin oluşturulması ve bir araya getirilmesi ziyaret öncesinde tamamlanması gereken en önemli hususlar olarak ön plâna çıkmaktadır. Pacheco vd. (2009) öz değerlendirme sürecinin en etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için

birtakım kriterler belirlemiştir. Çalışma sonucunda, öz değerlendirme raporundaki yönergelerin ve rapora eklenecek bilgilerin aydınlatıcı, kolay anlaşılır ve güvenilir olması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, öz değerlendirme komisyonunun süreci etkili, verimli ve görevine odaklanarak yürütmesi gerektiği ifade edilmiştir. Buna ek olarak, iyi bir öz değerlendirme raporu kurumun misyon ve hedeflerini temel alarak kurumun mevcut durumunu kısa ve öz bir şekilde ortaya koymalı, ayrıca, kurumun standartları karşılama durumuna, yapılan değerlendirme ve iyileştirme çalışmalarına ilişkin kanıtlar içermelidir (Manuel for Institutional Self Evaluation, 2015:17). Kemenade ve Hardjono (2010) ise öz değerlendirme raporunun akreditasyon sürecindeki rolüyle ilgili farklı bir bakış açısı sunmuştur. Buna göre, öz değerlendirme raporunun dışsal değerlendirmenin zorunlu bir aşaması olarak ele alınması yerine, kurumsal iyileştirme amacıyla içsel kalite yönetimi aracı olarak kullanılabileceği belirtilmiştir.

“Akreditasyon süreci – Ziyaretin Gerçekleşmesi” başlığında birinci Delphi oturumunda yer alan 6 maddenin tümü üzerinde oldukça yüksek düzeyde uzlaşmaya varılmış, ayrıca saha ziyaretine yönelik bir madde önerisi eklenmiştir. İlgili ek öneri maddesi (#7.madde), ikinci Delphi oturumu sonucunda uygun bulunmuştur. Bu durumda, saha ziyareti sürecinde yapılması gereken işlemlere ilişkin bu ifadelerin, YDY’leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluş tarafından temel alınabileceği anlaşılmaktadır.

Saha ziyaretinin genel amacı, öz değerlendirme raporundaki bilgilerin ve kanıtların doğruluğunu ortaya koymaktır (Montessori Accreditation Council for Teacher Education [MACTE], 2016; ACELS, 2019). Bu nedenle, ziyaret sürecinde, ziyaret ekibi doküman inceleme, toplantı ve görüşmeler yapma, tesis ve donanımların incelenmesi ve ders gözlemi yoluyla kurumun standartları ne derece karşıladığına ilişkin çeşitli yollarla veri toplar (Accreditation Board for Engineering and Technology [ABET], 2020; EAQUALS, 2020a:5). Bu noktada, standartların karşılanma durumuna ilişkin sözü edilen farklı kaynaklardan elde edilen verilerin birbiriyle uyumlu veya birbirini destekler nitelikte olması oldukça önem arz ettiği belirtilmelidir. Ayrıca, saha ziyaretinin kurumda derslerin aktif olarak gerçekleştiği (sınav, tatil vb. günler haricinde), akademik ve idari personelin okulda olduğu ve kurumdaki tüm faaliyetlerin normal seyrinde gittiği bir zaman diliminde yapılması gerekmektedir (CEA, 2018).

“Akreditasyon süreci – Ziyaret Sonrası Faaliyetler” başlığı altında yer alan 18 maddenin 17’si üzerinde Birinci Delphi oturumunda oldukça yüksek oranda uzlaşma sağlanmış, yalnızca #13. madde üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır. Bununla birlikte, uzlaşma sağlanan iki maddenin, yeniden düzenlenmesine yönelik görüşler dile getirilmiştir. Bunun sonucunda, üç madde yeniden düzenlenerek ikinci Delphi oturumunda uzmanlar tarafından onaylanmıştır. Buna göre, saha ziyareti sonrasında yapılması gereken işlemlere ilişkin ortaya koyulan bu ifadelerin, YDY’leri akredite etmek üzere faaliyet gösterecek kuruluş tarafından temel alınabileceği anlaşılmaktadır.

Ziyaret sonrasındaki süreçte, eğitim kurumunun standartları karşılama durumuna ilişkin raporun hazırlanması ve nihai kararın verilmesi akreditasyon sürecinin önemli adımlarını oluşturmaktadır. Bununla birlikte, ziyaret sonrasındaki süreçte en önemli hususlardan biri olarak, YDY’nin akreditasyon kararı sonrasında standartları karşılamaya ve sürekli iyileştirme faaliyetlerine devam etme yükümlülüğü ön plâna çıkmaktadır. Buna göre, akreditasyon sonrasında standartların karşılanmaya devam ettiğini teyit etmek ve kalitenin devamını sağlamak için yıllık rapor, ara rapor, kurumdaki önemli değişikliklerle ilgili rapor, düzenli yıllık ziyaret, haberli veya habersiz ara ziyaret gibi bazı farklı uygulamalar olabileceği ifade edilmelidir. Örneğin, Pearson akreditasyon sonrasında eğitim kurumuna her yıl düzenli ziyaretler yapmaktadır (Pearson, 2019). Accreditation-UK ise akreditasyonu devam eden kurumlar arasından rastgele bir şekilde örneklem alarak habersiz ara ziyaretler yapmaktadır (Accreditation-UK, 2019). ACELS ise eğitiminde kurumunda bazı önemli değişiklikler olduğunda habersiz saha ziyareti gerçekleştirmektedir (ACELS, 2019). ABLS akreditasyonunun devamının sağlanması için eğitim kurumunun yıllık rapor ve eylem plânları hazırlamasını şart koşmakta, ayrıca, haberli ve habersiz ziyaretler gerçekleştirmektedir (ABLS, 2020).

5.2. Öneriler

5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Bu çalışmanın birinci bölümünde, YDY’lerin akreditasyonuna temel oluşturan ulusal kalite standartları belirlenmiştir. YDY’lerin akredite olabilmesi için, araştırma kapsamında belirlenen ulusal kalite standartları temel alınabilir. Ayrıca, YDY’lerin akreditasyonu alanında faaliyet yürütecek ulusal bir akreditasyon kuruluşunun

işleyişinde, bu araştırmanın üçüncü bölümünde belirlenen akreditasyon modeline ilişkin ifadeler temel alınabilir.

Bu çalışmada öğretim elemanlarının ve öğrencilerin neredeyse tüm standartları “tamamen önemli” bulduğu görülmüştür. Buna göre, neredeyse tüm standartların YDY’ler tarafından karşılanıyor olması gerektiği görüşü dikkate alınmalıdır. Ayrıca, öğretim elemanlarının sürekli iyileştirme faaliyetlerine yönelik maddeleri nispeten düşük düzeyde önemli bulduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre, YDY öğretim elemanlarında kalite ve sürekli iyileştirme kültürü oluşturmaya yönelik çalışmaların yapılması tavsiye edilmektedir. Böylelikle, kalite çalışmalarında son derece önemli olan takım ruhu YDY’lerde oluşturulmaya çalışılmalıdır.

Bu çalışmada YDY’lerin geliştirilmeye açık yönlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla, YDY’lerin, bu çalışma kapsamında belirlenen kalite standartlarını temel alarak, kendi işleyişlerini değerlendirmeleri ve ortaya çıkan zayıf alanların iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapmaları önerilmektedir. Bunun için her bir kurum kendi içinde, mevcut işleyişleri ve imkânları dikkate alarak kısa, orta ve uzun vadede gerçekleştirmek üzere önem ve öncelik düzeyine göre kalite hedefleri belirlemelidir. Ardından, bu hedeflere ulaşmak için çalışmalar yapılmalı, hedeflere ne oranda ulaşıldığı ve süreç boyunca yapılan değişikliklerin etkililiği sürekli olarak takip edilmelidir.

Son olarak, bu çalışmada, öğretim elemanı görüşlerine göre, akreditasyonu bulunan YDY’lerde, standartların gerçekleşme düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, YDY’lerin eğitim niteliğini arttırması amacıyla akreditasyon almayı hedeflemesi önerilmektedir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu çalışmada, YDY kalite standartlarının belirlenmesi için, YDY yöneticileri ve öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Genel anlamda, eğitim kurumları için standart belirleme çalışmalarına, ilgili alandaki öğretim üyelerinin (örn. İngilizce Öğretmenliği bölümü öğretim üyeleri) ve eğitim bilimleri alanından öğretim üyelerinin (Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitimin Yönetimi ve Denetim vb.) davet edilmesi önerilebilir. Buna ek olarak, ülkenin eğitim politikasına yön veren (YÖK,

MEB) kurumlarda görev yapan ve kalite konusunda çalışmaları olan kişiler de çalışmaya davet edilebilir. Bu şekilde, farklı alanlarda bilgi ve tecrübe sahibi kişilerin, çalışmaya zenginlik katacağı düşünülmektedir.

2020-2021 akademik yıl boyunca, COVID-19 salgını nedeniyle yükseköğretim kurumları ülke genelinde uzaktan eğitim vasıtasıyla hizmet vermiştir. Dolayısıyla, çalışma kapsamında görüşleri alınan öğrencilerin hazırlık sınıfı deneyimlerinin, uzaktan eğitim imkânlarıyla sınırlı olduğu göz önünde alınmalıdır. Bu anlamda, ilerleyen yıllarda benzer çalışmaların, yüz yüze eğitim alan öğrencilerle yapılması önerilmektedir. Araştırma kapsamında belirlenen kalite standartlarının, bu konuda yapılacak çalışmalarda kullanılması tavsiye edilmektedir.

YDY kalite standartlarının önem ve gerçekleşme düzeyine ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri, farklı araştırma yöntemleri veya farklı örnekleme yöntemleri (örn. sadece devlet üniversiteleri / sadece vakıf üniversiteleri vb.) kullanılarak araştırılabilir. Bu tür araştırmalar farklı amaçlar doğrultusunda, daha geniş kapsamlı veya daha dar kapsamlı olarak yürütülebilir.

Delphi tekniği uygulaması; zaman ve emek açısından oldukça büyük bir gayret gerektirmektedir. Bu yöntemi kullanacak araştırmacıların, süreci oldukça iyi bir şekilde plânlaması ve süreç boyunca tüm işlemleri dikkatle yürütmesi büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla, araştırmacıların Delphi tekniğinin uygulamadaki zorlu yanlarını (katılım oranlarının düşük olması, sürecin birkaç oturumdan oluşması ve uzun sürmesi, panelistlere isim bazında geri bildirim hazırlanması vb.) ve bunun getirdiği iş yükünü göz önüne alması tavsiye edilmektedir.

6. KAYNAKÇA

- ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology). (2020). <https://www.abet.org/accreditation/get-accredited/accreditation-step-by-step/on-site-visit/> adresinden erişilmiştir.
- ABLS (The Accreditation Body for Language Services). (2020). <https://www.ablsaccreditation.co.uk/index.asp> adresinden erişilmiştir.
- ACCET (Accrediting Council for Continuing Education and Training). (2019). <https://accet.org/about-us> adresinden erişilmiştir.
- Accreditation-UK. (2019). Accreditation-UK Handbook. https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/k062_uk_accreditation_handbook_2019_final_v2.pdf adresinden erişilmiştir.
- ACELS (Accreditation and Coordination of English Language Services). (2020). Inspection/Recognition Scheme Aims, Criteria and Procedures. <https://www.acels.ie/acelsregulations> adresinden erişilmiştir.
- Ada, J. H. and Azisah, S. (2016). The contribution of teachers' pedagogical competence toward the effectiveness of teaching of English at MTSN Balang-Balang. *English, Teaching, Learning, and Research Journal*, 2(2), 238-251.
- Adelman, C. (1992). Accreditation. In B. R. Clark and G. R. Neave (Eds.), *Encyclopedia Of Higher Education*. Oxford: Pergamon Press, 1313-1318.
- Adıgüzel, A. (2008). *Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Eğitimi Program Standartlarının Gerçekleşme Düzeyi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Adıgüzel, A. ve Sağlam, Y. (2009). Öğretmen eğitiminde program standartları ve akreditasyon. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 83-103.
- Alaniska, H., Codina, E. A., Bohrer, J., Dearlove, R., Eriksson, S., Helle, E. M and Wiberg, L. K. (2006). Student *Involvement In The Processes Of Quality Assurance Agencies*. <http://www.enqa.eu/pubs.lasso> adresinden erişilmiştir.
- Alhamad, B. (2019). Balancing national and international accreditation requirements to achieve national strategic trends: A case study: University of Bahrain. In D. Staub (Ed.), *Quality Assurance and Accreditation in Foreign Language Education: Global Issues, Models, and Best Practices from the Middle East and Turkey*. Switzerland: Springer, 21-36.
- Almuhammadi, A. (2017). Organizational change: Using academic accreditation in transforming EFL programs in the Saudi context. *English Language Teaching*, 10(6), 128-134.

- Altbach, P.G. and Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3), 290-305
- Altbach, P. G., Reisberg, L. and Rumbley L. E. (2009). Trends in global higher education: tracking an academic revolution. *A Report Prepared for the UNESCO 2009 World Conference on Higher Education*.
- Altunışık, R., Çoşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (6.Baskı). Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Alston, M. and Bowles, W. (2003). *Research For Social Workers: An Introduction To Methods*. (2nd Edition). Australia: Allen & Unwin Publications.
- Akalın-Akdağ, G. (2009). *İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışlarının Yeni İlköğretim Müfredatının Uygulanmasındaki Etkililik Düzeyi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Akpınar, B. (2011). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: Data Yayıncılık.
- Aktan, C. C. ve Gencel, U. (2007). Yükseköğretimde akreditasyon. İçinde C. C. Aktan (Ed.), *Değişim Çağında Yüksek Öğretim*. İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını, 1-14.
- Altmışdört, G. (2010). Yabancı dil öğretiminde nasıl bir ölçme-değerlendirmeye gerek vardır? *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(2), 175-200.
- American Council of Trustees and Alumni. (2007). *Why Accreditation Doesn't Work and What Policymakers Can Do About It*. A Report by American Council of Trustees and Alumni.
- Anderson, G. (2006). Assuring quality/resisting quality assurance: academics' responses to quality in some Australian Universities. *Quality in Higher Education*, 12(2), 161-173.
- Angrist, J. D. and Lavy, V. (2001). Does teacher training affect pupil learning? Evidence from matched comparisons in Jerusalem public schools. *Journal of Labor Economics*, 19(2), 343-369.
- Anney, V. N. (2014). Ensuring the quality of the findings of qualitative research: looking at trustworthiness criteria. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*, 5(2), 272-281.
- Arslan, B. (2008). *Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon ve Türkiye İçin Bir Rol Model Önerisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi-Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Ataman, O. ve Adıgüzel, A. (2020). Akreditasyon sürecini tamamlayan yabancı diller yüksekokulu öğretim elemanlarının sürece ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(3), 279–290.
- Ataman, O. ve Adıgüzel, A. (2019). Yükseköğretimde kalite algısı: Düzce Üniversitesi örneği. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, (8)15, 39-56.
- Avşar, Z. (2012). *Türkiye İçin Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi Standartlarının Oluşturulması*. Yayımlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Aydın, A. ve Şentürk, İ. (2007). Eğitimde toplam kalite yönetiminin uygulanması: İlköğretim okulları örneği. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(17), 1-19.
- Aydın, A. (2014). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, B., Akay, E., Polat, M. ve Geridönmez, S. (2016). Türkiye'deki hazırlık okullarının yeterlik sınavı uygulamaları ve bilgisayarlı dil ölçme fikrine yaklaşımları. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 16(2), 1-19.
- Ayvaz, E. and Mutçaloğlu, D. (2019). Establishing a national English language accrediting body in Turkey: The Case of DEDAK. In D. Staub (Ed.), *Quality Assurance and Accreditation in Foreign Language Education: Global Issues, Models, and Best Practices from the Middle East and Turkey*. Switzerland: Springer, 149-164.
- BAC (British Accreditation Council). (2020). <https://www.the-bac.org/about/> adresinden erişilmiştir.
- Bahadır, F. (2019). *Bir Program Ögesi Olarak Eğitim Durumları Standartlarının Belirlenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (2010). *Akreditasyon: Eğitimde Kalite*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Barzansky, B., Hunt, D., Moineau, G., Ahn, D., Lai, C., Humphrey, H., Peterson, L. (2015). Continuous quality improvement in an accreditation system for undergraduate medical education: Benefits and challenges. *Medical Teacher*, 37(11), 1032-1038.
- Başal, A. (2013). ELT teachers as online material developers. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning*, 1(2), 8-12.
- Başal, A. (2015). İngilizce öğretmenleri ve teknoloji eğitimi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(4), 1496-1511.

- Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Başaran, İ. E. (1982). *Örgütsel Davranışın Yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Başaran, İ.E. (1991). *Örgütsel Davranış: İnsanın Üretim Gücü*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Başaran, O. (2012). *Examining Perceptions and Processes of Quality Assurance in Preparatory English Language Programs in Turkish Higher Education Institutions*. Unpublished doctoral thesis. Middle East Technical University, The Graduate School of Social Science, Ankara.
- Bayraktaroğlu, S. (2014). Yabancı dil eğitimi gerçeği, yabancı dille eğitim yanılması. İçinde A. Sarıçoban ve H. Öz (Ed.), *Türkiye’de Yabancı Dil Eğitiminde Eğilim Ne Olmalı?* 1. Yabancı Dil Eğitimi Çalıştayı Bildirileri, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 12 – 13 Kasım.
- Bengisu, M. (2007). Yüksek eğitimde toplam kalite yönetimi. *Journal of Yasar University*, 2(7), 739-749.
- Beno, B. A. (2004). The role of student learning outcomes in accreditation quality review. *New Directions for Community Colleges*. 126, 65 – 72.
- Bıykoğlu, H. N. (2008). Standardlar ve Türk sanayiinin standardizasyon faaliyetlerine katılımı. *V. Ulusal Hidrolik Pnömatik Kongresi Bildiri Kitabı*. 23-26 Ekim. İzmir: Altındağ Matbaası, 295-303.
- Billing, D. (2004) International comparisons and trends in external quality assurance of higher education: Communality or diversity? *Higher Education*, 47(1), 113-137.
- Birişçi, S., Kul, Ü., Aksu, Z., Akaslan, D. ve Çelik, S. (2018). Web 2.0 hızlı içerik geliştirme öz-yeterlik inancı belirlemeye yönelik ölçek (W2ÖYİÖ) geliştirme çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8,(1), 187-208.
- Blacker, B. and Vetrak, S. (2018). Research highlights on sector performance and standalone ELICOS in China. *The Australian International Education Conference (AIEC)*, October 9-12, Sydney:English Australia Publishing, 1-78.
- Blanco, K., Tanner, M. W., Hartshorn, K. J. and Eggington, W. G. (2020). Factors influencing ESL students’ selection of intensive English programs in the Western United States. *TESOL Journal*, 11(3), 1-14.
- Beech, B. (1999). Go the extra mile-use the Delphi technique. *Journal of Nursing Management*, 7(5), 281-288.
- Bernard, H. R. (2011). *Research Methods in Anthropology: Qualitative And Quantitative Approaches*. New York: Rowman Altamira.

- Bologna Bildirisi. (1999). *The Bologna Declaration of 19 June 1999: Joint Declaration of the European Ministers of Education*. https://www.eurashe.eu/library/bologna_1999_bologna-declaration-pdf/ adresinden erişilmiştir.
- Bozkurt, S. ve Aslanargun, E. (2015). Öğretim sürecinin yönetimi ve öğrenci başarısının değerlendirilmesine yönelik okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (11), 151-174.
- Brewer, E. W. (2007). Delphi technique. In N. J. Salkind (Ed.), *Encyclopedia of Measurement and Statistics I*. USA: SAGE Publications, 240-245.
- British Council. (2013). The English Effect. <https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/english-effect-report-v2.pdf> adresinden erişilmiştir.
- British Council. (2015). Türkiye’de yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce eğitimi. https://www.britishcouncil.org.tr/sites/default/files/20160211_english_he_baseline_study_final_tr.pdf adresinden erişilmiştir.
- British Council. (2020a). <https://www.britishcouncil.org/education/accreditation> adresinden erişilmiştir.
- British Council. (2020b). https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/2018-19_criteria_and_documents.pdf adresinden erişilmiştir.
- Brookes, M. and Becket, N. (2007). Quality management in higher education: A review of international issues and practice. *International Journal of Quality and Standards*, 1, 1-37.
- Buldu, M. (2014). Öğretmen yeterlik düzeyi değerlendirmesi ve mesleki gelişim eğitimleri planlanması üzerine bir öneri. *Milli Eğitim*, 204, 114-134.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2001). *Deneyisel Desenler Öntest-Sontest Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Calderon, A. J. (2018). Massification of higher education revisited. https://www.researchgate.net/publication/331521091_Massification_of_higher_education_revisited adresinden 17 Şubat 202 tarihinde erişilmiştir.
- Carmichael, R., Palermo, J., Reeve, L., and Vallence, K. (2001). Student learning: 'the heart of quality' in education and training. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 26, 449 - 463.

- Carmichael, S. B., Martino, G., Porter-Magee, K., and Wilson, W. S. (2010). *The State of State Standards-and the Common Core-in 2010*. Washington, DC: Thomas B. Fordham Institute.
- Cavanaugh, C. (2002). *Distance Education Quality: Success Factors for Resources, Practice And Results*. Jacksonville, FL: Ideal Group.
- Cayuso, J. R. (2015). *An Examination of the Relationship between Accreditation and Learning Outcomes Assessment Standards in English Language Programs*. Unpublished doctoral thesis. University of Miami, Florida.
- CEA (Commission on English Language Program Accreditation). (2018). *Policies and Procedures*. <https://cea-accredit.org/about-cea/policies-and-procedures> adresinden erişilmiştir.
- CEA (Commission on English Language Program Accreditation). (2020). <https://cea-accredit.org/accredited-sites> adresinden erişilmiştir.
- Celep, C. (2014). *Sınıf Yönetiminde Kuram ve Uygulama* (7. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- CHEA (Council for Higher Education Accreditation). (2019). <https://www.chea.org/regional-accrediting-organizations> adresinden erişilmiştir.
- Chaffe, E. E. and Lawrence, S. (1992). *Quality: Transforming Postsecondary Education*. Washington: George Washington University.
- Chang, J. (2006). Globalization and English in Chinese higher education. *World Englishes*, 25, 513-525.
- Chen, K. and Liao, P. (2012). A comparative study on world university rankings: A bibliometric survey. *Scientometrics*, 92 (1), 89-103.
- Cheng, M. (2003). *Medical Device Regulations: Global Overview and Guiding Principles*. France: World Health Organization.
- Cheng, M. (2010). Audit cultures and quality assurance mechanisms in England: A study of their perceived impact on the work of academics. *Teaching in Higher Education*, 15(3), 259–271.
- Chou, C. (2002). Developing the e-Delphi system: A web-based forecasting tool for educational research. *British Journal of Educational Technology*, 33(2), 233-236.
- Christian, L. R. (2003). *Essential Characteristics of Accreditation Site Visit Team Members: A Delphi Study*. Unpublished doctoral thesis. Texas Woman's University, College Of Health Sciences, Texas.

- Clayton, M. J. (1997). Delphi: a technique to harness expert opinion for critical decision - making tasks in education. *Educational Psychology*, 17(4), 373-386.
- Cochran, W. G. (2007). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Cochran, S. W. (1983). The Delphi method: formulating and refining group judgments. *Journal of Human Sciences*, 11(2), 111-117.
- Cochran-Smith, M. (2005). The new teacher education: For better or for worse? *Educational Researcher*, 34 (7), 3–17.
- Coşkun-Demirpolat, B. (2015). *Türkiye'nin Yabancı Dil Öğretimiyle İmtihani Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları (SETA) Vakfı.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. New York, NY: Routledge Academic.
- Cohen, L., Manion, L. and Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education* (6th Edition). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Creswell, J. W. (2003). *Research Design; Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (2nd Edition). London: SAGE Publications.
- Creswell, J. W. (2005). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. New Jersey: Pearson Education Inc.
- Creswell, J. W. and Garrett, A. L. (2008). The "movement" of mixed methods research and the role of educators. *South African Journal of Education*, 28(3), 321-333.
- Creswell, J. W. and Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into Practice*, 39(3), 124-130.
- Creswell, J. W. and Plano Clark, V. L. (2017). *Designing and Conducting Mixed Methods Research* (3rd edition). California: SAGE Publications.
- Cross, V. (1999). The same but different: a Delphi study of clinicians' and academics' perceptions of physiotherapy undergraduates. *Physiotherapy*, 85(1), 28–39.
- Crum, K. S. and Sherman, W. H. (2008). Facilitating high achievement: High school principals' reflections on their successful leadership practices. *Journal of Educational Administration*, 46(5), 562-580.
- Crystal, D. (2003). *English as a Global Language*. New York: Cambridge University Press.
- CSA (The Canadian Standards Association). (2009). *Standards development*. <http://www.csa.ca/cm/ca/en/standards-development> adresinden erişilmiştir.

- Çabuk, S. N. (2018). Peyzaj mimarlığı eğitiminde kalite yönetimi ve akreditasyon. *Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 9-19.
- Çağlar, İ. ve Kılıç, S. (2011). *Kalite Güvence Standartları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çalışkan, Ş. (2019). *Sosyobilimsel Konuların Öğretimine Yönelik Bir Öğrenme ve Öğretme Çerçevesinin Geliştirilmesi: Fen Bilimleri Öğretmenleri ile Bir Delphi Çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinsaya, G. (2014). *Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası*. Yükseköğretim Kurulu Yayın No: 2014/2. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Çoruh, M. (2000). Kalite güvence sistemi felsefesi: hastane hizmetlerinde hangi kalite güvence sistemi seçilmeli? *III. Ulusal Sağlık ve Hastane Yönetim Sempozyumu*. 28-29 Eylül. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayinevi.
- Dakhiel, M. A. (2017). Factors affecting the quality of English Language Teaching in preparatory year: University of Jeddah. *English Language Teaching*, 10(7), 43-60.
- Dalkey, N. C. (2002). Toward a theory of group estimation. In H. A. Linstone and M. Turloff (Eds.), *The Delphi method: Techniques And Applications*. Newark, NJ: New Jersey Institute of Technology, 231-256.
- Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-44.
- Davenport, C. A. (2001). How frequently should accreditation standards change? *New Directions for Higher Education*, 113, 67-82.
- DEDAK (Dil Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği). (2020). <https://www.dedak.org/olcutler> adresinden erişilmiştir.
- Dedebali, N.C., Kubat, U. ve Dursun, F. (2018). Hiçbir eğitim sisteminin kalitesi öğretmenin kalitesini aşamaz. *Turkish Studies*, 13(27), 531-546.
- Delbecq, A. L., Van de Ven, A. H. and Gustafson, D. H. (1975). *Group Techniques For Program Planning: A Guide To Nominal Group And Delphi Processes*. Illinois: Scott Foresman Company.
- Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya* (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Demirhan-Yüksel, Y. (2011). *Kalite ve Kaliteli Üniversite Kavramlarına İlişkin Üniversite Öğrencilerinin Algıları (Gazi Üniversitesi-Gazi Eğitim Fakültesi Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirtaş, B. ve Yılmaz, Ö. (2013). Türkiye’de yükseköğretimde küresel standardizasyonu yakalamada İKMEP ve örnek ülke modelleriyle karşılaştırma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 3(1), 130-135.
- de Villiers, M. J., de Villiers, P. J. and Kent, A. P. (2005). The Delphi technique in health sciences education research. *Medical Teacher*, 27(7), 639-643.
- Dicker, R., Garcia, M., Kelly, A., Modabber, P., O’Farrell, A., Pond, A., Pond, N. and Mulrooney, H.M. (2017). Student perceptions of quality in higher education: effect of year of study, gender and ethnicity. *New Directions in the Teaching of Physical Sciences*, 12(1), 1-14.
- Dill, D. and Soo, M. (2005). Academic quality, league tables, and public policy: A cross-national analysis of university ranking systems. *Higher Education*, 49(4), 495-533.
- Doğan, İ. (1999). Eğitimde kalite ve akreditasyon sorunu: eğitim fakülteleri üzerine bir deneme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 5(4), 503-519.
- Dönder A., Elaldı Ş. ve Özkaya Ö.M. (2012). Öğretim elemanlarının üniversite düzeyindeki temel İngilizce öğretiminde kullanılabilecek tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 7(1), 953-968.
- Dunn, W. N. (2004). *Public Policy Analysis*. Pearson Prentice Hall, New Jersey.
- EAQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality Language Services). (2019). <https://www.eaquals.org/about-eaquals/our-history-and-founders/> adresinden erişilmiştir.
- EAQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality Language Services). (2020a). *The Eaquals Advisory Guide to Accreditation (Version 7.2)*. <https://www.eaquals.org/resources/the-eaquals-advisory-guide-to-accreditation/> adresinden erişilmiştir.
- EAQUALS (Evaluation and Accreditation of Quality Language Services). (2020b). Evaluation and Accreditation of Quality Language Services. <https://www.eaquals.org/our-members/accredited-members/> adresinden erişilmiştir.
- Eaton, J. S. (2003). *Is Accreditation Accountable? The Continuing Conversation between Accreditation and the Federal Government*. CHEA Monograph Series, No:1, Washington.

- Eaton, J. S. (2004) Accreditation and recognition of qualifications in higher education: the united states. In *Quality and Recognition in Higher Education: The Cross Border Challenge*. France: OECD Publications, 63-74.
- Eaton, J. S. (2010, January 18). Accreditation 2.0. *Inside Higher Education*. <https://www.insidehighered.com/> adresinden erişilmiştir.
- Eaton, J. S. (2012). The future of accreditation. *Planning for Higher Education*, 40(3), 8-15.
- Eaton, J. S. (2015). *An Overview of U. S. Accreditation* . Washington DC: Council for Higher Education.
- Elassy, N. (2013). A model of student involvement in the quality assurance system at institutional level. *Quality Assurance in Education*, 21(2), 162–198.
- El-Khawas, E., DePietro-Jurand, R. and Holm-Nielsen, L. (1998). *Quality Assurance in Higher Education: Recent Progress; Challenges Ahead*. Departmen of Human Development, LCSHD Paper Series No. 23, Washington: World Bank.
- English Australia. (2020). <https://www.englishaustralia.com.au/about-us/our-history> adresinden erişilmiştir.
- EnglishUK. (2019). <https://www.englishuk.com/facts-figures> adresinden erişilmiştir.
- English USA. (2019). <https://www.englishusa.org/> adresinden erişilmiştir.
- ENQA (European Network for Quality Assurance in Higher Education). (2008). Quality Procodures in The European Higher Education Area And Beyond – Second ENQA Survey. *Occasional Papers*,14, 1-114.
- EPI (English Proficiency Index). (2019). İngilizce Yeterlilik İndeksi. <https://www.ef.com.tr/epi/> adresinden erişilmiştir.
- Epstein, R. A. (2012). The role of accreditation commissions in higher education: the Troublesome case of Dana College. *University of Chicago Law review*, 79(1), 83-106.
- Eraslan, Ş. (2009). *Avrupa Birliğine Giriş Sürecinde Görsel Sanatlar Eğitimcisi Yetiştiren Yükseköğretim Kurumları ve Kalite Arayışları*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, B. Z. (2018). Misyon ve vizyonun geliştirilmesi. İçinde D. Taşcı ve İ. C. Ulukan (Ed.), *Stratejik Yönetim 1*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Erikçi, B. (2018). *Okullarda Ders Dışı Etkinliklerin İşlevleri*. [Blog yazısı]. <https://tedmem.org/blog/okullarda-ders-disi-etkinliklerin-islevleri> adresinden erişilmiştir.

- Erişen, Y. (2003). Toplam kalite sistemini oluşturmada temel aşama: standartların belirlenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 285-302.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.
- European Commission (2012). *Rethinking Education: Investing in Skills For Better Socio-Economic Outcomes*. A report by European Commission. Report No: 669.
- Ewell, P. T. (2001). *Accreditation and Student Learning Outcomes: A Proposed Point of Departure*. CHEA Occasional Paper. Washington: CHEA.
- Ewell, P.T. and Steen, L. (2004). The four A's: Accountability, accreditation, assessment and articulation. [Blog yazısı]. *MAA Online (The Mathematical Association of America)*. <https://www.maa.org/the-four-as-accountability-accreditation-assessment-and-articulation> adresinden erişilmiştir.
- Farrell, P. and Scherer, K. (1983). The Delphi technique as a method for selecting criteria to evaluate nursing care. *Nursing Papers*, 15(1), 51-60.
- Ferrara, H. (2007). *Accreditation As A Lever For Institutional Change: Focusing On Student Learning Outcomes*. Unpublished doctoral thesis. University of Pennsylvania.
- Filippakou, O. (2011). The idea of quality in higher education: A conceptual approach. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 32(1), 15-28
- Fischer, R. G. (1978). The delphi method: A description, review, and criticism. *The Journal of Academic Librarianship*, 4(2), 64-70.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. and Hyun, H. H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education* (8th edition). New York, NY: McGraw-Hill.
- Garavalia, L. and Gredler, M. (2004). Teaching evaluation through modeling: Using the Delphi technique to assess problems in academic programs. *American Journal of Evaluation*, 25(3), 375-380.
- Garvin, D. A. (1987). Competing on the eight dimensions of quality. *Harvard Business Review*, 65(6), 1-9.
- Gencel, U. (2001). Yükseköğretim hizmetlerinde toplam kalite yönetimi ve akreditasyon. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(3), 164-218.
- Gençtürk E. ve Akbaş, Y. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği coğrafya alan standartlarının belirlenmesi: Delphi tekniği uygulaması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 335-353.
- Geoffrey, D. D. (1994). Introduction: the concern for quality. In D. D. Geoffrey (Ed.), *Developing Quality Systems in Education*. London: Routledge, 2-20.

- George, D. and Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. Boston: Pearson.
- Giannarou, L. and Zervas, E. (2014). Using Delphi technique to build consensus in practice. *Journal of Business Science and Applied Management*, 9(2), 65-82.
- Gibbs, P. (2011). Finding quality in being good enough conversations. *Quality in Higher Education*, 17(2), 139-150.
- Ginkel, H. J. A. V. and Dias, M. A. R. (2007). Institutional and political challenges of accreditation at the international level. In *GUNI Series on the Social Commitment of Universities 2: Higher Education in the World 2007, Accreditation for Quality Assurance – What is at stake?* New York: Palgrave/MacMillan, 37-57.
- Girayhan, S. (2019). *Üniversite Yerleşkelerinin Kalite Yaklaşımları ve Örtük Program Açısından Değerlendirilmesi (Gazi Üniversitesi Örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Glidden, R. (1998). The contemporary context of accreditation: Challenges in a changing environment. *2nd Council for Higher Education Accreditation "Usefulness" Conference*. June 25. Washington, DC: Council for Higher Education Accreditation.
- Goe, L. and Stickler L. M. (2008). *Teacher Quality and Student Achievement: Making the Most of Recent Research*. Washington, DC: National Comprehensive Center for Teacher Quality.
- Goodman, C. M. (1987). The Delphi technique: a critique. *Journal of Advanced Nursing*, 12, 729-734.
- Gordon, T. J. (2003). The Delphi method. In J. C. Glenn and T. J. Gordon (Eds.), *Futures Research Methodology Version 2.0*. American Council for the United Nations University, Washington, 1-31.
- Gosling, D. and D'Andrea, V. (2001) Quality Development: a new concept for higher education. *Quality in Higher Education*, 7(1), 7-17.
- Gosling, D.W. (2000) Guidelines for the Peer Observation of Teaching and Learning, Education Studies Centre. *ESCalate Regional Networking Seminars*, 2000, May – October.
- Gov.UK. (2019). <https://www.gov.uk/study-visit-visa/eligibility> adresinden erişilmiştir.
- Gray, D. E. (2004). *Doing Research In The Real World*. SAGE Publications. London: Thousand Oaks.

- Green, R. A. (2014). The Delphi technique in educational research. *Sage Open*, 4(2), 1-8.
- Grisham, T. (2008). The Delphi technique: a method for testing complex and multifaceted topics. *International Journal of Managing Projects in Business*, 2(1), 112-130.
- Grix, J. (2010). *The Foundations of Research*. London: Palgrave Macmillan.
- Gömlüksiz, M. N. ve Özkaya, Ö. M. (2012). Yabancı Diller Yüksekokulu öğrencilerinin İngilizce konuşma dersinin etkililiğine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 7(2), 495-513.
- Gül, Ş. ve Sözbilir, M. (2015). Fen ve matematik eğitimi alanında gerçekleştirilen ölçek geliştirme araştırmalarına yönelik tematik içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40, 85-102.
- Gültekin, M. (2017). Program Geliştirmeye İlişkin Temel Kavramlar. *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. Oral, B. ve Yazar T. (Editörler). Ankara: Pegem Akademi
- Günçer, B. (1999). Öğretmen eğitiminde akreditasyon: İngiltere ve A.B.D. örnekleri. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ogretmen_egitiminde_kalite.htm adresinden 18.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Hakim, A. (2015). Contribution of competence teacher (pedagogical, personality, professional competence and social) on the performance of learning. *The International Journal of Engineering and Science*, 4(2), 01-12.
- Harvey, L. (2004). The power of accreditation: views of academics. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 26(2), 207-223.
- Harvey, L. and Newton, J. (2004). Transforming quality evaluation. *Quality in Higher Education*, 10(2), 149-165.
- Harvey, L. and Green, D. (1993). Defining quality. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 18(1), 9-34.
- Hasson, F., Keeney, S. and McKenna, H. (2000). Research guidelines for the Delphi survey technique, *Journal of Advanced Nursing*, 32 (4) , 1008-1015.
- Hasson, F. and Keeney, S. (2011). Enhancing rigour in the Delphi technique research. *Technological Forecasting and Social Change*, 78 (9), 1695-1704.
- Hayırsever, F. (2019). Perceptions of high school students about university. *Journal of Education and Training Studies*, 7(9), 108-123.
- Hazelkorn, E. (2008). Globalization, internationalization, and rankings. *International Higher Education*, 53, 8-10.

- Hernes, G. (2008). Introduction. Higher education: successful creature or endangered species? In G. Hernes and M. Martin (Eds.), *Accreditation and the Global Higher Education Market*. UNESCO - International Institute for Educational Planning, Policy Forum No:20, 19-25.
- Hesapçioğlu, M. (2006). Eğitim kurumlarında kalite olgusu ve kalite güvence sistemleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23(23), 143-160.
- Hesapçioğlu, M., Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (2001). Öğretmen eğitiminde sorumluluk ve akreditasyon. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 143-160.
- Heyworth, F. (2013). Applications of quality management in language education. *Language Teaching*, 46(3), 281-315.
- Hill, F. M. and Taylor, W.A. (1991). Total quality management in higher education. *International Journal of Educational Management*, 5(5), 4-9.
- Hill, Y., Lomas, L. and MacGregor, J. (2003). Students' perceptions of quality in higher education. *Quality Assurance in Education*, 11(1), 15-20.
- Hogarth, R. M. (1978). A note on aggregating opinions. *Organizational Behavior And Human Performance*, 21(1), 40-46.
- Horsburgh, M. (1999). Quality monitoring in higher education: the impact on student learning. *Quality in Higher Education*, 5(1), 9-25.
- HSO (Health Standards Organization). (2020). <https://healthstandards.org/general-updates/the-7-steps-of-the-standards-development-process/> adresinden 21.08.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Hsu, C. C. and Sandford, B. A. (2007a). The Delphi technique: making sense of consensus. *Practical Assessment, Research and Evaluation*, 12(10), 1-8.
- Hsu, C. C. and Sanford, B. A. (2007b). Minimizing non-response in the Delphi process: how to respond to non-response. *Practical Assessment, Research and Evaluation*, 12(17), 62-78.
- Hung, H. L., Altschuld, J. W. and Lee, Y. F. (2008). Methodological and conceptual issues confronting a cross-country Delphi study of educational program evaluation. *Evaluation and Program Planning*, 31(2), 191-198.
- Hussey, T. and Smith, P. (2010). *The Trouble with Higher Education: A Critical Examination Of Our Universities*. London: Routledge.
- ICE (U.S. Immigration and Customs Enforcement). (2019). <https://www.ice.gov/sevis/accreditation-act#wcm-survey-target-id> adresinden erişilmiştir.

- IELP (International English Language Provider Scheme). (2020). <http://www.the-bac.org/wp-content/uploads/2018/08/IELP-Scheme-Document-Online.pdf> adresinden erişilmiştir.
- İlgar, L. (2005). *Eğitim Yönetimi-Okul Yönetimi-Sınıf Yönetimi* (3. bası). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- ISO (International Organization for Standardization). (2015). *Quality Management Systems – Fundamentals and Vocabulary*. Switzerland: ISO Copyright Office.
- ISO (International Organization for Standardization). (2020a). <https://www.iso.org/standards.html> adresinden erişilmiştir.
- ISO (International Organization for Standardization). (2020b). International Organization for Standardization. <https://www.iso.org/stages-and-resources-for-standards-development.html> adresinden erişilmiştir.
- Işığışok, E. (2008). Performans ölçümü, yönetimi ve istatistiksel analizi. *Ekonometri ve İstatistik*, 7, 1–23.
- Işık, H. (2007). Öğrenme ortamlarının fiziksel düzenlenmesi. İçinde M. Şişman ve S. Turan (Ed.), *Sınıf yönetimi*. Ankara: Öğreti Yayınları, 28-39.
- Izadi, M., Kashef, A. and Stadt, R.W. (1996). Quality in higher education: lessons learned from the Baldrige Award, Deming Prize, and ISO 9000 registration. *Journal of Industrial Teacher Education*, 33(2), 60-76.
- Işık, S. ve Beykoz, S. Y. (2018). Türk yükseköğretiminde yeni bir arayış: Kalite güvence sistemi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(3), 7-22.
- Jackson, M. J. and Helms, M. M. (2008) Student perceptions of hybrid courses: Measuring and interpreting quality. *Journal of Education for Business*, 84(1), 6-13.
- Jain, R., Sahney, S. and Sinha, G. (2013). Developing a scale to measure students' perception of service quality in the Indian context. *The TQM Journal*, 25(3), 276-294.
- Jillson, I. (1975). Developing guidelines for the Delphi method. *Technological Forecasting and Social Change*, 7(2), 221–222.
- Johnson, B. and Christensen, L. (2008). *Educational Research: Quantitative, Qualitative and Mixed Approaches*. California: Sage Publication.
- Johnson, R. B., Onwuegbuzie A. J. and Turner, A. L. (2007). Toward a definition of mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(2), 112-133.

- Johnson, R. B. and Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational researcher*, 33(7), 14-26.
- Jones, D. P. (2002). Different perspectives on information about educational quality: Implications for the role of accreditation. *CHEA Occasional Paper*. Washington: CHEA.
- Kaban, A. (2013). *Uzaktan Eğitim Kalite Standartlarının Belirlenmesi ve Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sisteminin İncelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kalaçay, B. (2019). *An Analysis of the Effects of Accreditation on the Quality of English Preparatory Schools of Foundation Universities in Istanbul*. Unpublished master's thesis. Maltepe University, Institute of Social Studies, Istanbul.
- Kalaycı, N. (2008). Yükseköğretimde uygulanan toplam kalite yönetimi sürecinde gözardı edilen unsurlardan “TKYmerkezi” ve “eğitim programları”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 163-188.
- Kalaycı, N. (2009). Yükseköğretim kurumlarında akademisyenlerin öğretim performansını değerlendirme sürecinde kullanılan yöntemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(60), 625-656.
- Kalaycı, N., Watty, K. and Hayırsever, F. (2012). Perceptions of quality in higher education: a comparative study of Turkish and Australian business academics. *Quality in Higher Education*, 18(2), 149-167.
- Kalof, L., Dan, A. and Dietz, T. (2008). *Essentials of Social Research*. England: Open University Press.
- Karaboğa, K. (2018). *Yükseköğretimde Kalite Çalışmalarına Sistemsel Arayışlar*. <https://www.setav.org/analiz-yuksekogretimde-kalite-calismalarina-sistemsel-arayislar/> adresinden erişilmiştir.
- Karakaya, A., Kılıç, İ. ve Uçar, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin öğretim kalitesi algısı üzerine bir araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı 2, 40-55.
- Karakuş, B. (2013). Üniversite yabancı dil hazırlık sınıflarında uygulanan modüler sistemdeki ölçme ve değerlendirme. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 15-22.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi – Kavramlar, İlkeler, Teknikler* (6. Baskı). Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

- Kasap, S. (2019). Lisansüstü eğitimde yabancı dil yeterliliğinin yeri. İçinde F. Tanhan (Ed.), *Lisansüstü Eğitim Üzerine Düşünceler*. Ankara: Pegem Akademi, 156-165.
- Keeney, S. (2010). The Delphi technique. In K. Gerrish and A. Lacey (Eds.). *The Research Process in Nursing*. London: Wiley-Blackwell, 227–236.
- Keeney, S., Hasson, F. and McKenna, H. (2001). A critical review of the Delphi technique as a research methodology for nursing. *International Journal of Nursing Studies*, 38 (2), 195-200.
- Keeney, S., Hasson, F. and McKenna, H. (2011). *The Delphi Technique in Nursing and Health Research*. Oxford, Wiley Blackwell.
- Kemenade, E. V. and Hardjono, T. W. (2010). A critique of the use of self-evaluation in a compulsory accreditation system. *Quality in Higher Education*, 16 (3), 257-268.
- Keser, A. D. (2018). *An Investigation On The Exit Criteria Of English Language Preparatory Programs Of Turkish Universities: A Delphi Method Analysis*. Unpublished doctoral thesis. Anadolu University, Department of Educational Sciences, Eskişehir.
- Khojah, A. and Shousha, A. (2020). Academic accreditation process of English language institute: challenges and rewards. *Higher Education Studies*, 10(2), 176-188.
- Kılıç, M. (2010). Stratejik yönetim sürecinde değerler, vizyon ve misyon kavramları arasındaki ilişki. *Sosyoekonomi*, 13(13), 81-97.
- Kıngır, S. (2010). *Toplam Kalite Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kırkgöz, Y. (2019). Investigating the growth of English-medium higher education in Turkey and the Middle East Region. In D. Staub (Ed.), *Quality Assurance and Accreditation in Foreign Language Education: Global Issues, Models, and Best Practices from the Middle East and Turkey*. Switzerland: Springer, 9-19.
- Kis, V. (2005). *Quality Assurance in Tertiary Education: Current Practices in OECD Countries and a Literature Review on Potential Effects*. France: OECD Thematic Review of Tertiary Education.
- Kısakürek, M. A. (1983). Eğitim programlarının hazırlanması ve geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi - Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 217-244.
- Knight, J. (2007). Cross-border higher education: Issues and implications for quality assurance and accreditation, In *GUNI Series on the Social Commitment of Universities 2: Higher Education in the World 2007, Accreditation for Quality Assurance – What is at stake?* New York: Palgrave/MacMillan, 134-146.

- Koçdar, S. (2011). *Uzman Görüşlerine Göre Türkiye’de Uzaktan Eğitim Programlarının Akreditasyonu*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Koçdar, S. ve Kapar, N. (2017). Türkiye’de açık ve uzaktan öğrenme programlarının akreditasyonu: uygulamalar, sorunlar ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 494-503.
- Kohler, J. (2003). Quality assurance, accreditation, and recognition of qualifications as regulatory mechanisms in the European higher education area. *Higher Education in Europe*, 28(3), 317-330.
- Korkmaz, H. E. ve Erden, M. (2014). A Delphi study: The characteristics of democratic schools. *The Journal of Educational Research*, 107 (5), 365-373.
- Korstjens, I. and Moser, A. (2018). Series: Practical guidance to qualitative research. Part 4: Trustworthiness and publishing. *European Journal of General Practice*, 24(1), 120-124.
- Kotarska, L. (2019). Accreditation: A commodity or a quest for quality? In D. Staub (Ed.), *Quality Assurance and Accreditation in Foreign Language Education: Global Issues, Models, and Best Practices from the Middle East and Turkey*. Switzerland: Springer, 55-71.
- Köksoy, M. (1998). *Yükseköğretimde Kalite ve Türk Öğretimi İçin Öneriler*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.
- Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 336-353.
- Kratwohl, D. R. (1993). *Methods of Educational and Social Science Research: An Integrated Approach*. New York: Longman.
- Krsmanović, I.M. and Petrović, V.M. (2009). Factors affecting quality in teaching English (as a second language). 6th Research/Expert Conference “Quality 2009”. June 4th-7th. Neum, Bosnia and Herzegovina.
- Kulshrestha, A. K. and Pandey, K. (2013). Teachers training and professional competencies. *Voice of Research*, 1(4), 29-33.
- Küçük, O. (2012). *Kalite İyileştirmede Adım Adım Kıyaslama (Benchmarking)*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Languages Canada. (2020). Languages Canada’s Quality Assurance Framework. <https://www.languagescanada.ca/en/quality-assurance> adresinden erişilmiştir.
- Leef, C. (2003). Accreditation is no guarantee of academic quality. *Chronicle of Higher Education*, 49(30), 1-17.

- Lei, M. and Lomax, R. G. (2005). The effect of varying degrees of nonnormality in structural equation modeling. *Structural Equation Modeling*, 12(1), 1-27.
- Lewis, R. (2009). Quality assurance in higher education – Its global future. In *Higher education to 2030, Volume 2, Globalisation*. OECD Report.
- Liamputtong, P. (2013). *Qualitative Research Methods* (4th edition.). South Melbourne: Oxford University Press.
- Linstone, H. A., and Tomlin, M. (1975). *The Delphi Method: Techniques And Applications*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Linstone, H. A. and Turoff, M. (2002). *The Delphi Method: Techniques and Applications*. <https://web.njit.edu/~turoff/pubs/delphibook/delphibook.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Lo, W. Y. W. (2014). *University Rankings: Implications for Higher Education in Taiwan*. Springer: Singapore.
- MACTE (Montessori Accreditation Council for Teacher). (2016). *Guide to Accreditation*. <http://www.macte.org/wp-content/uploads/2015/02/2016-MACTE-Guide-to-Accreditation.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Mahiroğlu, A. ve Buluç, B. (1999). Eğitimde toplam kalite yönetimi ve kalite yönetiminin araçları. *Politeknik Dergisi*, 2(1), 53-61.
- Mannix, T. (2011). Using the Delphi technique to develop standards for neonatal intensive care nursing education. *Neonatal, Paediatric And Child Health Nursing*, 14(3), 26-37.
- Manuel for Institutional Self Evaluation. (2015). *A Publication of the Accrediting Commission for Community and Junior Colleges*. https://accjc.org/wp-content/uploads/Manual_for_Institutional_Self-Evaluation_Oct_2015_Revised_Edition.pdf adresinden erişilmiştir.
- Martin, M. (2008). Policy rationales and organizational and methodological options in accreditation: findings from an IIEP research project. In G. Hernes and M. Martin (Eds.), *Accreditation and the Global Higher Education Market*. Paris: International Institute for Educational Planning, 28-55.
- Mateva, G. (2007). Assessment and evaluation of quality. In *QualiTraining: A Training Guide for Quality Assurance in Language Education*. European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing.
- Matthews, W. E. (1993). The missing element in higher education. *Journal for Quality & Participation*, 16 (1), 102 - 108.

- McCurdy, C. (1976). Development of a Computer-Assisted Instruction (CAI) program on the Delphi technique. *Conference of the National Association of Users of Computer Applications to Learning*. 28-30 October. Portland, Oregon.
- McKenna, H. P. (1994). The Delphi technique: a worthwhile research approach for nursing? *Journal of advanced nursing*, 19(6), 1221-1225.
- McKnight, J., Edwards, N., Pickard, L., Underwood, J., Voorberg, N. and Woodcox, V. (1991). The Delphi approach to strategic planning. *Nursing Management*, 22(4), 55-57.
- McNabb, D. E. (2015). *Research Methods For Political Science: Quantitative And Qualitative Methods*. London: Routledge.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2012). *Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. Ankara.
- Mecek, M. ve Doğan, H. (2014). Müdür yardımcıları ve yüksekokul sekreteri arasındaki ast-üst ilişkisi örneği esasında meslek yüksekokullarında yaşanan görev ve yetki uyumsuzlukları ve çözüm önerileri. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22(1), 27-57.
- Meraler, S. ve Adıgüzel, A. (2012). Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 123-144 .
- Mertens, D. M. (2010). *Research and Evaluation in Education and Psychology : Integrating Diversity with Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods*. California: SAGE Publications.
- Mızıkacı, F. (2003). Quality Systems and Accreditation in Higher Education: An Overview of Turkish Higher Education. *Quality in Higher Education*, 9(1), 95-106.
- Middlehurst, R. and Woodhouse, D. (1995) Coherent systems for external quality assurance. *Quality in Higher Education*, 1(3), 257-268.
- Morgan, D. L. and Morgan, R. K. (2008). *Single-Case Research Methods For The Behavioral And Health Sciences*. London: SAGE Publications.
- Mullen, P. M. (2003). Delphi: myths and reality. *Journal of Health Organization and Management*, 17(1), 37-52.
- Muresan, L. (2007). Systems, processes and instruments for quality management. In *QualiTraining: A Training Guide for Quality Assurance in Language Education*. European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing.

- Murphy, M. K., Sanderson, C. F. B., Black, N. A., Askham, J., Lamping, D. L., Marteau, T., McKee, C. M. (1998). Consensus development methods, and their use in clinical guideline development. *Health Technology Assessment*, 2(3), 5-83.
- Murry, J. W. and Hammnos, J. O. (1995). Delphi: a versatile methodology for conducting qualitative research. *Review of Higher Education*, 18(4), 423–436.
- NAFSA (Association of International Educators). (2019). <https://www.nafsa.org/professional-resources/browse-by-interest/accreditation-requirement-becomes-law-intensive-language-training-programs-who-enroll-f-1-students> adresinden erişilmiştir.
- Nauffal, D. I. (2012). Assessment of student engagement: An analysis of trends. *Tertiary Education and Management*, 18(2), 171 – 191.
- NBN (The Bureau for Standardisation). (2020). <https://www.nbn.be/en/participate-standards-development/proposal-publication-how-are-standards-created> adresinden 22.08.2019 tarihinde alınmıştır.
- NEAS (National ELICOS Accreditation Scheme). (2020). NEAS Quality Assurance Framework. <https://neas.org.au/wp-content/uploads/2019/09/QA-Final-Print-Version-April-2019.pdf> adresinden erişilmiştir.
- NBPTS (The National Board for Professional Teaching Standard). (2020). <https://www.nbpts.org/standards-five-core-propositions/> adresinden erişilmiştir.
- NEASC (The New England Association of Schools and Colleges). (2009). <https://neasc.org/> adresinden erişilmiştir.
- Neuman, L. W. (2014). *Social Research Methods: Qualitative And Quantitative Approaches*. Essex: Pearson Education Limited.
- Neuman, W. L. and Robson, K. (2014). *Basics Of Social Research*. Toronto: Pearson Canada.
- Newton, J. (2000). Feeding the beast or improving quality?: Academics' perceptions of quality assurance and quality monitoring. *Quality in Higher Education*, 6(2), 153-163.
- Newton, J. (2002). Views from below: Academics coping with quality. *Quality in Higher Education*, 8 (1), 39–63.
- Nguyen, H. C. and Ta, T. T. H. (2018). Exploring impact of accreditation on higher education in developing countries: a Vietnamese view. *Tertiary Education and Management*, 24, 154-167.
- NISO (National Information Standards Organization). (2020). <https://www.niso.org/creating-niso-standards> adresinden erişilmiştir.

- NISO (National Information Standards Organization). (2009). Creating NISO standards. <http://www.niso.org/creating/index.html>_adresinden erişilmiştir.
- Nunan, D. (1988). *Syllabus Design*. Cambridge: CUP.
- Nworie, J. (2011). Using the Delphi technique in educational technology research. *TechTrends*, 55 (5), 24-30.
- Nye, B., Konstantopoulos, S. and Hedges, L. (2004). How large are teacher effects? *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 26(3), 237-257.
- Ochwo, P. (2013). *Pupil, Teacher, And School Factors That Influence Student Achievement On The Primary Leaving Examination in Uganda: Measure Development And Multilevel Modeling*. Unpublished doctoral thesis. Kent State University, Kent, Ohio, U.S.
- OECD. (2005). *Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers*. Paris: OECD.
- Oğuzkan, T. (1977). *Educational Systems: An Introduction to Structures and Functions Reference To Turkey*. İstanbul: Boğaziçi University Publications.
- Ok, A. (1991). *The Determination of Admission Standards For Teacher Training Programs: A Delphi Study*. Unpublished doctoral thesis. Middle East Technical University, The Graduate School of Social Science, Ankara.
- Okoli, C. and Pawlowski, S. D. (2004). The Delphi method as a research tool: an example, design considerations and applications. *Information & Management*, 42(1), 15-29.
- Olsen, J. P. and Maassen, Peter. (2007). European debates on the knowledge institution: the modernization of the university at the European level. In P. Maassen and J. P. Olsen (Eds), *University Dynamics And European Integration*. Dordrecht: Springer, 3-22.
- Oliva, P.F. (1997). *Developing the curriculum*. New York: PearsonAllynand Bacon.
- Ono, R. and Wedemeyer, D. J. (1994). Assessing the validity of the Delphi technique. *Futures*, 26 (3), 289-304.
- Open Group. (2020). <https://www.opengroup.org/standardsprocess/standards-dev.html#3.2> adresinden 21.08.2019 tarihinde alınmıştır.
- Özak, H., Vural, M. ve Avcioğlu, H. (2008). Rehberlik ve araştırma merkezi müdürlerinin gönderme tanılama yerleştirme izleme ve değerlendirmeye ilişkin görüş ve önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 189-206.

- Özer, M., Gür, B. S. ve Küçükcan, T. (2010). *Yükseköğretimde Kalite Güvencesi*. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları (SETA) Vakfı.
- Özçelik, Y. (2018). *Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Bölümü Öğrencilerinin Yükseköğretimde Hizmet Kalitesi ve Üniversiteye Güven Algıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Özdamar, K. (2013). *Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi-1* (9. Baskı). Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Özdemir, S. (1995). Eğitimde verimlilik ve toplam kalite yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 377-388.
- Özden, Y. (2005). *Eğitimde Dönüşüm: Eğitimde Yeni Değerler* (6. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Özer, N. (2014). Sınıfın fiziksel ortamı ve yönetimi. İçinde T. Argon ve Ş. Sezgin Nartgün (Ed.), *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Maya Akademi, 51-84.
- Özerbaş, M. A. (2005). Eğitim teknolojisi öğelerinin sistem kuramları açısından değerlendirilmesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 252-268.
- Pacheco, E. R., Fernández-Ramírez, B. and Andrés, P. (2009). Quality criteria for self-evaluation in higher education. *Journal of Multidisciplinary Evaluation*, 6, 16-31.
- Palomares, F. M. G. (2014). Involving students in quality assurance. *University World News*. <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20140210155738832> adresinden erişilmiştir.
- Patton, M. Q. (1999). Enhancing the quality and credibility of qualitative analysis. *Health Services Research*, 34(5), 1189-1208.
- Paykoç, F. ve Ok, A. (1990). Delphi tekniği ile Türk eğitim sistemindeki bazı problemlerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 75 (14), 14-21.
- Pearson. (2019). Pearson Assured Handbook. <https://qualifications.pearson.com/content/dam/pdf/pearson-assured/Pearson-Assured-Handbook-2019.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Pearson. (2020a). <https://www.pearson.com/about-us.html> adresinden erişilmiştir.
- Pearson. (2020b). <https://tr.pearson.com/tr/yuksek-ogrenim/yetkinlikler-gelisim/pearson-akreditasyonu.html> adresinden erişilmiştir.
- Peker, Ö. (1996). Eğitimde kalite ve akreditasyon. *Amme İdaresi Dergisi*, 29(4), 19-32.

- Penfield, G. (1975). *The Relative Efficacy of Varying Applications of Face to Face Interaction versus Delphi in Developing Consensus About Relative Priority Among Goals in Student Affairs*. Unpublished doctoral thesis. University of Cincinnati.
- Petersen, J. C. (1999). *Internationalizing Quality Assurance in Higher Education*. Washington: Council for Higher Education Accreditation (CHEA).
- Pfeiffer, J. (1968). *New Look at Education*. New York, Odyssey Press.
- Philips, B. Jr., Andeson, G. and Ridl, K. (2003). Establishing a women's health curriculum using the Delphi method. *Education for Health*, 16(2), 155-162.
- Phillips, J. K. and Abbott, M. (2011). *A Decade of Foreign Language Standards: Impact, Influence, and Future Directions*. Report of Grant Project # P017A080037, Title VII, International Research Studies, US Department of Education to the American Council on the Teaching of Foreign Languages.
- Plake, B. S. (2008). Standard setters: Stand up and take a stand! *Educational Measurement: Issues and Practice*, 27 (1), 3-9.
- Platin, B. E. (2011). MÜDEK akreditasyon ölçütleri: önemi ve en sık rastlanan yetersizlikler. *Mühendis ve Makine*. 52(621), 61-72.
- Posner, G. J. (2004). *Analyzing the Curriculum* (3rd edition). New York: McGraw-Hill.
- Powell, C. (2003). The Delphi technique: myths and realities. *Journal of Advanced Nursing*, 41(4), 376-382.
- Prasad, G. and Bhar, C. (2010). Accreditation system for technical education programmes in India: a critical review. *European Journal of Engineering Education*, 35 (2), 187-213.
- Provezis, S. (2010). *Regional Accreditation And Student Learning Outcomes: Mapping The Territory*. Occasional Paper 6. Urbana, IL: University of Illinois and Indiana University, National Institute for Learning Outcomes Assessment (NILOA).
- QAA (Quality Assurance Agency for Higher Education). (2009). *Integrated Quality and Enhancement Review: Student Engagement*. The Quality Assurance Agency for Higher Education: Gloucester.
- Quinn, P. (1986). *Utilization-Focused Evaluation*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Quist, D. (2000). *Primary Teaching Methods*. London: Macmillan.

- Raskin, M. S. (1994). The Delphi study in field instruction revisited: expert consensus on issues and research priorities. *Journal of Social Work Education*, 30(1), 75–89.
- Rauch, W. (1979). The decision Delphi. *Technological Forecasting and Social Change*, 15(3), 159-169.
- Rayens, M. K. and Hahn, E. J. (2000). Building consensus using the policy Delphi method. *Policy, Politics, & Nursing Practice*, 1(4), 308–315.
- Reid N. G. (1988). The Delphi technique, its contribution to the evaluation of professional practice. In R. Ellis (Ed.), *Professional Competence and Quality Assurance in the Caring Professions*. London: Chapman & Hall, 230-254.
- Richards, J. C. (2010). Competence and performance in language teaching. *RELC Journal*, 41(2), 101-122.
- Richardson, V. (1994). Standards and assessments: What is their educative potential? In M. Diez, V. Richardson and P. Pierson (Eds.), *Setting Standards and Educating Teachers*. Washington DC: American Association of Colleges for Teacher Education.
- Riggs, W. E. (1983). The Delphi technique: an experimental evaluation. *Technological Forecasting And Social Change*, 23(1), 89-94.
- Rippin, A., White, J. and Marsh, P. (1994). From quality assessment to quality enhancement: a framework. *Quality Assurance in Education*, 2(1), 13 – 20.
- Rivkin, S. G., Hanushek, E. A. and Kain, J. F. (2001). *Teachers, Schools, and Academic Achievement*. Amherst, MA: Amherst College.
- Rose, M. (2007). Quality and people. In *QualiTraining: A Training Guide for Quality Assurance in Language Education*. European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing.
- Rowe, G. and Wright, G. (2001). Expert opinions in forecasting: The role of the Delphi technique. In J. Scott Armstrong (Ed.), *Principles of forecasting: A handbook for researchers and practitioners*. USA: Kluwer Academic Publishers, 125-144.
- Sack, J. (1974). *A Test of the Applicability of the Delphi Method of Forecasting as an Aid to Planning in a Commercial Banking Institution*. Unpublished doctoral thesis. Arizona State University.
- Sackman, H. (1975). *Delphi Critique: Expert Opinion*. Lexington, MA: Lexington Books.
- Sak, E. (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Özel Öğretim Yöntemleri I ve II Dersinin Akademik Öğrenme Standartlarının Belirlenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

- Sakınç, S. (2006). *Avrupa Birliği Dersleri: Ekonomi, Politika, Teknoloji*. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- Salmi, J., Saroyan, A. (2007). League tables as policy instruments: the political economy of accountability in teartary education. In *GUNI Series on the Social Commitment of Universities 2: Higher Education in the World 2007, Accreditation for Quality Assurance – What is at stake?* New York: Palgrave/MacMillan, 79-95.
- Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. (2017, 1 Temmuz). *Resmi Gazete* (Sayı: 30111). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/07/20170701-21.htm> adresinden erişilmiştir.
- Sanyal, B. C. and Martin, M. (2007). Quality assurance and the role of accreditation: an overview. Higher education in the world. In A. G. Roca, J. Tres, B. C. Sanyal and F. López-Segrera (Eds.), *Accreditation for Quality Assurance: What's at Stake?* New York, Palgrave Macmillan, 3–17.
- Saraç, Y. (2015, 24 Temmuz). Yükseköğretim sisteminde yapısal değişim başlıyor. *Anadolu Ajansı*. https://www.aa.com.tr/tr/egitim/yuksekogretim-sisteminde-yapisal-degisim-basliyor/23223_adresinden erişilmiştir.
- Sarı, E. (2018). *A Study on The Implementation of An Accreditation Process Within A University Intensive Language Programme*. Unpublished master's thesis. Yeditepe University, Institute of Educational Sciences, İstanbul.
- Sarrico, C. S., Rosa, M. J., Teixeira, P. N. and Cardoso, M. F. (2010). Assessing quality and evaluating performance in higher education: Worlds apart or complementary views? *Minerva*, 48(1), 35-54.
- Sarp, N. (2014). *Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Saunders, V. M. (2007). *Does the Accreditation Process Affect Program Quality? A Qualitative Study of Perceptions of The Higher Education Accountability System on Learning*. Unpublished doctoral thesis. Temple University.
- Saylor, G., Alexander, W. M.,ve Lewis, A. J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Scheele, D. S. (2002). Reality construction as a product of delphi interaction. In H. A. Linstone and M. Turoff (Ed.), *The Delphi method: Techniques and applications*, 35-67.
- Schmidt, R. C. (1997). Managing Delphi surveys using non-parametric statistical techniques. *Decision Sciences*, 28(3), 763–774.

- Schuck, S., Gordon, S. and Buchanan, J. (2008). What are we missing here? Problematising wisdoms on teaching quality and professionalism in higher education. *Teaching in Higher education*, 13(5), 537-547.
- Schwarz, S. and Westerheijden, D. (2004). Accreditation in the framework of evaluation activities: a comparative study in the European Higher Education Area. In S.Schwarz, D. Westerheijden (Eds.), *Accreditation and evaluation in the European Higher Education Area*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 1-41.
- Seferoğlu, S. S. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Seidlhofer, B., Breiteneder, A. and Pitzl, M. L. (2006). English as a lingua franca in Europe: challenges for applied linguistics. *Annual Review of Applied Linguistics*, 26, 3-34.
- Senyshyn, R. (2002). *Cross-cultural Competencies in International Management Curricula: A Delphi Study Of Faculty Perspectives*. Unpublished doctoral thesis. University of Tennessee, Knoxville.
- Sevim, S. A. ve Yalçın, İ. (2006). An example of a brief orientation program: students' adaptation levels of and opinions about the program. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 39(2), 217-233.
- Sharkey, S. B. and Sharples A. Y. (2001). An approach to consensus building using the Delphi technique: developing a learning resource in mental health. *Nurse Education Today*, 21(5), 398-408.
- Skolnik, M. L. (2010). Quality assurance in higher education as a political process. *Higher Education Management and Policy*, 22(1), 1-20.
- Skulmoski, G. J., Hartman, F. T. and Krahn, J. (2007). The Delphi method for graduate research. *Journal of Information Technology Education*, 6, 1–21.
- Smidt, H. (2015). European quality assurance—A European higher education area success story [overview paper]. In A. Curaj, L. Matei, R. Pricopie, J. Salmi, and P. Scott (Eds.), *The European Higher Education Area: Between Critical Reflections and Future Policies*. London, UK: Springer Open, 625-637.
- Smith, K. S. and Simpson, R. D. (1995). Validating teaching competencies for faculty members in higher education: A national study using the Delphi method. *Innovative Higher Education*, 19(3), 223–234.
- Solodkova, I. M. , Grigorieva, E.V. and Ismagilova, L. R. (2018). Shaping the quality of second language learning: Students' perspective. *SHS Web of Conferences*. June 28th - July 1st. İstanbul, Turkey.

- Soran, H., Akkoyunlu, B. ve Kavak, Y. (2006). Yaşam boyu öğrenme becerileri ve eğitimcilerin eğitimi programı: Hacettepe Üniversitesi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(30), 201-210.
- Sönmez, V. (2015). *Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı* (18. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Srikanthan, G. and Dalrymple, J. (2003). Developing alternative perspectives for quality in higher education. *International Journal of Educational Management*, 17(3), 126-136.
- Staggers, N., Gassert, C. A. and Curran, C. A. (2002). Delphi study to determine informatics competencies for nurses at four levels of practice. *Nursing*, 51(6), 383-390.
- Staub, D. (2019). The increasing need for quality assurance and accreditation in foreign language education. In D. Staub (Ed.), *Quality Assurance and Accreditation in Foreign Language Education: Global Issues, Models, and Best Practices from the Middle East and Turkey*. Switzerland: Springer, 1-5.
- Stiggins, R. J. (1999). Evaluating classroom assessment training in teacher education programs. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 18(1), 23-27.
- Strauss, A. L. and Corbin, J. M. (1998). *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures And Techniques*. Newbury Park, California: Sage Publications.
- Sultan, M. H. (2014). *Evaluating EFL teachers' performance in accredited and non-accredited preparatory schools in the light of contemporary standards*. Unpublished master's thesis. Mansoura University, Faculty of Education, Egypt.
- Summers, D. C. S. (2009). *Quality Management: Creating And Sustaining Organizational Effectiveness*. Upper Saddle River: Pearson Education.
- Sung, D. (2009). Attractive quality attributes of English language teaching at two East Asian universities. *The Journal of Asia TEFL*, 6(4), 131-149.
- Süngü, H. ve Bayrakçı, M. (2010). Bolonya süreci sonrası yükseköğretimde akreditasyon çalışmaları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 895-912.
- Şahin, A. E. (2001). Eğitim araştırmalarında Delphi tekniği ve kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 215-220.
- Şen, N. (2012). *Dumlupınar Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü İsteğe Bağlı İngilizce hazırlık Programının Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Şimşek, M. (2000). *Sorularla Toplam Kalite Yönetimi ve Kalite Güvence Sistemleri*. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Şimşek, M. (2001). *Toplam Kalite Yönetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Şişman, M. (2002). *Öğretim Liderliği*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace&World.
- Tabancalı, E. (2007). Sınıf ortamının fiziksel özellikleri. İçinde H. Kıran (Ed.), *Etkili Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık, 61-80.
- Tam, M. (2001). Measuring quality and performance in higher education. *Quality in Higher Education*, 7(1), 47-54.
- Tavmergen, İ. P. (1999). *Eğitimde Kalite Geliştirme ve Kullanılan Araçlar. Kalkınmada Anahtar Verimlilik*. Ankara: MPM, 124.
- TDK (Türk Dil Kurumu). (2020). *Güncel Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Teddlie, C. and Tashakkori, A. (2009). *Foundations of Mixed Methods Research: Integrating Quantitative and Qualitative Approaches in the Social and Behavioral Sciences*. Thousand Oaks: Sage Publication.
- Telford, R. and Masson, R. (2005) The congruence of quality values in higher education. *Quality Assurance Education*, 13(2), 107-119.
- TEQSA (The Tertiary Education Quality and Standards Agency). (2020). <https://www.teqsa.gov.au/what-we-do> adresinden erişilmiştir.
- Thangaratinam, S. and Redman, C. W. (2005). The Delphi technique. *The Obstetrician & Gynaecologist*, 7(2), 120-125.
- Thompson, S. (2001). The authentic standards movement and its evil twin. *Phi Delta Kappan*, 82(5), 358-362.
- Thune, C. (1998) The European systems of quality assurance: dimensions of harmonisation and differentiation. *Higher Education Management*, 10(3), 9-25.
- Tilakasiri, K. K. (2015). Development of new frameworks, standards and principles via Delphi data collection method. *International Journal of Science and Research*, 4(9), 1189-1194.
- Trifts, J. (2012). The direct and indirect benefits and costs of AACSB accreditation. *SAM Advanced Management Journal*, 77(1), 20 – 27.

- TSE (Türk Standardları Enstitüsü). (2020).
<https://www.tse.org.tr/IcerikDetay?ID=2904&ParentID=9205> adresinden erişilmiştir.
- Turoff, M. and Hiltz, S. R. (2001). *Computer Based Delphi Processes*. London: Kingsley.
- Türk Eğitim Derneği. (2009). *Öğretmen Yeterlikleri Özet Rapor: Öğretmene Yatırım, Geleceğe Atılım*. Ankara: Adım Okan Yayıncılık.
- UCIEP (University and College Intensive English Programs). (2019).
<https://www.uciep.org/about.php> adresinden erişilmiştir.
- Uhl, N. P. (1983). Using the Delphi technique in institutional planning. *Using Research For Strategic Planning*, 37, 81-94.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2011). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- URAP (University Ranking by Academic Performance). 2020.
<https://newtr.urapcenter.org/Rankings/2019-2020/T%C3%BCm%20%C3%9Cniversitelerin%20Genel%20Puan%20Tablosu>
- Uysal, Ö. ve Kuzu, A. (2011). Çevrimiçi eğitimde kalite standartları: Amerika örnekleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 1(1), 49-74.
- Ülker, N. (2015). *Yabancı Dil Hazırlık Programlarının Akreditasyonunun Akademik Kaliteye Etkisi Üzerine Uluslararası Bir Araştırma*. Yayımlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- van Vught, F. A. and Westerheijden, D. F. (1994). Towards a general model of quality assessment in higher education. *Higher Education*, 28(3), 355-371.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler*. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Vernon, W. (2009). The Delphi Technique: A Review. *International Journal of Therapy and Rehabilitation*, 16 (2), 69-76.
- Vogt, W. P., Gardner, D. C. and Haeffele, L. M. (2012). *When To Use What Research Design*. New York: Guilford Press.
- Volkwein, J. F. (2010). The assessment context: accreditation, accountability and performance. *New Directions for Institutional Research*, Special Issue, 3-12.
- Von der Gratch, H. A. (2012). Consensus measurement in Delphi studies: Review and implications for future quality assurance. *Technological Forecasting & Social Change*, 79, 1525–1536.

- Vroeijenstijn, A. I. (1995) Improvement and accountability: navigating between Scylla and Charybdis: guide for external quality assessment in higher education. *Higher Education Policy Series*, 30. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Waite, L. (2004). *Implementing Student Learning Outcomes: The Link To Accreditation in California Community Colleges*. Unpublished doctoral thesis. University of San Diego.
- Walliman, N. (2006). *Social Research Methods*. London: SAGE Publications.
- Warner, L. A. (2014). *Using the Delphi Technique to Achieve Consensus: A Tool for Guiding Extension Programs*. Gainesville FL: University of Florida.
- Weidner, T. G. and Henning, J. M. (2004). Development of standards and criteria for the selection, training, and evaluation of athletic training approved clinical instructors. *Journal of Athletic Training*, 39(4), 335–343.
- Wergin, J. F. (2005). Higher education: Waking up to the importance of accreditation. *Change*, 37(3), 35-41.
- Westerheijden, D. F. (2001). Ex oriente lux? National and multiple accreditations in Europe after the fall of the wall and after Bologna. *Quality in Higher Education*, 7(1), 65–75.
- White E. (1991) *The Future of Psychiatric Nursing by the Year 2000: a Delphi study*. Manchester: University of Manchester, Department of Nursing.
- Wiersma, W. and Jurs, S. G. (2005). *Research Methods in Education: An Introduction* (8th ed.). London: Pearson Education.
- Wiles, J. (2009). *Leading Curriculum Development*. California: Crown Press.
- Williams, P. L. and Webb, C. (1994). The Delphi Tecnique: A methodological discussion, *Journal of Advanced Nursing*, 19(1), 180-186.
- Wicklein, R. C. (1993). Identifying critical issues and problems in technology education using a modified-Delphi technique. *Journal of Technology Education*, 5 (1), 54-71.
- Wood, A. L. (2006). Demystifying accreditation: action plans for a national or regional accreditation. *Innovative Higher Education*, 31(1), 43-62.
- Woodhouse, D. (1999) Quality and quality assurance. In *Quality and Internationalisation in Higher Education*. A report for OECD-Institutional Management in Higher Education.
- Worthen, B. R. and Sanders, J. R. (1987). *Educational Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines*. New York: Longman.

- Worthen, B. R., Sanders, J. R. and Fitzpatrick, J. L. (1997). *Program Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines*. New York: Longman.
- Worthen, H. and Berry, J. (2002). Bargaining for quality in higher education: a case study from the city colleges of Chicago. *Labor Studies Journal*, 27(1), 1-23.
- Yakar, H. (2019). *Ortaokul Düzeyinde İklim Okuryazarlığı Yeterliklerinin Delphi Tekniğiyle Belirlenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yalçın, H. (2018). *Üniversite Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinliklere Katılımları İle Yabancı Dil Öğrenmeye Güdülenmeleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yalçın, Y. (2012). *Türkiye'de Uzaktan Eğitim Programları İçin Akreditasyon Standartlarının Delphi Tekniğiyle Belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Yalçinkaya, M. (1997). Akreditasyon ve yükseköğretim kurumlarının değerlendirilmesi. *Standard: Teknik ve Ekonomik Dergi*, 36 (426), 94-98.
- Yanpar-Yelken, T., Çelikkaleli, Ö. ve Çapri, B. (2007). Eğitim fakültesi kalite standartlarının belirlenmesine yönelik öğretmen aday görüşleri (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 191-215.
- Yeşilyaprak, B. (2005). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yeung, D. (2002). Toward an effective quality assurance model Of Web-based learning: The perspective of academic staff. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 4(2), 1-17.
- Yıldırım, H. (2002). Toplam kalite yönetimin temel kavramları. *Marmara Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(5), 191-202.
- Yıldırım, G. (2016). *Vatandaşlık Yeterlikleri Bağlamında Ortaokul Ekonomi Okuryazarlığı Standartlarının Belirlenmesi ve Öğretim Programlarındaki Yerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, A. (2018). *Fen Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarında Kalite Standartlarının Belirlenmesi: Ölçek Geliştirme ve Uygulama Çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kastamonu.
- Yorke, M. (1999). Assuring quality and standards in globalised higher education. *Quality Assurance in Education*, 7(1), 14-24.

YÖDEK (Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu). (2007). *Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Rehberi*. <http://www.yodek.org.tr/?page=download> adresinden erişilmiştir.

Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği. (2015, 23 Temmuz). *Resmi Gazete*. (Sayı:29423) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150723-3.htm> adresinden erişilmiştir.

Yüksel, İ. (2010). *Türkiye İçin Program Değerlendirme Standartları Oluşturma Çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

YÖK (Yükseköğretim Kurulu). (1999). *Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Yetiştirme Programlarının Geliştirilmesine Yön Veren Temel İlkeler*. Ankara: YÖK Yayınları.

YÖK (Yükseköğretim Kurulu). (2007). *Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi*. Yayın No:2007-1. Ankara: Meteksan A.Ş.

YÖK (Yükseköğretim Kurulu). (2020). <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

YÖKAK (Yükseköğretim Kalite Kurulu). (2020a). <https://yokak.gov.tr/akreditasyon-kuruluslari/tescil-suresi-devam-edenler> adresinden erişilmiştir.

YÖKAK (Yükseköğretim Kalite Kurulu). (2020b). <https://yokak.gov.tr/degerlendirme-sureci/ingilizce-hazirlik-okullari-degerlendirme-pilot-programi> adresinden erişilmiştir.

YÖK/Dünya Bankası. (1999). *Türkiye'de öğretmen eğitiminde akreditasyon ve standartlar. YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitim'i Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*. Ankara: YÖK Yayınları.

Yung-Chi Hou, A. (2011). Quality assurance at a distance: international accreditation in Taiwan higher education. *Higher Education*, 61(2), 179-191.

Yustika, R. I., Diem, C. D. and Petrus, I. (2019). School accreditation, teachers' competence, and students' English performance in South Sumatra. *Lingua-Jurnal Bahasa & Sastra*, 19(2), 137-151.

Yüksel, M. ve Hayırsever, F. (2019). Lise öğrencilerinin okula yönelik algılarının ve öğrenim gördükleri okullarına ilişkin duygularının belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(2), 401-434.

Zeliff, N. D. and Heldenbrand, S. S. (1993). What has being done in the international business curriculum? *Business Education Forum*, 48(1), 23-25.

Zou, Y., Du, X. and Rasmussen, P. (2012). Quality of higher education: Organisational or educational? A content analysis of Chinese university self-evaluation reports. *Quality in Higher Education*, 18(2), 169-184.

7. EKLER

- EK-1:** YDY Kalite Standartları Önerisi Taslak İfadeler ve Kaynaklar
- EK-2:** YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi
- EK-3:** YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 Anketi
- EK-4:** YDY Kalite Standartları (Nihai)
- EK-5:** YDY Kalite Standartlarının Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi İçin Adapte Edilmiş Versiyonları
- EK-6:** YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketi
- EK-7:** YDY Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketi
- EK-8:** YDY Akreditasyon Model Önerisi Taslak İfadeler ve Kaynaklar
- EK-9:** YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi
- EK-10:** YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-2 Anketi
- EK-11:** YDY Akreditasyon Model Önerisi (Nihai)
- EK-12:** Etik Kurul Kararı
- EK-13:** Çevrimiçi (Online) Anketlere Ait Ekran Görüntüsü Kesitleri

EK-1: YDY Kalite Standartları Önerisi Taslak İfadeler ve Kaynaklar

1- KURUMSAL YAPILANMA VE YÖNETİM

1	YDY'nin faaliyetlerini, prensiplerini ve amacını belirleyen açık ve anlaşılır kurumsal misyonu ve vizyonu vardır. Bunlar tüm akademik ve idari personelle, öğrencilerle, aday öğrencilerle ve halkın geneliyle paylaşılır, düzenli aralıklarla gözden geçirilir.	DEDAK, CEA, EQUALS, BAC
2	YDY, dil öğretiminin etkili bir şekilde yürütülmesini ve hedeflere ulaşmasını sağlayan şeffaf bir yönetsel yapıya sahiptir.	CEA, DEDAK, YÖKAK, NEAS, LC A-UK, ABLs, ELICOS, ACELS, PEARSON, EQUALS, BAC
3	YDY'de eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, tanıtım ve pazarlama, gizlilik, güvenlik ve telif hakkı gibi konularda kurum yönergesindeki esas ve usuller tüm paydaşlara duyurulur ve bunlar düzenli olarak gözden geçirilir.	EQUALS, ELICOS, CEA, LC, CEA, DEDAK, BAC
4	YDY'de tüm süreçlerde ve uygulamalarda kanunlara ve kurum yönergesine uygun işlemler yürütülür. Bunlara ilişkin belgeler güvenli ve ulaşılabilir bir konumda, etik ve yasalar çerçevesinde eksiksiz olarak arşivlenir.	EQUALS, ELICOS, CEA, DEDAK
5	YDY'de iş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışanlara ve öğrencilere karşı yükümlülükler yerine getirilir.	EQUALS, NEAS, ABLs, ACELS
6	YDY'de, fakülteler ve üniversite yönetimi arasında iletişim ve işbirliğini sağlayan sistemler vardır.	YÖKAK
7	YDY'nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır.	LC, A-UK, ABLs
8	YDY'de tüm çalışanlar arasında bilgi alış-verişinde bulunmak ve görüş paylaşmak için çeşitli ve etkili iletişim kanalları vardır.	CEA, ABLs, ACELS, PEARSON, EQUALS, BAC
9	YDY'ye ilişkin güncel ve net bilgiler tüm paydaşların erişimine açıktır.	NEAS, LC

2- PERSONEL YÖNETİMİ

1	YDY'deki tüm çalışanlar (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) kendilerine verilen görev ve sorumlulukların gerektirdiği eğitim, tecrübe ve yetkinliğe sahip donanımlı bireylerdir.	NEAS, CEA, DEDAK, EQUALS, LC, A-UK, ABLs, ACELS, PEARSON, BAC
2	YDY'de yabancı dil eğitiminin etkili olarak yürütülmesini sağlayacak sayıda yönetici, öğretim elemanı ve idarî personel vardır.	A-UK, ACELS, PEARSON, BAC
3	YDY'de tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) mesleki gelişimine dair yazılı usul ve esasları açıkça tanımlanmıştır. Ayrıca, tüm çalışanların mesleki gelişimleri sürekli olarak teşvik edilir, desteklenir ve bu yönde faaliyetler düzenlenir.	CEA, DEDAK, EQUALS, YÖKAK, NEAS, LC, A-UK, ABLs, ELICOS, ACELS, BAC

4	YDY'deki tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlara dair işleyişler kendileriyle yazılı olarak paylaşılır.	CEA, DEDAK, NEAS, LC, PEARSON, EQUALS
5	YDY'de tüm çalışanlara (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) düzenli olarak adil ve şeffaf (değerlendirme kriterlerinin ve sürecin kendileriyle paylaşıldığı) bir performans değerlendirme sistemi uygulanır, istenilen düzeyde olmayan sonuçlar için gerekli önlemler alınır.	CEA, DEDAK, YÖKAK, NEAS, LC, A-UK, ABLs, ACELS, EQUALS, BAC
6	YDY'nin yeni personel istihdamı konusunda başvuru ve işe alma koşulları ve süreçleri yönetmeliğe uygun biçimde yazılı olarak belirlenmiştir ve bunlar takip edilir.	YÖKAK, LC, ACELS, PEARSON, BAC
7	YDY'de yeni personel istihdamında yasal çerçeve kapsamında, programın ihtiyaçlarını da göz önünde bulunduran etkili bir sistem işletilmektedir.	NEAS, PEARSON
8	YDY'de programı ve programdaki işleyişleri tanıtmak; programın yürütülmesinde kaliteyi ve tutarlılığı sağlamak amacıyla yeni çalışanlar için oryantasyon düzenlenir ve mesleki danışmanlık sağlanır.	YÖKAK, NEAS, LC, A-UK, ABLs, ELICOS, ACELS, PEARSON, BAC
9	YDY'de farklı seviyedeki sınıfların ders dağılımlarında; öğretim elemanlarının eğitimi ve tecrübesi göz önünde bulundurulur.	NEAS, A-UK, BAC
10	YDY'de belli bir alanda yapılan ek görevlendirmelerde öğretim elemanlarının yetkinlikleri dikkate alınır ve öğretim elemanlarına ilgili alanda eğitim alma imkânı sağlanır.	YÖKAK, PEARSON
11	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine veya yapılamayan derslerin telafisine yönelik yazılı düzenlemeler vardır.	A-UK, ABLs, BAC
12	YDY'de öğretim elemanları öğrettikleri dilde ana diline yakın bir seviyede üstün yeterliğe sahiptir.	CEA, LC, BAC
13	YDY'de öğretim elemanları, öğrenme kazanımları ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretme stratejileri plânlar, geliştirir ve kullanır.	NEAS, ELICOS, ACELS, BAC

3- ÖĞRETİM PROGRAMI ve UYGULAMA SÜRECİ

1	Öğretim programı, YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygundur.	DEDAK, CEA, A-UK
2	Öğretim programının tasarlanmasında; dil öğretimi alanındaki güncel bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojilerindeki gelişmeler ve yeni öğretim yöntem ve teknikleri dikkate alınır.	NEAS, YÖKAK, LC
3	Öğretim programının yetkin kişilerin görüşleri doğrultusunda, müzakere ederek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir.	PEARSON

4	Öğretim programı ve uygulamalar çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (ihtiyaç analizi, öğrenci/öğretim elemanı ve diğer paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere erişimi) sürekli değerlendirilir ve iyileştirilir. Bu tür bilgiler içeren belgeler düzenli olarak arşivlenir.	DEDAK, CEA, YÖKAK, NEAS, LC, A-UK, PEARSON, ABLs, NEAS, ELICOS, BAC
5	Öğretim programının, içerik ve eğitim durumları öğelerinin -hedeflere ulaşmak için farklı öğrenme stillerine sahip öğrencileri dikkate alarak- çeşitli ve etkili olmasını sağlayan sistemler işletilmektedir.	CEA, DEDAK, EQUALS, YÖKAK, NEAS, A-UK, ABLs, ELICOS
6	Öğrenme materyalleri programdaki farklı seviyelere, verilen derslerin amacına ve ders saatine uygundur.	A-UK
7	Derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için, öğretim programında öğretim yöntem ve teknikleri açıkça ifade edilmiştir ve sınıf içinde uygulanması mümkündür.	YÖKAK, NEAS, EQUALS,
8	Öğretim programı, yabancı dil öğrenimdeki dört temel beceriyi (okuma-yazma, dinleme-konuşma) dengeli bir şekilde kapsamaktadır.	LC
9	Öğretim programı; çeşitli ders dışı ek öğrenme kaynakları (farklı ihtiyaçlara ve öğrenme stillerine uygun, belli aralıklarla güncellenen, öğrencilerin kolaylıkla ulaşabileceği veya YDY’de bulunan) öneri listesi içerir.	NEAS, ABLs
10	Öğretim programı, öğrencilerin sınıf dışında da öğrenmelerine katkı sağlayacak ödevler / etkinlikler içerir.	ABLs
11	Öğretim programı öğrenci katılımı ve olumlu öğrenme ortamı sağlayacak şekilde öğrenci merkezlidir.	NEAS, A-UK, BAC
12	Öğretim programı, programı başarıyla tamamlamayı sağlayacak şekilde, birbirini takip eden ve CEFR’ı temel alan yeterlilik düzeylerine (seviyelere) uygun bir şekilde tasarlanmıştır.	EQUALS, LC, BAC
13	Öğretim programı; hem seviyelere ayrılan ders saati sayısı hem de toplam ders saati sayısı ve tasarımı bakımından, öğrencilerin program süresince gelişim göstererek tamamladıkları farklı seviyelere ait öğrenme kazanımlarına ulaşması için uygundur.	CEA, DEDAK, A-UK
14	Öğrenci seviyesine ve derslere göre uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.	ABLs

4- ÖLÇME - DEĞERLENDİRME

1	YDY’nin açıkça tanımlanmış ve programın genelinde tutarlılığı sağlayan bir ölçme-değerlendirme sistemi vardır ve gereğince uygulanmaktadır.	PEARSON
2	YDY’de uygun ölçme yöntemlerinin ve araçlarının geliştirilmesini, ve bunların geçerliğini, güvenilirliğini sağlayan düzenlemeler vardır. Bu konuda belirli sorumlu öğretim elemanları vardır.	YÖKAK, ACELS, PEARSON, EQUALS

3	Öğrenciler, tanıma ve yerleştirmeye yönelik ölçme-değerlendirme süreci sonrasında; yabancı dil seviyelerine, öğrenme hedeflerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun sınıflara yerleştirilir.	CEA, DEDAK, NEAS, EQUALS, LC, A-UK, ABLs, ACELS, PEARSON, BAC
4	Ölçme-değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin gelişimine katkı sunmasını sağlayan düzenlemeler vardır. Öğrencilere ölçme-değerlendirme araçlarının sonuçlarına ilişkin çeşitli bilgilendirmeler yapılır, öğrencilerin kendi performansları ile ilgili düzenli değerlendirme ve geri bildirim sağlanır.	CEA, DEDAK, EQUALS, YÖKAK, NEAS, LC, ELICOS, ACELS, BAC
5	Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır. Öğrenci performansına göre, öğrencilere etkili öğrenme için ihtiyaç duydukları destek veya değişiklik yapma imkânı sağlanır.	NEAS, LC, A-UK, ACELS, BAC
6	Öğrencilerin dersleri tamamladığı seviyedeki öğrenme kazanımlarını ve bir sonraki seviyeye geçmeye hazır olup olmadıklarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir ölçme-değerlendirme süreçleri işletilir.	CEA, DEDAK, BAC
7	Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.	CEA, DEDAK, EQUALS, A-UK, ABLs, ELICOS, ACELS

5- ÖĞRENCİ HİZMETLERİ

1	YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde anlaşılır, net, güncel ve doğru bilgiler sunulur.	CEA, EQUALS, NEAS, LC, A-UK, ABLs, ACELS, PEARSON, BAC
2	Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin bilgi edinme taleplerini iletebileceği ve bu talebin karşılanacağı bir iletişim sistemi mevcuttur.	LC, BAC
3	Öğrencilerin YDY'ye başvuru, kabul edilme, kaydedilme ve programdan ayrılma (kayıt sildirme) şartları ve işlemleri açık, adil ve şeffaftır.	EAQUALS, NEAS, ACELS, PEARSON, BAC
4	Yeni öğrencilere; katıldıkları programa ilişkin tüm unsurlar, işleyiş ve kuralların net ve doğru ve şekilde paylaşıldığı bir oryantasyon programı düzenlenir.	CEA, DEDAK, EQUALS, NEAS, LC, A-UK, ACELS, PEARSON, BAC
5	Öğrencilerin üniversite ve şehirle ilgili ihtiyaç duyabilecekleri konularda bilgilendirme sağlanır.	NEAS, LC, A-UK, BAC
6	Öğrenciler için öğrenmelerine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel faaliyetler düzenlenir ve bunlara katılmaları sağlanır.	DEDAK, CEA, NEAS, LC, ACELS, EQUALS, BAC
7	Öğrencilere alanında yetkin kişilerce akademik (öğrenmelerine katkı sağlayacak ders-içi ve ders-dışı stratejiler, kariyer danışmanlığı) ve bireysel danışmanlık hizmeti sağlanır.	CEA, DEDAK, EQUALS, NEAS, LC, ELICOS, ACELS, BAC

8	Öğrencilerin öğrenmelerini arttırmak için öğrenci özerkliği, kendi kendine öğrenme ve meta-öğrenme (öğrenmeyi öğrenme) konusunda öğrencileri bilgilendirmeye, teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik faaliyetler yürütülür.	YÖKAK, NEAS, EQUALS,
9	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı takip etmek ve önüne geçmek için tüm öğrencilere duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.	A-UK, ABLs, ACELS, BAC, BAC
10	Disiplini bozan davranışlara (sözlü/fiziksel rahatsızlık verme, mala zarar verme) karşı öğrencilere ve öğretim elemanlarına duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.	A-UK, BAC
11	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerine ilişkin öğrencilere duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	CEA, DEDAK, EQUALS, LC, A-UK, PEARSON, BAC

6- TESİS, ALTYAPI, MATERYALLER ve KAYNAKLAR

1	YDY hedeflere ulaşmak için; öğrencilerin ve çalışanların ihtiyaçlarına uygun, dil öğrenimini kolaylaştıran ve destekleyen, yeterli sayıda ve gerekli niteliklerde tesis, altyapı, kaynak ve araç-gerece sahiptir.	CEA, DEDAK, EQUALS, YÖKAK, NEAS, LC, A-UK, ELICOS, PEARSON, BAC
2	Öğrenci gelişimini desteklemek ve hedeflere ulaşmak amacıyla kaynakların etkili yönetimi için usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır.	ACELS
3	Tesis, altyapı, araç-gereç ve kullanılan kaynaklar bakımından özel gereksinimi olan bireylere yönelik düzenlemeler vardır.	EQUALS, BAC
4	Derslik, çalışma alanları, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin ve diğer sosyal alanların tasarımı ve donanımı; öğrenci katılımını, öğrenci özerkliğini ve sosyal ilişkileri teşvik ederek öğrenci gelişimini destekleyen niteliktedir.	NEAS, ELICOS, ACELS, BAC
5	Öğretim elemanlarının, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun yeni öğretim materyalleri geliştirmesi için gerekli imkânlar vardır. Bunlar kolay ulaşılabilir ve düzenlidir.	LC, A-UK, ABLs, ELICOS, BAC
6	Öğretim elemanları, yeni öğretim materyalleri geliştirmesi ve bunları paylaşması konusunda teşvik edilir ve desteklenir.	A-UK, ABLs, ELICOS, NEAS
7	YDY'deki tüm öğretim materyalleri ve kaynaklar (çeşitli ders kitapları, ek kaynaklar, öğretim teknolojileri) öğrencilerin ve öğretim elemanlarının erişimine açıktır.	ABLS, ACELS, BAC
8	YDY öğretim elemanları için dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara sahiptir ve/veya erişimini kolaylaştırır.	ELICOS

9	Tesislerdeki düzenli temizlik ve bakım hizmetleri; aydınlatma, ısıtma ve soğutma sistemleri; internete erişim imkânları, yönlendirme işaretleri; ilk yardım ve acil durum teçhizatı ve altyapısı yeterlidir.	LC, A-UK, ABLs, ACELS, PEARSON, BAC
10	Öğrencilerin etkili öğrenmelerine yönelik tüm kaynak ve araç-gereç olanaklarını arttırmaya, çeşitlendirmeye ve geliştirmeye yönelik düzenlemeler vardır.	EQUALS, ELICOS, ACELS

7- SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

1	YDY’de etkili ve çeşitli yöntemler/araçlar kullanarak, iç ve dış paydaşlardan görüş ve geri bildirim almayı sağlayan sistemler vardır.	YÖKAK, NEAS, ELICOS, ACELS, PEARSON, EQUALS, BAC
2	Tüm iç ve dış paydaşların şikâyet, öneri ve istekleri kurumun iyileştirilmesi için fırsat olarak değerlendirilir ve buna göre işlemlere tabi tutulur. Bu konuya ilişkin paydaşlara duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	NEAS, CEA, DEDAK, EQUALS, ACELS
3	YDY’de programı tamamlayan öğrencilerin ilerleyen yıllarda performanslarını takip edecek ve geri bildirim alacak; buna göre kurumda iyileştirmeler yapmayı sağlayacak mezun takip sistemi vardır.	YÖKAK, BAC
4	Çalışanlar arasında sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik düzenlemeler vardır, bu kapsamda faaliyetler yürütülür.	PEARSON, EQUALS
5	Programdaki tüm unsurların ve işleyişlerin; paydaş görüşleri ve alanyazın bulguları ışığında devamlı olarak değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için düzenli faaliyetler yürütülür.	CEA, DEDAK, EQUALS, LC, A-UK, PEARSON, BAC
6	Programdaki kaliteyi arttırmaya yönelik yapılan değişiklik ve düzenlemelerin uygulamadaki etkisi izlenir; bunlar sürekli geliştirilir, güncellenir ve tüm paydaşlara iletilir.	PEARSON, BAC

EK-2: YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-1 Anketi

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARI ÖNERİSİ DELPHI - I ANKETİ DAVET MEKTUBU

Değerli Hocam,

Bu araştırma, Düzce Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü - Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı'nda, Prof. Dr. Abdullah ADIGÜZEL danışmanlığında yürütülen doktora tez çalışması kapsamında yürütülmektedir.

Araştırmanın amacı; üniversitelerdeki Yabancı Diller Yüksekokulunun (YDY) akreditasyonuna temel oluşturan kalite standartlarının belirlenmesi ve bu kurumların akreditasyonu için bir model önerisinin geliştirilmesidir.

Araştırmada “Delphi tekniği” kullanılacaktır ve Delphi panel katılımcısı olarak değerli görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Değerli vaktinizi verimli kullanmak amacıyla, araştırmacı tarafından detaylı bir anket geliştirme süreci takip edilerek 7 başlık altında toplamda 70 adet YDY kalite standardı belirlenmiştir.

Birinci Delphi oturumunda, bu standartların uygunluk düzeyi 5’li likert tipindeki anket aracılığıyla değerlendirmenize sunulacaktır. Ayrıca gerekli gördüğünüz takdirde, standartlara ilişkin görüşlerinizi açık uçlu olarak belirtme veya farklı standart önerileri ekleme imkânı sunulmuştur.

İkinci oturumda ise; birinci aşamada elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan değerler, standartlara ilişkin belirtilen görüşler ışığında yapılan değişiklikler, yeni standart önerileri ve ayrıca sizin birinci oturumda verdiğiniz yanıtlar sizinle paylaşılacaktır. Buna göre, birinci oturumda uzlaşma sağlanamayan ve yeni eklenen standartlarla ilgili tekrar 5’li likert tipinde bir değerlendirme yapmanız istenilecektir.

Gerekli olması hâlinde yapılacak olan üçüncü oturumda ise, ikinci aşamada elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan değerler ve bir önceki oturumda verdiğiniz yanıtlar sizinle paylaşılacak ve son kez 5’li likert tipinde bir değerlendirme yapmanız istenilecektir.

Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu formu okuduktan sonra araştırmaya katılmanız, burada açıklanan hususları kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Araştırma kapsamında elde edilen kişisel bilgiler ve paylaşılan görüşler; yalnızca araştırma amacı ile kullanılacak, hiçbir şekilde başka kişi ve kurumlarla paylaşılmayacak, araştırma yayınlandığında da kimlik bilgilerinin gizliliği korunacaktır.

Çalışma için planlanan tüm aşamaların aynı uzman grubuyla yürütülmesi Delphi tekniğinde önem arz etmektedir. Bu çalışmadan istenilen verimin alınabilmesi için araştırmaya katılmanız ve değerli görüşlerinizi paylaşmanız son derece önemlidir. Çalışmamıza ilgi göstereceğinizi umut ediyor ve katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmaya katılmak için ekteki Word dosyasındaki anketi 4 hafta içerisinde yanıtlayarak mail aracılığıyla göndermenizi istirham ederim. Ayrıca bu linkten ankete erişim sağlayabilirsiniz: <https://forms.gle/xia4GysS8QRe4LcF7>

Çalışmalarınızda kolaylıklar diler, saygılarımla sunarım.

Orhan ATAMAN
Düzce Üniversitesi – Eğt. Prog. ve Öğrt. Bilim Dalı Doktora Öğrencisi

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARI ÖNERİSİ

DELFI – I ANKETİ

Sayın Hocam,

Bu anket, üniversitelerdeki Yabancı Diller Yüksekokulunun (YDY) akreditasyonuna temel oluşturan kalite standartlarının belirlenmesi amacıyla yürütülen doktora tez çalışması kapsamında, detaylı bir anket geliştirme süreci izlenerek geliştirilmiştir. Ankette, 7 standart alanı altında toplamda 70 adet YDY kalite standardı bulunmaktadır.

Ankette yer alan **YDY kalite standartlarının uygunluk derecesine ilişkin görüşlerinizi**, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

Diğer bir ifadeyle, anket maddelerinin -YDY’lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- sizce ne derece uygun olduğu konusunda görüşleriniz alınmak istenmektedir.

Bunun için açıklamalar **en olumsuzdan en olumluya doğru sıralanarak** şu şekildedir:

- 1- Kesinlikle uygun değil
- 2- Uygun değil
- 3- Kararsızım
- 4- Uygun
- 5- Kesinlikle uygun

Ayrıca, her bir standart alanının altında yer alan metin kutusuna, o standart alanındaki ifadelere ilişkin görüşlerinizi standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

1- KURUMSAL YAPILANMA ve YÖNETİM

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	YDY'nin faaliyetlerini, prensiplerini ve amacını belirleyen açık ve anlaşılır kurumsal misyonu ve vizyonu oluşturulmuştur. Bunlar, iç ve dış paydaşlarla paylaşılır ve düzenli aralıklarla gözden geçirilir.					
2	YDY, dil öğretiminin etkili bir şekilde yürütülmesini ve hedeflere ulaşılmasını sağlayan şeffaf bir yönetsel yapıya sahiptir.					
3	YDY'de eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik ve telif hakkı gibi konularda kurum yönergesindeki usul ve esaslar tüm paydaşlara duyurulur ve düzenli olarak gözden geçirilir.					
4	YDY'de tüm süreçler ve uygulamalar kanunlara ve kurum yönergesine uygun olarak yürütülür. Bunlara ilişkin belgeler güvenli ve ulaşılabilir bir konumda, etik kurallar ve yasalar çerçevesinde eksiksiz olarak arşivlenir.					
5	YDY'de iş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışanlara ve öğrencilere karşı yükümlülükler yerine getirilir.					
6	YDY'de, fakülteler ve üniversite yönetimi arasında iletişim ve işbirliğini sağlayan sistemler vardır.					
7	YDY'nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır.					
8	YDY'de tüm çalışanlar arasında bilgi alış-verişinde bulunmak ve görüş paylaşmak için çeşitli ve etkili iletişim kanalları vardır.					
9	YDY'ye ilişkin güncel ve net bilgiler tüm paydaşların erişimine açıktır.					

YORUMLAR: Bu standart alanındaki maddelere ilişkin görüşlerinizi standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

2- PERSONEL YÖNETİMİ

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	YDY'deki tüm çalışanlar (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) kendilerine verilen görev ve sorumlulukların gerektirdiği eğitim, tecrübe ve yetkinliğe sahip donanımlı bireylerdir.					
2	YDY'de yabancı dil eğitiminin etkili olarak yürütülmesini sağlayacak sayıda yönetici, öğretim elemanı ve idari personel vardır.					
3	YDY'de tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) mesleki gelişimine dair yazılı usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır. Ayrıca, çalışanların mesleki gelişimleri sürekli olarak teşvik edilir, desteklenir ve bu yönde etkinlikler düzenlenir.					
4	YDY'deki tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlara dair işleyişler kendileriyle yazılı olarak paylaşılır.					
5	YDY'de tüm çalışanlara (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) düzenli olarak adil ve şeffaf (değerlendirme kriterlerinin ve sürecin kendileriyle paylaşıldığı) bir performans değerlendirme sistemi uygulanır, istenilen düzeyde olmayan sonuçlar için gerekli önlemler alınır.					
6	YDY'nin yeni personel istihdamı konusunda başvuru, işe alma koşulları ve süreçleri ilgili yönetmeliklere uygun biçimde belirlenir ve takip edilir.					
7	YDY'de yeni personel istihdamında yasal çerçeve kapsamında, programın ihtiyaçlarını da göz önünde bulunduran etkili bir sistem işletilmektedir.					
8	YDY'de programı ve programdaki işleyişleri tanıtmak, programın yürütülmesinde kaliteyi ve tutarlılığı sağlamak amacıyla yeni çalışanlar için oryantasyon düzenlenir ve mesleki danışmanlık sağlanır.					
9	YDY'de farklı seviyedeki sınıfların ders dağılımlarında; öğretim elemanlarının eğitim düzeyi ve tecrübesi göz önünde bulundurulur.					
10	YDY'de belli bir alanda yapılan ek görevlendirmelerde öğretim elemanlarının yetkinlikleri dikkate alınır ve öğretim elemanlarına ilgili alanda eğitim alma olanağı sağlanır.					
11	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine veya yapılamayan derslerin telafisine yönelik yazılı düzenlemeler vardır.					
12	YDY'de öğretim elemanları öğretim dilinde ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahiptir.					
13	YDY'de öğretim elemanları, dersin kazanımlarına ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretme stratejileri plânlar, geliştirir ve uygular.					

YORUMLAR: Bu standart alanındaki maddelere ilişkin görüşlerinizi standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

3- ÖĞRETİM PROGRAMI ve UYGULAMA SÜRECİ

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	Öğretim programı, YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygundur.					
2	Öğretim programının tasarlanmasında; dil öğretimi alanındaki güncel bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojilerindeki gelişmeler ve yeni öğretim yöntem ve teknikleri dikkate alınır.					
3	Öğretim programının yetkin kişilerin görüşleri doğrultusunda, müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir.					
4	Öğretim programı ve uygulamalar çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (ihtiyaç analizi, öğrenci/öğretim elemanı ve diğer paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere erişimi) sürekli değerlendirilir ve iyileştirilir. İlgili belgeler düzenli olarak arşivlenir.					
5	Öğretim programının içerik ve eğitim durumları öğelerinin -hedeflere ulaşmak için farklı öğrenme stillerine sahip öğrencileri dikkate alarak- çeşitli ve etkili olmasını sağlayan sistemler işletilmektedir.					
6	Öğrenme materyalleri; programın farklı seviyelerinde verilen derslerin amacına ve ders saatine uygundur.					
7	Derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için, öğretim programında öğretim yöntem ve teknikleri açıkça ifade edilmiştir.					
8	Öğretim programı, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (okuma-yazma, dinleme-konuşma) dengeli bir şekilde kapsamaktadır.					
9	Öğretim programı; çeşitli ders dışı ek öğrenme kaynakları (farklı ihtiyaçlara ve öğrenme stillerine uygun, belli aralıklarla güncellenen, öğrencilerin kolaylıkla ulaşabileceği veya YDY'de bulunan) öneri listesi içerir.					
10	Öğretim programı, öğrencilerin sınıf dışında da öğrenmelerine katkı sağlayacak ödevler / etkinlikler içerir.					
11	Öğretim programı, öğrenci katılımı ve olumlu öğrenme ortamı sağlayacak şekilde öğrenci merkezlidir.					
12	Öğretim programı, programı başarıyla tamamlamayı sağlayacak şekilde, birbirini takip eden ve *CEFR'ı temel alan yeterlilik düzeylerine uygun bir şekilde tasarlanmıştır. *CEFR: Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (Common European					

	Framework of Reference for Languages)					
13	Öğretim programı -hem seviyelere ayrılan ders saati sayısı hem de toplam ders saati sayısı ve tasarımı bakımından- öğrencilerin program süresince gelişim göstererek tamamladıkları farklı seviyelere ait öğrenme kazanımlarına ulaşması için uygundur.					
14	Öğrenci seviyesine ve derslere göre uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.					

YORUMLAR: Bu standart alanındaki maddelere ilişkin görüşlerinizi standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

4- ÖLÇME – DEĞERLENDİRME

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	YDY'nin açıkça tanımlanmış, programın genelinde tutarlılığı sağlayan ve gereğince uygulanan bir ölçme-değerlendirme sistemi vardır.					
2	YDY'de geçerli ve güvenilir ölçme yöntemlerinin ve araçlarının geliştirilmesini sağlayan düzenlemeler ve bu işlemlerden sorumlu öğretim elemanları vardır.					
3	Öğrenciler, tanıma ve yerleştirmeye yönelik ölçme-değerlendirme süreci sonrasında; yabancı dil seviyelerine, öğrenme hedeflerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun sınıflara yerleştirilir.					
4	Ölçme-değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin gelişimine katkı sağlaması amacıyla; öğrencilere ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak performansları hakkında düzenli bilgilendirmeler yapılır.					
5	Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır. Öğrenci performansına göre, öğrencilere etkili öğrenme için ihtiyaç duydukları destek veya değişiklik yapma imkânı sağlanır.					
6	Öğrencilerin dersleri tamamladığı seviyedeki öğrenme kazanımlarını ve bir sonraki seviyeye geçmeye hazır olup olmadıklarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir ölçme-değerlendirme süreçleri işletilir.					
7	Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.					

YORUMLAR: Bu standart alanındaki maddelere ilişkin görüşlerinizi standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

5- ÖĞRENCİ HİZMETLERİ

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde anlaşılır, net, güncel ve doğru bilgiler sunulur.					
2	Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin bilgi edinme taleplerini iletebileceği ve bu talebin karşılanabileceği bir iletişim sistemi vardır.					
3	Öğrencilerin YDY'ye başvuru, kabul edilme, kaydedilme ve programdan ayrılma (kayıt sildirme) şartları ve işlemleri açık, adil ve şeffaftır.					
4	Yeni öğrencilere; katıldıkları programa ilişkin tüm işleyiş ve kuralların net ve doğru bir şekilde paylaşıldığı bir oryantasyon programı düzenlenir.					
5	Öğrencilerin üniversite ve şehirle ilgili ihtiyaç duyabilecekleri konularda bilgilendirme yapılır.					
6	Öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel etkinlikler düzenlenir ve öğrencilerin bunlara katılmaları sağlanır.					
7	Öğrencilere alanında yetkin kişilerce akademik ve bireysel danışmanlık hizmeti sağlanır.					
8	Öğrencilerin öğrenmelerini arttırmak için öğrenci özerkliği, kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme konularında öğrencileri bilgilendirmeye, teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik faaliyetler yürütülür.					
9	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı takip etmek ve bunların önüne geçmek için; tüm öğrencilere duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.					
10	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğrencilere ve öğretim elemanlarına duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.					
11	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerine ilişkin yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.					

YORUMLAR: Bu standart alanındaki maddelere ilişkin görüşlerinizi standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

6- TESİS, ALTYAPI, MATERYALLER ve KAYNAKLAR

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	YDY hedeflere ulaşmak için; öğrencilerin ve çalışanların ihtiyaçlarına uygun, dil öğrenimini kolaylaştıran ve destekleyen, yeterli sayıda ve gerekli niteliklerde tesis, altyapı, kaynak ve araç-gerece sahiptir.					
2	Öğrenci gelişimini desteklemek ve hedeflere ulaşmak amacıyla kaynakların etkili yönetimi için usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır.					
3	Tesis, altyapı, araç-gereç ve kaynaklar bakımından özel gereksinimi olan bireylere yönelik düzenlemeler vardır.					
4	Derslik, çalışma alanları, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin ve diğer sosyal alanların tasarımı ve donanımı; öğrenci katılımını, öğrenci özerkliğini ve sosyal ilişkileri teşvik ederek öğrenci gelişimini destekleyen niteliktedir.					
5	Öğretim elemanlarının, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun yeni öğretim materyalleri geliştirmesi için yeterli olanaklar vardır.					
6	Öğretim elemanları, yeni öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve paylaşılması konusunda teşvik edilir ve desteklenir.					
7	YDY'deki tüm öğretim materyalleri ve kaynaklar öğrencilerin ve öğretim elemanlarının erişimine açıktır.					
8	YDY, öğretim elemanları için dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara sahiptir ve/veya bu tür kaynaklara erişimini kolaylaştırır.					
9	Tesislerdeki düzenli temizlik ve bakım hizmetleri; aydınlatma, ısıtma ve soğutma sistemleri; internete erişim imkânları, yönlendirme işaretleri; ilk yardım ve acil durum teçhizatı ve altyapısı yeterlidir.					
10	Öğrencilerin etkili öğrenmelerine yönelik tüm kaynak ve araç-gereç olanaklarını arttırmaya, çeşitlendirmeye ve geliştirmeye yönelik düzenlemeler vardır.					

YORUMLAR: Bu standart alanındaki maddelere ilişkin görüşlerinizi standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

7- SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	YDY’de etkili ve çeşitli yöntemler/araçlar kullanılarak, iç ve dış paydaşlardan görüş ve öneri almayı sağlayan geri bildirim sistemleri vardır.					
2	Tüm iç ve dış paydaşların şikâyet, öneri ve istekleri kurumun iyileştirilmesi için fırsat olarak değerlendirilir ve buna göre işlemlere tabi tutulur. Bu konuya ilişkin paydaşlara duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.					
3	YDY’de programı tamamlayan öğrencilerin ilerleyen yıllarda performanslarını takip edecek ve geri bildirim alacak; buna göre kurumda iyileştirmeler yapmayı sağlayacak mezun öğrenci takip sistemi vardır.					
4	Çalışanlar arasında sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik düzenlemeler vardır.					
5	Programdaki tüm unsurların ve işleyişlerin; paydaş görüşleri ve alanyazın bulguları ışığında devamlı olarak değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için düzenli etkinlikler yürütülür.					
6	Programdaki kaliteyi arttırmaya yönelik yapılan değişikliklerin ve düzenlemelerin uygulamadaki etkisi izlenir; bunlar sürekli geliştirilir, güncellenir ve tüm paydaşlara iletilir.					

YORUMLAR: Bu standart alanındaki maddelere ilişkin görüşlerinizi standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

EK-3: YDY Kalite Standartları Önerisi Delphi-2 Anketi

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARI ÖNERİSİ DELPHI - II ANKETİ

Sayın Hocam,

Yabancı Diller Yüksekokulu kalite standartlarının belirlenmesi ve akreditasyon model önerisi geliştirilmesi amacıyla yürütülen doktora tezi çalışmamıza katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Araştırmada kullanılan Delphi tekniğinde, **veri toplama aracı art arda uygulanmaktadır**. Süreç boyunca katılımcılara anket sonuçlarıyla ilgili geri bildirimler verilir ve katılımcıların görüşlerinde bir uzlaşmaya varması sağlanır.

Katılım gösterdiğiniz 1. Delphi oturumu sonucunda, **10 madde üzerinde düzenlemeler yapılarak, 2 madde eklenerek ve 5 madde ise aynı şekilde kalarak 2. Delphi oturumda yine sizin görüşünüze sunulmuştur**. 4 madde ise anketten tamamen çıkartılmıştır.

Bu noktada, önceki oturumda uzlaşma sağlanamayan ve/veya yeniden düzenlenen **toplam 17 maddenin** YDY kalite standardı olarak uygunluk derecesine ilişkin görüşlerinizi tekrar sunmanızı rica ederim.

Anket maddelerinin -YDY'lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- sizce ne derece uygun olduğu konusunda görüşlerinizi ifadelerin yanındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

5'li likert için açıklamalar **en olumsuzdan en olumluya doğru sıralanarak** şu şekildedir:

- 1- Kesinlikle uygun değil
- 2- Uygun değil
- 3- Kararsızım
- 4- Uygun
- 5- Kesinlikle uygun

Aşağıda, 2. oturumda görüşünüze sunulan maddelerine ilişkin 1. Delphi oturumu bulguları da geri bildirim olarak yer almaktadır. Veri analizinde kullanılan ve aşağıda sunulan tablolardaki kısaltmalar ve açıklamalar şu şekildedir:

% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı
yüzde toplamı
Md = Medyan değeri
ÇA = Çeyrekler açıklığı
ss = standart sapma

$\bar{x}$ = ortalama
UD = uzlaşma durumu
E = Evet/uzlaşma sağlandı
H = Hayır / uzlaşma sağlanamadı
D = Değişiklik

Uzlaşma ölçütleri =	Frekans dağılımı (4-5)	Medyan	Çeyrekler açıklığı (ÇA)
Uzlaşma değerleri =	$\geq \%70$	≥ 4	≤ 1

1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
7	YDY'nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır.		55,3	4	1	,990	3,61	H/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #7. madde öneriler doğrultusunda tekrar düzenlenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki ifadenin -YDY'lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
7	YDY'nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır. Risk yönetimi stratejisi belgesi, paydaşların da görüşü alınarak hazırlanır ve onlarla paylaşılır.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

2- Personel Yönetimi

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
5	YDY'de tüm çalışanlara (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) düzenli olarak adil ve şeffaf (değerlendirme kriterlerinin ve sürecin kendileriyle paylaşıldığı) bir performans değerlendirme sistemi uygulanır, istenilen düzeyde olmayan sonuçlar için gerekli önlemler alınır.		63,8	4	2	1,13	3,80	H/D

9	YDY’de farklı seviyedeki sınıfların ders dağılımlarında; öğretim elemanlarının eğitim düzeyi ve tecrübesi göz önünde bulundurulur.	57,4	4	3	1,23	3,55	H
10	YDY’de belli bir alanda yapılan ek görevlendirmelerde öğretim elemanlarının yetkinlikleri dikkate alınır ve öğretim elemanlarına ilgili alanda eğitim alma olanağı sağlanır.	74,5	4	2	,996	4,08	H

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #5. maddenin “istenilen düzeyde olmayan sonuçlar için gerekli önlemler alınır” kısmına birtakım eleştiriler getirilmiştir. Buna göre, ilgili madde iki farklı ifadeye ayrılmış ve yeniden düzenlenmiştir.

#10. maddede herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Ayrıca, #9.madde eleştiriler ışığında elenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki ifadelerin -YDY’lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
5	YDY’de tüm çalışanlara (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) düzenli olarak adil ve şeffaf (değerlendirme kriterlerinin ve sürecin kendileriyle paylaşıldığı) bir performans değerlendirme sistemi uygulanır.					
5. ek	Personel verimliliğini sağlamak ve istenilen düzeyde olmayan sonuçları engellemek amacıyla uygulanan birtakım düzenlemeler (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) vardır.					
10	YDY’de belli bir alanda yapılan ek görevlendirmelerde öğretim elemanlarının yetkinlikleri dikkate alınır ve öğretim elemanlarına ilgili alanda eğitim alma olanağı sağlanır.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

3- Öğretim Programı ve Uygulama Süreci

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Öğretim programı, YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygundur.		93,6	5	0	,586	4,70	E/D
3	Öğretim programının yetkin kişilerin görüşleri doğrultusunda, müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir.		91,5	5	1	,716	4,44	E/D
7	Derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için, öğretim programında öğretim yöntem ve teknikleri açıkça ifade edilmiştir.		87,2	4	1	,759	4,34	E/D
12	Öğretim programı, programı başarıyla tamamlamayı sağlayacak şekilde, birbirini takip eden ve CEFR'ı temel alan yeterlilik düzeylerine uygun bir şekilde tasarlanmıştır.		83,0	5	1	1,02	4,34	E/D
14	Öğrenci seviyesine ve derslere göre uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.		76,6	4	1	1,02	4,04	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: Nicel veriler bakımından uzlaşma ölçütlerini sağlamasına rağmen; #1, #3, #7, #12 ve #14. maddelere ilişkin birtakım eleştiriler ve öneriler yapılmıştır. İlgili maddeler, buna göre yeniden düzenlenmiştir. #1. maddeye eklenmek üzere, yeni bir standart önerisi geliştirilmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki ifadelerin -YDY'lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programı vardır.					
1 ek	Öğretim programı, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle ve diğer paydaşlarla paylaşılmakta ve sene boyunca etkili bir şekilde takip edilmektedir.					
3	Öğretim programının, <i>paydaşların katılımıyla</i> ve müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir.					

7	Öğretim programı, derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için <i>önerilen</i> öğretim yöntem ve teknikleri içermektedir.					
12	Öğretim programı, uluslararası alanda kabul görmüş (*CEFR, **GSE vb.) yeterlilik düzeyi çizelgelerinden biri temel alınarak tasarlanmış ve buna göre programının bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde uygulanmaktadır. *CEFR: Common European Framework of Reference for Languages **GSE: Küresel İngilizce Dil Ölçeği (Global Scale of English by Pearson)					
14	Öğrenci seviyesine, <i>derslerin hedefine ve içeriğine göre</i> uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

4. Ölçme-Değerlendirme

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
5	Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır. Öğrenci performansına göre, öğrencilere etkili öğrenme için ihtiyaç duydukları destek veya değişiklik yapma imkânı sağlanır.		74,5	4	2	,916	4,17	H/D
6	Öğrencilerin dersleri tamamladığı seviyedeki öğrenme kazanımlarını ve bir sonraki seviyeye geçmeye hazır olup olmadıklarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir ölçme-değerlendirme süreçleri işletilir.		68,1	4	2	1,05	4,06	H
7	Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.		63,8	4	2	1,23	3,83	H

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #5. maddenin ikinci kısmı ve #6. madde eleştiriler ışığında anketten çıkartılmıştır. #7. maddeye yönelik herhangi bir eleştiri yapılmadığı için, değişiklik yapılmamıştır.

İkinci Oturum: Aşağıdaki ifadelerin -YDY'lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
5	Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır.					
7	Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

5 - Öğrenci Hizmetleri

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
5	Öğrencilerin üniversite ve şehirle ilgili ihtiyaç duyabilecekleri konularda bilgilendirme yapılır.		70,2	4	2	,991	4,12	H
6	Öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel etkinlikler düzenlenir ve öğrencilerin bunlara katılmaları sağlanır.		68,1	4	2	,988	3,97	H
7	Öğrencilere alanında yetkin kişilerce akademik ve bireysel danışmanlık hizmeti sağlanır.		66	4	2	1,06	3,89	H

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #6. maddenin daha iyi anlaşılabilmesi için örnekler eklenmiştir. #5 ve #7. madde eleştiriler ışığında anketten çıkartılmıştır.

İkinci Oturum: Aşağıdaki ifadelerin -YDY'lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
6	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel etkinlikler (<i>yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.</i>) düzenlenir ve öğrencilerin bunlara katılmaları sağlanır.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

6 - Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
9	Tesislerdeki düzenli temizlik ve bakım hizmetleri; aydınlatma, ısıtma ve soğutma sistemleri; internete erişim imkânları, yönlendirme işaretleri; ilk yardım ve acil durum teçhizatı ve altyapısı yeterlidir.		91,5	5	1	,776	4,48	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #9. maddede, öneri olarak “fotokopi ve çıktı alma hizmetleri” ifadesi eklenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki ifadelerin -YDY'lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
9	Tesislerdeki düzenli temizlik ve bakım hizmetleri; aydınlatma, ısıtma ve soğutma sistemleri; internete erişim imkânları, <i>fotokopi ve çıktı alma hizmetleri</i> , yönlendirme işaretleri; ilk yardım ve acil durum teçhizatı ve altyapısı yeterlidir.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

7- Sürekli İyileştirme

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
2	Tüm iç ve dış paydaşların şikâyet, öneri ve istekleri kurumun iyileştirilmesi için fırsat olarak değerlendirilir ve buna göre işlemlere tabi tutulur. Bu konuya ilişkin paydaşlara duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.		70,2	4	2	,850	4,12	H
3	YDY'de programı tamamlayan öğrencilerin ilerleyen yıllarda performanslarını takip edecek ve geri bildirim alacak; buna göre kurumda iyileştirmeler yapmayı sağlayacak mezun öğrenci takip sistemi vardır.		57,4	4	3	1,44	3,51	H
4	Çalışanlar arasında sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik düzenlemeler vardır.		72,3	4	2	1,01	4,12	H

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #2, #3 ve #4. maddeler üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır. Bu maddelere yönelik eleştiri ve öneriler dile getirilmemiştir. Dolayısıyla, ikinci oturumda aynı şekilde görüşünüze sunulmuştur.

İkinci Oturum: Aşağıdaki ifadelerin -YDY'lerin akredite edilirken sahip olması gereken nitelikler olarak- uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
2	Tüm iç ve dış paydaşların şikâyet, öneri ve istekleri kurumun iyileştirilmesi için fırsat olarak değerlendirilir ve buna göre işlemlere tabi tutulur. Bu konuya ilişkin paydaşlara duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.					
3	YDY'de programı tamamlayan öğrencilerin ilerleyen yıllarda performanslarını takip edecek ve geri bildirim alacak; buna göre kurumda iyileştirmeler yapmayı sağlayacak mezun öğrenci takip sistemi vardır.					
4	Çalışanlar arasında sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik düzenlemeler vardır.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

EK-4: YDY Kalite Standartları (Nihai)**YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARI**

	1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	YDY'nin faaliyetlerini, prensiplerini ve amacını belirleyen açık ve anlaşılır kurumsal misyonu ve vizyonu oluşturulmuştur. Bunlar, iç ve dış paydaşlarla paylaşılır ve düzenli aralıklarla gözden geçirilir.	1. oturum	91,5	5	1	0,716	4,44
2	YDY, dil öğretiminin etkili bir şekilde yürütülmesini ve hedeflere ulaşılmasını sağlayan şeffaf bir yönetsel yapıya sahiptir.	1. oturum	91,5	5	1	0,712	4,59
3	YDY'de eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik ve telif hakkı gibi konularda kurum yönergesindeki usul ve esaslar tüm paydaşlara duyurulur ve düzenli olarak gözden geçirilir.	1. oturum	83	4	1	0,736	4,25
4	YDY'de tüm süreçler ve uygulamalar kanunlara ve kurum yönergesine uygun olarak yürütülür. Bunlara ilişkin belgeler güvenli ve ulaşılabilir bir konumda, etik kurallar ve yasalar çerçevesinde eksiksiz olarak arşivlenir.	1. oturum	97,9	5	0	0,487	4,74
5	YDY'de iş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışanlara ve öğrencilere karşı yükümlülükler yerine getirilir.	1. oturum	89,4	4	1	0,677	4,38
6	YDY'de, fakülteler ve üniversite yönetimi arasında iletişim ve işbirliğini sağlayan sistemler vardır.	1. oturum	87,2	5	1	0,767	4,38
7	YDY'nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır. Risk yönetimi stratejisi belgesi, paydaşların da görüşü alınarak hazırlanır ve onlarla paylaşılır.	2. oturum	80	4	1	0,838	4,05
8	YDY'de tüm çalışanlar arasında bilgi alış-verişinde bulunmak ve görüş paylaşmak için çeşitli ve etkili iletişim kanalları vardır.	1. oturum	97,9	5	0	0,487	4,74
9	YDY'ye ilişkin güncel ve net bilgiler tüm paydaşların erişimine açıktır.	1. oturum	89,4	5	1	0,996	4,53
	2- Personel Yönetimi	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	YDY'deki tüm çalışanlar (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) kendilerine verilen görev ve sorumlulukların gerektirdiği eğitim, tecrübe ve yetkinliğe sahip donanımlı bireylerdir.	1. oturum	89,4	5	1	0,686	4,53
2	YDY'de yabancı dil eğitiminin etkili olarak yürütülmesini sağlayacak sayıda yönetici, öğretim elemanı ve idari personel vardır.	1. oturum	85,1	5	1	0,965	4,36

3	YDY'de tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) mesleki gelişimine dair yazılı usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır. Ayrıca, çalışanların mesleki gelişimleri sürekli olarak teşvik edilir, desteklenir ve bu yönde etkinlikler düzenlenir.	1. oturum	91,5	4	1	0,743	4,27
4	YDY'deki tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlara dair işleyişler kendileriyle yazılı olarak paylaşılır.	1. oturum	91,5	5	1	0,654	4,46
5	YDY'de tüm çalışanlara (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) düzenli olarak adil ve şeffaf (değerlendirme kriterlerinin ve sürecin kendileriyle paylaşıldığı) bir performans değerlendirme sistemi uygulanır.	2. oturum	80	4	1	0,963	4,11
6	Personel verimliliğini sağlamak (yüksek performansı teşvik etmek ve düşük performansı engellemek) amacıyla uygulanan birtakım düzenlemeler (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) vardır.	2. oturum	77,1	4	1	0,974	4,14
7	YDY'nin yeni personel istihdamı konusunda başvuru, işe alma koşulları ve süreçleri ilgili yönetmeliklere uygun biçimde belirlenir ve takip edilir.	1. oturum	93,6	5	1	0,677	4,61
8	YDY'de yeni personel istihdamında yasal çerçeve kapsamında, programın ihtiyaçlarını da göz önünde bulunduran etkili bir sistem işletilmektedir.	1. oturum	87,2	5	1	0,718	4,48
9	YDY'de programı ve programdaki işleyişleri tanıtmak, programın yürütülmesinde kaliteyi ve tutarlılığı sağlamak amacıyla yeni çalışanlar için oryantasyon düzenlenir ve mesleki danışmanlık sağlanır.	1. oturum	76,6	5	1	0,982	4,23
10	YDY'de belli bir alanda yapılan ek görevlendirmelerde öğretim elemanlarının yetkinlikleri dikkate alınır ve öğretim elemanlarına ilgili alanda eğitim alma olanağı sağlanır.	2. oturum	88,6	4	1	0,866	4,31
11	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine veya yapılamayan derslerin telafisine yönelik yazılı düzenlemeler vardır.	1. oturum	83	5	1	1	4,23
12	YDY'de öğretim elemanları öğretim dilinde ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahiptir.	1. oturum	76,6	4	1	0,9	4,19
13	YDY'de öğretim elemanları, dersin kazanımlarına ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretme stratejileri plânlar, geliştirir ve uygular.	1. oturum	87,2	4	1	0,7	4,34

	3- Öğretim Programı ve Uygulama Süreci	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programı vardır.	2. oturum	94,3	5	1	0,582	4,68
2	Öğretim programı, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle ve diğer paydaşlarla paylaşılmaktadır.	2. oturum	97,1	5	1	0,65	4,6
3	Öğretim programı sene boyunca etkili bir şekilde uygulanmaktadır.	2. oturum	97,1	5	1	0,65	4,6
4	Öğretim programının tasarlanmasında; dil öğretimi alanındaki güncel bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojilerindeki gelişmeler ve yeni öğretim yöntem ve teknikleri dikkate alınır.	1. oturum	100	5	1	0,462	4,7
5	Öğretim programının, paydaşların katılımıyla ve müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir.	2. oturum	94,3	5	1	0,603	4,6
6	Öğretim programı ve uygulamalar çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (ihtiyaç analizi, öğrenci/öğretim elemanı ve diğer paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere erişimi) sürekli değerlendirilir ve iyileştirilir. İlgili belgeler düzenli olarak arşivlenir.	1. oturum	87,2	5	1	0,718	4,48
7	Öğretim programının içerik ve eğitim durumları öğelerinin -hedeflere ulaşmak için farklı öğrenme stillerine sahip öğrencileri dikkate alarak- çeşitli ve etkili olmasını sağlayan sistemler işletilmektedir.	1. oturum	80,9	4	1	0,939	4,17
8	Öğrenme materyalleri; programın farklı seviyelerinde verilen derslerin amacına ve ders saatine uygundur.	1. oturum	91,5	5	1	0,774	4,55
9	Öğretim programı, derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için önerilen öğretim yöntem ve teknikleri içermektedir.	2. oturum	94,3	5	1	0,701	4,48
10	Öğretim programı, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (okuma-yazma, dinleme-konuşma) dengeli bir şekilde kapsamaktadır.	1. oturum	89,4	5	1	0,905	4,46
11	Öğretim programı; çeşitli ders dışı ek öğrenme kaynakları (farklı ihtiyaçlara ve öğrenme stillerine uygun, belli aralıklarla güncellenen, öğrencilerin kolaylıkla ulaşabileceği veya YDY'de bulunan) öneri listesi içerir.	1. oturum	87,2	5	1	0,825	4,4
12	Öğretim programı, öğrencilerin sınıf dışında da öğrenmelerine katkı sağlayacak ödevler / etkinlikler içerir.	1. oturum	93,6	5	1	0,613	4,59
13	Öğretim programı, öğrenci katılımı ve olumlu öğrenme ortamı sağlayacak şekilde öğrenci merkezlidir.	1. oturum	95,7	5	1	0,58	4,57

14	Öğretim programı, uluslararası alanda kabul görmüş (*CEFR, **GSE vb.) yeterlilik düzeyi çizelgelerinden biri temel alınarak, programının bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. *CEFR: Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (Common European Framework of Reference for Languages) **GSE: Küresel İngilizce Dil Ölçeği (Global Scale of English by Pearson)	2. oturum	91,4	5	1	0,731	4,62
15	Öğretim programı -hem seviyelere ayrılan ders saati sayısı hem de toplam ders saati sayısı ve tasarımı bakımından- öğrencilerin program süresince gelişim göstererek tamamladıkları farklı seviyelere ait öğrenme kazanımlarına ulaşması için uygundur.	1. oturum	85,1	5	1	0,854	4,44
16	Öğrenci seviyesine, derslerin hedefine ve içeriğine göre uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.	2. oturum	85,7	5	1	0,807	4,37
4- Ölçme – Değerlendirme		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	YDY'nin açıkça tanımlanmış, programın genelinde tutarlılığı sağlayan ve gereğince uygulanan bir ölçme-değerlendirme sistemi vardır.	1. oturum	93,6	5	0	0,586	4,7
2	YDY'de geçerli ve güvenilir ölçme yöntemlerinin ve araçlarının geliştirilmesini sağlayan düzenlemeler ve bu işlemlerden sorumlu öğretim elemanları vardır.	1. oturum	91,5	5	1	0,856	4,51
3	Öğrenciler, tanıma ve yerleştirmeye yönelik ölçme-değerlendirme süreci sonrasında; yabancı dil seviyelerine, öğrenme hedeflerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun sınıflara yerleştirilir.	1. oturum	80,9	5	1	0,904	4,44
4	Ölçme-değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin gelişimine katkı sağlaması amacıyla; öğrencilere ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak performansları hakkında düzenli bilgilendirmeler yapılır.	1. oturum	87,2	5	1	0,776	4,48
5	Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır.	2. oturum	94,3	5	1	0,612	4,51
6	Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.	2. oturum	80	4	1	1,01	4,08
5- Öğrenci Hizmetleri		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde anlaşılır, net, güncel ve doğru bilgiler sunulur.	1. oturum	100	5	1	0,452	4,72

2	Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin bilgi edinme taleplerini iletebileceği ve bu talebin karşılanabileceği bir iletişim sistemi vardır.	1. oturum	89,4	5	1	0,746	4,44
3	Öğrencilerin YDY'ye başvuru, kabul edilme, kaydedilme ve programdan ayrılma (kayıt sildirme) şartları ve işlemleri açık, adil ve şeffaftır.	1. oturum	95,7	5	1	0,629	4,68
4	Yeni öğrencilere; katıldıkları programa ilişkin tüm işleyiş ve kuralların net ve doğru bir şekilde paylaşıldığı bir oryantasyon programı düzenlenir.	1. oturum	91,5	5	0	0,7	4,66
5	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel etkinlikler (yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.) düzenlenir ve öğrencilerin bunlara katılmaları sağlanır.	2. oturum	88,6	5	1	0,774	4,4
6	Öğrencilerin öğrenmelerini arttırmak için öğrenci özerkliği, kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme konularında öğrencileri bilgilendirmeye, teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik faaliyetler yürütülür.	1. oturum	80,9	5	1	0,836	4,31
7	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı takip etmek ve bunların önüne geçmek için; tüm öğrencilere duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.	1. oturum	83	5	1	0,81	4,31
8	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğrencilere ve öğretim elemanlarına duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.	1. oturum	76,6	5	1	0,914	4,23
9	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerine ilişkin yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	1. oturum	78,7	5	1	0,825	4,4
6- Tesis, Altyapı, Öğretim Materyalleri ve Kaynaklar		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	YDY hedeflere ulaşmak için; öğrencilerin ve çalışanların ihtiyaçlarına uygun, dil öğrenimini kolaylaştıran ve destekleyen, yeterli sayıda ve gerekli niteliklerde tesis, altyapı, kaynak ve araç-gerece sahiptir.	1. oturum	87,2	4	1	0,754	4,31
2	Öğrenci gelişimini desteklemek ve hedeflere ulaşmak amacıyla kaynakların etkili yönetimi için usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır.	1. oturum	78,7	4	1	0,793	4,25
3	Tesis, altyapı, araç-gereç ve kaynaklar bakımından özel gereksinimi olan bireylere yönelik düzenlemeler vardır.	1. oturum	76,6	4	1	1,02	4,14

4	Derslik, çalışma alanları, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin ve diğer sosyal alanların tasarımı ve donanımı; öğrenci katılımını, öğrenci özerkliğini ve sosyal ilişkileri teşvik ederek öğrenci gelişimini destekleyen niteliktedir.	1. oturum	83	5	1	0,822	4,38
5	Öğretim elemanlarının, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun yeni öğretim materyalleri geliştirmesi için yeterli olanaklar vardır.	1. oturum	91,5	5	1	0,718	4,48
6	Öğretim elemanları, yeni öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve paylaşılması konusunda teşvik edilir ve desteklenir.	1. oturum	89,4	5	1	0,685	4,55
7	YDY'deki öğretim materyalleri ve kaynaklar öğrencilerin ve öğretim elemanlarının erişimine açıktır.	1. oturum	85,1	5	1	0,798	4,4
8	YDY, öğretim elemanları için dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara sahiptir ve/veya bu tür kaynaklara erişimini kolaylaştırır.	1. oturum	89,4	5	1	0,686	4,46
9	Tesislerdeki düzenli temizlik ve bakım hizmetleri; aydınlatma, ısıtma ve soğutma sistemleri; internete erişim imkânları, fotokopi ve çıktı alma hizmetleri, yönlendirme işaretleri; ilk yardım ve acil durum teçhizatı ve altyapısı yeterlidir.	2. oturum	91,4	5	1	0,774	4,4
10	Öğrencilerin etkili öğrenmelerine yönelik tüm kaynak ve araç-gereç olanaklarını arttırmaya, çeşitlendirmeye ve geliştirmeye yönelik düzenlemeler vardır.	1. oturum	93,6	5	1	0,621	4,48
7- Sürekli İyileştirme		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	YDY'de etkili ve çeşitli yöntemler/araçlar kullanılarak, iç ve dış paydaşlardan görüş ve öneri almayı sağlayan geri bildirim sistemleri vardır.	1. oturum	85,1	4	1	0,73	4,34
2	Tüm iç ve dış paydaşların şikâyet, öneri ve istekleri kurumun iyileştirilmesi için fırsat olarak değerlendirilir ve buna göre işlemlere tabi tutulur. Bu konuya ilişkin paydaşlara duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	2. oturum	77,1	4	1	0,797	4,2
3	Çalışanlar arasında sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik düzenlemeler vardır.	2. oturum	77,1	5	1	0,893	4,28
4	Programdaki tüm unsurların ve işleyişlerin; paydaş görüşleri ve alanyazın bulguları ışığında devamlı olarak değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için düzenli etkinlikler yürütülür.	1. oturum	85,1	4	1	0,757	4,23

5	Programdaki kaliteyi arttırmaya yönelik yapılan değişikliklerin ve düzenlemelerin uygulamadaki etkisi izlenir; bunlar sürekli geliştirilir, güncellenir ve tüm paydaşlara iletilir.	89,4	5	1	0,683	4,42

EK-5: YDY Kalite Standartlarının Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi İçin Adapte Edilmiş Versiyonları

1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim

	Delphi Paneli Sonucunda Belirlenen YDY Kalite Standartları	Standartların Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi için Adapte Edilmiş Versiyonu
1	YDY'nin faaliyetlerini, prensiplerini ve amacını belirleyen açık ve anlaşılır kurumsal misyonu ve vizyonu oluşturulmuştur. Bunlar, iç ve dış paydaşlarla paylaşılır ve düzenli aralıklarla gözden geçirilir.	YDY'nin kurumsal misyon ve vizyonunun belirlenmiş olması
2	YDY, dil öğretiminin etkili bir şekilde yürütülmesini ve hedeflere ulaşılmasını sağlayan şeffaf bir yönetsel yapıya sahiptir.	YDY'nin hedeflere ulaşmasını sağlayacak etkili bir yönetim yapısına sahip olması
3	YDY'de eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik ve telif hakkı gibi konularda kurum yönergesindeki usul ve esaslar tüm paydaşlara duyurulur ve düzenli olarak gözden geçirilir.	YDY'de idarî işlerle (<i>eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik, telif hakkı vb.</i>) ilgili konularda kural ve prensiplerin belirlenmiş olması
4	YDY'de tüm süreçler ve uygulamalar kanunlara ve kurum yönergesine uygun olarak yürütülür. Bunlara ilişkin belgeler güvenli ve ulaşılabilir bir konumda, etik kurallar ve yasalar çerçevesinde eksiksiz olarak arşivlenir.	YDY'deki tüm uygulamaların, kanunlara ve kurumların yönergelerine uygun olarak yürütülmesi
		YDY'de yürütülen işlemlere ilişkin tüm belgelerin arşivlenmesi
5	YDY'de iş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışanlara ve öğrencilere karşı yükümlülükler yerine getirilir.	YDY'de iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi
6	YDY'de, fakülteler ve üniversite yönetimi arasında iletişim ve işbirliğini sağlayan sistemler vardır.	YDY, fakülte ve üniversite yönetimi arasında etkili iletişim ve işbirliğininin sağlanması
7	YDY'nin kapsamlı ve yazılı risk yönetimi stratejisi vardır. Risk yönetimi stratejisi belgesi, paydaşların da görüşü alınarak hazırlanır ve onlarla paylaşılır.	YDY'yi olumsuz etkileyebilecek unsurlara yönelik stratejilerin belirlenmiş olması
8	YDY'de tüm çalışanlar arasında bilgi alış-verişinde bulunmak ve görüş paylaşmak için çeşitli ve etkili iletişim kanalları vardır.	YDY'de çalışanlar arasında, etkili iletişim ve işbirliğinin bulunması
9	YDY'ye ilişkin güncel ve net bilgiler tüm paydaşların erişimine açıktır.	YDY'ye ilişkin bilgilerin güncel ve net olarak toplumla paylaşılması

2- Personel Yönetimi

	Delphi Paneli Sonucunda Belirlenen YDY Kalite Standartları	Standartların Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi için Adapte Edilmiş Versiyonu
1	YDY'deki tüm çalışanlar (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) kendilerine verilen görev ve sorumlulukların gerektirdiği eğitim, tecrübe ve yetkinliğe sahip donanımlı bireylerdir.	YDY'deki tüm çalışanların, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği yetkinliklere (niteliklere) sahip olması
2	YDY'de yabancı dil eğitiminin etkili olarak yürütülmesini sağlayacak sayıda yönetici, öğretim elemanı ve idari personel vardır.	YDY'nin etkili bir dil eğitimi için, yeterli sayıda personele sahip olması
3	YDY'de tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) mesleki gelişimine dair yazılı usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır. Ayrıca, çalışanların mesleki gelişimleri sürekli olarak teşvik edilir, desteklenir ve bu yönde etkinlikler düzenlenir.	YDY'de, çalışanların meslekî gelişimlerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi
4	YDY'deki tüm çalışanların (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlara dair işleyişler kendileriyle yazılı olarak paylaşılır.	YDY'deki çalışma şartlarına ilişkin bilgilerin (<i>görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlar</i>) çalışanlarla yazılı olarak paylaşılması
5	YDY'de tüm çalışanlara (yönetici, öğretim elemanı, idari personel) düzenli olarak adil ve şeffaf (değerlendirme kriterlerinin ve sürecin kendileriyle paylaşıldığı) bir performans değerlendirme sistemi uygulanır.	YDY'de çalışanlara yönelik performans değerlendirme sisteminin uygulanması
6	Personel verimliliğini sağlamak (yüksek performansı teşvik etmek ve düşük performansı engellemek) amacıyla uygulanan birtakım düzenlemeler (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) vardır.	YDY'de personel verimliliğini sağlamaya yönelik düzenlemelerin (<i>teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.</i>) bulunması
7	YDY'nin yeni personel istihdamı konusunda başvuru, işe alma koşulları ve süreçleri ilgili yönetmeliklere uygun biçimde belirlenir ve takip edilir.	YDY'nin yeni personel işe alma sürecinde, işlemlerin ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak yürütülmesi
8	YDY'de yeni personel istihdamında yasal çerçeve kapsamında, programın ihtiyaçlarını da göz önünde bulunduran etkili bir sistem işletilmektedir.	YDY'de yeni personel işe alma sürecinde, yasal çerçeve kapsamında okulun ihtiyaç duyduğu niteliklerin dikkate alınması

9	YDY'de programı ve programdaki işleyişleri tanıtmak, programın yürütülmesinde kaliteyi ve tutarlılığı sağlamak amacıyla yeni çalışanlar için oryantasyon düzenlenir ve mesleki danışmanlık sağlanır.	YDY'de işe yeni başlayanlara yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi
10	YDY'de belli bir alanda yapılan ek görevlendirmelerde öğretim elemanlarının yetkinlikleri dikkate alınır ve öğretim elemanlarına ilgili alanda eğitim alma olanağı sağlanır.	YDY'de görev ve sorumlulukların dağıtılmasında, çalışanların yetkinliklerinin/niteliklerinin dikkate alınması
11	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine veya yapılamayan derslerin telafisine yönelik yazılı düzenlemeler vardır.	YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine yönelik düzenlemelerin bulunması
		YDY'de yapılamayan derslerin telafisine yönelik düzenlemelerin bulunması
12	YDY'de öğretim elemanları öğretim dilinde ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahiptir.	YDY'deki öğretim elemanlarının, öğretim dilinde, ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahip olması
13	YDY'de öğretim elemanları, dersin kazanımlarına ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretme stratejileri plânlar, geliştirir ve uygular.	YDY'deki öğretim elemanlarının, dersin hedeflerine ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim stratejilerini geliştirebilmesi ve uygulayabilmesi

3- Öğretim Programı ve Uygulama Süreci

	Delphi Paneli Sonucunda Belirlenen YDY Kalite Standartları	Standartların Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi için Adapte Edilmiş Versiyonu
1	YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programı vardır.	YDY'nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programının bulunması
2	Öğretim programı, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle ve diğer paydaşlarla paylaşılmaktadır.	Öğretim programının, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle paylaşılması
3	Öğretim programı sene boyunca etkili bir şekilde uygulanmaktadır.	Öğretim programının, sene boyunca etkili bir şekilde uygulanması

4	Öğretim programının tasarlanmasında; dil öğretimi alanındaki güncel bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojilerindeki gelişmeler ve yeni öğretim yöntem ve teknikleri dikkate alınır.	Öğretim programının tasarlanmasında, dil öğretimi alanındaki güncel gelişmelerin (<i>bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojileri, öğretim yöntem ve teknikleri vb.</i>) dikkate alınması
5	Öğretim programının, paydaşların katılımıyla ve müzakere edilerek tasarlanmasını mümkün kılan etkili bir süreç işletilmektedir.	Öğretim programının tasarlanmasında, paydaş (<i>öğretim elemanı, öğrenci, işveren vb.</i>) görüşlerinin dikkate alınması
6	Öğretim programı ve uygulamalar çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (ihtiyaç analizi, öğrenci/öğretim elemanı ve diğer paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere erişimi) sürekli değerlendirilir ve iyileştirilir. İlgili belgeler düzenli olarak arşivlenir.	Öğretim programının, çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (<i>ihtiyaç analizi, paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere ulaşma vb.</i>) sürekli iyileştirilmesi
7	Öğretim programının içerik ve eğitim durumları öğelerinin - hedeflere ulaşmak için farklı öğrenme stillerine sahip öğrencileri dikkate alarak- çeşitli ve etkili olmasını sağlayan sistemler işletilmektedir.	Öğretim programının, öğretim yöntem ve teknikleri bakımından çeşitlilik içermesi
8	Öğrenme materyalleri; programın farklı seviyelerinde verilen derslerin amacına ve ders saatine uygundur.	Öğrenme materyallerinin (<i>ders kitapları ve diğer kaynaklar</i>) dersin hedeflerine uygun olarak seçilmesi
9	Öğretim programı, derslerin öğrenme kazanımlarına uygun olarak yürütülmesi için önerilen öğretim yöntem ve teknikleri içermektedir.	Dersin hedeflerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin seçilmesi ve uygulanması
10	Öğretim programı, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (okuma-yazma, dinleme-konuşma) dengeli bir şekilde kapsamaktadır.	Öğretim programının, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (<i>okuma, yazma, dinleme, konuşma</i>) dengeli bir şekilde kapsaması
11	Öğretim programı; çeşitli ders dışı ek öğrenme kaynakları (farklı ihtiyaçlara ve öğrenme stillerine uygun, belli aralıklarla güncellenen, öğrencilerin kolaylıkla ulaşabileceği veya YDY'de bulunan) öneri listesi içerir.	Öğretim programının, ders dışı ek öğrenme kaynakları listesi içermesi
12	Öğretim programı, öğrencilerin sınıf dışında da öğrenmelerine katkı sağlayacak ödevler / etkinlikler içerir.	Öğretim programının, ders dışı etkinlikler ve ödevler içermesi
13	Öğretim programı, öğrenci katılımı ve olumlu öğrenme ortamı sağlayacak şekilde öğrenci merkezlidir.	Öğretim programının, öğrenci katılımını sağlayacak şekilde öğrenci merkezli olması

14	Öğretim programı, uluslararası alanda kabul görmüş (*CEFR, **GSE vb.) yeterlilik düzeyi çizelgelerinden biri temel alınarak, programının bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. *CEFR: Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (Common European Framework of Reference for Languages) **GSE: Küresel İngilizce Dil Ölçeği (Global Scale of English by Pearson)	Öğretim programının, akademik yılın bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanması
15	Öğretim programı -hem seviyelere ayrılan ders saati sayısı hem de toplam ders saati sayısı ve tasarımı bakımından- öğrencilerin program süresince gelişim göstererek tamamladıkları farklı seviyelere ait öğrenme kazanımlarına ulaşması için uygundur.	Toplam ders saati sayısının ve süresinin, ders amaçları açısından uygun ve yeterli olması
16	Öğrenci seviyesine, derslerin hedefine ve içeriğine göre uygun sınıf mevcudu belirlemeye yönelik esaslar vardır.	Etkili yabancı dil öğretimi için, sınıf mevcudunun uygun olması

4- Ölçme – Değerlendirme

	Delphi Paneli Sonucunda Belirlenen YDY Kalite Standartları	Standartların Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi için Adapte Edilmiş Versiyonu
1	YDY'nin açıkça tanımlanmış, programın genelinde tutarlılığı sağlayan ve gereğince uygulanan bir ölçme-değerlendirme sistemi vardır.	YDY'de programın genelinde tutarlılığı sağlayan bir ölçme-değerlendirme sisteminin uygulanması
2	YDY'de geçerli ve güvenilir ölçme yöntemlerinin ve araçlarının geliştirilmesini sağlayan düzenlemeler ve bu işlemlerden sorumlu öğretim elemanları vardır.	Ölçme-değerlendirme sisteminin geçerli ve güvenilir olması
3	Öğrenciler, tanıma ve yerleştirmeye yönelik ölçme-değerlendirme süreci sonrasında; yabancı dil seviyelerine, öğrenme hedeflerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun sınıflara yerleştirilir.	Akademik yılın başında, öğrencilerin yabancı dil seviyelerine uygun sınıflara yerleştirilmesi

4	Ölçme-değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin gelişimine katkı sağlaması amacıyla; öğrencilere ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak performansları hakkında düzenli bilgilendirmeler yapılır.	Öğrencilere, ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak, performansları hakkında dönüt (geri bildirim) verilmesi
5	Öğrencilerin, süreç içerisinde gösterdikleri gelişim ve performansları titizlikle takip etmek, kayıt altına almak ve saklamak için düzenlemeler vardır.	Öğrenci performansının ve gelişiminin süreç boyunca titizlikle takip edilmesi
6	Program sonunda ortaya çıkan öğrenci performansına göre, öğrencilere tamamladıkları seviye ve edindikleri öğrenme kazanımlarını açıkça ifade eden sertifika verilir.	Öğrencilere, program sonunda tamamladıkları seviyeyi ve başarı durumunu gösteren sertifika verilmesi

5- Öğrenci Hizmetleri

	Delphi Paneli Sonucunda Belirlenen YDY Kalite Standartları	Standartların Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi için Adapte Edilmiş Versiyonu
1	YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde anlaşılır, net, güncel ve doğru bilgiler sunulur.	YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde yer alan bilgilerin, güncel ve doğru olması
2	Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin bilgi edinme taleplerini iletebileceği ve bu talebin karşılanabileceği bir iletişim sistemi vardır.	Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin sorularını iletip cevap alabilecekleri bir iletişim sisteminin olması
3	Öğrencilerin YDY'ye başvuru, kabul edilme, kaydedilme ve programdan ayrılma (kayıt sildirme) şartları ve işlemleri açık, adil ve şeffaftır.	YDY'de öğrencilerin <i>-başvuru, kabul edilme, kayıt olma ve kayıt sildirme vb.-</i> işlemlerinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesi
4	Yeni öğrencilere; katıldıkları programa ilişkin tüm işleyiş ve kuralların net ve doğru bir şekilde paylaşıldığı bir oryantasyon programı düzenlenir.	Akademik yılın başında, yeni öğrencilere yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi

5	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda ve ilgi alanlarına yönelik, birtakım ders dışı sosyal, kültürel ve rekreasyonel etkinlikler (yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.) düzenlenir ve öğrencilerin bunlara katılmaları sağlanır.	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda birtakım ders dışı etkinlikler (<i>yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.</i>) düzenlenmesi
6	Öğrencilerin öğrenmelerini arttırmak için öğrenci özerkliği, kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme konularında öğrencileri bilgilendirmeye, teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik faaliyetler yürütülür.	Öğrencilere -kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme-konularında bilgilendirme ve destek sağlanması
7	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı takip etmek ve bunların önüne geçmek için; tüm öğrencilere duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması
8	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğrencilere ve öğretim elemanlarına duyurulan ve etkili bir şekilde uygulanan düzenlemeler vardır.	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması
9	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerine ilişkin yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	Öğrencilerin <i>şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerinin</i> değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması

6- Tesis, Altyapı, Materyaller ve Kaynaklar

	Delphi Paneli Sonucunda Belirlenen YDY Kalite Standartları	Standartların Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi için Adapte Edilmiş Versiyonu
1	YDY hedeflere ulaşmak için; öğrencilerin ve çalışanların ihtiyaçlarına uygun, dil öğrenimini kolaylaştıran ve destekleyen, yeterli sayıda ve gerekli niteliklerde tesis, altyapı, kaynak ve araç-gerece sahiptir.	YDY'nin alt yapı ve fizikî donanım olanaklarının gerekli niteliklerde olması

2	Öğrenci gelişimini desteklemek ve hedeflere ulaşmak amacıyla kaynakların etkili yönetimi için usul ve esaslar açıkça tanımlanmıştır.	YDY'nin fizikî donanımın verimli kullanılmasını sağlayacak yönerge ve düzenlemelerin olması
3	Tesis, altyapı, araç-gereç ve kaynaklar bakımından özel gereksinimi olan bireylere yönelik düzenlemeler vardır.	YDY'nin fizikî donanımın özel gereksinimi olan bireylerin kullanımına uygun olması
4	Derslik, çalışma alanları, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin ve diğer sosyal alanların tasarımı ve donanımı; öğrenci katılımını, öğrenci özerkliğini ve sosyal ilişkileri teşvik ederek öğrenci gelişimini destekleyen niteliktedir.	YDY'deki ortak kullanım alanlarının (<i>derslik, çalışma alanı, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin vb.</i>) öğrenci gelişimini destekleyen nitelikte olması
5	Öğretim elemanlarının, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun yeni öğretim materyalleri geliştirmesi için yeterli olanaklar vardır.	Öğretim elemanlarına, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun materyal geliştirmeleri için, gerekli imkânların sağlanması
6	Öğretim elemanları, yeni öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve paylaşılması konusunda teşvik edilir ve desteklenir.	Öğretim elemanlarının, yeni öğretim materyalleri geliştirme konusunda teşvik edilmesi
7	YDY'deki öğretim materyalleri ve kaynaklar öğrencilerin ve öğretim elemanlarının erişimine açıktır.	YDY'deki yabancı dil kaynaklarının (<i>ders kitapları, okuma kitapları, gazete, dergi, CD, DVD vb.</i>) öğrencilerin erişimine açık olması
8	YDY, öğretim elemanları için dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara sahiptir ve/veya bu tür kaynaklara erişimini kolaylaştırır.	Öğretim elemanlarına, dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara erişim imkânı sağlanması
9	Tesislerdeki düzenli temizlik ve bakım hizmetleri; aydınlatma, ısıtma ve soğutma sistemleri; internete erişim imkânları, fotokopi ve çıktı alma hizmetleri, yönlendirme işaretleri; ilk yardım ve acil durum teçhizatı ve altyapısı yeterlidir.	YDY'de - <i>internet erişim, fotokopi, düzenli temizlik, aydınlatma, ısıtma-soğutma vb.</i> - hizmetlerin gerekli niteliklerde olması
10	Öğrencilerin etkili öğrenmelerine yönelik tüm kaynak ve araç-gereç olanaklarını arttırmaya, çeşitlendirmeye ve geliştirmeye yönelik düzenlemeler vardır.	YDY'nin fizikî donanımının geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması

7- Sürekli İyileştirme

	Delphi Paneli Sonucunda Belirlenen YDY Kalite Standartları	Standartların Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anketi için Adapte Edilmiş Versiyonu
1	YDY’de etkili ve çeşitli yöntemler/araçlar kullanılarak, iç ve dış paydaşlardan görüş ve öneri almayı sağlayan geri bildirim sistemleri vardır.	YDY’deki uygulamalara ilişkin, paydaş (<i>öğretim elemanları, mevcut öğrenciler, önceki öğrenciler vb.</i>) görüşlerinin alınmasına yönelik geri bildirim sisteminin bulunması
2	Tüm iç ve dış paydaşların şikâyet, öneri ve istekleri kurumun iyileştirilmesi için fırsat olarak değerlendirilir ve buna göre işlemlere tabi tutulur. Bu konuya ilişkin paydaşlara duyurulan yazılı esaslar vardır. Bu kapsamdaki belgeler etik usuller çerçevesinde arşivlenir.	Paydaş görüşlerinin, YDY’deki uygulamaların iyileştirilmesi amacıyla değerlendirilmesi ve dikkate alınması
3	Çalışanlar arasında sürekli iyileştirme kültürünün oluşmasını teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik düzenlemeler vardır.	Çalışanlar arasında “sürekli iyileştirme kültürünün” oluşmasına yönelik düzenlemelerin bulunması
4	Programdaki tüm unsurların ve işleyişlerin; paydaş görüşleri ve alanyazın bulguları ışığında devamlı olarak değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için düzenli etkinlikler yürütülür.	YDY’deki tüm unsurların ve uygulamaların, sürekli olarak iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması
5	Programdaki kaliteyi arttırmaya yönelik yapılan değişikliklerin ve düzenlemelerin uygulamadaki etkisi izlenir; bunlar sürekli geliştirilir, güncellenir ve tüm paydaşlara iletilir.	İyileştirme amacıyla yapılan değişikliklerin, uygulamadaki etkisinin değerlendirilmesi

EK-6: YDY Kalite Standartları Öğrenci Anketi

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARI ÖĞRENCİ ANKETİ

Değerli Öğrenci,

Bu araştırma, doktora tez çalışması kapsamında yürütülmektedir. Araştırmanın amacı; üniversitelerdeki Yabancı Diller Yüksekokuluna (YDY) ilişkin kalite standartlarının belirlenmesidir. Araştırma kapsamında, uzman görüşleri doğrultusunda, 7 başlık altında toplamda 68 adet YDY kalite standardı belirlenmiştir.

Bu aşamada ise, öğrenci görüşlerine göre kalite standartlarının önem düzeyinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, anket maddelerinde belirtilen niteliklerin – *YDY veya Hazırlık Sınıfı/Okulu/Programı*” gibi farklı isimler altında yabancı dil eğitimi veren kurumların sahip olması gereken nitelikler olarak- sizce ne derece önemli olduğu konusunda görüşleriniz alınmak istenmektedir.

Ankette yer alan YDY kalite standartlarının önem derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz. Bunun için açıklamalar en olumsuzdan en olumluya doğru sıralanarak şu şekildedir:

- 1- Hiç önemli değil
- 2- Oldukça az önemli
- 3- Kısmen önemli
- 4- Büyük oranda önemli
- 5- Tamamen önemli

Bu çalışmaya katılmak gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu formu okuduktan sonra araştırmaya katılmanız, burada açıklanan hususları kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Araştırma kapsamında elde edilen kişisel bilgiler ve paylaşılan görüşler; yalnızca araştırma amacı ile kullanılacak, hiçbir şekilde başka kişi ve kurumlarla paylaşılmayacaktır.

Orhan ATAMAN

Düzce Üniversitesi – Eğt. Prog. ve Öğrt. Bilim Dalı Doktora Öğrencisi

I. BÖLÜM – KİŞİSEL BİLGİLER

- 1- Üniversite:
- 2- Bölüm:
- 3- Cinsiyetiniz (...) Erkek (...) Kız
- 4- Öğretim Türünüz (...) 1.Öğretim (...) 2.Öğretim
- 5- Hazırlık sınıfı bölümünüz için zorunlu mu? (...) Evet (...) Hayır
- 6- Lisans/önlisans programınızdaki bölüme ilişkin dersleriniz (alan dersleri) hangi dilde verilmektedir?
 (...) Tamamen Türkçe
 (...) Kısmen Yabancı Dilde (Örneğin %30 İngilizce)
 (...) Tamamen Yabancı Dilde (Örneğin %100 İngilizce)

II. BÖLÜM – YDY KALİTE STANDARTLARI ANKETİ

1- KURUMSAL YAPILANMA VE YÖNETİM

	Ankette yer alan YDY kalite standartlarının önem derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli
1	YDY’nin kurumsal misyon ve vizyonunun belirlenmiş olması					
2	YDY’nin hedeflere ulaşmasını sağlayacak etkili bir yönetim yapısına sahip olması					
3	YDY’de idarî işlerle (<i>eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik, telif hakkı vb.</i>) ilgili konularda kural ve prensiplerin belirlenmiş olması					
4	YDY’deki tüm uygulamaların, kanunlara ve kurumların yönergelerine uygun olarak yürütülmesi					
5	YDY’de yürütülen işlemlere ilişkin tüm belgelerin arşivlenmesi					
6	YDY’de iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi					
7	YDY, fakülte ve üniversite yönetimi arasında etkili iletişim ve işbirliğinin sağlanması					
8	YDY’yi olumsuz etkileyebilecek unsurlara yönelik stratejilerin belirlenmiş olması					
9	YDY’de çalışanlar arasında, etkili iletişim ve işbirliğinin bulunması					
10	YDY’ye ilişkin bilgilerin güncel ve net olarak toplumla paylaşılması					

2- PERSONEL YÖNETİMİ

	Ankette yer alan YDY kalite standartlarının önem derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli
1	YDY’deki tüm çalışanların, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği yetkinliklere (niteliklere) sahip olması					
2	YDY’nin etkili bir dil eğitimi için, yeterli sayıda personele sahip olması					
3	YDY’de, çalışanların meslekî gelişimlerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi					
4	YDY’deki çalışma şartlarına ilişkin bilgilerin (<i>görev</i>					

	<i>tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlar)</i> çalışanlarla yazılı olarak paylaşılması					
5	YDY’de çalışanlara yönelik performans değerlendirme sisteminin uygulanması					
6	YDY’de personel verimliliğini sağlamaya yönelik düzenlemelerin (<i>teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.</i>) bulunması					
7	YDY’nin yeni personel işe alma sürecinde, işlemlerin ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak yürütülmesi					
8	YDY’de yeni personel işe alma sürecinde, yasal çerçeve kapsamında okulun ihtiyaç duyduğu niteliklerin dikkate alınması					
9	YDY’de işe yeni başlayanlara yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi					
10	YDY’de görev ve sorumlulukların dağıtılmasında, çalışanların yetkinliklerinin/niteliklerinin dikkate alınması					
11	YDY’de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine yönelik düzenlemelerin bulunması					
12	YDY’de yapılamayan derslerin telafisine yönelik düzenlemelerin bulunması					
13	YDY’deki öğretim elemanlarının, öğretim dilinde, ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahip olması					
14	YDY’deki öğretim elemanlarının, dersin hedeflerine ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim stratejilerini geliştirebilmesi ve uygulayabilmesi					

3- ÖĞRETİM PROGRAMI VE UYGULAMA SÜRECİ

	Ankette yer alan YDY kalite standartlarının önem derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli
1	YDY’nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programının bulunması					
2	Öğretim programının, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle paylaşılması					
3	Öğretim programının, sene boyunca etkili bir şekilde uygulanması					
4	Öğretim programının tasarlanmasında, dil öğretimi alanındaki güncel gelişmelerin (<i>bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojileri, öğretim yöntem ve teknikleri vb.</i>) dikkate alınması					

5	Öğretim programının tasarlanmasında, paydaş (<i>öğretim elemanı, öğrenci, işveren vb.</i>) görüşlerinin dikkate alınması					
6	Öğretim programının, çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (<i>ihtiyaç analizi, paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere ulaşma vb.</i>) sürekli iyileştirilmesi					
7	Öğretim programının, öğretim yöntem ve teknikleri bakımından çeşitlilik içermesi					
8	Öğrenme materyallerinin (<i>ders kitapları ve diğer kaynaklar</i>) dersin hedeflerine uygun olarak seçilmesi					
9	Dersin hedeflerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin seçilmesi ve uygulanması					
10	Öğretim programının, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (<i>okuma, yazma, dinleme, konuşma</i>) dengeli bir şekilde kapsamı					
11	Öğretim programının, ders dışı ek öğrenme kaynakları listesi içermesi					
12	Öğretim programının, ders dışı etkinlikler ve ödevler içermesi					
13	Öğretim programının, öğrenci katılımını sağlayacak şekilde öğrenci merkezli olması					
14	Öğretim programının, akademik yılın bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanması					
15	Toplam ders saati sayısının ve süresinin, ders amaçları açısından uygun ve yeterli olması					
16	Etkili yabancı dil öğretimi için, sınıf mevcudunun uygun olması					

4- ÖLÇME – DEĞERLENDİRME

	Ankette yer alan YDY kalite standartlarının önem derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli
1	YDY'de programın genelinde tutarlılığı sağlayan bir ölçme-değerlendirme sisteminin uygulanması					
2	Ölçme-değerlendirme sisteminin geçerli ve güvenilir olması					
3	Akademik yılın başında, öğrencilerin yabancı dil seviyelerine uygun sınıflara yerleştirilmesi					
4	Öğrencilere, ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak, performansları hakkında dönüt (geri bildirim) verilmesi					
5	Öğrenci performansının ve gelişiminin süreç boyunca titizlikle takip edilmesi					
6	Öğrencilere, program sonunda tamamladıkları seviyeyi ve başarı durumunu gösteren sertifika verilmesi					

5- ÖĞRENCİ HİZMETLERİ

	Ankette yer alan YDY kalite standartlarının önem derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli
1	YDY’yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde yer alan bilgilerin, güncel ve doğru olması					
2	Aday öğrencilerin YDY’ye ilişkin sorularını iletip cevap alabilecekleri bir iletişim sisteminin olması					
3	YDY’de öğrencilerin -başvuru, kabul edilme, kayıt olma ve kayıt sildirme vb.- işlemlerinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesi					
4	Akademik yılın başında, yeni öğrencilere yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi					
5	Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda birtakım ders dışı etkinlikler (yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.) düzenlenmesi					
6	Öğrencilere -kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme- konularında bilgilendirme ve destek sağlanması					
7	Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması					
8	Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması					
9	Öğrencilerin şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerinin değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması					

6- TESİS, ALTYAPI, MATERYALLER ve KAYNAKLAR

	Ankette yer alan YDY kalite standartlarının önem derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli
1	YDY’nin alt yapı ve fizikî donanım olanaklarının gerekli niteliklerde olması					
2	YDY’nin fizikî donanımın verimli kullanılmasını sağlayacak yönerge ve düzenlemelerin olması					
3	YDY’nin fizikî donanımın özel gereksinimi olan bireylerin kullanımına uygun olması					
4	YDY’deki ortak kullanım alanlarının (derslik, çalışma alanı, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin vb.) öğrenci					

	gelişimini destekleyen nitelikte olması					
5	Öğretim elemanlarına, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun materyal geliştirmeleri için, gerekli imkânların sağlanması					
6	Öğretim elemanlarının, yeni öğretim materyalleri geliştirme konusunda teşvik edilmesi					
7	YDY'deki yabancı dil kaynaklarının (<i>ders kitapları, okuma kitapları, gazete, dergi, CD, DVD vb.</i>) öğrencilerin erişimine açık olması					
8	Öğretim elemanlarına, dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara erişim imkânı sağlanması					
9	YDY'de <i>-internete erişim, fotokopi, düzenli temizlik, aydınlatma, ısıtma-soğutma vb.-</i> hizmetlerin gerekli niteliklerde olması					
10	YDY'nin fizikî donanımının geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması					

7- SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

	Ankette yer alan YDY kalite standartlarının önem derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli
1	YDY'deki uygulamalara ilişkin, paydaş (<i>öğretim elemanları, mevcut öğrenciler, önceki öğrenciler vb.</i>) görüşlerinin alınmasına yönelik geri bildirim sisteminin bulunması					
2	Paydaş görüşlerinin, YDY'deki uygulamaların iyileştirilmesi amacıyla değerlendirilmesi ve dikkate alınması					
3	Çalışanlar arasında "sürekli iyileştirme kültürünün" oluşmasına yönelik düzenlemelerin bulunması					
4	YDY'deki tüm unsurların ve uygulamaların, sürekli olarak iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması					
5	İyileştirme amacıyla yapılan değişikliklerin, uygulamadaki etkisinin değerlendirilmesi					

II. BÖLÜM – YDY KALİTE STANDARTLARI ANKETİ

1- KURUMSAL YAPILANMA VE YÖNETİM

ÖNEM DÜZEYİ					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının ÖNEM derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SOL tarafındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	GERÇEKLEŞME DÜZEYİ				
Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli		Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
					1- YDY’nin kurumsal misyon ve vizyonunun belirlenmiş olması					
					2- YDY’nin hedeflere ulaşmasını sağlayacak etkili bir yönetim yapısına sahip olması					
					3- YDY’de idarî işlerle (<i>eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım, gizlilik, güvenlik, telif hakkı vb.</i>) ilgili konularda kural ve prensiplerin belirlenmiş olması					
					4- YDY’deki tüm uygulamaların, kanunlara ve kurumların yönergelerine uygun olarak yürütülmesi					
					5- YDY’de yürütülen işlemlere ilişkin tüm belgelerin arşivlenmesi					
					6- YDY’de iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi					
					7- YDY, fakülte ve üniversite yönetimi arasında etkili iletişim ve işbirliğinin sağlanması					
					8- YDY’yi olumsuz etkileyebilecek unsurlara yönelik stratejilerin belirlenmiş olması					
					9- YDY’de çalışanlar arasında, etkili iletişim ve işbirliğinin bulunması					
					10- YDY’ye ilişkin bilgilerin güncel ve net olarak toplumla paylaşılması					

2- PERSONEL YÖNETİMİ

ÖNEM DÜZEYİ					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının ÖNEM derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SOL tarafındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	GERÇEKLEŞME DÜZEYİ				
Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli		Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
					1- YDY'deki tüm çalışanların, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği yetkinliklere sahip olması					
					2- YDY'nin etkili bir dil eğitimi için, yeterli sayıda personele sahip olması					
					3- YDY'de, çalışanların meslekî gelişimlerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi					
					4- YDY'deki çalışma şartlarına ilişkin bilgilerin (görev tanımları, göreve ilişkin hüküm ve şartlar, kanuna aykırı davranışlar ve bunlara ilişkin yaptırımlar) çalışanlarla yazılı olarak paylaşılması					
					5- YDY'de çalışanlara yönelik performans değerlendirme sisteminin uygulanması					
					6- YDY'de personel verimliliğini sağlamaya yönelik düzenlemelerin (teşvik sistemi, ödül, mesleki gelişim vb.) bulunması					
					7- YDY'nin yeni personel işe alma sürecinde, işlemlerin ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak yürütülmesi					
					8- YDY'de yeni personel işe alma sürecinde, yasal çerçeve kapsamında okulun ihtiyaç duyduğu niteliklerin dikkate alınması					
					9- YDY'de işe yeni başlayanlara yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi					
					10- YDY'de görev ve sorumlulukların dağıtılmasında, çalışanların yetkinliklerinin dikkate alınması					
					11- YDY'de raporlu/izinli öğretim elemanlarının yerine, başka bir öğretim elemanının vekâlet etmesine yönelik düzenlemelerin bulunması					

					12- YDY’de yapılamayan derslerin telafisine yönelik düzenlemelerin bulunması					
					13- YDY’deki öğretim elemanlarının, öğretim dilinde, ana dillerine yakın bir seviyede yeterliğe sahip olması					
					14- YDY’deki öğretim elemanlarının, dersin hedeflerine ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim stratejilerini geliştirebilmesi ve uygulayabilmesi					

3- ÖĞRETİM PROGRAMI VE UYGULAMA SÜRECİ

ÖNEM DÜZEYİ					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının ÖNEM derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SOL tarafındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	GERÇEKLEŞME DÜZEYİ				
Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli		Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının kurumunuzda GERÇEKLEŞME derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SAĞ tarafındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.					
					1- YDY’nin misyonuna ve hedeflerine uygun olarak tasarlanmış yazılı bir öğretim programının bulunması					
					2- Öğretim programının, akademik yılın başlangıcında öğrencilerle paylaşılması					
					3- Öğretim programının, sene boyunca etkili bir şekilde uygulanması					
					4- Öğretim programının tasarlanmasında, dil öğretimi alanındaki güncel gelişmelerin (<i>bilimsel çalışmalar, öğretim teknolojileri, öğretim yöntem ve teknikleri vb.</i>) dikkate alınması					
					5- Öğretim programının tasarlanmasında, paydaş (<i>öğretim elemanı, öğrenci, işveren vb.</i>) görüşlerinin dikkate alınması					
					6- Öğretim programının, çeşitli bulgulara ve kanıtlara dayalı olarak (<i>ihtiyaç analizi, paydaş görüşleri, öğrenci başarısı, hedeflere ulaşma vb.</i>) sürekli iyileştirilmesi					
					7- Öğretim programının, öğretim yöntem ve teknikleri bakımından çeşitlilik içermesi					

					8- Öğrenme materyallerinin (<i>ders kitapları ve diğer kaynaklar</i>) dersin hedeflerine uygun olarak seçilmesi					
					9- Dersin hedeflerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin seçilmesi ve uygulanması					
					10- Öğretim programının, yabancı dil öğrenimindeki dört temel beceriyi (<i>okuma, yazma, dinleme, konuşma</i>) dengeli bir şekilde kapsamaları					
					11- Öğretim programının, ders dışı ek öğrenme kaynakları listesi içermesi					
					12- Öğretim programının, ders dışı etkinlikler ve ödevler içermesi					
					13- Öğretim programının, öğrenci katılımını sağlayacak şekilde öğrenci merkezli olması					
					14- Öğretim programının, akademik yılın bütününde tutarlılık ve uyumu sağlayacak şekilde tasarlanması					
					15- Toplam ders saati sayısının ve süresinin, ders amaçlarına uygun ve yeterli olması					
					16- Etkili yabancı dil öğretimi için, sınıf mevcudunun uygun olması					

4- ÖLÇME – DEĞERLENDİRME

ÖNEM DÜZEYİ					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının ÖNEM derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SOL tarafındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	GERÇEKLEŞME DÜZEYİ				
Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli		Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının kurumunuzda GERÇEKLEŞME derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SAĞ tarafındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.					
					1- YDY’de programın genelinde tutarlılığı sağlayan bir ölçme-değerlendirme sisteminin uygulanması					
					2- Ölçme-değerlendirme sisteminin geçerli ve güvenilir olması					
					3- Akademik yılın başında, öğrencilerin yabancı dil seviyelerine uygun sınıflara yerleştirilmesi					

				4- Öğrencilere, ölçme-değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak, performansları hakkında dönüt verilmesi					
				5- Öğrenci performansının ve gelişiminin süreç boyunca titizlikle takip edilmesi					
				6- Öğrencilere, program sonunda tamamladıkları seviyeyi ve başarı durumunu gösteren sertifika verilmesi					

5- ÖĞRENCİ HİZMETLERİ

ÖNEM DÜZEYİ					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının ÖNEM derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SOL tarafındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz. Ankette yer alan YDY kalite standartlarının kurumunuzda GERÇEKLEŞME derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SAĞ tarafındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	GERÇEKLEŞME DÜZEYİ				
Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli		Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
					1- YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde yer alan bilgilerin, güncel ve doğru olması					
					2- Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin sorularını iletip cevap alabilecekleri bir iletişim sisteminin olması					
					3- YDY'de öğrencilerin <i>-başvuru, kabul edilme, kayıt olma ve kayıt sildirme vb.-</i> işlemlerinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesi					
					4- Akademik yılın başında, yeni öğrencilere yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi					
					5- Öğrencilerin yabancı dil öğrenimine katkı sağlayacak tarzda birtakım ders dışı etkinlikler (<i>yarışma, oyun, film gösterimi, tiyatro, kısa film çekimi, okul gazetesi/dergisi hazırlama, söyleşi vb.</i>) düzenlenmesi					
					6- Öğrencilere -kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme- konularında bilgilendirme ve destek sağlanması					
					7- Öğrenci devamsızlığını ve düşük performansı engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması					

					8- Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemek için birtakım düzenlemelerin bulunması					
					9- Öğrencilerin <i>şikâyet, istek, öneri ve bilgi edinme taleplerinin</i> değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması					

6- TESİS, ALTYAPI, MATERYALLER ve KAYNAKLAR

ÖNEM DÜZEYİ					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının ÖNEM derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SOL tarafındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	GERÇEKLEŞME DÜZEYİ				
Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli		Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının kurumunuzda GERÇEKLEŞME derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SAĞ tarafındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.					
					1- YDY'nin alt yapı ve fizikî donanım olanaklarının gerekli niteliklerde olması					
					2- YDY'nin fizikî donanımın verimli kullanılmasını sağlayacak yönerge ve düzenlemelerin olması					
					3- YDY'nin fizikî donanımın özel gereksinimi olan bireylerin kullanımına uygun olması					
					4- YDY'deki ortak kullanım alanlarının (<i>derslik, çalışma alanı, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, kantin vb.</i>) öğrenci gelişimini destekleyen nitelikte olması					
					5- Öğretim elemanlarına, derslere hazırlık yapması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun materyal geliştirmeleri için, gerekli imkânların sağlanması					
					6- Öğretim elemanlarının, yeni öğretim materyalleri geliştirme konusunda teşvik edilmesi					
					7- YDY'deki yabancı dil kaynaklarının (<i>ders kitapları, okuma kitapları, gazete, dergi, CD, DVD vb.</i>) öğrencilerin erişimine açık olması.					
					8- Öğretim elemanlarına, dil öğretimi alanındaki güncel ve temel kaynaklara erişim imkânı sağlanması					

					9- YDY’de -internet erişim, fotokopi, düzenli temizlik, aydınlatma, ısıtma-soğutma vb.- hizmetlerin gerekli niteliklerde olması					
					10- YDY’nin fizikî donanımının geliştirilmesine yönelik düzenlemelerin bulunması					

7- SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

ÖNEM DÜZEYİ					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının ÖNEM derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SOL tarafındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.	GERÇEKLEŞME DÜZEYİ				
Hiç önemli değil	Oldukça az önemli	Kısmen önemli	Büyük oranda önemli	Tamamen önemli		Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
					Ankette yer alan YDY kalite standartlarının kurumunuzda GERÇEKLEŞME derecesine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin SAĞ tarafındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.					
					1- YDY’deki uygulamalara ilişkin, paydaş (öğretim elemanları, mevcut öğrenciler, önceki öğrenciler vb.) görüşlerinin alınmasına yönelik geri bildirim sisteminin bulunması					
					2- Paydaş görüşlerinin, YDY’deki uygulamaların iyileştirilmesi amacıyla değerlendirilmesi ve dikkate alınması					
					3- Çalışanlar arasında “sürekli iyileştirme kültürünün” oluşmasına yönelik düzenlemelerin bulunması					
					4- YDY’deki tüm unsurların ve uygulamaların, sürekli olarak iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması					
					5- İyileştirme amacıyla yapılan değişikliklerin, uygulamadaki etkisinin değerlendirilmesi					

EK-8: YDY Akreditasyon Model Önerisi Taslak İfadeler ve Kaynaklar**I) TEMEL İLKELER**

1	Akreditasyon süreci, birbirinden farklı programlara tekdüzeliği getirmez, bunun yerine her bir program standartlar doğrultusunda kendi hedeflerine göre değerlendirilir.	CEA
2	Akreditasyon sürecinde YDY'lerin sürekli iyileştirilmesine yönelik destekleyici ve yapıcı bir yaklaşım benimsenerek; YDY'lere, öğrencilere ve ülkedeki dil eğitimine katkı sağlamaya çalışılır.	ABLS, EAQUALS, ABLs, NEAS, ACELS

II) AKREDİTASYON KURUMUNUN MİSYON, GÖREV VE SORUMLULUKLARI

1	Dil eğitimi alanında kalitede mükemmelliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek.	CEA, EAQUALS, ENG-AUST., LC, ACELS
2	Dil eğitimi alanında standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek.	CEA, EAQUALS, PEARSON, ACC.-UK, NEAS
3	Öğrenci ve kamu yararı adına akredite edilen programlarda kalite güvencesini ve üst düzey hizmet kalitesinin sürekliliğini teminat altına almak.	CEA, EAQUALS, ACC.-UK, NEAS, ACELS
4	Akreditasyon sürecini nesnel verilere dayalı olarak, tarafsız, bağımsız, önyargısız, adil ve iyi-yapılandırılmış bir şekilde yürütmek.	CEA, EAQUALS
5	Akredite olmak isteyen YDY'lere alanında uzman ve yetkin kişilerce danışmanlık hizmeti sağlamak ve programın iyileştirilmesine katkıda bulunmak.	CEA, EAQUALS, ABLs, NEAS
6	Akredite edilen programları kamuya ilan etmek / duyurmak.	CEA, EAQUALS
7	Dil öğretimi alanında çalışanlar için mesleki gelişime yönelik faaliyet (konferans, çalıştay) düzenlemek, kaynak geliştirmek ve bu tür çalışmalarını desteklemek.	EAQUALS, ENG-AUST., LC

8	Dil öğretim alanındaki farklı kurumlarla işbirliği ve dayanışma içinde olmak.	ACC.-UK, , ENG-AUST., ACELS

III) AKREDİTASYON KURUMUNUN YAPILANMASI (KOMİTELER/KURULLAR)

1	Yönetim Kurulu: Kurumun genel işleyişinden ve karar alma süreçlerinden sorumludur.	CEA, ACC.-UK
2	Mali Kurul: Kurumun bütçesinden ve mali işlerden sorumludur.	CEA
3	Danışma Kurulu: İngilizce eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektörden temsilcilerden oluşur. Üyeler alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl toplanır.	NEAS
4	Aday Belirleme ve Eğitim Kurulu:	EPDAD
5	Akreditasyon Süreç ve Standartları Kurulu: Akreditasyon sürecinin ve standartların sistematik olarak değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulan değişikliklerin yapılmasından sorumludur.	CEA, EPDAD
6	Akreditasyon İzleme/Sürdürme Kurulu: Akredite edilen YDY'lerin standartlara uygunluğunu takip etme ve akreditasyonun devamlılığı ile ilgili işlemlerden sorumludur.	CEA
7	İletişim ve Tanıtım Kurulu: Akreditasyon kuruluşunun YDY'lerde tanıtılmasından, süreç hakkında bilgilendirme faaliyetleri düzenlemekten ve danışmanlık sağlamaktan sorumludur.	LC, EPDAD
8	Temsilciler Kurulu: Akredite edilen her bir YDY'deki akreditasyon sorumlusu, akreditasyon kuruluşunun yapılanması içinde temsilci olarak yer alır ve okulun standartlara uygunluğunu sürdürmesi için gerekli işlemlerden sorumlu olur ve akreditasyon kuruluşunun düzenlediği bazı toplantılara katılır.	CEA

IV) ZİYARET EKİBİ ÜYELERİNİN SEÇİLMESİ VE EĞİTİMİ

1	Ziyaret ekibi üyeleri; gönüllü kişiler arasından mesleki yetkinlikleri (eğitim geçmişi, mesleki deneyim, akademik çalışmalar, mesleki gelişim, meslektaşlar arasındaki saygınlık, uzmanlık alanı, işbirliği ve ekip çalışmasına açık olma) esas alınarak seçilir.	CEA, EAQUALS, ACC.-UK, BAC, NEAS, YÖKAK
2	Ziyaret ekibi üyesi olmak üzere gerekli niteliklere sahip olduğu belirlenen kişiler eğitime alınır.	CEA, EAQUALS, NEAS
3	Akreditasyon sürecindeki tutarlılığı sağlamak adına standartlar, akreditasyon kuruluşunun işleyişi, akreditasyon sürecine dair usul ve esaslar konularında eğitim verilir.	CEA, NEAS, ACELS, YÖKAK
4	Ziyaret ekibi üyeleri YDY'lere ilişkin bilgileri paylaşmaz.	YÖKAK

V) ZİYARET EKİBİNİN OLUŞTURULMASI

1	Ziyaret ekibi üyelerinin YDY ile ve/veya bağlı olduğu üniversite ile kişisel ve mesleki anlamda herhangi bir ilişkisinin olmaması gerekir.	CEA, ACC.-UK, YÖKAK
2	Ziyaret ekibi üyeleri farklı alanlarda eğitim ve tecrübeye (akreditasyon konusunda çalışmalar yapan akademisyenler, herhangi bir YDY'de görev yapan öğretim elemanları, yöneticiler) sahip kişilerden oluşturulur.	CEA, ACC.-UK, BAC

VI) AKREDİTASYON KATEGORİLERİ VE GEÇERLİK SÜRELERİ

1	2 yıl geçerli ilk akreditasyon: YDY'nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ilk başvuruda verilir.	CEA, ACC.-UK, ABLs
2	4 yıl geçerli tam akreditasyon: YDY'nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ikinci ve daha sonraki başvurularda verilir.	CEA, ACC.-UK, BAC
3	1 yıl geçerli geçici/şarh/denetimli-akreditasyon: YDY'nin standartların çok büyük bir çoğunluğunu karşıladığı, fakat oldukça az sayıda standartla ilgili iyileştirmelerin verilen süre içerisinde yapılabileceği kanaati oluşması durumunda; bu iyileştirmelerin 1 yıl içerisinde yapılması şartıyla verilir.	CEA, ACC.-UK
4	1 yıl geçerli iyileştirme süreci: YDY'nin birçok standardı karşılamasına rağmen, birtakım zaruri ve önemli iyileştirmelerin gerekli görüldüğü durumlarda akreditasyon verilmez. YDY'ye gerekli eylem plânlarını uygulayarak iyileştirmeler yapmak üzere 1 yıl süre tanınır. Bu süre sonunda tekrar ziyaret gerçekleştirilir.	ACC.-UK, BAC
5	Akreditasyon reddi: YDY'nin standartları karşılayamadığı durumlarda (ilk başvuru veya yeniden akreditasyon) verilir.	CEA, ACC.-UK, BAC

VII- AKREDİTASYON SÜRECİ

1. Ziyaret Öncesi Faaliyetler

1.1 Ön bilgilendirme görüşmeleri ve akreditasyona uygunluk: Bu aşamada akreditasyon kuruluşu ve YDY arasında sürece ilişkin bilgi alışverişinde bulunulur.	CEA, EAQUALS, PEARSON ACC.-UK, ABLs, BAC, LC
* Akreditasyon kuruluşu temsilcisi YDY’de yöneticiler ve öğretim elemanlarının katıldığı bir toplantıda akreditasyon sürecine ve standartlara ilişkin temel bilgiler paylaşır.	BAC
* YDY yöneticisi kuruma ilişkin temel bilgileri ve dokümanları akreditasyon kuruluşuyla paylaşır.	CEA, PEARSON, ACC.-UK, BAC
* Akreditasyon kuruluşu, YDY’nin akreditasyon sürecini başlatmak için uygun olup olmadığına karar verir.	CEA, PEARSON, BAC
* YDY yönetimi karar alma mekanizmalarını kullanarak akreditasyon sürecini başlatmaya hazır olup olmadığına ve/veya mevcut akreditasyon kuruluşuyla devam edip etmemeye karar verir.	CEA, PEARSON, BAC
* Her iki kurum da bu aşamada edindikleri bilgiler ışığında akreditasyon sürecini başlatmaya yönelik olumlu karar alması hâlinde bir sonraki adıma geçilir.	CEA, PEARSON
1.2 Başvuru: Bu aşamada YDY süreci resmen başlatmak üzere gerekli yazışmaları ve başvuruyu yapar.	CEA, EAQUALS, PEARSON ACC.-UK, ABLs, BAC, LC, YÖKAK
* YDY akreditasyon başvurusu sürecinin herhangi bir aşamasında sorumluluklarını belirtilen zaman dilimi içerisinde yerine getirmezse, akreditasyon kuruluşu süreci sonlandırabilir.	CEA
1.3 YDY akreditasyon sorumlusunun eğitimi: Bu aşamada, akreditasyon kuruluşu belirli tarihlerde akreditasyon için başvuru yapan YDY’lerin akreditasyon sorumlularına yönelik eğitimler düzenler. Bu eğitimlerde, katılımcılara genel olarak işleyişteki usul ve esaslar, standartlar, öz değerlendirme süreci ve öz değerlendirme raporu hazırlama konularında eğitim verilir.	CEA, ABLs

* YDY akreditasyon sorumlusu, katıldığı eğitim programında edindiği bilgileri okuldaki meslektaşlarıyla paylaşır.	ACC.-UK
1.4 Öz değerlendirme raporu: YDY, akreditasyon kuruluşu tarafından belirlenmiş standartlar doğrultusunda kendi güçlü yönlerini ve gelişmeye açık yönlerini belirlemek amacıyla öz değerlendirme raporu hazırlar.	CEA, EAQUALS, ABLs, BAC, LC, ACELS, YÖKAK
* YDY, öz değerlendirme sürecine rehberlik edecek bir çalışma plânı hazırlar ve bunu akreditasyon kuruluşuyla paylaşır. Bu plânda öz değerlendirme faaliyetlerine ilişkin çalışma takvimi ve YDY içindeki görev ve sorumlulukların dağılımı yer alır. Öz değerlendirme çalışma plânı, akreditasyon sorumlusu eğitimini takiben bir ay içerisinde teslim edilmelidir.	CEA, EAQUALS
* YDY, öz değerlendirme raporunu 6 ay içerisinde istenilen formatta akreditasyon kuruluşuna iletir.	CEA, EAQUALS, PEARSON
1.5 Çevrimiçi Anketler: Ziyaret öncesinde, akreditasyon kuruluşu çevrimiçi anketler aracılığıyla YDY'deki öğrencilerin, öğretim elemanlarının ve yöneticilerin kurumdaki işleyişe ilişkin görüşlerini alır. Bu anket sonuçlarına göre ziyaret esnasında özellikle üzerinde durulması gereken hususlar belirlenir.	NEAS
1.6 İyileştirmeye dönük danışmanlık (ziyaret öncesi görüşme): Akreditasyon kuruluşu ziyaret öncesinde YDY'nin akreditasyona hazırlık süreci boyunca her türlü destek ve danışmanlık sağlar. Bu kapsamda, akreditasyon kuruluşu ziyaret öncesinde bir ön-ziyaret gerçekleştirir ve YDY'nin gelişimi için tavsiyeler içeren bir rapor hazırlar.	CEA, EAQUALS, ACC.-UK, ABLs
1.7 İyileştirmeye dönük düzenlemeler / uygulamalar: YDY, ziyaret öncesinde akreditasyona tam olarak hazırlanmak amacıyla gerekli görülen iyileştirmeye dönük düzenlemeleri uygulamaya başlar.	CEA, EAQUALS
1.8 Dokümanların / kanıtların toplanması: YDY, ziyaret esnasında ihtiyaç duyulacak dokümanları ve kanıtları ziyaret öncesinde bir araya getirir.	CEA, YÖKAK
1.9 Ziyaterin Plânlaması ve Ziyarete Hazırlık: Ziyaret ekibi, YDY ile ilgili edindiği tüm bilgileri ve şimdiye dek yapılan faaliyetleri gözden geçirir. Ziyaret ekibi, bu bilgiler ışığında ziyarete ilişkin plânlama ve hazırlık yapar.	LC, YÖKAK

2. Ziyaretin Gerçekleşmesi

Ziyaret; eğitim-öğretimin aktif olarak yürütüldüğü ve önceden belirlenen uygun bir zamanda gerçekleştirilir.	CEA, EAQUALS, ABLIS, BAC, LC, YÖKAK
Ziyaret ekibi, ziyaret boyunca öz değerlendirme raporundaki bilgilerin doğruluğu ve YDY'nin standartları ne derece karşılayıp karşılamadığı; doküman inceleme, toplantı ve saha ziyareti gibi farklı kaynaklardan toplanan verilerle değerlendirir.	CEA, EAQUALS, PEARSON ACC.-UK, BAC, NEAS, LC, ACELS, YÖKAK
Ziyaret ekibi; yöneticiler, öğretim elemanları, idari personel ve öğrencilerle ayrı ayrı toplantı yapar. Bu toplantılarda, her bir standardın YDY'deki uygulamalarda da ne oranda karşılandığına dair bilgi toplanır.	CEA, EAQUALS ACC.-UK, ABLIS, BAC, NEAS, ACELS, YÖKAK
Ziyaret ekibi, ders gözlemi yapar. Bu gözlemin amacı öğretim elemanının bireysel olarak değerlendirilmesi değil; genel olarak YDY'nin öğretim sürecinin gözlemlenmesidir. Gözlem öncesinde ziyaret ekibi üyesine derste kullanılacak öğretim materyalleri ve ders plânı sunulmalıdır.	CEA, EAQUALS, ACC.-UK, ABLIS, BAC, ACELS, YÖKAK
Ziyaret boyunca, ekip üyeleri YDY'nin standartları ne oranda karşıladığına dair görüş alış verişinde bulunur ve nihai olarak her bir standartla ilgili bir görüş ortaya koyar.	CEA
Ziyaret ekibi, sürecin sonunda YDY yöneticilerine bulgularını (standartların karşılanma durumu, kurumun güçlü ve geliştirilmeye açık yönlerini) paylaşmak üzere çıkış toplantısı gerçekleştirir.	CEA ACC.-UK, ABLIS, BAC, YÖKAK

3. Ziyaret Sonrası Faaliyetler

3.1 Raporun hazırlanması: Ziyaret ekibi, ziyaret sürecinden hemen sonra bulguları doğru bir şekilde yansıtan bir rapor hazırlar. Bu raporda; ziyaret boyunca yürütülen faaliyetler (doküman incelemesi, görüşmeler, sınıf gözlemleri), YDY'ye ilişkin genel bulgular, güçlü ve zayıf yönler, her bir standardın ne oranda karşılandığı ve bunların açıklamasına yer verilir. Bu rapor 10 iş günü içerisinde YDY'ye iletilir.	CEA, EAQUALS, ACC.-UK, ABLs, BAC, NEAS, LC, ACELS, YÖKAK
Raporda aynı zamanda YDY'nin gelişimi için yol gösterici nitelikte iyi uygulama örnekleri, tavsiye ve önerilerde bulunulur.	EAQUALS, ACC.-UK, ABLs, BAC, NEAS, LC, ACELS, YÖKAK
3.2 YDY'nin rapora cevabı ve Eylem Plânı: YDY rapordaki maddi hatalara ve “kısmen ve/veya olumsuz” yönde görüş belirtilen standartlara ilişkin varsa ek dokümanlar sunabilir. Ayrıca, bu standartların karşılanması için ihtiyaç duyulan iyileştirmelere/düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren bir rapor hazırlar.	CEA, ACELS, YÖKAK
3.3 Akreditasyon kararı: Yönetim Kurulu, YDY'nin öz değerlendirme raporunu, ziyaret ekibinin raporunu ve YDY'nin rapora verdiği cevabı göz önünde bulundurarak akreditasyona dair kararını belirler.	CEA ACC.-UK, BAC, NEAS, LC, ACELS,
Karar aşamasında; ihtiyaç olması hâlinde, akreditasyon kuruluşu ek ziyaret yapma hakkına sahiptir.	ACELS
3.4 YDY'nin kendini geliştirmeye dönük faaliyetleri: YDY, ziyaret sonrasında ortaya çıkan bulgular doğrultusunda iyileştirmeye dönük düzenlemeler yapar.	CEA, EAQUALS, ACC.-UK
3.5 Akreditasyon kuruluşunun kendini geliştirmeye dönük faaliyetleri * YDY yöneticileri ve akreditasyon sorumlusu, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. Bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.	CEA, ACC.-UK, ABLs, YÖKAK
* Ziyaret ekibi, ziyaret sonrasında yürütülen işlemlerin ve standartların uygunluğuna dair öz değerlendirmede raporu hazırlar.	CEA, ACC.-UK, ABLs, YÖKAK

* YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca, yıllık değerlendirme anketleri aracılığıyla akreditasyon kuruluşuna geri bildirimde bulunur.	CEA,
<u>3.6 Akreditasyonun Devamlılığı ve Ara Raporlar:</u>	CEA, ACC.-UK, ABLs, BAC, LC, ACES
* YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca standartları sağlamakla yükümlüdür.	
* YDY, akredite edildiğine dair duyuruyu ve tüm standartları, paydaşların ulaşabileceği şekilde ilan eder. Böylelikle, ilerleyen zamanlarda paydaşlar artık karşılanmadığı düşünülen standartlar için, akreditasyon kuruluşuna YDY hakkında şikâyet başvurusunda bulunabilir. Akreditasyon kuruluşu da bu şikâyet başvurularına ilişkin gerekli işlemleri yürütür.	CEA, ACC.-UK, ABLs
* Akreditasyon kuruluşu gerekli gördüğü hâllerde YDY'ye haberli veya habersiz ara ziyaretler gerçekleştirebilir.	CEA, ACC.-UK, ABLs, BAC, NEAS, LC, ACES
* Akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca, YDY'nin standartları karşılamada devamlılığı sağlayamadığına dair bir izlenim oluşması hâlinde; akreditasyon kuruluşu; ek ziyaret, danışmanlık sağlama, uyarı verme, denetimli/şartlı akreditasyon sağlama veya akreditasyon geçerliğini iptal etme hakkına sahiptir.	CEA, PEARSON, ABLs
* YDY, her yıl kurumdaki işleyişlere, öğrenci başarısına ve sürekli iyileştirmeyi sağlamak amacıyla geleceğe dönük plânlara ilişkin akreditasyon kuruluşuna rapor iletir.	CEA, ACC.-UK, ABLs, BAC, NEAS, ACES
* YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca; herhangi bir standarda, kurum yönetimine ve kurumdaki işleyişe ilişkin önemli bir değişiklik meydana geldiğinde bunu akreditasyon kuruluşuna bildirmekle yükümlüdür.	CEA, ACC.-UK, ABLs, BAC, NEAS, ACES
<u>3.7 Yeniden akreditasyon:</u> Akreditasyonun yenilenmesi için YDY'nin akreditasyonun geçerli olduğu sürenin bitiminden 1 yıl önce başlamak üzere, akreditasyon süreci aynı şekilde takip edilir.	CEA, ACC.-UK
<u>3.8 İtiraz ve Şikayet:</u> YDY, akredite edilmediği durumlarda gerekli adımları takip ederek karara itiraz edebilir.	

EK-9: YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-1 Anketi

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ DELPHI - I ANKETİ DAVET MEKTUBU

Değerli Hocam,

Bu araştırma, Düzce Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü - Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı'nda, Prof. Dr. Abdullah ADIGÜZEL danışmanlığında, doktora tez çalışmasının bir bölümü olarak yürütülmektedir.

Araştırmanın amacı; üniversitelerdeki Yabancı Diller Yüksekokulunun akreditasyonuna temel oluşturan kalite standartlarının belirlenmesi ve bu kurumların akreditasyonu için bir model önerisinin geliştirilmesidir.

Araştırmada “Delphi tekniği” kullanılacaktır ve Delphi panel katılımcısı olarak değerli görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Değerli vaktinizi verimli kullanmak amacıyla, araştırmacı tarafından detaylı bir anket geliştirme süreci takip edilerek 7 başlık altında toplamda 67 adet ifade belirlenmiştir.

Birinci Delphi oturumunda, bu ifadelerin uygunluk düzeyi 5’li likert tipindeki anket aracılığıyla değerlendirmenize sunulacaktır. Ayrıca gerekli gördüğünüz takdirde, ifadelere ilişkin görüşlerinizi açık uçlu olarak belirtme veya farklı madde ekleme imkânı sunulmuştur.

İkinci oturumda ise; birinci aşamada elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan değerler, anket maddelerine ilişkin belirtilen görüşler ışığında yapılan değişiklikler, öneriler ve ayrıca sizin birinci oturumda verdiğiniz yanıtlar sizinle paylaşılacaktır. Buna göre, birinci oturumda uzlaşma sağlanamayan ve yeni eklenen anket maddeleri ile ilgili tekrar 5’li likert tipinde bir değerlendirme yapmanız istenilecektir.

Gerekli olması hâlinde yapılacak olan üçüncü oturumda ise, ikinci aşamada elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan değerler ve bir önceki oturumda verdiğiniz yanıtlar sizinle paylaşılacak ve son kez 5’li likert tipinde bir değerlendirme yapmanız istenilecektir.

Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu formu okuduktan sonra araştırmaya katılmanız, burada açıklanan hususları kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Araştırma kapsamında elde edilen kişisel bilgiler ve paylaşılan görüşler; yalnızca araştırma amacı ile kullanılacak, hiçbir şekilde başka kişi ve kurumlarla paylaşılmayacak, araştırma yayınlandığında da kimlik bilgilerinin gizliliği korunacaktır.

Çalışma için planlanan tüm aşamaların aynı uzman grubuyla yürütülmesi Delphi tekniğinde önem arz etmektedir. Bu çalışmadan istenilen verimin alınabilmesi için araştırmaya katılmanız ve değerli görüşlerinizi paylaşmanız son derece önemlidir. Çalışmamıza ilgi göstereceğinizi umut ediyor ve katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmaya katılmak için ekteki Word dosyasındaki anketi 4 hafta içerisinde yanıtlayarak mail aracılığıyla göndermenizi istirham ederim. Ayrıca bu linkten de ankete erişim sağlayabilirsiniz: <https://forms.gle/P5BQqdmVXZCBZVBKA>

Çalışmalarınızda kolaylıklar diler, saygılarımla sunarım.

Orhan ATAMAN

Düzce Üniversitesi – Eğt. Prog. ve Öğrt. Bilim Dalı Doktora Öğrencisi

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ

DELFI – I ANKETİ

Sayın Katılımcı,

Bu anket, üniversitelerdeki Yabancı Diller Yüksekokulunun (YDY) akreditasyonu için bir model önerisi geliştirmek amacıyla yürütülen doktora tez çalışması kapsamında, detaylı bir anket geliştirme süreci izlenerek geliştirilmiştir. Ankette, 7 alt başlık altında toplamda 67 adet YDY akreditasyon model önerisine ilişkin ifade bulunmaktadır.

Ankette yer alan YDY model önerisine ilişkin ifadelerin **uygunluk derecesine** ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz. Bunun için açıklamalar **en olumsuzdan en olumluya doğru sıralanarak** şu şekildedir:

- 1- Kesinlikle uygun değil
- 2- Uygun değil
- 3- Kararsızım
- 4- Uygun
- 5- Kesinlikle uygun

Ayrıca, model önerisindeki her bir alt başlığın devamında yer alan metin kutusuna, o alt başlıktaki ifadelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek **açık uçlu olarak yazabilir veya önerilerde bulunabilirsiniz.**

1) TEMEL İLKELER

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	Akreditasyon süreci, birbirinden farklı programlara tekdüzeliği getirmez, bunun yerine her bir program standartlar doğrultusunda kendi hedeflerine göre değerlendirilir.					
2	Akreditasyon sürecinde YDY’lerin sürekli iyileştirilmesine yönelik destekleyici ve yapıcı bir yaklaşım benimsenerek; YDY’lere, öğrencilere ve ülkedeki yabancı dil eğitimine katkı sağlamaya çalışılır.					

YORUMLAR: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

2) AKREDİTASYON KURULUŞUNUN MİSYON, GÖREV VE SORUMLULUKLARI

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	Dil eğitimi alanında kalite ve verimliliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek.					
2	Dil eğitimi alanında standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek.					
3	Öğrenci ve kamu yararı adına akredite edilen programlarda kalite güvencesini ve üst düzey hizmet kalitesinin sürekliliğini teminat altına almak.					
4	Akreditasyon sürecini nesnel verilere dayalı olarak, tarafsız, bağımsız, önyargısız, adil ve iyi-yapılandırılmış bir şekilde yürütmek.					
5	Akredite olmak isteyen YDY'lere alanında uzman ve yetkin kişilerce danışmanlık hizmeti sağlamak ve programın iyileştirilmesine katkıda bulunmak.					
6	Akredite edilen programları kamuya ilan etmek / duyurmak.					
7	Dil öğretimi alanında çalışanlar için mesleki gelişime yönelik faaliyet düzenlemek, kaynak geliştirmek ve bu tür çalışmaları desteklemek.					
8	Yabancı dil öğretimi alanındaki tüm kurumlarla işbirliği ve dayanışma içinde olmak.					

YORUMLAR: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

3) AKREDİTASYON KURULUŞUNUN YAPILANMASI (KOMİTELER/KURULLAR)

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	Yönetim Kurulu: Kuruluşun genel işleyişinden ve karar alma süreçlerinden sorumludur.					
2	Mali Kurul: Kuruluşun bütçesinden ve mali işlerden sorumludur.					
3	Danışma Kurulu: İngilizce eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşur. Üyeler alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl toplanır.					
4	Akreditasyon Süreç ve Standartları Kurulu: Akreditasyon sürecinin ve standartların sistematik olarak değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulan değişikliklerin yapılmasından sorumludur.					

5	Akreditasyon İzleme/Sürdürme Kurulu: Akredite edilen YDY'lerin standartlara uygunluğunu takip etme ve akreditasyonun devamlılığı ile ilgili işlemlerden sorumludur.					
6	İletişim ve Tanıtım Kurulu: Akreditasyon kuruluşunun YDY'lerde tanıtılmasından ve başvuru sürecinde YDY'lere danışmanlık sağlanmasından sorumludur.					
7	Eğitim Kurulu: Ziyaret ekibi üyelerinin ve YDY akreditasyon sorumlularının eğitim faaliyetlerini düzenlemekten sorumludur.					
8	Temsilciler Kurulu: Akredite edilen YDY'lerdeki akreditasyon sorumlusu, akreditasyon kuruluşunun yapılanması içinde temsilci olarak yer alır. Akreditasyon kuruluşunun düzenlediği bazı etkinliklere ve toplantılara katılır. Ayrıca, okulun standartlara uygunluğunu sürdürmesi için gerekli işlemlerden sorumlu olur.					

YORUMLAR: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

4) ZİYARET EKİBİ ÜYELERİNİN SEÇİLMESİ VE EĞİTİMİ

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	Ziyaret ekibi üyeleri; gönüllü kişiler arasından mesleki yetkinlikleri (eğitim geçmişi, mesleki deneyim, akademik çalışmalar, mesleki gelişim, meslektaşlar arasındaki saygınlık, uzmanlık alanı, işbirliği ve ekip çalışmasına açık olma vb.) esas alınarak seçilir.					
2	Ziyaret ekibi üyesi olmak için gerekli niteliklere sahip olduğu belirlenen adaylara -standartlar, akreditasyon kuruluşunun işleyişi, akreditasyon sürecine dair usul ve esaslar- konularında eğitim verilir.					

YORUMLAR: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

5) ZİYARET EKİBİNİN OLUŞTURULMASI

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	Ziyaret ekibi üyelerinin ziyaret edilecek YDY ile veya bağlı olduğu üniversite ile kişisel ve mesleki anlamda herhangi bir ilişkisinin olmaması gerekir.					
2	Ziyaret ekibi üyeleri farklı alanlarda eğitim ve tecrübeye sahip kişilerden (akreditasyon konusunda çalışmalar yapan akademisyenler, herhangi bir YDY’de görev yapan öğretim elemanları, yöneticiler) oluşturulur.					

YORUMLAR: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

6) AKREDİTASYON KATEGORİLERİ ve GEÇERLİK SÜRELERİ

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	2 yıl geçerli ilk akreditasyon: YDY’nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ilk başvuruda verilir.					
2	4 yıl geçerli tam akreditasyon: YDY’nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ikinci ve daha sonraki başvurularda verilir.					
3	1 yıl geçerli denetimli akreditasyon: YDY’nin standartların oldukça büyük bir çoğunluğunu karşıladığı, fakat çok az sayıda standartla ilgili iyileştirmelerin verilen süre içerisinde yapılabileceği kanaati oluşması durumunda; bu iyileştirmelerin 1 yıl içerisinde yapılması şartıyla verilir.					
4	1 yıl geçerli iyileştirme süreci: YDY’nin birçok standardı karşılamasına rağmen, birtakım zaruri ve önemli iyileştirmelerin gerekli görüldüğü durumlarda akreditasyon verilmez. YDY’ye gerekli eylem plânlarını uygulayarak iyileştirmeler yapmak üzere 1 yıl süre tanınır. Bu süre sonunda tekrar ziyaret gerçekleştirilir.					
5	Akreditasyon reddi: YDY’nin standartları karşılayamadığı durumlarda (ilk başvuru veya yeniden akreditasyon) verilir.					

YORUMLAR: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

7) AKREDİTASYON SÜRECİ

1- Ziyaret Öncesi Faaliyetler

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1.1 Ön bilgilendirme görüşmeleri ve akreditasyona uygunluk						
1	Akreditasyon kuruluşu ve YDY arasında sürece ilişkin bilgi alışverişinde bulunulur.					
2	Akreditasyon kuruluşu temsilcisi, YDY’de yöneticiler ve öğretim elemanlarının katıldığı bir toplantıda akreditasyon sürecine ve standartlara ilişkin temel bilgileri paylaşır.					
3	YDY yöneticisi kuruma ilişkin temel bilgileri ve dokümanları akreditasyon kuruluşuyla paylaşır.					
4	Akreditasyon kuruluşu, YDY’nin akreditasyon sürecini başlatmak için uygun olup olmadığına karar verir.					
5	YDY yönetimi karar alma mekanizmalarını kullanarak akreditasyon sürecini başlatmaya hazır olup olmadığına ve/veya mevcut akreditasyon kuruluşuyla devam edip etmemeye karar verir.					
1.2 Başvuru						
6	YDY, süreci resmen başlatmak üzere gerekli yazışmaları ve başvuruyu yapar.					
7	YDY, akreditasyon başvurusu sürecinin herhangi bir aşamasında sorumluluklarını belirtilen zaman dilimi içerisinde yerine getirmemezse, akreditasyon kuruluşu süreci sonlandırabilir.					
1.3 YDY akreditasyon sorumlusunun eğitimi						
8	Akreditasyon kuruluşu, belirli tarihlerde akreditasyon için başvuru yapan YDY’lerin akreditasyon sorumlularına yönelik eğitimler düzenler. Bu eğitimlerde, katılımcılara genel olarak işleyişteki usul ve esaslar, standartlar, öz değerlendirme süreci ve öz değerlendirme raporu hazırlama konularında eğitim verilir.					
9	YDY akreditasyon sorumlusu, katıldığı eğitim programında edindiği bilgileri okuldaki meslektaşlarıyla paylaşır.					

1.4 Öz değerlendirme raporu					
10	YDY, öz değerlendirme sürecine rehberlik edecek bir çalışma plânı hazırlar ve bunu akreditasyon kuruluşuyla paylaşır. Bu plânda öz değerlendirme faaliyetlerine ilişkin çalışma takvimi ve YDY içindeki görev ve sorumlulukların dağılımı yer alır.				
11	YDY, akreditasyon kuruluşu tarafından belirlenmiş standartlar doğrultusunda kendi güçlü yönlerini ve gelişmeye açık yönlerini belirlemek amacıyla öz değerlendirme raporu hazırlar. Bunu, 6 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.				
1.5 Çevrimiçi Anketler					
12	Ziyaret öncesinde, akreditasyon kuruluşu çevrimiçi anketler aracılığıyla YDY'deki öğrencilerin, öğretim elemanlarının ve yöneticilerin kurumdaki işleyişe ilişkin görüşlerini alır. Bu anket sonuçlarına göre ziyaret esnasında özellikle üzerinde durulması gereken hususlar belirlenir.				
1.6 Ön-Ziyaret					
13	Akreditasyon kuruluşu, akreditasyona hazırlık sürecinde sağladığı destek ve danışmanlık hizmetleri kapsamında, YDY'ye bir ön-ziyaret gerçekleştirir ve YDY'nin gelişimi için tavsiyeler içeren bir rapor hazırlar.				
1.7 İyileştirmeye dönük düzenlemeler / uygulamalar					
14	YDY, ziyaret öncesinde akreditasyona tam olarak hazırlanmak amacıyla gerekli görülen iyileştirmeye dönük düzenlemeleri uygulamaya başlar.				
1.8 Dokümanların / kanıtların toplanması					
15	YDY, ziyaret esnasında ihtiyaç duyulacak dokümanları ve kanıtları ziyaret öncesinde bir araya getirir.				
1.9 Ziyaretin Plânlaması ve Ziyarete Hazırlık					
16	Ziyaret ekibi, YDY ile ilgili edindiği tüm bilgileri ve şimdiye dek yapılan faaliyetleri gözden geçirir. Ziyaret ekibi, bu bilgiler ışığında ziyarete ilişkin plânlama ve hazırlık yapar, grup içinde fikir alış-verişinde bulunur ve görev dağılımını belirler.				

Ziyaret Öncesi Faaliyetlere İlişkin Yorumlar: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

2. Ziyaretin Gerçekleşmesi

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	Ziyaret; eğitim-öğretimin aktif olarak yürütüldüğü ve önceden belirlenen uygun bir zamanda gerçekleştirilir.					
2	Ziyaret ekibi, ziyaret boyunca öz değerlendirme raporundaki bilgilerin doğruluğunu ve YDY'nin standartları ne derece karşılayıp karşılamadığını; doküman inceleme, toplantı ve saha ziyareti gibi farklı kaynaklardan toplanan verilerle değerlendirir.					
3	Ziyaret ekibi; yöneticiler, öğretim elemanları, idari personel ve öğrencilerle ayrı ayrı toplantı yapar. Bu toplantılarda, her bir standardın YDY'deki uygulamalarda ne oranda karşılandığına dair bilgi toplanır.					
4	Ziyaret ekibi, ders gözlemi yapar. Bu gözlemin amacı, öğretim elemanının bireysel olarak değerlendirilmesi değil; genel olarak YDY'nin öğretim sürecinin gözlemlenmesidir. Gözlem öncesinde ziyaret ekibi üyesine derste kullanılacak öğretim materyalleri ve ders plânı sunulmalıdır.					
5	Ziyaret boyunca, ekip üyeleri YDY'nin standartları ne oranda karşıladığına dair görüş alış verişinde bulunur ve nihai olarak her bir standartla ilgili bir görüş ortaya koyar.					
6	Ziyaret ekibi, sürecin sonunda YDY yöneticileriyle bulgularını (standartların karşılanma durumu, kurumun güçlü ve geliştirilmeye açık yönlerini) paylaşmak üzere çıkış toplantısı gerçekleştirir.					

Ziyaret Sürecine İlişkin Yorumlar: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

3. Ziyaret Sonrası Faaliyetler

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
3.1 Raporun hazırlanması						
1	Ziyaret ekibi, ziyaret sürecinden hemen sonra bulguları objektif bir şekilde yansıtan bir rapor hazırlar. Bu raporda; ziyaret boyunca yürütülen faaliyetler (doküman incelemesi, görüşmeler, sınıf gözlemleri), YDY'ye ilişkin genel bulgular, güçlü ve zayıf yönler, her bir standardın ne oranda karşılandığı ve bunların açıklamalarına yer verilir.					
2	Raporda aynı zamanda YDY'nin gelişimi için yol gösterici nitelikte iyi uygulama örnekleri, tavsiye ve önerilerde bulunulur.					
3	Bu rapor 10 iş günü içerisinde YDY'ye iletilir.					
3.2 YDY'nin rapora cevabı ve Eylem Plânı						
4	YDY rapordaki maddi hatalara ve olumsuz yönde görüş belirtilen standartlara ilişkin varsa ek dokümanlar sunabilir. Ayrıca, bu standartların karşılanması için ihtiyaç duyulan iyileştirmelere / düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren bir rapor hazırlar.					
3.3 Akreditasyon kararı						
5	Yönetim Kurulu, YDY'nin öz değerlendirme raporunu, ziyaret ekibinin raporunu ve YDY'nin rapora verdiği cevabı göz önünde bulundurarak akreditasyona dair kararını belirler.					
6	Karar aşamasında; ihtiyaç olması hâlinde, akreditasyon kuruluşu ek ziyaret yapma hakkına sahiptir.					
3.4 YDY'nin kendini geliştirmeye dönük faaliyetleri						
7	YDY, ziyaret sonrasında ortaya çıkan bulgular doğrultusunda iyileştirmeye dönük düzenlemeler yapar.					
3.5 Akreditasyon kuruluşunun kendini geliştirmeye dönük faaliyetleri						
8	YDY yöneticileri ve akreditasyon sorumlusu, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. Bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.					
9	Ziyaret ekibi, ziyaret sonrasında yürütülen işlemlerin ve standartların uygunluğuna dair öz değerlendirme raporu hazırlar.					
10	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca, yıllık değerlendirme anketleri aracılığıyla akreditasyon kuruluşuna geri bildirimde bulunur.					
3.6 Akreditasyonun Devamlılığı ve Ara Raporlar						
11	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca standartları sağlamakla yükümlüdür.					
12	YDY, akredite edildiğine dair duyuruyu ve tüm standartları, paydaşların ulaşabileceği şekilde ilan eder. Böylelikle, ilerleyen zamanlarda paydaşlar artık karşılanmadığı düşünülen standartlar için, akreditasyon kuruluşuna YDY hakkında şikâyet başvurusunda bulunabilir. Akreditasyon kuruluşu da bu şikâyet başvurularına ilişkin gerekli işlemleri yürütür.					

13	Akreditasyon kuruluğu gerekli gördüğü hâllerde YDY'ye haberli veya habersiz ara ziyaretler gerçekleştirebilir.					
14	Akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca, YDY'nin standartları karşılama devamlılığı sağlayamadığına dair bir izlenim oluşması hâlinde, akreditasyon kuruluğu; ek ziyaret, danışmanlık sağlama, uyarı verme, denetimli akreditasyon sağlama veya akreditasyon geçerliğini iptal etme hakkına sahiptir.					
15	YDY, sürekli iyileştirmeyi sağlamak amacıyla her yıl kurumdaki işleyişlere, öğrenci başarısına ve geleceğe dönük plânlara ilişkin raporları akreditasyon kuruluğuna iletir					
16	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca; herhangi bir standarda, kurum yönetimine ve kurumdaki işleyişe ilişkin önemli bir değişiklik meydana geldiğinde bunu akreditasyon kuruluğuna bildirmekle yükümlüdür.					
3.7 Yeniden akreditasyon						
17	Akreditasyonun yenilenmesi için YDY'nin akreditasyonun geçerli olduğu sürenin bitiminden 1 yıl önce başlamak üzere, akreditasyon süreci aynı şekilde takip edilir.					
3.8 İtiraz ve Şikayet						
18	YDY, akredite edilmediği durumlarda gerekli adımları takip ederek karara itiraz edebilir.					

Ziyaret Sonrası Faaliyetlere İlişkin Yorumlar: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

EK-10: YDY Akreditasyon Model Önerisi Delphi-2 Anketi

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ DELPHI – II ANKETİ

Sayın Hocam,

Yabancı Diller Yüksekokulu kalite standartlarının belirlenmesi ve akreditasyon model önerisi geliştirilmesi amacıyla yürütülen doktora tezi çalışmasına sunduğunuz katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Araştırmada kullanılan Delphi tekniğinde, **veri toplama aracı art arda uygulanmaktadır**. Süreç boyunca katılımcılara anket sonuçlarıyla ilgili geri bildirimler verilir ve katılımcıların görüşlerinde bir uzlaşmaya varması sağlanır.

Katılım gösterdiğiniz 1. Delphi oturumu sonucunda, ankette bulunan 67 maddenin 65'i üzerinde nicel veriler bakımından uzlaşma sağlanmıştır. Nitel veriler doğrultusunda, 14 madde yeniden düzenlenmiştir ve 6 madde önerisi eklenmiştir. **Buna göre, toplam 20 maddeden oluşan ikinci Delphi oturumu anketi geliştirilmiş ve sizin görüşünüze sunulmuştur.**

Bu noktada, Delphi-2 anketinde yer alan **toplam 20 maddenin** YDY akreditasyon model önerisi ifadesi olarak uygunluk derecesine ilişkin görüşlerinizi tekrar sunmanızı rica ederim.

Bunun için açıklamalar; **en olumsuzdan en olumluya doğru sıralanarak** şu şekildedir:

- 1- Kesinlikle uygun değil
- 2- Uygun değil
- 3- Kararsızım
- 4- Uygun
- 5- Kesinlikle uygun

Aşağıda, 2. oturumda görüşünüze sunulan maddelerine ilişkin birinci Delphi oturumu bulguları da geri bildirim olarak yer almaktadır. Veri analizinde kullanılan ve aşağıda sunulan tablolardaki kısaltmalar ve açıklamalar şu şekildedir:

% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı
yüzde toplamı
Md = Medyan değeri
ÇA = Çeyrekler açıklığı
ss = standart sapma

$\bar{x}$ = ortalama
UD = uzlaşma durumu
E = Evet/uzlaşma sağlandı
H = Hayır / uzlaşma sağlanamadı
D = Değişiklik

Uzlaşma ölçütleri =	Frekans dağılımı (4-5)	Medyan	Çeyrekler açıklığı (ÇA)
Uzlaşma değerleri =	$\geq \%70$	≥ 4	≤ 1

1) Temel İlkeler

Birinci Oturuma İlişkin Özet: Bu başlık altındaki maddeler üzerinde uzlaşmaya varılmıştır ve herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

2) Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
1	Dil eğitimi alanında kalite ve verimliliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek.		88,2	5	1	,701	4,41	E/D
2	Dil eğitimi alanında standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek.		91,2	5	1	,748	4,50	E/D
5	Akredite olmak isteyen YDY'lere alanında uzman ve yetkin kişilerce danışmanlık hizmeti sağlamak ve programın iyileştirilmesine katkıda bulunmak.		85,3	5	1	,743	4,55	E/D
7	Dil öğretimi alanında çalışanlar için mesleki gelişime yönelik faaliyet düzenlemek, kaynak geliştirmek ve bu tür çalışmaları desteklemek.		73,5	4	2	1,41	3,76	H/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #1, #2, #5 ve #7. maddeler öneriler doğrultusunda tekrar düzenlenmiştir. Bir madde önerisi eklenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki YDY akreditasyon model önerisi ifadelerinin uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü, ifadelerin yanındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
1	<i>Türkiye’de üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi alanında kalite ve verimliliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek.</i>					

2	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitime yönelik standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek.					
5	Akreditasyon için başvuran YDY'lere süreç boyunca rehberlik etmek ve ortaya çıkan zayıf yönlerin güçlendirilmesine yönelik öneriler geliştirerek programın iyileştirilmesine katkıda bulunmak.					
7	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi konu alan ve YDY öğretim elemanlarının mesleki gelişimine katkı sunan faaliyetler (konferans, çalıştay, webinar vb.) düzenlemek.					
ek	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi niteliğini arttırmak amacıyla, üniversite ve YDY yöneticileriyle görüşmeler yaparak akreditasyon uygulamaları hakkında bilgilendirme sağlamak.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

3) Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması (Komiteler/Kurullar)

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
3	Danışma Kurulu: İngilizce eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşur. Üyeler alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl toplanır.		85,3	5	1	,921	4,38	E/D
5	Akreditasyon İzleme/Sürdürme Kurulu: Akredite edilen YDY'lerin standartlara uygunluğunu takip etme ve akreditasyonun devamlılığı ile ilgili işlemlerden sorumludur.		100	5	0	,430	4,76	E/D
7	Eğitim Kurulu: Ziyaret ekibi üyelerinin ve YDY akreditasyon sorumlularının eğitim faaliyetlerini düzenlemekten sorumludur.		91,2	5	1	,660	4,55	E/D
8	Temsilciler Kurulu: Akredite edilen YDY'lerdeki akreditasyon sorumlusu, akreditasyon kuruluşunun yapılanması içinde temsilci olarak yer alır. Akreditasyon kuruluşunun düzenlediği bazı etkinliklere ve toplantılara katılır. Ayrıca, okulun standartlara uygunluğunu		85,3	5	1	,925	4,41	E/D

sürdürmesi için gerekli işlemlerden sorumlu olur.							

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #3, #5, #7 ve #8. maddeler öneriler doğrultusunda tekrar düzenlenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki YDY akreditasyon model önerisi ifadelerinin uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
3	Danışma Kurulu: Yabancı dil eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcileri, yabancı dil eğitimi ve <i>eğitim bilimleri alan uzmanlarından</i> oluşur. Üyeler, alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl en az bir kez toplanır.					
5	Başvuru ve İzleme Kurulu: YDY’lerin akreditasyon başvurularının değerlendirilmesinden, akredite edilen YDY’lerin standartları karşılama durumunun takip edilmesinden ve akreditasyonun sürdürülmesi ile ilgili işlemlerden sorumludur.					
7	Eğitim Kurulu: Ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesinden ve ziyaret ekibi üyeleri ile YDY akreditasyon sorumlularının eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinden sorumludur.					
8	Temsilciler Kurulu: Akredite edilen YDY’lerdeki akreditasyon sorumlusu, akreditasyon kuruluşunun yapılanması içinde temsilci olarak yer alır. Akreditasyonun sürdürülmesine yönelik işlemlerden YDY yöneticisi adına sorumlu olur. YDY ve akreditasyon kuruluşu arasındaki iletişimi sağlar.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

4) Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi

Birinci Oturuma İlişkin Özet: Bu başlık altında bulunan ifadeler üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Bir madde önerisi eklenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki YDY akreditasyon model önerisi ifadelerinin uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
ek	Ziyaret ekibi öğrenci üyeleri, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim alan gönüllü öğrenciler arasından; İngilizce eğitim geçmişi, akreditasyon uygulamalarına yönelik ilgi ve yatkınlık, işbirliği ve ekip çalışmasına açık olma vb. kriterler esas alınarak seçilir.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

5) Ziyaret Ekibinin Oluşturulması

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
2	Ziyaret ekibi üyeleri farklı alanlarda eğitim ve tecrübeye sahip kişilerden (akreditasyon konusunda çalışmalar yapan akademisyenler, herhangi bir YDY’de görev yapan öğretim elemanları, yöneticiler) oluşturulur.		91,2	5	1	,748	4,50	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #2. maddeye eklemeler yapılmıştır.

İkinci Oturum: Aşağıdaki YDY akreditasyon model önerisi ifadelerinin uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
2	Ziyaret ekibi; ekip başkanı, değerlendiriciler ve öğrenci temsilcilerinden oluşur. Ziyaret ekibi; ziyaret edilecek YDY/program yapısı ve grup içi dağılım dengesi dikkate alınarak, farklı alanlarda eğitim ve tecrübeye (akreditasyon konusunda çalışma sahibi olanlar, yabancı dil öğretim elemanları, eğitim bilimleri alan uzmanları vb.) sahip bireylerden oluşturulur.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

6) Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri

Birinci Oturuma İlişkin Özet: Bu başlık altında bulunan ifadeler üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Bir madde önerisi eklenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki YDY akreditasyon model önerisi ifadelerinin uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü, ifadelerin yanındaki 5’li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
ek	Akreditasyon İptali: Akreditasyonun geçerli olduğu süre içerisinde, standartların artık karşılanmaması durumunda verilir.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

7) Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
11	YDY, akreditasyon kuruluşu tarafından belirlenmiş standartlar doğrultusunda kendi güçlü yönlerini ve gelişmeye açık yönlerini belirlemek amacıyla öz değerlendirme raporu hazırlar. Bunu, 6 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.		100	5	0	,359	4,85	E/D
13	Akreditasyon kuruluşu, akreditasyona hazırlık sürecinde sağladığı destek ve danışmanlık hizmetleri kapsamında, YDY'ye bir ön-ziyaret gerçekleştirir ve YDY'nin gelişimi için tavsiyeler içeren bir rapor hazırlar.		91,2	5	0	,748	4,50	E/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #11 ve 13. maddeler öneriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, bir madde önerisi eklenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki YDY akreditasyon model önerisi ifadelerinin uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü, ifadelerin yanındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
11	YDY, akreditasyon kuruluşu tarafından belirlenmiş standartlar doğrultusunda kendi güçlü yönlerini ve gelişmeye açık yönlerini belirlemek amacıyla öz değerlendirme raporu hazırlar. Öz değerlendirme raporunu, gerekli ek belgelerle birlikte başvuru tarihi itibarıyla 6 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.					
13	Akreditasyon kuruluşunun, akreditasyona hazırlık sürecinde YDY'ye sağladığı destek ve rehberlik hizmetleri kapsamında, ziyaret ekibi başkanı YDY'ye bir ön-ziyaret gerçekleştirir. YDY'nin asıl ziyaret için hazır olma durumunu ve ziyaret programının detaylarını görüşmek üzere toplantılar yapılır.					

13 ek	Ön-ziyaret sonrasında, bu aşamaya kadar YDY'ye yönelik elde edilen veriler ışığında, ziyaret ekibi başkanı YDY'nin gelişimi için tavsiyeler içeren bir rapor hazırlar.					
ek	YDY bünyesinde Kalite ve Akreditasyon Komisyonu oluşturulur. Komisyon üyeleri ve üyelerin görev tanımları belirlenir. Komisyon başkanı, YDY akreditasyon sorumlusu olarak görev yapar.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

8) Akreditasyon Süreci - Ziyaretin Gerçekleşmesi

Birinci Oturuma İlişkin Özet: Bu başlık altında bulunan ifadeler üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Bir madde önerisi eklenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki YDY akreditasyon model önerisi ifadelerinin uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü, ifadelerin yanındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
ek	Ziyaret ekibi, YDY'deki derslik, bilgisayar laboratuvarı, kütüphane vb. alanları ziyaret ederek YDY'nin fiziki ve donanımsal kaynaklarının öğrenci gelişimine uygunluğunu değerlendirir.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

9) Akreditasyon Süreci - Ziyaret Sonrası Faaliyetler

Birinci Oturum Yanıtınız ve Grup Görüşüne İlişkin Bulgular

		Sizin Yanıtınız	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$	UD
4	YDY rapordaki maddi hatalara ve olumsuz yönde görüş belirtilen standartlara ilişkin varsa ek dokümanlar sunabilir. Ayrıca, bu standartların karşılanması için ihtiyaç duyulan iyileştirmelere / düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren bir rapor hazırlar.		100	5	0	,359	4,85	E/D
8	YDY yöneticileri ve akreditasyon sorumlusu, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. Bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.		100	5	0	,430	4,76	E/D
13	Akreditasyon kuruluşu gerekli gördüğü hâllerde YDY'ye haberli veya habersiz ara ziyaretler gerçekleştirebilir.		67,6	5	2	1,27	4,0	H/D

(% = 4 ve 5 yanıtlarının frekans dağılımı yüzde toplamı, Md = Medyan değeri, ÇA = Çeyrekler açıklığı, ss = standart sapma, $\bar{x}$ = ortalama, UD = uzlaşma durumu, E = Evet/uzlaşma sağlandı, H = Hayır / Uzlaşma sağlanamadı, D = Değişiklik, Uzlaşma ölçütleri ve değerleri = % $\geq$ 70, Md $\geq$ 4, ÇA $\leq$ 1)

Özet: #4, #8 ve #13. maddeler öneriler doğrultusunda tekrar düzenlenmiştir.

İkinci Oturum: Aşağıdaki YDY akreditasyon model önerisi ifadelerinin uygunluk derecesine ilişkin görüşünüzü, ifadelerin yanındaki 5'li likert tipindeki kutucukları (X) işaretleyerek belirtiniz.

	(1-Kesinlikle uygun değil, _____, 5- Kesinlikle uygun)	1	2	3	4	5
4	YDY rapordaki maddi hatalara ve olumsuz yönde görüş belirtilen standartlara ilişkin varsa ek dokümanlar sunabilir. Ayrıca, bu standartların karşılanması için ihtiyaç duyulan iyileştirmelere / düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren raporu 1 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.					
8	YDY yöneticileri, akreditasyon sorumlusu ve süreçte aktif görev alan öğretim elemanları, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. Bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.					

13	Akreditasyon kuruluğu gerekli gördüğü hâllerde, YDY'ye ara ziyaretler gerçekleştirebilir. Ara ziyaretin amacını, kapsamını ve tarihini en az 10 iş günü öncesinde YDY'ye bildirir.					

Yorumlar: (Maddelere ilişkin görüşleriniz açık uçlu olarak belirtebilirsiniz.)

EK-11: YDY Akreditasyon Model Önerisi (Nihai)**YDY AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ (NİHAİ)**

	1- Temel İlkeler	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	Akreditasyon süreci, birbirinden farklı programlara tekdüzelığı getirmez, bunun yerine her bir program standartlar doğrultusunda kendi hedeflerine göre değerlendirilir.	1. oturum	97,1	5	1	0,534	4,67
2	Akreditasyon sürecinde YDY'lerin sürekli iyileştirilmesine yönelik destekleyici ve yapıcı bir yaklaşım benimsenerek; YDY'lere, öğrencilere ve ülkedeki yabancı dil eğitimine katkı sağlamaya çalışılır.	1. oturum	94,1	5	1	0,697	4,61
	2- Akreditasyon Kuruluşunun Misyon, Görev ve Sorumlulukları	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	Türkiye'de üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi alanında kalite ve verimliliği teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalara liderlik etmek.	2. oturum	96,3	5	1	0,577	4,55
2	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitimine yönelik standartlar geliştirmek, bunları sistematik olarak gözden geçirmek ve alandaki gelişmeler ışığında güncellemek.	2. oturum	100	5	1	0,48	4,66
3	Öğrenci ve kamu yararı adına akredite edilen programlarda kalite güvencesini ve üst düzey hizmet kalitesinin sürekliliğini teminat altına almak.	1. oturum	97,1	5	1	0,556	4,58
4	Akreditasyon sürecini nesnel verilere dayalı olarak, tarafsız, bağımsız, önyargısız, adil ve iyi-yapılandırılmış bir şekilde yürütmek.	1. oturum	97,1	5	0	0,496	4,76
5	Akreditasyon için başvuran YDY'lere süreç boyunca rehberlik etmek ve ortaya çıkan zayıf yönlerin güçlendirilmesine yönelik öneriler geliştirerek programın iyileştirilmesine katkıda bulunmak.	2. oturum	100	5	1	0,492	4,63
6	Akredite edilen programları kamuya ilan etmek / duyurmak.	1. oturum	91,2	5	1	0,746	4,55
7	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitimi konu alan ve YDY öğretim elemanlarının mesleki gelişimine katkı sunan faaliyetler (konferans, çalıştay, webinar vb.) düzenlemek.	2. oturum	77,8	5	1	0,902	4,25
8	Yabancı dil öğretimi alanındaki tüm kurumlarla işbirliği ve dayanışma içinde olmak.	1. oturum	85,3	5	1	0,911	4,32

9	Üniversitelerdeki yabancı dil eğitiminin niteliğini arttırmak, YDY'lerin akreditasyonu konusunda farkındalık yaratmak ve akreditasyon kültürü oluşturmak amacıyla, paydaşlara (üniversite yöneticileri, YDY yöneticileri ve öğretim elemanları) yönelik bilgilendirme faaliyetleri düzenlemek.	2. oturum	92,6	4	1	0,636	4,4
3- Akreditasyon Kuruluşunun Yapılanması (Komiteler/Kurullar)		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	Yönetim Kurulu: Kuruluşun genel işleyişinden ve karar alma süreçlerinden sorumludur.	1. oturum	97,1	5	0	0,511	4,73
2	Mali Kurul: Kuruluşun bütçesinden ve mali işlerden sorumludur.	1. oturum	91,2	5	0	0,618	4,73
3	Danışma Kurulu: Yabancı dil eğitimiyle ilgili kamu ve özel sektör temsilcileri, yabancı dil eğitimi ve eğitim bilimleri alan uzmanlarından oluşur. Üyeler, alanla ilgili sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak üzere her yıl en az bir kez toplanır.	2. oturum	96,3	5	0	0,506	4,77
4	Akreditasyon Süreç ve Standartları Kurulu: Akreditasyon sürecinin ve standartların sistematik olarak değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulan değişikliklerin yapılmasından sorumludur.	1. oturum	97,1	5	0	0,458	4,82
5	Başvuru ve İzleme Kurulu: YDY'lerin akreditasyon başvurularının değerlendirilmesinden, akredite edilen YDY'lerin standartları karşılama durumunun takip edilmesinden ve akreditasyonun sürdürülmesi ile ilgili işlemlerden sorumludur.	2. oturum	100	5	0	0,32	4,88
6	İletişim ve Tanıtım Kurulu: Akreditasyon kuruluşunun YDY'lerde tanıtılmasından ve başvuru sürecinde YDY'lere danışmanlık sağlanmasından sorumludur.	1. oturum	91,2	5	1	0,861	4,52
7	Eğitim Kurulu: Ziyaret ekibi üyelerinin seçilmesinden ve ziyaret ekibi üyeleri ile YDY akreditasyon sorumlularının eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinden sorumludur.	2. oturum	100	5	1	0,446	4,74
8	Temsilciler Kurulu: Akredite edilen YDY'lerdeki akreditasyon sorumlusu, akreditasyon kuruluşunun yapılanması içinde temsilci olarak yer alır. Akreditasyonun sürdürülmesine yönelik işlemlerden YDY yöneticisi adına sorumlu olur. YDY ve akreditasyon kuruluşu arasındaki iletişimi sağlar.	2. oturum	96,3	5	0	0,506	4,77
4- Ziyaret Ekibi Üyelerinin Seçilmesi ve Eğitimi		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$

1	Ziyaret ekibi üyeleri; gönüllü kişiler arasından mesleki yetkinlikleri (eğitim geçmişi, mesleki deneyim, akademik çalışmalar, mesleki gelişim, meslektaşlar arasındaki saygınlık, uzmanlık alanı, işbirliği ve ekip çalışmasına açık olma vb.) esas alınarak seçilir.	1. oturum	94,1	5	0	0,812	4,64
2	Ziyaret ekibi üyesi olmak için gerekli niteliklere sahip olduğu belirlenen adaylara - standartlar, akreditasyon kuruluşunun işleyişi, akreditasyon sürecine dair usul ve esaslar- konularında eğitim verilir.	1. oturum	91,2	5	0	0,853	4,61
3	Ziyaret ekibi öğrenci üyeleri, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim alan gönüllü öğrenciler arasından; İngilizce eğitim geçmişi, akreditasyon uygulamalarına yönelik ilgi ve yatkınlık, işbirliği ve ekip çalışmasına açık olma vb. kriterler esas alınarak seçilir.	2. oturum	85,2	5	1	0,838	4,37
5- Ziyaret Ekibinin Oluşturulması		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	Ziyaret ekibi üyelerinin ziyaret edilecek YDY ile veya bağlı olduğu üniversite ile kişisel ve mesleki anlamda herhangi bir ilişkisinin olmaması gerekir.	1. oturum	97,1	5	0	0,629	4,7
2	Ziyaret ekibi; ekip başkanı, değerlendiriciler ve öğrenci temsilcisinden oluşur. Ziyaret ekibi; ziyaret edilecek YDY/program yapısı ve grup içi dağılım dengesi dikkate alınarak, farklı alanlarda eğitim ve tecrübeye (akreditasyon konusunda çalışma sahibi olanlar, yabancı dil öğretim elemanları, eğitim bilimleri alan uzmanları vb.) sahip bireylerden oluşturulur.	2. oturum	85,2	5	1	0,753	4,51
6- Akreditasyon Kategorileri ve Geçerlik Süreleri		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	2 yıl geçerli ilk akreditasyon: YDY'nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ilk başvuruda verilir.	1. oturum	82,4	5	1	1,18	4,26
2	4 yıl geçerli tam akreditasyon: YDY'nin standartları eksiksiz bir şekilde karşıladığı ikinci ve daha sonraki başvurularda verilir.	1. oturum	79,4	5	1	1,24	4,17
3	1 yıl geçerli denetimli akreditasyon: YDY'nin standartların oldukça büyük bir çoğunluğunu karşıladığı, fakat çok az sayıda standartla ilgili iyileştirmelerin verilen süre içerisinde yapılabileceği kanaati oluşması durumunda; bu iyileştirmelerin 1 yıl içerisinde yapılması şartıyla verilir.	1. oturum	85,3	5	1	1,31	4,29

4	1 yıl geçerli iyileştirme süreci: YDY'nin birçok standardı karşılamaına rağmen, birtakım zaruri ve önemli iyileştirmelerin gerekli görüldüğü durumlarda akreditasyon verilmez. YDY'ye gerekli eylem plânlarını uygulayarak iyileştirmeler yapmak üzere 1 yıl süre tanınır. Bu süre sonunda tekrar ziyaret gerçekleştirilir.	1. oturum	79,4	5	1	1,11	4,29
5	Akreditasyon reddi: YDY'nin standartları karşılayamadığı durumlarda (ilk başvuru veya yeniden akreditasyon) verilir.	1. oturum	91,2	5	0	0,853	4,61
6	Akreditasyon İptali: Akreditasyonun geçerli olduğu süre içerisinde, YDY'nin birçok standardı artık karşılamadığı tespit edilmesi durumunda gerçekleştirilir.	2. oturum	88,9	5	1	0,8	4,44
	7- Akreditasyon Süreci - Ziyaret Öncesi Faaliyetler	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
	Ön bilgilendirme görüşmeleri ve akreditasyona uygunluk						
1	YDY bünyesinde Kalite ve Akreditasyon Komisyonu oluşturulur. Komisyon üyeleri ve üyelerin görev tanımları belirlenir. Komisyon başkanı, YDY akreditasyon sorumlusu olarak görev yapar.	2. oturum	96,3	5	0	0,525	4,74
2	Akreditasyon kuruluşu ve YDY arasında sürece ilişkin bilgi alışverişinde bulunulur.	1. oturum	91,2	5	0	0,618	4,73
3	Akreditasyon kuruluşu temsilcisi, YDY'de yöneticiler ve öğretim elemanlarının katıldığı bir toplantıda akreditasyon sürecine ve standartlara ilişkin temel bilgileri paylaşır.	1. oturum	94,1	5	1	0,701	4,58
4	YDY yöneticisi kuruma ilişkin temel bilgileri ve dokümanları akreditasyon kuruluşuyla paylaşır.	1. oturum	100	5	1	0,462	4,7
5	Akreditasyon kuruluşu, YDY'nin akreditasyon sürecini başlatmak için uygun olup olmadığına karar verir.	1. oturum	97,1	5	1	0,523	4,7
6	YDY yönetimi karar alma mekanizmalarını kullanarak akreditasyon sürecini başlatmaya hazır olup olmadığına ve/veya mevcut akreditasyon kuruluşuyla devam edip etmemeye karar verir.	1. oturum	91,2	5	1	0,652	4,61
	Başvuru	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
7	YDY, süreci resmen başlatmak üzere gerekli yazışmaları ve başvuruyu yapar.	1. oturum	100	5	0	0,387	4,82
8	YDY, akreditasyon başvurusu sürecinin herhangi bir aşamasında sorumluluklarını belirtilen zaman dilimi içerisinde yerine	1. oturum	88,2	5	1	0,706	4,52

	getirmeye, akreditasyon kuruluğu süreci sonlandırabilir.						
	YDY akreditasyon sorumlusunun eğitimi	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
9	Akreditasyon kuruluğu, belirli tarihlerde akreditasyon için başvuru yapan YDY'lerin akreditasyon sorumlularına yönelik eğitimler düzenler. Bu eğitimlerde, katılımcılara genel olarak işleyişteki usul ve esaslar, standartlar, öz değerlendirme süreci ve öz değerlendirme raporu hazırlama konularında eğitim verilir.	1. oturum	97,1	5	0	0,606	4,76
10	YDY akreditasyon sorumlusu, katıldığı eğitim programında edindiğı bilgileri okuldaki meslektaşlarıyla paylaşır.	1. oturum	97,1	5	0	0,511	4,73
	Öz değerlendirme raporu	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
11	YDY, öz değerlendirme sürecine rehberlik edecek bir çalışma plânı hazırlar ve bunu akreditasyon kuruluğuyla paylaşır. Bu plânda öz değerlendirme faaliyetlerine ilişkin çalışma takvimi ve YDY içindeki görev ve sorumlulukların dağılımı yer alır.	1. oturum	94,1	5	0	0,806	4,67
12	YDY, akreditasyon kuruluğu tarafından belirlenmiş standartlar doğrultusunda kendi güçlü yönlerini ve gelişmeye açık yönlerini belirlemek amacıyla öz değerlendirme raporu hazırlar. Öz değerlendirme raporunu, gerekli ek belgelerle birlikte başvuru tarihi itibarıyla 6 ay içerisinde akreditasyon kuruluğuına iletir.	2. oturum	100	5	1	0,446	4,74
	Çevrimiçi anketler	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
13	Ziyaret öncesinde, akreditasyon kuruluğu çevrimiçi anketler aracılığıyla YDY'deki öğrencilerin, öğretim elemanlarının ve yöneticilerin kurumdaki işleyişe ilişkin görüşlerini alır. Bu anket sonuçlarına göre ziyaret esnasında özellikle üzerinde durulması gereken hususlar belirlenir.	1. oturum	91,2	5	1	0,662	4,52
	Ön-ziyaret	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
14	Akreditasyon kuruluğuğunun, akreditasyona hazırlık sürecinde YDY'ye sağladığı destek ve rehberlik hizmetleri kapsamında, ziyaret ekibi başkanı YDY'ye bir ön-ziyaret gerçekleştirir. YDY'nin asıl ziyaret için hazır olma durumunu ve ziyaret programının detaylarını görüşmek üzere toplantılar yapılır.	2. oturum	96,3	5	0	0,525	4,74

15	Ön-ziyaret sonrasında, bu aşamaya kadar YDY'ye yönelik elde edilen veriler ışığında, ziyaret ekibi başkanı YDY'nin gelişimi için tavsiyeler içeren bir rapor hazırlar ve 1 ay içerisinde YDY'ye iletir.	2. oturum	92,6	5	1	0,891	4,44
	İyileştirmeye dönük düzenlemeler / uygulamalar	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
16	YDY, ziyaret öncesinde akreditasyona tam olarak hazırlanmak amacıyla gerekli görülen iyileştirmeye dönük düzenlemeleri uygulamaya başlar.	1. oturum	97,1	5	1	0,551	4,61
	Dokümanların / kanıtların toplanması	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
17	YDY, ziyaret esnasında ihtiyaç duyulacak dokümanları ve kanıtları ziyaret öncesinde bir araya getirir.	1. oturum	100	5	0	0,359	4,85
	Ziyaretin plânlaması ve ziyarete hazırlık	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
18	Ziyaret ekibi, YDY ile ilgili edindiği tüm bilgileri ve şimdiye dek yapılan faaliyetleri gözden geçirir. Ziyaret ekibi, bu bilgiler ışığında ziyarete ilişkin plânlama ve hazırlık yapar, grup içinde fikir alış-verişinde bulunur ve görev dağılımını belirler.	1. oturum	100	5	0	0,359	4,85
	7- Akreditasyon Süreci - Ziyaretin Gerçekleşmesi	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
1	Ziyaret; eğitim-öğretimin aktif olarak yürütüldüğü ve önceden belirlenen uygun bir zamanda gerçekleştirilir.	1. oturum	100	5	0	0,327	4,88
2	Ziyaret ekibi, ziyaret boyunca öz değerlendirme raporundaki bilgilerin doğruluğunu ve YDY'nin standartları ne derece karşılayıp karşılamadığını; doküman inceleme, toplantı ve saha ziyareti gibi farklı kaynaklardan toplanan verilerle değerlendirir.	1. oturum	100	5	0	0,359	4,85
3	Ziyaret ekibi; yöneticiler, öğretim elemanları, idari personel ve öğrencilerle ayrı ayrı toplantı yapar. Bu toplantılarda, her bir standardın YDY'deki uygulamalarda ne oranda karşılandığına dair bilgi toplanır.	1. oturum	100	5	0	0,327	4,81
4	Ziyaret ekibi, ders gözlemi yapar. Bu gözlemin amacı, öğretim elemanının bireysel olarak değerlendirilmesi değil; genel olarak YDY'nin öğretim sürecinin gözlemlenmesidir. Gözlem öncesinde ziyaret ekibi üyesine derste kullanılacak öğretim materyalleri ve ders plânı sunulmalıdır.	1. oturum	88,2	5	1	0,859	4,44
5	Ziyaret boyunca, ekip üyeleri YDY'nin standartları ne oranda karşıladığına dair görüş alış verişinde bulunur ve nihai olarak her bir standartla ilgili bir görüş ortaya koyar.	1. oturum	97,1	5	0	0,629	4,7

6	Ziyaret ekibi, sürecin sonunda YDY yöneticileriyle bulgularını (standartların karşılanma durumu, kurumun güçlü ve geliştirilmeye açık yönlerini) paylaşmak üzere çıkış toplantısı gerçekleştirir.	1. oturum	97,1	5	0	0,629	4,7
7	Ziyaret ekibi, YDY'deki tesis ve öğrenme ortamlarını yerinde inceleyerek YDY'nin fiziksel ve donanımsal kaynaklarının uygunluğunu çeşitli açılardan (kurumsal amaçlar, öğrenci gelişimi, iş sağlığı ve güvenliği vb.) değerlendirir.	2. oturum	100	5	1	0,48	4,66
7- Akreditasyon Süreci - Ziyaret Sonrası Faaliyetler		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
Raporun hazırlanması							
1	Ziyaret ekibi, ziyaret sürecinden hemen sonra bulguları objektif bir şekilde yansıtan bir rapor hazırlar. Bu raporda; ziyaret boyunca yürütülen faaliyetler (doküman incelemesi, görüşmeler, sınıf gözlemleri), YDY'ye ilişkin genel bulgular, güçlü ve zayıf yönler, her bir standardın ne oranda karşılandığı ve bunların açıklamalarına yer verilir.	1. oturum	100	5	0	0,287	4,91
2	Raporda aynı zamanda YDY'nin gelişimi için yol gösterici nitelikte iyi uygulama örnekleri, tavsiye ve önerilerde bulunulur.	1. oturum	91,2	5	0	0,853	4,61
3	Bu rapor 10 iş günü içerisinde YDY'ye iletilir.		88,2	5	1	0,787	4,47
YDY'nin rapora cevabı ve eylem plânı		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
4	YDY rapordaki maddi hatalara ve olumsuz yönde görüş belirtilen standartlara ilişkin varsa ek dokümanlar sunabilir. Ayrıca, bu standartların karşılanması için ihtiyaç duyulan iyileştirmelere / düzenlemelere ilişkin eylem plânlarını içeren raporu 1 ay içerisinde akreditasyon kuruluşuna iletir.	2. oturum	100	5	0	0,423	4,77
Akreditasyon kararı		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
5	Yönetim Kurulu, YDY'nin öz değerlendirme raporunu, ziyaret ekibinin raporunu ve YDY'nin rapora verdiği cevabı göz önünde bulundurarak akreditasyona dair kararını belirler.	1. oturum	100	5	0	0,359	4,85
6	Karar aşamasında; ihtiyaç olması hâlinde, akreditasyon kuruluşu ek ziyaret yapma hakkına sahiptir.	1. oturum	97,1	5	1	0,523	4,7
YDY'nin kendini geliştirmeye dönük faaliyetleri		Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
7	YDY, ziyaret sonrasında ortaya çıkan bulgular doğrultusunda iyileştirmeye dönük düzenlemeler yapar.	1. oturum	100	5	0	0,327	4,88

	Akreditasyon kuruluşunun kendini geliştirmeye dönük faaliyetleri	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
8	YDY yöneticileri, akreditasyon sorumlusu ve süreçte aktif görev alan öğretim elemanları, ziyaret sürecini ve süreçteki tüm işlemleri, standartları, ziyaret ekibinin faaliyetlerini değerlendirir. Bu konulara ilişkin görüşleri, şikâyet ve önerileri alınır.	2. oturum	100	5	0	0,395	4,81
9	Ziyaret ekibi, ziyaret sonrasında yürütülen işlemlerin ve standartların uygunluğuna dair öz değerlendirmede raporu hazırlar.	1. oturum	91,2	5	1	0,823	4,55
10	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca, yıllık değerlendirme anketleri aracılığıyla akreditasyon kuruluşuna geri bildirimde bulunur.	1. oturum	94,1	5	1	0,706	4,52
	Akreditasyonun devamlılığı ve ara Raporlar	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
11	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca standartları sağlamakta yükümlüdür.	1. oturum	100	5	0	0,359	4,85
12	YDY, akredite edildiğine dair duyuruyu ve tüm standartları, paydaşların ulaşabileceği şekilde ilan eder. Böylelikle, ilerleyen zamanlarda paydaşlar artık karşılanmadığı düşünülen standartlar için, akreditasyon kuruluşuna YDY hakkında şikâyet başvurusunda bulunabilir. Akreditasyon kuruluşu da bu şikâyet başvurularına ilişkin gerekli işlemleri yürütür.	1. oturum	88,2	5	1	0,961	4,5
13	Akreditasyon kuruluşu gerekli gördüğü hâllerde, YDY'ye ara ziyaretler gerçekleştirebilir. Ara ziyaretin amacını, kapsamını ve tarihini en az 10 iş günü öncesinde YDY'ye bildirir.	2. oturum	96,3	5	1	0,7	4,51
14	Akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca, YDY'nin standartları karşılamada devamlılığı sağlayamadığına dair bir izlenim oluşması hâlinde, akreditasyon kuruluşu; ek ziyaret, danışmanlık sağlama, uyarı verme, denetimli akreditasyon sağlama veya akreditasyon geçerliliğini iptal etme hakkına sahiptir.	1. oturum	82,4	5	1	1,06	4,32
15	YDY, sürekli iyileştirmeyi sağlamak amacıyla her yıl kurumdaki işleyişlere, öğrenci başarısına ve geleceğe dönük plânlara ilişkin raporları akreditasyon kuruluşuna iletir	1. oturum	85,3	5	1	1,04	4,35
16	YDY, akreditasyonun geçerli olduğu süre boyunca; herhangi bir standarda, kurum yönetimine ve kurumdaki işleyişe ilişkin önemli bir değişiklik meydana geldiğinde	1. oturum	88,2	5	1	1,01	4,38

	bunu akreditasyon kuruluşuna bildirmekle yükümlüdür.						
	Yeniden akreditasyon	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
17	Akreditasyonun yenilenmesi için YDY'nin akreditasyonun geçerli olduğu sürenin bitiminden 1 yıl önce başlamak üzere, akreditasyon süreci aynı şekilde takip edilir.	1. oturum	97,1	5	1	0,544	4,64
	İtiraz ve Şikayet	Uzlaşma	%	Md	ÇA	ss	$\bar{x}$
18	YDY, akredite edilmediği durumlarda gerekli adımları takip ederek karara itiraz edebilir.	1. oturum	100	5	1	0,474	4,67

EK-12: Etik Kurul Kararı

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI
16

KARAR SAYISI
2020/222

KARAR TARİHİ
03.12.2020

KARAR NO: 2020/222

Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Doktora Programı öğrencisi Orhan ATAMAN'ın, "**Yabancı Dil Yüksekokullarının Kalite Standartlarının Belirlenmesi**" araştırması kapsamında aşağıda belirtilen üniversitelerde İngilizce hazırlık sınıflarında eğitim alan öğrencilere ve bu kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarına uygulamak istediği anket soruları Etik Kurulumuzca incelenmiş olup ilgili çalışmaların, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olmak koşulu ile uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna;

Oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR.
03.12.2020

EK-13: Çevrimiçi (Online) Anketlere Ait Ekran Görüntüsü Kesitleri

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU KALİTE STANDARTLARI ÖNERİSİ DELFİ – 1 ANKETİ

* Gerekli

1- KURUMSAL YAPILANMA ve YÖNETİM

Bu çalışmada, YDY'lerin akreditasyonu sürecinde kullanılmak üzere "değerlendirme kriterleri/kalite standartları" BELİRLENMEYE çalışılmaktadır.

ANKET MADDELERİNİN -YDY'LERİN AKREDİTE EDİLİRKEN SAHİP OLMASI GEREKEN "IDEAL" ÖZELLİKLER OLARAK- SİZCE NE DERECE UYGUN OLDUĞU KONUSUNDA GÖRÜŞLERİNİZ ALINMAK İSTENMEKTEDİR.

(1- Kesinlikle uygun değil, 2- Uygun değil, 3- Kararsızım, 4- Uygun, 5- Kesinlikle uygun)

1- YDY'nin faaliyetlerini, prensiplerini ve amacını belirleyen açık ve anlaşılır kurumsal misyonu ve vizyonu oluşturulmuştur. Bunlar, iç ve dış paydaşlarla paylaşılır ve düzenli aralıklarla gözden geçirilir. *

Kesinlikle uygun değil 1 2 3 4 5 Kesinlikle uygun

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

8- YDY'de tüm çalışanlar arasında bilgi alış-verişinde bulunmak ve görüş paylaşmak için çeşitli ve etkili iletişim kanalları vardır. *

Kesinlikle uygun değil 1 2 3 4 5 Kesinlikle uygun

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

9- YDY'ye ilişkin güncel ve net bilgiler tüm paydaşların erişimine açıktır. *

Kesinlikle uygun değil 1 2 3 4 5 Kesinlikle uygun

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

YORUMLAR: Bu standart alanındaki maddelerin YDY KALİTE STANDARDI OLARAK UYGUNLUĞUNA ilişkin görüşlerinizi, standart numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

Yanıtınız

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU AKREDİTASYON MODEL ÖNERİSİ DELFİ – 1 ANKETİ

* Gerekli

I) TEMEL İLKELER

Bu çalışmada, YDY'lerin akreditasyonu sürecinde kullanılmak üzere bir akreditasyon modelinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anket maddelerinin sizce ne derece uygun olduğu konusunda görüşlerinizi aşağıdaki açıklamaları dikkate alarak belirtiniz.

(1- Kesinlikle uygun değil, 2- Uygun değil, 3- Kararsızım, 4- Uygun, 5- Kesinlikle uygun)

1- Akreditasyon süreci, birbirinden farklı programlara tekdüzeliği getirmez, bunun yerine her bir program standartlar doğrultusunda kendi hedeflerine göre değerlendirilir. *

	1	2	3	4	5	
Kesinlikle uygun değil	☐	☐	☐	☐	☐	Kesinlikle uygun

2- Akreditasyon sürecinde YDY'lerin sürekli iyileştirilmesine yönelik destekleyici ve yapıcı bir yaklaşım benimsenerek; YDY'lere, öğrencilere ve ülkedeki yabancı dil eğitimine katkı sağlamaya çalışılır. *

	1	2	3	4	5	
Kesinlikle uygun değil	☐	☐	☐	☐	☐	Kesinlikle uygun

YORUMLAR: Bu bölümdeki maddelere ilişkin görüşlerinizi madde numarasını belirterek açık uçlu olarak yazabilirsiniz veya yeni standart ifadesi önerisinde bulunabilirsiniz.

Yanıtınız

[Geri](#)

[Sonraki](#)

Sayfa 3 / 9

Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartları Öğrenci Anketi

* Gerekli

1- Öğrenci Hizmetleri

NOT: ANKETİ CEP TELEFONU ÜZERİNDEN CEVAPLIYORSANIZ, LÜTFEN TELEFONUNUZU YATAY TUTUNUZ.

YDY / İngilizce hazırlık programı kalite standartlarının ÖNEM düzeyine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin altındaki 5'li likert tipindeki kutucuğu işaretleyerek belirtiniz. Bunun için açıklamalar en olumsuzdan en olumluya doğru sıralanarak şu şekildedir:

- 1- Hiç önemli değil
- 2- Oldukça az önemli
- 3- Kısmen önemli
- 4- Büyük oranda önemli
- 5- Tamamen önemli

1- YDY'yi tanıtmaya yönelik faaliyetlerde yer alan bilgilerin, güncel ve doğru olması *

	Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
Önem Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐

2- Aday öğrencilerin YDY'ye ilişkin sorularını iletip cevap alabilecekleri bir iletişim sisteminin olması *

	Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
Önem Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐

3- YDY'de öğrencilerin -başvuru, kabul edilme, kayıt olma ve kayıt sildirme vb.- işlemlerinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesi *

	Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
Önem Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐

4- Akademik yılın başında, yeni öğrencilere yönelik oryantasyon (bilgilendirme toplantısı) düzenlenmesi *

	Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
Önem Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐

Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartları Öğretim Elemanı Anketi

* Gerekli

1- Kurumsal Yapılanma ve Yönetim

NOT: ANKETİ CEP TELEFONU ÜZERİNDEN CEVAPLIYORSANIZ, LÜTFEN TELEFONUNUZU YATAY TUTUNUZ.

YDY / İngilizce hazırlık programı kalite standartlarının genel olarak ÖNEM düzeyine ve görev yaptığınız kurumda GERÇEKLEŞME düzeyine ilişkin görüşlerinizi, ifadelerin altındaki 5'li likert tipindeki kutucuğu işaretleyerek belirtiniz. Bunun için açıklamalar en olumsuzdan en olumluya doğru sıralanarak şu şekildedir:

- 1- Hiç
- 2- Oldukça az
- 3- Kısmen
- 4- Büyük oranda
- 5- Tamamen

1- YDY'nin kurumsal misyon ve vizyonunun belirlenmiş olması *

	Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
Önem Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐
Gerçekleşme Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐

2- YDY'nin hedeflere ulaşmasını sağlayacak etkili bir yönetim yapısına sahip olması *

	Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
Önem Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐
Gerçekleşme Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐

3- YDY'de idarî işlerle (eğitim-öğretim, istihdam, mali işler, iletişim - tanıtım , gizlilik, güvenlik, telif hakkı vb.) ilgili konularda kural ve prensiplerin belirlenmiş olması *

	Hiç	Oldukça az	Kısmen	Büyük oranda	Tamamen
Önem Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐
Gerçekleşme Düzeyi	☐	☐	☐	☐	☐

ÖZGEÇMİŞ

EĞİTİM DURUMU

- 2017 - 2021** **Doktora**
Düzce Üniversitesi - Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Bitirme Derecesi: 98,36 / 100
- 2012 - 2017** **Yüksek Lisans**
Sakarya Üniversitesi - Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Bitirme Derecesi: 93,23 / 100
- 2005 - 2009** **Lisans**
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Eğitim Fak. - İngilizce Öğretmenliği
Bitirme Derecesi: 90,20 / 100

DENEYİMLER

- 2020 -** Öğretim Görevlisi
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi-Yabancı Diller Yüksekokulu
- 2012 - 2020** Öğretim Görevlisi
Düzce Üniversitesi-Yabancı Diller Yüksekokulu
- 2011 - 2012** Öğretim Görevlisi
Kara Harp Okulu Dekanlığı, Çankaya/Ankara
- 2009 - 2012** İngilizce Öğretmeni
Mustafa Kemal Paşa İlköğretim Okulu, Adapazarı/Sakarya
- 2008 (yaz)** Work-and-Travel Programı
Jackson Lake Lodge, Wyoming-Amerika Birleşik Devletleri

MERKEZİ SINAV SONUÇLARI

- 2017** ALES Sözel Puanı: 92,04
2017 YDS Puanı: 97,5
2012 KPDS Puanı: 97,5
2011 ALES Sözel Puanı: 94,51 (Başarı Sırası: 153 / Aday Sayısı:249.472)
2009 KPDS Puanı: 95
2009 KPSS Puan: 89,2 (Türkiye geneli branş sıralaması: 08)
2005 ÖSS-YDS Puan: 394,29 (Türkiye sıralaması:79, Sakarya İl sıralaması:01)

ARAŞTIRMA ALANLARI

Yükseköğretimde kalite, yabancı dil eğitiminde kalite güvencesi ve akreditasyon, öğretmen eğitiminde kalite güvencesi ve akreditasyon, öğretmenlerin mesleki gelişimi

YAYIMLAR

Doktora Tezi

Ataman, O. (2021). *Yabancı Diller Yüksekokulu Kalite Standartlarının Belirlenmesi ve Akreditasyon Model Önerisi*. Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Yüksek Lisans Tezi

Ataman, O. (2017). *Üniversite Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin İngilizce Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Düzeyleri ve Tutumları ile Hazırlık Sınıfı Başarı Puanları Arasındaki İlişki*. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Uluslararası Hakemli Dergilerde Yayımlanan Makaleler

Ataman, O. & Aslanargun, E. (2021). Nitel makalelerde tartışma ve sonuç bölümünün yapılandırılması üzerine bir analiz çalışması. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 9(1), 96-118.

Ataman, O. & Adıgüzel, A. (2020). Akreditasyon sürecini tamamlayan Yabancı Diller Yüksekokulu öğretim elemanlarının sürece ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(3), 279-290.

Ataman, O. & Adıgüzel, A. (2019). Türkiye ve Avustralya öğretmen yetiştirme sistemleri ve akreditasyon modellerinin karşılaştırmalı incelenmesi. *Journal of Theoretical Educational Science*, 12(2), 678-700.

Ataman, O. & Adıgüzel, A. (2019). Yükseköğretimde kalite algısı: Düzce Üniversitesi örneği. *Electronic Journal of Education Sciences*, 8(15), 39-56.

Ataman, O. & Kılıç, A. (2018). İngilizce öğretiminde deyimssel ifadelerin öğretiminin gerekliliğine ilişkin görüşlerin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1-14.

İlğan, A., **Ataman, O.**, Uğurlu, F. & Yurdunkulu, A. (2018). Factors affecting university choice: A study on university freshman students. *Buca Faculty of Education Journal*, 46, 199-216.

Ataman, O. & Çetinkaya, G. (2017). The investigation of preparatory class students' use of subject pronouns and possessive adjectives. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 7(3), 8-18.

Çetinkaya, G. & **Ataman, O.** (2017). The relationship between students' integrative / instrumental motivation levels and their achievement scores in English. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 7(2), 84-92.

Ataman, O. & Eskicumalı, A. (2016). The relationship between students' attitudes toward learning English and their academic success. *The Turkish Online Journal of Educational Technology. Special Issue for INTE-2016, December*, 1069-1076.